Henri FERRIN & Cie

N 95

Inc
108

Torquemada (Juan de), 1388–1468, Cardinal,

Inc-
108

Brescia 1498

Hain 15718.

[illegible] 7-11-22.

Queſtiones ſuper euangeliis to tius anni.

Edite per Reuerendū.d. Joannem de Turre
Cremata: ordinis predicatorꝝ: epiſcopū Sa
binenſem: ſancte Ro. eccleſie Cardinalē.
S. Sixti. Nuperrime Impreſſe Brixie
per Angelū Britānicū de pallazolo
Cum ꝑ illuſtriſſimū ducale Vene
torꝝ dominiū Cōceſſum eſt: ne
quis tale opus ſub ſua ditio
ne imprimere audeat: aut
alibi impſſu ꝫ: vēdere:
infra quinquenniū:
ſub pena vt i gra
tia contenta.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA
BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

¶ Epiſtola fratris Gregorij Britãnici In opus hoc diuinũ. R. d. d. Joãnis de Turre Cremata ordinis predicatoꝝ: epiſcopi Sabinenſis. Sancte romane eccleſie Cardinalis. S. Sixti: Ad lectorem.

Q Uanta crudelitate viſa fuerit cum mortalibus fortuna dira: quantoqȝ eoſdẽ affecerit dãno. Quibus etiam tantũ talemqȝ theſaurum olim diu hactenuſqȝ celauerit: nõ poſſum affatim aperire: ac perbelle diſſerere: quippe que viſa fuerit hominũ felicitati: quaſi inuidere: ut pote q nacti ſint ſuis ineſtimabilẽ diebus ac inenarrabilẽ diciuqȝ difficiliũ theſaurum manibus operoſum. Quis enim: niſi uetiorum maiorum noſtroꝝ miſeram ſortem nõ defleat? Quis enim nõ lugeat priſcorum infelicitatem. Quis ue nõ doleat antiquam illam ingentemqȝ mortalium iacturam: qui quidẽ ſua tempeſtate hanc gẽmã adeo prefulgidam inuenire nequiuerint? Hec itaqȝ ſi haud quaquã margarita ſit omni precioſior: auro: omni lucidior: argento: omniqȝ preſtantior: thopatio: Nihil edepol in rerꝝ natura affirmare audeam: aut pulchrũ eſſe aut utile aut gratum aut amabile in vita. Quiſqȝ nãqȝ illuſtris miles magnanimo ſuperbit ſonipede. Quiſqȝ legiſlator iuſticia urbanaqȝ comitate tumet. Quiſqȝ nature ſolers curator: ſi q̃ forte fortuna preter ſpem etiam hoſpitate derelicta gaudere contingat. Inflatur ſuapte diligẽtia: ceu diſ qȝ ſimillimus. Quoꝝ gratia donoqȝ ſit qſqȝ plaſmatus: ſua aũ cura ſit vite donatus. Ceterꝝ quis niſi ignorãs cũ dico q ſi: medius fidius tota mẽte orbatus: nõ ſibi ad moduȝ gratuletur: ac gratiaꝝ magnitudinẽ erga deos nõ erumpat. Ubi ſe viderit eo eſſe omũ tempore: quo ualuerit huius theſauri erarium abſcõditũ ineffabile inueniſſe: Proinde lector quiſqs eo inquã miſſe effice reliqua: modo nõ libatur reperta gẽma. Quinimo vniuerſa potius uende: cuncta deſere: atqȝ eam ipſaȝ tibi eme que tecum futura ſit: tã eum mortalibus quaȝ cũ deſideratis. Hinc enim uero eris eo aſſecuturus: que faciẽt te nõ modo viuentem uerum etiam poſt fata felicem. Uale.

Uſui fris petri Sancti michaelis pertinet
et poſt ... fr. ant. do amarale

Frey Gomez de Guimaraes ...
... ao ... de S. Bernardino de ... do R.mo ... p. ...
... frey andre da ...
... de 155

Tabula huius operis

cōtinet questiones. cccxviij. tā de tēpore q̄ȝ de sanctis: collectas ex oibus euāgelijs diu᷑ p̄dicabiliū & festiuitatū pncipaliū totius anni s̄m ordinē & vsum fratrū p̄dicatorum

¶ Incipit ꝯ a dñica pma aduentus: in qua legiṫ illud euāgeliū Math. xj. Quom ap propinquasset Hierosolymis ꝛc̄. iuxta ritum Ordinis fratrū p̄dicatoꝝ. In quo fit mētio de aduētu xp̄i in carnē: quom dicitur Ecce rex tu⁹ venit tibi māsuetus ꝛc̄. Circa qḋ possunt diſputari seq. q.

Primo: vtrū pro redēptiōe generis humani necessariū fuit deū incarnari.

Secūdo: vtrū si homo nō peccasset: de⁹ incarnatus fuisset.

Tertio: vtrꝫ ꝯueniēs fuit filiū dei icarnari: q̄ȝ aliquam aliam personā.

¶ Dñica. ij. cātatur euāgeliū. Erūt signa ī sole & luna. Luce. xxi. In quo q: tangitur de aduentu xp̄i ad Iudiciū p̄nt diſpu. seq. q.

Primo: vtrum generale iudicium sit futurum.

Secūdo: vtrū oēs iudicādi: in iudicio videbunt filiū hominis. i. xp̄m in forma humana: glorioſa iudicantem.

Tertio: vtrum signa: que aſſignantur: ī lectione euāgelij: p̄cedāt iudicium.

¶ Dñica tertia eſt euāgeliū. Quom audiſſet Ioānes ī vinculis opa xp̄i ꝛc̄. Mat. xi. Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo: vtrū beatus Ioānes baptiſta dubitauerit: an xp̄s eſſet admittendus erat ſaluator mundi.

Secūdo: vtrū xp̄s cōueniēter r̄ndit ad queſtioneȝ Ioānis: quom ait. dicite Ioanni. Ceci vident ꝛc̄.

Tertio: vtruȝ beatus Ioānis fuerit pluſq̄ȝ propheta.

¶ Dñica. iiij. legitur euangeliū. Miſerūt iudei ab Hieroſolymis ꝛc̄. Ioānis pmo Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo: vtrꝫ beatus Ioānes dn̄ reſpōderit ad interrogationem ſacerdotum & leuitarū querentiū. tu quis es?

Secūdo: vtrum fuerit conueniens Ioanni baptiȝare.

Tertio: vtrū ꝯueniēs fuerit ut xp̄s inter homines cōuerſaretur.

¶ Feria q̄rta: quattuor tēpoꝝ ē iſtud euangeliū. Luce pmo. Miſſus ē angelus ꝛc̄. Circa qḋ queſtiones diſputādas querere ī feſto annūciatiōis. Quaꝝ prima eſt iſta.

¶ Feria ſexta quattuor tēpoꝝ ē euāgeliū. Luce pmo. Exurgēs Maria ꝛc̄. Super quo querere queſtiones diſputandas in feſto viſitatiōis. Quaꝝ pma eſt iſta.

¶ Sabbato quattuor tēpoꝝ: ē euāgelium. Anno quintodecimo imperij Tyberij ceſaris ꝛc̄. Luce tertio. Venit Ioannes in oēm regioneȝ iordanis: predicans baptiſmū penitētie in remiſſionē peccatoꝝ. circa qḋ eſt vna qō diſputanda.

¶ Vtrum baptiſmus Ioānis conferebat gratiam an non.

¶ In vigilia natiuitatis xp̄i eſt euāgelium. Quom eſſet deſpōſata mater Ieſu Maria Ioſeph ꝛc̄. Math. primo. Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo: utrū xp̄s debuit de v̄gine deſponſata concipi.

Secūdo: utrum inter Mariam & Ioſeph fuit perfectū matrimonium.

Tertio: utrum p̄dictuȝ matrimoniū fuit aliquando conſumatum.

Quarto: utrum xp̄s ſit dicendus cōceptus de ſpiritu ſancto.

¶ In die natiuitatis dn̄i ſunt tria euāgelia Circa occurrunt alique q̄ſtiones diſputāde: circa pmū: quod erat luce ſcdo. Exijt dictū a ceſare auguſto ꝛc̄.

Primo: utrum xp̄o ſit attribuenda aliquā natiuitas temporalis.

Tertio: vtrū ſcdm tēporalē natiuitatē beata v̄go poſſit dici mater xp̄i.

Tertio: vtꝝ conueniēti tempore & loco xp̄s natus ſit.

¶ Circa ſecūduȝ euangeliū qḋ ē aurora legitur in ſa miſſa. Paſtores loquebantur ad

inuicē ⁊c̄. Luce. ij. Ubi de paſtoribus ſit nūciatio qb⁹ per angelū facta ſuit an̄nūciatio natiuitatꝭ xp̄i pn̄t q̄ri duo. q̄ꝝ p̄mū ē.

Primo: vtrum pueniēter paſtorib⁹ primo manifeſtata ſit natiuitas xp̄i.

Secūdo: vtrū ꝯferētia illa: qua dr̄. Maria erat cōferens que audierat: fuerit cōferētia alicuius dubitationis.

¶ Euāgeliū in tertia miſſa eſt. In principio erat v̄bū ⁊c̄. Joānis p̄mo. Circa qd̄ poteſt diſputari ſequens. q. vz.

Utrū vera ſit iſta ꝓpoſitio. Uerbū caro factum eſt ⁊c̄.

¶ Dn̄ica infra octauas natiuitatis ē euāgeliū. Erat Joſeph ⁊ Maria mater Jeſu mirātes ⁊c̄. Luce. ij. Circa qd̄ pn̄t diſputari ſeq. q.

Primo: vtꝝ ſit verum q xp̄s ſit poſitus in ruinam multorum.

Scd̄o: vtꝝ beata Maria gladio cōpaſſionis mortis xp̄i fuerit ſic perforata: ut vere martyr xp̄i appellari poſſit.

¶ In feſto circūciſiōis ē euāgeliū. Poſtq̄ cōſumati ſunt dies ⁊c̄. Luce. ij. Circa qd̄ poſſunt he ſequētes q̄ſtiōes diſputari ⁊c̄.

Prio: vtrū xp̄s debuit circūcidi.

Secundo: vtrum circūciſio tempore grati ceſſare debuit.

Tertio: vtrum cōuenienter nomen xp̄i fuit impoſitum ieſus.

¶ In vigilia Epiphanie. ē euāgeliū. Defuncto Herode ⁊c̄. Math. ij. Circa qd̄ poteſt diſputari ſequens. q.

Utrū xp̄s pueniēter vocet[illegible] Nazarenus.

¶ In feſto Epiphanie ē euāgeliū. Cum natus eſſet ieſus ⁊c̄. Math. ij. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſequentes. q.

Primo: vtꝝ xp̄i natiuitas fuit pueniēter p ſtellam magis manifeſtata.

Secundo: vtrum ſtella magis apparēs fuerit vna de celeſtibus ſtellis.

Tertio: vtruz magi pueniēter venerunt ad adorādū: ⁊ venerandum xp̄m.

¶ Dn̄ica infra octauas Epiphanie ē euāgeliū. Cum factus eſſet Jeſus annoꝝ duodecim. Luce. ij. Circa qd̄ pn̄t diſpu. ſeq. q.

Primo: vtꝝ xp̄s ſecūdū aliquā ſapiētiā ſiue ſciam profecerit.

Scd̄o: vtrum xp̄s in gr̄a profecerit.

Tertio: vtrū xp̄s aliqd̄ ab hoīb⁹ didicerit.

¶ In octauis epiphanie pn̄t diſpu. ſeq. q.

Primo: vtrū Joānes teſtimoniū reddens de xp̄o: pueniēter dixit. Ecce agn⁹ dei ⁊c̄. In quo innuit q paſſio xp̄i ſit op̄ata humani generis ſalutem p modū ſacrificij ⁊c̄.

Secūdo: vtrū pueniētius noīauit xp̄z agnū dei: q̄z aliqd̄ aliud aial ſolitū ſacrificari.

Tertio: vtrum xp̄s p̄ncipalius paſſus eſt p deletione peccati originalis: q̄z actualium peccatorum.

¶ In octauis Epiphanie [illegible] [illegible] [illegible] legit̄ euāgeliū d baptiſmo xp̄i. ſ. Uenit Jeſus a galilea ad iordanē ad Joānē: ut baptiʒaret ab eo. Mat. iij. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo: vtꝝ pueniēs fuit xp̄m baptiʒari.

Scd̄o: vtrum pueniēter ſup xp̄m baptiʒatū celi apti ſunt: ⁊ ſp̄us ſanct⁹ deſcēdit ſicut colūba: ⁊ vox p̄ris audita eſt.

¶ Dn̄ica p̄ma poſt octauas Epiphanie ē euangeliū. Nuptie facte ſunt i cana Galilee ⁊c̄. Jo. ij. Circa qd̄ pn̄t diſputari ſeq. q.

Primo: vtrū xp̄s debuit miracula facere.

Secundo: vtrū pueniēter xp̄s incepit facere miracula in nuptijs mutādo aquā i vinum: vtrū q̄ cōuerſio aque in vinū fuit primum miraculū p eum factum.

Tertio: vtrum quis fuit ſponſus in predictis nuptijs.

¶ Dominica ſecunda legitur euangelium Math. viij. In quo narrantur duo miracula. Alterum de ſanatione leproſi. Alterum de ſeruo Centurionis. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.

Circa p̄mū querit̄. Utrū conueniēs fuit q xp̄s leproſum tangendo ſanaret.

Scd̄o: vtrū ſit verꝝ: q iſte leproſus iō poſtq̄ ſanatus: iuſſus ē ire ad ſacerdotē ad ſignificādū: q mūdatꝰ a lepra peccati p ꝯtritionē teneat̄ ſe oñdē ſacerdoti p ꝯfeſſiōez.

Tertio queritur: vtrum in xpo cadat admiratio.
Quarto: vtrū verū fuit q nō sit inuēta tanta fides in israel: quāta in Centurione.
¶ Dñica tertia ē euāgeliū. Ascēdēte Jesu in naviculā ⁊c. Math. viij. Circa qd ve niunt disputāde sequētes questiones.
Primo: vtrū ecclesia vniuersalis iuxta glosam p naviculā designata tēpestate alicuius tribulationis quāq3 ita cōcutietur vt naufragium patiatur.
Secūdo: vtrum fuit verū q mare ⁊ venti obediunt xpo.
¶ Dominica. iiij. est euangeliū. Simile factū ē regnū celorū hoi ⁊c. Mat. xiij. Circa qd possunt disputari seq. q.
Primo: vtrū3 diabolus superseminauerit zizania idest hereses in agro dominico.
Secūdo: vtrū heretici sint eradicādi p mortem de vita presenti.
¶ Dominica q dicit septuagesima: ē euangeliū. In illo tēpore dixit Jesus parabolā hāc ⁊c. Mat. xx. circa qd pñt dispu. se. q.
Primo: vtrū omnes homines ad eternam beatitudinem a deo sint vocati.
Secūdo: vtrū regrantur aliqua opera hominū: ad beatitudinē ꝯsequēdā3 a deo.
Tertio: vtrū oium laborantiū in vinea dñi sit vnū remunerationis premium.
¶ Dominica que dr sexagesima: ē euangeliū. Quom turba plurima ⁊c. Luc. viij. Circa qd possunt disputari seq. q.
Primo: vtrum cōuenieter xpo vsus fuerit in predicatione sua parabolis.
Secūdo: vtrū parabole ille xpi cōtineant veritatē secundū sensum litteralē.
¶ Dñica que dicit quinquagesima: ē euangeliū. Assumpsit Jesus duodeci discipulos ⁊c. Luc. xviij. In quo pdicit discipulis passionē suā. Circa qd pñt dispu. se. q.
Primo: vtrū necessariū fuit xpm pati: pro humani generis liberatione.
Secundo: vtrum conuenienter elegit pati in Hierusalem.
Tertio: vtrum cōueniens fuit vt etiam pateretur a gentibus.

¶ Dñica que dr quadragesima: est euangeliū3. Ductus ē Jesus i desertū ⁊c. Mat. iiij. Et q: in hoc euāgelio fit mētio de duobus. s. de ieiunio: ⁊ tētatiōe xpi. iō possent hec questiones disputari.
Primo: vtrū ad ieiuniū quadragesime oēs teneantur.
Secūdo: vtrum ieiuniū quadragesime debito tempore obseruetur.
Tertio: vtrum cōueniens fuit xpm a diabolo tentari.
¶ Dñica. ij. quadragesime: est euāgelium. Assumpsit Jesus Petru3 ⁊ Joannē ⁊c. Math. vij. Circa qd possunt dispu. se. q.
Primo: vtrū ꝯueniēs fuit xpm trāsfigurari.
Secūdo: vtrū ꝯueniēter ibi fuerunt inuēti testes trāsfigurationis Moyses: Helyas. Petrus: Jacobus: ⁊ Joannes.
Tertio: vtrū errauerit petrus dicēs. Bonū ē nos hic ēe: ⁊ petēs tria tabernacula fieri xpo vnū: Helye vnū: ⁊ moysi aliud.
¶ Dñica. iij. qdragesime. ē euāgeliū. Erat Jesus eijciēs demoniū ⁊c. Luce. xj. Circa qd possunt dispu. seq. q.
Primo: vtrū xpo sufficiēter ondit se non in beelzebub s3 i vtute dei eijcē demonia.
Secūdo: vtrū sufficiēs fuit illud argumētu3 xpi: si in digito dei eijcio demonia ꝓfecto venit i vos regnū dei. i. xps: siue messias promissus in lege venit.
Tertio: vtrū ꝯueniēs fuit q carnē sumeret de femina: q: dr beatus venter ⁊c.
¶ Dñica. iiij. ē euāgeliū. Abijt Jesus trās mare ⁊c. Jo. vj. Circa quod possunt hec disputari.
Primo: vtrū ꝯueniēter xpo saciauit quq3 milia hominu3 de quq3 panibus: q reperti sunt apud quendam in societate.
Scđo: vtrū ꝯueniēter xpo saciauit quq3 milia de panibus ordeaceis ⁊ nō de tritico.
Tertio: vtrū xpo fuerit verus ꝓpheta sicut dicitur in euangelio.
¶ Dñica i passione. est euāgelium. dicebat Jesus turbis iudeorū ⁊c. Joānis. viij. Circa qd possunt disputari seq. q.

Pri͂o: vtꝝ xp̄s potuit redargui d̄ aliq̄ pctō.
Secundo: vtrū xp̄s debuit ſine offenſiōe iudeis p̄dicare.
Tertio: vtrum ſit verum q̄ Abraām vidit diem chriſti.

¶ Dn̄ica i ramis palmaꝝ legit̄ paſſio xp̄i ſm̄ Mat. Circa quā pn̄t diſputari ſe. q.
Primo: vtrū alꝰ poſſibilis fuerit ⁊ ꝯueniē tior modus liberatiōis humani generis: q̄ȝ per paſſionem xp̄i.
Scd̄o: vtrū ꝯueniēter xp̄s tali die voluit cū regali honore itrare Hieruſalem.

¶ Feria .ij. dr̄ euāgeliuȝ. Ante ſex dies ⁊c. Jo. xiij. Circa qd̄ pn̄t diſputari ſeq. q.
Pri͂o: vtꝝ ꝯueniēs fuit: vt xp̄s ſup caput ſu um vnguētū tā̄ pciͦ ſup infūdi p̄mitteret.
Secūdo: vtrū xp̄s ꝯueniēter loculos cū pe cunia ſecū portari p̄miſerit.
Tertio: vtꝝ ꝯueniēter loculos pecunie por tandos Jude cōmiſerit.

¶ Feria .iij. legitur paſſio ſecundū Mar. Circa quā poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū petrus peccauit mortaliter ne gando xp̄m.
Scd̄o: vtꝝ poſtq̄ȝ xp̄s p̄dixit: petrū ſe nega turꝫ fuit poſſibile petrū nō negare xp̄m.
Tertio: vtrum oēs apoſtoli fugiētes capto xp̄o peccauerūt mortaliter.

¶ Feria q̄rta legit̄ paſſio ſm̄ Lucā. Circa quā poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū Judas vendēdo xp̄m cōmi ſerit ſimoniam.
Scd̄o: vtrum peccatū crucifigentium xp̄m fuit grauiſſimum.
Tertio: vtrum volūtas humana i xp̄o ali ud voluerit: q̄ȝ deus voluit.

¶ Feria q̄nta. In die cene dn̄i: ē euāgeliū. Ante diē feſtū paſce ⁊c. Joan. xiij. Circa qd̄ poſſunt ſequētes. q. diſputari.
Primo: vtrū ꝯueniēter i die cene īſtitutuȝ eſt ſacramentū Euchariſtie.
Scd̄o: vtrū ꝯueniēter xp̄s i die cene Jude p̄ditori tribuerit ſacramētum corporis ⁊ ſanguinis ſui.
Tertio: vtrū poſt bucellā itinctam a xp̄o iu de porrectam diabolus itrauit in eum.

¶ Feria ſexta i q̄ fit mētio de morte xp̄i le git̄ paſſio Jo. xvij. Circa quā poſſunt di ſputari ſeq. q.
Pri͂o: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m mori.
Secūdo: vtrū alia paſſio xp̄i ſuffeciſſet: q̄ȝ mors: p redēptiōe humani generis.
Tertio: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m cum latroni bus crucifigi.

¶ Sabbato ſancto legitur euangeliū. Ve ſpere aūt ſabbati ⁊c. Math. viij. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſeq. q.
Primo: vtrū ꝯueniēs fuit xp̄m ſepeliri.
Secūdo: vtrum ꝯueniēs fuit vt xp̄s ad in ferum deſcenderet.
Tertio: vtꝝ xp̄s totus fuit in inferno.

¶ In die ſctō paſce: legitur euāgeliū. Ma ria Magdalene ⁊c. Mar. xvi. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſequētes. q.
Pri͂o: vtrū neceſſariū fuit xp̄m reſurgere.
Secūdo: vtrum ꝯueniens fuit xp̄m tertia die reſurgere.
Tertio: vtruȝ totus ſanguis: q̄ p̄ eum fuſus eſt pro humana redemptione ſit in reſur rectione reaſſumptus

¶ Feria ſc̄a. i. die lune poſt reſurrectionem legit̄ euāgeliū. Duo ex diſcipulis ⁊c. Lu ce. xxiiij. Circa qd̄ poſſunt diſputa. ſeq. q.
Primo: vtrum ꝯueniēs fuit vt xp̄s i alia effigie diſcipulis appareret.
Secūdo: vtrū ꝯueniēs fuit: q̄ xp̄s ṽitatē re ſurrectiōis ſue argumētis p̄bauerit.
Tertio: vtꝝ argumēta q̄ xp̄s iduxit ſufficiē ter manifeſtauerunt reſurrectionis eius veritatem.

¶ Feria tertia. i. die martij. ē euāgeliū. Ste tit Jeſus ⁊c. Luce vltimo. Circa qd̄ poſ ſunt diſputari ſequentes. q.
Primo: vtrum ꝯueniens fuit xp̄m reſurge re cum cicatricibus.
Secūdo: vtrum ꝯuenienter xp̄s palpabilē diſcipulis ſe exhibuit.
Tertio: vtꝝ xp̄s poſt reſurrectionē vere co medit ſibi icorporādo cibum.

¶ In octauis paſce. ē euāgeliū. Cum eſſ

ro eēt die illo ⁊c. Jo. ij. Circa qḋ. p. d. ſ. q.
Primo. vtꝝ ꝯueniēs fuit: vt xp̄s poſt reſurrectionē cū diſcipulis ſtimus ꝯuerſaret̄.
Secundo: vtrum Thomas cicatrices tetigit xp̄i: vel tantum viderit.
¶ Dñica p̄ma poſt octauas paſce. ē euāgeliū. Ego ſum paſtor bonus ⁊c. Jo. x. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.
Primo: vtꝝ bonus paſtor xp̄s poſuit aīaȝ ſuā in preciū redēptiōis pro ouibus ſuis.
Secundo: vtrum bonus paſtor teneat̄ ponere aīam ſuam pro ouibus ſuis.
Tertio: vtꝝ licitum ſit paſtori tempore perſecutionis gregem ſuum relinquere.
¶ Dñica. ij. poſt octauas paſce ē euāgeliū. Modicū ⁊ non videbitis me ⁊c. Jo. vj. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrum apoſtoli de morte xp̄i debuerunt dolere ⁊ triſtari.
Scḋo: vtꝝ gaudiū de viſiōe xp̄i in eterna beatitudine ſit auferibile: ab apoſtolis.
¶ Dominica. iij. eſt euangeliuȝ. Uado ad eum q me ⁊c. Jo. xvj. Circa quod ⁊c.
Primo: vtꝝ expediebat diſcipulis: vt chriſtus ſubtraheret p̄ſētiā corporalē ab eis.
Scḋo: vtꝝ ſpūs ſctūs erit arguturus mūdū de pcō ⁊ de iuſtitia ⁊ de iudicio.
Tertio: vtrum plenitudo ſpūs ſancti debuit dari ante aſcenſionem.
¶ Dominica. iiij. eſt euangelium. Amen amen dico ⁊c. Jo. xviij. Circa quod ⁊c.
Primo: vtrum oīs qui petit a patre celeſti in nomine xp̄i: accipit quod petit.
Scḋo: vtꝝ ſit verꝝ ꝙ apoſtoli ante reſurrectionē xp̄i. nihil petierunt in nomine xp̄i.
Tertio: vtrum gaudiuȝ ſpirituale poſſit in hac vita impleri.
¶ In rogationibus eſt euangelium. Quis veſtrum habebit amicum. Lu. xj. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes qōnes.
Primo: vtrum in iſtis rogatiōibus deus ſolus ſit orandus: an ēt alij ſancti.
Secundo: vtrum in oratione noſtra temporalia ſint petenda.
Tertio: vtrū ſit ſperādū: ꝙ peccatores orādo impetrent aliquid a deo.
¶ In die Aſcenſiōis dñi eſt euangelium. In illo tempore recumbentibus vndeciȝ diſcipulis ⁊c. Mat. xvj. Circa qḋ p̄nt ⁊c.
Primo: vtꝝ ꝯueniēs fuit xp̄ȝ aſcēdē i celū.
Secundo: vtruȝ Aſcenſio xp̄i fuerit nobis vtilis: ⁊ noſtre ſalutis fructifera.
Tertio: vtrum conueniat chriſto ſedere ad dexteram dei.
¶ Dñica infra octauas Aſcēſiōis ē euāgelium. Quom venerit paraclitus ⁊c. Jo. xj. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrum ſpiritus ſanctus procedat a patre ⁊ filio.
Secundo: vtrum ſpūs ſanctus ſufficienter perhibuit teſtimonium de chriſto.
¶ In die penthecoſtes eſt euangelium. Si quis diligit me: ſermonem ⁊c. Jo. xxiiij. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtruȝ ſpiritui ſancto conueniat viſibiliter mitti.
Secundo: vtrum copſequenter miſſus ſit in linguis igneis.
Tertio: vtrum verum ſit: ꝙ ſpūs ſanct⁹ docuerit apoſtolos omnia ⁊c.
¶ In die ſancte Trinitatis eſt euāgelium. Erat homo ⁊ phariſeis ⁊c. Jo. viij. Circa qḋ diſputatū ē in feſto ſcē Crucis. Sȝ circa ipſam feſtiuitateȝ p̄nt diſputa. ſe. q.
Primo: vtrum ſit ponendus numerus perſonarum in diuinis.
Secundo: vtrum rōne naturali poſſit cognoſci pluralitas perſonarū in diuinis.
Tertio: vtrū hoc nomē deus pluraliter p̄dicet̄ de trib⁹ pſonis: vt dicant̄ tres dij.
¶ Dñica. j. poſt feſtū Trinitatis ē euangeliū. Homo qdā erat diues ⁊c. xvj. Circa hūc diuitē dānatū p̄nt diſputari ſe. q.
Primo: vtrum anima ſeparata poſſit ab igne corporeo cruciari.
Secundo: vtrum anime damnatorum videant gloriam beatorum.
Tertio: vtrum damnati vellent omnes alios eſſe damnatos.
¶ Dñica. ij. ē euāgeliū. Hō qdā fecit cenā

magnā ⁊c. Luc. xiv. Circa qō pūt dis. se. q.

Primo: vtrum cena beatitudinis sanctis ꝑparata consistat in bonis corporis.

Scḋo: vtrū occupatio ⁊ solicitudo rerū tꝑaliū boīuȝ excludat a cena eterne btitudis.

Tertio: vtrum homines peccatores sint cōpellendi bonum facere.

¶ Dñica. iij. ē euāgeliū. Erāt appropīquātes ad iesum publicani ⁊c. Luc. xv. Circa quod possunt disputari sequentes qōes.

Primo: vtrum angeli gaudent de peccatoribus penitentiam agentibus.

Scḋo: vtrū āgel' plus gaudeat de vno pcōre agente penitentiam q̄ȝ de. xcix. iustis. qui non egent penitentia.

¶ Dñica. iiij. est euangeliuȝ. Estote misericordes ⁊c. Lu. vj. Circa qō pūt di. se. q.

Primo: vtrum misericordia ad quaȝ hortamur sit maxima virtutū.

Secundo: vtrum licitum sit iudicare de aliis ex suspitione.

¶ Dñica. v. est euāgelium. Quom turba plurima irruerent in iesum ⁊c. Luc. v. Circa qō possunt disputari hec duo vȝ.

Primo: vtrum ad summum pontificem ptineant cause maiores in ecclesia.

Scḋo: vtrum retia ꝑdicationis conueniāt aliis ecclesiis sine auctoritate pape.

¶ Dñica. vj. ē euangeliū. Nisi iustitia vr̄a abundauerit plusq̄ȝ ⁊c. Mat. v. Circa quod possunt disputari sequentes. q.

Primo: vtrū necesse sit ad igressuȝ regni celorū: q iustitia fideliuȝ abundantior sit q̄ȝ phariseorum.

Secundo: vtrum conueniēter assignentur tres gradus ire.

Tertio: vtrū recōciliatio frīs sp sit facienda añ oblationē muneris: siue sacrificij.

¶ Dñica. vij. ē euāgelium. Quom multa turba ⁊c. Mat. viij. Circa qō pūt disp. ea: q in dominica quarta quadragesime disputata sunt vȝ.

Primo: vtrū ꝯueniēter xp̄s saciauit qnqȝ milia hominum de panibus qui reperti sunt apud quendam in societate.

Scḋo: vtrū ꝯueniēter xp̄s saciauit. v. milia boīuȝ de panib' ordeis: ⁊ nō de triticeis.

Tertio: vtrū xp̄s fuerit ver' ꝓpheta: sicut dr in euāgelio: quere vbi supra.

¶ Dñica. viij. ē euāgeliū. Attēdite a falsis ꝓphetis ⁊c. Mat. vij. Circa qō. p. di. s. q.

Primo: vtrū cauēdi sint falsi prophete.

Secundo: vtrū sufficiēs argumentū ad cognoscendum ꝑdictos lupos assignet quē d. A fructibus eorum cognoscetis eos.

Tertio: vtrū simpliciter ex volūtate iudicāda sit actio bona vel mala.

¶ Dñica. ix. est euāgeliū. Homo quidam diues ⁊c. Lu. xvj. Circa ⁊c.

Primo: vtrum prelatus vel clericus dissipans bona ecclesie sit deponendus.

Scḋo: vtrum ꝯueniēter dentur pecunie siue elemosine: vt oretur pro dante.

Tertio: vtruȝ de illicite acquisitis possit fieri elemosina.

¶ Dñica. x. ē euangelium. Quom appropinquaret iesus ⁊c. Lu. xix. Circa qō ⁊c.

Primo: vtrū p sacrā scripturā pōt ondi: q aduēt' Messie. i. xp̄i in carnē aduenerit.

Scḋo: vtrum tempus visitationis sue. i. aduentus christi cognouerunt.

Tertio: vtrū simōiaci tā vēdētes q̄ȝ emētes spūalia: p tpalib' sīue ab ecclia expellēdi.

¶ Dñica. xj. ē euangelium. Dixit iesus ad quosdam ⁊c. Lu. xviij. Circa ⁊c.

Primo: vtrum phariseus in oratione sua venit merito condemnandus.

Scḋo: vtrū publican' in orōne sua formaȝ conuenienter dedit iustificatiōis impij.

¶ Dñica. xij. est euangelium. Exiens iesus de finibus ⁊c.

Primo: vtrū ꝯuenient' xp̄s circa hūc surdū ⁊ mutū de q̄ i euāgelio ⁊c. miraculū fec.

Scḋo: vtrū illi hoīes facientes ꝯtra ꝑceptā xp̄i publicando miraculum peccauerunt.

¶ Dñica. xiij. ē euāgeliū. Bti oculi q vidēt q̄ vos videtis ⁊c. Lu. x. Circa qō ⁊c.

Primo: vtrū sit verū: qō dictū ē aplis. s. bti oculi: qui vident: que vos videtis.

Secundo: vtrum in statu vie deus possit i-

mediate a nobis amari.
Tertio: vtrum modus de diligendo deum toto corde ⁊c. qui multiplicatur in precepto predicto poſſit in via ſeruari.
¶ Dñica. xiiij. eſt euangelium. Dum iret ieſus in hieruſalē ⁊c. Luc. xv. Circa ⁊c.
Primo: vtrū ad ſanandam lepram peccati ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti.
Scdo: vtrū nouē leproſi nō reddētes grās xp̄o de corū curatiōe peccauerit mortalit̄.
¶ Dñica. xv. ē euāgeliū. Nemo pōt duobus dñis ⁊c. Mat. vj. Circa quod ⁊c.
Primo: vtrū hō poſſit duob⁹ dñis ſuire.
Scdo: vtrū pōt quis deū odio habere.
Tertio: vtrū ois ſolicitudo tpaliū ſit phibita
¶ Dñica. xvj. ē euāgeliū Lu. vij. Ibat ieſus in ciuitatem ⁊c. Circa quod mouetur tale dubium.
Utrū hoc miraculū: quo reſuſcitauit filiū vidue fuerit ſufficiēter oſtēſiuū diuinitatis xpi: ſiue q̄ xp̄s eſſet verus deus.
¶ Dñica xvij. ē euāgeliū. Quū intraſſet ieſus domū ⁊c. Luc. xiiij. Circa qd̄ p. diſ.
Primo: vtrū appetere p̄latione ſit pctm̄.
Scdo: vtrū ambitio ſit peccatum.
¶ Dñica. xviij. ē euāgeliū: Audientes phariſei ⁊c. Mat. xxj. Circa qd̄ p. d. ſe. q.
Primo: vtrum de charitate fuerunt danda duo precepta.
Scdo: vtrū homo ex charitate debeat diligere proximum plus: q̄ ſeipſum.
Tertio: vtrū xp̄s ſufficienter pbauit phariſeis in ſe hr̄e diuinā nāturā. d. Quō ergo Dauid in ſpū vocat eum dominum.
¶ Dñica. xix. ē euāgeliū. Aſcēdēs ieſus in nauiculā ⁊c. Mat. ix. Circa qd̄ p. d. ſ. q.
Primo: vtrum xp̄us ſm q̄ homo habuit poteſtatem dimittendi peccata.
Scdo: vtrum a xp̄o fuerit aliqua poteſtas collata miniſtris eccleſie ad expulſionem vel remiſſionem peccati.
Tertio: vtrum eque facile ſit paraliticum curare: ⁊ peccata dimittere.
¶ Dñica. xx. ē euāgeliū. Dicebat ieſus turbis Iudeorū ⁊c. Mat. xx. circa qd̄ ⁊c.

Primo: vtrū pater celeſtis fecit nuptias filio quando nature humane coniunxit.
Scdo: vtrū caritas ſit veſtis nuptialis.
Tertio: vtrum non habens veſtē nuptialem iuſte damnat: ſicut ligatus proiciat in tenebras exteriores: vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiū.
¶ Dñica. xxj. ē euāgeliū. Erat quidā regulus Io. x. Circa qd̄ poſſunt diſ. ſe. q.
Primo: vtrum regulus iſte cuius filius infirmabatur iuſte fuit reprehenſus a chriſto dicente. Niſi videritis ſigna ⁊ prodigia: non creditis.
Secundo: vtrum miraculum hoc ſit idem cum miraculo illo: de quo ſcribit Mat. viij. De centurionis ſeruo ſanato a xp̄o.
Tertio: vtrū hora ſeptima: qua filius reguli ſanatus ē febre: aliqd ſignificet in ſpūali curatiōe anime a febre peccati.
¶ Dominica. xxij. eſt euangelium. Simile eſt regnum celorum ⁊c. Mat. xviij. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.
Primo: vtrū ſeruus ille: cui dimiſſa ſunt a dño decē milia talētorū peccauit petendo a conſeruo ſuo centum denarios.
Secundo: vtrum per ingratitudinem redeunt peccata prius dimiſſa.
Tertio: vtrū tāta pōt contritio in aliquo eſſe: vt omne debitum a deo ſibi dimittatur.
¶ Dñica. xxiij. ē euāgeliū. Abeūtes phariſei ⁊c. Mat. xxij. Circa ⁊c.
Primo: vtrum Ceſari ſiue principi ſeculari ſit cenſum dandum.
Secundo: vtrum omnes teneantur ad ſacrificia deo offerenda.
Tertio: vtrū xp̄s conuenient̄ repꝛehēderit phariſeos interrogātes eū: Si liz cēſū dari Ceſari dicens eis. Quid me tentatis ⁊c.
¶ Dñica. xxiiij. eſt euāge. Loquente ieſu ⁊c. Mat. ix. ⁊ q: in euangelio fit mentio de duobus miraculis pōt diſ. de vtroq3: v
Primo: vtrum ſine tactu diuine gratie pōt anima ſuſcitari de morte peccati.
Secundo: vtrum tactus ſiue infuſio gratie precedat expulſionem peccati.
Circa ſcdm: vtrum conuenientius attribuat

fidei opatio miraculoꝝ: q̄3 alteri virtuti.

Tabula feſtiuitatū: Et

p̄mo occurrit. Feſtū bti Andree apli cu
ius euangelium legit̄. Ambulans ieſus
Mat. iiij. Circa quod poſſunt diſp. ſe. q.

Primo: vtru3 xp̄us conuenienter vocauit
ad p̄dicationis officium Petru3 ⁊ An
dream: ⁊ Jacobum zebedei: ⁊ Joannem.

Secundo: vtrum oporteat ſequentes xp̄m
omnia temporalia relinquere.

Tertio: vtꝝ btūs Andreas: ⁊ alij q ſecū ſūt
vocati hac vocatione: fuerit vocatus ad
apoſtolatum.

¶ In feſto bti Nicolai venit diſputandū.
vtꝝ btūs Nicolaus ſic lucernas ardētes
i. ſcōꝝ opeꝝ habuit in manibus ſuis: vt
credat̄ a cunabulis ꝑ baptiſmo vltra cōe3
legem ſpecialem effectum grē ſuſcepiſſe.

¶ In feſto bti Thome apli p̄nt diſp. ſe. q.

Primo: vtrum fides ſit de viſis.

Scḋo: vtꝝ Thomas de neceſſitate ſalutis
tenebatur apparēte ſibi domino ⁊ dicen
te Thoma ⁊c. confiteri. fidem diuinitat̄
⁊ humanitatis in chriſto.

Tertio: vtrum credere his que non vide
mus ſit laudabile.

¶ In feſto bti Stephani: ē euāgeliū. Di
xit ihs turbis iudeoꝝ ⁊c. Mat. j. Circa.

Primo: vtrum ꝯuenienter xp̄s miſit ad iu
deos ꝓphetas: ſcribas: ⁊ ſapientes. ſciēs
⁊ p̄dicens eos occidendos ꝑ iudeos.

Secundo: vtrum Stephanus in hac vita
viuens vidit deum per eſſentiam.

¶ In feſto bti Joānis euāgeliſte. ē euāge
liū. Dixit ieſus petro ⁊c. Jo. vlt. Circa.

Pmo: vtꝝ xp̄s plꝰ dilexit Joānē: q̄3 petꝝ.

Scḋo: vtrum Joannes fuerit mortuus: an
veniat tranſlatus in paradiſu3 voluptatis.

¶ In feſto Innocētiū ē euāgelium. Ange
lus apparuit in ſomnis Joſeph ⁊c.

Primo: vtrum Innocentes veraciter di
cātur martyres chriſti.

Secundo: vtrum baptiſmus ſanguinis ſup
pleat defectum baptiſmi aque.

¶ In feſto bti Thome epī Cantuarienſis
poſſunt diſpu. ſe. q. q.

Primo: vtrū Thomas archiepūs Cantua
tuarienſis miniſtrauerit xp̄o repetendo
res eccleſie cū ſcandalo regis Anglie.

Scḋo: vtꝝ ſctūs Thomas in hac admini
ſtratione ſubeūdo mortē meruit a celeſti
patre corona martyrij honorificari.

¶ In feſto bti Silueſtri ē euāgelium. Ho
mo quidam pegre ⁊c. Mat. xxv. Circa
quod poſſunt ſequentes queſt. diſputari.

Primo: vtꝝ btūs Silueſter quinqꝫ talēta ſi
bi a deo ita lucris multiplicauit: vt meru
erit intrare in gaudiū btitudinis eterne.

Scḋo: vtꝝ de negligētia multiplicādi talen
ta ſibi data a deo meriro veniat dānādꝰ.

¶ In feſto ſancte Agnetis eſt euangeliu3.
Simile ē regnū celorum ⁊c. Mat. xxv.
Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtꝝ btā Agnes ad hoc ꝙ eēt vna
de nūero vginū prudētiū hūit neceſſe in
vaſe ꝯſcientie ſue portare charitatis oleum.

Secundo: vtrum beata Agnes fuerit
chriſto deſponſata.

¶ In feſto beati Vincentij martyris poſ
ſunt diſputari ſequentes queſtiones.

Primo: vtrum quis poſſit abſqꝫ charitate
perfecta martyrio ſe offerre.

Scḋo: vtꝝ btūs Vincētius: ſic miniſtraue
rit xp̄o fortiter vſqꝫ ad mortē: ꝑ eiꝰ fide
certādo: vt a p̄re celeſti meruit honorifi
cari ſpāli corona glie: que dr̄ aureola.

¶ In ꝯuerſione ſci Pauli eſt euangeliu3.
Dixit Simon Petrus ad ieſum. Mat.
xix. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum Paulus ſit ſeſſurus cum
ad iudicandum.

Secundo: vtrum conuenienter iudiciaria
poteſtas reſpondeat volūtarie paupertati.

Tertio: vtrum ꝓmiſſio que ſequit̄ euange
lio ſit ꝯueniens: ſcꝫ q dr̄ q omnis ⁊c.

Quarto: vtꝝ ꝯuerſio pauli fuit miraculoſa

¶ In feſto viſitatiōis btē Marie ꝟginis
eſt euangelium. Exurgens Maria ⁊c.
Luc. j. poſſunt diſputari ſequen. q.

Primo: vtrum btūs Jo. in vtero exiſtens exultauit ad preſentiam domini.

Scḋo: vtrum btā virgo audita exultatiōe Heliſabet conuenienter in gratiarum actionē cantauit. Magnificat aīa mea dominum.

¶ In feſto btē marie Magdalene ē euangelium. Rogauit ieſum quidam rc. Lu. vij. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo. vtrū iſta mulier de qua hic in euāgelio fit mentio: fuerit maria Madgalene ſoror Lazari:

Secundo: vtrum maria Magdalene aut quis alius potuerit ſine penitentia conſequi remiſſionem peccatorum.

¶ In feſto btī Jacobi apli ē euāgeliū. Acceſſit ad ieſum rc. Mat. xx. circa quod rc.

Primo poſſet diſputari vtrum ipſe et frater eius peccauerūt pcō ambitiōis petētes a xpo mediāte matre vt in regno ſuo ſederet vnus a dextris: et alius a ſiniſtris: iſta. q. ē expedita ſupra dñica xxij. poſt trinitatē. Sed nūc poterunt diſputari hec.

Primo: vtrum conuenienter dicatur de beato Jacobo: quod fuit lux et decus hiſpanie.

Secundo: vtrum orēt in celo pro oibus: qui eius ſepulchrū viſitant: ſiue locum.

¶ In feſto beati Dominici inſtitutoris ordinis predicatorum eſt euangelium. Vos eſtis ſal terre rc. Mat. v. pñt diſputari.

Primo: vtrum btūs Dñicus conuenienter religionem inſtituit ad predicandum vel confeſſiones audiendum.

Scḋo: vtrum btūs Do. conuenienter inſtituit religionem qua ſtudio lrārum inſtitueret.

¶ In feſto. s. Laurētij ē euāgelium. Niſi granū frumēti rc. Jo. xij. circa qd rc.

Primo: vtrum Laurentius habendo odio animam ſuam in hoc mundo cuſtodiuit illam in vitam eternam.

Scḋo: vtrum martirium btī Laurētij fuerit actus maxime virtutis fortitudinis.

¶ In feſto aſſūptiōis Marie ē euāgeliū. Intrauit ieſus rc. Lu. x. circa qd p. d. ſ. q.

Primo: vtrum vita actiua ſit potior et nobilior q̄ contemplatiua.

Secundo: vtrum beata Maria optimam partem elegerit.

Tertio: vtrum beata Maria in corpore et anima aſſumpta ſit in celum.

¶ In feſto btī Bernardi ē euāgeliū. Nemo accēdit rc. Lu. xi. poſſunt diſpu. ſe. q.

Primo: vtrum poſſit in dilectiōe dei haberi reſpectus ad aliquam mercedem.

¶ In feſto ſci Auguſtini eſt euangelium. Vos eſtis ſal terre rc. Mat. v. circa qd poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum ſtatus platorū qui faciūt et docēt: ſit maius: q̄ ſit in eccleſia dei.

Secundo: vtrum platus qui non facit quod docet ſit in ſtatu perfectionis.

¶ In feſto ſci Bartolomei ē euāgelium. Hoc ē pceptū rc. Jo. xv. poſſunt diſ. ſe. q.

Primo: vtrum btūs Bertolomeus et alij apoſtoli potuerunt dici amici dei.

¶ In feſto decollationis beati Jo baptiſte ē euangeliū. Miſit Herodes rc. Mat. v. poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum btūs Jo. mortuus ex hoc qd dicebat Herodi nō lz tibi habere vxorem fris tui: verus martyr ſit colendus.

Scḋo: vtrum iuramētum qd Herodes preſtitit ſaltanti puelle excuſare potuit Herodem a peccato mortis Jo. baptiſte.

¶ In feſto natiuitatis beate virginis eſt euangelium. Liber generationis Mat. j. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum ieſus deſcendit ſm carnem de ſemine Dauid.

Scḋo: vtrum btā Maria fuerit ſanctificata ante natiuitatem ex vtero.

Tertio: vtrum btā virgo p ſcificatiōem obtinuerit grē plenitudinem ſiue perfectionem.

¶ In feſto exaltationis ſcē crucis eſt euangeliū. Dixit ieſus turbis rc. nūc iudicium eſt rc. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrū conueniens fuit vt xpūs in cruce exaltatus moreretur pro nobis.

Secundo: vtrum ſit verum qd xpūs exaltatus omnia traxit ad ſe.

Tertio: vtrum xpūs p exaltationē crucis q̄ pro-

ṗe ē humiliatio meruit exaltationem ſui.

¶ In feſto ſci Mathei apli eſt euāgeliū. Cum tranſiret ieſus ⁊c. Luc. ix. circa q̄d poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum Mateus euangeliſta conuenienter inter alios euangeliſtas deſignatur figura hominis.

Secundo: vtrū conuerſio ⁊ ſequela Matei fuit miraculoſa.

Tertio: vtrum Matheus fuit immediate vocatus: ſiue aſſūptus ad apoſtolatum.

¶ In feſto ſci Michaelis eſt euāgelium. Acceperunt diſcipuli ⁊c. Mat. xviii. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum angeli ſint a deo cuſtodi hominum deputati.

Secundo: vtrum angeli per executionem miniſterii a cōtēplatiōe diuina retardent.

Tertio: vtrū angeli ad cuſtodiam hominū deputati quandoqȝ relinquant homines quibus ad cuſtodiaȝ ſunt deputati.

¶ In feſto ſci Hieronymi ē euāgeliū. Nemo accendit ⁊c. Luc. xi. circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

Primo: vtꝝ lucerna icēſa Hiero. i. doctrina meruit ſuꝑ cādelabꝝū ecclīe poni.

Scđo: vtrū Hieronymus fuerit cardialis.

¶ In feſto beati Franciſci eſt euangeliuȝ. Cofiteor ⁊c. Mat. xi. circa quod poſſūt diſputari ſequentes queſtiones.

Primo: vtrum conueniens fuerit ſecreta fidei non reuelari ſapientibus ⁊ prudentibus: ⁊ reuelari paruulis.

Scđo: vtꝝ btūs Frāciſcus fuit de nūero ꝑuuloꝝ: qbꝰ reuelata ſunt ſecreta celeſtia.

¶ In feſto beati Luce eſt euangeliū. Deſignauit dn̄s ⁊c. Lu. x. circa q̄d poſſunt diſputari ſequentes q.

Primo: vtrū poſt electionē xij. Apoſtolorū ꝯuenienter electi ſunt lxxij. diſcipuli int̄ quos Lucas vnus dicitur fuiſſe.

Scđo: vtrū btūs Lucas īter euāgeliſtas ī figura bouis fuerit ꝯueniēter deſignat.

¶ In feſto Simonis ⁊ iude eſt euangeliū. Hoc eſt p̄ceptū ⁊c. Jo. xv. circa q̄d poſſunt diſputari ſequentes q.

¶ In feſto oīum ſanctoꝝ eſt euangelium. Videns ieſus turbas ⁊c. Mat. v. circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

Primo: vtrum beatitudo ſanctoꝝ conſiſtat in viſione dei per eſſentiam.

Scđo: vtrum beati videntes deū per eſſentiam: videant omnia: que deus videt.

Tertio: vtrum beati in gloria: p̄ius ferantur ad contemplandā xp̄i diuinitatem q̄ eius humanitatem.

¶ In die omniū mortuoꝝ eſt euāgelium. Dixit ieſus turbis ⁊c. Jo. i. v. Circa q̄d poſſunt diſputari ſequentes q.

¶ Primo: vtrum iudiciaria poteſtas: qua iudicandi ſunt mortui in futuro iudicio: cōueniēter ꝯueniat xp̄o: ſm̄ q̄ hō.

Scđo: vtrū ſuffragia fideliū viuoꝝ ꝓſint defunctis.

Tertio: vtꝝ ſuffragia facta p̄ malos ſiue p̄ peccatores ꝓſint.

Quarto: vtꝝ vox xp̄i: quā audient mortui: erit cauſa reſurrectionis omnium eoꝝ.

¶ In feſto beati Martini eſt euangelium Sint lumbi veſtri ⁊c. Luc. xij. De quo diſputatur ſicut in feſto beati Nicolai. Nunc queritur.

Finis.

ſ Acro τ colē diſſimo reuerendiſſimorū patrū ſancte. Ro. eccleſie dominoꝝ Cardinalium collegio: ſuus humilis ſuitor Johānes d Turre cremata Epiſcop⁹ Sabinenſis ſancte Ro. eccleſie Cardinalis ſancti Sixti vulgariter nominatus: ſeipſuꝫ cū humili recōmēdatione. Cogitāti mihi quid de ſudoribus mei ſtudij dignū ampliſſimis dominationibus veſtris: tanq̄ꝫ memoriale offerā: attento ꝙ oibus ſummis noſtri tēporis pōtificibus: varia dedicauerim opera: ſcilicet Eugenio: Nicholao: Caliſto: Pio: τ Paulo: nūc pſenti: occurriſſet mihi illa honeſtiſſima platoꝝ ꝯſuetudo: que poſt eoꝝ refectionē maxime in prādio habitā: collationes ſiue diſputatiōes de ſacris litteris ſoliti ſunt habere. Vidi eniꝫ apud plures clariſſimos patres ꝯſuetudinē hanc obſeruari. Et de celeberrīmo ſancto Auguſtino legit̄: ꝙ in menſa ſua lectionē aut diſputationem ſemp diligebat: Diſputatio cui inueſtigāde veritatis gratia: aut vt veritas ipſa illuſtrius fiat licite: cū moderamine inter partes admittit̄. Sane viſa eſt mihi hec dominoꝝ platorū obſeruantia plurimū habere honeſtatis τ vtilitatis: honeſtiſſima qdeꝫ ē: τ ordo pulcherrim⁹: vt poſtq̄ꝫ corpori cibos corruptibiles dedimus: ita anime ſpūalia alimenta miniſtremus. Nullus enim ē cibus ſciētia τ doctrina dulcior. Naꝫ vt ait yſidorus noſter ſcripturaꝝ ſanctaꝝ altitudo: quaſi mōtes paſcue ſunt: ad quos cum quiſqꝫ iuſtoꝝ cōſcenderit: paſcue indeficientis refectionē inueniſſe ſe gaudebit. Quo circa: ſic nos hortat̄ clariſſimus ambroſi⁹. Tu ergo ede ſcripturarū celeſtes cibos: ede vt pmaneāt tibi in vitā eternā: ede continue vt nō eſurias: ede vt replearis: ede vt Dauid celeſtiꝫ enutres ſaginā: ſpirituales epule nō obeſſe ſolēt: ſꝫ pdeſſe faciunt. Plane bene platis cōgruit honeſtiſſimū huiuſmodi exercitiū: quo dominus ait: vos eſtis ſal terre: vos eſtis lux mūdi: oꝫ aūt epiſcopus tāta pollere ſapiētia: vt dicit Ambroſius: vt nō ſoluꝫ creditū ſibi populū ſufficiēter doceat: verū etiā in ceteris queat hereſuꝫ cōtradictiōes a catholica repellere eccleſia. Ceterū vtilis eſt pdicta obſeruātia: q: mentē diſponit ad pfectionē virtutis. vnde Damaſ. libro. iiij. inquit. Optimū ē τ vtiliſſimū inueſtigare diuinas ſcripturas: τ ſicut ē lignū ſec⁹ decurſus aquarū plantatum: ita aīa diuinā irrigata ſcripturā impinguat̄: τ fructū tēporaneū tribuit: τ ſemp virentib⁹ folijs deo acceptabilib⁹ decoratur actiōibus. τ c. Pulſemus ergo in optimū paradiſum ſacraruꝫ ſcripturarū: q odoriferus: q dulciſſimus: q ſpecioſiſſimus ē. ¶ Secūdo vtilis ē ad illuminationē intellectus. Dicit eniꝫ yſidor⁹ noſter: geminū bonū confert lectio ſacrarū ſcripturaꝝ: ſiue ꝙ intellectū mentis erudit: ſiue ꝙ a mundi vanitatibus abſtractuꝫ hominē ad amorē dei perducit. ¶ Tertio vtilis eſt: qm̄ per eā amputant̄ aliqua: in que ſepe poſt refectionē corporalē lingua indiſciplinata prorūpit. ſ. murmurationis: τ detractionis verba: ſuperfluitas locutionis: leuitas operis: τ ſimilia: que oīa vitant̄ cum perſolutis gratiarū actionibus deo: aliqua de ſacris litteris ſequit̄ diſputatio: ſiue collatio: quibus penſatis nihil mihi in mente dignius ſe obtulit veſtris. R. d. per me offerenduꝫ: q̄ꝫ queſtiones quaſdā de euāgelijs omniū dominicaꝝ ac feſtoꝝ principaliū totius anni: quaſi ingenio meo tenui: nō tamē ſine magno labore ac veſtraꝝ. R. p. amore collegi ſub numero. ccc. xvij. Amplexus autē ſuꝫ q. in oibus ſancti Tho. dictū. Nā eius profundior: firmiorq̄ꝫ ē ſnīa. Abſtinui etiaꝫ a queſtiōibus τ ſubtilitatibus inutilibus et obſcurioribꝫ: argumētis planioribus contētus: tū quia religioſo intellectu nobis opus eſt. vbi aut maxime de deo loquimur: vel audimus: vt inqt Ambroſius: tū q: inter platos paucioꝝes ſunt: q ſacre theologie pfundioribꝫ rebus operā dent ſtudij. Sequitur

aũt euangeliorum tam dñicarũ q̃ȝ feſtiuitatum ſecundum vſum fratrum p̄dicatorũ qui nobis rõnabilior viſus eſt. Suſcipiant ergo .u. R. d. hoc exiguũ munus: paruũq̃ȝ opuſculũ: in ſenio meo pro omnium vtilitate exiguis meis viribus elaboratum: quod vtinã tãta beniuolentia ab eis ſuſcipiatur: quãta cũ affectione ſibi inſudaui. poterit obſeruari libellus iſte in manibus Reuerendiſſimi dñi R. othomageñ: qui pro ſua dulciſſima humanitate copiã p̄ſtabit cupiẽtibus ſcribere. Recõmẽdo me. d. u. R. quã longo tempore ad felix vniuerſalis eccleſie regimen deus conſeruet.

¶ In prima dñica aduentus apud fratres predicatores dicit̃ illud euangeliũ Math. xxi. Cum appropinquaſſet ieſus hieroſolimis ⁊c̃. In quo fit mentio de aduentu xp̄i in carnẽ: dum dicitur: dicite filie ſyon. Ecce rex tuus venit tibi ⁊c̃. Unde in hac dominica poſſunt ſequẽtes q. diſputari.

¶ Primo vtrũ p̄ redẽptione generis humani neceſſariũ fuit deũ incarnari. ¶ Secũdo vtrum ſi homo nõ peccaſſet: deus incarnatus fuiſſet. ¶ Tertio vtrum conuenientius fuit filiũ dei incarnari q̃ȝ aliquã aliam perſonam.

AD primũ ſic p̄ceditur: ⁊ videtur ꝙ nõ fuerit neceſſariũ deum incarnari. Primo ſic: deus enĩ cũ ſit perfectus: nihil virtutis accreuit ſibi p̄ carnẽ aſſumptã: ſi ergo incarnatus naturã reparauit: etiã abſq̃ȝ carnis aſſumptione eã potuit reparare. Ergo nõ fuit neceſſariũ ⁊c̃. ¶ Secundo ſic: cũ deus ſit ſumme miſericors immo miſeratiões eius ſup oĩa opera eius: magis decuit: vt deus oñderet immẽſitatẽ miſericordie ſue q̃ȝ ſeueritatem iuſticie. Sed ad magnitudinẽ miſericordie ſue pertinet vt peccata ſine ſatiſfactione dimittat: ergo deus naturam humanã reparare potuit: ⁊ debuit: nõ expectãdo ſatiſfactionẽ. Ergo non fuit neceſſariũ ⁊c̃. ¶ Tertio ſic: Quicũq̃ȝ põt ſatiſfacere p̄ maiori peccato: poteſt ſatiſfacere p̄ minori: ſed mortale peccatum actuale eſt magis q̃ȝ originale: quia habȝ plus de voluntario: ergo cũ homo poſſit ſatiſfacere pro mortali peccato multo fortius pro originali ſatiſfacere poterit: ⁊ ſic nõ eſt neceſſariũ deũ incarnari.

¶ In oppoſitum arguitur ſic. Illud p̄ quod humanũ genus liberatur a perditione: eſt neceſſariũ ad humanã ſalutẽ: ſed miſteriũ diuine incarnationis ẽ huiõi ſecũdũ illud Jo. iij. Sic deus dilexit mundũ vt vnigenitũ filiũ ſuum daret: vt omnis qui credit in eũ: nõ pereat: ſed habeat vitã eternã: ergo neceſſariũ fuit ad reparationẽ generis humani deũ incarnari. ¶ Secũdo ſic: nõ erat conueniens vt vna natura nobiliſſimarũ creaturarũ a ſuo fine totaliter fruſtraretur: ſed humana natura eſt inter nobiliſſimas creaturas: cum ergo tota corrupta fuerit p̄ peccatũ in primo parẽte: ⁊ ita beatitudine p̄uata: ad quã inſtituta erat: congruũ fuit ipſam reparari: ſed reparatio nõ põt fieri niſi peccatũ dimittatur: nec iuſtũ ẽ vt peccatũ ſine ſatiſfactione dimittat̃: ergo neceſſariũ fuit p̄ peccato totius nature humane ſatiſfieri: ſȝ ſatiſfactio decẽter fieri nõ põt niſi ab eo: qui dȝ ſatiſfacere: ⁊ q̇ põt: ſed nõ dȝ niſi homo qui peccauit: cum autẽ nullius creature bonũ excedat bonũ humane nature totius: vt recõpenſationẽ pro tota natura facere poſſet: patȝ ꝙ nulla creatura p̄ homine ſatiſfacere poſſet: nec ipſe pro ſe: cuȝ peccator indignus reddatur: ergo neceſſariũ fuit vt deus hõ fieret ad ſatiſfaciẽdum p̄ hoibus. ¶ Rñdeo dicẽdũ ꝙ deũ incarnari aliquo mõ fuit neceſſarium: ⁊ aliquo mõ nõ. Pro quo notandũ iuxta ſcm Tho. ꝙ ad finẽ aliqd dicit̃ neceſſariũ dupliciter vno mõ ſine quo finis haberi nõ põt ſic: vt cibus ẽ neceſſarius ad ꝯſeruationẽ humane vite. Alio mõ dicit̃ neceſſariũ p̄ quod melius ⁊ cõuenientius peruenit̃ ad finẽ: ſicut equus eſt neceſſarius ad iter. ¶ Primo mõ neceſſitatis: deũ incarnari nõ fuit neceſſariũ ad reparationẽ humane natu⸗

re: deus enim p ſuā oīpotētem virtutē poterat humanā naturā multis alijs modis reparare. ¶ Scđo aūt mō neceſſitatis neceſſariū fuit deū incarnari ad reparationez humane nature: hāc ꝯcluſionē ponit Auguſtinus. xiij. de tri. d. Oſtendam⁹ nō aliū modū poſſibilē defuiſſe deo: cuius ꝑtāti oīa equaliter ſubiacēt: ſed ſanāde miſerie noſtre conuenientiorē modū aliū nō fuiſſe. Cui⁹ incarnationis neceſſitas: ſiue conuenientia: ex tribus ſumitur. ſ. ex plenitudine diuine miſericoꝛdie: ex immutabilitate iuſticie ipſius. et ex decenti oꝛdine ſapiētie eius: q: cū de⁹ ē ſumme bon⁹ ⁊ miſericoꝛs: decuit nulli creature negari hoc cuius eſt capax. Unde cū natura humana lapſa eſſet ⁊ nihilominus reparabilis foꝛet: decuit vt eā repararet: q: ⁊ iuſticia eius immutabilis ē: cui⁹ lege ſancitū eſt: vt nunq̄ peccatū ſine ſatiſfactione dimittatur. decuit vt in humana natura eēt q ſatiſfacere poſſet: ⁊ q hoc purus hō per ſe facere nō poterat: vt dictū eſt: decuit vt deus qui ſumme ſapiēs eſt: aliquē conueniētiſſimū reparatiōis adinueniret modū. Sꝫ conuenientiſſimuz eſt: vt integre natura repararetur: ⁊ faciliter ad id qđ amiſerat hō peruenire poſſet. Si aūt hoīem per angelū repararet: nō integra eſſet reparatio: q: ſemp hō angelo ſalutis ſue debitoꝛ eſſet: et ita in beatitudine ei equari nō poſſet: q tamē aſſecutus fuiſſet: ſi nō peccaſſet. ſicut etiam nūc ꝯſequūtur hoīes per gratiā reparationis: vt ſint ſicut angeli ī celo Mat. xx. ⁊ iō decuit vt nō angelus ſꝫ ipſe de⁹ hoīem repararet: Multe alie ꝯueniētie aſſignātur incarnatiōis: q̄s nos breuitatis cā: ⁊ q: cōes in ſmonibus ſunt pertrāſimus. ¶ Ad rōnes ī oppoſitū dicēdū. Ad pmā rūdetur: q rō illa ꝓcedit ſecūdū illū modū neceſſarij: ſine quo ad finē perueniri nō pōt. hoc aūt neceſſitatis mō dictū ē nō eē neceſſariū deum incarnari. ¶ Ad ſecūdā rūdetur negādo ꝯſequētiā: ⁊ rō ē: q: lꝫ deus ſit ſumme miſericoꝛs: ſua tn̄ miſericoꝛdia nullo mō obuiat ſue iuſticie: miſericoꝛdia enī q̄ iuſticiā tollit magis ſtulticia q̄z virtus dici debꝫ: ⁊ p ꝯſequēs talis deū nō decet: ꝓpter qđ deus miſericoꝛdiā ſuā infinitā ſic manifeſtare voluit: vt in nullo iuſticie eius derogaretur: qđ factū eſt dū pꝛo nobis hō factus eſt: vt pꝛo nob ſatiſfaceret: ī quo etiā habūdātioꝛ miſericoꝛdia oñſa ē ad nos: q̄z ſi ſine ſatiſfactione peccatū dimiſiſſet: in quātū noſtrā naturā magis exaltauit: ⁊ pꝛo nobis moꝛtē pertulit. ¶ Ad tertiā rūdetur negādo: q peccatū oꝛiginale ſit min⁹ malū. Pꝛo quo notādū q quātitas oꝛiginalis ⁊ actualis moꝛtalis peccati pōt dupliciter attendi: vel quātū ad pꝛincipiū vel quātū ad bonū: qđ per vtrūqꝫ pꝛiuatur. Pꝛincipiū aūt actualis peccati volūtas ꝓpꝛia eſt. Pꝛincipiū autē oꝛiginalis in iſto eſt oꝛigo eius viciata: Unde oꝛiginale quodāmō ē neceſſariū: ſed actuale ē oīo voluntarium. Unde hꝫ plus de rōne culpe: ⁊ ē magis vituperabile. Bonū autē qđ actuali peccato coꝛrūpitur: ē bonū huius perſone: cui ꝑponderat bonū tot⁹ nature: qđ per oꝛiginale coꝛrūpitur: q: bonū gentis ē diuinius: q̄z vni⁹ hoīs bonū: vt dr̄ ij. Ethicoꝝ: vt ſic poſſet dici q actuale eſt magis culpa: oꝛiginale vero maius malū: ſatiſfactio autē ſatiſfaciētis ē ꝓpoꝛtionata quātitati culpe: ex parte boni: qđ per culpā coꝛrūpitur: ⁊ iō cū oīs actio ſit perſone: quia actus ſingulariū ſunt: iō ad ſatiſfactionē ꝓ actuali: ſufficit actus cuiuſcūqꝫ hoīs cū gratia diuina: nō aūt ad ſatiſfactionē ꝓ peccato oꝛiginali: niſi actio illius hoīs plus valeret q̄z totū bonū humane nature: ⁊ ſic nō poſſet eē purus homo: ⁊ ideo opoꝛtuit eſſe deū ⁊ hominē: q pꝛo oꝛiginali ſatiſfaceret.

AD ſecundaz. q. ſic ꝓceditur: et videtur q etiaz ſi homo nō peccaſſet deus incarnatus fuiſſet. ¶ Pꝛimo ſic: Deut. xxxij. Dei perfecta ſunt opera: ſed perfectio non poteſt eſſe niſi vltimū coniungatur pꝛincipio: vt ſic quaſi quidaz circulus concludatur: et additio alterius fieri non poſſet: Cuz ergo ipſe deus

ſit principiū: ⁊ homo ſit vltima creaturarū
decuit ad ꝑfectionem vniuerſi: vt etiā ſi ho
mo nō peccaſſet: deus homo fieret. ¶ Se
cūdo ſic. Romanoꝝ. i. Inuiſibilia dei ꝑ ea
que facta ſunt intellecta conſpiciuntur: ſed po
tentia: ſapientia: ⁊ bonitas dei infinita ſunt:
ergo decuit: etiā ſi hō nō peccaſſet: iſta i ali
quo effectu manifeſtari: Sꝫ potētia infinita
nō manifeſtatur niſi per effectū infinitū: nec
ſapientia infinita niſi per decorem infinitū:
nec bonitas īfinita niſi per cōmunicationeꝫ
infinitā. Cū ergo nulla creatura ſit infinita
nec in ea infinitus ſit decor ex forma ⁊ pro
portiōe partiū: nec iterum aliqua creatura
cōmunicationē infinitā boni recipiat. Vide
tur ꝙ decuit: etiā homine nō peccante: vni
ri deū homini: vt ex parte hominis nō eſſet
ꝗ ex parte dei infinitas: ⁊ ex ꝯiunctione dei
ad creaturā infinitus decor reſplenderet: ⁊
infinitū bonū ipſi humane nature cōmuni
caret. ſ. ꝑſona increata: que in ea ſubſiſteret.
¶ Tertio ſic: nō eſt in aliquo capacitas hu
mane nature ꝑ peccatuꝫ ampliata: ſed poſt
peccatū humana natura inuenta ē capax tā
ti boni: vt a deo aſſumeret in vnitate perſo
ne: ergo ⁊ ante peccatū huiōi dignitatis ca
pax fuit: Sꝫ ad deū qui infinito amore dili
git ea: que ſunt: ꝑtinet vt nullū bonū creatu
re deneget: cuius ē capax: ergo ipſe huma
nā naturā aſſumpſiſſet: etiā ſi homo nō pec
caſſet. ¶ Quarto ſic. nō eſt credendū ꝙ ho
mo ex peccato aliqđ cōmodū reportauerit:
ſed maxima dignitas humane nature eſt in
hoc: ꝙ aſſumpta ē in vnitate perſone diui
ne: ergo hoc ꝑ peccatū homo cōſecutus nō
eſt: ⁊ ſic idem quod primo. ¶ Quinto ſic: cū
homo ad beatitudinē ſit creatus: ante pec
catū totus beatificādus erat: ſed beatitudo
hominis quātū ad partē ſenſitiuā erit in aſ
pectu humanitatis aſſumpte: quantū vero
ad partē intellectiuā in intuitu diuinitatis
aſſumentis: ſic enim ingredietur homo et
egredietur vt Auguſtin⁹ exponit: ⁊ paſcua
inueniet Jo. i. ¶ In oppoſituꝫ Auguſtin⁹
in libro de verbis domini: exponens illud
Mat. xviij. Venit fili⁹ hominis querere ⁊
ſaluum facere quod perierat. ſi homo non
peccaſſet: filius hominis nō veniſſet: ⁊ loq
tur de aduentu in carnem. ¶ Rñdeo dicē
dū ꝙ vt tangit ſanctus Tho. in ſcripto: et in
tertia parte: ſuper hoc diuerſi diuerſimode
opinati ſunt. Quidā enim dicunt ꝙ etiaꝫ ſi
homo nō peccaſſet dei filius fuiſſet incarna
tus. Alij vero contrariū aſſerunt: quoꝝ aſ
ſertioni magis videtur conſentiendū: cuius
ratio eſt: quoniā ea que ex ſola dei volunta
te veniunt: ſuper omne debitū creature no
bis innoteſcere nō poſſunt: niſi quatenus i
ſacra ſcriptura traduntur: per quā diuina vo
luntas innoteſcit. Unde cū in ſacra ſcriptu
ra vbiqꝫ incarnatiōis ratio ex peccato pmi
hominis aſſignetur: conuenientius dicitur in
carnationis opus ordinatū eſſe a deo: in re
mediū peccati: ita ꝙ peccato nō exiſtēte in
carnatio non fuiſſet: quāuis potentia dei ad
hoc limitetur: Potuiſſet eniꝫ etiā peccato
nō exiſtente deus incarnari: hāc ergo aſſer
tionem ſue opinionē tanqꝫ verioreꝫ ſequē
tes. dicimus ad queſtionem reſpondentes:
ꝙ ſi homo non peccaſſet: deus incarnatus
nō fuiſſet. Iſta ꝯcluſio probatur: pmo, ſic: Su
per illud Phi. i. Jeſus xp̄s venit in hunc mū
dū peccatores ſaluos facere: dicit glo. nulla
cauſa fuit veniēdi xp̄o dño: niſi peccatores
ſaluos facere: tolle vulnera: tolle morbos: et
nulla eſt cauſa medicine: ſed remota cauſa
remouetur effect⁹: ergo ꝯcluſio vera. ¶ Se
cūdo ſic. dicit leo papa in ſermone de natiui
tate: Si enī homo ad imaginē ⁊ ſimilitudi
nē dei factus: in ſuo honore manſiſſet: crea
tor mundi creatura nō fieret: aut ſempiter
nus temporalitateꝫ ſubiret: aut equalis deo
patri dei filius formam ſerui aſſumeret: er
go concluſio vera. ¶ Ad rationes in oppo
ſitum: Ad primaꝫ reſpondetur negando cō
ſequentiaꝫ: ⁊ ratio ē: Quia licet vniuerſuꝫ
perficiatur in coniunctione vltimi ad pnci
pium primum: non tamen oportet, ꝙ in con
iunctione: que eſt in vnitate perſone: ſed in
coniunctione: que eſt in ordine ad finē. Un

de ad perfectionē vniuerſi ſufficit: ꝙ naturali modo creatura ordinat̄ ſic in deum: ſic vt in finē. Hoc autē excedit limites perfectionis creature: vt creatura vniat̄ deo in pſona. ¶ Ad ſecūdū rn̄det̄ etiā negādo cōſequentiā: ⁊ rō eſt: q: in ꝓductione minime creature manifeſtat̄ potentia infinita: ⁊ ſapientia: ⁊ bonitas dei: q: quelibet creatura ducit in cognitionē alicuius primi ⁊ ſummi qḋ infinitū eſt in omni pfectione: nec oportet ꝙ potētia infinita per effectū infinitum manifeſtet̄: nec bonitas infinita: per cōmunicationē infinitā: ſed ſufficit ad oſtendendam bonitatē infinitā: hoc .ſ. ꝙ vnicuiqȝ ſm ſuā capacitatē largit̄. ¶ Ad tertiā rn̄detur ꝙ capacitas alicuius creature pōt intelligi dupliciter: vel ſm potētiā naturalē: que pertinet ad rōnem naturalē: ⁊ ſic nullā capacitatē nature vacuā dns dimittit in genere: qȝuis capacitatem alicuius creature particularis nō impleat ꝓpter aliqḋ impedimētum: Uel intelligi pōt ſm potētiā obedientialē: ſm quā quelibet creatura hȝ: vt ex ea poſſet fieri ꝙ deus vult: ⁊ hoc modo in humana natura eſt capacitas huius dignitatis: vt ī vnitate diuine perſone aſſumat̄: nec oportet ꝙ deus talē capacitatē impleat: ſicut nec oportet ꝙ deus faciat quicqd pōt: ſȝ ſm ꝙ cōgruit ordini ſapiētie eius. ¶ Ad quartā rn̄det̄ negādo aſſumptū: qꝛ vt dicit apoſtolus ad Ro. v. Ubi habūdauit delictum ſuperhabūdauit ⁊ gratia: nō ē incōueniēs vt aliqḋ bonū ex peccato deus eliciat: ꝙ ſine peccato nō fuiſſet: ſicut patet in alijs virtutibus: vt in patientia: ⁊ penitētia: ⁊ etiam ex peccato hoīs: hoc optimū potuit elicere vt filius dei incarnaret̄: ꝓpter quod dicit Greg. O felix culpa q̄ talē ac tantū habere meruit redēptorem. ¶ Ad quintā rn̄detur negādo minorē: dicimus enim iuxta ſanctū Tho. ꝙ beatitudo totius hoīs eſt ex ipſa deitate: in quā virtus interius immediate fert̄: ex quo redundat gloria in inferiores pres anime: ⁊ in ipſum corpus: in viſione etiam humanitatis erit quoddā gaudiū accidētale: ſicut etiā in victoria paſſionis eius: tamē conſtat apud omnes ꝙ ſi homo non peccaſſet: deus paſſus non fuiſſet.

AD tertiā .q. ſic proceditur: et videtur ꝙ nō fuit conuenientius filiū dei īcarnari: magis q̄ȝ patrē: aut ſpiritū ſanctuȝ. ¶ Primo ſic: ſicut in miniſterio incarnationis monſtrata eſt ſapiētia in decentia recōſiliationis: ita etiam mōſtrata eſt potētia in hoc: ꝙ in infinitam diſtātiā iuncta ſunt: ⁊ etiam bonitas in hoc ꝙ nō deſpexit proprij plaſmatis infirmitatē: vt dicit Damaſcen⁹. Sȝ ſicut ſapiētia attribuit̄ filio: ita bonitas ſpiritui ſancto: ⁊ potentia patri: ergo nō magis decebat filiū incarnari q̄ȝ patrem vel ſpiritū ſanctū. ¶ Secūdo ſic: victoria potentie attribuitur patri: ſȝ per incarnationē ſecuta eſt victoria de hoſte: ergo incarnatio magis decebat patrem cui appropriat̄ potētia. ¶ Tertio ſic arguit̄ de ſpiritu ſancto: coꝝ enīȝ q̄ magis vicina ſunt decētior eſt coniūctio: ſed ſpirit⁹ ſanctus eſt perſona nobis magis vicina: vt dicit Auguſtinus .li. de ſpiritu ⁊ anima: ergo ſpiritū ſanctū magis decebat incarnarī q̄ȝ filium. ¶ Quarto ſic arguitur: incarnatio dei ꝓceſſit ex maxima caritate: quā ad nos habuit: ſed caritas appropriatur ſpūi ſancto: ergo potiſſime decebat ſpiritū ſanctū incarnari. ¶ In oppoſitū arguit̄ ſic: in mēte noſtra ſunt tria: tres perſonas repreſentātia .ſ. mens q̄ repn̄tat patreȝ. verbū mentis qḋ repn̄tat filiū: ⁊ amor: q repreſentat ſpirituȝ ſanctū. ſȝ inter hec tria: verbū mētis precipue cōparabile ē: ſm ꝙ exterius p vocē ſonat: ergo ⁊ incarnatio cōuenientiſſime verbū eternū decuit: qḋ ē ipſe fili⁹ dei. ¶ Rn̄deo dicendū: ꝙ decētius fuit filiū dei incarnari: q̄ȝ patrē: vel ſpiritū ſanctū: que decentia incarnatiōis filij dei attenditur: ⁊ ex proprijs: ⁊ ex appropriatis. In proprijs autem poſſunt quattuor conſiderari ſm ꝙ filius ē: ꝙ verbum eſt: ꝙ imago: ꝙ media in trinitate perſona: ſm autē ꝙ filius ēſt ꝯuenit ad

reparationē. tū vt per eū cuius naturaliter eſt hereditas alij in filios adoptarent̄ ⁊ coheredes fiant. Sm autē q̄d eſt verbū cōuenit ad reparationē: q2 inquātū tale h3 congruentiā ad officiū predicationis ⁊ doctrine: q2 verbū manifeſtat dicentē ⁊ ipſe manifeſtauit patrem Jo. xvij. Pater manifeſtaui nomē tuū hoibus. In quātū vero ē imago: cōueniētiā h3 cū eo qui reparandus erat: ſcilicet cū homine: q ad imaginem dei factus Gen. i. Unde decuit vt imago imaginē aſſumeret: increata creatam. Inquantū eſt media in trinitate perſona: congruit ad vltimū effectū: qui eſt recōſiliatio hoīs ad deū. decet enim vt qui eſt medius in trinitate: etiā ſit mediator. Inueniūtur etiā quatuor in filio appropriata ſcil3 ſapiētia: ⁊ virtus ab apoſtolo: equalitas ab Auguſtino. ſpēs ⁊ pulchritudo ab Hylario. Inquātū aūt ſapiētia ē: ꝯgruit ad reſtaurationem: q2 decet vt que in ſapiētia facta ſunt p ſapientiā reſtaurētur. Inquātū aūt ē virtus ⁊ brachiū patris cōgruit ad victoriā de hoſte capiendā Lu. i. Fecit potētiā in brachio ſuo. Inquātū vero eſt equalitas: ꝯgruit etiā morbo q ſanādus erat: vterq3 enī3 ſ. hō ⁊ diabolus peccauerūt appetēdo eq̄litatem dei: ille potētie: iſte ſciētie. Inquātū vero ſpēs ⁊ pulchritudo eſt: ꝯgruit reparationi: vt p ipſum deturpatio imaginis per peccatū inducta ammoueret̄: patri vero nō conuenit incarnatio: precipue propter ꝓprietatē innaſcibilitatis. Nō enim decet vt qui in diuinitate ē pater: in humanitate ſit filius: ſic enim filius dei patris eſſet nepos virginis ſi ipſa virgo mater eēt dei patris: ſimiliter etiā nec ſpiritui ſancto ꝯuenit: ne nomē filij in plures pſonas trāſferat̄. ¶ Ad rōes in oppoſitū: ad primā rn̄detur negādo cōſequētiā: ⁊ ratio ē: q2 l3 i incarnatione oſtendat̄ potētia: ſapiētia: ⁊ bonitas: ⁊ ideo efficacia incarnatiōis toti trinitati tribuit̄: opus tn̄ quod deo incarnato debebatur: per filiū expleri decuit: rationibus dictis: ⁊ ideo tota trinitas carnē ſoli filio vniuit. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur negando ꝯſequētiā: ⁊ rō eſt: quia nō eſt potentis per potentiam minus potētē vincere: hoc enim violentū ē: ⁊ nō laudabile: ſed per iuſticiam ⁊ ſapiētiā vincere: ⁊ ideo per filium debuit deus pater hoſtē vincere. ¶ Ad tertiā rn̄detur: q2 ratio nō procedit: quia ſpiritus. ſanctus nō dicitur ideo vicinior nobis: q2 ſit cōiungibilior carni q̄3 filius: ſ3 ꝓpter caritatē p quā omnia dona donant̄. ꝓcedit enim vt dicit albertus: vt donū a patre ⁊ filio donabile rōnali creature: talē aūt reſpectum ad nos nō importat nomē filij: ſm q2 eſt in patre: filius tn̄ eſt nobis magis vnitiuus: quantum ad ꝯgruentiā incarnationis rōibus dictis. ¶ Ad quartā rn̄detur negādo ꝯn̄am: ⁊ rō eſt: q2 l3 caritas dei ſit cā incarnatiōis: ⁊ tn̄ cauſalitas diuine incarnationis q̄3uis cōis ſit trib9 perſonis: appropriatur ſpiritui ſancto: nō tamē ex hoc ſequit̄ q2 ſpiritus ſanctus debuerit incarnari.

¶ In dominica ſecūda cantatur euāgeliū. Erunt ſigna in ſole ⁊ luna. Lu. xxij. In quo q2 tangitur de aduentu Chriſti ad iudiciu3 poſſunt diſputari ſequētes. q.

¶ Prima eſt vtrū generale iudiciū ſit futurū. ¶ Secūda vtrū oēs iudicādi in iudicio videbūt filium hoīs. i. Chriſtū in forma humana glorioſa iudicantē. ¶ Tertia eſt vtrū ſigna que aſſignant̄ in electiōe euāgelij ꝓcedant iudicium.

Ad primā. q. qua q̄ritur vtru3 generale ſiue vniuerſale iudicium futurū ſit proceditur ſic: ⁊ videt̄ q2 non. ¶ Primo ſic: q2 iā q3 dicitur ſecundū aliam litterā nō iudicabit bis deus in idipſum: ſed nunc deus iudicat de ſingulis hominū operibus: cum poſt mortem vnicuiq3 penas vel pmia pro meritis tribuit: ergo nō videtur q2 aliud ſit iudiciū futurū expectandū. ¶ Secūdo ſic: in nullo iudicio executio ſnīe precedit iudi

cium:ſed ſnia diuini iudicij. quo ad hoies:
eſt de adeptione regni: vel excluſione a re-
gno: vt patet Mat. xxv. ergo cum mō qui
dam adipiſcantur regnū eternū. Vñ dñs
latroni in cruce dixit Hodie mecū eris in
paradiſo Lu. xviij. ⁊ quidam excludantur
ab ipſo perpetue Vñ Lu. xvi. dicitur mor
tuus eſt diues ⁊ ſepultus eſt in inferno: er
go ſi vltra expectat aliud iudiciū futurum.
¶ Tertio ſic: propter hoc aliq̄ in iudicium
oportet adduci: q: dubiū eſt quid de eis diſ
finiendū ſit: ſed ante finē mundi determina
ta eſt vnicuiq; dānatorum ſua dannatio: ⁊
cuiq; ſanctorū ſua beatitudo: ergo videtur
ꝙ nō oporteat aliquod futurū iudiciū eē:
¶ Oppoſitum colligitur ex pñti euāgelio:
colligitur etiā ex illo Jo. xij. Sermo quē lo
cutus ſum vobis ille vos iudicabit in no-
uiſſimo die. ¶ Rñdeo dicendū ſub iſta cō
cluſione: ꝙ generale ſiue vniuerſale iudi-
ciū futurū eſt: in quo xp̄s iudicaturus ē om
nē hominū multitudinē. Iſta concluſio ē pri
mo articulus fidei qui de xp̄o ait. Inde vē
turus eſt iudicare viuos ⁊ mortuos. Secū
do patet ex illo Jo. v. Procedēt qui bona
egerunt in reſurrectionē vite: qui vero ma
la egerūt in reſurrectionē iudicij: ergo poſt
reſurrectionē aliquod futurū eſt iudiciū.
Rōne vero ſic oſtenditur predicta ꝯcluſio
pro quo notandum iuxta ſanctū Thomā:
ꝙ ſicut operatio pertinet ad rerum princi
piū: quo producitur in eſſe: ita iudiciū per
tinet ad terminum quo res ad ſuum finem
perducitur. diſtinguitur autem duplex dei
operatio: vna que primitus res in eſſe ꝓdu
xit: inſtituens naturā ⁊ diſtinguens ea: que
ad cōpletionem ipſius pertinēt: a quo q̄dē
opere deus dicitur quieuiſſe Geñ. ij. Alia
eius eſt operatio qua operatur in eiū gu
bernatione creaturarū: de qua Jo. v. Pa
ter meus vſq; mō operatur: ⁊ ego operor.
Ita etiā duplex eius iudicium dicitur: ordi
ne tamen⁹ cōuerſo. vnum quod reſpondet
operi gubernationis: que ſine iudicio eſſe

nō pōt: p quod quidem iudicium vnuſquiſq;
ſingulariter pro ſuis operib⁹ iudicatur: nō
ſolum ſecundum quod ſibi competit: ſed ſe
cūdum quod competit gubernationi vni-
uerſi. Unde differtur premiatio vnius pro
vtilitate aliorum: vt patet ad Hebre. xi. Et
pene vnius ad profectum alterius cedunt.
Unde neceſſe eſt: quod aliud ſit iudicium
vniuerſale reſpōdens ex aduerſo prime re
rum productioni in eſſe: vt videlicet ſicut
tunc omnia proceſſerunt immediate a deo:
ita tunc vltima completio mūdi detur vno
quoq; accipiente finaliter quod ei debetur
ſecūdum ſeipſū. Unde ⁊ in illo iudicio ap
parebit manifeſte diuina iuſticia: quantum
ad omnia: que nunc ex hoc occultantur: ꝙ
interdum de vno diſponitur ad vtilitatem
aliorum aliter q̄ꝫ manifeſta opera exigere
videantur. Unde etiam ⁊ tunc erit ſepara
tio vniuerſalis bonorum a malis: quia vl-
terius non erit locus: vt mali per bonos ⁊
boni per malos proficiant: propter quem
profectum interim commixti inueniuntur
boni. malis: quoadusq; ſtatus huius vite p
diuinam prouidentiā gubernatur. ¶ His
habitis dicendum eſt ad rationes in oppo
ſitum. ¶ Ad primam reſpondetur ꝙ deus
non iudicat bis in idipſum: ſm idem in il-
lo iudicio. Pro quo notandum ꝙ quilibet
homo eſt ſingularis quedā perſona: ⁊ eſt
pars totius generis humani. Unde et du
plex iudicium ſibi debetur: vnum ſingula-
re: quod de eo fiet poſt mortem: quando re
cipiet: iuxta ea que in corpore geſſit quam-
tis non totaliter: quia non quo ad corpus:
ſed quo ad animam tantum. Aliud iudi-
cium debet eſſe de eo: ſecundum quod eſt
pars totius humani generis: ſicut aliquis
iudicari dicitur ſecundum humanam iuſti
ciam: etiam quando iudicium dicitur eē cō
munitatis cuius ipſe eſt pars. Unde ⁊ tūc
quando fiet vniuerſale iudicium totius hu
mani generis per vniuerſalem ſeparatio-
nem bonorum a malis: et quilibet per con

ſequens iudicabitur: nec tñ deus bis iudicabit in idipſum: quia non duas penas pro vno peccato infert: ſed pena que ante iudicium cõplete inflicta non fuerit in vltimo iudicio cõplebitur: poſt quod impij cruciabuntur quo ad corpus: ⁊ quo ad animam ſimul. ¶ Ad ſecundam rñdeo: ꝙ eſt falſum ꝙ ſnia illius generalis iudicij: que eſt vniuerſalis ſeparatio bonorum a malis: precedat illud iudiciũ nec etiã quo ad particularẽ ſniam vniuſcuiuſ[que] plene proceſſit iudicij effectus: quia ⁊ boni amplius poſt iudiciũ premiabuntur. tũ ex gloria corporis adiuncta. tũ ex numero ſanctorũ completo: ⁊ mali etiã amplius torquebuntur adiũcta pena corporis: ⁊ cõpleto in penis numero damnatorum: quia quãto cũ pluribus ardebũt: magis ardebũt. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam: ⁊ rõ eſt: quia vniuerſale iudiciũ: vt dictum eſt: magis directe reſpicit vtilitatẽ hominũ: quam ſingulos iudicãdorum: quamuis igitur cuilibet homini ante iudiciũ ſit certa noticia de ſua damnatione vel premio: non tñ oibus omniũ damnatio vel premium innoteſcit. Unde iudicium neceſſarium erit.

De ſecunda. q. qua queritur vtrũ
a omnes iudicandi in iudicio videbunt filium hominis. i. xp̃m in forma humana glorioſa iudicãtem ſic proceditur: ⁊ videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic: xp̃s in iudicio non apparebit in forma humanitatis glorioſa Jo. xix: videbunt in quem tranſfixerũt glo. quia in ea carne venturus eſt: in qua crucifixus eſt: ſed crucifixus eſt in forma infirma: ergo in forma infirmitatis apparebit: nõ in forma glorioſa. ¶ Secũdo ſic: dicitur Mat. xxiiij. Apparebit ſignũ filij hois in celo. i. ſignum crucis: ergo cũ crux ſit ſignũ infirmitatis ⁊ nõ glorie: et per conſequẽs nõ videbitur ab omnibus in forma glorioſa. ¶ Tertio ſic: oculus nõ glorificatus nõ poterit videre claritatẽ corporis glorificati: cũ ſit improportionatus: ergo cũ multi vtpote mali non habebunt oculos glorificatos: nõ poterũt videre xp̃m iudicãtem in forma glorioſa. ¶ In oppoſitum eſt euangelium noſtrum: in quo dicitur: Uidebũt filium hois venientem in nube: cũ poteſtate magna et maieſtate. Maieſtas autem ⁊ poteſtas ad gloriã pertinẽt: ergo in forma glorioſa apparebit: ⁊ ab omnibus videbitur. ¶ Rñdeo dicendũ ſub tribus cõcluſionibus. ¶ Prima eſt ꝙ xp̃s in iudicio apparebit in forma humana. Iſta cõcluſio patet ex illa parte euãgelij: vbi dicitur: videbunt filium hois venientem: ergo in forma humana. ¶ Secũda rõne ſic: eius eſt iudicare: cuius eſt legẽ cõdere: ſed xp̃s in humana natura apparẽs nobis legẽ euãgelij dedit: ergo in eadem natura apparens iudicabit. ¶ Tertio ſic: xp̃s ſecundũ illã formã iudicabit in qua iudicatus eſt: vt poſſit ab impijs videri: vt dicit glo. Jo. v. Sed iudicatus eſt in forma humanitatis: ergo in eadem iudicabit. ¶ Secũda ꝯcluſio ẽ ꝙ xp̃s in iudicio apparebit in forma humana glorioſa. ¶ Iſta cõcluſio patet: ¶ Primo ſic: ille qui iudicat debet eminere illis qui iudicantur: ſed electi qui iudicabũtur a xp̃o: illi corpora glorioſa habebũt: ergo multo fortius iudex in forma glorioſa apparebit. ¶ Secundo ſic: ſicut iudicari eſt infirmitatis: ita iudicare ẽ auctoritatis: ⁊ glorie: ſed in primo aduentu quo xp̃s venit ad hoc ꝙ iudicaretur apparuit in forma infirmitatis: ergo in ſecundo aduentu in quo veniet vt iudicet apparebit in forma glorioſa. ¶ Tertia cõcluſio licet xp̃s in iudicio in forma glorioſa ab oibus videndus ſit. viſio tñ illa ſicut bonis erit delectabilis: ita reprobis triſtis ⁊ terribilis: probatur ꝯcluſio. Dicit enim yſidorus ꝙ apparebit xp̃s terribilis reprobis: blandus bonis: Unde ſicut amicis gloria eſt delectabilis: ita gloria ⁊ poteſtas eius quo odio habetur contriſtat: ⁊ ideo ſicut viſio glorie humanitatis xp̃i erit iuſtis in premiũ: ⁊ gaudiũ: ita inimicis xp̃i erit in ſupplicium. Nũc ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã rñdetur negando cõſequentiam: ꝙ licet in eadẽ carne in qua crucifixus eſt apparebit: nõ tñ

ſimilit̃ ſe habente: quia primo fuit paſſibi-lis: ſ3 in iudicio appebit glorioſus ſicut erit. ℂ Ad ſecũdaꝫ rñdent pariter negãdo cõſequentiã: rõ eſt: quia licet ſignũ crucis ap-parebit in iudicio: non tñ ad iudiciũ tunc exiſtentis infirmitatis ſed poteſtatis: vt per hoc iuſtis appareat cõdemnatio coꝝ q tñ tã miſericordiã neglexerunt. ℂ Ad tertiaꝫ rñdent negando conſequentiã: ꝛ rõ eſt: q2 corp9 glorioſum hꝫ in poteſtate ſua vt ſe de-monſtret vel nõ demonſtret oculo non glo-rioſo: iõ in forma glorioſa chriſtus ab om-nibus poterit videri.

Ad tertiã. q. qua querit̃ vtrũ ſigna que ponunt̃ hic i euã-gelio precedere debeant in-diciũ: ſic procedit̃: ꝛ videt̃ q ñ. ℂ Primo ſic: dič apo-ſtolus pmo ad The. v. Cuꝫ eni dixerit impij pax ꝛ ſecuritas: tũc repẽtin9 eis ſuperueniet interitus: ſed nõ eſſet pax ꝛ ſecuritas: ſi homines per ſigna precedentia terrerent: ergo ſigna illa que ſunt ad terro-rẽ nõ precedent iudiciũ. ℂ Secundo ſigna ad manifeſtationẽ alicuius ordinantur: ſ3 ad-uẽtus xpi ad iudiciuꝫ dꝫ eſſe occultus. Vñ ij. The. v. dicit̃ dies dñi ſicut fur in nocte veniet: ergo ſigna nõ debẽt ipſum pcedere. ℂ Tertio ſic: tps pmi aduẽtus fuit pcogni-tũ a prophetis qđ nõ ẽ de ſecũdo aduentu: ſed primũ aduentũ xpi nõ pceſſerũt aliqua ſigna: ergo nec ſcðm pcedent. ℂ Quarto ſic: corpora celeſtia inalterabilia ſunt: ergo ñ obſcurabũtur. ℂ Quito ſic: cũ ſtelle ſecũ-dũ ſubſtãtiã ꝛ fixionẽ ſint ppetue: ꝛ immu-tabiles: nõ videtur qđ de celo debeãt cade-re. ℂ Sexto angeli ſunt beati. beatitudo ve-ro excludit oẽm miſeriam: ꝛ mutabilitateꝫ: videtur q virtutes celoꝝ que dicuntur an-geli nullo mõ poſſũt dici timore affici vel mo-ueri. ℂ In oppoſitũ ẽ euãgeliũ pñs. Rñ-deo dicendũ ſub iſta ↄcluſiõe q ſigna q̃ de-ſcribũtur in hoc euãgelio pcedẽt futurũ iu-diciũ. ℂ Iſta ↄcluſio ſic declaratur ex dictꝪ in ſupiori q̃ſtiõe: dictũ ẽ q xpo ad iudicãdũ vẽtur9 in forma glorioſa apparebit: ppter auctoritatẽ: q̃ iudici debet̃: ad dignitatẽ aũt iudiciarie poteſtatꝪ pertinet habere aliq̃ in-dicia: q ad reuerentiã ꝛ ſubiectionẽ indu-cant: ꝛ ideo aduentũ xpi ad iudiciũ venien-tis multa ſigna pcedent: vt corda hominuꝫ in ſubiectionem vẽturi iudicis adducãtur: ꝛ ad iudiciũ pparẽtur: ꝛ inter alia hec q̃ in euangelio deſcribuntur. ℂ Ad rõnes in cõ-trariũ ad pmã rñdetur: q ſecundũ q dicit Auguſtinus in li. ad eſiciũ: circa finẽ mun-di erit vniuerſalis perſecutio maloꝝ cõtra bonos. Vñ ſicut aliq timebũt. ſ. boni: ꝛ ali-qui ſecuri erũt. ſ. mali: q ergo dicit̃ cũ dixe-rint impij pax ꝛ ſecuritas ꝛc. Ad malos re-ferenduꝫ eſt: q ſigna futuri iudicii puipẽu-dẽt: ad bonos vero pertinet: q hic in euan-gelio dr̃: areſcẽtib9 hoibus pre timore ꝛc. ℂ Ad ſecundam rñdetur: q dies dñi dr̃ ſi-cut fur venire in nocte: non q dñs ad iudi-ciuꝫ ſit vẽturus de nocte: imo veniet de die in luce clariſſima: ſicut aſcendit: ſ3 q igno-ratur tps determinatuꝫ q per ſigna illa co-gnoſci nõ poterit. ℂ Ad tertiũ rñdetur ne-gãdo ↄñam: ꝛ rõ eſt: q nõ ẽ ſimile de pmo aduẽtu: ꝛ ſecundo. In pmo eni aduẽtu xps venit occult9 q̃uis determinatuꝫ tps eſſet pus pcognitũ a pphetis: ꝛ ideo nõ oporte-bat huiõi ſigna in pmo aduẽtu apparere: ſicut apparebunt in ſcðo aduẽtu: i quo ma-nifeſtus veniet: q̃uis determinatuꝫ tps ſit occultũ. ℂ Ad quartũ rñdetur: q corp pra celeſtia nõ obſcurabuntur per pũationẽ p-prii luminis: cuꝫ ſit eis naturale: corpora an-tẽ celeſtia manebunt in ſua natura integra: ſ3 iſta obſcuritas erit reſpectu noſtri: per in-terpoſitionẽ alicuius corporis opaci: quẽad-modum ſit in eclipſi: luna vero dicitur non datura lumẽ ſuum: Mat. xxiiii. q põt du-pliciter intelligi: vno mõ: q erit interpoſita inter terrã ꝛ ſolẽ: ꝛ pars lune q̃ eſt verſus terrã obſcurabitur: cuꝫ nõ habeat lumẽ ni-ſi a ſole. Alio mõ per iterpoſitionẽ nubiuꝫ obſcurantium. ℂ Ad quintam de ſtellis: q ſtelle non cadent de celo quãtum ad coruꝫ

ſubſtantiam: cum ſint incorruptibiles: ſʒ ſe-
cundum apparentiā: q: vere ſtelle abſcōdē
tur nubiū denſitate: ⁊ de nubibus verſus
terram deſcendent exalationes ignite: q̄ di
cuntur ſtelle cadētes: vel vt dicit Albertus
magnus: q̄ ſtelle dicūtur cadere: nō quātū
ad ſubſtātiā ſuā: ſed quātū ad caſuʒ ſue vir
tutis: quā ibi hūt mō. ¶ Ad ſextā rūdetur: q̄
virtutes celorū dicūtur moueri: q: tūc mul
ta terribilia facient ad terrorem hominuʒ:
Hec aūt motio in nullo contradicit ſtatui
beatitudinis angelorum: vt patet: ⁊ ita ra-
tio in nullo procedit.

AD queſtionē quartā: qua q̄-
ritur vtrum tp̄s futuri iudi-
cij poteſt dterminate ſciri: ab
aliquo homine: ſic pceditur:
⁊ videtur q̄ ſic. ¶ Primo
ſic: ſicut enim ſancti patres expectabant pri
mum aduentum: ita nos ſecundū expecta
mus: ſed ſancti patres ſciuerūt tp̄s aduen-
tus p̄mi: ſcꝫ per numerū ebdomadaruʒ:
que deſcribuntur Daniel. ix. Ergo videtur
q̄ ⁊ nobis eſt poſſibile ſcire tempus ſecū
di aduētus determinati. ¶ Secundo ſic: p
ſigna deuenimus in cognitionem ſignato-
rū: ſed de iudicio multa ſigna in hoc euange
lio nobis deſcribūtur: ergo in cognitioneʒ
illius tēporis poſſumus deuenire. ¶ Ter-
tio ſic: ſm Auguſti. in fine de ciuitate dei:
Sexta etas currit ab aduētu xp̄i vſqʒ ad fi
nē mūdi: ſʒ ſcitur quātum p̄cedētes etates
durauerūt: ergo ſciri pōt: quātum iſta etas
durare debeat: per cōparationē ad alias.
¶ Quarto ſic: magnū: ⁊ paruū: diuturnuʒ
⁊ breue: relatiue dicitur de vno per cōpa-
rationē ad aliud: ſed tp̄s illud qd̄ eſt ab ad
uētu chriſti: vſqʒ ad finē mundi: dicitur eſſe
breue: vt Patet. i. Cor. vii. Tēpus breue ē
⁊ in eodē. x. Nos ſumus in quo fines ſecu
loꝝ deuenerūt: Et. i. Jo. iiii. Nouiſſima ho
ra eſt: ergo hoc dicitur p cōparationeʒ ad
tp̄s p̄cedēs: ergo ſaltē hoc videt̄ ſciri poſ-
ſe: q̄ multo breuius ē tp̄s ab aduētu xp̄i vſ
qʒ ad finē mūdi: q̄ʒ a p̄ncipio mundi: vſqʒ
ad xp̄m. ¶ In oppoſitū ē illud Mat. xxiiii.
De die illa ⁊ hora: nemo ſcit: nec angeli ce
lorū. ¶ Secūdo ſic: ſi deberet aliq̄bus reue-
lari: pcipue reuelatū fuiſſet querētibꝰ apo
ſtolis: q doctores totius mūdi inſtituebant̄
ſʒ eis de finali aduētu dn̄i querētibꝰ rn̄ſuʒ
eſt. Actuū. p̄mo. Nō eſt veſtrū noſſe tēpo-
ra vel momēta q̄ pater poſuit in ſua p̄tate:
ergo multominus ē aliis reuelatū. ¶ Rn̄
deo dicēdū ſub iſta cōcluſione q̄ tp̄s deter
minatū futuri iudicii non pōt cognoſci ab
aliquo puro hoīe: a ſolo enī deo: ⁊ ab hoīe
xp̄o cognoſcitur. Probatur enī iſta cōclu-
ſio iuxta ſanctū Tho. in q̄onibus de poten
tia dei: q: duplex eſt modus: quo poſſumꝰ
cognoſcere futura. ſ. per cognitionē natu-
ralē ⁊ per reuelationē. Naturali quidem co
gnitione cognoſci nō pōt dterminate finis
mūdi: q: eiꝰ nō ē alia cā niſi volūtas diuina
quā quidē cūm naturali cognitiōe cogno-
ſcere nō poſſumus. Per reuelationē vero
lʒ ſciri poſſet: ſi deus vellet reuelare: nō tn̄
cōgruū eſſet q̄ reuelaret̄ niſi hmōi xp̄o: et
hoc q: finis mūdi nō erit niſi completo nu
mero electorū: cuius cōpletio ē quedā exe-
cutio totius diuine p̄deſtinatiōis. Nō non
cōpetit reuelationē fieri de fine mundi: niſi
ei cui fit reuelatio de tota p̄deſtinatiōe diui
na. ſ. hmōi xp̄o: p quē tota diuina p̄deſtina
tio totius humani generis quodāmō ipſi
vnde dicitur Jo. v. pater diligit filium: et oīa de
mōſtrat ei que ipſe facit. ¶ Ad rōnes i op
poſitū: ad primam rūdetur negādo ꝯſequē
tiā: ⁊ rō eſt: q̄ nō ē ſimile de p̄mo aduētu ⁊
ſcdō: q: p̄mus aduētus xp̄i nobis parabat
viā ad merendū p fidē: ⁊ alias virtutes: ⁊ idō
ex pte noſtra reqrebatur p̄mi aduentus no
titia: vt credēdo in eum q vēturus erat vt
per eiꝰ gratiā mereri poſſemus. In ſecun-
do aūt aduētu p̄mia reddētur p iuſtitia: ⁊ ſic
ex parte noſtra nō reqritur qd̄ agamꝰ: aut
qd̄ cognoſcamus: ſed qd̄ recipiamꝰ. vnde
nō oʒ p̄cognoſcere determinate tēpus illiꝰ
aduētus. ¶ Ad ſecūdā rōnem rūdetur ne
gādo ꝯſñam: ⁊ rō ē: q: illa ſigna poſita ſunt

ad manifeſtandū: q̄ꝺ q̄ñq3 mūdus finietur nō aūt ad manifeſtādū ꝺterminatū tp̄s q̄ñ finietur. Ponuntur aūt inter illa ſigna aliqua q̄ quaſi a mūdi exordio fuerūt: ſicut ꝙ ſurget gens cōtra gentē: ⁊ q̄ꝺ terremotus erūt per loca: ſed inſtāte mūdi fine hec habūdātius euenient: que aūt ſit illa mēſura horū ſignorum: que ante finē3 mundi erit: manifeſtū nobis eē nō pōt. ℂ Ad tertiā rñdetur negādo cōſequentiam: ⁊ rō eſt: q̄a ſicut Auguſtinus. Libro. lxxxiij. q. Ultima etas mūdi cōparatur vltime etati hoīs: q̄ determinato numero annorū nō diffinitur: ſicut alie etates diffiniuntur: ſ3 q̄ñq3 tātum durat quātū oēs alie: vel etiam amplius: vnde etiam iſta vltima etas mūdi non poteſt determinato numero annorū generationū diffiniri. ℂ Ad quartā rñdetur negādo cōſequētiā: ⁊ rō eſt: q̄a ex hoc ꝙ dicitur nouiſſima hora: vel ex ſimilib⁹ locutionibus: q̄ in ſcriptura dicūtur: nō videtur aliqua determinata quātitas tēporis ſciri: nō enim iſta ſunt dicta ad ſignificādum breuitatem horam ipſius temporis: ſed ad ſignificādum ſtatu3 mūdi: q̄ eſt quaſi nouiſſima etas: q̄ quanto tēpore duret nō ē diffinitū: nō eñi legi euāgelice alius ſtatus ſuccedet: q̄ ad perfectū3 adducat: ſicut ipſa ſuccedit legi veteri ⁊ lex vetus legi nature.

ℂ In dñica tertia: eſt euāgelium. Cum audiſſet Jo. in vinculis opera chriſti Mathei. xi. Circa quod occurrunt ſequētes. q. diſputande.

ℂ Prima vtrū beatus Jo. baptiſta dubitauerit an xp̄s eēt q̄ mittēdus erat ſaluator mūdi. ℂ Secūda vtrum chriſtus cōuenienter rñdit ad queſtionem Jo. cum ait dicite Joāni ceci vident. ⁊c̄. ℂ Tertia vtrū beatus Jo. fuerit pluſq̄3 propheta.

AD primā3. q. qua q̄ritur vtrū beat⁹ Jo. dubitauerit an chriſtus eſſet qui mittendus erat ſaluator mūdi: ſic proceditur: ⁊ videtur ꝙ ſic. ℂ Primo q̄a queſtio eſt dubitabilis ꝓpoſitio: ipſe autē queſiuit vtrum ipſe chriſtus eſſet q̄ venturus erat ſaluator mūdi: ergo videtur dubitaſſe. ℂ Secundo dicit ſic. Gregorius in omelia: ꝙ beatus Jo. petiuit an ſicut ꝑ hominibus naſci dignatus eſt: an etiam ꝑ hominibus mori ⁊ ad inferos deſcendere dignaretur: ergo videt̄ ꝙ dubitauerit. ℂ In oppoſitum eſt ꝙ ipſe teſtimoniū de eo perhibuit: ꝙ eſſet agnus dei qui peccata mundi tolleret Jo. i. Ergo nō dubitauit. ℂ Reſpondeo dicendum: ꝙ circa hanc. q. fuerūt varij modi dicendi: beatus Gregorius dixit ꝙ beatus Jo. non dubitauit vtrum chriſtus eſſet ſaluator mūdi: ſed dubitauit vtrū ſicut nat⁹ erat in humanitate noſtra ita etiā moreretur pro ſalute humana: ſed hec reſponſio nō videtur cōueniens: quia Jo. nō fuit minus illuminatus q̄3 prophete veteris teſtamenti. Prophete autem cognouerunt chriſtum: nō tantum naſciturum in carne propter nos: ſed etia3 moriturum: vt habetur Iſa. liij. Tanq̄3 ouis ad occiſionem ductus eſt: ergo multo fortius Jo. qui fuit pluſq̄3 propheta cognouit. Ite3 Jo. de chriſto predixerat ſicut dictum eſt. Ecce agnus dei Jo. i. ꝙ non dixiſſet: vt videtur: niſi vidiſſet eum immolandum pro ſalute mundi. Alij: vt Ambroſius: dicunt ꝙ triplex eſt dubitatio. Una infidelitatis que fuit in iudeis. Alia tarditatis: que fuit in diſcipulis. Alia eſt pietatis que fuit in Jo. Baptiſta: vt Ambroſius videtur dicere: ꝙ beat⁹ Jo. nō facit illam. q. chriſto: tu es qui venturus es: dubietatiue: ſ3 quadā pietate modo quo dixerat Petrus: quando audiuit chriſtum iturum Hieruſalem: et paſſurum: ⁊ moriturū3 ibi. Abſit a te domine vt hoc fiat: ſciebat enim Jo. chriſtum moriturum pro humano genere: ⁊ ad infernum deſcenſurum ſed compatiendo morti eius: queſiuit per modu3 dubitantis: ſed hoc non exprimitur in verbis Jo. ⁊ ideo tertij dicunt vt Auguſtinus. ⁊ Chriſo. cum quibus tenendum ꝙ Jo. nō dubitauerit de ꝑdictis: q̄ certitudinaliter cognouit: ſed diſcipuli eius q̄ non erāt

ſic illuminati dubitauerũt: ⁊ ideo Jo. ꝑ diſcipulos ſuos. q. ꝓpoſuit: nõ propter ſui dubitationẽ: ſed diſcipuloꝝ hẽſitationem: q̃ſi diceret: ſepe vos ammonui: ⁊ nõ credidiſtis mihi: qꝫ ipſe eſſet: ecce mitto duos ex vobis: ⁊ dicite ei eo qui vẽturus es. ⁊c. vt per voſipſos certificati magis acquieſcatis: ego enim nõ ſum xp̃s: ſed ipſe qui ſpiritũ nõ accepit ad menſuram: ⁊ hoc de iſta q̃ſtiõe. Ex dictis pꝫ: rñdeo ad obiecta. Ad primũ dicitur: qꝫ nõ erat dubitatio Jo. ſed diſcipulorũ. Ad ſecũdum rñdetur: qꝫ expoſitio Gregorij non recipitur in hac parte.

AD ſecũdã. q. qua querit̃ vtrũ xp̃s conuenienter rñdit queſtioni Jo. ⁊ videtur qꝫ non. ¶ Primo ſic: Jn primo aduentu venturus erat in infirmitate: ſcḋm illud Yſa. liij. tanq̃ viri doloꝝ ⁊ ſcienẽ infirmitatẽ: ſed opera miraculorũ magis pertinent ad virtutem ⁊ maieſtatẽ q̃ ad infirmitatem: ergo nõ ↄuenienter rñdit ſe eſſe qui venturus erat in carne: per operationẽ miraculoꝝ. ¶ Secũdo ſic miracula q̃ xp̃s fecit ab alijs facta ſunt: ergo ꝑ talia nõ cõuenienter rñdebat: qꝫ ipſe erat q venturus eſſet ad ſaluandum mũdũ. ¶ Jn oppoſitum eſt euãgeliũ p̃ñs: ⁊ illud Jo. v. Opera que mihi dedit pater vt faciã ipſa teſtimoniũ perhibẽt de me. Rñdeo dicendũ: qꝫ xp̃s ↄuenient̃ rñdit. Rñdit enim nõ per v̓ba: ſꝫ per facta: faciens in ↄſpectu diſcipuloꝝ Jo. miracula multa maniſeſtẽ declarãtia: qꝫ ipſe eſſet xp̃s: hoc ẽ qḋ dr̃ renũciate Jo. que audiſtis in doctrinis: ⁊ vidiſtis in miraculis: ceci vidẽt ad p̃ceptũ meũ: qḋ ſolius dei eſt. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ dicendũ: ad primã rñdetur negãdo ↄſequẽtiã: ⁊ rõ eſt: q: licet filius dei venturus erat in primo aduentu in īfirmitate carnis: vẽturus tñ erat in v̓tute: dei quod maniſeſtãdũ erat per miracula. Vñ Jſa. xxxv. Ait ꝓpheta deus ipſe veniet ⁊ ſaluabit nos: tunc aperient̃ oculi cecoꝝ ⁊ aures ſurdoꝝ patebũt tũc ſali et ſicut ceruus claudus ⁊c. ¶ Ad ſecũdã rñdet̃ negãdo aſſumptum: dicimus enim qꝫ a nullo ſanctorum facta fuerũt miracula: ꝓpria virtute: ſicut a xp̃o facta ſunt. Unde maniſeſtũ argumentum fuit ſue diuinitatis: qꝫ ipſe erat qui vẽturus erat ſaluator mundi.

AD tertiã. q. qua queritur vtrũ
a Jo. fuit pluſq̃ ꝓpheta proceditur ſic: Beatus Jo. non fuit ꝓpheta vt ipſe dicit de ſeipſo Jo. i. ergo nõ fuit pluſq̃ ꝓpheta. ¶ Secundo ſic Mat. xi. dicit̃ lex ⁊ ꝓphete vſq ad Johannẽ: ergo videt̃ qꝫ Jo. nõ fuerit ꝓpheta. ¶ Tertio ꝓpheta dr̃: qui ꝓcul in futurũ fatur: ſed beatus Jo. nõ ꝓphetauit ꝓcul de xp̃o in futurũ: ſed p̃ñtem digito oñdit: ergo videt̃ qꝫ nõ põt dici ꝓpheta. ¶ Jn oppoſitũ eſt p̃ñs euãgeliũ. Rñdeo dicendum ſub iſta ↄcluſione qꝫ beatus Jo. fuit ꝓpheta ⁊ pluſq̃ ꝓpheta. pꝫ ↄcluſio. Primo teſtimonio xp̃i. ¶ Scḋo ſic: qꝫ fuerit ꝓpheta dicit̃ Luce. i. Tu puer ꝓpheta altiſſimi vocaberis: qḋ vero fuerit pluſq̃ ꝓpheta. patet primo: q: ꝓphete eſt futura p̄dicere. iſte autẽ nõ ſolum futura ſed etiam preſentia oſtẽdit dicens. Ecce agnus dei. ⁊c. Hec ratio tãgitur in hymno: cum dicitur. Ceteri tantum cernere vatum corde preſago iubar affuturum: tu quidem mundi ſcelus auferentẽ indice prodis. Secundo qꝫ ante vſum vite motum oſtendit prophetẽ: Luc. i. Ut facta eſt vox ſalutationis tue in auribus meis: exultauit i gaudio īfans i vtero meo. ¶ Tertio quia non ſolum propheta ſed baptiſta chriſti fuit. ¶ Quarto quia ſuper hoc qꝫ ꝓpheta fuit. fuit etiam precurſor chriſti Luc. i. Preibis enim ante faciem domini: parare vias eius. ¶ Quinto ſic: quia ſicut chriſtus propetizatus eſt ab eo: et ab alijs prophetis: it: beatus Johannes ab alijs prophetis nũciatus eſt. Unde ſaluator ipſe volens oſtendere qualiter Jo. pluſq̃ propheta fuiſſet ſtatim ſubdit. Hic eſt de quo ſcriptũ eſt. ſ. Malachie. iij. Ecce mitto angelũ meũ añ faciẽ tuã: ſunt v̓ba p̃ris ad filium.

¶ Ad rationes in oppoſitum: ad primā rñ
def negādo anteceds: Ad ꝓbationē dicim⁹
ꝙ Jo. nō negauit ſe eſſe ꝓphetā abſolute:
nec prophetā miſſum an̄ xp̄m: ſed negauit
ſe eſſe illū prophetā: de quo loquit̄ ſcriptu
ra: Deutero. xviij. Prophetā ſuſcitabit vo
bis deus de fratrib⁹ veſtris: ⁊c. que quidē
auctoritas ſcḋm veritatē intelligenda ē ad lit
terā de xp̄o: licet iudei: vt dicit magiſter ni
cholaus de lira: intelligāt de alio propheta.
¶ Ad ſecūdā rñdef negādo cōſequētiam:
⁊ ad auctoritatē Mat. xi. rñdef ꝙ p̄ illō v
bū: nō eſt intelligendū: ꝙ poſt ſe nō fuerint
alij prophete: cū de⁹ dicat Mat. xxiij. Ecce
mitto ad vos ꝓphetas ⁊ ſcribas ⁊c. Item
in .ij. Anna prophetizauit: ſed ideo dicitur
lex ⁊ ꝓphete: vſqꝫ ad Jo. q̄ i lege ⁊ ꝓphe
tis v̄itas de xp̄o erat ſub figuris ⁊ enigma
tibus tradita: ſed a Jo. eſt manifeſte oſtēſa
dicēte: ecce agnus dei ⁊c. ¶ Ad tertiam rñ
def iuxta albertū: ꝙ propheta capit̄ dupli
citer: vno modo ſtricte ⁊ proprie. ſ. q procul
in futurū ſaf de verbo ⁊ ſacramētis: ⁊ hoc
accipit̄ per diuinā inſpirationē. Alio mō di
cit̄ ꝓpheta large. ſ. habens diuinā inſpira
tionē d̄ verbo ⁊ ſacramētis eius: ⁊ hoc mō
beatus Jo. fuit ꝓpheta ⁊ nō primo mō.
¶ In dñica quarta legit̄ euāgeliū: in illo tē
pore: miſerūt iudei ab Jeroſolimis: ⁊c. Jo.
i. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes
queſtiones.
¶ Prima ē vtrū beatus Jo. bene rñderit
ad iterrogationē ſacerdotū ⁊ leuitaꝝ que
rentiū: tu quis es. ¶ Secūda eſt vtrū fue
rit cōueniens Jo. baptizare. ¶ Tertia vtꝝ
conueniens fuerit vt xp̄s inter homines cō
uerſaretur.

AD primā. q. in qua queritur
vtrū beatus Jo. bn̄ rñderit
ad interrogationē ſibi factā
per ſacerdotes ⁊ leuitas: tu
quis es: ⁊ videt̄ ꝙ nō. ¶ Pri
mo in hoc ꝙ rñdit nō ſum ego Chriſtus: cū
de hoc nō videat̄ fuiſſe interrogat⁹. ¶ Se
cūdo videt̄ male rñdiſſe: cū dixerit ſe non
eē heliā: cū Mat. xi. xp̄s dicat d̄ eo: ipſe eſt
helias. ¶ Tertio videt̄ male rñdiſſe: cū in
terrogatus ſi eſſet ꝓpheta: rñdit ſe nō pro
phetā. ¶ Quarto videt̄ male rñdiſſe cum
interrogatus dicat ſe eſſe vocē clamātis in
deſerto. ¶ In oppoſitū eſt: q2 Jo. cū eēt re
pletus ſpū ſancto ex vtero matris ſue: ⁊ ꝑ
cōſequēs illuminatus a deo: nō rñderet ni
ſi bn̄. ¶ Ad rōes i oppoſitū rñdef: Ad pri
mā dicit̄: ꝙ licet expſſe nō fuerit interroga
tus an eēt xp̄s: iſta tñ erat intētio illoꝝ q̄rē
di ⁊ ſciendi an eēt xp̄s: cū enim tēpore quo
viuebat Jo. eēt famoſa opinio: ⁊ maxime i
hieruſalē: vbi vigebat ſtudiū legis ⁊ ꝓphe
taꝝ: ꝙ tempus aduentus meſſie eēt vel pro
ximo: ⁊ meſſiam de proximo expectabant.
Preterea videbāt Jo. baptiſte mirabilem
natiuitatē: ⁊ eius excellētē ſanctitatē: ideo
erāt moti ad opinādū ipſum eſſe chriſtum:
ꝓpter quod miſerunt ſolēnes nūcios ad
Jo. volētes ſuper hoc ſcire volūtatē eius:
⁊ ita recte beatus Jo. dicens ſe nō eē xp̄m
rñdit intentioni eoꝝ: hoc enim querebant:
tu quis es: vt rñderet eis ſi eſſet xp̄s vel nō
¶ Ad ſcḋaꝫ dr̄: ꝙ optime rñdit negādo ſe
eē heliā: q2 ita erat in veritate: ꝙ nō erat he
lias in perſona. Chriſtus aūt dixit eū heliā
nō in perſona: ſꝫ in ſpū ⁊ virtute: q2. ſ. ſimili
tudinē helie in ſuis operib⁹ demōſtrabat: ⁊
hoc ſpāliter in tribus. ¶ Primo in officio
q2 ſicut helias: ſcḋm dñi aduentum ꝑueniet:
Ita Jo. ꝑceſſit primū. Vñ angelus dixit: ip
ſe p̄cedet an̄ illum. ¶ Secūdo in auſterita
te vite: q2 helias in deſerto morabat̄: parce
vtebat̄ cibo: ⁊ duris veſtibus operiebat̄
vt dicit̄. iij. regū. Ita Jo. in deſerto eſca ei⁹
erāt locuſte ⁊ mel ſilueſtre: ⁊ zona eius de
pilis camelorum. ¶ Tertio quātū ad zeluꝫ
q2 helias maximi zeli fuit. Vñ dicit. iij. Re
gū. xix. zelo zelatus ſum: ſic ⁊ Jo. zelo veri
tatis mortuus ē. ¶ Ad tertiā rñdef: ꝙ bn̄
rñdit negādo ſe eſſe ꝓphetā. Negauit qui
dē ſe eſſe ꝓphetā: nō abſolute: ſ3 illū excellē
tiſſimū de quo ipſi q̄rebāt: ⁊ d̄ quo ſcriptu
ra loquit̄. Deutro. xviij. ſuſcitabit vobis

dn̄s ꝓphetā de fratribus veſtris: ⁊c̄. que
ſcriptura ad litterā ē itelligēda de xp̄o: vel
negauit ſe eē ꝓphetā q: nō fuit ꝓpheta ſim
pliciṫ: ſue tm̄: ſ; pluſq̄ȝ ꝓpheta. Alij nāqȝ
ꝓphete ſola futura ꝑdicebāt: ⁊ a remotis.
Jo. vero xp̄m p̄ntem ⁊ nūciauit digito oñ
dēs .d. Ecce agnus dei: ⁊ ecce qui tollit pec
cata mūdi. ¶ Ad q̄rtā rn̄det ꝙ etiā bn̄ rn̄
dit dicēs: ꝙ eēt vox clamātis ī deſerto. ⁊c̄.
beatus enī Jo. cū eſſet deuotiſſimus adī
plēs: qd̄ apoſtolus dicit ad Gala. ij. ſ. viuo
ego: iā nō ego: ſ; viuit in me xp̄s: nō rn̄dit
ego ſum filius zacharie vel talis: ſ; illud in
quo xp̄m ſeq̄bat̄. Un̄ dixit: ego vox clamā
tis ⁊c̄. dicit aūt ſe vocem eēq: vox origine
poſterior ē verbo: ſ; noticia ꝑor. Nā v̄bū
in corde ɔceptū per vocē ꝓlatū cognoſci
mus: eū ſit ſignū eius. Deus aūt paṫ ꝑcur
ſorē miſit Jo. in tēpore factū: vt verbū ſuū
ab eterno ɔceptū annūciaret: ⁊ iō congrue
dicit Jo. ego vox clamantiȝ in deſerto. ſ. iu
dee: dirigite viam dn̄i. i. ego ſuȝ ille de quo
ſcriptura ſacta loqtur Iſa. c. l. ego vox cla
mātis in deſerto: vt hoies ſe ad aduentum
xp̄i in mūdū prepararent: ⁊ ſic pȝ ꝙ Jo. in
oibus bene rn̄dit ad interrogationē ſibi fa
ctam a tu quis es.

AD ſecūdā .q. qua queritur
vtrū fuit ɔueniēs Jo. ba
ptizare: ſic proceditur: ⁊ vi
detur ꝙ nō. ¶ Primo ſic:
ois enim ritus ſacramenta
lis ad aliquā pertinet legē:
ſed Jo. nō introduxit nouā legē: ergo incō
ueniēs fuit ꝙ Jo. nouū ritū baptizādi itro
duceret. ¶ Secundo ſic. Jo. fuit miſſus a
deo in teſtimoniū tanq̄ȝ propheta ſm̄ illud
Lu. i. Tu puer propheta altiſſimi vocabe
ris: Sed ꝓphete q fuerūt añ xp̄m nō itro
duxerūt nouū ritū: ſed ad obſeruātiā lega
liū inducebāt: vt pȝ Malach. vltimo. Me
mentote moyſi ſerui mei: ergo nec Jo. no
uū ritū baptizādi inducere debuit. ¶ Ter
tio ſic: vbi eſt alicuius rei ſuperfluitas: non
eſt ad illud aliud addendū: ſed iudei excede
bant in ſuperfluitate baptiſmatū: vt dicitur
Marci. vij. ꝙ phariſei ⁊ omnes iudei niſi
crebro lauēt manus nō mādncāt: ⁊ a foro
niſi baptizētur nō comedūt: ⁊ alia multa q̄
tradita ſunt illis ſeruare: vt baptiſma cali
cū ⁊c̄. ergo incōueniēs fuit ꝙ Jo. baptiza
ret. ¶ Quarto ſic: baptiſmus Jo. nō vide
tur eē a deo: ergo incōueniēs fuit Jo. taleȝ
ritū introducere. Cōſequētia pȝ: añcedens
ꝓbaṫ ſic: nihil enī ſacramētale: qd̄ ē a deo:
denoiatur ab hoie puro. Un̄ baptiſm⁹ no
ue legis nō dr̄ petri: aut pauli: ſ; baptiſm⁹
denoiatur a Jo. dr̄ enī baptiſm⁹ Jo. ergo
nō eſt inſtitutus a deo. ¶ Quinto ſic: alia
ſacramēta nō habuerunt aſſuefactoria: er
go nec baptiſm⁹ xp̄i debuit hr̄e baptiſmū
Jo. vt aſſuefaceret hoies ad baptiſmū xp̄i
¶ In oppoſitū ē euāgeliū p̄ns ⁊ Math.
iij. vbi p̄miſſa ſanctitate Jo. ſubditur ꝙ exi
bāt ad eū multi ⁊ baptizabātur in iordane.
Rn̄deo dicēdū ſub iſta ɔcluſiōe: ꝙ cōue
niēs fuit Jo. baptizare: que ɔueniētia colli
gitur ex q̄tuor. ¶ Primo q: oportebat xp̄ȝ
baptizari a Jo. vt baptiſmū ɔſecraret vt
dicit Auguſtin⁹ ſuper Jo. ¶ Scdo vt xp̄s
manifeſtaretur. Un̄ ipſe Jo. baptiſta dicit
Jo. i. vt manifeſtetur. ſ. xp̄s in hieruſalē: ꝓ
pterea veni ego in aq̄ baptizās: ɔcurrētib⁹
enī turbis annūciabat xp̄m: qd̄ qdē facili⁹
ſic factū ē: q̄ȝ ſi per ſingulos diſcurriſſet vt
Criſo. dicit ſuper Jo. tm̄ enī officiū Jo. p̄
dicādo ⁊ baptizando ordinabatur ad mani
feſtationeȝ xp̄i. ¶ Tertio vt ſuo baptiſmo
aſſuefaceret hoies ad baptiſmū xp̄i. Unde
Grego. dicit ī q̄dā omelia ꝙ iō baptizauit
Jo. vt ꝑceſſiōis ſui ordinē ſeruās q naſci
turū dn̄ȝ naſcēdo ꝑuenerat: baptizādo quo
qȝ baptizaturȝ ꝑueniret. ¶ Quarto ad pe
nitētiā hoies inducēs ꝑpararet ad digne
ſuſcipiēdū baptiſmū xp̄i. Un̄ beda dicit: ꝙ
quātū cathecuminis nōdū baptizatis pdeſt
doctrina fidei: tm̄ ꝓfuit baptiſm⁹ Jo. ante
baptiſmū xp̄i: q: ſicut ille p̄dicabat peniten
tiā ⁊ baptiſmū xp̄i p̄nūciabat: ⁊ i cognitio
nē veritatis q mūdo apparuit: attrahebat:

ſic miniſtri eccleſie: q pmo erudiũt: poſtea peccata coꝝ redarguunt: deinde baptiſmo xpi remiſſionẽ pmittũt. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ: Ad primã rñdetur negãdo ↄñam: et rõ ẽ: q: baptiſmus Jo. nõ erat per ſe ſacramentũ: ſʒ q̃ſi quoddã ſacramẽtale diſponẽs: ad baptiſmũ xpi: ⁊ iõ aliq̃liter pertinebat ad legẽ xpi: nõ aũt ad legẽ moyſi. ¶ Ad ſecundã rñdetur negãdo ↄſequẽtiã: ⁊ rõ ẽ: q: Jo. nõ ſolũ fuit ꝓpheta: ſed plus q̃ꝫ ꝓpheta. ꝓpheta vt dr̃ Mat. xi. fuit enĩ terminꝰ legis: ⁊ initiũ euãgelij: ⁊ iõ magis pertinebat ad eũ vbo ⁊ opere inducere hoies ad legẽ xpi: q̃ꝫ ad obſeruãtiam veteris legis. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ↄñam: ⁊ rõ eſt: q: baptiſmata illa phariſeoꝝ erãt in aq̃ vt pote ad ſolã mundiciã carnis ordinata. ſed baptiſmus Jo. ordinabatur ad mundiciã ſpũalem. Inducebat enĩ hoies ad penitẽtiã: vt dictũ ẽ. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo aſſumptũ. Nã dicitur Jo. i. q me miſit baptizare in aq̃: ille dixit mihi: et c̃. Et ita baptiſmus Jo. fuit inſtitutꝰ pcepto diuino. Vñ ritus ille baptizandi nõ ſunt ab hoibꝰ ſʒ a deo: q familiari ſpiritꝰ ſancti reuelatione Johãnẽ ad baptizandũ miſit: Et ita Jo. primus miniſter fuit inſtitutionis: et deus actor pncipalis: Qõ aũt denominet a beato Jo. eſt ꝓpter tria: vt dicit ſctus Tho. in iiij. ſñ. primo: q: fuit baptiſmi inſtitutor aliquo mõ. Petrꝰ aũt nullo mõ baptiſmi: quo ipſe baptizabatur: tũ ſcdo q: nihil in illo baptiſmo efficiebatur qđ Jo. nõ faceret. tum tertio q: ſibi ſoli erat datũ illius baptiſmi miniſteriũ. ¶ Ad quintã rñdetur negãdo ↄſeq̃ntiã: q: vt dicit dñs Bonauẽtura: nõ eſt ſimile de baptiſmo xpi: et de alijs ſacramẽtis: q: baptiſmꝰ eſt pmũ et neceſſarium: ↄgrue habuit pambulũ: q: cui eſt neceſſariũ oportebat oẽs ſuſcipere: q: primum: ne hoies inhabiles eẽnt et ĩpreparati: ꝙ pcederet aliqđ ſimile: Nõ ẽ ſic de alijs ſacramẽtis: baptiſmus enĩ ſuſceptus diſponit ad cetera alia: et ideo non indiguit alia aſſueſactione: imo aſſueſactio baptiſmi ad alia aſſueſecit.

AD tertiã q. in q̃ q̃ritur: q: dicitur ĩ euãgelio d̃ xpo. Medius veſtrũ ſtetit. i. cõuerſatꝰ eſt. vtꝝ cõueniẽs fuit vt xpo ĩter hoies cõuerſaretur: vel vitã ſolitariã ageret: ſic ꝓceditur: et vr̃ ꝙ nõ fuit cõueniẽs eũ inter homines conuerſari. ¶ Primo ſic: oportebat ꝙ xpo ſua conuerſatione nõ ſolũ ſe hominẽ oñderet: ſed etiam deũ: Sed deũ nõ cõuenit cũ hoibus conuerſari. dicitur enĩ Dani. ij. Exceptis dijs quorum non eſt cuꝫ hominibus ↄuerſatio: Et philoſophꝰ dicit pmo polliticoꝝ ꝙ ille qui ſolitarie viuit: aut eſt beſtia ſi propter ſeuitiam hoc faciat: aut eſt deus: ſi hoc faciat propter contemplandam veritatem: ergo videtur ꝙ non fuit conueniens: chriſtum inter homines cõuerſari. ¶ Secũdo ſic: xpo dum in carne mortali vixit: debuit perfectiſſimam vitam ducere. perfectiſſima autem vita eſt contemplatiua: Ad vitaꝫ autem cõtemplatiuam maxime cõpetit ſolitudo: ſcḋm illud Oſee. ij. ducaꝫ eam in ſolitudinem: et loquar ad cor eius: ergo videtur ꝙ xpo debuit ſolitariã vitã ducere. ¶ Tertio ſic: conuerſatio xpi debuit eſſe vniformis: quia ſemper d̃buit in eo apparere qđ optimum eſt: ſed quãdoq3 xpo ſolitariaꝫ vitam querebat: turbas declinãs. Unde Remigius dicit ſuper Mat. ꝙ xpo tria refugia legitur habuiſſe. nauim: montem: et deſertuꝫ: ad quoꝝ alterũ quotienſcũq3 a turbis comprimebatur condeſcendebat: ergo ſemper debuit ſolitariam vitam ducere.

¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: vbi dicitur: Medius veſtruꝫ ſtetit. i. inter vos conuerſatus eſt: et vitam communem vobiſcum ducens. ¶ Reſpondeo dicendũ ſub iſta concluſione: conuenientiſſimuꝫ fuit chriſtum conuerſari inter homines. Patet ↄcluſio. ¶ Primo ex illo Baruc. iij. Poſt hec in terris viſus eſt: et cuꝫ hominibus ↄuerſatus eſt. rõne ſic ꝓbatur: cõuerſatio xpi talis d̃buit eẽ vt ↄueniret fini

conuerſationis: ſecundum quē venit in mūdū. venit autē in mūdū: Primo quidē ad manifeſtandū veritatē: ſicut ipſe dicit Jo. xix. in hoc natus ſum: ⁊ ad hoc veni in mundum vt teſtimonium perhibeam veritati: ⁊ ideo non debebat ſe occultare: vitam ſolitariam agens: ſed in publicum procedere: publice ꝑdicādo. vnde Luce. iiij. dicit illis qui volebant eum detinere: quia ⁊ alijs ciuitatibus oportet me euāgelizare regnum dei: quia ideo miſſus ſum. ¶ Secundo venit ad hoc: vt homines a peccato liberaret ſꝫ illud. i. Thi. i. xp̄s ieſus venit in hūc mūdū peccatores ſaluos facere: ⁊ ideo vt Criſo. dicit: licet in eodem loco manendo poſſet xp̄s homines ad ſe trahere: vt eius predicationem audirent: non tamen hoc fecit prebens nobis exemplū: vt perambularemus ⁊ requireremus pereuntes: ſicut paſtor ouem perditam: ⁊ medicus accedit infirmum. ¶ Tertio venit: vt per ipſum habeamus acceſſum ad deum: vt dicitur ad Ro. v. ⁊ ita familiariter cum hominibus conuerſando: conueniens fuit vt omnibus fiduciam daret ad ſe accedendi. Unde dictū eſt Mat. ix. factum eſt diſcumbente eo in domo: ecce multi publicani ⁊ peccatores venientes diſcūbebant cum Jeſu ⁊ diſcipulis eius. ¶ Ad rationes in oppoſitum: ad Primā reſpondetur negando conſequentiam: ⁊ ratio eſt: quia xp̄s per humanitatē ſuam voluit manifeſtare diuinitatem. ⁊ idō conuerſando cum hominibus: quod eſt ꝓprium hominis: manifeſtauit omnibus ſuā diuinitatem: predicando: ⁊ miracula faciendo: ⁊ innocenter ⁊ iuſte inter homines cōuerſando. ¶ Ad ſecundam reſpondet negando conſequentiam: ⁊ ratio eſt: q2 licet vita cōtemplatiua ſimpliciter ſit melior q̄ȝ actiua: quia occupatur circa actus corporales: actiua tamen ſm̄ quam aliquis predicādo ⁊ docendo contemplata alijs tradit: ē perfectior q̄ȝ vita que ſolum cōtemplatur: quia talis vita preſupponit habundantiam cōtēplationis: ⁊ ideo xp̄s talem vitā elegit. Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptū: ⁊ ratio ē: quia actio xp̄i fuit noſtra inſtructio: ⁊ ideo vt daret exemplum predicatoribus: ꝙ non ſemper ſe darent in publicum: ⁊ ideo quandoqȝ dominus ſe a turbis retraxit: quod quidem legitur feciſſe propter tria. Quandoqȝ quidem propter corporalem quietē. Unde Mar. vi. dicitur ꝙ dominus dixit diſcipulis: venite ſeorſum in deſertum locum ⁊ requieſcite puſillum: erant enim qui veniebant ⁊ redibant multi: ⁊ nec ſpatium manducandi habebant. Quādoqȝ vero cauſa orationis: vt dicitur Luce. vi. factum ē in illis diebus: Exijt in montem orare: ⁊ erat pernoctans in oratione: vbi dicit ambroſius ꝙ ad precepta virtutis ſue: nos informat exēplo. Quandoqȝ vero vt doceat fauorē humanū vitare. Unde ſuper illud Mat. v. videns ieſus turbas aſcendit in montē. Dicit Criſo. per hoc ꝙ non in ciuitate ⁊ foro: ſed in mōte ⁊ ſolitudine ſedit: erudiuit nos nihil ad oſtentationem facere: ⁊ a tumultibus abſcedere: ⁊ maxime cum de neceſſarijs diſputare oporteat: ⁊ tantū ſufficit de iſta concluſione.

¶ In dominica: feria quarta quatuor temporum eſt illud euangeliū Luce. i. Miſſus eſt angelus: Circa quod queſtiōes diſputandas quere in feſto annunciationis.

¶ Feria ſexta euangelium eſt. Exurgens Maria Luce. i. Diſputāda ſup hoc quere in feſto viſitationis.

¶ In die Sabbati euangelium eſt. Anno. xv. Luce. iij. Uenit. ſ. Jo. in omnē regionē iordanis: predicans baptiſmum penitentie in remiſſionem peccatorum: Circa quod venit diſputandum.

Utrum baptiſmus Jo. conferebat gratiam: ⁊ videtur ꝙ ſic: ⁊ ex euangelio p̄ſenti vbi dicitur ꝙ predicabat baptiſmum penitentie in remiſſionem peccatorum. Penitentia autem ⁊ remiſſio peccatorum eſt per gratiam: ergo baptiſmus Jo. conferebat gratiam. ¶ Secū

do ſic: baptiſandi a Jo. confitebantur pecca
ta ſua: vt habetur Mat. iij. Et Mat. i. ſed
cõfeſſio peccatoꝝ ordinabat᷑ ad remiſſionẽ
que fit per gratiã: ergo baptiſmus Jo. cõfe
rebat gratiã. ¶ Tertio ſic: baptiſmus Jo.
propinquior erat baptiſmo xp̄i: q̃ȝ circũci-
ſio: ſȝ circũciſio cõferebat gratiaȝ per quaȝ
remittebatur peccatũ originale: ergo idem
qđ prius. ¶ Quarto ſic: ſi baptiſmus Jo.
nullũ habebat interius effectũ: cuȝ ablucio
carnis parũ aut nullius ſit vtilitatis: videt᷑
ꝙ baptiſmus Jo. nõ fuit acceptãdꝰ: nec ap
probãdus: ſȝ hoc nõ videtur dicendũ: ergo
baptiſmus Jo. aliquã interius efficaciã ha
buit: ⁊ nõ niſi gratiã cõferẽdo: ergo ⁊c̃. ¶ In
oppoſitũ arguit᷑ ex illo Mat. iij. Ubi inq̃t
Jo. ego quidẽ baptizo vos in aqua: per pe
nitẽtiã: qđ exponẽs Greg. in quadã omelia
dicit Jo. nõ in ſp̄ũ ſancto ſed in aqua bapti
zabat: q: peccata ſoluere nõ valebat: ſȝ gra
tia ẽ a ſp̄ũ ſancto: ⁊ per eũ peccata tollunt᷑:
ergo baptiſmus Jo. gratiam non cõferebat.
¶ Rñdeo dicendũ ſub iſta concluſione: ꝙ
baptiſmus Jo. gratiã nõ cõferebat: cũ eſſet
operatio hoĩs: gratia autẽ nõ põt ab hoĩe
cõferri: q̃ ↄcluſio ſic declarat᷑: ſicut ſup̄a di-
ctũ eſt: tota doctrina ⁊ operatio Jo. pp̄ara
toria erat ad xp̄m: ſm̄ illud Jo. i. Gratia et
veritas per ieſum facta eſt: ⁊ ideo baptiſmꝰ
Jo. gratiã nõ cõferebat: ſed ſolũ ad gratiam
pp̄arabat: ⁊ hoc tripliciter. Uno quidẽ mõ
per doctrinã Jo. inducentẽ homines ad fi
deȝ xp̄i. Alio modo aſſuefaciẽdo hoĩes ad
ritũ baptiſmi xp̄i. ¶ Tertio mõ per penitẽ
tiam pp̄arãdo hoĩes ad ſuſcipiẽdũ effectuȝ
baptiſmi xp̄i. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ: ad
primã rñdetur iuxta glo. q̃ auctoritas ſic ex
ponẽda ẽ vt referat᷑ ad baptiſmata diuer-
ſa: hoc mõ: Erat Jo. baptizãs. ſ. baptiſmate
ſuo: ⁊ predicans. ſ. baptiſmũ xp̄i. qui eſt in re
miſſionẽ peccatoꝝ. Si autem referat᷑ vtrũ
q̃ȝ ad baptiſmum Jo. tunc dicitur p̄dicare
baptiſmũ in remiſſionẽ peccatoꝝ: nõ iõ q̃a
hoc ipſe pficeret: ſȝ q: ad hoc imponẽdo di
gnos fructus penitẽtie agere diſponebat ⁊
preparabat. ¶ Ad ſecũdã rñdetur negãdo
ↄñam: ⁊ rõ eſt: q: cõfeſſio illa peccatorũ nõ
fiebat ad remiſſionẽ peccatorũ: ſtatim p ba
ptiſmũ Jo. exhibẽdam: ſed cõſequẽdaȝ per
penitẽtiam cõſequẽtẽ: ⁊ baptiſmum xp̄i ad
quẽ penitẽtia illa pp̄arabat. ¶ Ad tertiam
rñdetur negãdo ↄñaȝ: ⁊ rõ eſt: q: q̃ȝuis ba
ptiſmus Jo. magis cõueniret cuȝ baptiſmo
xp̄i: q̃ȝ circũciſio: quãtũ ad materiam: nõ tñ
cõueniebat magis quo ad cauſam inſtitutio
nis: q: circũciſio inſtituta fuit in remedium
cõtra originale peccatũ: baptiſmꝰ autẽ Jo.
nõ erat ad hoc inſtitutus: ſed ſolũ erat pp̄a
ratorius ad baptiſmũ xp̄i: vt dictũ ẽ: ſacra-
mẽta autẽ ex vi ſue inſtitutiõis ſuuȝ habent
effectũ. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo cõ-
ſequẽtiã: ⁊ rõ eſt: q: lȝ baptiſmus Jo. inte-
rius nõ purgaret: nõ tñ erat inutilis: q̃a in-
ſtruebat ⁊ preparabat ad baptiſmũ xp̄i: de
cuius vtilitate dictũ eſt in rõne: ad primum
argumentũ: ⁊ tãtum de hac queſtione.
¶ In vigilia natiuitatis xp̄i eſt euãgelium
In illo t̄p̄e cũ eſſet deſpõſata mater ieſu ⁊c̃.
Mat. i. Circa qđ multe. q. diſputãde veni
rẽt inter quas hee ſunt que ſequũtur.
¶ Primo vtrũ xp̄s debuit de virgine de-
ſponſata concipi.
¶ Secũdo vtrum inter Mariã ⁊ ioſeph
fuit perfectũ matrimonium.
¶ Tertio vtrum predictum matrimoniuȝ
fuit aliquãdo cõſummatum.
¶ Quarto vtrum xp̄s ſit dicẽdus cõceptꝰ
de ſpiritu ſancto.

AD primã. q. qua querit᷑ vtrȝ
fuit cõueniens ꝙ xp̄s de vir
gine deſpõſata conciperetur
pceditur ſic: ⁊ videt᷑ ꝙ non.
¶ Primo ſic: deſpõſatio ad
carnalem copulã ordinat᷑: ſed mater dei nũ
q̃ȝ voluit carnali viri vti copula: q: hoc de
rogat virginitati mẽtis ipſius: ergo nõ de
buit eſſe deſponſata. ¶ Secũdo ſic: ꝙ xp̄s
ex virgine naſceretur miraculuȝ fuit: vt pa
tet: ⁊ eſt dictũ Augu. in epiſtola ad voluſia
nũ. ſed miracula que fiũt ad ↄfirmationem

fidei debēt eſſe manifeſta:cum ergo per deſponſationē hoc miraculū fuit obūbratū: videt nō fuiſſe conueniens:q xp̄s de deſponſata naſceret. ¶ Tertio ſic: Cauſa que aſſignatur ab aliqbus de deſponſatione beate Marie eſt.ſ. vt partus celaretur diabolo: dū eū putat nō de virgine:ſed de vxore generatū:nulla eſſe videtur:tum q: diabolus ea que fiunt corporaliter pſpicacitate ſenſus cognoſcit:tum q: per multa euidētia ſigna poſtmodū demones aliqualit xp̄m cognouerūt. Vñ dicitur Mar.i. q̄ hō ſpiritu immūdo plenus exclamauit:dicens qd tibi & nobis Jeſu Nazarene veniſti perdere nos:ſcio q ſis ſanct⁹ dei:nō ergo videt cōueniens fuiſſe q mater dei fuiſſet deſpōſata. ¶ Quarto nec rō aſſignata a Hieronymo videtur valere:in qua dicit ne.ſ.lapidaretur mat dei a iudeis:ſicut adultera:q: ſi nō fuiſſet deſponſata nō poſſet de adulterio ɔdemnari. & ita nō videt ratiōabile q xp̄s de deſponſata naſceretur. ¶ Jn oppoſitū eſt euangeliū pñs: Rñdeo dicēdū ſub iſta ɔcluſiōe q cōueniēs fuit xp̄m de deſpōſata virgine concipi et naſci. Patet concluſio Lu.i. miſſus ē angelus Gabriel ad virginē deſponſatam viro cui nomē Joſeph: Jſta autē cōueniētia colligitur ex multiplici caritate:tū ꝓpter xp̄m:tū ꝓpter matrē: tū ꝓpter nos. Propter xp̄m quadruplici rōne. Prima quidē:ne ab infidelibus tanq̄ʒ illegitime natus abiceretur & eſt rō Ambroſij ſuper Lucā. Secūdo vt cōſueto mō eius genealogia per viꝝ deſcriberetur: vt dicit Ambroſius vbi ſupra. Tertio ad tutelam pueri nati:ne diabolus ɔtra euʒ vehemētius nocumēta ꝑcuraſſet:& iō Jgnatius dicit ipſaʒ fuiſſe deſponſatā vt partus eius celaretur diabolo. Quarto vt Joſeph nutriret. Vñ pater eius dictus ē q̄ſi nutricius Fuit etiā ɔueniēs ex parte virginis. ¶ Primo quidē:q: p hoc redditur immunis a pena ne.ſ.lapidaretur:vt Hiero.dicit. ¶ Secūdo vt p hoc ab infamia liberaretur. Vñ Ambroſius ſuper Lucā dicit:q deſponſata eſt ne intemerate virginitatis adduceretur īfamia:cui grauis aluus corrupiōe īſigne preferre videretur. ¶ Tertio vt ei a Joſeph miniſteriū exhiberet vt Hiero.dicit:ex parte etiā noſtra hoc fuit conueniēs. Primo quidē eo q teſtimonio Joſeph cōprobatū eſt xp̄m ex virgine natum vt dicit Ambro.ſup Lu.ij.q: ipſa verba virginis magis credibilia redduntur p ſuā virginitatē aſſerentiſ vt ait Ambro.ſup Lu.iij.q: p hoc deſignatur vniuerſalis eccleſia q̄ cū virgo deſponſata ſit tñ eſt vni viro.ſ.xp̄o:vt Auguſtin⁹ dicit i li.de ſancta virginitate. Quarto:quia q mater dñi fuit deſponſata & virgo in perſona ipſius: & virginitas:& matrimoniū honoratur ɔtra hereticos: alteri horū derahētes. ¶ Ad rōnes in oppoſituʒ: ad primā rñdetur negādo ɔñam:& rō eſt:q: lʒ deſponſatio regularit ad carnalē copulā ordinatur. beata tñ virgo Maria ex familiari inſtinctu ſpūs ſancti credēda ē deſponſari voluiſſe:ɔfidens de diuino auxilio:quod nūq̄ʒ ad copulaʒ carnalē perueniret:hoc tñ diuino cōmiſit arbitrio:vñ in nullo paſſa eſt virginitatis detrimētū. ¶ Ad ſecūdaʒ rñdetur negādo ɔñam:& ad ꝓbationē:cuʒ dicitur q miracula &c. Rñdetur q miraculorū dei quedaʒ ſunt de qbus ē fides:ſicut miraculū virginei partus:& reſurrectionis dñi:& etiā ſacramēti altaris:& iō voluit dñs iſta occultiora eſſe:vt fides eorū magis meritoria eſſet quedā vero miracula ſunt ad fidei cōprobationē:vt miracula q̄ xp̄s illuminādo cecos & alias infirmitates ſanando ad cōprobationē ſue diuinitatis fecit:et iſta dicūtur eſſe manifeſta. Partus autē virginis de pmo genere miraculorū eſt:nō de ſecūdo:& ideo nō ꝓcedit rō. ¶ Ad tertiam rñdetur:q rō illa ignacij bona ē:& ad ꝓbationē q nō.rndetur iuxta Augu.iij. De trinitate:q diabolus multa pōt virtute ſue nature:a qbus tñ prohibetur virtute diuina. & hoc mō poteſt dici:q virtute ſue nature

diabolus poterat matrē dei cognoſcere nō fuiſſe corruptā: ſed virginē: ꝓhibebatur tñ a deo cognoſcere modū partus diuini ꝙ autē poſtmodū xp̄m aliqualiter cognouit diabolus eſſe filiū dei: nō obſtat: ꝙ iā tempus erat vt xp̄s ſuā virtutē contra diabolum oſtēderet: ⁊ perſecutionē ab eo ꝯcitatam pateretur: ſed in infantia oportebat impedire maliciā diaboli: ne eum acrius proſeq̄retur: qm̄ xp̄s nec pati diſpoſuerat: nec virtutē ſuā oſtēderē: ſed tñ omnibus aliis infantibus ſe ſimilē exhibebat. Unde leo papa in ſermone epiphanie dicit: ꝙ magi inuenerunt puerum Jeſum quātitate paruū: alieni operis indigentem: fandi impotentē: ⁊ nulla ab humana infantie generalitate diſcretū. ¶ Ad quartā rñdetur: ꝙ ratio nō ꝓcedit: quia iudicio adulterarū lapidabatur ſm legē: nō ſolū illa q̄ iam erat deſponſata vel nupta: ſed etiā illa que in domo patris cuſtodiebatur vt virgo: quãq3 nuptura vt colligitur. Deutero. xx. Quidā referūt dictū Hieronymi ad lapidationē infamie.

AD ſecundā.q. qua queritur vtrū iter Mariā ⁊ Joſeph fuit perfectū matrimoniū ſic ꝓceditur: ⁊ videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Dicit enī Hieronymus contra eluidium ꝙ Joſeph Marie cuſtos fuit potius q̄3 maritus: ſed ſi fuit verū matrimoniū: vere Joſeph maritꝰ eiꝰ fuiſſet: ergo videtur ꝙ non fuit verum matrimoniū inter Mariā ⁊ Joſeph. ¶ Secūdo ſic ex parte cauſe: conſenſus enī ſimplex ⁊ abſolutꝰ cauſat matrimoniū ſimpliciter: nō autē ꝯſenſus conditionatus: ſed cōſenſus beate virginis fuit conditionatꝰ: ergo non cauſabat matrimoniū ſimpliciter: ſed ſm quid: ⁊ ita imperfectum. ¶ Tertio ſic ex parte bone fidei: ſicut aliud eſt voti abſoluti: ⁊ aliud eſt voti fidei thori. Votū enī abſolutū cuſtodit caſtitatē abſolute ab omni viro ⁊ in omni hora: ſed fides thori nec ab omni hora: nec ab omni viro: nec abſolute: ſed marito cuſtodit: ſ3 hec cuſtodia nō fuit in beata virgine: ergo ſuum matrimonium quãtum ad fidem thori fuit imperfectum. ¶ Quarto ſic ex parte boni prolis: proles non fuit creata a matrimonio: ergo non fuit bonum eius matrimonium: ergo non accepit ab eo aliquam perfectionem. ¶ Quinto ſic ex parte boni ſacramenti: perfectum enim matrimonium in bono ſacramenti eſt perfectum in ſignificando: ſ3 iſtud matrimonium beate virginis eſt imperfectum in ſignificando ergo eſt imperfectum in ratione ſacramenti. ¶ Sexto ex indiuiduitate vite: que eſt cauſa matrimonij Sic arguitur: Beata virgo et Joſeph nunq̄3 perfecte habuerunt illam: ergo habetur propoſitum: probatur aſſumptū: q2 vnitas animorum ordinatur ad vnitatem corporum: finis autem eſt in omnibus completiuum: cum ergo nunq̄3 fuerint vnum vnitate corporum: nunq̄3 fuerunt perfecte vnū: ergo nunq̄3 habuerunt perfecte indiuiduitatem. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: in quo ait angelus ad Joſeph noli timere accipe coniugē tuam: ſed non dicuntur coniuges niſi ex quo perfectum eſt matrimoniū inter eos: ergo ⁊c̄. ¶ Reſpondeo dicendum ꝙ matrimoniū quod fuit inter beatam Mariam et Joſeph fuit verum et perfectum. Iſta concluſio patet in.c. Beata Maria et multis ſequētibus. ii.q.ii. Ratione probatur ſic: dicitur Deutro. xxxii. Dei perfecta ſunt opera: ergo precipue illa ſunt ꝑfecta: que faciūt circa ſe: ⁊ ſuos: ſed illud matrimonium fecit circa matrem ſuam: Fuit enim illi diuinitus reuelatum: ergo matrimonium illud fuit perfectum. Pro cuius declaratione eſt notandum iuxta ſanctum Thomam ꝙ duplex eſt rei perfectio: prima et ſecunda. ¶ Prima quidem perfectio in ipſa rei forma conſiſtit: ex qua ſpeciē ſortitur. ¶ Secūda ꝑfectio ꝯſiſtit in operatione rei per quā res aliqualiter finem ſuum attingit. Forma autem ma

trimonij cõſiſtit in quadã indiuiſibili cõiun
ctione animoꝝ: per quã vnus coniugum in
diuiſibiliter alteri fidem ſeruare tenet̃. Fi-
nis autem matrimonij eſt proles generãda
& educãda: ad quorum primum peruenit̃ per
concubitum cõiugalem. ¶ Ad ſecũdã per
alia opera viri & vxoris: quibus ſibi inuicẽ
obſequũtur ad prolem nutriẽdam. Sic er-
go dicẽdum eſt ꝙ matrimonium iter beatã
virginem & Joſeph quãtum ad primã per
fectionem omnino verum fuit & perfectum:
quia vterqꝫ cõſenſit in copulam cõiugalem
nõ aũt expreſſe in copulã carnalem: niſi ſub
cõditiõe: ſi deo placeret. Unde Angel⁹ vo
cat eam cõiugem Mat. i. Dicẽs ad Joſeph
Noli timere accipe Mariam cõiugẽ tuã:
qđ exponẽs Auguſtinus libro de nup. & cõ
cupiſcẽtia: dicit. Cõiunx vocat̃ ex prima de-
ſpõſationis fide: quã in cõcubitu nec cogno
uerat nec fuerat cognitur⁹: quãtũ vo ad
ſecũdam perfectiõem: que eſt per actum ma
trimonij: ſi hec referatur ad carnalem ꝯcu
bitum: per quam proles generatur: nõ fuit
matrimonium illud perfectum: habuit ta-
mẽ illud matrimonium etiã ſecũdam perfe
ctionem: quantũ ad prolis educationem. Unn
Auguſtinus dicit in libro De nup. & cõcu-
piſcẽtia nuptiarum: Bonum impletum eſt in
illis parẽtib⁹ Chriſti. proles: fides: & ſacra-
mentum: Prolem cognoſcimus ipſum dñm
Jeſum xpm. Fidẽ qꝛ nullũ adulteriũ: Sacra
mẽtũ qꝛ nullũ diuoꝛtiũ: ſolus ibi nuptialis
cõcubitus nõ fuit: concordant omnes docto
res. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ: ad primam rñ
det̃ ꝙ Hiero. accipit ibi maritum ab actu
matrimonij ꝯſummati: & ſic verum eſt ꝙ Jo-
ſeph nõ fuit maritus. ¶ Ad ſecundam rñ
detur negãdo minoꝛẽ: dicim⁹ enim ꝙ ꝯſen
ſus beate virginis fuit conſenſus abſolutus:
abſolute enim cõſenſit in matrimonium di
uinitus certificata de ipſius ſancti Joſeph
cõtinẽtia: & ipſa de ſe certa erat que nullum
carnis ſtimulum ſentiebat: ſed in matrimo-
nium ſic cõſentiens virginitatem ſuã deo cõ
miſiſſe dicitur. ¶ Ad tertiam rñdetur ne-
gando ꝯñam: & rõ eſt: ꝙ licet cuſtodia caſti
tatis thori nõ fuit in beata virgine: fuit ta-
mẽ cuſtodia caſtitatis abſolute: nã vt dicit
Albertus magnus fides cuſtodit caſtitatem
ꝓpter ſe & exhibet ſe matrimonialiter: cõiũ
cto ꝓpter infirmitatẽ vel bonũ prolis. Unn
ꝙ exhibet ſe ꝓpter aliud: ſꝫ cuſtodia caſtita
tis eſt ſicut per ſe deſideratũ: & ideo in primo
ẽ perfectio bone fidei: nõ in ſecũdo. ¶ Ad
quartã rñdetur negãdo ꝯñam: & rõ eſt: ſm
ſanctũ Thomã & albertum magnũ: ꝙ ꝓles
nõ eſt bonũ matrimonij ſolũ: inquantũ per
matrimoniũ generat̃: ſꝫ inquãtum in matri
monio ſuſcipitur & educat̃: & ſic bonũ illius
matrimonij fuit proles illa. ſ. xps: qui pieta
te parentum nutritus & educatus & in tẽplo
pñtat⁹ corã dño: Nõ autẽ primo modo: quia
nõ ex matrimonio natus ſed ex ſpiritu ſan-
cto. ¶ Ad quintã rñdetur. ſ. negãdo ꝯñam
quã nõ eſt de eſſentia ſacramẽti quo ad pri-
mã eius perfectionẽ: plena illa ſignificatio
xpi & eccleſie & humane nature cũ diuina ꝑ
ſona: ſꝫ illa eſt de eſſentia ſecũde ꝑfectionis.
ſ. matrimonij cõſummati: & rõ nõ procedit.
¶ Ad ſextã rñdetur negãdo minoꝛẽ: & rõ
ẽ: quia vt dicit magnus albert⁹: nulla vnio
eſt eſſentialis matrimonio: niſi maritalis in
cõſenſu animoꝝ fundata. Illa autẽ q̃ ẽ car
nis: eſt ꝯñs ipſarum: & ideo prima nõ oꝛdinatur
ad illã: ſicut ad eſſentiale: ſed ſicut ad effe-
ctũ: qui põt ſequi: ſi volunt coniuges: & ita
argumentum falſum preſupponit: & ꝑ conſe
quens nõ procedit.

AD tertiã. q. qua querit̃: vtrũ
matrimoniũ illud iter Ma-
riam & Joſeph fuit aliquãdo
cõſummatum: procedit̃ ſic: &
videtur ꝙ ſic: ex pñti euange
lio. ¶ Primo ex illo vbi dicit̃ anteqꝫ cõue
nirent: inuenta eſt in vtero habens de ſpiri
tu ſancto: nõ aũt euãgeliſta hoc diceret niſi
certus eſſet de conuenturis: ergo videt̃ ꝙ
beata virgo quãdoqꝫ cõuenit carnali copu
la cũ Joſeph: & ita cõſummaſſet matrimo-
nium. ¶ Secundo arguit̃ idem ex illo quod

ſubdiť ī euāgelio: ꝙ ait angel⁹ ad Joſeph.
Accipe Mariā coniugē tuā: cōiugiū autē
conſūmatur per carnalē copulā: ergo q̄ꝛ
carnalis copula interuenit inter beatam
Mariā ⁊ Joſeph: ⁊ ita matrimonium fuit
ꝯſummatū. ¶ Tertio idem arguiť ex eo ꝙ
ibidem poſt pauca ſubditur. ſ. Mat. i. Jo-
ſeph accepit cōiugē ſuā: ⁊ nō cognoſcebat
eā: donec peperit filiū ſuū ꝑmogenitū: hoc
aūt aduerbiū: donec cōſueuit determinatū
tꝑs deſignare: quo cōpleto fiat id qḋ vſq̄ꝫ
ad illud tꝑs nō fiebat. Verbū aūt cognoſcē
di: ad coitū referť: ſicut Gen. iiij. Dicitur.
Adam cognouit vxorem ſuā: ergo videtur
ꝙ poſt partū beata Maria fuit a Joſeph
cognita: ⁊ ita videtur matrimoniū cōſum
matū. ¶ Quarto idem arguiť ex illo v̄bo
ꝑmogenitum: primū enim diciť reſpectu ſe
cundi: ⁊ ita primogenitus nō pōt dici niſi ꝗ
habet fratres ſubſequentes: ſed xp̄s in au-
ctoritate inducta Mat. i. dicitur ꝑmogeni-
tus filius virginis: ergo poſt primū habuit
aliū: ergo poſt xp̄i natiuitatē matrimonium
fuit cōſummatū. ¶ In oppoſitum eſt illud
quod habeť Ezechie. xliij. Porta hec clau
ſa erit: ⁊ nō aperietur: ⁊ vir nō pertranſibit
per eā: qm̄ dn̄s deus iſrael ingreſſus ē per
eā: quod exponens Auguſtinus in quodā
ſermone: dicit qḋ eſt porta ī domo dn̄i clau
ſa: niſi ꝙ Maria ſemper erit intacta: ⁊ qḋ
eſt ꝙ hō nō tranſibit per eā: niſi ꝙ Joſeph
nō cognoſcet eā: ⁊ qḋ ē ꝙ dn̄s ſolus intrat
⁊ egrediť per eā: niſi ꝙ ſp̄us ſanctus impre
gnabit eā: ⁊ angelorū dn̄s naſceť per eā: ⁊
quid eſt ꝙ domus clauſa erit in eternū: niſi
ꝙ Maria virgo eſt añ partum: in partu: ⁊
v̄go poſt partū. ¶ Rn̄deo dicēdū ſub iſta
cōcluſiōe: ꝙ matrimoniū inter beatā Ma
riā ⁊ Joſeph nunq̄ꝫ fuit conſummatū: qm̄
beatiſſima mater xp̄i fuit virgo ante partū:
in partu: ⁊ poſt partū: virgo in eternū per
manſit. Vñ deteſtādi ſunt errores iudeorū: ⁊
ebionitarū: qui derogātes virginitati beate
Marie: ante partū: dixerūt xp̄m ex ſemi-
ne Joſeph eſſe natū: ⁊ errores philoſopho
rū: qui virginitati eius in partu derogabāt
dicentes nō poſſe eſſe duo corpora in eodē
loco. deteſtandus ē etiā error Eluidij: qui v̄-
ginitati beate Marie poſt partū derogās
dicere p̄ſūpſit matrē xp̄i poſt partum a
Joſeph eſſe cognitā: ⁊ alios filios genuiſſe
ſed iſte error irratiōabilis ē: ⁊ inſanus. ſ. ꝙ
beata virgo mater dei templum ſp̄us ſan-
cti operi carnis vacaret: hoc nō pōt cadere
niſi in animā impiā ⁊ ſtultā credere tantā
in matrē dn̄i indignitatē: ideo erroneū eſt ⁊
pernicioſum. Vñ ⁊ dn̄s in morte iſtū erro-
rē euacuauit: qm̄ eā beato Joāni cōmenda-
uit: ⁊ dedit ſibi in ſolatiū loco filij: vt quid
dediſſet: ſi filios habuiſſet? ¶ Ad rōnes in
oppoſitū: ad primā ꝺ verbo ante: rn̄detur
ꝙ rō non ꝓcedit: q: hec propoſitio: añ: non
ſemper denotat ordinē ad illud qḋ futurum
eſt ſcḋm rei veritatē: ſed qñq̄ꝫ ad illud quod
futurū ſperať ſcḋm cōmunē curſum: ſicut cū
dicitur anteq̄ꝫ haberet. xx. Annos mortu⁹
eſt: ⁊ ſic ē in propoſito. ¶ Ad ſcḋam rn̄deť
negando ꝯñā: rō eſt: q: nos dicimus ꝙ cō
iugiū lꝫ fuerit ꝓfectū perfectione ꝑma: nō
tū fuit cōſummatum: ꝙ pertinet ad perfectio
nē ſecundā. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando
ꝯñā: ⁊ diciť: ꝙ li donec qñq̄ꝫ deſignat cer
tū tꝑs ſcḋm illud Gal. iij. Propter trāſgreſ
ſionē lex poſita ē: donec veniret ſemē quod
ꝓmiſerat: qñq̄ꝫ vero ſignat infinitū tēpus
ſcḋm illud Pſal. Dixit dn̄s dn̄o meo ſede a
dextris meis donec ponam inimicos tuos
⁊c. ⁊ ſecundū illud Pſal. Oculi noſtri ſem
per ad dominum donec miſereatur noſtri:
ex quo non eſt intelligendum: ꝙ poſt impe
tratam miſericordiam oculi noſtri auertan
tur a deo: ⁊ ſic eſt hic. ¶ Ad quartā reſpō
detur negando cōſequētiā: ⁊ ratio eſt: quia
primogenitus hic priuat ordinem ad ante-
rius: non ponit ordinē ad poſterius. Ideo
dominus primogenitus appellatur: quia ſcḋꝫ
legem erat offerendus. Idem vero dicitur
ꝙ habuerit fratres: dicēdum ꝙ fratres vo
cantur ibi propinqui: in ſecundo vel tertio
gradu.

AD quartā.q. qua queritur vtrū xp̄s dicēdus ſit conceptus de ſpiritu ſctō:ſic ꝓcedatur: ⁊ videt̄ ꝙ ñ. ¶ Primo ſic:hec prepoſitio:de: q̄ notat cōſubſtātialitatē. Ūñ non dicimus aliquid de aliquo:niſi de ſubſtātia eius ſit.dicimus enim filium eſſe de patre:nō autem celū ⁊ terrā de deo.ſ; xp̄s ſm̄ hominē nō eſt ſubſtātialis ſpiritui ſctō: ergo nō debet dici de ſpiritu ſancto natus. ¶ Secūdo ſic:ſpūs ſanctus caritas ē:⁊ donū:ſed nō cōuenienter dicitur ↄceptus a caritate vel dono:ergo nec de ſpiritu ſancto debet dici cōceptus. ¶ Tertio ſic.efficere conceptionē xp̄i nō debet attribui ſpūi ſancto:ergo ⁊c.ↄña p̄ꝰ añcedēs probatur:qa vt dicit Auguſtinus in p̄mo de trinitate:indiuiſa ſunt opera trinitatis:ſicut indiuiſa ē eſſentia trinitatis:ſed efficere conceptionē chriſti eſt quoddā opus diuinū:ergo videtur ꝙ nō ſit magis attribuendū ſpūi ſancto q̄; patri:aut filio. ¶ Quarto ſic: ſi ↄceptio Chriſti attribuēda eſt ſpiritui ſancto:vt principio eius:ſequitur ꝙ ſit pater Chriſti dicendus:ſm̄ humanitatē:ſed hoc nō eſt verū dicit enim Auguſtinus in enchiridion:natus ē xp̄s de ſpiritu ſctō:nō ſicut filius. ↄña tñ̄ probatur ſic:ſm̄ philoſophū li. de generatiōe animaliū: Pr̄ dicitur p̄ncipiū actiuū in generatiōe:mater vero miniſtrat materiā:Si beata Maria dicitur mater xp̄i ꝓpter materiā quā in ↄceptione eius miniſtrauit:ergo ſpūs ſctūs pōt dici pat̄ eius:ſi dicatur ꝙ fuerit p̄ncipiū actiuū in cōceptione eius. ¶ In oppoſitū arguitur ex p̄ſenti capitulo. ¶ Rñdeo dicendū ſub iſta ↄcluſione:ꝙ ↄuenienter dicitur xp̄s cōceptꝰ de ſpū ſancto. Patet iſta ↄcluſio:q: conceptionē; q̄uis tota trinitas operata ſit:attribuitur tñ̄ ſpūi ſancto triplici ratione. ¶ Primo quidē:q: hoc congruit cauſe incarnationis:que ↄſideratur ex parte dei.ſpiritꝰ enim ſanctus ē amor p̄ris ⁊ filii:hoc aūt ex maximo amore dei ↄuenit:vt filius carnē; ſibi aſſumeret in vtero virginali. Ūnde dicit Joan.iii.Sic deus dilexit mundum vt filium ſuum daret. ¶ Secūdo q: hoc ↄgruit cauſe incarnationis ex parte nature aſſumpte:per hoc datur intelligi ꝙ natura humana aſſumpta eſt a filio i vnitate perſone:nō ex aliquibus meritis:ſed ex ſola dei gratia que ſpiritui ſancto attribuitur. ¶ Tertio ꝙ hoc congruit termino icarnationis:ad hoc enim terminata eſt incarnatio:vt homo ille qui cōcipiebatur:eſſet ſanctus ⁊ filius dei. Ūtrūq; autē hoc appropriatur ſpūi ſcō:nā per ipſū; efficiuntur hoīes filii dei:ſm̄ illud Gala.iiii. Quī eſtis filii dei:miſit deus ſpiritum filii ſui in corda veſtra clamātem:abba pr̄:ipſe etiā ē ſpiritus ſanctificatiōis vt dicitur ad Ro.i. Sicut ergo alii per ſpiritū ſanctū ſanctificātur ſpūaliter:vt ſint filii dei adoptiui. Ita xp̄s p ſpūm ſanctum ē in ſanctitate cōceptus:vt eſſet filius dei naturalis. Ūñ angelus poſtq̄; p̄miſerat: Spūs ſctūs ſuperueniet in te:ↄcludit. Ideoq; qd̄ naſcetur ex te:ſanctū vocabitur filius dei. ¶ Ad rōnes in oppoſitum: ¶ Ad primā; rñdetur:ꝙ li. de largo mō accipit̄ pro ex: Quia cū; corpus xp̄i nō eſt ſubſtātiale ſpiritui ſancto:nō ꝓpter pōt dici cōceptum de ſpiritu ſancto:ſ; magis ex ſpiritu ſctō:⁊ ratio ē:q: ꝙ cum ex aliquo ē:aut eſt ex ſubſtātia:aut p̄tāte eius. Ex ſubſtātia:ſicut filiꝰ: qui a patre ē. Ex p̄tāte:ſicut ex deo ſunt oīa quō etiā in vtero habuit Maria ex ſpiritu ſctō. ¶ Ad ſcd̄am rñdet̄ negādo ↄñam: ⁊ rō ē:quia l; ſpūs ſctūs ſit caritas ⁊ donū: tñ̄ noīe caritatis ⁊ doni nō ſignificat̄:vt pſona ſubſiſtēs cuiuſ; agere:⁊ iō nō pōt dici cōceptus de caritate:vel de dono:vt li. de dicat habitudinem cauſe efficientis. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo aſſumptū:⁊ ad ꝓbationē rñdetur: ꝙ licet opus ↄceptionis corporis chriſti ſit cōmune toti trinitati:ſm̄ tñ̄ modum:aliqd attribuitur ſingulis perſonis. Nam patri attribuit̄ auctoritas etiam rōne perſone filii:qui per huiuſmodi cōceptionē carnē ſibi aſſumpſit. Filio attribuit̄

ipſa carnis aſſumptio. Sed ſpiritui ſancto attribuitur formatio corporis: quod aſſumitur a filio. Nam ſpūs ſanctus eſt ſpūs filij. Gala. iiij. Miſit deus ſpiritū filij ſui: ſicut aūt virtus anime que eſt in ſemine per ſpiritū: qui eſt in ſemine incluſus: format corpus in generatiōe alioꝝ hominū. Ita virtus dei que ē ipſe filius dei: ſecundū illud. i. Corin. i. Chriſtū dei virtutē per ſpiritū ſanctū formauit corpus ſuum qḋ aſſumpſit in hoc etiam verba angeli demonſtrat: dicentis. Spūs ſctūs ſuperueniet in te q̄ſi ad ꝑparādū ⁊ formādum materiam corporis chriſti.

¶ Ad quartū rn̄detur negādo ꝯñam. Nā chriſtus nō eſt fili⁹ ſpūs ſancti: nec etiā trinitatis: ſed tm̄ dei patris: hoc patet: tum primo: quia nomina paternitatis: maternitatꝭ: ⁊ filiatiōis: generationem ſequūtur: nō qūā liber tamē: ſed in ſolis animalibus: in qbus eſt generatio perfecta: nec tamē omne qḋ in animalibus generatiōis filiatiōis nomē acceperit: ſꝫ ſolum illud quod generatur in ſimilitudinē generātiōis: ⁊ ſic ꝙ ſit ꝑfecta ſimilitudo: erit perfecta filiatio. Si aūt ſit ſimilitudo imperfecta: ē etiam filiatio imperfecta: ſed chriſtus nō eſt ꝯceptus de ſpiritu ſancto ſm̄ ſimilitudinē ſpeciei: ſicut homo naſcitur de patre ſuo: ergo chriſtus nō pōt dici filius ſpiritus ſancti. Et ad probationē rn̄detur negādo ꝯñam: ⁊ rō eſt: q: chriſtus ꝯceptus eſt de Maria virgine: naturā miniſtrāte: in ſimilitudinem ſpeciei ſue: ⁊ ideo dicitur filius eius. Chriſtus aūt ſm̄ ꝙ homo: conceptus eſt de ſpiritu ſancto: ſicut de actiuo principio: non tamen ſm̄ ſimilitudinem ſpeciei: ⁊ ideo non dicitur filius eius: vt dictum eſt.

¶ In die natiuitatis domini ſunt tria euāgelia: ⁊ ita circa vtrumqꝫ occurrunt. q. aliq̄ diſputāde. Circa primū. ſ. In illo tēpore: exijt edictū. Luce. ij. ſe. q.

¶ Primo vtrum Chriſto ſit attribuenda aliq̄ natiuitas temporalis.

¶ Secūdo vtrū ſm̄ tēporalem natiuitatē beata virgo pōt dici mater chriſti.

¶ Tertio vtrum ꝯuenīēti tempore ⁊ loco chriſtus natus ſit.

A primam. q. qua queritur vtrū attribuēda ſit Chriſto aliqua natiuitas tēporalis: ſic ꝓceditur: ⁊ videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Naſci enim eſt ſicut quidā motus rei nō exiſtētis anteq̄ꝫ naſcat̄: ſꝫ chriſtus ab eterno fuit: ergo non potuit tēporaliter naſci. ¶ Scdō illud qḋ ē in ſe perfectū: natiuitate nō indiget: ſꝫ perſona filij ab eterno fuit perfecta: ergo non indiguit tēporali natiuitate: ⁊ ita videtur ꝙ nō ſit tēporaliter nat⁹. ¶ Tertio ſic: ſi xp̄s eſſet tēporaliter natus: q̄reretur ꝙ eēnt ponēde in eo due natiuitates: ſed hoc nō videtur: cū natiuitas ꝓprie ꝯueniat pſone: ſꝫ in xp̄o eſt tm̄ vna perſona: ergo in xp̄o tm̄ eſt vna natiuitas. ¶ Quarto ſic: Si in Chriſto eēnt due natiuitates: ſequeretur ꝙ xp̄s dicendus eſſet bis natus: ſed hoc videt̄ diſcendum: quia cum aduerbium: bis: importet interruptionē. Unde qui tota die loquitur non dicitur bis loqui: ſed natiuitas qua de patre natus eſt interruptionem non patitur: ergo non poteſt dici bis natus. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū pñs. Rn̄deo dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ neceſſarium eſt ponere i chriſto duas natiuitates: vnam eternam: ⁊ alteram temporalē. Iſta cōcluſio eſt Damaſ. iij. libro. Qui ait confitemur chriſti duas natiuitates: vnā que eſt ex patre eternam: ⁊ vnā que eſt in vltimis temporibus propter nos: que cōcluſio oñditur ſic: Natura comparatur ad natiuitatem: ſicut terminus ad motum: vel mutationem. Motus autem diuerſificatur ſecundū diuerſitatem terminorum: vt patet per Philoſophum. v. Phiſicorum. In chriſto autem eſt duplex natura: quarum vnam accepit ab eterno a patre: alteram autē accepit temporaliter a matre. Et ideo neceſſe ē chriſto attribuere duas natiuitates: vnā qua eternaliter natus eſt a patre: aliā qua temporaliter natus eſt a matre. ¶ Ad

rõnes in oppoſitum ad p̄mā rñdetur negādo ꝯñam: ⁊ ratio eſt: q̄ chriſtus nō dicit̄ tēporaliter naſci: eo q̄ tēporaliter ceperit eſſe: ſ; dicitur ſ̄m hominē tēporaliter naſci: quia vniuit ſibi in vnitate perſone naturā humanā: quā temporaliter in vtero virginis aſſumpſit. ¶ Ad ſecūdā dicit̄: q̄ pſona filij ſemper perfectiſſima fuit: nec indiguit naſci propter ſe: ſed natus ꝓpter ſalutē noſtrā: ⁊ ab hoc dicit̄ naſci tēporaliter. ¶ Ad tertiā rñdetur. Cōcedēdū eſt q̄ in xp̄o ſunt due natiuitates. Nā xp̄s proceſſit a patre eternaliter ⁊ a matre tēporaliter: ⁊ vtraq; proceſſio habet rōnem natiuitatis. Et ita ſicut ſunt due proceſſiones: ita etiā ſunt due natiuitates. ¶ Et ad rōnē in oppoſitū rñdetur negando ꝯñam: ⁊ rō eſt: quia licet natiuitas ſit perſone vel ſubiecti: eſt tñ nature ⁊ termini. poſſibile eſt autē vni ſubiecto plures trāſmutationes ineſſe: quas tñ neceſſe ē ſ̄m cauſas variari. tñ nō dicimus q̄ eterna natiuitas ſit tranſmutatio. aut motus: ſ; quia ſignificat̄ per modū mutatiōis ⁊ motus. ¶ Ad quartū rñdetur negādo: q̄ xp̄s nō pōt dici bis natus: immo poteſt dici ſ̄m duas natiuitates: ſicut enim dicit̄ bis currere qui currit duobus temporibus: ita pōt dici bis natus: qui ſemel naſcitur in eternitate: ⁊ ſemel in tēpore: q: eternitas: ⁊ tēpus magis differunt q̄; duo tēpora: cū; vtrūq; deſignet mēſuram durationis: nec eſt neceſſe q̄ illud quod eſt eternū; interrumpatur: nec ceſſet.

AD ſecundā .q. qua queritur vtrū ſecūdū tēporalem natiuitatē xp̄i beata virgo poſſit dici mater xp̄i: ⁊ mater dei: ſic proceditur: ⁊ vr̄ q̄ nullū; iſtoꝝ eſt dicendū. ¶ Et primo arguit̄ q̄ nō ſit mater xp̄i dicenda: dicit Damaſce. li. iij. xp̄itheceon. i. xp̄i matrem virginē; nos dicimus. ¶ Secundo ſic: in ꝯceptione xp̄i beata virgo miniſtrauit̄ tm̄modo materiam: q: totā actionē fecit ſp̄us ſanctus: ſ; hoc nō videtur ſufficere ad rōnē; matris: alioquin lignū diceretur mater lecti ſiue ſcamni: ergo beata virgo nō pōt dici mater xp̄i. ¶ Tertio ſic: xp̄s ex beata v̄gine miraculoſe natus ē: ſed miraculoſa generatio nō ſufficit ad rōnem maternitatis: vel filiationis. Non enī; dicimus. Euam filiam fuiſſe. Ade. ergo videtur q̄ nec xp̄s debeat dici filius beate v̄ginis. ¶ Quarto ſic: ad matrē videtur pertinere deciſio ſeminis: ſed ſicut Damaſ. dicit in tertio libro: corpus xp̄i nō ſeminaliter ſed a ſpiritu ſancto formatur: cōditiue: ergo videtur q̄ beata virgo nō debeat dici mater xp̄i. Qō vero non poſſit dici q̄ ſit mr̄ dei: arguitur ſic: primo non enim eſt mater niſi ſecūdū naturam: quā ab ea accepit: ſed nō accepit ab ea diuinitatem: ſed humanitatē: ergo nō d; dici mater dei ſed hominis. Secūdo ſic: in deo nō differt deus ⁊ deitas ſed nō poteſt dici mater deitatis. ergo nec d; dici mater dei. Tertio ſic: hoc nomē d̄s eſt cōmune tribus perſonis: ſ; beata Maria nō eſt mater patris nec ſpiritus ſancti: ergo nō debet dici mater dei. ¶ In oppoſitum primi eſt euangeliū hodiernum: cuī; dicitur de beata Maria q̄ peperit filium p̄mogenitū;. ¶ De ſecūdo dicit Damaſ. li. iij. Etheocoſtros. i. dei genitricē; vere ⁊ p̄ncipaliter predicamus virginē;. ¶ Rñdeo dicendū ſub duabus ꝯcluſionibus. ¶ Prima eſt q̄ ſ̄m tēporalē natiuitatē cōuenient̄ ⁊ veraciter beata Maria v̄go dicitur mater xp̄i. Iſta cōcluſio patet ex̄ Mat. i. vbi vocatur mater Jeſu. Rōne ſic ꝓbatur: beata Maria cōtulit in generatione xp̄i quicq̄d alia mater ꝯferre debet ad generationē filij ſui. Si ergo alie mulieres dicuntur matres: ergo beata Maria vere pōt dici mater xp̄i. Secundo ſic: corpus xp̄i non eſt de celo allatum ſicut dicebat Valerianus hereticus: ſed de virgine matre ſumptū; ⁊ ex puriſſimis eius ſanguinibus formatum: et hoc ſolum requiritur ad rationem matris: ergo beata Maria vere eſt mater chriſti.

¶ Secunda cōcluſio q̄ beata Maria vere dicitur mater dei: iſta concluſio p; ex ea

piculis Cyrilli approbatis in epheſina ſino
do: vbi legitur Si quis non cõfitetur deũ
eſſe ſm veritaté emanuel: ⁊ dei genitricem
ſanctam virginem anathema ſit. Ratione
ſic probatur: propter vnionem naturarum
in vna perſona vere dicimus deum paſſuꝫ
quãuis hoc fuerit ſm humanam naturam
tm̃: ergo etiam quãuis xp̃s ſit natus ex vir
gine ſm humanam naturam: vere põt dici
deus ex virgine natus: ergo etiá mater dei
dici poteſt. vbi notãdum ẽm ꝙ ſanct⁹ Tho
mas. dicit in. iij. ꝙ humanitas ⁊ maternitas
virginis a deo ſibi cõnexa ſunt: vt qui circa
vnũ errauerit circa aliud oporteat eũ erra
re. Vñ quia Neſtorius circa humanitateꝫ
errabat: aſſerens aliam eſſe perſoná huma
nitatis ⁊ diuinitatis in xp̃o: oporteret ꝙ di
ceret virginem nõ matrem dei ſed hoĩs: q:
ſm eũ deus ⁊ homo nõ vnus eſt xp̃s. quidaꝫ
vero moderni errãtes: dicunt nõ poſſe dici
virginé matré dei ne mater patris ⁊ ſpirit⁹
ſancti itelligatur: ꝯcedũt tñ̃ eſſe matrem filij
ſed iſti trepidãt timore: vbi nõ eſt timor: q̃a
omne nomé ſignificãs in cõcreto naturá ali
quá: põt ſupponere pro qualibet ypoſtaſi il
lius nature. Vñ cũ vnio incarnatiõis ſit fa
cta in ypoſtaſi: manifeſtũ eſt: ꝙ hoc nomen
deus licet cõe ſit tribus ꝑſonis: põt tñ̃ red
dere locutiõem verá pro vna perſona. ſm
ꝙ dicit deus generat: ſicut dicit homo cur
rit: et in ſolo petro currẽte: Vñ ſimplicit eſt
cõcedendũ virginé eſſe matré dei: ſicut con
fitemur Jeſum xp̃m eſſe verũ deuꝫ: ¶ Ad
rõẽs in oppoſitũ: ad p̃má rñ̃detur ꝙ beata
virgo vera eſt mater xp̃i. nec hoc negat. Da
maſ. ſꝫ dicit q: nõ dicimus xp̃otheon. i. xp̃i
genitricé q: hoc nomé inuẽtũ erat a Neſto
rio ad abolẽdum theotocon: cum hereticis
auté nec noĩa debemus habere cõĩa: vt di
cit Hiero. ſuper Oſe. c. ij. ¶ Ad ſecũdũ rñ̃
detur ꝙ rõ nõ ꝓcedit: q: nõ ſolũ materiam
preſtitit beata virgo ad cõceptionem chriſti:
ſed materiá cõuenientem ad producendũ ad
ſimile in ſpecie: ⁊ locum cõuenientem: ⁊ nu
trimentum ꝯueniens ꝯceptioni fetus: ⁊ hoc

ſufficit ad rationem matris. ¶ Ad tertiam
reſpondetur ꝙ ratio non procedit: q: cõce
ptio chriſti vt dicit ſanctus Tho. in tertia p
te ex parte operationis ſpiritus ſancti fue
rit miraculoſa: ex parte tamen matris fuit
naturalis. Unde beata virgo eſt vera ⁊ na
turalis mater chriſti. ¶ Ad quartam reſpõ
detur negando aſſumptum: dicimus enim iux
ta philoſophũ: ꝙ reſolutio ſeminis nõ per
tinet ad natiuitateꝫ conceptus: ſed ſanguis
quem femina adminiſtrat ad conceptioneꝫ
Unde corpus chriſti formatum dicit ex pu
riſſimis ſanguinibus beate virginis: ⁊ ideo
reſolutio ſeminis nõ requiritur ad rationeꝫ
matris. ¶ Ad ratiões pro alia parte: ꝙ nõ
poſſet dici mater dei: ad primam reſponde
tur ꝙ ratio nõ ꝓcedit: quia vna perſona ẽ
que ſubſiſtit in humanitate: ⁊ diuinitate: et
ideo nature cõmunicat ſibi ſua ydeomata.
i. ꝓprietatẽs: vt dicit Damaſ. vnde ſicut di
cunt iudei crucifixiſſe dñm glorie: quãuis ſꝫ
diuinitatem nõ genuerit eum. ¶ Ad ſecun
dam reſpondetur negando ꝯſequentiam: ⁊
ratio eſt: quia licet̃ ius deus ⁊ deitas non dif
ferant re: tamen differunt ſm moduꝫ ſigni
ficandi: quia deitas ſignificat diuinam na
turam in abſtracto. Unde non videtur ſup
ponere pro perſona. Deus auteꝫ quia ſigni
ficat diuinam naturam per modum concre
ti. i. habentis deitatem: poteſt reddere locu
tionem veram pro perſona: ⁊ ideo: q̃a bea
ta virgo eſt mater filij dei poteſt dici ma
ter dei: non autem deitatis. ¶ Ad tertiam
reſpondetur negando conſequentiaꝫ: q: q̃ꝫ
uis nomen: deus: ſit nomen commune tri
bus perſonis: tamen quandoqꝫ ſupponit ꝓ
ſola perſona patris: ſicut dicitur deus gene
rat. quandoqꝫ pro ſola perſona filii: vel ſpi
ritus ſancti. ⁊ ideo cuꝫ dicitur beata virgo
eſt mater dei hoc nomen deus ſupponit ꝓ
ſola perſona filii incarnata.

a D tertiam. q. qua queritur vtꝝ
conuenienti loco ⁊ tempore na
tus eſt chriſtus: ſic proceditur: ⁊
videtur ꝙ nõ. Et primo arguit

q̄ nō debuit naſci in bethleē. ¶ Primo
ſic: dicit enim yſa. ij. De ſyon exibit lex: ⁊
verbū dn̄i de Jeruſalem. ſed xp̄s eſt vere
verbū dei: ergo de Hieruſalem debuit pro
dire in mundū. ¶ Secūdo ſic: Mat. ij. Di
cit̄ ſcriptū de xp̄o: q̄ nazarenus vocabit̄: ſ3
maxime aliq̄s denominatur a loco ſue na
tiuitatis: ergo videt̄ q̄ in nazareth debue-
rit naſci: vbi fuit cōceptus ⁊ nutritus. Q̄ꝺ
vero nō cōuenienti t̄pe etiā fuerit natus. ar
guit̄ ſic: primo ad hoc enim xp̄s venerat vt
nos in libertatē reuocaret: ſed natus eſt tē
pore ſeruitutis: quo. ſ. totus orbis p̄cepto
auguſti deſcribit̄. i. tributari⁹ factus: vt ha
bet̄ Lu. ij. ergo videt̄ q̄ nō cōgruo tēpore
xp̄s fuit natus. ¶ Secūdo ſic: Promiſſio
nes de xp̄o naſcituro nō fuerunt gentibus
facte: ſ̄m illud Ro. ix. quoꝝ ſunt promiſſa:
ſed xp̄s natus fuit t̄pe quo rex alienigena
dn̄abat̄: ſicut p3 Mat. ij. Cū nat⁹ eēt dn̄s
in diebus herodis: ergo videt̄ q̄ nō fuit tē
pore cōgruo natus. ¶ In oppoſitū eſt: q2
que a deo ſunt: ordinata ſunt: ⁊ ꝯuenienter
diſpoſita: nā vt dicit̄ Sapi. vi. Sapiētia at
tingit a fine vſq3 ad finem fortiter: ⁊ diſpo
nit omnia ſuauit: ergo cōuenientiſſimo loco:
⁊ cōuenientiſſimo t̄pe xp̄s natus eſt. ¶ Rn̄
deo dicendū: p̄mo q̄ cōuenienti loco natus
ē. ſ. in bethleem: ⁊ hoc ꝓpter tres rōnes: p̄
mo quidem q̄ xp̄s factus eſt ex ſemine da
uid: ſ̄m carnē. vt dicit̄ Ro. i. Cui etiam fa
cta fuerat rep̄miſſio ſpālis de xp̄o: ⁊ iō
in bethleem: de q̄ natus ē Dauid: naſci vo
luit: vt ex ipſo loco natiuitatis repromiſſio
ei facta: impleta oñderetur: ⁊ hoc deſignat
euangeliſta dicens: eo q̄ eſſet de domo et
familia Dauid. Secundo q̄ vt Grego. di
cit in omelia. Bethleem domus panis inter
p̄tatur: ipſe xp̄s eſt: qui ait: ego ſum panis
viuus: qui de celo deſcendi. locus ergo in
quo deus naſcit̄: domus panis antea voca
tus eſt: q2 futurus profecto erat vt ille ibi p
materiā carnis appareret: q electoꝝ mētes
in eterna ſocietate reficeret. Tertio quia ſic
erat prophetizatum Michee. v. Et tu be-
thleē eufrata paruus es in milibus iuda:
ex te enim exiet dux q reget populum iſra
el: ⁊ egreſſus eius ab initio a diebus eterni
tatis. Nō elegit aūt dn̄s in ſua natiuitate ci
uitatē maximā Romā: q2 ſicut dicit̄ i quo
dā ſermone ephiſini concilij: propter potē
tia3 ciuiū immutationē orbis terraꝝ putarēt
eſſe factam: ſed vt diuinitas agnoſceret̄: or
bē trāſmutaſſe terraꝝ: paupculā elegit ma
trem: pauperimā patriā: elegit aūt deus in
firma mundi: vt cōfundat fortia ſicut dicit̄.
Coꝛ. i. Et ideo vt ſuam p̄tātem magis oñ
deret i ipſa roma: que caput orbis erat: ſta
tuit caput eccleſie ſue: in ſignum perfecti vi
goris: vt exinde fides deriuaretur ad vni-
uerſum mundū ſ̄m Iſa. xxvi. Ciuitate3 ſub
limē humiliabit ⁊ cōculcabit eam pes pau
peris. i. xp̄i greſſus egenoꝝ. i. apoſtoloru3
Petri ⁊ Pauli. Ceterū nō eſt pretereundū
q̄ in via natus eſt. Et hoc quadruplici rō-
ne: vt dicit Albertus magnus ſuper Lucā.
Primo vt ſe peregrinū in hoc mundo oñ
deret Hieremie. ij. Sicut peregrinus fu-
turus es ī tē. ¶ Secūdo vt ſe via3 demon-
ſtraret. Jo. xiiij. Ego ſum via veritas ⁊ vi-
ta Glo. via qua itur. veritas qua pes diri-
gitur. vita ad quā peruenitur. Via per p̄e
ceptū: conſiliū in exemplu3: veritas per do
ctrine verbū: vita per premiu3. Eccl. xxiiij.
In me omnis gratia vie ⁊ veritatis. in me
ōis ſpes vite ⁊ virtutis. Virtus confortat
ad vitam p meritum: veritas illuſtrat ad vi
tā per doctrinā: ⁊ ſpiritus ſanctus per inſpi
rationem. ¶ Tertio vt mundum contēne
re doceret Apoc. xviij. Exite de illo popu-
le meus ⁊ ne participes ſitis delictorum.
¶ Quarto vt ſemper patriā exemplo ſuo
inquirere doceret ad Habere. xi. Cōfiten
tes qm̄ peregrini ⁊ hoſpites ſunt ſuper ter
ram. Preterea pariter: conuenienti tēpore
natus eſt: ⁊ hoc colligitur ex vnitate que il-
lo tempore contigerunt. Primo quidē q2
illo tempore deſcribitur orbis: ⁊ hoc cōue-
nit chriſto. Unde Grego. Quid eſt q̄ na-
ſcituro domino mundus deſcribit̄: niſi hoc

quod aperte monſtratur: ꝙ ille apparebat in carne: qui electos ſuos aſcriberet in eternitate. ¶ Secundo in tempore illo cenſus ſoluebatur ceſari: Hoc etiam cõuenit xpo. Chriſtus enim venerat nos in ſtatum libertatis reducere ꝯ ſtatu ſeruitutis. Et ideo ſic mortalitatẽ noſtram ſuſcepit vt nos ad vitam reduceret. Ita ⁊ Beda dicit. Eo tẽpore dignatus eſt naſci: quo nos propter omnium liberationẽ ipſe ſeruitio ſubderetur. ¶ Tertio in illo tẽpore fuit maxima pax. Unde Hierony. dicit ſuper yſa. Veteres reuoluamus hyſtorias: inueniemus vſque ad xxviij. annum ceſaris auguſti in toto orbe terrarũ fuiſſe diſcordiam ortam. Orto autẽ dño omnia bella ceſſauerũt. Conueniebat enim vt in illo tempore naſceretur qui ẽ pax noſtra faciens vtraque vnũ. Ad Ephe. iiij. Sic enim erat a prophetis pronunciatũ Pſal. lxxi. Orietur in diebus eius iuſticia ⁊ habũdãtia pacis. Item yſa. ij. Nõ leuabit gens cõtra gentem gladium. ¶ Quarto in illo tẽpore vnus princeps dñabatur ĩ mundo: quo tẽpore cõgruebat: vt naſceretur qui venerat ſuos congregare in vnum: vt eẽt vnũ ouile ⁊ vnus paſtor: vt dicitur Io. x. ¶ Quinto in illo tempore regnabat alienigena: quo tempore naſci voluit: vt impleretur prophetia Jacob dicentis Gen. penultimo. Non auferetur ſceptrũ de iuda: ⁊ dux de femore eius: donec veniat qui mittẽdus eſt. ſ. meſſias: ⁊ tũ dictũ ſit de iſta queſtiõe.

¶ Ad rõnes in oppoſitum. Ad pmã rñdetur negando ꝯñam. Et ad auctoritatem rñdetur: ꝙ nõ pbat de natiuitate: ſꝫ loquitur de doctrina legis ⁊ pdicationis: que inde habuit ortũ. Nam ſicut dictũ eſt in bethleẽ natus eſt: ita in hieruſalem elegit: vt in eam ſedem regni cõſtitueret: ⁊ templũ dei edificaret: ⁊ ſic hieruſalem eſſet ciuitas ſimul regalis ⁊ ſacerdotalis. Sacerdotiũ autẽ chriſti ⁊ eius regnum precipue conſummatum eſt in eius paſſione. Et ideo conuenienter chriſtus elegit Bethleem natiuitati: ⁊ hieruſalem paſſioni. Similiter etiam per hoc hominũ gloriam confutauit qui gloriantur de hoc ꝙ ex ciuitatibus nobilibus originẽ ducunt: in quibus ⁊ precipue volunt honorari. Chriſtus autem econuerſo in ciuitate ignobili naſci voluit. ⁊ i ciuitate nobili pati opprobrium. ¶ Ad ſecundũ reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia chriſtus florere voluit ſm virtuoſam conuerſationem: nõ ſm carnis originem. Et iõ in ciuitate Nazareth educari voluit ⁊ nutriri: in Bethleem autẽ voluit quaſi peregre naſci. ¶ Ad alias autem rationes: de tempore ex his que diximus clara patet reſponſio.

¶ Circa euangelium ſecundum: quod in aurora legitur in ſecunda miſſa. ſ. In illo tẽpore paſtores loquebantur ⁊c. Luce. ij. vbi de paſtoribus fit mentio: quibus per angelum facta fuit annunciatio natiuitatis chriſti: poſſunt queri ea que ſequũtur.

¶ Primo vtrum ꝯueniẽter paſtoribus primo manifeſtata ſit natiuitas chriſti.

¶ Secundo vtrum ꝯferentia illa qua dicit Maria erat cõferens que audierat fuerit conferentia alicuius dubitationis.

Ad primã. q. qua querit: vtrũ cõueniẽter paſtoribus pmo manifeſtata ſit natiuitas xpi: ſic proceditur. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Debuit pmo manifeſtari natiuitas chriſti illis: qui ppinquiores Chriſto fuerunt: ſed iuſti ppinquiſſimi erãt Chriſto per fidem: ⁊ maxime eius aduentum deſiderabant. Unde dicitur de Simeone Luce. ii. Nõ erat homo iuſtus et timoratus expectans redemptionem Iſrael. ergo prius debuiſſet manifeſtari chriſti natiuitas Symeoni: quã paſtoribus et magis. ¶ Secundo ſic: Omnia ſacramenta veteris legis erant chriſti figura: ſed ſacramenta veteris legis diſpenſabãtur per miniſterium ſacerdotum: ergo chriſti natiuitas: magis debuit manifeſtari ſacerdotibus in templo: quam paſtoribus in agro. ¶ Tertio. Reges

ſunt pre alijs honorandi iuxta Illud.i. Pe
tri.ij. Regē honorificate. Ergo regib9 ma
gis prius xp̄i natiuitas erat manifeſtanda.
¶ In oppoſitum eſt euāgelium p̄ns. Et etiā
q2 omnia a deo ordinata ſunt ſapienter ꝛ cō
uenientiſſime diſpoſita ſunt. r̄ndeo dicendū
ſub quatuor cōcluſionib9. ¶ Prima ē. Ne
ceſſe fuit vt xp̄i natiuitas aliquibus manife
ſtaret. Iſta cōcluſio ꝓbat ex eo: q2 xp̄i nati
uitas nulli fuiſſet ꝑſpicua ſi oībus fuiſſet oc
culta: ſꝫ oportebat xp̄i natiuitatē eſſe ꝑſpicuā
alioquin fruſtra natus fuiſſet. Ergo vr̄ q2
aliquibus manifeſtari debuit xp̄i natiuitas.
¶ Secunda ē q2 ꝯuenientiſſime electi ſunt:
quibus chriſti natiuitas erat manifeſtanda.
¶ Iſta concluſio primo pꝫ ex illo Jo.xiij.
Ego ſcio quos elegi: q̄ aūt fiūt ſm̄ dei ſapiē
tiā cōueniēter fiūt. Ergo ꝯuenient ſunt ele
cti qbus ē manifeſtata xp̄i natiuitas. ¶ Se
cūda ſic: Salus q̄ erat futura p xp̄m: ad oēs
diuerſitatē hoīum ptinebat: q2 ſicut dr̄ Co
lo.iij. In xp̄o nō eſt maſculus ꝛ femina: gē
tilis ꝛ iudeus: ſuus ꝛ liber: ꝛ ſic de alijs hu
iuſmodi. ꝛ hoc in ipſa xp̄i natiuitate prefigu
raretur: oībus cōditiōibus ē manifeſtat9: q2
vt dicit Auguſt. in ſermone de epiphania.
Paſtores erāt iſrael ite: magi gētiles iſti ꝓ
pe: illi longe: vterqꝫ tanq̄ꝫ ad angularem la
pidē cucurrerūt. Fuit etiā inter eos alia di
uerſitas. Nā magi fuerūt ſapiētes ꝛ poten
tes: paſtores autē ſimplices ꝛ viles. Mani
feſtatus ē etiā iuſto Symoni ꝛ Anne ꝛ pec
catoribus. ſ. magis Manifeſtatus ē etiā vi
ris: ꝛ mulieribus. ſ. Anne vt p hoc oñderet
tur nulla ꝯditionē hoīuꝫ excludi a xp̄i ſalu
te. ¶ Tertia ꝯcluſio inter oēs iſtos ꝯueniē
ter ꝑmo manifeſtata ē xp̄i natiuitas paſtori
bus. Iſta cōcluſio oñditur triplici ratione.
Primo erāt ſimplices abſqꝫ cautelis mali
cie: occupati in officijs ſanctorꝝ patriarcha
rū: q dicuntur fuiſſe paſtores. Gen̄.xlvij. Ta
libus enī ſolē diuine illuminatiōes: ꝛ conſo
latiōes: ꝛ nō hoībus in ſapiētia huius mun
di: q̄ ſtulticia ē apud deū occupatꝭ: ſm̄ q2 di
cit ſaluator Mat.xi. Cōfitebor tibi dn̄e pr̄
celi ꝛ terre: q2 abſcōdiſti hec a prudētibus
ꝛ ſapiētibus: ꝛ reuelaſti ea paruulis. Secū
da rō q2 illa manifeſtatio xp̄i natiuitatꝭ: fuit
quedaꝫ ꝑlibatio plene manifeſtationis: que
erat futura: Et ſicut in ſecūda manifeſtatiōe
ꝑmo annūciata ē gratia xp̄i p chriſtū: ꝛ ei9
apoſtolos: iudeis ꝛ poſtea gētilibus: ita ad
chriſtū ꝑmo peruenerūt paſtores: q erāt ꝓ
mitie iudeorꝝ: tanq̄ꝫ ꝓpe exiſtētes: ꝛ poſtea
venerūt magi a remotꝭ: qui fuerunt ꝑmicie
gētiū: vt dicit Augu. Tertia rō ē q2 p hos
paſtores ſignificant̄ doctores eccleſie: qb9
chriſti miſteria reuelātur: q̄ latebāt iudeos.
Quarta ꝯcluſio. Cōuenient paſtorib9 ma-
nifeſtata eſt chriſti natiuitas p angelos. Pꝫ
iſta ꝯcluſio ſic Deutro.xxxij. Dei perfecta
ſunt opera: ſꝫ talis manifeſtatio fuit opus di
uinū: Ergo per ꝯuenientia ſigna fuit effe-
cta. Scđo ſic: Sicut manifeſtatio ſilogiſtica
fit: per ea qua ſunt magis nota ei: cui eſt ali-
qd manifeſtandū: ita manifeſtatio que fit p
ſigna: debet fieri per ea: que ſunt familia
ria illis: qbus manifeſtatur. Et q2 iudei con
ſueti ſunt diuina reſponſa per angelos acci
pere: per quos etiā legē acceperūt: ſm̄ illud
Act. v. Accepiſtis legē in diſpoſitiōe ange
lorꝝ. Gentiles vero ꝛ maxime aſtrologi cō
ſueti ſunt ſtellarꝝ curſus aſpicere: ideo paſto
ribus tanq̄ꝫ iudeis: apud quos frequenter
facte ſunt apparitiones angelorꝝ: reuelata ē
chriſti natiuitas per angelos. Magis autē
aſſuetis in cōſideratione celeſtiū corporum
manifeſtata eſt per ſignum ſtelle. Eſt ꝛ alia
rō Grego: ij i omelia. Iudeis tanq̄ꝫ ratiōe
vtentibus rōnale animal. i. angelus ꝑdica-
re debuit: gētiles vero qui vti rōne neſcie
bant: ad cognoſcendum deum: non per vo
cem: ſed per ſigna perducuntur. ¶ Ad ra-
tiones in oppoſitum. Ad primam reſpon-
detur iuxta ſanctum Tho. q2 ratio non pro
cedit. Et ratio eſt: quia ſicut apoſtolus dicit
ad Ro.ix. Iſrael ſectando legem iuſticie: in
legem iuſticie nō peruenit: ſed gentiles qui
non querebant iuſticiam: iudeos conueniē
ter in iuſticia fidei ꝑuenerunt. Et in hmōi ſi

gurā Symeoñ qui expectabat cōſolationē iſrael: vltimo xp̄m natū cognouit: et pceſſerunt eū magi: et paſtores: qui xp̄i natiuitatē nō ita ſollicite expectabāt. ¶ Ad ſecūdū r̄n detur negando ꝯñam. Et rō ē: quia ſicut dicit Criſo. Angelus manifeſtans xp̄i natiuitatem: nō iuit Hieroſolimā: nō reqſiuit ſcribas: et phariſeos: erāt eniz corrupti et p̄e inuidia cruciarētur: ſꝫ paſtores erant ſinceri: antiq̄ꝫ cōuerſationē patriarchaꝝ: et Moyſi colētes. Per hos etiā paſtores etiā ſignificant̄ doctores eccleſie: qbus xp̄i miniſteria reuelant̄. Et ex iſto pꝫ r̄nſio. ¶ Ad terciū. Prelati eniz et doctores eccleſie per paſtores deſignati: regibus perferuntur.

Secūdaꝫ. q. qua querit̄: vtruꝫ

a conferētia illa: qua beata Maria dicitur cōferens in corde ſuo fuerit cōferētia alicuius dubitationis: aut q̄ſtionis in mēte: ſup illis: q̄ audiebat. R̄ñdet̄ q̄ nō: ſꝫ erat delectabilis et admirabilis cōtemplatio: et prudētiſſima attētio: q̄ño ꝓphetie implebātur in puero nato. Cōſeruabat eni vt ait Beda q̄ acta videbant̄ conformia his que agenda legerat. Videbat nāqꝫ ſe de ſtirpe dauid ortam in Nazareth de ſpiritu ſancto ꝯcepiſſe. Legerat ꝓpheciā Yſa. c. xi. Exiet virga de radice yeſſe: et Nazarenus de radice eius aſcendet: et requieſcet ſup eā ſpūs dñi. Legerat etiā. ſ. Michee. v. Et tu Bethleē eufrata nequaq̄ꝫ parua es in milibus Iuda. Ex te enim egredieꞇ q̄ ſit dñator in iſrael: et egreſſus eius ab initio a diebus eternitatis. Videbat ſe in Bethleē peperiſſe filiū: et vocaſſe nomē eius ieſum. Legerat in prophetijs Yſa. vij. Ecce virgo concipiet: et pariet filiū: et vocabit̄ nomē eius Emanuel. Legerat. ſ. Eſa. Bos cognouit poſſeſſorē ſuuꝫ: et aſinus preſepe dñi ſui. Videbat dñm in p̄ſepe quo bos et aſinus ſolēt nutriēdꝰ aduenire. Meminerat ſibi dictū ab angelo Lu. i. Spiritꝰ ſctūs ſupueniet in te: et ꝟtus altiſſimi obumbrabit tibi: ideoqꝫ qd̄ naſceꞇ ex te ſanctum: vocabit̄ filius dei. Legerat modū natiuitatis eius: nō niſi reuelāte angelo potuiſſe cognoſci diceñ. Yſa. liij. Generationē eius q̄s enarrabit? Legerat. ſ. michee. iiij. Et tu turris nebuloſa filie ſyō ad te veniet: et veniet poteſtas p̄ma regnū filie hieruſalē. Audiebat angelicas virtutes: q̄ ſunt filie ſupne ciuitatis appariuiſſe paſtoribus in loco: qui a conuētu pecoꝝ antiquus turris gregis vocabatur. Et eſt vno miliari ad oriētē Bethleē vbi etiā nūc tria paſtoꝝ illoꝝ monumēta in eccleſia monſtrantur. Nouerat nūc in carne veniſſe dñm cui vita eterna eſt cuꝫ patre maieſtas: q regnū daret eccleſie filio. ſ. celeſti Hieruſalē. Cōſeruabat ergo Maria hec: que fienda legerat cū his que iā facta cognouit: nō in hoc ore ꝓmens: ſꝫ clauſuꝫ ſeruans in corde. Hec aūt collatio nō ſolū fuit beatiſſime virgini valde delectabilis ſed etiā toti eccleſie ſumme vtilis: q̄ ſm q̄ dicit Hiero. in ſmone de aſſumptione beate virginis. Nā poſt aſcenſionē filij: remanſit ad tēpus i terris cū apoſtolis: vt eos plenius inſtrueret de verbo incarnato: de quo erat plenius edocta p ſpiritū ſanctū: et familiarius viderat: et tractauerat: de quibꝰ apoſtolos plenius inſtruebat de ꝟbo incarnato: ꝓpter quod melius exprimere poterat ſm quod dicit Hiero. Quod melius nouimus: melius ꝓferrimus. Et tantuꝫ pro nūc de iſta concluſione.

¶ Euangeliū in tertia miſſa eſt. In principio erat ꝟbuꝫ Io. i. Circa quod pōt diſputari ſequēs. q. Vtꝝ vera ſit iſta propoſitio: Verbum caro factum eſt etc.

Circa quā. q. ſic ꝓceditur et videtur q̄ nō. ¶ Primo ſic: De quocunqꝫ p̄dicatur: id qd̄: ipſuꝫ dr̄ eſſe factū: ſed ꝟbū nō eſt caro. Ergo nō eſt factū caro. Cōñs pꝫ: ſi dicas q̄ ibi pars ponitur ꝓ toto. i. pro hoīe: vt ſit ſenſus. Verbū homo factū eſt: tūc q̄ro q̄re euangeliſta ſolam nominauit carnem. ¶ Secundo dato q̄ ibi caro ponatur pro homine: vt caro factuꝫ eſt. i. homo. arguitur q̄ hoc ſit falſuꝫ:

quia hō ſignificat ſubſtātiā. Fieri hominē
eſt fieri ſimpliciter: ſed hoc eſt falſum: deus
factus eſt ſimpliciter. Ergo hoc eſt falſum
deus fact⁹ eſt hō. ¶ Tertio ſic: Fieri homi
nē eſt mutari: ſ3 deus nullomō pōt dici mu
tatus. Dicit̄ enī Malachie. iij. Ego dn̄s ꝛ
nō mutor. Ergo videt̄ ꝙ hec propoſitio ſit
falſa deus factus ē hō. ¶ Quarto hoc no
mine hō: nō pn̄t intelligi niſi duo. ſ. natura
humana: ꝛ ſuppoſitū nature: ſed iſta ꝓpoſi
tio nō pōt verificari rōne humane nature:
q: deus nunq̄ʒ eſt vel fuit humana natura
Similiter nec ex parte ſuppoſiti: q: hoc no
mē homo: qḋ de xp̄o p̄dicat̄: nō importat niſi
ſuppoſitū eternū filij. ſed ſemp fuit verū di
cere: ꝙ deus eſt pſona filij. Ergo nullo mō
pōt illa ꝓpoſitio verificari: q: falſum eſt ꝙ
deus ſit fact⁹ perſona filij. Ergo ꝛc̄. ¶ In
oppoſitū eſt euāgeliū dn̄s: vbi dr̄ Verbuʒ
caro factū ē. Rn̄deo dicendū pro cōcluſio
ne ꝙ ꝓpoſitio illa eſt vera Verbū caro. i.
hō fact⁹: ſicut dr̄ in ſymbolo fidei: ꝛ hō fa
ctus ē. Que cōcluſio ꝓbat̄ ſic. Omne qḋ
eſt ꝛ nō fuit prius: dicit̄ eſſe factū: ſed hec ē
vera: deus ē hō: ꝛ nō fuit ſemper vera: q̄a
nō cōuenit deo eſſe hominē ab eterno: ſ3 ex
tpe per aſſumptionē humane nature. Er
go hec ē: vera de⁹ factus eſt hō. Pro quo no
tandū ꝙ cū dr̄ verbuʒ: ſiue deus factus eſt
hō: hoc participiū: factus: tripliciter ſe pōt
habere in locutiōe iſta. Uno mō ꝙ feratur
ad totā ꝓpoſitionē: vt ſit ſenſus: factum eſt
ꝙ deus ſit hō: Et ſic vera eſt illa ꝓpoſitio.
¶ Scd̄o ꝙ dictū participiū: factus: pōt de
terminare abſolute ſubiectū vel p̄dicatuʒ: ꝛ
quodcūqʒ eoꝝ determinat. Propoſitio eſt
falſa: q: nec deus eſt factus: nec hō ille: de
monſtrato xp̄o eſt factus: niſi addatur ali
qd: q: ſupponit ſuppoſitū eternum. ¶ Ter
tio dictum participiū pōt determinare ſub
iectū in cōparatione ad predicatū. Et ſic lo
cutio vera eſt. Nec obſtat ꝙ videt̄ ponere
fieri circa deū: q: hoc fieri: qḋ participium
importat nō eſt: niſi fieri rōnis: vt dicemus in
fra in rn̄ſione ad argumenta. ¶ Ad rōnes

i oppoſitū. Ad p̄mā rn̄detur: ꝙ ibi caro po
nitur ꝓ hoīe: ſicut pars ꝓ toto: ſicut yſa. xl.
Uidebit oīs caro ſalutare dei: Quēadmo
dū aliqñ aīa ponitur ꝓ toto homine Gen̄.
xlvi. Oēs anime que egreſſe ſunt i egyptū
ꝛc̄. Et ad queſtionē qua mouetur: q̄re euā
geliſta ſolā carnē nominauit. Ad hoc rn̄de
tur ꝙ multiplici rōne. Primo q: per carnē
viſibilis apparuit. Un̄ ſubdit̄. Uidim⁹ glo
riā eius ꝛc̄. Scd̄o vt oñderet per locum a
minori: nihil in hoīe natura eſſe: qḋ verbū
dei nō aſſumpſerit. Tertio ad oñdendū ve
ritatē incarnatiōis ꝯtra Manicheos: qui
dicebant verbū non aſſumpſiſſe verā car
nē: ſed fantaſticā tm̄: ꝛ ideo ad hoc excludē
dum fecit mentionem ſpecialiter de carne.
Quarto ad demonſtrandū magnitudineʒ
benignitatis. Cōſtat eni ꝙ anima rōnalis
magis cōformis eſt deo: q̄ʒ caro. Equidem
magnū pietatis ſacramentū fuiſſet ſi verbuʒ
aſſumpſiſſet animā humanam: vtpote ſibi
magis ꝯformē: ſed aſſumere etiā carnē elō
gatā a ſingularitate diuine nature: fuit mul
to amplioris immo ineſtimabilis indicium
ſm̄ ꝙ dicit apoſtolus. i. Thi. iij. Et maniſe
ſte magnū eſt pietatis ſacramentum qḋ ma
nifeſtū eſt in carne. ¶ Ad ſecūdā rōneʒ rn̄
detur negādo ꝯñam. Et rō eſt: q: l3 fieri ho
minē ſit fieri ſimpliciter in oībus hiis: in q̄
bus humana natura incipit eſſe in ſuppoſi
to nouo creato: deus dr̄ factus hō: eo ꝙ hu
mana natura incipit eſſe in ſuppoſito diui
ne nature ab eterno p̄exiſtēte. ꝛ ideo deuʒ
fieri hominē ñ ē deū fieri ſimplicit̄. ¶ Ad
tertiā rn̄detur negādo vniuerſaliter aſſum
ptū. Dicimus eniʒ ꝙ qñ aliqd predicat̄ de
nouo: de altero: cū mutatiōe ei⁹ de quo dr̄
tūc fieri: eſt mutare: ſicut ꝯuenit in hiis q̄ ab
ſolute dicitur. Ea vero q̄ relatiue dicūtur
pn̄t de nouo p̄dicari de aliquo abſqʒ eius
mutatione ſicut hō de nouo fit dexter: abſ
qʒ eius mutatione: per motū illius: q̄ fit ei
ſiniſter. Un̄ in talibus nō oʒ oē qḋ dr̄ fieri:
eē mutatū: q: hoc pōt accidere p mutatiōnē
alterius. Et per hūc modū dicimus dn̄s re

ſugiū factus ē nobis. Eſſe autē hominē: pre-
dicatur de nouo de deo abſq; eius mutatio
ne: per mutationē humane nature: q̄ aſſu-
mitur ad diuinā perſonā. Et ideo cū dicit̄
deus factus eſt hō nō intelligitur aliq̄ mu-
tatio realis ex parte dei: ſꝫ ſolum ex parte hu
mane nature. ¶ Ad q̄rtū rñdetur ꝙ ratio
nō ꝓcedit: Dicimus enim ꝙ ꝓpoſitio illa
verificatur rōne vtriuſq; ſimul. ſ. ſuppoſiti
⁊ nature: Quamuis enī illud ſuppoſitū: ſem
per fuerit: nō tñ ſemper fuit ſuppoſitū hu
mane nature: ſꝫ ꝙ ſignificat hoc nomē hō.
¶ Circa dñicam infra octauas natiuitatis
dñi eſt euangelium In illo tēpore erat Jo-
ſeph ⁊ Maria mater Jeſu mirantes ⁊c.
Ln. ij. pñt diſputari ſequētes queſtiones.
¶ Prima vtrū ſit verū ꝙ xp̄s ſit poſitus
in ruinā multorum.
¶ Secundo vtrum beata Maria gladio
compaſſionis mortis xp̄i fuerit ſic perfora
ta vt vere martir xp̄i appellari poſſit.

Ad p̄mā. q. q̄ queritur: vtrū
ſit verū ꝙ xp̄s ſit poſitus i
ruinā multoꝝ ſic ꝓceditur.
Et videtur ꝙ nō. ¶ Pri-
mo ſic. xp̄s nunq̄ꝫ p̄buit oc
caſionē ruine alicui ex ali-
quo dicto vel facto ſuo: ergo non fuit poſi
tus in ruinā alicuius. Cña ē bona ⁊ aſſum
ptū pꝫ: q: p̄bere occaſionē ruine aliquorum
eſt ↄtra caritatē. Et ita peccatū. xp̄s autem
peccatū non fecit nec inuētus eſt dolus in
ore eius. ¶ Scdo ſic: xp̄s poſitus eſt a deo
patre in lucē gētiū: vt ſit ſalutis vſq; ad ex
tremū terre yſa. xlix. Ergo non eſt poſit⁹ in
ruinaꝫ alicuius. ¶ Tertio ſic: xp̄s venit: vt
hoies vitā habeāt vt ipſe dicit Jo. iiij. Er-
go non ē poſitus in ruinā mortis alicuius.
Ergo non videt̄ verū ꝙ poſitus ſit in rui-
nā. ¶ Quarto qui occaſionē dāni dat: dā-
nū dediſſe videtur: ſꝫ ſi xp̄s eſt poſitus in
ruinā multoꝝ: ipſe videtur eſſe cā peccati
hominū. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū hoc
⁊ yſa. viij: et. pe. Petri. ij. dicitur de xp̄o: ꝙ
erit in lapidē offenſionis: ⁊ in petrā ſcanda

li. Reſpondeo dicendum: ꝙ euangeliſta di
cit verum: ꝙ chriſtus poſitus eſt in ruinaꝫ
multorum: ſed diuerſimode ſm duas expo
ſitiones. Exponitur enim dupliciter ille tex
tus. Uno modo ſm glo. quandam. i. in rui
nam multorum. ſ. vitiorum ⁊ in reſurrectio
nem virtutum. Plane hoc veruꝫ eſt. Ipſe
enim eſt eā in pſona. Hier. dictū eſt. Hier.
i. a deo patre. Ecce conſtitui te ſuper gētes
⁊ regna: vt euellas. ſ. vitia: ⁊ plātes virtutes
Ubi, inquit glo. Non enim poterant edifi
cari bona: niſi deſtructa exiſterēt mala: nec
plantari optima: niſi eradicarentur peſſi-
ma. Unde Mat. xv. Omnis plātatio quā
non plantauit pater meus celeſtis: eradica
bitur. Alio modo exponitur reſpectu ho-
minū malorum. Et tunc dicitur ꝙ etiam di
ctum euāgelij eſt verum ad iſtuꝫ intellectū.
ſ. ꝙ poſitus eſt in ruinā multorum: nō ꝙ di
cto aut facto ſuo minus recte prebuerit oc
caſionem ruine alicui: ſed quia ex doctrina
⁊ operibus ſanctis ſuis multi mali ex mali
cia ſua occaſionem receperūt ruine. Unde
ſanctus Tho. in quarto Di. xxviij. inquit
quodq; aliq̄ ex factis vel dictis chriſti ſum
pſerunt occaſionem ruine: dicitur eſſe poſi
tus in ruinam ⁊ in ſcandalum: non ꝙ ipſe
dederit aliquā vel modicam occaſioneꝫ rui
ne. Unde non legitur ꝙ aliquos ſcandali-
zauit: ſed ꝙ aliqui ex dictis vel factis eius
ſcandalizati ſunt. ¶ Ad rationes in oppo-
ſitum. Ad primam reſpondetur negādo cō
ſequētiam: Et ad probationem dicimus ꝙ
bene concedimus ꝙ chriſtus non eſt poſi-
tus in ruinam: ꝙ ipſe dederit occaſionem
ruine alicui. Unde neminem ſcandalizaſſe
legitur vt dictū ē: ſꝫ bñ mō expoſito. ¶ Ad
ſcdam rñdetur ꝙ rō ꝓcedit ꝙ ñ ſit poſit⁹
in ruinā ſicut p̄bēs occaſionē ruine. ¶ Ad
tertiā rñdet̄ eodē mō. ¶ Ad q̄rtā rñdet̄:
negādo minorē. xp̄s. enī nulli dedit occaſio
nē ruine: nec cā fuit peccati. Pro quo notā
dū ꝙ duplex eſt occaſio. ſ. data ⁊ accepta.
Dicit̄ aūt occaſio data qñ fit aliqd op⁹ mi
nus rectū: ex quo per exēplū alij ꝓuocātur

ad peccandū. Si aūt aliq̄s facit opus rectū ⁊ alij inde ꝓuocent̄ ad peccandū: nō erit occaſio data: ſed accepta. Et talis fuit occaſio. Phariſeoꝝ: qui ſcandalizabant̄ de doctrina xp̄i. Et ſic intelligenda ſunt illa q̄ inducū tur de Iſa. viij. ⁊ .i. Petri. ij. Unde ſanctus Tho. dicit in quarto: q̄ xp̄s nō dicit̄ petra ſcādali: q̄ per ſe fuerit ſcandali cauſa. q: ipſe nō dedit alicui occaſionē ſcandali: ſꝫ dicit̄ in petram ſcandali: ita q̄ prepoſitio: in: non ordinē cauſe: ſed conſecutionē importat: q̄ ex his que xp̄s fecit conſecutum eſt ſcandalum iudeorum. Hec ille.

AD ſecundā. q. q̄ querit̄ vtrū beata Maria ita gladio cō paſſionis mortis xp̄i fuerit ꝑfoſſa: vt vere martyr poſſit appellari. ſic ꝓceditur. Et videtur q̄ ſic. ¶ Primo ſic. Dicit Hiero. in ſermone de aſſumptione beate virginis. Marie Recte dixeris dei genitrix virgo ⁊ martir fuit: q̄uis in pace vitam finiuerit. ¶ Secundo ſic: Dicit Grego. Iure enim pluſq̄ꝫ martir eſt: que nimio amore vulnerata: teſtis extitit ſaluatoris: ⁊ ꝑ merore in animo cruciatum ſuſtinuit paſſionis. ¶ Tertio ſic. Dicit Bernardus Longe eā pluſq̄ꝫ martirē cenſemus: in qua paſſionis ſenſum cōpaſſionis ſuperauit affectus. ¶ Quarto Idem Bernardus ſuper illud in plenitudine ſanctorū detentio mea. Merito in plenitudine ſanctoꝝ detētio eius erat: cui nec puritas angelorū: nec fides deſuit patriarcharū: nec ſpiritus prophetarū: nec apoſtolorū zelus: nec conſtantia martirū: nec ſobrietas confeſſorū: nec caſtitas virginū: nec coniugatorum fecunditas. Ergo videt̄ q̄ beata virgo habuit omnes ꝓprietates gratuitas alioꝝ ſanctorum. Ergo martir dicenda eſt. ¶ In oppoſitum aūt arguit̄ ſic. Mors eſt de ratione martirij. Unde Maximus in quodā ſermone dicit de martire: q̄ vincit pro xp̄o moriendo: qui vinceretur ſine fide viuendo. Sed beata virgo non ſuſtinuit ꝓ Chriſto mortem. Ergo nō eſt dicenda martir. Maior p̄ꝫ. Dicit enim Ambroſius tractans hoc euangeliū. Nec hiſtoria: nec littera docent: beatam Mariam gladio vitam finiuiſſe. Rūdeo dicendum iuxta ſanctum. Tho. in ſecunda ſecunde. q. cxxiij. q̄ de martirio loqui poſſumus dupliciter. Uno modo ſm perfectam eius rōnem. Et ſic de rōne martirij eſt: mortem ſuſtinere actu ꝓ nomine xp̄i: Iſtud p̄ꝫ ſic. Martir dicitur quaſi teſtis fidei xp̄iane: per quam nobis viſibilia: ꝓpter inuiſibilia cōtēnēda ꝓponuntur vt dicit̄ ad Hebre. xi. Ad martiriuꝫ ergo pertinet: vt homo teſtificetur fideꝫ: ſe opere oſtēdens cuncta p̄ſītia cōtemnere: vt ad futura inuiſibilia bona perueniat. Quādiu autem hominum in hac vita remanet vita corporalis: nōdū opere ſe oſtendit tēporalia cūcta deſpicere. Conſueuerūt enim homines ⁊ cōſanguineos: ⁊ omnia bona poſſeſſa cōtēnere: ⁊ etiam dolores corporis pati: vt vitā cōſeruēt. Unū ⁊ ſathan cōtra Iob induxit pellem pro pelle: ⁊ cūcta que habet: dabit homo pro anima ſua. i. pro vita corporali. Et ideo ad perfectam rationem martirij requiritur q̄ aliq̄s mortē ſuſtineat. Et hoc modo beata virgo nō fuit vere martir: cū vitam gladio nō finierit. Secundo mō poſſumus loqui de martirio ſm quandā ſimilitudinem. Unde yſidorus in libro ethy. dicit Duo ſunt genera martirij Unū in aperta paſſione Alterum in occulta animi virtute. Et hoc modo beata virgo propter immēſum amorem eius ad Chriſtum: in paſſiōe xp̄i martir dicitur fuiſſe. Unde Auguſtinus in ſermone quodam: de ea ita dicit. Maria aīa mente paſſa eſt: pluſq̄ꝫ martir fuit: mirū nō: quia eius dilectio amplius fortis: q̄ꝫ mors: quoniam mortem xp̄i ſuā fecit Hec ille. ¶ Ad rōnes in oppoſitum reſpōdētur q̄ vt dicit ſanctus Thomas tā in ſecunda ſecūde q̄ꝫ in quarto. Omnes auctoritates illꝰ ſanctorū intelligēde ſunt de martirio ſm quādam ſimilitudinem. ¶ Ad rōnem vltimam rūdetur eodem modo: q̄ ꝓcedit de martirio dicto ſm multitudinē.

¶ In feſto Circunciſionis eſt euangelium In illo tempore poſtq̃ꝫ cõſummati ſunt ⁊c̃. Lu. ij. Circa quod poſſunt hec queſtiones diſputari.

¶ Primo vtrum xp̃s debuit circuncidi.

¶ Secundo vtrum circunciſio nunc tempore gratie ceſſare debuit.

¶ Tertio vtrum conuenienter nomen chriſto fuit impoſitum ieſus.

Ad primam. q. in qua queritur vtrum xp̃s debuit circuncidi: ſic proceditur. Et videtur ꝙ non. ¶ Primo ſic: Circũciſio fuit ordinata in remediũ originalis peccati: Sed xp̃s non contraxit originale peccatum. Ergo xp̃s non debuit circũcidi. ¶ Secundo ſic. Chriſtus nõ fuit decimatus in lumbis Abrahe: quia figurabat medicinam originalis. Ergo nec debuit circuncidi eadẽ ratione. ¶ Tertio ſic. Sabbati obſeruatio vicinior erat preceptis moralibus inter que etiam cõputatur: q̃ꝫ circũciſio. Sed xp̃s ſabbata litteraliter non obſeruabat. Unde dicebant iudei de ipſo Joã. ix. Non eſt hic homo a deo qui ſabbatum non cuſtodit. Ergo non debuit ſeruare circunciſionem. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Rñdeo dicendum ſub iſta cõcluſione: ꝙ xp̃s debuit circũcidi: nõ ꝓpter indigentiam aliquam: ſed propter decentiã. Cuiꝰ poteſt multiplex ratio aſſignari. Primo quidem vt oſtendat veritatem carnis humane: contra Manicheum: qui dixit eũ habere corpus fantaſticum: ⁊ contra Apollinarem: qui dixit corpus chriſti diuinitati eẽ conſubſtantiale: ⁊ contra Ualentinum: qui dixit: xp̃m corpus de celo attuliſſe. Secũdo vt approbaret circunciſionem: quam olim deus inſtituerat. Tertio vt oñderet ſe eſſe de genere Abrahe: qui circũciſionis mandatum acceperat in ſignum fidei: quã de ipſo habuerat Geñ. xv. Et cui facta eſt repromiſſio de chriſto. Quarto vt iudeis excuſationem tolleret: ne eũ reciperent ſi eſſet incircunciſus. Quinto vt obedientie virtutẽ nobis ſuo exemplo commendaret. Unde octaua die circunciſus eſt: ſicut erat in lege preceptum. Sexto: vt qui in ſimilitudinem carnis peccati venerat: remedium: quo caro peccati conſueuerat emundari non reſpueret. Septimo vt legis onus in ſe ſuſtentans: alios a legis onere liberaret: ſm̃ illud Gala. iiij. Miſit deus filium ſuum factum ſub lege: vt eos qui ſub lege erant: redimeret. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando cõſequentiã quoniã xp̃s ſicut propria voluntate mortem noſtram ſuſcepit: que eſt effectus peccati: nullum in ſe habens peccatũ. vt nos a morte liberaret: ita ⁊ circũciſionẽ: que erat remedium originalis peccati ſuſcepit: abſqꝫ hoc ꝙ haberet originale peccatum: vt nos a legis iugo liberaret: ſicut dictum ẽ. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: quia decimatio erat actus tantum figuralis: quãtum ad illos: q in lumbis Abrahe decimabantur. Et ideo chriſto non cõpetebat: qui immunis fuit ab originali peccato: Sed circũciſio etiam hꝫ alias cauſas preter ſignificationes in illis: qui circunciduntur. Et ideo non eſt ſimilis ratio de vtroqꝫ. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam: Et ratio eſt: quia chriſtꝰ in puericia ſua in nullo ab aliis pueris ſegregatus fuit: quantum ad exteriorem conuerſationem. Et ideo omnia que ad pueros pertinebant: in veteri lege implere voluit: Sed quando iam ad perfectam etatem peruenit oſtendere ſe debuit dominum eſſe legis: ⁊ legem vſqꝫ ad ipſum poſitam fuiſſe. Et ideo in quibuſdam ſupra legem operatus eſt ſicut de obſeruatione ſabbati ⁊ in tactu leproſi ⁊c̃.

Ad ſecundam. q. qua queritur vtrum circunciſio nunc tempore gratie ceſſare debuit ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic. Omnis chriſti actio noſtra eſt inſtructio Unde dicitur Jo. xiij. Exemplũ enim dedi vobis: vt quẽ

admodum ego feci vobis: ⁊ ita faciatis. Sʒ
xp̄s fuit circuncisus: vt in p̄cedenti.q. Er-
go exemplo ſuo debemus circūcidi. Et per
conſequens circūciſio ceſſare non debuit.
¶ Secūdo ſic: Dicitur Gen.xvij. q̄ circū
ciſio dabat̄ in fedus eternum. Sed eternuʒ
eſt q̄ nullo fine clauditur. Ergo circūciſio
ceſſare n̄ debuit. ¶ Tertio ſic: Figuralia que
ſignant id: quod ſemper faciendum eſt: non
debent ceſſare: ſicut de thurificatione: que
ſignat deuotionem patet. Sed circunciſio
cordis cuius laus ex deo eſt: ad Romanos
ij. ſemper facienda eſt: ⁊ hanc ſignat exte-
rior circunciſio. Ergo ceſſare non debuit.
¶ In oppoſitum eſt illud Gala.v. Si cir-
cuncidimini: xp̄s vobis nihil proderit. Se-
cundo ſic Ad Hebreos.vij. dicit Apoſtolus
q̄ tranſlato ſacerdotio: neceſſe eſt vt legis
tranſlatio fiat: Sed oportuit ſacerdotiū trāſ
ferri. Ergo ⁊ legē. Et ſi hoc tunc ⁊ ſacramē
ta legalia. Sed inter hec precipuū eſt circū
cūciſio. Ergo ⁊c. R̄ndeo dicēdum ſub iſta
concluſione q̄ circūciſio ceſſauit ⁊ debuit
ceſſare. Que concluſio oſtenditur ſic: Cum
venit quod perfectum eſt: euacuari debet
quod ex parte eſt: ſi ad idem ordinent̄: quia
gratia non facit per duo: quod per vnum
pōt facere: ſicut nec natura. Circunciſio au
tem imperfecta erat reſpectu baptiſmi. Et
hoc tripliciter. Primo quantum ad ſigni
ficationē q: nō ſignificabat ita expreſſe emū
dationem totius hominis ab immundicia
culpe originalis: ſicut ablutio baptiſmalis.
Secundo quantuʒ ad efficaciaʒ: q: non ita
habundans gratia ad operandum ⁊ repri
mendum fomitē in circūciſione dabat̄: ſi-
cut in baptiſmo. Tertio quantū ad vtilita-
tē: q: nō erat eius vtilitas ita cōmunis: ſicut
baptiſmi: cū haberet determinatū populū:
determinatum ſexum: determinatuʒ tēpus:
quod in baptiſmo nō accidit. Et ideo: adue
niēte tempore plenitudinis: debuit ceſſare
baptiſmo ſubſtituto. ¶ Ad rōnes in oppo
ſitum. ¶ Ad primā r̄ndetur negando ꝯñaʒ
Et rō eſt: quia licet xp̄s in omnibus operi-
bus ſuis nos erudiuit: nō tñ omnia fecit ad
imitationem: ſicut opera miraculoſa: ⁊ alia
plura: Quō aūt xp̄s circuncidi voluit: rōnes
ſupra in queſtione precedenti fuerunt aſſi-
gnate. Vñ xp̄s nō voluit circuncidi vt alij
imitarent̄ eum: quo ad hoc: ſʒ magis vt ex
hoc erudirent̄ de alijs que tacta ſunt in rō
nibus ſuperius aſſignatis. ¶ Ad ſecūdam
r̄ndetur negando ꝯñam. Et rō eſt: quia cuʒ
dicitur: q̄ circūciſio ſit data in fedus eter-
nū: nō oportet ita intelligi: eternū: q̄ careat
fine: Vñ in eadem littera dñs dicit: q̄ da-
bit eis terrā in poſſeſſionē eternā. Et ꝯſtat
tamē q̄ terram ꝓmiſſionis iudei nō poſſi-
dent. Vñ eternū diſtinguit̄. Et dicitur tri-
pliciter: aut quantū ad durationē: aut quā
tum ad finis indeterminationem: aut quan
tum ad ſignificationem. Primo mō dicit̄
dupliciter. Aut q: caret pricipio ⁊ fine: ⁊ ſic
Eccle.xv. Dicit̄. Qui viuit in eternū crea
uit omnia ſimul. Aut quantū ad priuationē
terminantium: ſicut illud pſal. Statuit eaʒ
in eternum ⁊ in ſeculum ſeculi. Eternuʒ ſe-
cūdo mō quātū ad indeterminationē dicit̄:
ſicut ſacerdotiuʒ Aaron dicit̄ eternū: quia
deus nō determinauit: qñ ceſſaret. Eternū
quantū ad ſignificationē. Et ſic circunciſio
dicitur in fedus eternum: quia tempus du
rationis nō eſt determinatū nobis. Vel di-
cendum eſt: q̄ eſt eternum quantū ad ſigni
ficatū ſuum: ⁊ quantum ad id quod ei ſuc-
cedit. ¶ Ad tertiā r̄ndetur negando ꝯñam
Et rō ē: quia pricipalis ſignificatio ad quā
inſtituta eſt: eſt ablutio originalis peccati: q:
circūciſio ſacramētalis refertur ad effectū
Hoc autem non ſemper faciendū erat per
circūciſionem. Et ideo non oportebat q̄ cir
cunciſio ſemper maneret. Alia autem ſigni
ficatio eſt ex conſequenti. Et ſm̄ illam non
oportet accipi iudicium de duratione circū
ſionis. Thurificationis autem ſignificatio
nunq̄ʒ fuit ad ſignificandū aliqd: vt effectū
eius. Et ideo nō eſt ſimilis rō.
a D tertiam.q. qua querit̄ vtrū
conuenienter xp̄o ſuit nomē im-

poſitum Ieſus ſic proceditur. Et videtur.
ꝙ non. ¶ Primo ſic: Veritas prophetica
debet pronunciationi ꝓphetice rñdere. Sȝ
ꝓphete aliud nomē de xp̄o pronūciarunt.
Dicitur enim yſa. vij. Ecce virgo cōcipiet
ꝛ pariet filiuȝ: ꝛ nomē eius vocabit Ema-
nuel. Et yſa. viij: Voca nomen eius: accele
ra ſpolia: detrahe: ꝛc. Et yſa. ix. Vocabitur
nomen eius admirabilis conſiliarius: deus
fortis: ꝛc. Et zacha. vi. Ecce vir. Oriens no
men eius. Ergo incōuenienter vocatum eſt
nomen eius ieſus. ¶ Secundo yſa. lxij. di-
citur Vocabitur tibi nomen nouum ꝙ os
domini nominauit. Sed hoc nomen Ieſus
non eſt nomē nouū: ſed pluribus fuit in ve
teri teſtamento impoſitum: vt patet de ieſu
filio Joſedech. ꝛ de ieſu Naue: vt pȝ etiam
ex ipſa geneologia xp̄i Lu. iij. Ergo videt
ꝙ incōuenienter ſit vocatuȝ nomen eius ie
ſus. ¶ Tertio ſic. Hoc nomen ieſus ſaluteȝ
ſignificat. Sed ſalus per xp̄m non eſt facta
ſolū in circūciſione ſed etiaȝ in principio vt
pȝ per apoſtolū Ro. iiij. Ergo incōuenien
ter hoc nomē eſt poſitum in circunciſione.
¶ In oppoſitum eſt euangelium p̄ns: vbi
dicitur poſtq̄ȝ cōſummati ſunt dies octo: vt
circūcideretur puer: vocatū eſt nomen ei⁹
ieſus. Rūdeo dicendū ſub iſta concluſione
ꝙ cōuenientiſſime vocatum eſt nomē eius
ieſus. Iſta concluſio probatur: ꝛ eius cōue-
niētia oſtēditur ſic Nomina enim ſi conue
nienter imponantur: debent proprietatib⁹
reſpondere. Hoc pȝ in omnibus generum
ꝛ ſpecierum: de quibus dicitur. iiij. Me-
tha. Ratio enim quam ſignat nomen: ē dif
finitio: que deſignat ꝓpriā rei naturā. No
mina autē ſingulariū hominū ſemper im-
ponūtur ab aliqua proprietate eius: cui no
men imponitur: vel a tēpore: ſicut imponū
tur nomina aliquoꝝ ſanctoꝝ his: qui in eo
ruȝ feſtis naſcuntur. vel a cognatione: ſicut
cum filio imponitur nomen patris: vel ali-
cuius de cognatione: vel etiaȝ ab euētu: ſi-
cut Joſeph vocauit primogenitū ſuū Ma
naſſen. d. Obliuiſci me fecit deus omnium
laboruȝ meoꝝ Gen. xli. vel etiaȝ ex aliqua
qualitate eius: cui nomen imponitur: ſicut
Gen. xxv. ꝙ qui primo egreſſus eſt de vte
ro matris: rufus erat: ꝛ totus in more pel-
lis hiſpidis: vocatuȝ eſt nomen eius Eſau:
quod interpretatur Rubeus. Nomina au
tē que imponuntur diuinitus: a qbus ſem
per ſignificant aliquod gratuitum donum:
eis diuinitus datuȝ: ſicut Gen. xvij. dicit
Abrahe Appellaris Abrahā: quia patrem
multarum gentiuȝ conſtitui te ꝛ Mat. xvi.
dictum eſt Petro. Tu es Petrus: ꝛ ſuper
hanc petrā edificabo eccleſiaȝ meaȝ. Quia
igit homini xp̄o hoc munus gratie collatū
erat: vt per ipſuȝ oēs ſaluarent: ideo cōue-
nienter vocatū eſt nomē eius ieſus. i. ſalua
tor. Unde hec ratio aſſignatur ab angelo
Mat. i. cū ait ad ioſeph. Vocabis nomen
eius ieſum. Ipſe enim ſaluū faciet populuȝ
ſuū a peccatis eoꝝ. Cōuenienter ergo voca
tuȝ eſt nomen eius ieſus: eſt quideȝ nomen
multe excellētie: ꝛ ſublimitatis: ita vt in no
mine Jeſu omne genu flectat: celeſtiū: ter-
reſtriū: ꝛ infernoꝝ. Eſt nomen multe ꝟtuo
ſitatis: ꝛ efficacie. Nā eſt nomen qd vt in-
quit Petrus Rauēnas dedit cecis viſuȝ:
ſurdis auditū: greſſuȝ claudis. ſermonē mu
tis. vitam mortuis. totāqȝ diaboli poteſtatē
de obſeſſis corporibus virtus huius nomi
nis effugauit. Eſt preterea nomē magne cle
mentie: ꝛ reuerentie: cum non ſit aliud no
mē datū hominibus: ſub quo oporteat nos
ſaluos fieri Act. iiij. Secūda concluſio con
uenienter in die circūciſionis vocatum eſt
nomē eius Jeſus. Probat hec cōcluſio: tū
p̄mo: q: iſte erat mos apud iudeos. Unde ſi-
cut legitur Gen. xvij. ſimul Abrahā ſuſcepit
īpoſitionē nois a deo: ꝛ circūciſiōis māda
tū: Et iō apud iudeos ꝯſuetuȝ erat vt ipſo
die circūciſiōis: noia pueris īponerent: ſi-
cut etiā nūc pueris ī baptiſmo noia īponū
tur. Tū ſcdo: q: hodie p̄mo legit effudiſſe
ſanguinē ꝓ nobis: q fuit archa redēptiōis
nr̄e vt dicit Bernard⁹. Tertia ꝯcluſio Cō
uenient hoc nomē ē īpoſitū xp̄o: nō ab hoīe

ſed ab angelo: Patet concluſio: quia vt di
cit glo. interlinealis ſuper illud Lu. ij. Vo
catu ;eſt ab angelo: non decuit tā glorioſum
nomen prius ab hominibus appellari: ſed
ab excellentiori natura: ne homo videretur
machinator huius nominis. Et Origenes
inquit: Vocabulum ieſu glorioſum: oī ado
ratu: cuiuſqʒ digniſſimum: nomen quod eſt
ſuper omne nomen: nō decuit primo ab ho
minibus appellari: nec ab eis inferri in mū
dū: ſed ab excelletiori maioriqʒ natura. Un
de ſingulariter euangeliſta addidit: ⁊ voca
tum eſt nomen eius Jeſus: quod vocatum
fuerat ab angelo: antequā cōciperetur in vte
ro. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad
p̄mam reſpondetur: ꝙ ratio non ꝓcedit: q:
in omnibus illis nominibus quodāmodo
ſignificatur hoc nomen Jeſus: quod ē ſigni
ficatiuū ſalutis. Nā ī hoc quod dicit. Ema
nuel quod interp̄tatur nobiſcum deus: de
ſignatur cauſa ſalutis: que eſt vnio diuīe: ⁊
humane nature. in perſona filij dei: p quā
factum eſt: vt deus eſſet nobiſcū. Per hoc
ꝙ dicitur: voca nomen eius: accelera: ſpo
lia detrahe: ⁊c̄. deſignatur a quo nos ſalua
mur: quia a diabolo cuius ſpolia abſtulit:
ſm̄ illud Colo. ij. Expolians principatus: ⁊
poteſtates: traduxit cōfidenter. In hoc etiā
ꝙ dicitur vocabitur nomen eius admira
bilis ⁊c̄. deſignatur via: ⁊ terminus noſtre
ſalutis: inquantum. ſ. admirabili diuinitatis
conſilio: ⁊ virtute ad hereditatem futuri ſe
culi perducimur: in quo erat pax perfecta
filiorum dei: ſub ipſo principe deo. Quod ve
ro dicitur ecce vir: oriens nomen eius: ad
id refertur ad quod primum. i. ad incarna
tionis miſterium ſm̄ quod exortum ē in te
nebris lumen rectis corde. ¶ Ad ſecūdam
reſpondetur negando conſequentiā. Et ra
tio eſt: quia licet aliquibus: qui fuerunt ante
xp̄m: conuenire potuit hoc nomē Jeſus ſm̄
aliquā aliam rationem: puta quia aliquā p
ticularem ſalutem attulerūt: vt Jeſus Na
ue ſaluauit populū Iſrael. hoſtes eius de
bellando: vt legitur in libro Joſue: ſed ſm̄
rationem ſp̄alis ⁊ vniuerſalis ſalutis: hoc
nomen ꝓprium ē xp̄o: Et ſm̄ hoc dicit̄ eſſe
nouū: inquantū eſt impoſitū ei ob hac ꝓpe
tate: qꝺ ē ſaluator. Eſt etenī ſaluator. ¶ Ad
tertiā reſpondetur negando ꝯſequētiā. et
ratio eſt: quia licet ſalus facta per xp̄m com
munis ſit: ⁊ iudeis ⁊ gentilibus: nihilomi
nus p̄ncipaliter dicitur eſſe miſſus ad oues
que perierunt domus iſrael.

¶ In vigilia epiphanie eſt euangelium il
lud In illo tempore defuncto Herode ⁊c̄.
Mat. ij. Circa quod pōt diſputari. ſ. q.

VErum xp̄s cōuenienter voca
tur nazarenus. Et videtur ꝙ
non. ¶ Et p̄mo arguitur ꝙ
nō: ratione. illius glo. interli
nealis: que exponit̄. i. ſanct᷒.
¶ Primo ſic: Chriſto non cōuenit ſanctifi
cari: quia in quolibet ordine p̄mū mouens
ē immobile. Sed xp̄s eſt p̄ncipium totius
humane ſignificationis. Ergo ipſe ſanctifi
catus non ē. ¶ Secūdo ſic: Omne qꝺ fit:
fit ex contrario. Generationes enī ſm̄ phi
loſophū: ex cōtrarijs ſunt. Sed xp̄s ab om
ni peccato quod ſanctitati contrariatur im
munis fuit. ergo xp̄s ſanctificatus non ē di
cendus. ¶ Tertio arguitur: ꝙ non debeat
dici Nazarenus: quia in Nazareth fuit cō
ceptus: ⁊ pari ratione dicendus eſſet Be
thlemita: quia in Bethleem fuit natus: Sʒ
hoc nō dicitur: Ergo nec aliud ē dicendū.
¶ Quarto ſic. Non videtur verū ꝙ per
ꝓphetas dictum ſit: ꝙ Nazarenus ſit no
minandus. Ergo non videtur dicendum.
Aſſumptum patet quia non inuenitur ī ſcri
ptura tale dictum. ¶ In oppoſitum ē euā
gelium p̄ſens. Rn̄deo dicendū ſub iſta cō
cluſione: ꝙ cōuenientiſſime xp̄s appellatus
⁊ nominatus ē Nazarenus. Iſta concluſio
oſtenditur ex multiplici ratione. Primo ra
tione ſanctitatis: interp̄tatur enim Naza
renus ideſt ſanctus: ſiue ſanctificatus. Chri
ſtus autem fuit ſanctus ſanctorum Danie
lis. ix. Dicitur etiam ab angelo beate Ma
rie Lu. i. Quod enim ex te naſcetur ſanctum:

vocabit̃ filius dei: Et Jo.x. dicit̃ Quē paṫ
ſanctificauit ⁊ miſit in mūdum. Secūdo cō
uenienter dicitur Nazarenus rōne interp̃
tationis: quia interpretatur floridus. yſa.xi.
Egredietur virga de radice yeſſe: ⁊ flos d̃
radice eius aſcendet. Virga vt dicit Hie-
ro. ē dei genitrix: flos filius eiꝰ: Et bñ flos:
q: ad modū floris natus: mira pulchritudi-
ne venuſtatus: grato odore diffuſus: in fru
ctu dulciſſimus. Flos enim lumine ſolis na
ſcit̃: qḋ eſt lumen celeſte: nō habēs generāō
aliquod: niſi diuinū: ſic floruit: qñ ſol eternꝰ
virtutē caloris ⁊ luminis in vterū cōgeſſit
virginis Hic flos picturatus eſt venuſtate
virtutis. Vñ bene Nazarenus dicit̃ qui in
terpretatur floridus. Hic flos gratꝰ ē odo-
re. Canti.iiij. Emiſſiones tue paradiſus:
hoc eſt extragationes odoꝝ tuoꝝ: in fama
tue virtutis: vident̃ eſſe odoramēta florum
paradiſi. Hic floris ſpes eſt dulciſſimi fru-
ctus: in adeptione gaudij eterni. Canti.iiij.
Fructus dulcis eſt gutturi meo. Tert a ra-
tio cōuenienter xp̄s noiatur Nazarenꝰ: q2
cōceptus ē in nazareth. ⁊ vt dicit Albertus
magnus ꝙ ꝯceptus xp̄i multū congruebat
nomini Nazareth: q: ſicut diuine genera-
tionis: ita ⁊ humane generatiōi flores de flo
re aſſimilantur. Flos enim pullulat de vno
germine in decore: ⁊ colore. Similiter filiꝰ
ſ̄m diuinā generationē procedit ab vno: q
eſt in celis ſine matre: ⁊ ſ̄m generationē hu
manā: de vna in terra ſine patre. Bene er
go in Nazareth conceptus fuit flos noſter
qui ſicut flos de flore ſine virili cōmixtione
de vna matre ſaluo virginitatis decore: et
matris integritate ꝓceſſit. Quarto Naza
renus dicitur: q: ibi nutritus fuit: ⁊ educa-
tus. xp̄s enim ſicut in flore ꝯcipitur: ita ⁊ in
floribꝰ ſanctitatis nutritur: ⁊ educatur: ⁊ pa
ſcitur. Lectulus noſter floridus eſt Cāti.i.
Quinta ratio: q: in Nazareth domicilium
fuit parentibus ſuis: ſicut Joſeph qui paṫ
eius putabatur: ⁊ beatiſſime v̾ginis Ma-
rie q̄ veriſſime mater fuit. Vñ Luce.ij. dici
tur Poſtq̄ꝫ ꝑfecerunt oia ſ̄m legē dñi: re-
uerſi ſunt in ciuitatē ſuā Nazareth: que di-
cebatur eoꝝ ciuitas: vt inqt glo. quātuꝫ ad
habitationē. ¶ Ad rationes in oppoſitum
¶ Ad p̄maꝫ rñdetur: ꝙ ſanctificari eſt ſan
ctū fieri. Pōt autē aliquis ſctūs fieri dupli
citer: vt ex ſancto: vel nō ſctō. Ex ſctō iteruꝫ
dupliciter: vel ex minus ſctō: magis ſanctū
vt dicitur Jo.xvi. Pater ſanctifica eos in
veritate Apoſtoli enim tūc ſancti erant: vel
ſ̄m cōtinuationē ſanctitatis eadē quantita-
te ſeruata: Et hoc modo xp̄s poteſt dici ſan
ctificatus ſicut ibideꝫ dicit. Ego pro eis ſan
ctifico meipſum. Sed iſte modus loquendi
nō videt̃ cōſuetus. Vñ lic de ſanctificatiōe
nō videtur loqui hic. Ex nō ſancto dr̃ aliqs
ſctūs fieri dupliciter. Vno modo ex nō ſctō
cōtrarie: aut p̄uatiue: ſicut p̄ gratiam ſancti
ficari dicit̃: Et hoc mō xp̄s nō pōt dici ſan-
ctificatus eſſe: q: nō pōt accipi cū cōſiſtētia
ſubiecti defectus ſanctitatis in eo fuiſſe. Si
mul enīꝫ ſuit homo ⁊ ſanctus. Alio mō pōt
dici fieri ſctūs d̃ nō ſctō negatiue. Et tūc bñ
dicitur: ex nō ſctō ſctūs f[illegible]: rōne ſancti-
tatis create: que hominis [illegible] Et ita cōcedi
pōt in aliquo ſenſu: xp̄m eſſe ſanctificatum:
Rñdetur ergo: ad primaꝫ rōnem: in oppo
ſitum: negando ꝯñam: Et rō eſt: ꝙ primum
mouēs in aliquo ordine mobiliū: nō oportꝫ
eſſe immobile ſimpliciter: ſed immobile ſ̄ꝫ
genus motus: ſicut celum: qḋ eſt p̄mū alte-
rās: mouetur quidem: ſꝫ nō alteratur. Non
enim eſt p̄muꝫ mouēs ſimplicit̃. Similiter
etiā xp̄s ſ̄m ꝙ homo: nō eſt primū ſanctifi
cans ſimpliciter: ſed deus: trinitas. Eſt autē
p̄mū ſanctificans inquātuꝫ homo: non per
modū ſatiſfacientis pro peccato: ⁊ ſic ſancti
ficatus nō eſt: aliquo tñ mō ſanctificatus ē.
¶ Ad ſcd̄aꝫ rñdet̃ negādo aſſumptū. Nō
enim oē qḋ fit: ex cōtrario fit: ſed ſolū qḋ fit
per viā generatiōis: ⁊ alterationis. Opor-
tet tñ omne qḋ fit: ex incontingenti fieri: vt
dicit̃. i. Phi. i. ex eo ꝙ nō cōueniūt ſimul in-
eſſe Sic aūt ꝯtingēs: ē nō ſolū contrarium:
vel p̄uatio: q̄ reqrunt ſubiectū: ſed etiā ne-
gatio: que ꝯſiſtētia ſubiecti non requirit. Et

ſic ex nõ ſancto: xp̄s factus eſt vt dictuꝫ eſt. ¶ Ad tertiã rõneꝫ negat̃ ꝯña. Et rõ pꝫ: ex dictis. ¶ Ad quartã r̃ndetur negãdo ꝯñaꝫ q: lꝫ ſic in forma nõ reperiat̃ ſcriptũ ex multis locis: tñ intelligit̃: Nã Nazarenꝰ interpretatur ſanctus: ⁊ ꝙ xp̄s dicat̃ ſanctꝰ hoc habetur Daniel. ix. Iteꝫ interpretatur floridus: ⁊ hoc habet̃ yſa. xi. Egredietur virga ⁊c. Et concordat cũ eo qḋ dicitur. Canti. ij. Ego flos cãpi ⁊c. Unde ſignãter dicit euãgeliſta per prophetas: ⁊ tantum de iſta concluſione.

¶ In feſto Epiphanie eſt euangelium illud Cũ natus eẽt ieſus Mat. ij. Circa qḋ pñt ſequẽtes q̄ſtiones diſputari.

¶ Primo vtruꝫ xp̄i natiuitas fuit cõueniẽter per ſtellã magis manifeſtata.

¶ Secũdo vtrum ſtella magis apparens fuerit vna de celeſtibus ſtellis.

¶ Tertio vtrum magi conuenienter venerunt ad adorãdũ: ⁊ venerãdum xp̄m.

Ad primã q. qua querit̃ vtrũ xp̄i natiuitas fuit ꝯueniẽt̃ per ſtellã magis manifeſtata: ſic ꝓcedit. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic: Hoc enĩ videt̃ eſſe occaſio erroris: quãtũ ad illos: q exiſtimant ſydera natiuitatibus hominũ dñari: Sꝫ occaſiones peccãdi ſunt hoibus auferẽde: ergo nõ fuit cõueniẽs ꝙ ꝑ ſtellã magis xp̄i natiuitas manifeſtaret̃. ¶ Scḋo ſic. Signũ oportet eſſe certũ ad hoc ꝙ per ipſum aliqḋ manifeſtaret̃: Sꝫ ſtella nõ videtur eſſe ſignũ natiuitatis xp̄i: Ergo incõueniẽt̃ fuit natiuitas xp̄i ꝑ ſtellã manifeſtata. ¶ In oppoſitũ eſt euãgeliũ p̄ns. R̃ndeo dicendũ ſub iſta concluſione. ꝙ cõueniẽter xp̄i natiuitas eſt magis per ſtellã manifeſtata. Iſta cõcluſio patet ꝓ primo q: vt dicit Deutro. xxxij. dei perfecta ſunt opera. Sꝫ talis manifeſtatio fuit opus diuinũ: ergo ꝑ cõueniẽtia ſigna fuit effecta. Scḋo ſic dicitur. Sicut manifeſtatio ſilogiſtica que fit ꝑ ea que ſunt magis nota ei: cui eſt aliqḋ manifeſtandũ: ita manifeſtatio que fit per ſigna: oꝫ fieri per ea: que ſunt familiaria illis: qbus manifeſtãtur. Manifeſtũ eſt aũt ꝙ viris iuſtis eſt familiare: ⁊ cõſuetũ: interius ſpũs ſancti inſtĩctu edoceri abſq3 ſignorũ ſenſibiliũ demonſtratione. ſ. per ſpiritũ ꝓphetie. Alij vero corporalibus rebus dediti per ſenſibilia ad itelligibilia deducũtur. Iudei aũt cõſueti erãt diuina rñſa per angelos ſuſcipere: per quos etiã legeꝫ acceperãt: ẜm illud Deut. vij. Accepiſtis legẽ in diſpoſitiõe angelorũ. Gẽtiles vero et maxime aſtrologi conſueti ſunt ſtellarũ curſus aſpicere: ⁊ ideo iuſtis Symeõi ⁊ Anne manifeſtata eſt xp̄i natiuitas ꝑ interioreꝫ inſtinctũ ſpũs ſancti ẜm illud Luc. ij. R̃ſuꝫ accepit Symeon a ſpũ ſctõ: nõ viſurum ſe mortẽ: niſi prius videret xp̄m dñi. Paſtoribus aũt ⁊ magis tanq̄ꝫ rebus corporalibus deditis: ẽ manifeſtata xp̄i natiuitas per apparitiões viſibiles. Et q: natiuitas non erat pure terrena ſed quodãmõ celeſtis. iõ per ſigna celeſtia vtriſq3 natiuitas xp̄i reuelat̃. Ut eniꝫ Aug. dicit in ẜmone de epiphania dñi: Celos angeli habitãt: ⁊ ſydera ornãt. Utriuſq3 ergo celi enarrãt gloriam dei. Rõnabiliter aũt paſtoribus tanq̄ꝫ iudeis apud quos freq̄uẽter facte ſunt apparitiões angelorũ: reuelata ẽ natiuitas xp̄i ꝑ angelos. Magis aũt cõſuetis in cõſiderationẽ celeſtiũ corporũ manifeſtata ẽ ꝑ ſignuꝫ ſtelle: q: ſicut dicit Criſo. Per ꝯſueta eos deus vocare voluit: eis ꝯdeſcẽdẽs. ¶ Ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã r̃ndetur negãdo aſſumptũ. Dicimꝰ enĩ ꝙ ſtella que natiuitatẽ xp̄i mãifeſtauit: oẽꝫ occaſionẽ erroris ſubtraxit. Ut enĩ Aug. dicit ꝯtra Fauſtũ. Nulli aſtrologi cõſtituerũt ita naſcẽtiũ hoiꝫ fata ſub ſtellis: vt aliquã ſtellarũ hoĩe aliquo nato circuitꝰ ſui ordinẽ reliq̄ſſe: ⁊ ad eũ: q natus ẽ perrexiſſe aſſererent: ſicut accidit circa ſtellã: que demõſtrauit natiuitatẽ xp̄i: Et ideo per hoc nõ ꝯfirmat̃ error eorũ: q ſorte naſcentiũ hominũ: aſtrorũ ordini colligari arbitrãtur. Nõ aũt credũt aſtrorũ ordinẽ ad hoĩs natiuitatẽ mutari. ¶ Ad ſe

cuidã rñdetur negãdo minorẽ: Dicim⁹ eni
q̄ ſtella illa fuit ſignũ certũ natiuitatis xpi.
tum primo q: ſicut Criſo. refert in quibuſ-
dã ſcriptis apocriſis: legit̃ q̄ quedã gens
in extremo oriẽtis: iuxta occeanũ quandã
ſcripturã habebat ex nomine Seth. d̃ hac
ſtella ⁊ muneribus hmõi offerendis. Que
gens diligẽter obſeruabat huius ſtelle or-
tũ: poſitis exploratoribus. xij. q̄ certis tẽpo
ribus aſcẽdebãt in montẽ: in quo poſtmo-
dũ viderũt eã habẽtẽ in ſe quaſi paruuli for
mã: ⁊ ſuper ſe ſimilitudinem crucis: Et ſic
fuit certũ ſignũ. Uel ſecũdo dicẽdũ q̄ ma
gi illi traditionẽ Balaã ſequebãtur: q̄ di-
xit orietur ſtella ex iacob. Uñ videntes ſtel
lã extra ordinẽ mũdi: hãc eſſe intellexerũt:
quã Balaã futurã indicẽ regis iudeoꝝ p
phetizauerat. Et ita certum ſignum erat.
¶ Tertio ſic: Dicit Aug. in ſermone d̃ epi
phania q̄ ab angelis aliqua monitiõe reue
latiõis: audierũt magi: q̄ ſtella natũ xp̄m ſi
gnificaret: Et ita certum etiã ſignum fuit.
¶ Quarto vel ſicut dicit Leo papa i ſmo
ne de epiphania: pter illam ſpeciẽ q̄ corpa
reũ incitat obtutũ: fulgentior veritatis ra-
dius: eoꝝ corda perdocuit. Q̃d ad illumi-
nationẽ ptinebat. Et ita certũ ſignũ fuit.

Ad ſecundã q̄. qua queritur
vtrũ ſtella magis apparens
fuit vna de celeſtibus ſtellis
ſic pceditur. Et videt̃ q̄ ſic.
Dicit Aug. in quodã ſmone
epiphanie. Depẽdet ad vbera: ⁊ vilẽ pa
titur deus inuolimenta pãnoꝝ: repẽte no
uũ ſydus effulſit. Fuit ergo ſtella illa cele-
ſtis que apparuit. ¶ Scd̃o ſic. Dicit Au-
gu. in quodã ſermone epiphanie Paſtori-
bus angelus: magis ſtella xp̄ꝫ demonſtrat:
loquit̃ lingua celoꝝ: q: lingua ceſſauerat p
phetaꝝ: Sꝫ angeli apparentes paſtoribus
fuerũt vere de celeſtibus angelis: ergo etiã
ſtella magis apparens fuit vna de celeſtib⁹
ſtellis. ¶ Tertio ſic: Stelle q̄ nõ ſunt in ce
lo: ſꝫ in aere: dicuntur ſtelle cometa: que nõ
apparẽt in natiuitatib⁹ regũ: ſꝫ magis ſunt

indicia in mortis eoꝝ. Sꝫ illa ſtella d̃ſignabat
regis natiuitatẽ. Uñ magi dicũt: Ubi eſt q̄
natus eſt rex iudeoꝝ: Uidimus ſtellã eius
in oriente ⁊c̃. Ergo ſtella illa fuit vna de ce
leſtibus. ¶ In oppoſitũ eſt euãgeliũ pñs.
¶ Scd̃o dicit Aug. cõtra Fauſtũ Non ex
illis erat ſtellis: q̄ ab initio creature: itinerũ
ſuoꝝ ordinẽ: ſub creationis lege cuſtodiũt
ſed nouo virginis partu nouũ ſydus appa
ruit. Rñdeo dicendũ ſub iſta cõcluſiõe q̄
ſtella illa apparens magis: nõ fuit vna de ce
lis celeſtibus. Iſta cõcluſio eſt Criſo. ſuper
Mat. Que ↄcluſio oñditur ex multiplici
diſtinctiõe: q̄ ſtella illa diſtinguebatur a ce-
leſtibus vt dicit tã ſcũs Tho. Quã Alber
tus magn⁹ in quinq̃. ſ. natura: ſitu: motu: cla
ritate: ⁊ ſignificatiõe. Natura q̄dẽ q: erat
corruptibilis: ⁊ nõ d̃ natura celi. Et ideo per-
acto officio cõuerſa fuit in preiacentẽ ma-
teriã: Et hoc ↄueniens fuit: q: lumine vero
inuẽto. alio lumine nõ indigerent⁹. Diſtin
guebat̃ etiã in ſitu: q: nõ fuit in alto cũ alijs
ſtellis: in firmamẽto: ſꝫ in ſpatio hui⁹ aeris
vicina loca tenebat. Patet quia iſti per eã
determinate diſtinxerũt domũ. Tertio di-
ſtinguebat̃ in motu: q: cũ alie ſtelle i circuitu
rotarent̃ hec ſola recta linea tẽdebat ab ori
ente: q̄ eſt v̾ſus aqlonẽ ad occidẽtẽ: d̃clinãs
ad meridiẽ: v̾ſus iudeã vbi erat xp̄s Pre-
terea differebat i motu: q: nõ hẽbat ↄtinuũ
motũ ſꝫ cũ oportebat ſtare: ſtabat. Quarto
i claritate differrebat: q: ceteris ſplẽdidior
erat. Uñ Leo papa i ſmõe epiphanie. Tri
b⁹ magis in regiõe oriẽtis ſtella noue clari
tatis apparuit: q̄ illuſtrior ceteris: pulchrior
q̃ ſiderib⁹: i ſe ītuẽtiũ oculos aĩos q̃ ↄuerte
ret: vt ↄfeſtĩ aduerteret̃ nõ ẽẽ ocioſũ: q̄ tã
īſolitũ videbat̃. Quĩto ſignificatiõe: vt dic̃
Albert⁹ differebat: qm̃ alie ſtelle: q̄ faciles
a mathematicis dicunt̃: nõ ſole ſignificãt: ſed
collectis oĩb⁹: q̄ ſunt i pyodi ptib⁹: ⁊ ſtellis.
hec aũt ſola õdit glorie xpi ſignificatiõẽ: eo
q̄ ille venerat i cui⁹ diſpõe: ⁊ puidẽtia oĩa
ſũt: ſtelle: ſigna: ⁊ diſpõẽs. ¶ Ad rões i op
po. Ad pmã rñdet̃ negãdo ↄñaꝫ: ⁊ rõ ẽ: q:

in sacra scriptura celū q̄n̄q3 dicitur aer: ꝑm
illud Psal. Volucres celi ⁊ pisces maris:
⁊ ita sumitur in dicto Augu. ¶ Ad secun-
dā r̄ndetur negādo ꝯñam. Et rō est: q: ipsi
celestes angeli: ex suo officio habent: vt ad
nos descendant: in misteriū missi. Sed stel
le celestes suū sitū nō mutāt: Vñ nō est simi
lis rō. ¶ Ad tertiā r̄ndetur negādo assum
ptū: q: sicut nec ista stella fuit sita in celo: ita
nec fuit cometa: quia cometa est sicut facu-
la ardens: ⁊ nō diu stat: Item vt dictum est
illa stella nec stabat sita in orbe: nec in supre
ma aeris parte: vbi generitur comete: sed
erat in ꝓpinqua aeris parte. Preterea nec
sequebatur motū stellaꝝ cometaꝝ: Unde
manifeste differebat ab eis.

Ad tertiam .q. qua queritur
vtrum magi cōuenient ve
nerūt ad xp̄m adorandū: ⁊
venerandū sic ꝓceditur. Et
videtur q̄ non. ¶ Primo
sic: Unicuiq3 regi reuerentia debetur a suis subditis. Magi enī nō
erant de regno iudeoꝝ: ergo cum ex visiōe
stelle cognouerūt natū esse regem iudeorū:
videtur q̄ incōuenienter venerūt ad eum
adorandū. ¶ Secūdo sic: Stultū est viuen
te rege aliquo: extraneū regem annūciare.
Sed in regno iudee regnabat herodes: er
go stulte fecerūt magi alterius regis natiui
tatem annūciare. ¶ Tertio sic: Certius est
celeste iudicium: q̄3 humanū. Sz magi du-
catu celestis iudicij: ab oriente venerūt i iu
deam: ergo stulte egerūt ꝑter ducatum stel
le humanū iudiciū requirēdo: dicētes vbi
est q natus est rex iudeoꝝ? ¶ Quarto mu
nerū oblatio: ⁊ adorationis reuerentia non
debetur: nisi regibus iam regnātibus. Sed
magi non inuenerunt xp̄m regia dignitate
fulgentem: ergo incōuenienter ei munera ⁊
reuerentiā exhibuerūt. ¶ In oppositū est
euāgeliū p̄ns. R̄ndeo dicendū: sub ista cō
clusione: q̄ magi cōuenienter: ⁊ sapiēter ve
nerūt ad xp̄m adorādum: ⁊ venerādū. Ista
cōclusio habetur p̄mo ex illo Ysa. lx. Ambu
labūt gētes in lumine tuo: ⁊ reges in splen-
dore ortus tui: Sed qui diuino lumine du-
cunt: nō errāt: ergo magi absq3 errore: xp̄o
reuerentiā exhibuerūt. Secūdo sic: sicut di
ctū est. Magi primicie sunt gentiū in xp̄o
credentiū: in quibus apparuit: sicut in quo
dā ꝑsagio: fides ⁊ deuotio gentiū venientiū
a remotis ad xp̄m. Et ide e sicut fides ⁊ de
uotio gentiū est absq3 errore: ꝑ inspiratio
nē spūs sancti: ita ⁊ credēdū est: Magos a
spiritu sctō inspiratos: sapiēter xp̄o reuerē
tiā exhibuisse. ¶ Ad rōnes in oppositum:
¶ Ad p̄mā r̄ndetur negādo ꝯñam: Et rō
est: q̄ licet magi nō essent de regno iudeorū:
erāt tñ subditi eius: quē adorare venerūt:
q̄ cognoscebāt eū verū deū eoꝝ eē: cui oē
genu flectēdū erat. Vñ beatus Augusti. in
quodā sermone epiphanie ita dicit. Nun
q̄3 hūc magi tam deuote requirerēt: tanto
pietatis affectu desiderarēt: nisi eū cogno
scerēt regē: qui rex etiā est seculoꝝ. Itē idē
in alio sermōe Deniq3 cū tā multi iam nati
atq3 defuncti essent reges iudeorū: nunq̄3
quē nōq̄3 illoꝝ adorandū magi quesierunt:
ratio: q: nec quenq̄3 eorū celo loquente di-
dicerūt. ¶ Ad secūdā r̄ndetur: q̄ non fuit
stulticia: q̄ magi fecerunt: tū quia herodes
nō erat rex naturalis iudee: sed alienigena:
Sz xp̄s. Vñ nō annūciabāt regē extraneū.
Vñ i in hoc nō stulticiā: sz ostenderūt firmitatē
nobis: ⁊ ꝯstātiam fidei sue in xp̄o: adimplen-
tes illud: Nolite timere eos q occidūt cor-
pus: in quo intrepida annūciatiōe ꝑfigura
batur ꝯstātia gētiū. xp̄m vsq3 ad mortē cō
fitentiū. Vñ Criso. dicit super Mat. Dū
cōsiderabant regē futurū: nō timebāt regē
p̄ntem: adhuc nō viderūt xp̄m ⁊ iā parati
erant ꝓ eo mori. ¶ Ad tertiā r̄ndetur ne
gādo ꝯñam: Et rō est: q̄ hoc diuina disposi
tione factū est. Vñ August. in sermone quo
dā epiphanie. Stella: q̄ magos perduxit ad
locū: vbi erat cū matre virgine deus īfans
poterat eos perducere ad ipsius ciuitatem
Bethleem: in qua natus est xp̄s: sz tñ sub-
traxit se donec de ciuitate: in qua xp̄s nasce

retur: ipſi etiam iudei interrogarẽtur: ⁊ ipſi
etiã ſm̃ diuine ſcripture teſtimoniũ nomi-
narent: vt ſic geminato teſtimonio cõfirma
rentur. Itẽ Leo papa⁹ dicit. Ut ardentiori
fide expeterẽt quã ⁊ ſtelle claritas ⁊ ꝓphe
tie manifeſtabat auctoritas. ℭ Ad quartã
rñdetur: q rõ militaret: ſi magi regẽ terre-
nũ q̃rentes veniſſent qḋ nõ fecerũt: q̃a vt
dicit Criſo. ſuper Mat. ſi ſic fuiſſent confu
ſi: q2 tanti itineris laborem ſine cauſa ſuſce-
piſſent. Uñ nec adoraſſent: nec munera ob
tuliſſent. Nũc aũt q2 regẽ celeſtẽ querebãt
etſi nihil regalis excellentie in eo viderunt:
tñ ſolius ſtelle teſtimonio contenti adorane
runt. Uiderũt enĩ hoĩem: ⁊ cognoſcũt deũ
⁊ offerũt munera dignitati xp̃i cõgruẽtia:
aurũ quidẽ quaſi regi magno. thus qḋ in
dei ſacrificio ponitur immolant: vt deo mir
rham: qua mortuoꝝ corpora cõdiuntur: ꝓbe-
tur tanq̃ꝫ pro ſalute omnium morituro.

ℭ In dñica infra octauas Epiphanie: eſt
euangeliũ: In illo tp̃e Cum factus eſſet Je
ſus annorum duodecim Luce. ij. Circa qḋ
pñt diſputari ſequentes queſtiones.

ℭ Primo vtrum xp̃s ſm̃ aliquam ſapien
tiam ſiue ſcientiam profecerit.

ℭ Secundo vtrũ xp̃s in gratia ꝓfecerit.

ℭ Tertio vtrum xp̃s aliquid ab homini-
bus didicerit.

AD primã q. qua q̃ritur vtrũ
xp̃s ſm̃ aliquam ſapientiam
ſiue ſciẽtiã ꝓfecerit ſic proce
ditur Et videt q nõ. ℭ Pri
mo ſic: Sicut enĩ ſm̃ ſciẽtiã
beatitudinis vel ſm̃ ſcientiam infuſã xp̃s
cognouit oĩa: ita ſm̃ ſcientiam acquiſitam
Sed ſm̃ illas ſcientias non profecit: Ergo
nec ſm̃ acq̃ſitã: ⁊ per conſequẽs ſm̃ nullã.
ℭ Secũdo ſic: Proficere eſt imperfecti: q2
perfectum additionẽ nõ recipit. Sꝫ in xp̃o
nõ eſt ponere ſcientiã imperfectam: Ergo
ſm̃ nullam ſcientiam dicendus eſt profeciſ
ſe. ℭ Tertio Damaſcenus dicit: q q dicũt
xp̃m ſapiẽtia ⁊ gratia proficere: vt additã-
mentũ ſenſus ſuſcipiẽtẽ: nõ venerãtur vnio
nem. Sed nõ venerari vnionẽ eſt impium
ergo impiũ eſt dicere: q in ſcientia ſiue ſa
piẽtia profecerit. ℭ In oppoſitũ eſt euãge
liũ pñs: vbi dicitur Lu. ij. q Jeſus proficie
bat ſapientia ⁊ etate. Rñdeo dicendũ ſub
tribus cõcluſionibus. Prima eſt: q in xp̃o
dicitur fuiſſe quatuor ſciẽtie. Prima ẽ di
uina ⁊ increata De iſta patet: quia cum in
xp̃o ponãtur due nature perfecte: ſm̃ vnã
q̃mq̃ꝫ in eo eſt ponẽda ſapientia: ſiue ſcien
tia. ſ. diuina increata. ⁊ humana creata. Uñ
in ſexta ſynodo condẽnata eſt poſitio negã
tiũ: in xp̃o duas eſſe ſciẽtias: ſiue duas ſapi
entias. Scd̃a ſciẽtia que in xp̃o ponitur: eſt
ſciẽtia beatoꝝ. Fuit enim ſimul viator ⁊ cõ
prehenſor. Tertia ſcientia fuit in eo indita: ſi
ue infuſa: inquantũ ꝑ verbũ dei: anime xp̃i
ſibi perſonaliter vnite: impreſſe ſunt ſpẽs i
telligibiles ad omnia: ad q̃ eſt interius poſ
ſibilis in potentia: ſicut etiam impreſſe ſunt
per verbũ dei ſpecies itelligibiles mẽti an
gelice in pͥncipio creationis: vt dicit Auguſt.
Uñ Colo. ij. dicitur In xp̃o ſunt oẽs the-
ſauri ſapiẽtie ⁊ ſciẽtie abſconditi. Quarta
ſciẽtia dr̃ experimẽtalis: ſiue acq̃ſita: de q̃ di-
citur ad Hebre. v. Quũ eſſet filius dei:
didicit ex his: que paſſus ẽ obediẽtiã: glo. i.
expert⁹ eſt. Fuit ergo in eo aliq̃ experimen
talis ſciẽtia: q̃ eſt ſciẽtia acquiſita. Secunda
cõcluſio. xp̃s ſm̃ tres pͥmas ſciẽtias nõ pro
fecit. Iſta ꝯcluſio pꝫ: pͥmo de diuina ſciẽtia
q2 iſta augeri nõ põt. Idẽ de ſciẽtia beatifi
ca: q̃ etiã augeri nõ põt. Idẽ de ſcientia infu
ſa: q2 a pͥncipio ꝯceptionis plenarie: fuit in
eo oĩs ſciẽtia infuſa. Tertia ꝯcluſio iuxta ſan
ctũ Tho. in tertia parte Scientia acquiſita
fuit in xp̃o augmẽtata: nõ mõ ſm̃ experien
tiã: ſed ſm̃ eſſentiã ſuã. Quidã enĩ ponũt: ſi
cut etiã ſctũs Tho. in q̃rto ſcripto ponit: q
ſolũ ſm̃ experiẽtiã. i. per ꝯuerſiones ſpecie
rũ intelligibiliũ inditaꝝ ad fantaſmata: et
ſm̃ hoc dicũt q ſciẽtia xp̃i profecit ſm̃ ex-
periẽtiã: cõuertẽdo. ſ. ſpẽs intelligibiles indi
tas ad ea: que de nouo per ſenſum accepit:
Sed quia incõueniẽs videtur q aliqua na

naturalis actio intellectualis xpo decet:cū
extrahere ſpecies intelligibiles a fantaſma
tibus ſit quedā actio naturalis hoīs:ſm in
tellectū agentē:conueniens videtur hāc etiā
actionē in xpo ponere. Et ex hoc ſequitur
q in anima xpi:aliquis ſcientie habitus fuit:
qui per huiōi abſtractionē ſpecierū potue
rit augmentari:ex hoc.ſ.q intellect⁹ agens
poſt pmas ſpēs intelligibiles abſtractas a
fantaſmatibus:poterat etiā alias abſtrahe
re. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad pri
mam rñdetur negando ↄ̄nam:Et rō eſt:qa
nō eſt ſimile de pmis ſciētijs:⁊ de acqſitio:
q: taz ſcientia infuſa aīe xpi:q̄z ſcientia bea
tifica fuit effectus agentis infinite virtutis:
q pōt totū ſimul operari. Vñ in neutra ſci
entia xpo pfecit:ſed a pncipio habuit eam
perfectā. Sz ſcientia acqſita eſt nr̄i ab intel
lectu agente:q nō totū ſimul opatur ſed ſuc
ceſſiue. Et ideo ſm hāc ſcientiam xpo nō a
pncipio ſanctificauit oīa: ſ; paulatī:⁊ poſt
aliquod tps.ſ.i pfecta etate:⁊ ſic aſſūptū
nō eſt verū:q pz ex hoc: q euāgeliſta ibi ſi
mul dicit eū pfeciſſe ſciētia ⁊ etate. ¶ Ad
ſcdām rñdetur negādo ↄ̄nam:Et rō eſt:qa
lz ſcientia acqſita in xpo fuerit ſemper per
fecta:ſm tps:nō tn̄ perfecta fuit ſm naturā
Et ideo potuit habere augmentum. ¶ Ad
tertiū dicendū:q verbū Damaſ. intelligen
dū eſt:qñtū ad illos:q dicunt ſimplicit fa
ctā fuiſſe additionē ſcie xpi:ſm quācunqz
ſciam:⁊ pcipue īfuſaz:q̄ cātur īaīa xpi:⁊ ex
vniōe ad vbū. Nō aūt intelligit de augmē
to ſcientie:q ex nāli agente intellectu cauſat.

A Secundā,q.qua queritur.
vtz xpo in gratia profecerit
ſic pceditur:Et videtur q
ſic. ¶ Primo ex pñti euāge
lio:in quo dr̄:q xpo pficie
bat ſapientia etate ⁊ gratia. ¶ Secūdo ſic:
Omni enī finito pōt fieri additio: Sz gra
tia xpi finita fuit cū eſſet creata:Ergo po
tuit augeri:⁊ xpo in ea pficere. ¶ Tertio
ſic: Quātūcunqz additur intellectuali natu
re de perfectione:tāto magis augetur eius
capacitas:vt colligi vr̄ ex tertio de aīa: Sz
capacitas amplior:is grē facit poſſibilitatē
ad augmentū:⁊ ita videtur q xpo pficere
potuit in gratia. ¶ In oppo.eſt illud Jo.i.
Vidimus eū q̄ſi vnigenitū a patre: plenū
grā̄e ⁊ veritatꝭ. Sed nihil pōt eſſe aut in
telligi magis plenū gratie:q̄z q aliquis ſit
vnigenitus a patre:ergo nō pōt eē nec etiā
intelligi maior grā:q̄ xpo fuit plenus. Rñ
deo dicendū:q xpo nō profecit in grā:ita
q ei⁹ gratia in ſe augmētū ſuſciperet. Iſta
cōcluſio ſic declarat ⁊ probat iuxta ſanctū
Tho. Aliquā formā nō poſſe augeri cōtin
git dupliciť: Uno mō ex pte ſubiecti. Alio
mō ex parte illi⁹ forme. Ex parte qdē ſub
iecti:qñ ſubiectū attingit ad vltimū in par
ticipatiōe illi⁹ forme:ſm ſuū modū:ſicut ſi
dicaž:q aer nō pōt creſcere ī caliditate:qñ
pertingit ad vltimū gradū caloris:q poteſt
ſaluari in natura aeris:lz poſſet eſſe maior
calor in rez natura:ſicut eſt calor ignis. Ex
pte aūt forme excludit poſſibilitas augmē
ti:qñ aliqd ſubiectū attingit ad vltimā per
fectionē:q̄ pōt talis forma haberi:ſicut ſi di
camus:q calor ignis nō pōt augeri:q: non
pōt eſſe perfectior grad⁹ caloris: q̄z ille ad
quē pertingit ignis. Sicut aūt aliaz forma
rū eſt:ex diuina ſapiētia determinata ppria
mēſura:ita ⁊ gratie ſʒ illud Sapie.xi. Oia
in numero ⁊ pōdere ⁊ mēſura diſpoſuiſti:
Mēſura aūt vniuſcuiuſqz forme pficitur
per cōparationē ad ſuū finē:ſicut nō ē ma
ior grauitas ꝗ̄z grauitas terre:q: non pōt
eſſe inferior locus loco terre. Finis aūt grē
eſt vnio creature rōnalis ad deū:q̄z que eſt
in perſona:Et iō gratia xpi pertingit vſqz
ad ſummā mēſurā gratie: Sic ergo manife
ſtū eſt q grā xpi nō potuerit augeri ex pte
ipſius gratie:ſed nec etiā ipſius ſubiecti:qa
xpo ſm q hō a primo inſtanti ſue cōceptio
nis fuit verus:⁊ plenus cōprehenſor: Un
de in eo nō potuit eſſe gratia augmētatiua
ſicut nec in alijs beatis:quoz gratia augeri
nō pōt:eo q ſunt in termino. Hoīm vero
qui ſunt puri viatores:gratia pōt augeri:et

ex parte forme: q2 nõ attingit ſummũ gratie gradũ: ⁊ ex parte ſubiecti: q2 nõdũ peruenerit ad terminũ. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ: ¶ Ad primã de preſenti euãgelio rñdetur: iuxta ſanctũ Tho. q in ſapiẽtia ⁊ gratia aliqs põt pficere dupliciter. Uno mõ ſm ipſos habitus augmẽtatos: ⁊ ſic xpũs in eis nõ proficiebat: q2 in eo nõ fuit tale grẽ augmẽtũ: q2 totã plenitudinem gratie habuit ab initio ſue cõceptionis. Alio mõ ſm effectus: ſiue ſm oñſionẽ in effectu: in quãtũ ſ. aliqs ſapiẽtiora ⁊ virtuoſa opera facit: ⁊ ſic xps proficiebat ſapientia ⁊ gratia: ſicut etiã etate: quia ſm pceſſum etatis perfectiora opera faciebat: qñ volebat: vt ſe verũ hominẽ demõſtraret: ⁊ in his que ſunt ad deũ. i. ad gloriã dei: ⁊ in his que ſunt ad hoies. i. ad ſalutẽ hoium. ¶ Ad ſecũdã rñdetur q verũ eſt: q cuilibet finito põt fieri additio mathe. loquendo: q2 rõ quãtitatis quã ſolus mathematicus pſiderat: nõ prohibet: quin poſſit finito aliqd addi. Si vero loquimur de quãtitate naturali: ſic nõ eſt verũ: q2 repugnat forme: cui debet determinata quãtitas: ſicut ⁊ alia accidẽtia determinata. Uñ Philoſophus dicit. ij. de aia: q oiũ natura cõſtãtiũ eſt terminus: ⁊ rõ magnitudinis ⁊ augmẽti. Et inde eſt q quãtitati totius celi nõ põt fieri additio: Et multo magis in ipſis formis conſideratur aliqs terminus: vltra quem nõ tranſgrediũtur. Et pter hoc nõ oportuit: q grẽ xpi poſſit fieri additio: qñuis ſit finita ſm ſuã eſſentiã: q2 nec gratia põt eſſe maior: qz cõprehenſoris: nec gloria minor: qz creature deo in perſona vnite.

Ad terciã. q. qua qritur vtrũ xps aliquid ab hoibus didicerit: ſic pcedimr. Et videtur q ſic. ¶ Primo ex euãgelio pſenti vbi dicitur: q inuenerũt eũ in templo in medio doctorũ: interrogantẽ illos: ⁊ rñdentẽ. Interrogare vero ⁊ rñdere eſt adiſcentis: ergo videtur q xps aliqd ab hoibus didicit. ¶ Scdo ſic: Acqrere ſcientiam ab hoie docente: videtur eſſe nobilius: qz acquirere a ſenſibilibus: q2 in aia hoĩs docentis ſunt ſpẽs intelligibiles in actu. In rebus aũt ſenſibilibus ſunt ſpẽs intelligibiles solũ in potẽtia. Sed xps accipiebat ſcientiã experimẽtalẽ ex rebus ſenſibilibus: vt habitũ eſt in pria. q. Ergo multo magis poterat accipere ſciẽtiam adiſcendo ab hoibus. ¶ Tertio ſic: Chriſtus ſm ſcientiã experimẽtalẽ a principio non oia ſciuit: ſed in ea profecit: ſicut dicitur in hoc euãgelio. Sed quilibet audiẽs ſermones ſignificatiuũ alicuius: põt adiſcere: qđ neſcit: ergo xps potuit ab hoibus aliq̃ adiſcere: q ſm hãc ſciẽtiã neſciebat. ¶ Quarto ſic: xps ſm hãc ſciẽtiã aliqd didicit ab angelis. Ergo pari rõne potuit adiſcere aliqd a doctis hoibus Aſſumptũ pbatur: tũ q2 dicit Diony. iiij. celeſtis Jerarchie. Per angelos videmus eũ ſub paternis legibus ordinatum. Sed quod ordinatur aliquid ab ordinante accepit: ergo xps aliquid eruditiõis ab angelis ſuſcepit. ¶ In oppoſitũ ẽ illud yſa. lv. Ecce teſtẽ populis dedi eũ ducẽ ac pceptorẽ gentibus. Preceptoris autẽ nõ eſt doceri ſed docere: Ergo xps non accepit aliquã ſcientiã per doctrinam alicuius alterius hoĩs: Rñdeo dicendũ ſub duabus concluſiõibus. Prima eſt q xps nõ didicit aliquid ab hoibus. Iſta cõcluſio probatur ſic: In quolibet genere id qđ eſt primũ mouens: nõ mouetur ſm illam ſpeciem motus ſicut primũ alterans nõ alteratur. xps autẽ cõſtitutus ẽ caput eccleſie: ſm illud ad Ephe: i. Ipſum dedit deus caput ſuper omnẽ eccleſiam: vt non ſolum per ipſũ omnes homines gratiam acciperent: ſm illud Jo. i. De plenitudine eius omnes accepimus: ſz etiam vt omnes ab eo doctrinã veritatis reciperent. Unde ipſe dicit Joan. xviij. In hoc natus ſum: et ad hoc veni in mundum vt teſtimonium perhibeam veritati. Et iõ non fuit conueniens eius dignitati: vt a quocũqz hoie doceretur. Secũda pcluſio. Chriſtus nihil didicit ab angelis. Iſta cõcluſio pz: q2 ſuperioris nõ eſt ab inferiori recipere:

Sʒ xp̄s etiã ſm humanã naturã angelis ſuperior fuit: ⁊ caput: ſm illud Colo. ij. Qui eſt caput oĩs pͥncipatus: ⁊ ptãtis. Ergo ab eis nihil recepit. Itẽ dicit Diony. vij. c. celeſtis Jerarchie ꝙ ſupremi angeli ad ipſuʒ Jeſuʒ queſtionẽ faciũt: ⁊ ipſius diuine operationis pro nobis ſciẽtiã diſcũt. Sed nõ ẽ eiuſdẽ docere ⁊ doceri. Ergo xp̄s nõ accepit ſciẽtiã ab angelis. ¶ Ad rõẽs in oppoſitũ. ¶ Ad pͥmã rñdeť negãdo ↄñaʒ. Et rõ ẽ q: ſicut Origeñ dicit ſup Lucã Dñs interrogat: nõ vt aliquid diſceret: ſed vt interrogãs erudiret. Ex vno q̄ppe fonte doctrine manat ⁊ iterrogare ⁊ rñdere ſapiẽter. Vñ ibidẽ in euãgelio ſequitur: ꝙ ſtupebãt oẽs qui eũ audiebãt ſup prudẽtia ⁊ rñſis ei9. Et videntes mirati ſunt. Quia eniʒ idẽ ẽus õs hõ ⁊ verus erat deus: ad oſtẽdendũ ꝙ hõ erat: hoĩes magiſtros audiebat: ad probandũ ꝙ deus erat iiſdẽ loquentib9 ſublimiter rñdebat. ¶ Ad ſcd̄am rñdetur negãdo cõſequẽtiam. Et rõ eſt: q: ille q adiſcit ab hoĩe nõ accipit imediate ſciẽtiã a ſpeciebus itelligibilibus: q̄ ſunt in mẽte ipſius: ſed mediãtibus ſenſibilibus vocibus: tanq̄ʒ ſignis intellectualiũ conceptionuʒ. Sicut aũt voces ab hoĩe formate ſunt ſigna intellectualis ſciẽtie ipſius ita creature a deo cõdite ſunt ſigna ſapiẽtie ei9. Vñ Eccleſiaſt. i. dicitur ꝙ deus effudit ſapiẽtiã ſuã ſup oĩa opera ſua Sicut ergo dignius ẽ edoceri a deo: q̄ʒ ab hoĩe: ita dignius eſt accipere ſcientiã p ſenſibiles creaturas: q̄ʒ per hoĩes doctrinam. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ↄñam. Et rõ eſt: quia cũ duplex ſit modus acq̄rendi ſciẽtiã .ſ. inueniẽdo ⁊ adiſcendo: Modus q̄ eſt per inuentionẽ: eſt precipuus modus. Modus autem qui eſt per diſciplinam eſt ſecũdarius. Vñ dicitur pͥmo Ethi. Ille quideʒ eſt optimus: qui omnia per ſeipſum intelligit. Bon9 autẽ ille qui bñ̄dicẽti obediat. Et ideo xp̄o magis cõpetebat habere ſciẽtiã acquiſitam per inuentionẽ: q̄ʒ per diſciplinã: preſertim cũ ipſe dareť a deo oĩbus in doctorẽ ſm illud Joel. ij. Letamini in domino deo veſtro: qui dedit vobis doctoreʒ iuſticie. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo aſſumptũ: ⁊ ↄñam. Ad probationẽ aſſumpti rñdetur: ꝙ ſicut ipſemet Diony. ſe ibidem exponit: ꝙ xp̄s dicitur per angelos ordinatus: nõ ꝙ ipſe illuminationẽ ab eis accepérit: ſed ꝙ de iis q̄ ad xp̄m pertinebãt: circa ipſum gerenda per angelos: alij inſtruebãtur. Sicut Joſeph de fuga in egyptũ: ⁊ de reditu de egypto: ſicut patet Mat. ij. Ipſe enim per ſe in iis inſtruere nolebat: vt exterius ab aliis pueris nõ differret: ⁊ veritas nature aſſumpte probaretur.

¶ In octauis Epiphanie pñt diſputari ſe. queſtiones.

¶ Primo vtrum Jo. teſtimonium reddẽs de xp̄o cõuenient' dixit. Ecce agnus dei ⁊c. In quo innuit ꝙ paſſio xp̄i ſit operata humani generis ſalutẽ: per modum ſacrificij.

¶ Secũdo vtrum conuenientius noĩauit xp̄m agnum dei: q̄ʒ aliquod aliud animal ſolitum ſacrificari.

¶ Tertio vtrum xp̄s pͥncipaliter paſſus ẽ pro deletione peccati originalis: q̄ʒ actualium peccatorum.

Ad prim. i. q. quia q̄ritur vtrũ Jo. teſtimonium reddens de xp̄o conuenienter dixit Ecce agn9 dei: q tollit peccata mũdi. vbi innuit ꝙ paſſio xp̄i ſit opata ſalutẽ humani generis p modũ ſacrificij: ſic ꝓceditur: ⁊ vr̄ ꝙ ñ. ¶ Primo ſic: veritas ↄ̄rñdere figure. Sʒ in ſacrificio veteris legis: q̄ erãt figure xp̄i: nunq̄ʒ offerebať caro humana: imo hec ſacrificia nephãria hẽbãtur: ergo vr̄ ꝙ paſſio xp̄i ſacrificiũ dici nõ poſſit. ¶ Scd̄o ſic: dicit Augu. x. de trini. ꝙ ſacrificiũ viſibile iuiſibilis ſacrificij ẽ ſacramẽtũ. i. ſacrũ ſignũ. Sʒ paſſio xp̄i ñ ẽ ſignũ: ſʒ magis ſignatũ p alia ſigna: ergo videť ꝙ paſſio xp̄i nõ ſit ſacrificiũ. ¶ Tertio Quicũq̄ʒ offert ſacrificiũ: aliq̄d ſacrum facit: vt ipſum nomẽ ſacrificij demonſtrat: Illi autẽ qui xp̄m occiderũt nõ fecerunt aliquod ſacrum: ſed magnã maliciã ꝑpetrarũt

Ergo paſſio xpi magis fuit maleficium: q̄z ſacrificium. ¶ In oppoſitum ē euangelium p̄ſens: cū beatus Jo. teſtimonium reddens de xp̄o dicit Ecce agnus dei. ſ. immolādus: qui tollit peccata mundi: ergo paſſio xpi p modum ſacrificij ſalutē operata ē. ¶ Rñdeo dicendum ſub iſta concluſione: q̄ chriſti paſſio operata eſt ſalutem humani generis per modum ſacrificij. Iſta concluſio pꝫ auctoritate: ⁊ ratione. Auctoritate ſic. Dicit Apoſtolus ad Ephe. v. De xp̄o Tradidit ſemetipſum ꝓ nobis: oblationē ⁊ hoſtiam deo in odorem ſuauitatis. Ratione ſic: Sacrificium dicit̄ ꝓprie aliquod factum in honorem ꝓprie deo debitum: ad eum placandū: ⁊ inde vt Auguſtinus dicit In. x. de trini. Dei verum ſacrificium eſt omne opus: quod agitur: vt ſancta ſocietate deo inhereamus: relatū. ſ. ad illum finem boni: quo veraciter beati eſſe poſſimus. Sed xp̄s ſemetipſum obtulit in paſſione pro nobis: et hoc ipſum opus. ſ. q̄ voluntarie paſſionē ſuſtinuit: fuit deo maxime acceptum: vtpote ex caritate ꝓueniens. Ergo manifeſtū ē: q̄ paſſio xpi fuit verū ſacrificium: per qđ ipſe xp̄s vnus veruſq̄ꝫ mediator: nos deo reconciliauit. ¶ Ad rationes in oppoſitum.

¶ Ad primam reſpondet̄ negando conſequentiam. ⁊ ratio eſt: quia licet veritas tñ̄ cedat figure: quo ad aliquid: nō tamē quantum ad omnia: quia oportet q̄ veritas figuram excedat: ⁊ ideo cōuenienter figura huius ſacrificij: quod offertur pro nobis: non fuit caro hominū ſed animalium ſignificantium carnem xpi: que eſt perfectiſſimū ſacramentum. Primo quidem: quia ex eo q̄ eſt humane nature caro: cōgrue pro omnibus hominibus offertur: ⁊ ab eis ſumitur ſub ſacramento. Secūdo: ex eo q̄ erat paſſibilis ⁊ mortalis: apta erat imolatiōi. Tertio: quia ex hoc q̄ erat ſine peccato: efficax erat ad emundanda peccata. Quarto: quia ex eo q̄ erat caro ipſi⁹ offerentis: erat deo accepta: ꝓpter caritatem: ſuam carnem offerentis. Unde Auguſtinus dicit in quarto de trini. Quid tam congruenter ab hominibus ſumeretur: q̄ ꝓ eis offerretur: q̄z humana caro? Et quid tam aptum huic immolationi: q̄z caro mortalis? Et quid tā mūdum pro mūdandis vitijs mortalium: q̄z ſine cōtagione carnalis concupiſcentie: caro nata in vtero ⁊ ex vtero virginali. Et qđ tā grate offerri ⁊ ſuſcipi poſſit: q̄z caro ſacrificij noſtri: corpus effectū ſacerdotis noſtri.

¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cōſequentiam: ⁊ ratio ē duplex. Prima quia Augu. ibi de ſacrificijs viſibilibus figurabilibus. Secunda eſt: quia paſſio xpi licet ſit aliquid ſignatum per alia ſacrificia: ē tamen ſignū alicuius rei obſeruāde a nobis ſm̄ illud. i. Petri. iiij. Chriſto igitur paſſo in carne: ⁊ vos eadem cogitatione armamini: quia qui paſſus eſt in carne: deſijt a peccatis: vt iam non hominum deſiderijs: ſed voluntate dei quod reliquum eſt in carne: uiuat ipſis. ¶ Ad tertiam reſpōdetur negando conſequentiam: ⁊ ratio eſt: tum q̄ licet paſſio xpi ex parte occidentiū fuit maleficium: ex parte tamen ipſius xpi ex caritate patientis: fuit ſacrificium: tū quia hoc ſacrificium xp̄s obtuliſſe dicitur: non autē illi: qui eum occiderunt.

AD ſecundam. q. qua querit̄ vtrum Jo. cōuenienter ſpecialiter nominauerit chriſtū agnū dei: magis q̄z aliquod aliud aial: ſolitum ſacrificari: ſicut bos: vitulus: capra: turtur: colūba Rñdeo: Ponit̄ ꝯcluſio rñſalis ſine argumētis p̄cedentibus q̄ ſic. Et hoc multiplici de cauſa. ¶ Prima eſt: quia ſicut dicitur Numeri. xxiiij. Licet alia animalia fierent ſacrificia in templo certis temporibus: vnum tamen erat quotidianum: in quo iugiter vn⁹ agnus de mane: ⁊ alius veſpere offerebatur: nec hoc mutabatur vnq̄z: ſed tanq̄z p̄ncipale obſeruabatur: Alia vero ex adiūcto Et ideo per agnum qui erat principale ſacrificium: ſignificatur xp̄s: qui eſt principale ſacrificium. Nam omnes ſancti: qui pro

fide xp̄i paſſi ſunt: ꝓſunt ad ſalutē fidelium
Sed hoc nō habēt niſi inquātū ſup oblatio
nē agni: q̄ſi oblatio adiūcta principali ſacri
ficio immolanť: ⁊ hic offertur quidē ma-
ne: ⁊ veſpere quia per xp̄m patꝫ aditus: ad
intelligentiā diuinoꝝ contēplādaꝫ: ⁊ fruen
dā: qḋ pertinet ad cognitionē matutinaꝫ: ⁊
inſtruimur quō vtamur terrenis: abſqꝫ in-
quinamēto peccati: qḋ pertinet ad veſperti
nā. ¶ Scḋa ratio: eſt quia inter omnes fi-
guras veteris teſtamenti: agnus paſchalis
expreſſius figurabat paſſioneꝫ xp̄i: quia ille
agnus erat ſine macula: ⁊ per eius imola-
tionē filij Iſrael liberati ſunt a ſuitute egy-
ptiaca. ſicut per paſſionē xp̄i qui peccatuꝫ
nō fecit ſumus liberati a ſeruitute diaboli.
Unde glo. interlinealis ſuper verbo Ecce
agnus dei dicit. Innocens immolandus ꝑ
figuratus in agno paſchali. ¶ Tertia ra-
tio: ꝓpť manſuetudinē yſa. liij. Quaſi agn⁹
coraꝫ tondēte ſe obmuteſcet: ⁊ non aperiet
os ſuū. ¶ Quarta ratio eſt: propter vtilita
tem: quia lana ſue conuerſationis per exem-
plum dat veſtimētū virtutis: ⁊ carnem in ci
buꝫ nutrimēti ſpiritualis: ⁊ lac doctrine in
potuꝫ paruulis: nondum ad cibum ſolitum
ꝑ erfectis.

Ad tertiā. q. qua querit vtrꝫ
xp̄s principaliter paſſus eſt
pro deletiōe peccati origina
lis: q̄ꝫ actualiū peccatorūꝫ: ſic
ꝓceditur. ⁊ videtur ꝙ ꝑnci
paliter pro deletiōe actualiū. ¶ Primo ſic:
Quanto enim peccatū eſt grauius: tanto ma
gis humane ſaluti aduerſať: ꝓpter quā deus
eſt incarnatus ⁊ paſſus. Sꝫ peccatū actua-
le eſt grauius: q̄ꝫ peccatum originale: mini-
ma enim pena deletur originale vt dicit Au
guſtinus cōtra Iulianū. Ergo ꝑncipali⁹ in
carnatio xp̄i ⁊ paſſio ordinať ad deletioneꝫ
actualium. ¶ Scḋo ſic. Peccato originali
nō debetur pena ſenſus: ſed ſolum pena dā
ni: Sed xp̄s venit ꝓ ſatiſfactione peccatoꝝ
penā ſenſus pati in cruce: nō aūt penā dam
ni: q: nullū defectum habuit diuine viſiōis
aut fruitionis. Ergo principaliter venit ad
deletionē peccatorū actualiū: q̄ꝫ originalis.
¶ Tertio ſic: Dicit Apoſtolus ad Gala.
ij. Dilexit me: ⁊ tradidit ſeipſum pro me:
Sed propria peccata noſtra ſunt actualia:
originale enim peccatū ē commune. Ergo vi
deť id quod prius. ¶ In oppoſitū eſt euā
geliū p̄ſens: vbi ait ecce agn⁹ dei: ecce q tol.
peccā: mūdi Ubi aliqui textus habēt pecca
tū. Unde dicit glo. Peccatū mūdi eſt ori-
ginale: qḋ eſt commune omniū. Rn̄deo dicē
dū ſub duabus cōcluſionibus Prima ē ꝙ
xp̄s venit in mūdū: nō ſolum ad delendum
originale peccatū: ſed etiam ad deletionem
omniū peccatoꝝ actualiū. Iſta cōcluſio pꝫ
ꝑmo per illud Oſee vltimo. Omnem au-
fert iniquitatē Et Colo. ij. Qui viuificabit
nos: cum illo: donans nobis omnia delicta
Quod vero nō omnia peccata deleanť in
hominibus: ē propter defectū hominū: qui
xp̄o nō adherēt: ſm̄ illud Io. iij. Uenit lux
in mundum: ⁊ dilexerūt hoīes magis tene
bras: q̄ꝫ lucē: xp̄s aūt qḋ exhibuit. ſ. ſatiſfa
ctioneꝫ paſſionis ſue ſufficiens fuit ad oīa
peccata delenda. Secūda ꝯcluſio eſt: ꝙ ꝑn
cipalius xp̄s incarnatus ⁊ paſſus eſt ꝓ pec
cato originali: Pꝫ cōcluſio: quia tāto princi
palius ad alicuius peccati deletionē xp̄s ve
nit: quāto illud peccatū eſt maius: Sꝫ pecca
tū originale: ꝑ qḋ totū genus humanū infi
ciť: eſt maius peccatū extēſiue quolibet pec
cato actuali: qḋ ē propriū ſingularis pſone:
ergo ad hoc tollendū: xp̄s principaliter ve-
nit in mūdū: inquātū bonū gentis: diuinius
eſt: q̄ꝫ bonū vnius: vt dicit. i. Ethy. ¶ Ad
rōnes in oppoſitū. ¶ Ad ꝑmā rn̄detur: ꝙ
maius aliqḋ: dr̄ dupliciť: vno mō intēſiue:
ſicut eſt maior albedo: que eſt intēſior. Et ꝑ
hunc modū peccatuꝫ actuale: eſt maius: q̄ꝫ
originale: q: plus hꝫ de rōe voluntarij. Alio
mō dicit aliqd mai⁹ extēſiue: ſicut dicit ma
ior albedo: q̄ꝫ eſt ī maiori ſupficie: ⁊ ſic ori-
ginale peccatū: per qḋ totū gen⁹ humanuꝫ
inficiť: ē maius: ⁊ ſic argumentū illud ꝓce-
dit de intēſiua magnitudine. Et iō nō nulli-

rat. ¶ Ad ſcdam rñdetur negãdo ꝯñaz. Et
rõ eſt: q: lȝ peccato originali in futura retri
butiõe nõ debeat̃ pena ſenſus: penalitates
tñ ſenſibiliter in hac vita patimur: ſicut fa-
mẽ: ſitim: mortẽ: ⁊ alia hmõi: q̃ ex peccato
originali ꝓcedũt. Et iõ xp̃s vt plene ꝓ pec
cato originali ſatiſfaceret: voluit ſenſibilem
dolorẽ pati: vt mortẽ: ⁊ alia hmõi in ſeipſo
cõſummaret. ¶ Ad tertiũ rñdet̃ negando
ꝯñam. Et ad dictũ apoſtoli rñdet̃: q nõ eſt
ita intelligendũ: q voluerit munere ampliſ
ſima: ⁊ ꝑ orbẽ diffuſa xp̃i munera: q pro ſe
ſolus xp̃us mortuus ſit: ſed vt pro oĩbus ſe
ſolũ iudicaret obnoxiuȝ. Et ideo nõ exclu-
dit̃: quia ꝑncipalius venerit abolere pecca
tũ originale totius nature: q̃ȝ peccatuȝ vni
us perſone.

¶ In octauis Epiphanie ſcḋm eundẽ vſum
ꝑdicatoꝝ legit̃ euãgeliũ de baptiſmo xp̃i. ſ.
In illo tp̃e venit ieſus a galilea ad iordanẽ
ad Joãnẽ vt baptizaretur ab eo Mat. iij.
poſſunt diſputari ſequẽtes queſtiones.

¶ Primo vtȝ ꝯueniẽs fuit xp̃ȝ baptizari.

¶ Scḋo vtrũ ꝯuenient̃ ſuper xp̃m bapti-
zatum celi aperti ſunt: ⁊ ſp̃us ſctũs deſcẽdit
ſicut colũba: ⁊ vox p̃ris audita eſt.

Ad primũ. q. qua q̃ritur vtȝ
ꝯueniens fuit xp̃m baptizari
ſic ꝓceditur: ⁊ videt̃ q non.
¶ Primo ſic: Baptizari. n.
eſt ablui. Sȝ xp̃o nõ cõuenit
ablui: in quo nulla fuit impuritas: ergo vi-
detur q nõ fuit ꝯueniẽs ipſum baptizari.
¶ Scḋo ſic: Primo mouẽs in quolibȝ ge
nere ẽ immobile: ſcḋm illud motũ: ſicut celuȝ:
q̃d p̃mũ alterãs nõ eſt alterabile. Sȝ xp̃s ẽ
p̃mũ baptizans: ſcḋm illud Jo. i. Sup quẽ vi
deris ſp̃m deſcẽdentẽ: ⁊ manẽtẽ: hic ẽ qui
baptizat: ergo xp̃s nõ debuit baptizari. ¶ Ter
tio arguit̃ ſpẽaliter baptiſmo Jo. ſic. Baptiſ
mus Jo. erat baptiſmus penitẽtie. Sȝ xp̃o
penitẽtia nõ ꝯuenit: q: nullũ habuit pecca-
tũ: ergo vr̃: q nõ fuit ꝯueniẽs xp̃m bapti-
zari baptiſmo Jo. ¶ In oppoſitũ ẽ euãge
liũ p̃ns. Rñdeo dicẽdũ ſub duab⁹ ꝯcluſio
nibus. Prima ẽ: q ꝯueniẽs fuit xp̃ȝ bapti
zari: ⁊ hoc p̃mo vt tactus ſue mundiſſime
carnis vim regeneratiuã conferret aquis.
Nã vt dr̃ de ꝯſe. di. iiij. Nunq̃ȝ aqua pec-
cata purgare poſſet: niſi p̃us tactu domini-
ci corporis fuiſſet ſanctificata. Vñ ait Am
bro ſuper Lu. Baptizatus eſt dñs: vt ſan-
ctificatas aq̃s poſtmodũ baptizãdis relinq̃
ret. Et ideȝ Chriſo. ⁊ Beda. Dignatus eſt
lauari aq̃s Jordanicis: q erat mũdus a ſor
dibus cũctis: vt ad diluendas noſtroꝝ ſor-
des ſcelerũ oĩum fluenta ſanctificaret aqua
ruȝ. Scḋo ſic: q: vt dicit̃ Auguſt. in ſmo
ne de epiphania. Voluit docere. q̃d facien
dum omnibus imperauit: ⁊ hoc eſt: q ipſe
dicit ſic. Decet nos adimplere omnem iu-
ſticiã. Ut enim Ambro. dicit ſuper Lucam
Hec eſt iuſticia vt q̃d alteȝ⁹ facere velles: p̃
us ipſe incipias: ⁊ alios tuo horteris exem
plo. Tertia rõne proceditur ſic. xp̃s erat fi
nis veteris legis: ⁊ initium noue: ergo non
ſoluȝ debebat implere ea que ſunt veteris
legis: ſed inchoare ea que ſunt noue. Et iõ
ſicut ꝯueniẽs fuit vt circũcideretur: ⁊ vt cir
cumciſionem ⁊ alia legalia finiret: ⁊ termi-
naret. Ita conueniens fuit vt baptizaretur:
vt legẽ nouã inchoaret. Scḋa concluſio:
cõueniens fuit vt xp̃s baptiſmo Jo. bapti-
zaretur. Iſta concluſio habetur ex euange
lio p̃nti. De hoc aſſignant̃ plures ratio-
nes. Primo ꝓpter conditionem baptiſmi
Jo. qui non baptizauit ſpiritu: ſed ſolum in
aqua. xp̃s autem ſpirituali baptiſmate non
indigebat: qui a principio ſue conceptio-
nis gratia ſpiritus ſancti fuit repletus. Et
iſta eſt reſponſio Criſo. Secundo vt dicit
Beda vt baptiſmo ſuo baptiſmum Jo. cõ
probaret. Tertio vt in baptiſmo miracula
oſtendens: euacuaret illorum errorem: qui
Jo. chriſto maiorem dicebant. ¶ Ad ratio
nes in oppoſitum. ¶ Ad primam rñdetur
negando ꝯñam: Et rõ eſt: q: licet nõ fuit ba
ptizat⁹ vt ablueret̃: fuit tñ baptizatus alijs
rõnibus aſſignatis. ¶ Ad ſcḋam rñdetur
negãdo ꝯñaȝ: Et ad ꝓbationẽ rñdet̃: q xp̃s

eſt ꝑimum baptizans ſpũaliter: Et ſic nõ eſt
baptizatus ſed in aqua ſolum. ¶ Ad tertiã
reſpondetur negando cõſequentiam. Et ra
tio eſt: quia cum xp̃s nihil recepit a ſacra-
mentis: baptiſmus Jo. non dicitur baptiſ-
mus penitentie: quo ad chriſtuꝫ: ſed quo ad
alios: qui ad penitentiam per ipſum ꝑepa
rantur. Sicut etiam circuncīſio xp̃i nõ fuit
in remedium originalis peccati: a quo xp̃s
non immunis erat. tamen alijs in remediũ.
Ad dicendum ꝙ xp̃s hoc fecit: lꝫ non indi
geret: vt efficacius induceret homines ad
baptiſmuꝫ: quo indigebant. Unde ambro.
ſup Lu. c. Nemo refugiat lauacrum gra-
tie: quando chriſtus lauacrum penitẽtie nõ
refugit.

D ſecundaꝫ. q. qua queriṫ vtꝝ
a conueniens fuit: ꝙ ſuper xp̃m
baptizatum celi aperti ſint: ⁊ ſpi
ritus ſanctus deſcẽderit: ⁊ vox
patris audita ſit. ſic proceditur. Et videtur
ꝙ non. ¶ Primo de apertura celorum ar
arguitur ſic Apertio illa celorum: aut intel
ligitur corporaliter: aut ſpiritualiter. Sꝫ nõ
poteſt intelligi corporaliter: quia corpora ce
leſtia ſunt impaſſibilia: ⁊ infrangibilia Si-
militer non poteſt intelligi ſpiritualiter: qꝛ
ante oculos filij dei celi antea clauſi nõ fue
rant. Ergo inconuenienter videtur dici ꝙ
baptizato xp̃o aperti ſunt celi. ¶ Secundo
ſic de ſecundo. Chriſtus a principio ſue con
ceptionis habuit plenitudinem gratie: per
quã ſpiritus ſanctus habitat in homine: er
go non debuit ſpiritus ſanctus ad eum mit
ti in baptiſmo. ¶ Tertio de tertio ſic. No
mo xp̃s: non incepit eſſe filius in baptiſmo:
ſicut quidam heretici putauerũt. Sed a pꝛĩ
cipio conceptionis fuit filius dei. Magis
ergo in natiuitate debuit vox patris ꝓte
ſtari xp̃i diuinitatem: qꝫ in baptiſmo. ¶ In
oppoſitũ enim eſt euangelium preſens. Rñ
deo dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ con-
ueniens fuit: ꝙ xp̃o baptizato celi aperiren
tur: ſpiritus ſanctus deſcenderet: ⁊ vox pa
tris audiretur. Probatur iſta concluſio ꝑ
ſingula. Dicimus enim ꝙ celi aperti ſunt
xp̃o baptizato: quia vt dictum eſt: chriſtꝰ ba
ptizari voluit: vt ſuo baptiſmo conſecraret
baptiſmuꝫ: quo nos baptizaremur. Et ideo
in baptiſmo xp̃i ea demonſtrari debuerũt:
que pertinent ad efficaciaꝫ noſtri baptiſmi:
circa quam ſunt tria conſideranda. Primo
quideꝫ principalis virtus: ex qua baptiſmꝰ
efficaciam habet: Que quidem virtus eſt
celeſtis. Et ideo baptizato xp̃o apertum eſt
celum: vt oſtenderetur: ꝙ de cetero celeſtis
virtus baptiſma conſecraret. Secũdo ope
ratur ad efficaciam baptiſmi fides eccleſie:
⁊ eius: qui baptizatur. Unde baptizati fidẽ
profitentur: ⁊ baptiſmus dicitur fidei ſacra
mẽtũ Per fidem autẽ inſpicimus celeſtia:
que ſenſum ⁊ rationeꝫ humanam excedũt.
Et ad hoc ſignificandum: xp̃o baptizato ap
ti ſunt celi. Tertio quia per baptiſmum xp̃i:
ſpiritualiter aperitur nobis introitus regni
celeſtis: qui primo homini precluſus erat ꝑ
peccatum. Unde baptizato xp̃o: aperti ſunt
celi: vt oſtenderetur: ꝙ baptizatis pꝫ via in
celum. ¶ Ad argumentum: quod fiebat in
oppoſitum: reſpondetur: ꝙ illa apertio non
fuit corporalis: ꝙ realiter celum fuiſſet diui
ſum: ſed videbatur aperiri: ſicut in coruſca
tione videmur aperiri: tantus enim ſplẽdor
fulſit ſuper xp̃m baptizatum: vt viderentur
celi aperti: conſequenter patet concluſio de
conuenientia deſcenſus ſpiritus ſancti ſup
xp̃m baptizatum Dicimus enim ꝙ conue-
nienter dictum eſt: ꝙ ſpiritus ſanctus ſuper
eum deſcẽdit: ⁊ in ſpecie colũbe. Et hoc du
plici ratione. Prima: ad demõſtrandũ ple-
nitudinem gratie in xp̃o. Secunda ratio eſt
vt ſuper omnes baptizatos inuiſibiliter cre
datur deſcendere Omnes enim qui baptiſ
mo xp̃i baptizantur: ſpiritum ſanctum re-
cipiunt: niſi ficte accedant: ſm illud Mat.
iij. Ipſe vos baptizabit in ſpiritu ſancto. Et
ideo conueniens fuit: vt ſuper baptizatum
dominum ſpiritus ſanctus deſcenderet. Et
hoc in ſpecie columbe: propter diſpoſitio-
neꝫ: que requiritur in baptizato: vt. ſ. fictus

nõ accedat: q: dicit Sapi. i. Spũs ſctũs diſcipline effugiet fictũ. Colũba enim eſt aial ſimplex: ⁊ aſtutũ: ⁊ dolo carens. ¶ Ad rationem in oppoſitũ rñdetur: q̄ vt dicit Auguſti: Chriſtus in baptiſmo corpus ſuum .i. eccleſiam ꝑfigurare dignatus eſt: in qua baptizati accipiunt ſpiritũ ſanctũ. Et hoc ē: qḋ dictũ ē in ſecũda cauſa aſſignata: q̄re deſcē dit ſpiritus ſanctus ſuper xp̄m baptizatuꝫ. Ceterum de voce patris audita patet concluſio: q̄m cõueniens fuit vt baptizato xp̄o vox patris audiretur: tum primo vt oſtēderet q̄ per baptiſmũ baptizati fiunt ſpirituales filij. Jo. i. Dedit eis poteſtateꝫ filios dei fieri. Secundo quia in baptiſmo xp̄i nõ ſolum repreſentatur exemplum ⁊ efficacia: ſꝫ etiaꝫ forma baptiſmi: que eſt in nomine patris: ⁊ filij: ⁊ ſpiritus ſancti Math. vltimo Euntes docete omnes gentes baptizantes eas in nomine patris: ⁊ filij: ⁊ ſpiritus ſancti. Et ideo in baptiſmo xp̄i vt Hiero. ait Miſteriũ trinitatis demonſtratur: filius in natura humana baptizatur: ſpũs ſanctus in ſpecie colũbe deſcendit: patris vox teſtimoniũ filio perhibētis audit. Et ideo ꝯueniēs fuit vt in verbo illo: baptiſmo: pater declararetur in voce. ¶ Ad argumētũ in oppoſitum rñdetur: negando ꝯñam: Et ratio eſt: quia diuinitas xp̄i non debuit omnibus in eius natiuitate manifeſtari: ſed magis occultari in defectibus infantilis etatis: ſed quādo peruenit ad perfectaꝫ etatem in q̄ oportebat eum docere ⁊ miracula facere: ⁊ homines ad ſe conuertere: tunc teſtimonio patris erat eius diuinitas indicanda: vt eiꝰ doctrina credibilior fieret. Unde ⁊ ipſe dicit Jo. v. Qui miſit me: pater ipſe teſtimoniuꝫ perhibebit de me. Et hoc precipue in baptiſmo: per quem homines renaſcuntur in filios dei adoptiuos. Filij autem adoptiui iſtruitur ad ſimilitudinē filij naturalis. Unde Hyla. dicit ſuper Mat. q̄ ſuper Jeſuꝫ baptizatum deſcēdit ſpiritus ſanctus: ⁊ vox patris audita eſt dicentis: hic eſt filius meꝰ dilectus: vt ex his que ſeruabantur in xp̄o: cognoſceremus poſt aque lauacruꝫ ⁊ de celeſtibus partibus ſanctum in nos ſpiritum auolare: ⁊ paterne vocis adoptione: dei filios fieri.

¶ In dominica p̄ma poſt octauas Epiphanie eſt illud euāgeliuꝫ In illo tempore Nuptie facte ſunt i chana galilee. ⁊c. Jo. ij. Circa quod poſſunt diſputari ſex q.

¶ Prima vtr̄ xp̄s debuit miracula facer̄.

¶ Secunda: vtrum conuenienter xp̄s incepit facere miracula in nuptijs: mutando aquã in vinum: ita q̄ ꝯuerſio aque in vinũ fuit primũ miraculum per eum factum.

¶ Tertia: vtrum quis fuit ſponſus in predictis nuptijs.

Ad primã q. qua q̄ritur vtrũ xp̄s debuit miracula facere ſic proceditur. Et videtur q̄ nõ. ¶ Primo ſic: Facti enim Chriſti: verbo ſuo debet cõcordare: Sed ipſe dixit Joã. vi. Generatio mala ⁊ peruerſa ſignum querit: ⁊ ſignũ nõ dabitur ei: niſi ſignum Jone prophete: Ergo nõ debuit facere miracula. ¶ Secundo ſic Sicut xp̄s in ſecundo aduentu venturus eſt in virtute magna: ⁊ maieſtate: ita in primo aduentu venit in infirmitate: ſm illud yſa. liij. Uirũ doloris: ⁊ ſcientem infirmitatem. Sed operatio miraculorum magis pertinet ad virtutē: q̄ꝫ ad infirmitatem: Ergo nõ conueniens vt in primo aduentu miracula faceret. ¶ Tertio: Chriſtꝰ venit ad hoc: vt per fidem homines ſaluaret: ſm illud Hebre. ij. Aſpicientes in actorem fidei: ⁊ conſumatorem Jeſum. Sed miracula diminuunt meritum fidei. Unde dñs dicit Jo. iiij. Niſi ſigna ⁊ prodigia videritis nõ creditis: Ergo videtur q̄ xp̄s non debuit facere miracula. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: in quo miraculum fecit de cõuerſione aque in vinũ. ¶ Rñdeo dicēduꝫ ſub iſta concluſione: q̄ cõuenientiſſimũ fuit vt xp̄s miracula faceret. Pro cuius concluſionis declaratione eſt ſciendum: q̄ diuinitus conceditur homini miracula facere pro

pter duo. Primo ⁊ principaliter ad confir
mandū veritatē: quā aliqs tacet. Quia cū
ea que ſunt fidei humanā ratione excedūt:
nō poſſunt per humanas rōnes probari: ſʒ
oportet: q̄ probentur per argumentū diui
ne virtutis: vt dū aliqs facit opera: que ſo⸗
lus deus facere pōt: credant̄ ea: que dicunt̄
eſſe a deo: ſicut cū aliqs defert litteras an⸗
nulo regis ſignatas: creditur ex volūtate re
gis ꝓceſſiſſe quod in illis cōtinetur. Secun
do ad oſtendendū p̄ntiam dei ab hoīe per
gratiā ſpūs ſancti: vt dū. ſ. homo facit ope
ra dei: credatur deus habitare in eo ꝑ gra⸗
tiā. Vn̄ Gala. iij. Qui tribuit nobis ſpiri⸗
tū: ⁊ operat̄ virtutes in nobis. Utrūqʒ au
tem circa xp̄m erat hoībus manifeſtandū.
ſ. q̄ deus eſſet in eo per gratiā: nō adoptio
nis: ſed vnionis: ⁊ q̄ eius ſupernaturalis
doctrina eſſet a deo: Et ideo conuenientiſſi
muʒ fuit vt ipſe miracula faceret: Vn̄ ipſe
dicit Jo. x. Si mihi non vultis credere: opi
bus credite: Et Jo. v. Opera que dedit mi
hi pater: vt faciā: ipſa ſunt: que teſtimoniuʒ
perhibēt de me. ¶ Ad rōnes in oppoſitū.
¶ Ad p̄mā ꝛn̄detur negādo ꝯn̄am: Et rō
eſt: q: hoc qd̄ dicitur Mat. xvi. Signū nō
dabit̄ ei: niſi ſignū Jone: ſic intelligendū eſt
vt dicit Criſo. q̄ tunc nō acceperūt tale ſi⸗
gnū: quale de celo petebant: nō q̄ nullum ſi
gnum eis dedit: vel quia ſigna faciebat. nō
propter eos: quos ſciebat lapideos eſſe: ſʒ
vt alios emūdaret. Et ideo nō eis ſicut alijs
illa ſigna dabātur. ¶ Ad ſecūdam reſpōde
tur negādo ꝯn̄am: Et ratio eſt: quia lʒ xp̄s
venerit in infirmitate carnis: venit tn̄ in v̄
tute dei: qd̄ erat manifeſtandū per miracu⸗
la. ¶ Ad tertiā ꝛn̄detur negādo ꝯn̄am. Et
rō eſt: q: lʒ miracula in tantū diminuāt meri
tū fidei: inquātū per hoc oñdit̄ duricia co⸗
rū: qui nolūt credere ea: q̄ ſcripturis diui⸗
nis ꝓbant̄: niſi per miracula: tn̄ melius eſt
eis: vt vel ꝑ miracula cōuertant̄ ad fidē: q̄ʒ
q̄ oīno in īfidelitate ꝑmaneant.
a D ſcdam. q. qua q̄ritur vtrum
xp̄s cōuenienter incepit facere
miracula in nuptijs mutādo aquā in vinū:
ſic procedit̄: Et videtur q̄ non. ¶ Primo
ſic: Miraculū de cōuerſione aque in vinū
fecit anno ſue etatis trigeſimo vel. xxxi. Sʒ
in libro de īfantia ſaluatoris legitur q̄ xp̄s
in ſua puericia fecit multa miracula: Ergo
videtur q̄ tunc nō inceperit facere miracu
la. ¶ Scdo ſic: Chriſtus faciebat miracula
virtute diuina. Sed virtus diuina fuit in
eo a p̄ncipio ſue cōceptionis: et tunc eniʒ fe
cit deus ⁊ homo: Ergo videtur q̄ a princi
pio miracula fecerit. ¶ Tertio ſic: Chriſtꝰ
ante illud tēpus cepit congregare diſcipu⸗
los: vt legitur Mat. iiij. ⁊ Jo. i. Sed diſci⸗
puli precipue congregati ſunt propter mi⸗
racula: Ergo videt̄ q̄ ante miraculū factū
in nuptijs: alia miracula fecerit. ¶ In op⸗
poſitū eſt euāgeliū p̄ns: vbi dicitur hoc ini
tiū ſignorū fecit Jeſus. Rn̄deo dicendum
ſub aliquibus concluſionibus: Prima ē q̄
cōuenienter xp̄s diſtulit facere miracula vſ
qʒ ad perfectā etatē aptam ad docendum.
Jſta concluſio oñditur ſic. Miracula facta
ſunt a xp̄o propter cōfirmationeʒ doctrine
ſue: ⁊ ad oſtendēdum diuinam virtutem in
ipſo. Jdeo quantum ad primum nō debuit
ante miracula facere: q̄ʒ docere inciperet:
Nō debuit aūt docere ante perfectā etatē:
qualis eſt. xxx. Annoꝝ. Vn̄ gen̄. xl. legitur
q̄. xxx. annorum erat Joſeph quādo ſuſce
pit regimē Egypti Similr̄. ij. Regnuʒ. v.
legitur de Dauid q̄. xxx. annorum erat cuʒ
regnare cepiſſet. Jtē Ezechiel etiam ante.
xxx. cepit ꝓphetizare: vt habetur Ezechie
lis. i. Et ideo conueniens fuit vt xp̄s anno.
xxx. anni nō doceret: nec per ꝯns miracu⸗
la faceret. Scdo oñdit̄ idē: inquātuʒ mira⸗
cula ſua erāt ſue diuinitatis manifeſtatiua:
q: ſic debuit per miracula diuinitatē oñde⸗
re: vt crederetur veritas humanitatis ipſi
us. i. non impediretur cognitio vere huma
nitatis ipſius. Et ideo non fuit conueniens
eū an̄ perfectam etateʒ miracula facere: ne
eius incarnatio fantaſtica crederet̄. Unde
Criſo. ſuper Jo. dicit. Decenter nō incepit

ſigna facere ex pᵃma etate:exiſtimaſſent eũʒ
fantaſiam eſſe incarnationẽ ⁊ ante oportu-
nũ tps cruci eũ tradidiſſent. Scḋa cõcluſio
Conuerſio aque in vinũ fuit primũ miracu-
lũ xpi: Abſolute pʒ iſta cõcluſio:ex euange
lio preſenti. Scḋo pʒ ſic:q: oppoſitũ eſt con
tra veritatem euangelij: Ergo cõcluſio ve-
ra. Añcedens probatur ſic. Jo.i. dicitur ꝙ
xpṡ adhuc erat incognitus nõ ſolũ ipſi po
pulo:ſed etiam Jo.precurſori eius. Vñ di-
xit Jo.baptiſta loquens de eo dixit:⁊ ego
neſciebam eũ.ſ.añ baptiſmũ: Similiter lo
quens iudeis dixit. Medius veſtrũ ſtetit:
quẽ vos neſcitis. Si aũt añ miracula feciſ-
ſet:nõ fuiſſet ſic incognitus maxime ſuo ꝑ
curſori:qui ad ipſum manifeſtandum natus
erat:vt pʒ Lu.i. immo etiã nec ꝑcurſore in
diguiſſet:quia eius miracula ſufficiẽt̃ ma
nifeſtaſſent eũ. Et ideo dicere ꝙ fecerit mi
racula añ baptiſmũ:videtur eſſe expſſe cõ
tra euãgeliũ. Tertia cõcluſio. Cõuenientiſſi
me xpṡ incepit facere miracula in nuptijs:
Patet iſta cõcluſio:q: per hoc Thaciani:⁊
Martiani ceterorũq3:q nuptijs detrahũt
ꝑfidia q3 ſit dãnabilis inſinuauit. Nã vt ait
Beda. Si thoro immaculato:⁊ nuptijs de
bita caſtitate celebratis culpa ineſſet nequa
q3 eas ſignoꝝ ſuoꝝ initijs cõſecrare voluiſ
ſet. Quarta cõcluſio. Cõuenienter xpṡ pri-
mũ miraculũ fecit in cõuertendo aquam in
vinũ. Que cõcluſio pʒ:q: per hoc apparuit
ꝙ nõ ad ſoluendũ legẽ:aut ꝓphetas veniſ
ſet:ſed ꝙ ea que in lege ⁊ ꝓphetis ſcripta
erãt ſpũaliter forent intelligenda. Vñ Be
da in omelia eiuſdẽ. Potuit dominus va-
cuas implere ydrias vino:q i exordio mũ
dane creationis cuncta creauit ex nihilo:ſʒ
maluit de aqua facere vinum:quo tripice
doceret:nõ ſe ad ſoluendum:⁊ improbãdũ
ſed ad implẽdum potius legẽ:prophetaſq3
veniſſe:nec illa a ſe per euãgelicã gratiã fa
cere:⁊ docer̃ quiq3 legalis ⁊ ꝓphetica ſcri
ptura ante facturũ docturumq3 ſignaret.
¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ Ad pmãʒ
rñdetur ꝙ liber de ifantia ſaluatoris ẽ tan-
q3 hereticus reprobatus Eſt enim multis
mendacijs conſectus: ¶ Ad ſcḋam reſpon
detur negando conſequentiam:quia lʒ po-
teſtatem miracula faciẽdi haberet chriſtus
a principio conceptionis:decuit tamẽ illaʒ
operari:ſm ꝙ neceſſarium erat ad ſaluteʒ
humanam:ꝑpter quã carnẽ aſſumpſerat:
Et ſic miracula fecit virtute diuina:vt fidei
de veritate carnis eius ꝑiudicium non fa-
ceret. ¶ Ad tertiã rñdetur negando cõſe-
quentiam: Et ratio eſt:quia ad laudẽ diſci-
pulorum illorʒ pertinet:ꝙ xpm ſecuti ſint
cũ nulla eum miracula facere vidiſſent: ſi-
cut Grego. dicit in quadã omelia:⁊ ꝙ dicit
ꝙ crediderũt in eum diſcipuli:nõ ꝙ tũc pᵃ-
mum crediderunt:ſed quia tunc perfectius
crediderunt. Uel diſcipulos vocat eos qui
futuri erãt diſcipuli:vt refert Auguſtinus
in libro de conſenſu euangeliſtarum.

AD tertiã.q.qua q̃ritur quis
fuit ſponſus in predictis nu-
ptijs ſic rñdetur Circa hoc
eſt duplex opinio. Una ẽ pʒ
Hierony.⁊ Augu.in ꝓlogo
⁊ in glo.ꝙ ipſe fuerit Jo.euãgeliſta Alia ẽ
opinio Uictorioni.Chriſo.⁊ Origeñ:ꝙ nõ
fuerit Jo.euãgeliſta:ſed alius: Probat hoc
victorionus ſic:Cum virginitas ſit in car-
ne corruptibili:incorruptiõis perpetua me
ditatio:nõ eſt credendum ꝙ Jo.cum de vᷣ-
ginitate teſtimonium perhibeat:vnq3 i nu
ptijs conſenſerit.Sed ad hoc dicit Alber-
tus magnus ſuper Jo.ꝙ abſq3 dubio cele
brior opinio eſt ꝙ iſte ſponſus fuerit Jõ.
euãgeliſta:⁊ ꝙ ſponſa fuit vna de virgini-
bus deo conſecrata:poſtea cum matre Je-
ſu permanſerit.Et ad argumentum victo-
rioni reſpõdet ſic:ꝙ eſt incorruptio ſm mẽ
tem:⁊ incorruptio ſʒ corpus:⁊ incorruptio
ſm vtrumq3:Uirginitas autem que qui-
dem radicem habet in mente:⁊ ramos in
corpore:vt dicit Ambroſius primo ⁊ prin-
cipaliter meditationeʒ habet in mente. In-
corruptionis autem corporis meditatio:pro
diuerſitate temporis eſt diuerſa:q: nõ reue

lato tēpore grē: q̄uis incorruptio corporis deſidereť: tamē cōmittiť diſpenſationi diuine. Sic etiā beata virgo fuit eo q tunc matrimoniū fructificabat gratie: q: cū propagatione ſeminis fiebat etiā propagatio religionis. Tēpore aūt reuelate gratie: incorruptio corporis tenebať in corporis integritate ꝛ ſanctitate. Pō aūt verbo caſtitatis: fiebat etiā ad gentes ꝓpagatio religionis: Et quia matrimoniū āñ legē: ꝛ caſtitas tēpore gratie deo fructificabant: matrimoniū abrahe nō prefertur celibatui Joānis: q: caſtitatē quā Jo. exhibebat in corpore: Abraā habuit in habitu ꝛ mēte. Et talis incorruptionis meditatio ē virginitas: vbi incorruptio tenetur in mēte: ꝛ incorruptio corporis i habitu mentis: q̄uis non ſit in corpore: Et q dicit Victorinus q nō cōſenſit Jo. in corruptionē corporis: intelligendū eſt de illa corruptione: que violat habitum continentie in mente.

¶ In dominica ſcōa legiť euāgeliū Mat. viij. in quo narrantur duo miracula: Unū de ſanatione leproſi. Aliud de ſeruo Cēturionis. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Circa primū queritur: vtrū conueniens fuit q xp̄s leproſuȝ tangēdo ſanaret.

¶ Secūdo: vtrum ſit verū: q iſte leproſus ideo poſtq̄ȝ ſanatus: iuſſus eſt ire ad ſacerdotem: ad ſignificandū: q mūdatus a lepra peccati per cōtritionē: teneatur ſe oſtendere ſacerdoti per confeſſionem.

¶ Tertio: q̄riť: vtrū i xp̄o cadit admiratio.

¶ Quarto: vtrū verū fuit q nō ſit inuēta tanta fides in iſrael quanta in Centurione.

Ad primā. q. qua queriť vtrū cōueniens fuit q xp̄s leproſum tāgēdo ſanaret ſic proceditur: Et videť q ñ. ¶ Primo ſic. Chriſtus ait Mat. v. Non veni legē aut ꝓphetas ſoluere. ſȝ lege ꝓhibebatur tangere leproſuȝ: Ergo inconuenienter tāgendo ſanauit. ¶ Secundo ſic: Chriſtus faciebat miracula virtute diuinitatis: cuius ꝓpriū eſt ſubito operari ꝛ pficere. Ergo nō debuit euȝ ſanare extendendo manū ꝛ tangendo eū. ¶ In oppo. eſt euangeliū. Rñdeo: dicendum ſub iſta concluſione: q cōueniēter xp̄s ſanando leproſum tetigit eū: hac inter alias ratione. Quia xp̄s venerat ſaluare mundū: nō ſolū diuina virtute: ſed etiam per miſteriū incarnatiōis ipſius. Et ideo frequenter in ſanatione infirmorū nō ſolū poteſtate diuina vtebať curādo: p modū imperij: ſed etiam aliqd ad humanitaē pertinens apponēdo. Unū ſuper illud Lu. iiij. Singulis manus imponēs curabat omnes Dicit Cyrillus. Quāuis eni deus potuiſſet omnes verbo pellere morbos: tangit tñ eos: oſtendens ꝓpriā carneȝ efficacē ad preſtanda remedia. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad p̄mā rñdetur: q non erat ꝓhibitum in lege tangere leproſum ei: qui ex tactu ſuo poterat curare: ſicut Helyas ꝛ Elyſeus non fecerunt contra legem tangentes mortuum ad reſuſcitandū vt habetur. iij. Reg. xvij. ꝛ. iiij. Reg. iiij. Et ita xp̄s non fecit contra legem. ¶ Ad ſecūdaȝ rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt q: licȝ ſolo verbo curare potuit: appoſuit tamen manum: rationē dicta.

Ad ſcōam. q. qua q̄ritur vtrū ſit verū: q iſte leproſus poſt q̄ȝ fuit ſanatus: ideo iuſſus ſit ad ſacerdotē: ad ſignificandū: q mūdatus a lepra peccati p cōtritionē: adhuc teneať oſtēdere ſe ſacerdoti per ꝯfeſſionem peccatoꝝ ſic proceditur. Et videtur q nō. ¶ Quia ſi ſic videreť: q ꝯfeſſio a deo eſſet inſtituta. Sȝ non: niſi ab hoīe Jacobi. i. Cōfitemini alterutrū peccata veſtra. Ergo nō fuit verum illud. ¶ Secundo ſic: Culpa remittitur per gratie infuſionē: q datur in cōtritiōe. Unū ſup illud Pſal. Sacrificiū deo ſpūs ꝯtribulat[us] dicit glo. Cōtritio cordis eſt ſacrificiū: quo ſoluūtur peccata: Ergo nō ē neceſſaria confeſſio. ¶ Tertio ſic. Aliqbus remiſſum eſt peccatū ſine hoc: q leganť ꝯfeſſos: ſicut pȝ ď Petro ꝛ Maria magdalena ꝛ ď Pau

lo Sed nõ ē minoris efficacie gratia remit
tēs peccatū nūc: q̄ȝ tunc fuit: Ergo nec nūc
eſt de neceſſitate: ꝙ hō a peccato mūdatus
per ꝯtritionē: ꝯfiteatur ſacerdoti. ¶ In op
poſitū eſt dictū doctoꝝ exponētiū hoc euā
geliū vt ſanctus Tho. ⁊ magiſter Nicola⁹
de lira. Rn̄deo dicendū ſub iſta ꝯcluſione:
ꝙ verū eſt ꝙ doctores illi dicūt. Pro cui⁹
plenioꝛi noticia eſt notādū: ꝙ paſſio xp̄i: ſi-
ne cuius virtute: nec actuale: nec oꝛiginale
peccatū dimittit̄: in nobis operat̄ ꝑ ſacra-
mētoꝝ ſuſceptionē: que ex ipſa efficaciā ha
bēt: Et ideo ad culpe remiſſionē: ⁊ actualis
⁊ oꝛiginalis requiritur ſacramentū eccleſie
vel actu ſuſceptū: vel ſaltē voto: qn̄ articu
lus neceſſitatis nō cōtemptus ipſum exclu-
dit Illa autē ſacramēta: que oꝛdināt̄ur con
tra culpā. cū qua ſolus eſſe nō pōt: ſunt de
neceſſitate ſalutis. Et ideo ſicut baptiſmus
quo deletur oꝛiginale peccatū: ē de neceſſi-
tate ſalutis: ita ⁊ penitētie ſacramentū. Si-
cut aūt aliqs per hoc ꝙ baptiſmū petit: ſe
miniſtris eccleſie ſubijcit: ad quos pertinet
diſpēſatio ſacramēti: ita etiā ꝑ hoc ꝙ ꝯfitet̄
peccatū ſuū: miniſtro eccleſie ſubijcit: vt ꝑ
hoc ſacramētū pnīe ab eo diſpēſatū: remiſ
ſionē ꝯſeqͣtur: qui cōgruū remediū adhibe
re nō pōt: niſi peccatū cognoſcat: qđ fit ꝑ
ꝯfeſſionē peccātis. Et ideo cōfeſſio ē de ne
ceſſitate ſalutis eius: q in peccatum actuale
moꝛtale cecidit. ¶ Ad rōnes in oppoſitū.
¶ Ad pmā rn̄detur negādo minoꝛē. Dici
mus eni ꝙ pꝛeceptū de cōfeſſione nō eſt ab
hoīe inſtitutū: q̄ȝuis ſit a Iacobo ꝓmulga
tū: Sȝ a deo inſtitutionē habuit q̄ȝuis eius
expꝛeſſa inſtitutio nō legat̄: tn̄ quedā pfigu
ratio ipſius inuenit̄: ſicut hic: in hoc: ꝙ le-
pꝛoſū mūdatū miſit ad ſacerdotes: qui q̄ȝ
uis nō eēnt noui teſtamēti ſacerdotes: tn̄ in
eis noui teſtamēti ſacerdotiū ſignificabat̄.
¶ Ad ſecūdum reſpondetur negando cō-
ſequētiā: Et rō eſt: qm̄ ad grē infuſionē cō-
ſequēdā oꝛdinata ſūt grē ſacramēta: añ quo
rū ſuſceptionē: vel actu vel ꝓpoſito aliquis
grām nō ꝯſeqtur: ſicut pȝ in baptiſmo: Et ſi

nulli eſt de ꝯfeſſiōe: ſine qua: actu: vel ꝓpo
ſito: culpa nō remitti. Uñ vt dicit Albert⁹
magnus in quarto: oēs tres pnīe ptes cōiūc
tim operātur circa peccatū: ſȝ nō opoꝛtet
ꝙ aſſint in actu: ſȝ vnū vel duas ſufficit eſſe
in actu: ⁊ aliā vel alias eē ī ꝓpoſito. ¶ Ad
tertiā rn̄detur negādo ꝯñam: Et rō eſt du-
plex. Prima: ꝙ licet nō legat̄ cōfeſſio Pe
tri ⁊ Magdalene: tn̄ ꝯfeſſi credunt̄: Mul
ta eni facta ſunt: que ſcripta nō ſunt ſicut in
nuit̄. In fine Ioānis. Secūda rō: qꝛ xp̄s hȝ
poteſtatē excellētie in ſacramētis: Uñ ſine
hijs que ad ſacramentū ꝑtinent: poteſt rē ſa
cramenti conferre.

[A]D tertiā. q. qua q̄ritur: circa
ſecundū miraculū: vtꝝ ī xp̄o
fuit admiratio: ſic ꝓcedit̄. Et
videt̄ ꝙ nō potuit in eo eſſe.
Primo ſic. Admiratio ſicut
colligit̄ pmo Metha. nō eſt niſi ignoꝛātia.
Sȝ in xp̄o nō fuit aliq̄ ignoꝛātia: qui venit
illuminare hijs: qui in tenebꝛis: ⁊ in vmbra
moꝛtis ſedēt. Ergo nō fuit in eo admiratio:
¶ Scđo ſic: Dicit Ariſto. iiij. Ethy. ꝙ ma
gnanimus nō eſt admiratiuus: Sȝ xp̄s fuit
magnanimus: Ergo in Chꝛiſto nō fuit ad-
miratio. ¶ Tertio Nullus admirat̄ de eo:
qđ ipſe facere pōt. Sȝ xp̄s facere potuit: qc
quid magnū erat in rebus: Ergo videt̄ ꝙ
de nullo admirabat̄. ¶ In oppoſitū ē euā
geliū pn̄s. Rn̄deo dicendū ſub certis ꝯclu
ſionibus. Prima ꝙ in xp̄o nō potuit eē ad
miratio: quātū ad ſciētiā diuinā: q̄ eſt eter-
na Probat̄ ꝯcluſio. Admiratio ꝓpꝛie ē de
nouo aliquo inſolito. In Chꝛiſto aūt nō po
terat eſſe aliqđ nouū ⁊ inſolitū quātum ad
ſciētiā diuinam ꝗ nihil cognoſcit de nouo.
Secūda cōcluſio In xp̄o nō potuit eſſe ad-
miratio: quātū ad ſciētiā humanā: q̄ cogno
ſcit res in v̄bo. Pȝ cōcluſio. Quia aīa xp̄i
ab inſtāti ꝯceptiōis. cognouit oīa in verbo:
que cognoſcit verbū ſciētia viſionis: ⁊ hec
ſunt oīa q̄ habēt eſſe ſm̄ quāqȝ differentiā
tpis: cuius ſunt pn̄tia: pterita: ⁊ futura: Er-
go ⁊c̄. Tertia ꝯcluſio. In xp̄o nō potuit eē

admiratio: ſcḋm ſcientiā: qua cognoſcit res p ſpecies inditas. Pȝ ꝯcluſio: qm̄ anima xp̄i ab hora cōceptionis fuit perfecta habitib⁹ omniū ſcientiarū. Quarta cōcluſio. Admiratio potuit eſſe in xp̄o ⁊ fuit ſcḋm ſcientiam experimentalē. Patet ꝯcluſio: q: ſcḋm hanc potuit aliquod nouū inſolitū videre: ⁊ cognoſcere: ſcḋm ꝙ poterāt quotidie aliqua noua occurrere. ℭ Ad rōnes in oppoſitum.

ℭ Ad primā rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: q: lꝫ xp̄s nihil ignoraret: potuit tn̄ de nouo aliqd occurrere experimētali eius ſciētie ex quo admiratio cauſaretur. ℭ Ad ſecūdā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q: xp̄s admirabatur de fide Centuriōis: non ea rōne ꝙ eſſet magna: quātū ad ipſuꝫ: ſed q: erat magna: quātum ad alios. ℭ Ad tertiaꝫ rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: q: licꝫ xp̄s poterat facere oīa: ſcḋm virtutē diuinitatis: ſcḋm quā admiratio in eo nō erat: ſciētie tn̄ eius humane experimētali pōt aliqd noui occurrere: ꝺ quo potuit cauſari i eo admiratio: ſicut dictum eſt.

AD quartā. q. qua q̄ritur: vtꝝ ſit verū ꝙ xp̄s nō inuenit tā tā fidē in Iſrael ſicut in Centuriōe ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ nō. ℭ Primo: q: in Abraā: Iſaac: ⁊ Jacob maior fides fuit: Ergo ⁊c̄.

ℭ Scḋo arguit de beatiſſima ꝟgine Maria: cui dictū ē: beata que credidiſti: qm̄ pficient in te: que dicta ſunt tibi a dn̄o Luc. ij.

ℭ Tertio: Idē arguit de apoſtolis: q dicūtur p̄micias ſpūs habuiſſe. ℭ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s. Rn̄deo dicendum: iuxta Albertū ſup Mat. ꝙ fides dicit magna duplicit. ſ. intēſiue: ⁊ facilitate credēdi intēſiue Poſſibile fuit: ꝙ maior fides fuit in multis iudeis: ſcḋm ſtatū etiā pn̄tem. Sed quo ad facilitatē credēdi: nō inuenit tātā: q: iudei: qui crediderūt p miracula: inducti ſunt ⁊ edocti: p ſcripturas q̄ crediderūt. Iſte autē nō.

ℭ Ad rōnes in oppo. dicēdū. ℭ Ad p̄mā rn̄det: ꝙ nō loqbat xp̄s de illo priore iſrael in quo ꝓphete: ⁊ patriarche fuerūt. Unde Beda in omelia dicit ſic. Nō inueni tantā fidē in iſrael: nō in illo priore iſrael. in quo noiati ſunt ꝓphete ⁊ iuſti: ſꝫ ſignificat fideꝫ illius: ſup iſrael: hoc eſt ſup oēs: qui tūc fuerūt in trib⁹ iſrael: ⁊ nō ſup illū: q ab initio fuit iſrael: nec ſup eos: q poſtea prophete ⁊ iuſti inuēti ſunt in iſrael: Et per hoc pꝫ rn̄ſio ad argumēta de beata ꝟgine: ⁊ de apoſtolis: q ſuper oēs alios iuſti ⁊ ſancti inuenti ſunt in iſrael. Ud dicēdū: vt dicit Albertus: ꝙ cū xp̄s dixit nō inueni tātā fidē in iſrael: nō icludit illos: qbus loqbatur: ſꝫ alios de Iſrael.

ℭ In dn̄ica tertia ē euāgeliū In illo tēpore aſcēdēte Jeſu in nauiculā ⁊c̄. Mat. viij. Circa qḋ veniūt diſputāde ſe. q.

ℭ Primo: vtrū eccleſia vniuerſalis iuxta glo. per nauiculā dſignata tēpeſtate alicui⁹ tribulationis: qn̄qꝫ ita ꝯcutietur, vt naufragium patiatur. ℭ Secūdo: vtrum fuit verū: ꝙ mare et venti obediunt xp̄o.

AD primā. q. qua q̄ritur: vtrū vniuerſalis eccleſia iuxta gl. euāgelij p nauiculā dſignatā qn̄qꝫ tēpeſtate tribulationis ita ꝯcutietur: vt naufragium patiatur: ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ ſic. ℭ Primo Daniel. ix. ſcribitur Deficiet hoſtia et ſacrificiū: ⁊ erit in tēplo abhoiatio deſolationis: ⁊ vſqꝫ ad ꝯſummationē ⁊ finē perſeuerabit deſolatio: Sꝫ cū defecerū fides ⁊ hoſtia ⁊ ſacrificiū: deficiet eccleſia Dicit. n. Auguſti. Ubi fides: ibi eccleſia: ergo ⁊c̄.

ℭ Scḋo ſic: Sicut vniuerſitas iudeoꝝ: q primo eccleſia dicebat: iaꝫ nō eſt eccleſia: vꝫ tota eccleſia iudeoꝝ videt defeciſſe: Dedit enim illi deus libellū repudij. primo. x. tribubus: ⁊ poſtea dualb⁹: vt dicit Hiere. iij. Et v. Ubi ſic habetur. Preuaricata ē domus iſrael: ⁊ domus iuda: dicit dn̄s ⁊c̄. Ergo pari rōne tota eccleſia xp̄ianoꝝ eſt defectibilis. Cōſequētia videt bona. ℭ Tertio ſic: Lu. xviij. Poſt denūciationē futuraruꝫ tribulationū dicitur: verūm filius hois veniēs putas inueniet fidē in terra? Hoc aūt nō videtur dicij: niſi ꝙ fides an̄ cōſummationē

ſeculi deficiet: ꝛ ꝑ cõſequens eccleſia. ¶ In oppo. eſt hic glo. Rñdeo dicendũ ſub duabus concluſionibus. Prima eſt: ꝙ eccleſia catholica cõuenienter deſignatur per nauẽ ſiue nauiculã. Iſta cõcluſio probatur. Primo per illud ꝓuer. vltimo Facta eſt quaſi nauis inſtitoris. Et hoc: q: vt dicit Albert⁹ magnus. ꝟtutũ mercib⁹ ꝛ meritoꝝ theſauris ampliſſimis: atqꝫ ꝑcioſiſſimis onuſta ẽ: qbus filij ſui mercati ſunt regnũ. In ea enim ſola: ſunt ꝟtutes: qbus adipiſcitur felicitas vite eterne iuxta. c. oẽs. xxviij. q. i. Secũdo pꝫ ꝯcluſio: qm̃ eccleſia ẽ vehiculũ: quo per mare huius ſeculi: q̃ꝫcunqꝫ crebris ventoꝝ flatibus: ꝛ aquaꝝ fluctibus. i. tẽtationũ plagis: ꝛ verberib⁹ fatigetur: fideles in ea cõſtẽti ad portũ future beatitudinis perducũtur. Vñ ſicut extra archã regnãte diluuio nullus ſaluatus eſt: ita nullus extra eccleſiã oino ſaluat̃. Vñ extra de ſumma trini. ꝛ fi. catho. c. i. ꝛ. iiij. q. i. qꝛ̃ ver⁹: ꝛ beat⁹ Greg. in moralibus: ꝛ habet̃ in. c. q: eadẽ cã. et: q. Eccleſia ſola ẽ: q intrapoſitos valida caritatis compago cuſtodit. Vñ aqua diluuij archã quidẽ ad ſublimiora ſuſtollit. Oẽs autẽ quos extra inuenit extinxit. Secũda concluſio ẽ: ꝙ nauicula vniuerſalis nunq̃ꝫ tãta tẽpeſtatẽ tribulatiõis vexabitur: ꝙ naufragiũ patiat̃. Iſta cõcluſio ꝓbatur primo ſic. Augu. in tractatu de catholica veritate dicit. Sicut nauicula. i. eccleſia xp̄i i medio maris videlꝫ mũdo diu iactata ẽ fluctibus: ſꝫ vexata nõ diſſoluta aut ſubmerſa: q: ille imperauit vẽto ꝛ mari: q eidẽ eccleſie ꝓmiſit: vſqꝫ ad finẽ affuturã. Iſta cõcluſio pꝫ ex illo Ambro. qui ita dicit in quodam ſmone Nauim eccleſiam debem⁹ accipere in ſolo mũdi hmõi ꝯſtitutã: que ꝛ ſi vndaꝝ fluctibus aut ꝓcellis ſepe vexetur: tñ nunq̃ꝫ põt ſuſtinere naufragium: q: in arbore eius. i. in cruce xp̄s erigit̃: in puppe pater reſidet gubernator: prorã paraclitus ſuat ſpũs: hanc per anguſta huius mũdi freta. xij. remigijs ducũt. i. xij. apoſtoli: ꝛ ſimilis numerus prophetaꝝ. Tertio patet ꝯcluſio ex illo Mat. xvi. vbi xp̄s ait. Super hãc petram edi. ec. me. i: ꝛ porte inferi non ꝑualebũt aduerſus eã. Plane hoc nõ eẽt: ſi eccleſia q̃nqꝫ tribulatiõibus aut impugnatiõibus vexata: naufragiũ eẽt paſſura. ¶ Ad rõnes in oppoſi.

¶ Ad pmã rñdetur negãdo ꝯñam: Et ad dictum Danielis rñdetur dupliciť. Primo ꝙ nõ videtur loq de ꝯſummatiõe toti⁹ ſeculi: ſꝫ de finali deſolatiõe ciuitatꝭ hieruſalẽ: in q̃ locus ſanctificatiõis erat: Et ita nõ eſt ad ꝓpoſitũ. Scdo rñdetur ꝙ dato: ꝙ Dictuꝫ Danielis accipiatur de ꝯſummatiõe ſeculi: ꝛ abhõiatione noiat antixp̄m hoiem peccati: qui in tẽplo ſedẽs extollẽs ſe ſuper oẽ: qḋ dicitur ʒo. ij. ad Theſſa. i. nõ eſt intelligẽdũ: ꝙ fides totaliter deficiat: quin ſemper apud aliquos fides eccleſie firma atqꝫ immutabilis vſqꝫ i finẽ ſeculi permanebit: ita xp̄s pollicitus ẽ Petro: quẽ vniuerſalis eccleſie ſue paſtorẽ ꝛ vicariuꝫ conſtituerat. d. Ego rogaui ꝓ te Patrẽ vt non deficiat fides tua Lu. xxij. ¶ Ad ſecundam rñdetur negãdo aſſumptũ: qm̃ ꝙ eccleſia de iudeis nunq̃ꝫ ita defecit: quin ſemper in ea aliqui eſſent iuſti: in quibus integra fides ꝛ caritas iuiolata perſeueret: ſꝫ ſcriptura ita abſolute loquit̃: q: in cõparatiõe maloꝝ: illo tp̄e pauciſſimus erit numer⁹ bonoꝝ. ¶ Ad tertiã rñdet̃ negãdo ꝯñam: Et ad dictũ: quod Lu. xviij. habet̃ rñdetur: ꝙ illud dictũ eſt: nõ ꝙ oino fides ſit defectura: ſꝫ ꝓpter paucitatẽ fideliũ: q tp̄e antixp̄i erit ꝓpt maximã tribulationẽ: q tp̄e illo vigebit.

a D ſcdaꝫ. q. q̃ q̃rit̃: vtꝝ fuit verꝝ ꝙ mare ꝛ vẽti obedierunt xp̄o ſic ꝓcedit̃. Et vr̃ ꝙ non: q: res ſine ſenſu: ꝛ ſine rõe: nõ pñt dici obedire alicui: cũ nec caper nec itelligẽ poſſint ꝑceptũ iperantis: ſꝫ mare ꝛ vẽti ſunt hmõi: ergo nõ videnť poſſe dici obedire. ¶ Scdo ſic: Qui obedit ꝺo cõfirmat volũtatẽ ſuã volũtati diuine: Sed iſta cũ ſint ſine itellectu ꝛ volũtate: ñ pñt dici cõfirmare volũtatẽ ſuã diuine: Ergo ꝛc. ¶ Tertio. Obedientia eſt virtus moralis: Sed mare ꝛ vẽti nõ capacia ſunt virtutis

Ergo nec poſſit dici obedire alicui. ¶ In
oppoſitū eſt euāgelium p̄us. Rñdeo dicen
dū ſub iſta cōcluſiōe: ꝙ mare ⁊ venti obe-
dierūt xp̄o. Iſta cōcluſio patet ex euāgelio.
Pro cuius intellectu eſt notādū: ꝙ obediē
tia dicit̄ duobus modis. Uno mō vt dicit̄
virtus: qua animus ſubijcitur mādatis ipe
rātis: vt fiāt. Et hoc mō obediētia nō cadit
niſi in creatura intellectuali: q̄ ſola capax ē
virtutis: vt arguebatur. Alio mō dicit̄ obe
diētia operatio: qua mobile vel ſubiectum
ſtatim expedite ⁊ ſine quacūq; repugnātia
exequit̄ ordinē ⁊ diſpoſitionē ſui motoris:
ſiue principij agentis. Et hoc mō eſt in om
ni creatura potētia obediētialis: ad exequē
dū ⁊ operandū quicqd deus: qui immobi-
lis manēs: dat cūcta moueri: de creatura or
dinauerit, vel diſpoſuerit. Unū Ps. c. xlviij.
dicitur Statuit ea in eternū ⁊ in ſeculū ſecu
li: p̄ceptum poſuit: ⁊ non p̄teribit. Et infra.
Ignis: grādo: nix: glacies: ſp̄us procellarū: q̄
faciunt verbū eius. Et Amos. ix. dicit dñs
M. idabo ſerpēti: ⁊ ipſe demorabit eos. Et
hoc mō dicuntur venti ⁊ mare obediuiſſe
xp̄o: ſicut creatura ſuo creatori. ¶ Ad ra-
tiones in oppo. ¶ Ad primam rñdetur: ꝙ
rō procedit de obediētia primo mō ſumpta:
lȝ dicat Albertus magnus ſuper Mat. ꝙ
omnis creatura ſenſum hȝ naturalē: quo im
periū percipit: ⁊ perficit creatoris: q̄uis in
ſe ſit inſenſibilis. Et iō diſtinguit ybi ſic phi-
loſophus: ſenſus naturales ⁊ aiales eſſe in
rebus inſenſibilibꝰ. Hoc Albertus. ¶ Ad
ſecūdā: ⁊ tertiā rōnes: eadem eſt rñſio. Lo
quūtur enim de obediētia p̄mo mō ſumpta
nos vero de obediētia ſecūdo mō capta.

¶ In dominica quarta poſt octauas Epi-
phanie eſt euangelium.

¶ In illo tempore dixit Jeſus parabolam
hanc. Simile factū eſt regnū celoꝝ hoi ⁊c̄.
Mat. xiij. Circa qđ ſūt diſpu. ſc. q.

¶ Primo: vtrū diabolus ſuperſeminaue
rit zizania. i. hereſes in agro dominico.

¶ Secūdo: vtrū heretici ſint eradicādi per
mortem de vita preſenti.

AD primā. q. qua q̄ritur: vtrū
diabolus ſupſeminauerit zi-
zania ⁊c̄. ſic procedit: Et vidē
tur ꝙ nō. ¶ Primo ſic: Euā
geliū dicit: ꝙ inimicꝰ homo
hoc fecit: Sȝ diabolus nō ē hō: Ergo nō ſu
perſeminauit zizania. ¶ Scđo ſic: Hereſes
ex libero arbitrio hoīs procedūt. Unū vt ait
Hiero. ⁊ habet̄. xxiiij. q. iij. i. c. hereſis. He
reſis grece ab electione dicit̄: q: cū vnuſqſ
q; eligat diſciplinā: quā putat eſſe meliorē
Sed diabolus nō pōt ſup li. ar. Ergo non
pōt ſupſeminare aliqđ in eo. ¶ Tertio ſic:
Omne agēs ex propoſito cognoſcit ſuū effe
ctū: ſȝ diabolus internas cogitatiōes nō po
teſt p̄uidere: vt dicit Augu. li. de eccle. do-
gmatibus: Ergo nō poteſt aliqđ ſeminare.
¶ In oppo. eſt euāgeliū p̄us. Rñdeo dicē
dū ſub tali cōcluſiōe: ꝙ diabolus ſupſemi-
nauit in agro dñico hereſes eciā errores.
Iſta ꝯcluſio pȝ. Nā poſtq̄ȝ xp̄s lux mundi
⁊ veritatis: in agrū ſeminauit fidei doctri-
nā: per ſe ⁊ ſuos apoſtolos: in agro dñico:
poſt mortē eoꝝ diabolus inuidēs fidei ſe-
minate in cordibus fideliū: que fundamētū
erat religiōis xp̄iane: ſupſeminauit zizania:
ſuadēdo ⁊ ſuggerēdo errores hoibus. Et
ita plures ad p̄fidiam hereſis induxit: que
ducit ad mortē. Hinc Sapi. ij. dicit̄: ꝙ inui
dia diaboli mors intrauit in orbē terrarū.
Et Jo. viij. dicit̄ de diabolo. Ille homici-
da fuit ab initio: ⁊ in veritate nō ſtetit: q̄a
veritas nō eſt in eo. Quom cum loquitur. i.
ſuggerit mendaciū: ex proprijs loquit̄: q: mē
dax ē: ⁊ pater eius. ¶ Ad rōnes in oppo.
¶ Ad p̄mū dicit̄: ꝙ ibi in euāgelio inimi-
cus hō dicit̄ diabolus: vt exponūt doctores
Dicit̄ aūt diabolꝰ hō: tū propter defectū a
deitate. Ps. Exurge dñe: nō p̄ualeat hō: tū
q: diabolꝰ vincat hoīeȝ. Ps. Eripe me dñe
ab hoīe malo: Et dicitur inimicus, propter cō
ſummatā maliciā eiꝰ. ¶ Ad ſcđaȝ rñdet̄ ne
gādo ꝯñaȝ. Dicimꝰ: q: lȝ diabolus nō poſſit
ſup li. ar. directe mouēdo: illud: pōt tñ hñ p
modū ſuadētis: Et ſic diabolus ſeminat he

reses τ errores in cordibus hoīm. Unde Augusti. iiij. de trini. dicit: q diabolus sua subtilitate malignos affectus inspirat. Et Beda dicit super Actus apostolorum: q aīam in affectū malicie trahit.

Ad scdm. q. qua querit: vtrum heretici sint eradicandi per mortē de vita pñti sic pcedi tur: Et videtur q nō. ¶ Primo ex euāgelio pñti: vbi dicitur q permittantur zizania crescere: vsqz ad messem: messis autē est finis seculi. Sed heretici per zizaniā designātur: ergo heretici tollerandi sunt τ nō interficiēdi. ¶ Secūdo sic: Apostolus. ij. Thy. ij. Seruū3 dei op3 esse mansuetū. i. cū modestia corripiētē3 eos: qui resistūt veritati: ne qñ det deus illis penitētiā ad cognoscēda3 veritatē: τ resipiscāt a laqueis diaboli: S3 si heretici nō tollerarētur: sed morti traderētur: auferret eis facultas penitēdi: ergo tollerādi sunt: τ nō interficiēdi. ¶ Ad tertiū sic. Nihil enī3 d3 impugnari: nisi qd est ptra amicitia3. S3 diuersitas opinionū nō est cōtra pcordiam amicitie: vt philosophus dicit. iiij. Ethy. ergo heretici nō sunt extirpādi: sed tollerādi. ¶ In oppo. est Apostolus ad Thy. iij. Hereticū post primā τ scdam correptionem deuita: sciēsqz subuersus est qui hmōi ē. Rñ deo dicendū sub ista pclusiōe Heretici manifesti: qñ sine periculo pōt fieri: exterminādi sunt per mortē de vita pñti. Ista cōclusio p3: q: tales sunt corruptiui: τ infectiui aliorum scdm illud Thy. ij. Heretici multū pficiūt ad impietatē. Sermo eorum vt cancer serpit. Hec cōclusio p3 per Apostolū. i. Corin. v. Qui precepit exterminare vetus fermētū: ne totā massa3 corrūpat: τ Hiero. Et habet. i. q. iij. Secande sunt carnes: τ scabiosa ouis: a caulibus repellēda: ne tota domus: massa: corpus: τ pecora: ardeat: corrūpatur: putrescat: τ intereat. Arrius aūt in alexādria: vna scintilla fuit: s3 qñ non statim oppressa est: totū orbē eius flāma populata est. Scdo pbatur sic: q2 sunt sicut homicide. Uita spūalis multo melior ē q3 corporalis: Sed homicide extirpātur: qui auferūt hoībus vitā corporalē: vt habetur. Exo. xxij. Maleficos nō patieris viuere: ergo multo amplius heretici: qui auferūt hoībus vitā spūalem. Tertio sic pceditur: inquātu3 heretici sunt falsarij xpiane fidei: multo grauius est corrūpere fidē: per quā est aīe vita. Justus enī ex fide viuit Abacu. ij. Et Ro. i. quā falsificare monetā: per quā tēporali vite subuenitur: S3 falsarij pecunie statim per pncipes seculares morti tradūtur: ergo multo fortius heretici statim: qñ de heresi puincuntur: pñt iuste occidi. Quarto pbatur pclusio inquātū heretici dicūtur lupi. Lupi sunt ab ouibus arcēdi pastoris officio Jo. x. Sed heretici sunt lupi Act. ij. Ergo isti veniūt extirpādi. Quinto pbat pclusio: inquātū heretici sunt blasphemi in xp3 Leui. xxiiij. dicit Qui blasphemauerit nomē dñi morte moriatur: Sed heretici sunt hmōi: ergo merito veniūt extirpādi per mortem magis q3 rei crimine lese maiestatis. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam rñdetur: q deus nō vult hereticos permitti viuere absolute: s3 in casu tantū. s. qñ nō possunt separari a fidelibus sine periculo fidelium: Et hoc pueniū duplici de causa. Una: qñ nō bene cognoscitur: nec bene distinguuntur a fidelibus. alia: qñ habent tales defensores: q si ptra eos pcedatur: maius periculū in ecclesia pbabiliter estimatur: vt scismaticos: vel interfectores fideliū: a fautoribus hereticorum. Tūc enī permittēdi sunt pp̄ter maius periculū euitādū. Ubi aūt nō occurrūt ista pericula: sunt separādi ab ecclesia: τ iusticie seculari relinquēdi: vt exterminētur per mortem: sicut dictū est. ¶ Ad scdam rñdetur negādo pñam. Et rō ē: q: modestia illa seruatur: vt primo τ scdo corripiatur. Qd si redire noluerit: iā p subuerso habetur: vt p3 in auctoritate apostoli indicta. ¶ Ad tertia3 rñdetur negando pñam: Tū3 q: philosophus loqtur de opinionibus speculatiuis tñ: Tū q: consensus in vnitatē fidei: ē principiū pcordie

in caritate. Et ideo diſceſſus a fide excludit amicitiã familiaritatis.

¶ In dominica. lxx. eſt euãgeliũ In illo tẽpore dixit Jeſus parabolã hanc ꝛc. Math. xx. Circa quod põt diſputari ſe. q.

¶ Prima: vtrum omnes hoĩes ad eternã beatitudinẽ a deo ſint vocati.

¶ Secunda: vtrum requirãtur aliqua opera hominum ad beatitudinem conſequendam a deo.

¶ Tertia: vtrum omnium laborantium in vinea domini ſit vnũ remuneratõis ꝑmiũ.

Ad primam. q. qua queritur vtrũ oẽs hoĩes ad eternaȝ beatitudinẽ a deo ſint vocati: ſic ꝑceditur. Et videtur ꝙ nõ. ¶ Primo ſic: Deus nõ diligit oẽs hoĩes: Ergo nõ oẽs hoĩes ab eo ſunt vocati ad beatitudinẽ. Cõſequẽtia eſt bona Añcedens pȝ ex illo Pſã. Iniquos odio habui: Et illõ Odiſti oẽs: qui operãtur iniquitatem. ¶ Scdo ſic: Nullꝰ excecatus a deo: põt dici vocatꝰ a deo ad percipiendã beatitudinẽ eternaȝ. Pȝ. Sed deus huius ſeculi excecauit mentes infidelium. vt dicit Apoſtolus. ij. Corin. iiij: Ergo ꝛc. ¶ Tertio. Reprobati a deo non poſſunt dici vocati a deo ad beatitudinẽ. Sȝ multi ſunt a deo reprobati. Vñ Apoſtolus ad Ro. i. Dedit eos in reprobũ ſenſum: ergo non oẽs hoĩes ſunt a deo vocati ad beatitudinẽ. ¶ In oppo. ẽ euangeliũ pñs. Itẽ illud Lu. xiiij. Hõ quidaȝ fecit cenã magnã ꝛ vocauit multos. Per cenã vt ait glo. eterna beatitudo intelligitur. Rñdeo: dicendũ ſub iſta ꝯcluſione: ꝙ oẽs hoĩes ſunt a deo vocati ad beatitudinem. Que concluſio probatur. Primo ex illo. i. Thi. ij. Vult deus oẽs hoĩes ſaluos fieri: ꝛ ad agnitionẽ veritatis venire. Secundo ſic Oẽs hoĩes facit deus capaces beatitudinis: ergo oẽs ſunt vocati ad beatitudinem Cõſequẽtia videt̃ bona: alias fruſtra fuiſſent facti capaces. eius. Aſſumptũ pȝ: quia oẽs hoĩes ſunt facti ad imaginẽ ꝛ ſimilitudinẽ dei Gen. i. Dicit aũt Auguſt. ꝙ eo eſt hõ dei capax: q: ad imaginẽ dei eſt. Tertio ſic: Oẽs hoĩes appetũt beatitudineȝ: ergo vr̃: ꝙ ad illã ſint a deo vocati. Aſſumptũ ꝓbatur per illud Boecij. iij. de ꝯſolatiõe diſcẽtis: ꝙ mẽtibus oĩuȝ hoĩuȝ veri boniq; cupiditas eſt inſerta. Sȝ veri bonũ ẽ: ꝙ nos beatos facit: ergo ꝯcluſio vera. Quarto ſic ſicut dicit Dyo. Deus eq̃liter oĩa diligit: ꝛ per ꝯñs oẽs hoĩes eq̃liter diligit. Sed aliquos vocauit ad beatitudinẽ: ergo oẽs homines. Quinto Oibus hoibus dedit legẽ mandatoꝝ: per quoꝝ obſeruãtiã acqritur vita eterna ſm illud: Si vis ad vitã ingredi ſerua mãdata Math. xix. Sexto Tribuit etiã oibus cõſilia ad ꝑfectionẽ habendã: tribuit remedia. ſ. ſacramẽta ad ſanãda vulnera peccatorum: ergo vr̃: ꝙ oẽs hoĩes ſunt a deo vocati ad eternã beatitudinem. ¶ Ad rõnes in cõtrariũ. ¶ Ad pmã rñdetur negãdo aſſumptũ: ꝛ ad ꝓbationẽ dicimus: ꝙ nihil ꝓhibet vnũ ꝛ idẽ ſm aliqd amari. et ſm aliqd odio haberi. Deus igitur peccatores inq̃ntũ ſunt nature quedaȝ: amat: ſic eniȝ ꝛ ſunt: ꝛ ab ipſo ſunt: Inq̃ntum vero peccatores: nõ ſunt: ſȝ ab eẽ deficiũt: ꝛ hoc in eis a deo nõ eſt. Vñ ſȝ hoc ab ipſo odio hẽtur. ¶ Ad ſcdaȝ rñdetur negãdo ꝯñam. Et ad idqð dr̃: ꝙ deus excecat mẽtes aliquoꝝ: dicendũ ꝙ nõ dr̃ excecare: maliciam infundẽdo: ſȝ ex demeritis hoĩum: grãȝ nõ infundẽdo. Pro quo notandũ: ꝙ excecatio dr̃ ꝑuatio grẽ: q: gratia eſt quoddã lumen aĩe: ꝛ perfectio quedã habilitãs ad bonum ipſaȝ aĩam. Aliquẽ aũt carere grã: ex duobus ꝯtingit: tũ q: ipſe nõ vult recipere: tũ ꝙ deus nõ ſibi infundit: vel nõ vult ſibi infundere. Hoꝝ aũt duoꝝ taliſ ẽ ordo: vt ſȝ ñ ſit: niſi ex ſuppoſitiõe pmi. Quom eniȝ dns nihil velit: niſi bonũ: nõ vult iſtũ carere grã: niſi ſm ꝙ bonũ eſt: Sȝ ꝙ iſte careat grã: nõ eſt bonũ ſimpliciter. Vñ hoc abſolute conſideratũ: nõ eſt volitũ a deo: eſt tñ bonũ ꝙ careat grã: ſi eaȝ habere nõ vult: vel ſi negligẽter ſe ad eã habẽdã ꝑparat: q: iu-

In dñica ſeptuageſime.

ſtũ eſt: Et hoc nõ eſt a deo volitũ. Pʒ er-
go: ꝙ hmõi defectus abſolute cã p̃ma ẽ ex
parte hoĩs: qui gratia caret. Ex parte autẽ
dei nõ eſt cauſa huius defectus: niſi ex ſup-
poſitione illius. qđ eſt cã ex parte hoĩs: Et
per hunc modũ quãqʒ inuenitur deus dici
cã excecationis ꝛ obdurationis: nõ immittẽdo
maliciã: ſed nõ impartiẽdo grãm: qđ in ip-
ſo eſt: Et ita pʒ qđ dicendũ ſit ad auctorita
tẽ Apoſtoli. ℂ Ad tertiã rñdetur negãdo
ꝯñam: Et rõ eſt. Hec enĩ eſt differẽtia ſm
ſanctũ Tho. inter p̃deſtinationẽ ꝛ reproba
tionẽ: q: predeſtinatio eſt cã: ꝛ eius: qđ expe
ctatur in futura vita in predeſtinatis. ſ. glo
rie: ꝛ eius qđ percipitur in p̃nti. ſ. grẽ. Re
probatio vero nõ eſt cauſa eius qđ eſt in p̃
ſenti. ſ. culpe: ſed eſt cã derelictionis a deo:
eſt tñ cauſa eius quod redditur in futuro. ſ.
pene eterne: Sed culpa prouenit ex libero
arbitrio eius: qui reprobatur: ꝛ a gratia de
ſeritur: Et ſm hoc verificatur illud ꝓphete
Oſee. xiij. Ex te perditio tua Hieruſalem.

Ad ſecundã q. qua queritur
vtrũ requirantur aliqua ope-
ra hominũ ad beatitudinem
ꝯſequendã a deo: ſic ꝓcedi
tur: Et videtur ꝙ nõ. ℂ Pri
mo ex illo ad Ro. iiij. Beatitudinem hoĩs
cui deus accepto fert iuſticiã ſine opib᷑: ergo
nõ requiruntur alia opera hoĩs ad beatitudi
nẽ ꝯſequendã. ℂ Secũdo ſic: Deus cum
ſit agens infinite virtutis: nõ p̃exigit in agẽ
do materiã: aut diſpoſitionẽ materie: ſʒ ſta-
tim põt totũ producere. Sʒ opera hoĩs cũ
nõ requirantur ad beatitudinem: ſicut cauſa
efficiens: nõ p̃nt requiri ad eã: niſi ſicut di-
ſpoſitiões: ergo deus: qui diſpoſitiones nõ
preexigit in agendo: beatitudinem ſine p̃ce
dentibus operibus ꝯfert. ℂ Tertio ſicut
Deus eſt actor beatitudinis immediate: ita
ꝛ naturã immediate inſtituit: Sed in prima
inſtitutione nature produxit creaturas nul
la diſpoſitiõe p̃cedente: vel actione creatu-
re: ſed ſtatim fecit vnũquodqʒ perfectũ in
ſua ſpecie: ergo videtur ꝙ beatitudinẽ con

fert homini: ſine aliquibus precedentibus.
ℂ Quarto Arguitur de chriſto: cuius ani
ma ab inſtanti creatiõis fuit beata ſine ope
ribus precedentibus: ergo ꝛc. ℂ Quinto
Idem arguitur de pueris baptizatis: q an
te vſum li. ar. moriuntur: quibus ſine prece
dentibus aliquibus operibus: regni cele-
ſtis ianua aperitur: vt dicit beda. ℂ In op
poſitum eſt euangeliũ preſens: vbi dicitur:
voca operarios ꝛc. Item Io. xiij. dicitur.
Si hec ſcitis: beati ſi feceritis ea: ergo per
actionem ad beatitudinẽ peruenitur. Re-
ſpondeo: dicendum ſub iſta ꝯcluſione. Li
cet deus poſſet ſimul facere voluntatem re
ctã tendentem in finem: ꝛ finem ꝯſequen-
tem: ſicut quãdoqʒ naturam ſimul diſponit
ꝛ dicit formã: ordo tamen diuine ſapientie
exigit: vt nullus purus homo habens vſuʒ
li. ar. ꝯſequatur beatitudinem: ſine aliqui-
bus operibus precedentibus. Que conclu
ſio ſic oñditur vera: vt dicit Philoſoph᷑.
ij. de celo. Eorum que nata ſunt habere bo
num perfectum aliquid habʒ ſine motu: ali
quid vno motu: aliquid pluribus. Habe-
re autem perfectum bonum ſine motu: ꝯ-
uenit ei: q naturaliter habet illud. Habere
autem beatitudinem naturaliter: eſt ſolius
dei. Unde ſolius dei propriũ eſt: ꝙ ad bea
titudinem non moueatur per aliquã opera
tionem precedentem. Quom autem beati
tudo excedat omnem naturam creataʒ: nul
la pura creatura conuenienter beatitudinẽ
ꝯſequitur: abſqʒ motu operationis: p quã
tendit ad ipſum. Sed angelus qui eſt ſupe-
rior ordine nature q̃ʒ homo: conſecutus eſt
eã ex ordine diuine ſapiẽtie vno motu opa
tiõis meritorie. Hoĩes aũt ꝯſequuntur ipſaʒ
multis motib᷑ opationũ: q̃ merita dicuntur.
Uñ etiã ſm Philoſo. i. Ethi. Beatitudo ẽ
p̃miũ v̾tuoſaꝝ opationũ. ℂ Ad rões in op
poſi. ℂ Ad p̃mã rñdet: ꝙ dictũ Apoſtoli
nõ militat: q: ipſe loquitur d̾ btitudine ſpei: q̃
hẽtur p grãʒ iuſtificãtẽ: q̃ qđe nõ dat ꝓpt̾
opa p̃cedẽtia. Nõ enim hʒ rõnem termini
motus: vt beatitudo: ſed magis eſt p̃ncipiũ

motus: quo ad beatitudinē tēditur. ¶ Ad ſecūdū rñdetur negādo pñam: Et rō eſt: q2 nō dicimus: q operatio hoīs: ideo perigat ad cōſecutionē beatitudinis: ꝓpter inſufficientiā diuine virtutis beatificatiue: ſ3 vt ſeruet ordo in rebus. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo pñam: Et rō eſt: q2 primas creaturas ſtatim deus perfectas produxit: abſq3 aliq̄ diſpoſitione: vel operatiōe creature ꝑcedē te: q2 ſic inſtituit ꝑma indiuidua ſpecieꝝ: vt per eas natura ꝓpagaret ad poſteros. Sic aūt nō fecit de alijs. ¶ Ad quartā rñdetur negādo pñam: Et rō eſt: q2 illud fuit ſingulariter in xp̄o. Uñ ſicut ꝑmis indiuiduis ſpecierū: per que erat natura ꝓpagāda: dictū eſt q fuerūt ſtatim ꝑfecta: ſimiliter dicimus: q per xp̄m: qui eſt deus ⁊ hō: beatitudo erat ad alios deriuanda: ſm illud Apoſtoli ad Heb: c. ij. Qui multos filios in gloriā adduxerat: ſtatim a ꝑncipio ſue ↄceptionis: abſq3 aliqua operatione meritoria ꝑcedente: anima eius fuit beata. Sed hoc ē ſingulare in ipſo: vt diximus. ¶ Ad quintam rñdetur: q rō nō facit ad ꝓpoſitū cōcluſionis: tum primo q2 loquitur de hoībus vſū3 habentibus liberi arbitrij: tum ſcḋo quia l3 paruulis baptizatis nō ſint ꝓpria merita: meritū tñ xp̄i eis ſubuenit: eo q per baptiſmū ſunt effecti mēbra xp̄i.

AD tertiā .q. qua q̄ritur: vtrū omniū laborantium in vinea dñi: ſit vnū remunerationis ꝑmiū: ſic ꝓceditur: Et videt q ſic: ex preſenti euangelio. ¶ Ubi ſinguli: q operati ſunt in vinea domini: acceperūt ſingulos denarios. q2 vt dicit Gregorius Equalē eterne vite retributionē ſortiti ſunt: Ergo videtur q oīu3 beatoꝝ ſit vnū remunerationis premiū. ¶ Secūdo ſic. Beatitudo eſt ſummū bonum: S3 ſummo nō pōt eſſe aliqd maius: Ergo beatitudo vnius hominis: nō pōt eſſe alia maior beatitudine. Ergo equaliter ſunt beati. ¶ Tertio: Sicut quodlibet appetibile ē bonū: ita ⁊ magis bonū. Si ergo aliquis eſſet beatior alio: minus beato: eſſet appetibilis beatitudo magis beati: ſm rectum appetitum: nec tamen ea3 haberet: Ergo nō eſſet beatus: quia beatus nō dicitur: niſi qui habet omnia: que vult: ⁊ nihil mali vult vt dicit Auguſtinus. ¶ In oppoſitum eſt illud Jo. xiiij. In domo pr̄is mei multe ſunt manſiones per quas vt dicit Auguſtinus diuerſe meritorum dignitates intelliguntur in vita eterna. Ite3 dicit Apoſtolus .i. Cor .xv. Stella differt a ſtella in claritate: ſic etiā et reſurrectio mortuoꝝ: Ergo vnus reſurgentium maiorem claritatem habebit: q̄3 alius Ergo nō vnum erit omnium ſanctorum remunerationis ꝑmiū. R̄ñdeo dicendum: q in rōne beatitudinis duo includūtur .ſ. ipſe finis vltimus: qui eſt ſummū bonum: ⁊ adeptio ⁊ fruitio ipſius ſummi boni: quātu3 ad ipſum ſummū bonū: quod eſt beatitudinis obiectū ⁊ cauſa. Eſt ergo concluſio: q oīu3 laborantiū in vinea eſt vnum remunerationis ꝑmium: vna merces: vna beatitudo: q2 non eſt niſi vnū ſummum bonū .ſ. deus: cuius fruitione hoīes ſunt beati. Si vero loquimur quātum ad adeptionē hmōi boni: vel fruitione3: que dicitur beatitudo formaliter: eſt ſecunda cōcluſio: q omnium laborantium in vinea domini non eſt vnum remunerationis premiu3: aut merces: aut beatitudo: quia vnus non poteſt eſſe alio beatior: quia quanto magis hoc bono fruitur eſt beatior. Contingit autem aliquem perfectius frui deo: ex eo: q eſt melius diſpoſitus per excellentiora merita. Premiu3 enim reſpondet merito. Sed conſtat aliquos eē alijs maioris meriti: Ergo cum beatitudo ſit virtutis premium: q̄3 fuerint maioris meriti: habebunt excellentius premiu3. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur: q vnitas denarij ſignificat vnitatem beatitudinis: ex parte obiecti: Et ſic beatitudo eſt vna omnium vt dicit prima concluſio. Sed diuerſitas manſionum ſignificat diuerſitatem beatitudinis: ſecundum diuerſum gradū viſionis: ⁊ fruitiōis.

Deus enim oībus eſſentiã ſuam oñdit: ſed
vnuſquiſqʒ eã aſpiciet ſꝫ modũ ſuũ. ¶ Ad
ſcḋam rñdetur: vno mõ ꝙ rõ procedit de
beatitudine ex parte obiecti. Secũdo rñde
tur: loquendo de beatitudine formali que ẽ
adeptio ipſius ſummi boni. Negaṫ ꝯña: q꞉
beatitudo hoc modo iõ dicitur ſummũ bo
nũ: inquãtũ eſt ſummi boni perfecta poſſeſ
ſio: ſiue fruitio: nõ quia vna non poſſit eſſe
perfectio: alia ⁊ maior: ſicut ignis eſt ſubti-
liſſimus corporũ ſpecie: ⁊ tamẽ vnus ignis
altero ſubtilior eſſe põt. Iſta beatitudo ſm
ſpeciẽ ſuã cõſiderata eſt: vltimũ bonũ deſi
derabilium humanorũ: nihilominus nihil
prohibet beatitudinẽ vnius eſſe perfectio-
rẽ beatitudine alterius. Si dicas qlibet ſan
ctus participat deũ in ſummo: ⁊ qḋ in ſum
mo eſt: eſt in termino: ⁊ ꝙ ẽ in termino: nõ
recipit magis nec minus: ergo oẽs equaliṫ
participabũt: reſpõdetur ad hoc: ꝙ ẽ ſum-
mũ ſimpliciter: ⁊ eſt ſummũ huic. Dicimus
ꝙ nullus participat in ſummo ſimpliciṫ: ſꝫ
in ſummo ſibi. Quilibet enĩ totũ ꝑticipat:
nõ quin poſſit participari plus: ſed nõ plus
ab ipſo: q꞉ nõ põt vltra proficere: ⁊ cõtẽ-
tus eſt oĩno ꝙ habet. ¶ Ad tertiã rñdetur
negando ꝯñam. Dicimus enim: ꝙ minus
beatus nõ eſt: appetibilis beatitudo magis
beati. Ratio eſt: q꞉ in beatis eſt perfecta ca
ritas. Vñ ibi plus quilibet diligit deum: q̃ꝫ
ſeipſum. Et ideo magis vult id qḋ cõueniẽ
tius eſt deo: q̃ꝫ id quod eſſet melius ei. Et
ideo magis vult diuinam iuſticiã ſaluari in
hoc: ꝙ ipſe minus habeat: qḋ eſt deo cõue
nientius: q̃ꝫ in hoc ꝙ plus habeat: qḋ eſſet
ſibi melius.

¶ In dñica ſexageſime eſt euangelium. In
illo tempore cũ turba plurima ⁊c. Lu. viij.
Circa quod poſſunt diſputari ſeqñtes. q.
¶ Prima eſt: vtrũ conuenienter chriſtus
vſus fuerit in predicatione ſua parabolis.
¶ Secunda vtrũ parabole ille xp̃i ꝯtineãt
veritatẽ ſecũdũ ſenſũ litteralẽ.

a D primã. q. qua q̃ritur ⁊c. ſic ꝓ
cedituṙ: Et videtur ꝙ nõ conue
nienter vſus fuerit parabolis in predicatio
ne ſua. ¶ Primo ſic: Modus loquẽdi ꝑ
metaphoras ⁊ parabolas: cũ ſit propriũ ſci
entie infime: ſcilicet poetice: nõ videtur per
tinere ad doctorem diuine ſapientie: que al
tiſſima eſt: Sed xp̃s predicabat ⁊ docebat
diuinam ſapiẽtiã: Ergo nõ ꝯuenienṫ vteba
tur in predicatione ſua metaphoris ⁊ para
bolis: q꞉ talis modus ꝯuenit poetis. ¶ Se
cundo ſic: Chriſtus venit ad docendum ve
ritatẽ: ſecundũ illud Jo. xviij. Ad hoc veni
⁊ natus ſum: vt teſtimoniũ perhibeãʒ veri
tati. Sꝫ per parabolas videtur veritas oc-
cultari: Ergo nõ cõuenienter xp̃s vtebatur
in predicatiõe ſua parabolis. ¶ Tertio ſic:
Chriſtus ad oſtẽdendũ: ꝙ ipſe eſſet verus
deus: obſeruauit modũ in miraculis facien
dis: vt nõ poſſet negari: ipſum eſſe deũ: ſi
ne peccato infidelitatis: ſm illud Jo. xv. Si
opera nõ feciſſeʒ: que nemo alius fecit: pec
catũ nõ haberent: ergo in predicatione de
buit ſeruare illum modũ: vt maximus oſtẽ
deretur ſapiẽs: Sed iſte modus nõ eſt pa-
rabolicus: ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt euange
liũ pñs. Rñdeo: dicendum ſub iſta ꝯcluſio
ne: ꝙ xp̃s cõuenienter in predicatiõe ⁊ do-
ctrina parabolis ⁊ ſimilitudinibus rerum
corporaliũ vſus eſt. Veritas iſtius cõcluſio
nis colligitur ex multis. Primo: quia predi
cator bonus dꝫ formare ſermonem ſuũ iux
ta calliditatem ⁊ capacitatẽ audientiũ: vt di
cit Gregorius. Sed naturaliter ẽ hominis
vt per ſenſibilia ad intelligibilia veniat: q͂a
omnis noſtra cognitio a ſenſu initium ha-
bet. Unde vt Dionyſius dicit in. c. celeſtis
iera. Impoſſibile ẽ nobis aliter duceſcere
diuinum radium: niſi varietate ſacrorũ ve
laminũ circũuelatum: Ergo conueniẽter
xp̃s illis in ſua doctrina ⁊ predicatiõe vſus
eſt. Secundo colligitur ex eo: ꝙ per huiuſ-
modi parabolas abſconduntur ſacramenta
ab infidelibus ne blaſſemẽt. Unde Mat.
vij. Dicitur Nolite ſanctum dare canibus
xp̃s autem videns: ꝙ multi blaſſemabant.
Unde in Belzebub dicebant eum eijcere

ꝑemonia. Cōueniēter ergo quādoqȝ vſus
ēſt parabolis in ꝑdicatione ſua. Tum ter
tio: quia per huiuſmodi parabolas homi-
nes rudes melius docentur: ⁊ melius reti-
nent: ꝙ audiunt. Quū ergo ꝑdicatio xp̄i
deberet ꝑponi omnibus: ſm̄ illud Ro.
i. Sapientibus ⁊ inſipientibus debitor ſum
conueniebat vt xp̄s parabolis in ſua ꝑdi
catione vteretur: vt ſaltem vel ſic rudes do
ctrinaȝ caperent: qui ad intelligibilia capiē
da non ſunt idonei. Unde notandum: ꝙ tri
plex diſtinguitur capacitas auditorum: Qui
dam enim non niſi in parabolis inſtruūtur
qui adhuc habent rationem totam ad ſen-
ſum reflexam: ⁊ illi dicuntur animales ſen-
ſu. Quidam habent rationem ad fidei prin-
cipia aliquantulum in ſe ſtantem: ⁊ illi capi
unt veritatem interpretationis parabolarum.
Quidam autem habent rationem ad intel
lectum diuinorum eleuatam: ſtantem in lu-
mine: ⁊ illi ſunt perfecti in veritatis contē-
platione: ⁊ magiſtri in diuinis. Primus gra
dus eſt ydiotarum turbarum. Secundus di
ſcipulorum imbuendorum proficientium. Ter
tius perfectorum. De primis dicitur. i. Co
rin. iij. Tanq̃ȝ paruulis in xp̄o: lac vobis po
tum dedi: non eſcam. Nō enim poteratis i
telligere. De ſecundis ad Hebre. xij. In di
ſciplina ꝑſeuerate: tanq̃ȝ filijs nobis offert
ſe deus. De tertijs Mat. x. Sufficit diſci-
pulo: ſi ſit ſicut magiſter eius. Hos nam tres
ſtatus innuit hic dominus in euangelio ho
dierno: duos in diſcipulos: ⁊ vnum in tur-
bis: vt dicit magnus Albertus ſup Mat.
¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad pri-
mam reſpondetur negando conſequentiaȝ.
Et ratio eſt: quia ſcientia poetica ſiue poe-
te vtuntur metaphoris: propter repreſenta
tionem. Repreſentatio enim naturalit̃ ho
mini delectabilis. Sed ꝑdicator bonus cu-
iuſmodi fuit xp̄s: vtitur metaphoris ꝓpter
neceſſitatem: ⁊ vtilitateȝ: vt dictū ē. ¶ Ad
ſecundam reſpondetur negando cōſequen
tiam: Et ratio eſt: quia licet veritas parabo
lis veſtita occultetur infidelibus: nō tamen
fidelibus: quoniam vt ait Dionyſius: Ra-
dius diuine reuelationis ꝓpt̃ figuras ſen
ſibiles: quibus circumuelatur: non deſtruitur
ſed remanet in ſua veritate: vt mentes: qui
bus reuelatio fit: nō permittantur in ſimili
tudinibus remanere: ſed eleuat eas ad co-
gnitionem intelligibilium: ⁊ per eos qbus
reuelatio facta eſt: alij etiaȝ circa hoc iſtruū
tur. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ Chriſtus
vtendo in ꝑdicationibus ſuis parabolis
aliquādo: ⁊ aliquando profundius reb⁹ oñ
dit ſe ſapientiſſimum ꝑdicatorem: qui iux
ta capacitatem omnium: ꝑdicationē ſuaȝ
formabat.

Ad ſecundaȝ. q. qua queritur
vtrum parabole ille ⁊c. ſic ꝓ
ceditur: Et videtur ꝙ non.
¶ Primo: quia falſum ē: ꝙ
verbum dei ad litteram: ſit ſe
men: aut ordei: aut tritici. ¶ Secundo: fal-
ſum videtur ad litteraȝ: ꝙ volucres celi ra
piunt verbum dei. ¶ Tertio arguitur idē:
ꝙ falſum ad litteram videtur eſſe: ꝙ ſpine
ſuffocant verbum dei: ¶ In oppoſitum eſt
illud Pſal. Principium verborum tuorum
veritas. Reſpondeo: ꝙ omnes ille parabole
ſunt vere: ſm̄ ſenſum litteralem. Pro quo
notandum: ꝙ vt dicit ſanctus Tho. in vlti-
mo argumento. i. queſtionis: prime partis
Senſus parabolicus: ſub litterali continet̃
Nam per voces ſignificatur aliquid ꝓ-
prie: ⁊ aliquid figurate. nec eſt litteralis ſen
ſus ipſa figura: ſed illud quod eſt figuratū:
Non enim cum ſcriptura nominat dei bra
chium: eſt litteralis ſenſus: quod in deo ſit
membrum huiuſmodi corporale: ſed illud
qd per hoc membrum ſignificatur. ſ. vir
tus operatiua: Sic ad propoſitum dicimus
ꝙ ſenſus litterales ſunt ea: que ſignifican-
tur per iſtas figurales ſimilitudines: nō ip
ſe figure: Et ita parabole ſunt vere: ſm̄ ſen
ſum litteralem. ¶ Ad rationes in oppoſi-
tum. ¶ Ad primam dicendum. ꝙ ideo cō-
paratur doctrina Chriſti ſemini: quia ſicut
ſemen in terram bonam proiectum reſur-

git multiplicatum: ſic verbū diuinū in corde deuote receptum: facit multitudinē bonorum operum: Tum etiam: quia tria ſunt que iuxta conſtantinum arguunt bonitatē ſeminis: ſi in colore eſt rubeum: in quantitate ſm̄ genus ſuum eſt magnum: ⁊ ſi in pondere eſt in genere ſuo graue: ſic in verbo diuino. Hoc enim eſt magnum: quia de magnis loquitur rebus. Prouer. ix. De rebꝰ magnis locutura ſum. Secundo In colore eſt exterius caritatis igne rubeum: ⁊ interius puritate ſimile mirabiliter candidum Canti. v. Dilectus meus candidus: ⁊ rubicundus. Tertio eſt pōdere intelligendi grauiſſimum: ⁊ omnē excedens intellectū ad Ro. xi. O altitudo diuitiarum ſapientie ⁊ ſcientie dei: q̄ȝ incomprehenſibilia iudicia eius: ⁊ inueſtigabiles vie eius. ¶ Ad ſecūdum dicendum: ꝙ verum eſt: ꝙ iſti qui figurate intelliguntur per volucres celi comedunt illud: iſti ſunt demones: qui per volucres celi intelliguntur. tum quia ipſi ꝑ peccatum ſuperbie alta ſunt petētes. Unde de diabolo ſcribitur Job. xli. Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie. tum vt dicit glo. ꝙ celeſtes. i. ſpirituales ſunt nature: tum q: per aera volitant. Hi enim volucres dicuntur comedere. i. impedire ſemen dei: quia ĩportunitatem tētationum ſuarum faciunt ſepe perire fructum diuini verbi. ¶ Ad tertiū ſimiliter rn̄detur: ꝙ verum eſt: ꝙ diuitie eo ꝙ cogitationum ſuarum punctione mentē lacerant: per ſpinas ſignificatur. Suffocāt. i. impediunt fructum ꝑdicationis. Suffocant enim: vt dicit Gregorius in omelia: q: importunis cogitationibus ſuis guttur mētis ſtrangulant: ⁊ bonum deſiderium intrare ad cor non ſinunt: quaſi aditum flatus vitalis necant.

¶ In dominica in quinquageſima eſt euāgelium. Aſſumpſit Jeſus. xii. diſcipulos ⁊c. Lu. xviii. In quo predicit diſcipulis ſuis paſſionem ſuam. Circa quod poſſunt diſputari ſequētes. q.

¶ Prima: vtrum neceſſariū fuit xp̄m pati pro humani generis liberatione.

¶ Secunda: vtrum conueniēter elegit pati in Hieruſalem.

¶ Tertia: vtrum conueniēs fuit: vt etiā pateretur a gentibus.

AD primam ſic proceditur. Et videtur: ꝙ non fuit neceſſarium pati chriſtum ꝓ humani generis liberatione. ¶ Primo ſic: Humanum enī genus liberari nō poterat: niſi per deum: ſm̄ illud Yſa. xlv. Deus iuſtus ⁊ ſaluans: non eſt preter me. Sed in deum non cadit aliqua neceſſitas: quia hoc repugnaret omnipotentie ipſius. Ergo non fuit neceſſarium pati chriſtum. ¶ Secundo ſic: Neceſſarium voluntario opponitur: Sed chriſtus propria voluntate eſt paſſus Yſa. liii. Oblatus eſt: quia ipſe voluit. Unde vt hoc oſtenderet diſcipulis: predixit eis paſſionem multis diebus ante: ſicut in euangelio preſenti: dicēs ecce aſcendimus ⁊c. Ergo nō fuit neceſſariū ipſum pati. ¶ Tertio ſic: Sicut dicit̄ in Ps. Uniuerſe vie dn̄i miſericordia ⁊ veritas: Sed nō videt̄ neceſſariū: ꝙ pateretur ex parte miſericordie diuine: que ſicut gratis dona tribuit: ita videtur ꝙ gratis debita relaxet: abſq̄ȝ ſatiſfactione: nec etiam ex parte diuine iuſticie: ſm̄ quā homo eternā dānationē meruerat: ergo videt̄ non fuiſſe neceſſariū ꝙ xp̄s ꝓ liberatione hominum pateretur. ¶ Quarto ſic: Natura angelica excellentior eſt q̄ȝ humana: vt pȝ p Dionyſ. iiii. de di. no. Sed pro reparatiōe angelice nature: que peccauerat: xp̄s nō eſt paſſus: ergo videtur: ꝙ nō fuit neceſſariū xp̄ȝ pati: ꝓ liberatione humani generis. ¶ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s: vbi di. Ecce aſcendimus Hieroſolimā ⁊ filius hoīs ⁊c. Ubi oſtēditur: ꝙ immutabiliter voluit pati: ergo neceſſario paſſus eſt. Unde ad Hebre. v. dicitur Decebat eū per paſſionē cōſummare. Ubi dicit glo. Niſi xp̄s pateretur: homo nō redimeretur: ⁊ nō redēptꝰ periret.

Rn̄deo: dicendū: ꝙ cū reparatio humane nature a deo facta ſit: dupliciter pōt cōſiderari neceſſitas. ſ. ex parte dei: ⁊ ex parte ipſius nature reparāde. Ex parte aūt dei pōt attendi triplex neceſſitas. Una eſt neceſſitas coactionis: ⁊ de iſta eſt cōcluſio pͥma: ꝙ nullo mō pōt cadere in deum. Tum q: non pōt in deo eſſe aliquid violentū: nec eē extra naturā: cū ſit immutabilis: tum q: repugnat omnipotentie diuine. Alia eſt neceſſitas abſoluta: Et hec cadit i deo reſpectu ipſorū: que in ipſo ſunt. ſ. naturā ſuā cōſequuntur: q: impoſſibile eſt ea aliter ſe habere: ſicut neceſſariū eſt deū eſſe: vel eſſe bonuꝫ: ⁊ alia hmōi: Et de iſta neceſſitate ponitur cōcluſio ſecūda: ꝙ nō fuit neceſſariū xp̄m pati: q: talis neceſſitas abſoluta in deo nō eſt reſpectu alicuius effectus: quia non agit ex neceſſitate nature: ſed ex liberalitate voluntatis: Tertia neceſſitas ē: ex ſuppoſitione finis: Et de iſta eſt concluſio tertia: ꝙ tali neceſſitate nō fuit neceſſariū ipſum pati. Pꝫ quia nō eſt dicendū: quin deus: cuius poteſtati omnia ſubiacent: potuerit aliū modum poſſibilē inueniſſe ad liberandū genus humanū: vt dicit Augu. xiij. de trini. Neceſſitate vero ex ſuppoſitione: q̄ eſt in ipſo. ſ. pſcientie: vel volūtatis: que mutari non poſſunt. Que neceſſitas vocatur neceſſitas īmutabilitatis: Fuit neceſſariū xp̄m pati: ⁊ ē cōcluſio quarta. Pꝫ q: ipſe pͥuiderat: ⁊ pͥordinauerat naturā humanā reparandā hoc mō: ⁊ prenunciauerat in ſcripturis ſanctis. De qua neceſſitate dicitur Luce. Ultimo. Hec ſunt verba: que locutus ſuꝫ vobis: cū apud vos eſſem: qm̄ neceſſe eſt impleri oīa que ſcripta ſunt ⁊c̄. Ex parte autē hoīs: ſimiliter pōt conſiderari triplex neceſſitas. Una eſt neceſſitas abſoluta: que eſt reſpectu eorū: que naturaliter homini inſunt: ſicut hominē neceſſariū eſt eē riſibileꝫ: ⁊ alia hmōi: Et ſic eſt quinta cōcluſio Nō fuit neceſſariū humanā naturā reparari. Pꝫ: q̄a reparatio nō cōſeqtur ex pͥncipijs naturalibus. Alia eſt neceſſitas coactionis: Et de tali eſt cōcluſio ſexta: ꝙ nō fuit neceſſariū humanā naturā reparari: quia talis neceſſitas nō fuit in humana natura reſpectu reparationis: quia deus ad virtutem non cogit. Quarta neceſſitas eſt ex ſuppoſitiōe finis: ſicut neceſſariuꝫ eſt hoīem habere nauē: ſi vꝫ ire vltra mare. Et de tali neceſſitate eſt cōcluſio ſeptima: ꝙ neceſſarium fuit humanā naturā reparari: ſi ad viſionē dei admitti debuit Pꝫ ꝯcluſio ex illo Jo. iij. Opꝫ exaltari filiū hoīs: vt q credit in eū nō pereat ſꝫ habeat vitā eternā. ¶ Ad rōes in oppoſitū. ¶ Ad pͥmā rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt: q: argumētum illud procedit: de neceſſitate coactionis ex parte dei neceſſitas talis nō cadit in deo vt dicit ꝯcluſio prima. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et ratio eſt: q: neceſſitas: q̄ eſt ex ſuppoſitione volūtatis: īmutabilis aliquid volētis nō minuit rōnē voluntarij: ſꝫ auget: ⁊ tāto magis quāto firmius īhereret volito vt moueri nō poſſet. ¶ Ad tertiā rn̄detur: ꝙ hoīem liberari per paſſionem xp̄i conueniens fuit ⁊ miſericordie ⁊ iuſticie eius. Juſticie quod qa per paſſionem ſuam xp̄s ſatiſfecit pro peccato humani generis: ⁊ ita homo per iuſticiam xp̄i liberatus eſt. Miſericordie vero quia cum homo per ſe ſatiſfacere non poſſet: pro peccato totius humane nature deꝰ dedit ſatiſfactorem filiuꝫ ſuū: ſm illud Ro. iij. Juſtificati gratis per gratiā ipſius: p redemptionem: que eſt in xp̄o Jeſu: quem pͥpoſuit deus propiciatorem per fidem ipſiꝰ. ¶ Ad quartam reſpondetur negando cōſequentiam: Et ratio eſt: quia peccatum angeli n̄ fuitͤ remediabile: ſicut peccatū hoīs.

Ad ſecundam. q. ſic procedit. Et videt ꝙ nō conuenienter paſſus ē i hieruſalē. ¶ Primo ſic: Medicina debꝫ morbo rn̄dere. Sed paſſio chriſti fuit medicina contra peccatū Ade. Adā autē nō fuit ſepultus in Hieruſalem: ſed in Ebron: Ergo videtur ꝙ cōuenientius ibi xp̄s pati debuit. ¶ Secundo ſic: Chriſtus

paſſus eſt ſm humanã carnẽ:que quidem
cõcepta fuit ex virgine in Nazareth:⁊ na⸗
ta in Bethleem:Ergo videt̃:ꝙ nõ in Hie
ruſalẽ:ſed in Nazareth vel in Bethleẽ pa
ti debuit. Quilibet enim affectat ſepeliri ĩ
eccleſia natiuitatis ſue. ¶ Tertio ſic:contra
illud:qḋ paſſus eſt extra portã ciuitatꝭ. Ve
ritas debet rñdere figure:Sꝫ paſſio xp̃i fi⸗
gurabat̃ per ſacrificia veteris legis:ſed hu
iuſmodi ſacrificia offerebãtur in tẽplo: Er
go ⁊ xp̃s ex quo eligebat pati in Hieruſa⸗
lẽ:debuit pati in tẽplo:⁊ nõ extra portã ci⸗
uitatis. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ p̃ns. Rñ⸗
deo:dicendũ ꝙ cõueniẽs fuit xp̃m pati in
Hieruſalẽ. Iſta cõcluſio patet primo ex illo
Lu. xiij. Nõ capit prophetam perire extra
Hieruſalẽ. Scḋo patet ex illo:ꝙ dicit Au
guſti. in lib. o. lxxxiij. queſtionũ. Oia ꝓprijs
locis ⁊ tẽporibus geſſit ſaluator:q: ſicut oia
ſunt in manu eiꝰ:ita ⁊ omnia loca. Et ideo
ſicut cõuenienti tẽpore xp̃s paſſus ẽ:ita ⁊ cõ
uenienti loco. Sit ergo cõcluſio:ꝙ cõuenien
tiſſime xp̃s in Hieruſalẽ paſſus eſt. Que
cõuenientia oſtẽditur ex pluribus. Primo
quidẽ:q: Hieruſalẽ erat locꝰ a deo electꝰ
ad ſacrificia ſibi offerenda. Que quidẽ fi
guralia ſacrificia figurabãt xp̃i paſſionem:
qḋ eſt verũ ſacrificiũ:ſm illud ad Ephe. v.
Tradidit ſemetipſum hoſtiam:⁊ oblationẽ
in odorem ſuauitatis. Scḋo pꝫ Virtus paſ
ſionis xp̃i ad totũ mundũ diffundẽda erat:
ideo ĩ medio terre habitabilis pati voluit.
ſ. in Hieruſalẽ. Vñ dicit̃ in Ps. Deus au
tem rex noſter añ ſecula operatus eſt ſalu⸗
tẽ in medio terre. i. Hieruſalẽ:que dicit̃ eẽ
vmbilicus terre. Tertio:q: hoc maxime cõ
ueniebat humilitati eius:vt. ſ. ſicut turpiſſi
mũ genus mortis elegit:ita ⁊ ad eius humi
litatẽ pertinuit:ꝙ in loco tam celebri cõfu
ſionem pati nõ recuſaret. Vñ dicitur Act.
iiij. Cõuenerũt ĩ iſta ciuitate aduerſus pue
rum ſanctũ tuũ Ieſum:quẽ vnxiſti Hero⸗
des ⁊ Pontius Pylatus cum gentibus ⁊
populis iſrael. Quinta cõuenientia accipit̃
ex interꝑtatiõe. Interꝑtatur enim Hieruſa
lem viſio pacis. Et ad hoc enĩ pati voluit
vt nos deo recõciliaret ad Ro. v. Recõci
liati ſumus deo:per mortẽ filij eius. ¶ Ad
rõnes in oppo. ¶ Ad p̃mã rñdetur negan
do p̃nam:Et rõ eſt:q: cum xp̃i paſſio nõ ſo
lũ erat in remediũ ↄtra peccatũ perſonale
Ade:ſed cõtra peccatũ totius mũdi:ↄueniẽ
tius xp̃s pati elegit in Hieruſalem:q̃ꝫ iuxta
ſepulchrũ Ade. ¶ Ad ſcḋam rñdetur ne⸗
gãdo p̃nam rõnibus aſſignatis:quare cõ
uenienter pati ĩ Hieruſalẽ xp̃s elegit. ¶ Ad
tertiã rñdetur:ꝙ xp̃s nõ in tẽplo aut in ci⸗
uitate:ſed extra portã paſſus eſt cõuenientiſ
ſime ꝓpter tria. Primo quidẽ:vt veritas
rñderet figure. Nã vitulus:⁊ hircus:q ſo⸗
lẽniſſime ſacrificio ad expiationẽ totiꝰ mul
titudinis offerebant̃ extra caſtra:conbure⸗
bãtur:vt precipit̃ Leuitici. xvi. Vñ dicitur
ad Hebre. xiij. Quorũ animaliũ infert̃ ſan
guis pro peccato in ſancta:per põtificẽ ho
rũ:etiam corpora cremabãtur extra caſtra.
Propter quod Ieſus vt ſanctificaret po⸗
pulũ:extra portam paſſus eſt. Scḋo vt per
hoc daret exemplũ nobis exeũdi a munda
na cõuerſatione. Vñ ibidem ſubdit̃. Exea⸗
mus igitur ad eum extra caſtrum: impro⸗
perium eius portantes. Tertio vt Criſo. di
cit in ſermone de paſſiõe. Voluit deus pa⸗
ti ſub tecto:non in templo iudaico:ne iudei
ſubtraherent ſacrificiũ ſalutare:neq̃ puta⸗
res pro illa tantũ plebe ablatum. Et iḋ fo⸗
ras ciuitatem:foris muros:vt ſcias ſacrifi⸗
ciũ eſſe commune:quod totius terre ẽ ob
latio:quod communis eſt purificatio.

AD tertiã. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nõ fuit cõueniens ꝙ xp̃s pateretur a gentibus. ¶ Primo ſic. Multi per mortem Ieſu xp̃i hoies erãt
a peccato liberandi:videtur conueniẽs vt
pauciſſimi in morte eius peccarent. Pec⸗
cauerunt autẽ in morte eius iudei. Ex quo
rũ perſona dicit̃ Mat. xxi. Hic eſt heres:
venite occidamus eũ:ergo videt̃ ↄueniẽs
fuiſſe:ꝙ in pctõ occiſiõis Ieſu xp̃i gẽtiles

nõ implicarent. ¶ Scḋo ſic. Ueritas debꝫ
rñdere figure: Sꝫ figuralia ſacrificia vete-
ris legis nõ gentiles: ſed iudei offerebãt. er
go nec paſſio xp̄i: que fuit verũ ſacrificiũ
impleri debuit per manus gẽtiliũ. ¶ Ter-
tio ſic. Judei querebãt interficere xp̄m: q2
dicebãt eũ eſſe cõtra legẽ iudeoꝝ. Unñ ipſi
dicebãt. Secũdũ legẽ dꝫ mori: Sed pecca-
ta quecũqꝫ puniuntur ẜm legẽ Leui. ij. Unñ
falſũ videt̃ dixiſſe iudei dicẽtes. Nõ licꝫ
nobis interficere quenq̃ꝫ: Ergo videt̃ ꝙ
xp̄s pati nõ debuit niſi a iudeis. ¶ In op-
poſi. eſt euãgeliũ p̄ñs: cum ait tradent eum
gentibus. R̃ñ ideo dicendũ ꝙ ꝯueniẽs fuit
ꝙ xp̄s etiã a gentibus pateretur. Iſta ꝯclu
ſio oſtenditur ex ꝓceſſu effectus paſſionis
xp̄i: qui in ipſo modo paſſionis xp̄i fuit pre
figuratus. Primo enĩ paſſio xp̄i effectum
ſalutis habuit in iudeis: quoꝝ plurimi in
morte xp̄i baptizati ſunt vt pꝫ Act. ij. ⁊ iij.
Scḋo vero iudeis p̄dicantibus effect⁹ paſ
ſionis trãſiuit ad gentes. Et ideo ꝯueniẽs
fuit vt xp̄s a iudeis pati inciperet: ⁊ poſtea
iudeis tradẽtibus per manus gẽtiliũ: eius
paſſio finiretur. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ.
¶ Ad p̄mam rñdetur: ꝙ ratio nõ militat.
Et rõ eſt: quia xp̄s ad oſtendendũ habũdã
tiam caritatis ſue: ex qua patiebat̃: in cruce
poſitus veniã pro perſecutoribus poſtula-
uit. Ut autem huiuſmodi petitionis fruct⁹
ad iudeos ⁊ gẽtiles perueniret: voluit xp̄s
ab vtriſqꝫ pati. ¶ Ad ſecũdam reſpõdetur
negãdo ꝯñam. Et ratio ẽ: ꝙ paſſio xp̄i fuit
oblatio ſacrificij: inquãtũ xp̄s propria vo-
luntate mortẽ ſuſtinuit: ex caritate. In quan
tum aũt a perſecutoribus eſt paſſus: nõ fuit
ſacrificium: ſed peccatũ grauiſſimũ. ¶ Ad
tertiam dicendum: ꝙ iudei verum dixerũt
dicentes: nõ licet nobis interficere quenq̃ꝫ:
quia per romanos: quibus erant ſubiecti:
erat eis poteſtas occidendi interdicta.

¶ In dominica prima in quadrageſima ẽ
euãgelium. In illo tempore ductus eſt Je-
ſus in deſertum vt temptaretur a diabolo.
Mat. iiij. Et quia in hoc euangelio fit mẽ
tio de duobus: de ieiunio: ⁊ temptatione xp̄i:
poſſent lx. q. diſputari.

¶ Prima: vtrũ ad ieiuniũ quadrageſime
oẽs teneant̃. ¶ Secũda: eſt vtꝝ ieiuniũ q̃
drageſime debito tp̄e obſeruet̃. ¶ Tertia:
eſt vtrũ ꝯueniẽs fuit xp̄m a diabolo temptari.

AD p̄mã. q. ſic ꝓcedit̃. Et vi-
detur ꝙ oẽs teneant̃ ad ieiu
niũ q̃drageſime. ¶ Primo
ſic ex euãgelio. Chriſtus ieiu
nauit. xl. diebus. ⁊. xl. noctib⁹
ſed oẽs eũ imitari debẽt ẜm illud Jo. xiij.
Exẽplũ enĩ dedi vobis vt quẽadmodum
ego feci vos faciatis: Ergo oẽs ad ieiuniũ
xl. tenẽtur. ¶ Scḋo ſic. Precepta eccleſie
obligãt ſicut p̄cepta dei. Unñ xp̄s ait Lu. x.
Qui vos audit me audit: Ergo ſimilit̃ oẽs
tenent̃ ad ſeruanda ieiunia ab eccleſia inſti
tuta: inter que ẽ ieiuniũ q̃drageſime: vt ha
bet̃ de conſe. di. iiij. Nõ licet. ⁊ c. Nõ opoꝛ
tet. ¶ Tertio ſic. Illud qḋ vtiliſ̄ ſtatutũ eſt:
nõ põt ſine nocumẽto relaxari: Sꝫ nõ ſine
vtilitate ſtatutũ ẽ. xl. ieiuniũ: ergo ñ põt ſine
nocumẽto anime p diſpẽſationem relaxari.
¶ Quarto ſic: Dicit Bernar. li. ḋ diſpẽſa
tiõe ⁊ p̄cepto. In p̄cepto ſupioris nõ põt in
ferior diſpenſare: Sed quelibet ſingularis
perſona eſt inferior: q̃ꝫ eccleſia. que ieiuniũ
quadrageſime ſub precepto ſtatuit: niſi for-
te papa: qui eſt caput eccleſie: Ergo nullus
alius põt in ieiunio quadrageſime diſpẽſa
re: ⁊ per conſequens omnes ad illud tenen
tur. ¶ In oppoſitum ſic arguit̃. Dicit Jn-
no. ꝙ nõ ſubiacet legi neceſſitas: ergo neceſ
ſitate imminẽte põt aliquis ſine peccato ie
iuniũ. xl. ⁊ quodcũqꝫ aliud ab eccleſia inſti-
tutũ pretermittere per diſpenſationẽ. Itẽ
Precepta legis naturalis nõ poſſunt p ali
quod ſtatutum immutari. Sed preceptũ le
gis naturalis eſt: vt homo ad neceſſitatẽ ci
bũ ſumat: ergo ſi neceſſitas exposceret: poſ
ſet ieiunij abſtinentiam nõ ſeruare. ¶ Rñ
deo: dicendum ſub iſta cõcluſione: ꝙ ad ie-
iunium. xl. cõmuniter omnes tenẽtur: niſi in
eis fuerit aliquod ſpeciale impedimentũ.

Pro cuius concluſionis euidentia eſt notã-
dum: q̄ ſtatuta cõmunia ꝓponuntur: ſm q̄
multitudini conueniunt: Et ideo legiſlator i
eis ſtatuendis attendit id: quod communiter
⁊ in pluribus accidit. Si quid autem ex ſpe
ciali cauſa in aliquo inueniatur: q̄ obſeruã-
tie ſtatuti repugnet: nõ intendit talem legiſ-
lator ad ſtatuti obſeruantie obligare. Eſt au
tem diſtinctio adhibenda. Naꝫ ſi cauſa eui
dens eſt: per ſeipſum licite poteſt homo ſta-
tuti obſeruantiam preterire: preſertim ꝯſue
tudine interueniente: vel ſi nõ poſſet de faci
li recurſus haberi ad ſuperiorem. Si vero
cauſa ſit dubia: debet ad ſuperiorem recur-
rere: qui habet poteſtatem in talibus diſpẽ
ſandi. Et hoc eſt obſeruandũ in ieiunijs ab
eccleſia inſtitutis: ad que cõmuniter omnes
obligantur: niſi in eis fuerit: vt dictum ẽ: ali
quod ſpeciale impedimentum. Ex iſtis eli-
ciuntur multa corelaria. Primum eſt: q̄ q̄
pueri indigent multo cibo: ⁊ nõ ſimul ſum-
pto: q̄ꝫdiu ſunt in ſtatu augmenti: Tempus
autem augmenti ſm Philoſophũ eſt vſqꝫ
ad finem tercij ſeptẽnij: vt in pluribus: non
tenentur ad ieiunia inſtituta ab eccleſia. Cõ
ueniens tamen eſt: vt in hoc tempore ſe ad
ieiunandum exerceant: plus vel minus: ſm
modum etatis ſue: ⁊ poſſibilitatem. Secun
dum corelarium eſt: q̄ peregrinãtes: et la-
borantes: qui ſine incõmodo ⁊ detrimento
ſalutis: vel deterioris ſtatus: qui requiritur
ad conſeruationem corporalis vel ſpiritua
lis vite: deferre non poſſunt peregrinatio-
nem: aut diminuere labores: ⁊ ſimul cũ hoc
non poſſunt eccleſie ieiunia obſeruare non
obligantur ad huiuſmodi ieiunia. Videtur
tamen in talibus recurrendum eſſe ad ſu-
perioris diſpenſationem: niſi forte vbi ita ẽ
conſuetum: quia ex hoc ipſo: q̄ prelati diſſi
mulant videntur annuere. Tertium corela
rium: pauperes qui nõ poſſunt ſufficienter
habere: quod eis ſufficiat ad vnaꝫ refectio
nem: videntur excuſari a ieiunijs eccleſie.
Quartum corelariuꝫ curſores: quorum vſus
eſt dominis neceſſarius: ſi non poſſunt ſi-
mul currere ⁊ ieiunare: excuſari videntur:
ſecus quando morantur ⁊ vadũt. Quintũ
corelarium mulieres pregnãtes: ⁊ mulie-
res lactantes. ſi neceſſitas debilitatis corpo
ralis impediat eas: non tenentur ieiunare.
Sextum corelarium: ſenes infirmi ⁊ debi
les: etiam excuſantur a ieiunijs huiõi. Sed
pro quãta debilitate arbitrio boni viri ſtã-
duꝫ eſt. ¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ Ad
primaꝫ reſpondetur concedẽdo: q̄ omnes
tenentur obſeruare iſta ieiunia. xl. ſm poſſi
bilitatem ſuam: ⁊ niſi in eis occurrerit ali-
quod ſpeciale impedimentum: vt dictum ẽ.
¶ Ad ſecũdam rñdetur negando ꝯñam:
Et ratio eſt: quia precepta dei ſunt de eis: q̄
ſunt de neceſſitate ſalutis: Et ideo in quoli-
bet caſu obſeruari illa oportꝫ. Sed ꝑcepta
eccleſie q̄ꝫuis vim obligandi habeãt ex au
ctoritate precipientiũ: non tamen ſemꝑ ob
ligant: ꝓpter materiam in qua preponũtur
in qua poſſunt plura impedimenta occur-
rere. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando
aſſumptũ. Dicimꝰ enĩ: q̄ id: q̃ ſm vtilitatẽ
q̄ vt in pluribꝰ accidit. iſtitutũ ẽ hoc: ꝑꝑ ne
ceſſitatẽ: aliquo caſu emergẽte: vtilit dimit
tit: ſicut in propoſito. ¶ Ad q̄rtã rñdet: q̄
nõ militat: q̄ inferior põt diſpẽſare in ꝑce-
pto ſupioris: q̄ñ diſpẽſatio ſibi a ſupiori re-
linquit: ſic̃ hic vt dictũ ẽ ſupra.

a Ad ſcõaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃ q̄
ñ õbito tpe. xl. ieiuniũ celebret.

¶ Primo ſic. Legiſlator noui teſti xp̃s q̄
drageſimã ieiunauit: ⁊ illã ſtati poſt baptiſ
mũ legit ichoaſſe: Mat. iiij. Si ergo nos
i actibꝰ nr̃is xp̃o ꝯformari dẽmus: ſtati poſt
epiphaniã: qñ baptiſmꝰ xp̃i celebrat: dẽre-
mus. xl. ieiuniũ ichoare. ¶ In oppo. ẽ vni
uerſalis eccleſie ꝯſuetudo. Rñdeo dicẽdũ:
q̄. xl. ieiuniũ õbito tpe fuit iſtitutũ. Pro q̄
notãdũ: q̄ ieiuniũ ad duo ordinat. ſ. ad dele
tionẽ culpe: ⁊ ad eleuationẽ mẽtis ad ſup-
na. Et iõ illis tpibꝰ fuerũt ieiunia idicẽda: i
quibus oportebat hoĩes a pctõ purgari: ⁊
mẽtẽ fideliũ eleuare in deũ: p deuotionẽꝫ.
Quod qdeꝫ ꝑcipue iminet añ paſchalẽ ſolẽ-

nitaté: in qua ⁊ culpe per baptiſmū relaxentur: qui ſolénniter in vigilia paſche celebraẽ qñ recoliẽ dominica ſepultura: q: ꝑ baptiſmū ↄſepelimur xp̄o in morté: vt dicitur ad Ro. vi. In feſto etiá paſche maxime oportet méte nos per deuotioné eleuari ad eternitatis gloriá: quá xp̄o reſurgendo inchoauit. Et ideo imediate añ ſolénnitaté paſchalé eccleſia ſtatuit hoc ieiuniū obſeruandum. ℂ Ad rónes in oppo. rñdetur negádo cóſequétiam. Et ró eſt: q: xp̄o nó ieiunauit: q̄ſi ipſe ieiunio indigeret. Sꝫ vt ad gr̄am eius ſuſcipiendá exéplo ſui ieiunio nos ꝑpararet. Et ideo poſt baptiſmū ſuū, in quo plenitudo gratie ipſius declarata eſt teſtimonio patris: ⁊ ſpūs: ⁊ etiam Jo. bap. decebat: vt exéplum ieiunij ſui nobis ꝑponeret. Nobis auté competit ieiuniū: vt ꝑparemur ad ſuſcipiendá gratiá ipſius: Et q: ſacramenta gratie eius: ꝑcipue ꝑponūtur circa feſtū paſchale: ideo imediate añ ſolénnitaté paſchalé: quadrageſimale ieiuniū ipletur: Et etiaꝫ q: tépus veris: qȯ tunc incipit: maxime eſt ↄcupiſcétie aptū. Et q: ſignificaẽ: ꝙ ad gloriá reſurrectionis per tribulatióes vite pñtis venimus: ſicut ⁊ xp̄o per paſſionem.

A D tertiá. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nó fuit cóueniens chriſtum tentari a diabolo. ℂ Primo ſic. Tétare eſt experiméntū ſumere: qȯ quideꝫ non fit: niſi de re ignota. Sed virtus chriſti erat etiá demonibus nota Diciẽ enim Lu. iiij. ꝙ xp̄o nó ſinebat demonia loqui: q: ſciebant ipſum eſſe xp̄m: Ergo videtur ꝙ non fuerit ↄueniens xp̄m tétari. ℂ Secūdo ſic. Ad hoc xp̄o venerat: vt opera diaboli diſſolueret: ſcḋm illud Jo. i. iij. In hoc apparuit filius dei: vt diſſolueret opera diaboli: Sꝫ nó eſt eiuſdé diſſoluere opera alicuiꝰ: ⁊ ea pati: ergo videẽ incóueniens fuiſſe: ꝙ xp̄o pateretẽ ſe tétari a diabolo. ℂ Tertio Triplex eſt tétatio. ſ. a carne: a mundo: ⁊ a diabolo. Sed xp̄o non fuit tétatus nec a carne nec a mūdo: ergo etiá nec debuit tentari a diabolo. ℂ Quarto: Ois xp̄i actio eſt noſtra inſtructio: Ergo xp̄o permittédo ſe tétari a diabolo: videẽ dare nobis viá: ꝙ exhibeamus nos tétationibus: qȯ eſt incautū valde: Ergo ⁊c̄. ℂ Preterea hic arguitur ↄtra aliqua: que dicuntur in litera euágelij. Et primo ↄtra illud: ꝙ diabolus aſſumpſit xp̄m ſupra pinnaculū: vel in monté excelſuꝫ Hoc enim audire humane horreſcunt aures: Ergo nó videtur cóueniés. ℂ Quinto Nó videẽ poſſibile: ꝙ xp̄o ſupra pinnaculū tépli ſtari potuerit: qui ab alijs videret. Jté nec aliquis mons tá altus inuenitur: vt inde totus mūdus inſpici poſſit: ⁊ ſic ex co nó potuerit xp̄o omnia regna mūdi oſ̄ndi. Ergo videẽ ꝙ incóueniéter tétatio xp̄i deſcribatẽ: ℂ In oppo. é euágeliū pñs. Rñdeo dicendū: ꝙ cóueniens fuit xp̄m ſe permiſiſſe tétari a diabolo. Que cóclúſio oſténditur ex multis. Primo vt nobis ↄtra tentatióes auxiliū ferret. Vñ Gregoriꝰ in omelia. Nó erat indignū redéptori noſtro: ꝙ tétari voluit: qui venerat etiam occidi: vt ſic tentatióes noſtras ſuis tétationibus téporalibus vinceret: ſicut morté noſtraꝫ ſua morte ſuperauit. Scḋo propter noſtrá cautelá: vt nullus quátūcūqꝫ ſanctus: ſe exiſtimet ſecuruꝫ ⁊ immuné a tentatióe. Vñ etiaꝫ poſt baptiſmū tétari voluit quia ſicut hylariꝰ dicit ſup Mat. In ſanctificatis maxime diaboli tentaméta graſſantur: quia victoria maior eſt ei ḋ ſanctis exoptáda. Vñ Eccleſia. ij. diciẽ. Fili accedés ad ſeruitutem dei ſta in iuſticia: ⁊ timore: ⁊ prepara animam tuá ad tentationé. Tertio propter exéplum vt ſ. nos inſtrueret: qualiter diaboli tentatióes vincamus: vt Auguſtinus dicit. iij. de trini. Quarto vt nobis fiduciam de ſua miſericordia largiretur. Vñ dicitur ad Hebre. iiij. Non habemus pontificé: qui non poſſit compati infirmitatibus noſtris. Tentatum auté per omnia pro ſimilitudine abſqꝫ peccato. ℂ Ad ratióes in oppo. ℂ Ad primá rñdetur negando minorem. ſ. ꝙ virtus xp̄i eſſet certitudinaliter nota demonibus ſicut

dicit Auguſti. ix. de ciui. dei. xp̄s tm̄ innotuit de-
monibus quātū voluit: nō per id qd̄ eſt vi
ta eterna: ſed per quedā tēporalia ſue virtu
tis effecta: ex quibus quandā coniecturam
habebant: xp̄m eſſe filiū dei. Sed quia tñ
ſuas quedaz ſigna in eo humane nature infir
mitatis videbant: non pro certo cognoſce-
bant eū eſſe filiū dei. Et ideo diabolus eum
tētare voluit. Et hoc ſignificatur Mat. iiij.
vbi dicitur: q̄ poſtq̄z eſuriit: acceſſit tētator
ad eū: quia vt dicit Hylarius temptare xp̄m
diabolus nō fuiſſet auſus: niſi i eū p̄ qd̄ eſu
riei infirmitatē: que ſunt hoīs: recognoſce-
ret. Et idem dicit Gregorius. ¶ Ad ſecun
dam rñdetur negando pñam. Et ratio ē: q̄
xp̄s venerat diſſoluere opera diaboli: non
potentia agendo: ſed magis ab eo: ⁊ eius mē
bris patiendo: vt ſic diabolū vinceret: iuſti
cia: nō poteſtate. ¶ Ad tertiam rñdetur ne
gādo pñam. Et rō ē: q̄: xp̄s ſicut dicit Apo
ſtolus in oībus tētari voluit abſq̄z peccato
Tētatio aūt que eſt ab hoſte poteſt eſſe ſine
peccato: quia fit per ſolā exteriorē ſuggeſtio
nē. Tentatio autē: que eſt a carne: nō pōt eē
ſine peccato: q̄ hec tentatio fit per delecta-
tionē ⁊ cōcupiſcentiā: ⁊ ſicut Auguſtinus di
cit. Nōnullū peccatū eſt: cum caro cōcupi-
ſcit aduerſus ſpiritū. Et ideo xp̄s tētari vo
luit ab hoſte: nō a carne. ¶ Ad quartā rñ-
detur negando pñam: cū dicit q̄ oīs actio
xp̄i ⁊c. Rñdetur: q̄ aliqua in xp̄o imitari
debemus: ⁊ aliqua mirari: quecūq̄z ſunt ope
ra virtutum imitari debemus: que aūt ſunt
poteſtatis nō imitari debemus: ſed mirari:
Et iſtud eſt vnū de illis. Vñ nos noſtre infir
mitatis cōſcij: nō debemus nobis facere tē
tationū occaſiones. ¶ Ad quintā: de illo vbo
q̄ diabolus aſſumpſit xp̄m: rñdetur q̄
vt dicit Albertus magnus ſup Mat. quidā
ſanctorū videnē dicere q̄ aſſumpſit euz
portādo ſuper ſe corporaliter aſſumpto cor
pore vt dicit Gregorius in omelia. Nec ē
mirū ſi ſe ab illo permiſit i montē duci: qui
ſe permiſit a mēbris ipſius crucifigi. Sed
Criſo. dicit q̄ aſſumpſit euz: ducendo poſt
ſe: ⁊ ita exhortādo induxit eū ad hoc: vt iret
poſt eū: ⁊ xp̄s ex diſpoſitione ſue ſapientie
iuit cū eo: vbi ille cupiebat eū habere ad tē
tandū. Unde dicit ſanctus Tho. cū dicitur
aſſumptus a diabolo: nō intelligitur q̄ſi ex
neceſſitate: ſed quia: vt Origenes dicit ſup
Lu. ſequebatur eū ad tentationē: quaſi athle-
ta ſponte procedens. ¶ Ad ſextaz rñdetur:
primo q̄ ſicut dicit Criſo. diabolus ſic xp̄z
aſſumebat in pinnaculū templi vt ab oībus
videretur. xp̄s aūt neſciēte diabolo ſic age
bat: vt a nemine videretur. Nō aūt conſe-
quenter dicitur de monte excelſo ⁊c. nō eſt
intelligendum q̄ videret ipſa regna: vel ci
uitates: vel populos: vel aurum: vel argen
tum: ſed partes: in quibus vnūquodq̄z re-
gnum: vel ciuitas poſita eſt: diabolus xp̄o
digito demonſtrabat: ⁊ vniuſcuiuſq̄z regni
honores ⁊ ſtatum verbis exponebat.

¶ In dominica ſecunda quadrageſime le
gitur euangelium illud.

¶ In illo tempore Aſſumpſit Jeſus Pe-
trum ⁊ Joannem ⁊c.

¶ Math. xvij. Circa quod poſſunt diſpu-
tari ſc. queſtiones.

¶ Prima: vtrum conueniens fuit chriſtuz
transfigurari.

¶ Secunda: vtrum conuenienter ibi ſint
inuenti teſtes transfigurationis Moyſes
Helyas ⁊ Petrus ⁊ Jacobus ⁊ Joānes.

¶ Tertia: vtrū errauerit Petrus dicens
bonū eſt nos hic eſſe: ⁊ petēs tria taber-
nacula fieri: Chriſto vnum: Helye vnum
⁊ Moyſi aliud.

Ad primam. q. ſic proceditur.
Et videtur q̄ non fuit conue
niens chriſtuz transfigurari.
¶ Primo ſic. Non enim cō
uenit vero corpori vt in di-
uerſas figuras mutetur. Sed corpori fanta
ſtico. Corpus autem xp̄i non fuit fantaſticū
ſed verum: Ergo transfigurari non debuit
Si dicatur: q̄ transfiguratio dicitur clari-
tatis aſſumptio: contra ſic. Figura eſt in quar
ta ſpecie qualitatis: Claritas autem ē in ter

tia: cum ſit ſenſibilis qualitas: Ergo aſſumptio claritatis a xpo tranſfigurari dici nõ dꝫ. ¶ Tertio. Impoſſibile eſt: ꝙ idẽ corpꝰ ſit ſimul opacũ ⁊ lucidum: Sed ſm rei veritatẽ: corpus xpi opacũ erat: Ergo claritas nõ inerat ei ſm veritatẽ. ¶ Quarto ſic. Corporis glorioſi ſunt quatuor dotes. ſ. impaſſibilitas: agilitas: ſubtilitas: ⁊ claritas: Sed ꝑ aſſumptionem aliarum trium non dicitur tranſfiguratus: Ergo nec per aſſumptionẽ claritatis. ¶ In oppoſitũ eſt euangelium ꝑ ſens. Rñdeo dicendũ: ꝙ conueniẽs fuit xpꝫ tranſfigurari. Que concluſio oſtẽditur ſic. xps diſcipulis ſuis ꝑnũciata ſua paſſiõe induxerat eos ad ſue paſſionis ſequelã. Opꝫ autẽ ad hoc: ꝙ aliquis directe procedat in viã: ⁊ qð finẽ aliqualiter ꝑcognoſcat: ſicut ſagittator: nõ recte iaciet ſagittã: niſi prius ſignũ proſpexerit: in quod iaciendũ ẽ: ⁊ hoc precipue eſt neceſſariũ: quãdo via ẽ difficilis ⁊ aſpera: ⁊ iter laborioſũ: finis vero iocũdus. xps per ſuam paſſionem ad hoc ꝑuenit vt gloriã obtineret: nõ ſolum anime: quã habuit a principio conceptionis: ſꝫ etiã corporis: ſm illud Lu. vltimo Oportuit pati xpm: ⁊ ita intrare gloriam ſuã. Ad quã gloriam etiã perducit eos: qui veſtigia ſue paſſionis ſequũtur ſm illud Act. xiiij. Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum celorum. Et ideo conueniens fuit vt diſcipulis ſuis gloriam ſue claritatis oſtẽderet: quod eſt ipſum trãſfigurari: cui ſuos cõfigurabit: ſm illud Phi. iij. Reformabit corpus humilitatis noſtre: cõfiguratum corpori claritatis ſue: vt ſic animarentur ad ſequẽdum xpm in acerbitate paſſionis: vt ergo iſtam felicitatis conſtantie fortitudinẽ toto apoſtoli corde conciperent: ⁊ nihil de ſuſcipiende crucis aſperitate formidarent: claritatem illis ſue glorie demonſtrauit. Unde Beda dicit ſuper Mat. Pia prouiſione factum eſt: vt contẽplatione ſupermanẽtis gaudij ad breue tempus deriuata fortiꝰ aduerſa tollerarent. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad ꝑmam rñdetur: ꝙ nõ ꝓcedit: quia xps nõ dicitur trãſfiguratus: ꝙ ꝑſtinam formã: aut faciem: aut corporis veritatẽ perdidiſſet. Unde Hiero. ſup Mat. dicit. Nemo putet xpm per hoc: ꝙ tranſfiguratus dicitur: priſtinam formã: ⁊ faciem: perdidiſſe: vel amiſiſſe corporis veritatẽ: ⁊ aſſumpſiſſe corpus ſpirituale: vel aereũ. Sed quõ tranſfiguratus ſit euangeliſta demonſtrat dicens. Reſplenduit facies ſicut ſol: veſtimenta aũt eius facta ſunt alba ſicut nix. Ubi ſplendor faciei oſtenditur: ⁊ candor deſcribitur veſtium: nõ ſubſtantia tollit: ſed gloria commutatur. ¶ Ad ſecũdam rñdetur negando cõſequẽtiam: Et ratio eſt: quia figura circa extremitatẽ corporis conſideratur. Eſt enim figura: que termino vel terminis comprehenditur: Et ideo omnia illa: q circa extremitatẽ corporis cõſiderantur: ad figurã quodãmodo pertinere videtur. Sicut aũt gloria ⁊ claritas corporis nõ trãſparentiã in eius ſuperficie attẽdit. Et ideo eius aſſumptio claritatis: tranſfiguratio dicitur. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptum: quoniam nõ eſt inconueniẽs: ꝙ id quod in ſe eſt opacum intrinſecus habeat claritatẽ in ſuperficie vel exterſione: ſicut eſt corpus politum: vel etiam ex alio intrinſeco ſuperinducto: ſicut ex reuerberatione ſolis: vel aliciꝰ huiuſmodi. Et ſic fuit claritas in chriſto: non ꝙ ſupra inducta ex aliquo corpore ſuperlucente: ſed miraculoſe ab ipſo deo vt dicit ſanctus Tho. in tertio. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam: Et ratio eſt: quia non eſt ſimile de dote claritatis: ⁊ de alijs dotibus: quia inter alias: claritas eſt qualitas ipſius perſone in ſeipſa. Alie vero tres dotes nõ participant niſi in aliquo actu vel motu ſeu paſſione. Oſtendit igitur xps in ſeipſo aliqua aliarum dotium indicia: puta agilitatẽ cum ſuper vndas maris ambulauit. Subtilitatis: quãdo de clauſo vtero virginis exiuit. Impaſſibilitatis: cuꝫ de manibus iudeo

rum precipitare: vel lapidare eu3 volentiū: illeſus euaſit. Nec tamen propter illas trāſfigurationes dicitur: ſed per ſolam claritatē: q̄ pertinet ad aſpectum perſone ipſius. Circa quā claritatem nota: ꝙ claritas illa: quā xp̄s in trāſfiguratione aſſumpſit: fuit claritas glorie: quātum ad eſſentiam: nō quātū ad modū eſſendi. Claritas enim corporis glorioſi deriuatur ab anime claritate: ſicut dicit Auguſti. in epiſtola ad Dioſcoru3. Et ſimiliter claritas corporis xp̄i in tranſfiguratione deriuata eſt a diuinitate ipſius: vt Damaſ. dicit: ⁊ a gloria anime eius: quā3 a principio conceptionis habuit. Quod enī a principio conceptionis chriſti gloria anime non redundaret in corpus: ex quadam diſpenſatione diuina factum eſt: vt in corpore paſſibili: noſtre redemptionis expleret miſteria: Et eodem modo ex diuina ordinatione factum eſt: vt gloria anime redūdaret in corpus: in hora tranſfigurationis: vt oſtenderet diſcipulis gloriam future reſurrectionis: vt dictum eſt.

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ nō conueniēter ducti ſunt teſtes trāſfigurationis. ¶ Primo ſic. Unuſquiſq3 enim maxime perhibere pōt teſtimoniu3 de notis. Sed qualis eēt futura gloria tempore tranſfigurationis chriſti: nulli hominū per experimentum erat adhuc notum: ſed ſolis angelis: Ergo cōuenientius angeli debuerunt duci teſtes trāſfigurationis q̄3 homines. ¶ Secūdo ſic. Teſtes veritatis nō decet aliqua fictio: Sz ſm veritate3 Moyſes ⁊ Helias non fuerunt ibi vere ſed imaginarie: vt dicit quedam glo. Lu. ix. Ergo nō fuerunt conuenientes teſtes. ¶ Tertio ſm quod dicitur Act. iiij. Omnes prophete teſtimoniu3 perhibent de xp̄o: Ergo nō ſolum Moyſes ⁊ Helyas debuerunt intereſſe tanq̄3 teſtes: ſed etiam omnes prophete. ¶ Quarto ſic. Gloria chriſti fidelibus omnibus repromittitur: quos per ſuā tranſfigurationem ad illius glorie deſideriū aſcendere voluit. Non ergo ſolos Petrum ⁊ Joannem ⁊ Jacobum in teſtimonium ſue tranſfigurationis aſſumere debuit: ſed omnes diſcipulos. ¶ In oppoſitum eſt preſens euangelium. Reſpondeo dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ conueniēter ſunt predicti teſtes ducti in teſtimonium tranſfigurationis chriſti. Iſta concluſio declaratur ſic. Chriſtus tranſfigurari voluit vt gloriam ſuam oſtenderet hominibus: vt ad eam deſiderandam homines prouocaret. Ad gloriam autem eterne beatitudinis adducuntur homines per chriſtum: non ſolum qui poſt eum fuerunt: ſed etiam qui eū precedeſſerunt. Unde eo ad paſſionem ꝑparante tam turbe que ſequebātur: q̄3 que precedebant: ei clamabant o ſanna: vt dicitur. Math. xvij. quaſi ſalutem ab eo petentes: Et ideo conueniens fuit: vt de precedētibus ipſum: teſtes adeſſent. ſ. Moyſes et Helyas: ⁊ de ſequentibus vt petrus Jacobus ⁊ Jo. vt in ore duorum vel trium teſtimonium ſtaret oē verbum. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia chriſtus per ſuam tranſfigurationem manifeſtauit diſcipulis corporis gloriam: q̄ ad ſolos homines pertinet. Et ideo conueniēter non angeli: ſed homines pro teſtibus ad hoc inducuntur. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando minorem. Dicimus enim ꝙ in rei veritate fuerūt adducti Helias de loco quodam eminenti: ad que3 fuerat raptus: vt habetur. iiij. Regū. c. ij. Et ſic apparuit in corpore ⁊ in anima. Moyſes vero adductus eſt de limbo patru3: nō quia reſurrexerit: ſz q: anima apparuit ibi in corpore ſibi aptato: ſicut apparēt angeli in corporibus aſſumptis. ¶ Ad gloſa3 aūt inductā dr̄: ꝙ illa dicit ſumpta de libro: q ī titulat de mirabilib9 ſacre ſcripture: q nō ē liber autēticus: ſ3 falſe aſcribit Auguſtino

Uñ illi glo.nõ eſt ſtandũ. ¶ Ad tertiũ rñ-
detur negando pñaz. Licet enim omnes p
pphete teſtimoniũ xp̃o reddant: nõ debue
runt propter hoc intereſſe transfiguratiõi
xp̃i: ſed ſufficiebãt iſte due perſone: que ca-
pita ſunt prophetarũ: que ſingulariter inter
alios inducte ſunt: Tum primo quia cũ tur
be dicebat xp̃m eſſe helyã: alij Hieremiã:
aut vnum ex pphetis. Capita pphetarum
ſecum duxit: vt ſaltem hinc appareat diffe-
rentia ſeruoꝝ & dñi. Tũ ſecũdo: q Moy
ſes legem dedit. Helias pro gloria dei emu
lator fuit: ſm qd de eo ſcribitur. iij. Regũ.
xix. zelo zelatus ſum p dño exercituũ. Uñ
ppter hoc: q ſimul cũ xp̃o apparent: exclu
ditur calũnia iudeoꝝ accuſantiũ xp̃m: tan-
q̃z legis transgreſſorem: & blaſphemum. dei
gloriã ſibi vſurpantẽ. Tũ tertio vt oſtende
ret ſe habere poteſtatẽ mortis & vite: & eſſe
iudicẽ mortuoꝝ & viuoꝝ: p hoc q Moy
ſem iaz mortuũ & Helyã adhuc viuentẽ ſe-
cum ducit. ¶ Ad quartũ rñdetur negando
pñam. Et rõ eſt: quia miſteria nõ ſunt omni
bus exponenda immediate: ſz per maiores
ſuo tẽpore ad alios debẽt deuenire. Et ideo
vt Criſo. dicit aſſumpſit tres tanq̃z potio-
res. Nam petrus excellens fuit in dilectio
ne: quã habuit ad xp̃m: & iterum in poteſta
te ſibi cõmiſſa. Joannes vero in priuilegio
amoris: quo a xp̃o diligebatur propter ſuã
virginitatem: & propter prerogatiuã euan-
gelice doctrine. Jacobus aũt propter pro-
gatiuam martirij. Fuit enim primus ante
alios diſcipulos paſſus martiriũ ppt xp̃m.

D tertiam. q. ſic proceditur.
Et videt q petrus nõ erra-
uerit: dicendo bonum ẽ nos
hic eẽ: vel petẽdo tria taber-
nacula &c. ¶ Primo ſic. Di
cit glo. Bene nouerat: q diceret: dũ ait bo
nũ eſt nos hic eſſe: quia reuera ſolum ho-
minis bonũ eſt intrare in gaudiũ dñi ſui: &
huic in eternũ cõtẽplando aſſiſtere. ¶ Se-
cũdo ſic. Dicit in Pſ. Adherere deo bo-
nũ eſt: Sz hoc dicit Petrus: Ergo nõ erra
uit. ¶ In oppo. videt illud q Marcus &
Lucas dicũt. q Petrus hoc dicens neſcie
bat quid diceret. Rñdeo dicendũ: q i hoc
Petrus dicitur erraſſe multipliciter: vt colli
gitur ex glo. ſanctoꝝ patrũ. Primo in hoc
q credidit q in ſolo aſpectu humanita-
tis xp̃i conſiſteret beatitudo. Et ideo illud
ſufficere pro finali beatitudine: quod nõ ẽ
verum: quoniã beatitudo eſſentialis 9ſiſtit
in aſpectu claro ipſius diuinitatis: & perfe-
cta eius fruitione. Accidentaliter autem cõ
ſiſtit in aſpectu humanitatis chriſti: & dele-
ctatione conſequente. Iſti autem apoſtoli q
admiſſi fuerũt ad transfigurationẽ: nõ vide
runt ipſius diuinitatem: ſed tantũ eius hu
manitatem in forma glorioſa. Unde verba
Petri non erant rationabilia: quia in ſolo
aſpectu humanitatis chriſti: nõ conſiſtit bea
titudinis eſſentia: vt dictũ eſt. Secundo di-
citur erraſſe: ſiue male dixiſſe: quia credidit
in hoc eẽ gloriam ſanctorum: que non eſt
hic: ſed in celis: ſm illud Lu. x. Gaudete: &
exultate quia merces veſtra copioſa eſt in
celis. Tertio: quia credidit q in hac vita
mortali poſſit vera beatitudo haberi: con-
tra illud Apoſtoli ad Heb. c. xiij. Non ha
bemus hic ciuitatem manentem: ſed futurã
inquirimus. Quarto: quia credidit q do
mibus indigeremus pro beatitudine conſe
quenda: cum in illa celeſtis vite gloria: vt di
cit Beda domus neceſſaria non erit: vbi
diuine contemplationis luce omnia parifi-
cante nulla aduerſitatis alicuius timenda
nulla remanebit: teſtante apoſtolo Joanne
Apoca. xv. qui eiuſdem ciuitatis ſuperne
claritatem deſcribens dicit. Inter alia: & tẽ
plum non vidi in ea. Deus enim omnipo-
tens templum illius eſt & agnus. Quinto
errauit ſiue male dixit: q tria tabernacula
petit fieri: in hoc errauit. Dicit Albertus
q legis & prophete & euangelij non ſunt
tres habitationes: ſed vna: que eſt eccleſia.
Apoca. xxj. Ecce tabernaculum dei cum
hominibus. Unde glo. Marci. ix. de iſtis
ita dicit. Petrus oblitus ſanctis regni pro

mitti non in terris ſed in celis: ⁊ ſic ⁊ apo
ſtolos adhuc mortali carne indutos: immor
talis vite ſtatum ſubire non poſſe: domum
etiam manufactam neceſſariam non eſſe.
Legi quoqꝫ ⁊ prophetis etiam euangelio
tria tabernacula facere cupit: cum non poſ
ſint ſeparari: in vnum iniciata tabernaculū
i. eccleſia dei. Sexto dicitur erraſſe: quia cō
parauit chriſtū alijs dicēs: tibi vnū: Moy
ſi vnum: helye vnum ⁊c. quod non debet
fieri quia nihil ē comparabile chriſto Job.
xxxij. Deum hominū nō equabo. Unde vt
ait gloſa in preſenti euangelio: quia Petrꝰ
imprudenter queſiuit: reſponſionem domi
ni non meruit: ſed vox patris teſtatur de fi
lio ⁊c. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad
primā reſpōdetur ꝙ Petrus dicendo bo
num eſt nos hic eſſe: ſi vellet pro finali bea
titudine ſufficere ſibi viſionem ſolam hu
manitatis chriſti: errabat vt dictū ē. ¶ Ad
ſecundam patet eadem reſponſio.

¶ In dominica tertia quadrageſime ē euā
gelium In illo tempore Erat Jeſus eijciēs
⁊c. Lu. xi. Circa quod poſſunt hec queſtio
nes diſputari.

¶ Prima eſt: vtrum xp̄s ſufficienter oſtē
dit ſe non in belzebub: ſed in virtute dei eij
cere demonia:

¶ Secunda: vtrum ſufficiens fuit illud ar
gumentū chriſti. Si in digito dei eicio de
monia: profecto venit in vos regnum dei.
i. xp̄s ſiue meſſias promiſſus in lege venit.

¶ Tertia eſt: vtrū cōueniens fuit ꝙ carnē
ſumeret d̄ femina: quia dicitur beatus ven
ter ⁊c.

AD primā. q. ſic procedit. Et vi
detur ꝙ chriſtus nō ſufficiē
ter oſtendit ſe non in belze
bub eijcere d̄monia: ſed in v̄
tute dei. ¶ Primo ſic. De
mones cum inter ſe habeant prelationē: vt
minor maiori imperanti obediat ⁊ ſeruiat:
non dubium videtur quin imperio ſupio
ris inferior demon poſſit expelli ab homi
ne: Ergo ⁊c. ¶ Secundo arguitur ex dicto
ſancti Tho. qui hoc dicit ꝙ v̄tute ſuperio
rum demonū alij demones expellabātur.
¶ Tertio idem arguitur: ꝙ nigromantici
religare quandoqꝫ dicuntur demones: per
illicitas incantationes: Ergo per eaſdē poſ
ſunt ſoluere eos de corporibus hominum:
⁊ ſic eicere. ¶ In oppoſitum videtur eſſe
euangelium preſens. Reſpondeo. Scien
dum autem ē primo: ꝙ phariſei odio habe
bant Chriſtum: quia acriter arguebat eorū
vicia. Et ideo miracula ab ipſo facta virtu
te diuina: dicebant eſſe facta arte magica: ⁊
eodem modo eiectionem demonum factā
p chriſtum: dicebant fieri virtute cuiuſdam
ſuperioris demonis: cui inferiores obedie
bant: ad nutum de corporibus exeundo. Si
cut enim in angelis ſunt ordines: ⁊ alij alijs
ſunt ſuperiores: ſic in demonibus: cū in eis
remanſerint naturalia integra ſm̄ Diony.
Dicebant enim phariſei: ꝙ xp̄s habebat ali
quem demonem ſuperiorē: quē vocabant
Belzebub ſibi familiarē: ⁊ priuatum: ⁊ ſic
demones inferiores d̄ corporibus obſeſſis
eiciebat per illum. Secundo ſciendum: ꝙ
vt dicit ſanctus Tho. in tertia parte. q. xliij.
ar. ij. Aliter chriſtus expellebat demones:
q̄ʒ virtute demonum. Expellebantur nam
qꝫ virtute ſuperiorum demonū: demones
a corporibus: ſed tamen remanebat do
minium eorum: quantum ad animas. Non
enim contra regnum ſuum diabolus agit:
ſed chriſtus depellebat non ſolum a corpo
re: ſʒ multo magis ab anima. Unde Augu
ſtinus libro. lxxxiij. q. lxxviij. Quom impiꝰ
vel inuocatione alterius demonis demon
exit a corpore iam non eicitur: ſed magis in
tima ingreditur operando: ſm̄ apoſtolū in
filios diffidentie. Chriſtus autem remoue
bat a corpore ⁊ ab anima. Non enim prin
cipaliter intendebat ſanitatem corporis: ſed
anime: vt patet ex illo Jo. v. Ecce ſanus fa
ctus es: iam noli peccare: ne deterius tibi ali
quid contingat. Iſtis notatis ponitur con
cluſio reſponſalis: ꝙ ſufficienter chriſtus ſe
oſtēdit eicere: non in Belzebub: ſed in vir

tute dei eijcere demonia. Prima ratio chri
ſti. Si ſathanas ſathanam eijcit: tā. ſ. in cor
pore quā in anima: tunc cum diuiſio ſit in-
ter demones: quomodo ſtabit regnum ei⁹?
cum omne regnum in ſe diuiſum deſolabi-
tur: quaſi diceret vt inquit Hiero. Regnū
diaboli ſtat in peccatoribus: vſqꝫ ad dieꝫ iu
dicij: quia tūc euacuabitur omnis poteſtas.
Unde ſi hoc iam eſſet: eſſet iam finis mun
di. Vel ſic ſcḋm hylarium. Si de poteſtate
mea eſt: ꝙ ego faciam ꝙ vnus demon ex-
pellat alium: ergo ego deſtruo regnum dia
boli: ⁊ ex hoc debetur mihi adherere. Se-
cūdo ſic. Si ego eijcio in Belzebub demo
nia: filij veſtri. ſ. apoſtoli de eorum carne de
ſcendentes: vel alij quidam iudei ꝗ nō erāt
de diſcipulis chriſti: qui non in nomine chri
ſti eijciebant demonia: in quo eijciunt: ſi di
citis illos eijcere demonia ī virtute dei: idē
debetis confiteri de me. Tertio ſic probat:
quia demonem expellere de regno ſuo nō
poſſem niſi eſſē fortior eo: nec eum vincere
poſſem: niſi virtute diuina: cum non ſit po-
teſtas in terra: que comparetur ei. Iob. xli.
Quarto ſic. Qui non eſt mecum ⁊ c̄: rō eſt
talis. Voluntas ei⁹: que obedit alicui: ē cō-
formis voluntati illius cui obedit: ſaltem in
facto. Si ergo chriſtus in virtute demonis
faceret miracula: ſequeretur: ꝙ chriſtus et
demones eſſent cōcordes in factis. Hoc au
tem eſt falſum: quia facta chriſti ⁊ doctrina
erant ad remouendum homines a pecca-
tis. facta autem demonis ad deſtruendum
homines per peccatuꝫ. Ex quo ſequitur ꝙ
chriſtus nō operatur in virtute demonis.
Et hoc eſt ꝙ dicit. Qui non eſt mecuꝫ per
concordiam in facto ⁊ voluntate contra me
eſt. Et huiuſmodi eſt diabolus qui non col
ligit mecum. Chriſti enim eſt colligere. de-
monis eſt diſpergere: ⁊ ſic regnum chriſti
cum regno demonum nullam habet cōmu
nicationeꝫ. Colligit enim chriſtus p̄mo paſ
ſiones in formam virtutis: actiones ad nor
mam rectitudinis. electiones ad prudentiā
rationis. animales vires ⁊ motus ad men
ſuram bene conſtitute mentis: diuerſas ⁊ di
ſcurrentes ⁊ vagas cogitationes ad ↄtēpla
tionem intellectus diuini: multitudinem to
tam operum in vnum ſimplicis intentiōis:
multitudinem credentium in vnitatem cor
dis: multitudinem omnium in omnibus na
tionibus ad vnitatem vnius ouilis ⁊ eiuſ
paſtoralis. Et ſic ſemper chriſt⁹ in colligēdo
eſt et congregando. Unde Auguſtinus in
x. Confeſſionum. In omnibus que mente
percurro: non inuenio locum tutum anime
mee: preter te: in quo colligantur diſperſa
mea. Contrario autem modo vt dicit. Al-
bertus magnus diſpergit diabolus: qui di
uiſionis pater eſt ⁊ origo. Diſpergit enim
in varietatem paſſionum deſideria peccan
tium. diſpergit in corruptionem ſ actionem:
multitudinem operum iniuſtorum. diſper-
git voluntatem in diuerſitatem eligibilium:
diſpergit mentis menſuram per diuerſita-
teꝫ animalium motuum. diſpergit intellectū
in euagationes cogitationum inutilium: diſ
pergit intentionem per diuerſitatem finiuꝫ
intentorum. diſpergit credentes in contra-
rietatem diſcordiarum: vnitatem eccleſia-
rum in diuerſitatem errorum Io. x. Lupus
diſpergit oues. ¶ Ad rationes in oppoſi-
tum. ¶ Ad primam dicendum: reſponde-
tur multipliciter. ¶ Primo negando con
ſequentiam. Et ratio eſt: quia licet poſſibile
ſit poteſtati ſuperiorum demonum ꝙ aliqs
demon poſſit eijci aut expelli de corpore ſo
lo hominis: non tamen de anima. Chriſtus
autem eijciebat demonia non ſolum a cor-
poribus: ſed ab anima: vt dictum eſt. ¶ Se
cundo reſpondetur: ꝙ quando diabolus ꝓ
cepto ſiue imperio ſuperioris exit: non dici
tur proprie eijci: ſed voluntarie ex obedien
tia exire: quia eijcere dicit̄ quid violentuꝫ.
Chriſtus autem eijciebat demonia violen-
ter: ⁊ contra voluntatem eorum. Unde ge-

meſtes clamabant. Filij Dauid quid no-bis ⁊ tibi: veniſti ante temp⁹ torquere nos? Math. ix. ¶ Tertio reſpondetur: ꝙ licet demon videatur expelli: non eſt tamen ve-ra expulſio: ſed ficta ⁊ ſimulata ad deceptio-nem: ſed tamen ceſſat a vexatione ⁊ leſio-ne: quam intulerat: ſicut aliquando oſtẽdũt ſe egros curare: non ſanitatem conferendo ſed a leſionibus quas infirmis inferunt ceſ-ſando. ¶ Ad ſecũdã rationem reſponde-tur: vt dictũ ẽ ex ipſo dicto ſancti Thome. ¶ Ad tertiam reſpondetur dupliciter: pꝛi-mo ſicut ad primum. Secundo poteſt dici vt dicit Nicolaus de lira in hoc euangelio ꝙ ſm ꝙ dicit Hierony. licet arte magica poſſunt aliqua miracula fieri: tamen illa ꝑ-tinent ad curioſitatem tantum: ⁊ vanitatem ſicut Symon magus faciebat ſtatuas am-bulare: loqui: ⁊ ridere: ⁊ conſimilia: vt ha-betur in itinerario clementis: Sed illa que ſunt ſalubꝛia: vt curatio languidorum: illu-minatio cecorum: ⁊ huiuſmodi: nõ poſſunt magicis artibus fieri. Et ideo opoꝛtet talia attribui diuine vꝛtuti. Et talia faciebat xp̃s.

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ ſit ſufficiens argumentum illud chꝛiſti: ſi in digito dei eijcio demonia pꝛofecto venit in vos re-gnũ dei. i. chꝛiſtus: ſiue meſſias pꝛomiſſus in lege venit. ¶ Pꝛimo ſic. Legitur ꝙ Sa-lamon vt dicit Beda ſuper Act. apoſtolo-rum. xix. Excogitauit ⁊ docuit exoꝛciſmos: quibus immundi ſpiritus expulſi ab homi-nibus: non audebant ad homines reuerti. Si illa expulſio non fuit argumentũ aduẽ-tus regni chꝛiſti: ergo nec expulſio demo-num facta per chꝛiſtum. Conſequentia vi-detur bona. ¶ Secundo ſic. Chꝛiſtus ope-ra magis miraculoſa fecit q̃z eijcere demo-nia: Sed ex alijs operibus non intulit hoc argumentũ aduentus regni ſui: Ergo nec ex hoc videtur argui. ¶ Tertio ex euange-lio pꝛeſenti. Filij iudeoꝛũ: ſiue dicãtur apo-ſtoli: ſiue alij exoꝛciſte: faciebant miracula in virtute dei: Sed ex opere illoꝛum non in-fertur hoc argumentum: Ergo nec ex fa-cto chꝛiſti. ¶ In oppoſitum eſt verbũ chꝛi-ſti. Reſpondeo dicendum ſub iſta conclu-ſione ꝙ argumẽtum chꝛiſti: quo arguit: Si in digito dei eijcio demonia: pꝛofecto ve-nit in vos regnum dei: eſt efficaciſſimum. Quod ſic oſtenditur: vt dictum eſt in con-cluſione ſuperioꝛi: chꝛiſtus eijciendo demo-nia ab hominibus non ſolum eijciebat a coꝛpoꝛibus violenter contra voluntatem demonum: ſed pꝛincipaliter ab animabus in quibus regnabat diabolus per pecca-tum: et ita chꝛiſtus diminuebat: ſiue eua-cuabat regnum diaboli: et dilatabat re-gnum ſuum: regando in coꝛdibus homi-num per fidem. De quo dicitur. Luc. ij. Regni eius non erit finis. Et. i. Coꝛin. xv. Opoꝛtet autem illum regnare ſcilicet per fidem: donec ponat inimicos eius ſub pe-dibus eius. Hec autem poteſtatis demo-num debilitatio: ſiue diminutio: ſignũ erat aduentus regni chꝛiſti: ſm illud Numeri. xxiiij. Oꝛietur ſtella ex Jacob: quia in na-tiuitate chꝛiſti ſtella apparuit: que magos ad chꝛiſtum natum perduxit: vt habetur Math. ij. Et ſurget virga de iſrael. i. chꝛi-ſtus: ſecundum poteſtatem regiam. Unde de ipſo dicitur Pſal. ij. Reges eos in virga ferrea: percutiet duces. i. ydolatras. Unde per chꝛiſti aduentum: deſtructa eſt ydolatria: et vaſtauit omnes filios Se-dech. i. omnes populos ſubijciet fidei ca-tholice ante finem mundi: licet nondum ſit impletum. Item yſa. liij. de eo dicitur Foꝛtium diuidet ſpolia: pꝛo eo ꝙ tradidit in moꝛtem animam ſuam: foꝛtium. i. de-monum. Chꝛiſtus ſpolia diuiſit: cũ patres de limbo in ſua reſurrectione extrahendo: eoꝛũ potentiã eoꝛũ diminuendo. Itẽ Ezechi. xxxiiij. Suſcitabo paſtoꝛẽ veſtrũ ſeruũ meũ

Dauid.i.xpi natq de Dauid deſcēdit ſʒ car
nē. Mat.i. Et ceſſare faciam beſtias peſſi
mas de terra.i.potētias diaboli:q̄ p morte
xpi diminute ſunt:⁊.ſ.⁊ ſciēt.ſ. Iſrael:quia
ego dñs cū contriuero cathenas iugi eorū:
⁊ eruero eos de manu.i.poteſtate imperā-
tiū ſibi.i.pncipū demonioꝝ. Itē Zacha.xiij.
dicitur. Spiritū immūdum auferā de terra
Ecce manifeſtū: Ergo omnia hec completa
ſunt per paſſionem xpi. Unde Io.xij. xps
inſtante paſſione princeps huius mūdi ei-
cietur foras. Quoniam ergo iſta fienda eſſent
per xpm:efficaciſſimum argumentum erat
xpi cum dicebat. Si in digito dei ideſt vir-
tute diuina eicio demonia:nō ſolum ab ho
minū corporibus:ſed etiam ab animabus
profecto venit in vos regnū dei ideſt xps
promiſſus:qui expulſo dominio demonis:
regnaturꝰ ē p fide i cordibꝰ fideliū. Ad etiā
dictū eſt: q per chriſti paſſionē liberati fui
mus a poteſtate diaboli:⁊ nihilominus vi-
demus:q adhuc nocet hominibus:quantū
ad animas temptando:⁊ quādoq; vexando:
quantum ad corpus:eſt pro noticia plenio-
ri veritatis huiuſmodi ſciendū:q vt dicit
ſanctus Thomas. poteſtas demonis in duo
bus conſiſtit ſcilicet impugnando:⁊ detinē
do deuictos. Ex eo autē q quis impugna
tur:nōdum ſeruus factus eſt:ſed ex eo q vi
ctus eſt:vt patet.ij. Petri.ij. Deuicerat au
tem diabolus totum genus humanū in pri
mis parētibus:⁊ eis dominabatur:dū eos
ad hoc ſecundum ſuum votum deduxerat:
vt nullus paradiſi ianuam intraret. Deuin
cit vnūquemq; ſingulariter:dum eū ad pec
catū inclinat:quia qui facit peccatum:ſeruus
eſt peccati. Poteſtatem ergo diaboli:qua
victos detinet:xps per paſſionem amoue-
ret:quantum ad ſufficientiam: quāuis non
quantum ad efficaciam:niſi in illis:qui vī
paſſionis ſuſcipiunt per fidem:⁊ caritatem
⁊ ſacramenta. Et per hoc dicitur dominiū
euacuaſſe. Unde quia iam diabolus nō po
teſt impedire ſanctos a conſecutione glorie
ſicut faciebat ante:ſed poteſtatē qua impu
gnat nō euacuauit ſed debilitauit:dum ip-
ſum vicit:⁊ dum hominibus auxilia multa
ad reſiſtendum tribuit:ſicut ſacramēta gra
tiam habundantiorē ⁊ alia huiuſmodi. Un
de licet diabolus permittatur temptare ho-
mines:ad exercitium ⁊ meritum ſanctorū:
nō tamen de facili ſuperat:inquātū homo
plura remedia habet. ℂ Ad rationes i op
poſitum. ℂ Ad primam rñdetur negando
cōſequētiā. Et ratio eſt duplex. Una quia
expulſio demonum facta per exorciſmos
erat tantum a corporibus:nō ab animabꝰ.
Secunda rō eſt:quia xps propria virtute ⁊
poteſtate:demones expellebat iam de cor-
poribus q̄ʒ de animabus. Alij vero nō ni
ſi medicante a deo vel diabolo. ℂ Ad ſecū
dā rñdetur negādo aſſumptum: Unde
xps ad.q. ppoſitam ſibi per diſcipulos Io
annis:tu es qui venturus es:an alium ex-
pectamus:hoc modo rñdit dicens. Euntes
renunciate Io.que audiſtis ⁊ vidiſtis:ceci
vident:claudi ambulabant:leproſi mundi-
tur:⁊c. quaſi diceret. Quoniam iſta facio pro-
pria virtute:pfecto ego ſum qui venturus
erat:⁊ nō eſt alius expectandus. Item Io.
i.dicit. Si opera nō feciſſem in eis:que ne-
mo alius fecit:peccatū nō haberēt infideli
tatis in me. Et ita p; q virtualiter ex operi
bus ſuis arguebat regnum ſuum ⁊ domi-
nium veniſſe. Decipiebantur autem iudei
in hoc:quia iſtud regnum chriſti ſpirituale:
futurum temporale credebant. Quē errо
rem eis excludit chriſtus dicens Ioā.xiiij.
Regnum meū nō eſt de hoc mūdo. ℂ Ad
tertiam rñdetur ſicut dictum eſt ad primā:
Et hec de iſta concluſione.

Ad tertiam.q.circa illud bea
tus venter qui te portauit ⁊c.
ſic proceditur. Et videtur q
non fuit conueniēns q chri-
ſtus carnem ſumeret de femi
na. ℂ Primo ſic: Sexus maſculinus ē no
bilior:q̄ʒ ſexus femininus: Sed magis de
cuit vt xps aſſumeret id:quod eſt perfectū
in humana natura: Ergo videtur q non

fuit conuenieus ꝙ xp̄s carnem aſſumeret
de femina: ſed de viro ſicut Eua de coſta
Ade viri formata eſt. ¶ Secundo ſic. Qui
cūqꝫ ex femina concipitur: vtero feminco
clauditur: Sed deo: qui celum ⁊ terrā im-
plet: vt dicitur Hiere. iij. nō cōpetit vt par
uo feminco vtero includatur: Ergo videt
ꝙ nō debuit ↄcipi de femina. ¶ Tertio ſic
Illi qui cōcipiuntur de femina: aliquā im-
mundiciā patiuntur. Vñ Job. xxv. Nunqd
pōt hō apparere mūdus: natus de mulie-
re? Sed in xp̄o nulla immundicia eſſe de-
buit. Ergo nō videtur fuiſſe cōueniens: vt
carnē de femina ſuſciperet. ¶ In oppoſi.
eſt euāgeliū pñs. Rūdeo dicendū: ꝙ lꝫ fili⁹
dei carnē humanā aſſumere potuerit: de q̄
cunqꝫ materia voluiſſet: cōuenientiſſimum
tñ fuit vt de femina carnē acciperet. Tū p̄
mo quia per hoc tota natura nobilitata eſt.
Vñ Augu. libro. lxxxiij. q. Dominis libera
tio in vtroqꝫ ſexu debuit apparere: ergo q:
virū oportebat ſuſcipere: q: ſexus hono-
bilior eſt: cōueniens erat vt feminei ſexus li
beratio huic appareret: q: ille vir de femi-
na natus eſt. Tū ſecūdo q: per hoc veritas
incarnationis aſtruitur. Nam vt dicit Au-
guſti. in epiſtola ad Voluſianū. Si oīpotēs
deus hominē vbicūqꝫ formatū: nō ex ma-
terno vtero cauſaret: ꝫ repētinū afferret aſ
pectibus: nōne opinionē cōfirmaret erro-
ris: nec hominē verū ſuſcepiſſe vllo modo
crederetur: ⁊ dū oīa mirabiliter facit aufer
ret: quod miſericorditer fecit. Nunc vero
ita inter deū ⁊ hominē mediator apparuit:
vt in vnitate perſone copulās vtrāqꝫ natu
rā: ⁊ ſolita ſublimaret inſolitis: ⁊ inſolita ſo
litis temperaret. Tū tertio: ⁊ eſt rō Anſelmi.
quia per hunc modum completur oīs di-
uerſitas generationis humane. Eua vero
ꝓducta eſt ex viro ſine femina. ceteri homi
nes producūtur ex viro ⁊ femina. Vñ hoc
quartū quaſi xp̄o relinquebatur propriū: vt
ꝓduceretur ex femina ſine viro. ¶ Ad ra
tiones in oppo. ¶ Ad primam rūdetur ne
gando ↄñam Et ratio eſt: quia ideo: ꝙ ſex⁹
maſculinus nobilior ē: quā femininus: ideo
humanā naturam in maſculino ſexu aſſum
pſit: ne tamē ſexus femininus contēneretur
congruum fuit: vt carnem aſſumeret de fe
mina. Vñ Auguſt. dicit libro ꝺ agone xp̄ia
no. Nolite voſipſos contēnere viri: filius
dei: virum ſuſcepit: nolite voſipſas contem
nere femine: filius dei natus eſt ex femina.
¶ Ad ſecundam rūdetur negando ↄſequē
tiā. Et ratio eſt: quia ſicut dicit Augu. tertio
libro contra Fauſtū: qui hac obiectiōe vte
batur. Nō plane inquit catholica fides: que
xp̄m filium dei natum ſecūdum carnē cre-
dit ex virgine: vllo modo eundem dei filiū
ſic in vtero mulieris includit: ꝙ extra nō ſit:
quaſi celi ⁊ terre amminiſtrationem deſer-
uerit: ⁊ quaſi a patre receſſerit. Unde licet
nō conueniat xp̄o ſm̄ diuinitatem includi ī
ventre femine: pōt tamē conuenire ratione
nature humane aſſumpte: ſm̄ quā potuit
mori: licet ſm̄ diuinitatē immortalis fuerit.
¶ Ad tertiam rūdetur negando maiorem
Ratio ē: quia immundiciam illam patiun
tur concepti ex cōmixtione maris ⁊ femine
Hoc autem non habet locum in conceptio
ne filij dei de ſpiritu ſancto ⁊ ex Maria ꝟ
gine. Et ideo dicit Damaſ. iij. libro ꝙ fili⁹
dei cōſtruxit ſibiipſi ex caſtis ⁊ puriſſimis
ſanguinibus carnē animatā anima rōnali.
¶ In dominica quarta ē euangeliū Abijt
Jeſus trans mare ⁊c. Jo. vi. Circa qd poſ-
ſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum conuenienter xp̄s facia-
uit quinqꝫ milia hoīuꝫ de quinqꝫ panibus
qui reperti ſunt apud quendā in ſocietate.
¶ Secundo: vtrum conuenienter xp̄s ſa-
ciauit quinqꝫ milia de panibus ordeaceis ⁊
non de tritico.

¶ Tertio: vtrum xp̄s fuerit verus ꝓphe-
ta ſicut dicitur in euangelio.

Ad primam. q. ſic proceditur
Et videtur ꝙ conuenientius
xp̄s ſaciaſſet quinqꝫ milia ho-
minū ꝺ alijs panib⁹. ¶ Pri
mo ſic. Maius miraculum

tuiſſet ſaciare tantam multitudinem de pa
nibus nouiter creatis: qꝫ de panib⁹ pꝛeexi
ſtentibus: Ergo videtur ꝙ conueniētius ſa
ciaſſet illos de illis. ¶ Secūdo ſic: Panes
illi ſaciare nō poterant tantā multitudinem
niſi multiplicati: Sed multiplicatio non vi
detur poſſibilis: Ergo ⁊c̄. Pꝛobaꝰ minor
ſic. Materia non pōt traſmutari de parua
q̄ntitate in magnā: niſi per rareſactionē: ſi
cut ex vno pugillo aque generātur .x. gutte
Vel per alterius materie additionē. Sed
nō eſt dicendū ꝙ per rareſactionem multi
plicati ſunt panes: vt pꝫ: Ergo opoꝛtebit di
cere ꝙ per additionē exterioꝛis materie: ꝙ
opoꝛtebit multū amplius eē: qꝫ quinqꝫ pa
nes. Quom ergo vnūquodqꝫ denominan
dum ſit a maioꝛi parte: videtur ꝙ non de-
beat dici quinqꝫ milia hominum ſaciatos
eſſe ex quinqꝫ panibus: ſed ex alia materia
addita. ¶ Tertio ſic. Si aliqs dicat: ꝙ mul
tiplicatio facta eſt panum ſine additione cu
iuſcumqꝫ exterioꝛis materie: vel noue crea
te: contra quod: hoc videtur non bene intel
ligibile: ꝙ aliquid ſit in ſubſtantia magnus
ſine additione alterius rei: vt pꝛobat ſanct⁹
Thomas in pꝛima parte. q. xcij. ⁊ in ſecūdo
ſcripto di. xviij. ¶ In oppoſitum eſt euan-
gelium pꝛeſens. Reſpondeo dicendum: ꝙ
xp̄s conuenientius ſaciauit quinqꝫ milia ho
minuꝫ ex quinqꝫ panibus: qui reperti ſunt
in ſocietate ſua: qꝫ ex nouiter creatis. Pa-
tet concluſio: quia licet xp̄s potuerit paſce-
re turbas ex panibus nouiter creatis: vo-
luit tamen ex panibus pꝛeexiſtentibus mul
tiplicatis illas reficere duplici rōne. Pꝛi-
mo vt oſtenderet ſenſibilia a diabolo ⁊ nō
eſſe: ſicut Manichei errantes dicunt. Naꝫ
ſi hoc verum eſſet: deus non vteretur ſenſi
bilibus ad opus diuine laudis: pꝛecipue cū
ipſe venerit: vt diſſolueret opera diaboli:
vt dicitur .i. Jo. iij. Secundā ratio: vt oſten
dat: falſum eſſe: ꝙ ipſi Manichei dicunt. ſ.
doctrinam veteris teſtamēti non eſſe a deo
ſed a diabolo. Vt ergo oſtenderet non eē
aliam doctrinam noui teſtamēti: qꝫ que pꝛe
figurabatur: ⁊ continebatur in doctrina ve
teris teſtamēti: pꝛeexiſtentes panes multi-
plicauit: innuens ꝙ ipſe eſt: qui legem ⁊ pꝛo-
fecit: ⁊ adimpleuit Mat. v: Non veni le-
gem ſoluere: ſed adimplere. Sic patet: rn̄-
deo ad pꝛimū argumentum in oppoſitum.
¶ Ad ſecundam rn̄detur: ꝙ hic eſt triplex
modus dicendi. Unus eſt: ꝙ xp̄us panes
multiplicauit per additionem materie no-
uiter create. Alius modus dicendi eſt: ꝙ ꝑ
additionem alterius materie in foꝛmā pa-
nis inuiſibiliter inducendo. Et iſte modus
dicēdi eſt ſancti Tho. Unde ſic dicit in ter
tia parte. Multiplicatio panum nō ē facta
per modum creationis: ſed per additioneꝫ
extranee materie in panes conuerſe. Un-
de Auguſtinus dicit ſuper Jo. Unde multi
plicauit de paucis granis ſegetes: inde i ma
nibus ſuis multiplicauit .v. panes. Mani-
feſtum eſt autem ꝙ per conuerſionem ma
terie pꝛeexiſtentis grana multiplicantur in
ſegetes: eiuſdem ſententie eſt in pꝛima par-
te. q. xcij. ⁊ in ſecūdo ſcripto di. xviij. Et ad
pꝛobationem contra: reſpondetur negādo
conſequentiam: Et ratio eſt: quia materia:
que additur: in panes illos conuertitur: Et
ideo ex illis panibus: dicitur quinqꝫ milia
hominum ſaciaſſe. Tertius modus dicen-
di eſt: ꝙ multiplicauit in ſeipſis: nihil noui-
ter creando: nec aliquid addendo ad libitū
ſue diuinitatis. Iſtum modum dicendi te-
nēt aliqui antiqui: ſicut Hugo de ſancto vi
ctoꝛe: ⁊ Magiſter ſententiarum: ⁊ domin⁹
Albertus magnus: quemadmodum dicūt
coꝛpus Eue foꝛmatum de coſta Ade. Di-
cunt enim. Sicut deus poteſt de nihilo ali
quid facere: ita modicum coꝛpus in magnū
conuertere. Sed iſtum modum impꝛobat
ſanctus Tho. ſicut in intelligibile: ſicut di-
ctuꝫ eſt in tertio argumento.

A D ſecundam. q. ſic ꝓceditur
Et videtur ꝙ conuenientius
ſaciaſſet xp̄s turbas illas ex
panibus triticeis qꝫ oꝛdea-
ceis. ¶ Pꝛimo ſic. In mira

cuſo vini: optimum vinum fecit ex aqua: er
go videtur ꝙ conuenientiori modo debuit
frumētaceū paneꝫ facere ex panibus ordea
ceis: ⁊ ex illis turbas ſaciare. ¶ Secundo
ſic. Illud miraculum eucharistiam princi-
paliter ſignificat: Ergo videtur ꝙ debuit
turbas ſaciare de panibus frumenti: cuꝫ ta
lis ſit materia ſacramenti eucharistie: ⁊ nō
de ordeo. ¶ Tertio: quid eſt: ꝙ fragmenta
excreuerunt vſqꝫ ad numerum. xij. cophi-
norum: videtur eſſe ad quandam oſtētatio
nem. ¶ In oppoſitū eſt euangeliuꝫ pſens.
Reſpondeo dicendum: ꝙ conuenientiſſi-
me factum eſt: quicquid a xpo factum eſt:
cum ſit ſapientia: omnia ſuauiter diſponēs.
¶ Ad rationes in oppoſituꝫ. ¶ Ad pmaꝫ
rñdetur negando conſequentiam: Et ratio
eſt iuxta Albertum: ꝙ aliud eſt hic: ⁊ aliud
ibi. Illud enim miraculum de conuerſione
aque in vinum deſeruiuit iocunditati nubē
tium. Et ideo conueniebat aquam mutari i
liquorem: iocunditateꝫ facientem. Aliud au
tem deſeruiuit neceſſitati communis turbe:
Et ideo a forma neceſſitati ſeruienti: illum
panem non mutauit: maxime vt dicit Criſ
ſo. ne gule deſeruire videretur. Preterea
xps noluit creare panes de nouo: ſed pexi
ſtentes multiplicauit: vt miraculum eēt ma
gis notum: quia talis multiplicatio cōñdē
panum: magis eſt perceptibilis qꝫ creatio.
¶ Ad ſecundam reſpondetur negādo cō-
ſequentiā. Et ratio eſt: ſm Albertuꝫ: ꝙ hoc
miraculum eſt ſignum remotuꝫ eucharistie
Et ideo expreſſam ſimilitudinē in materia
nō habuit. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur: ꝙ xpo nō
fecit impleri illos cophinos ad aliquā oſtē
tationeꝫ: ſed vt oſtēderet factū miraculū: nō
eſſe fantaſticuꝫ: per hoc: ꝙ collecte reliquie
domini cōſeruate ſunt: ⁊ aliis in cibum fue
runt. Nō aūt. xij. Cophini fragmentoꝝ im
pleti ſunt: non a caſu: ſed ex diuina diſpoſi-
tiōe impleti ſunt: ſm numerum. xij. Apoſto
loꝝ ſignat: vt dicit Albertus magn⁹: ꝙ de
reliquiis xpi: que per quinqꝫ panes ſignifi
cantur: excreſceret doctrina apoſtolica in ſa

turitatem mundi.

Ad tertiam. q. ſic ꝓceditur.
Et vr̃ ꝙ xps nō fuerit ve-
rus propheta. ¶ Primo
ſic. Propheta videtur im-
portare quandam obſcurā
⁊ imperfectaꝫ noticiaꝫ: ſm
illud Numeri. xi. Si quis fuerit inter vos
propheta domini: per ſomniū: aut per viſio
nem: loquar ad euꝫ: Sed xps habuit plenā
⁊ perfectam noticiaꝫ: Ergo non fuit dicen-
dus propheta. ¶ Secundo ſic. Fides ē eo
rum: que non habentur: ita propheta eſt
eorum: que nō ſunt preſentia ſed diſtāt. Nā
ꝓpheta dicitur quaſi procul fans: Sꝫ i xpo
non ponitur fides nec ſpes: Ergo nec pro
pheta. ¶ Tertio ſic. Propheta eſt inferio
ris ordinis: qꝫ angelus: Sed xps non ē mi
noratus ab angelis: ſecundum noticiam aīe
ſed ſolum ſecundū corporis paſſioneꝫ:
vt dicitur ad Hebre. ij. Ergo videt̃ ꝙ xps
nō fuit propheta. ¶ In oppoſitum eſt euā
gelium preſens. Rñdeo primo: ꝙ xps in-
quantum fuit viator: aliquomodo potuit di
ci propheta: ſicut dicitur Deut. xviij. Pro
phetaꝫ ſuſcitabit tibi deus de fratrib⁹ tuis:
Et ipſe de ſe dicit Mat. xiij. ⁊ Io. iiij. Nō
eſt propheta ſine honore: niſi in patria ſua.
Pro quo ſciendum iuxta ſanctum Tho. ſu
per Io. ꝙ propheta dicitur videns. i. Re-
gū. ix. Qui nunc dicitur propheta: olim vo
cabatur videns. Viſio ad vim cognoſciti-
uam pertinet. In chriſto autē triplex fuit
cognitio. ſ. ſenſitiua. Et ſm hanc habuit ali
quam ſimilitudinem cuꝫ propheticis: inquā-
tuꝫ in imaginatione xpi: formari potuerunt
alique ſpecies ſenſibiles: quibus futura vel
occulta preſentarent̃: precipue propter paſ
ſibilitatem: que ſibi conueniebat ſm ſtatuꝫ
viatoris. Item fuit in chriſto cognitio intel
lectiua: Et quantum ad hanc non habuit ſi
militudineꝫ cuꝫ propheticis: ſed eſt etiā ſuper
angelos: ꝗ erat cōprehenſor excellentior
qꝫ aliqua creatura. Item fuit in eo cognitio
diuina. Et quantum ad hanc fuit ꝓpheta ꝫ

⁊ angeloꝝ inſpiratoꝛ: cum omnis cognitio cauſetur per participationē diuini verbi. Albertus vero ſuper Jo. dicit: ꝙ xp̄s pꝛopꝛie nō dicitur ꝓpheta: niſi quo ad hoc: ꝙ immobile eſt oē: quod xp̄s enūciat. Mat. vij. verba mea nō tranſibunt. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad p̄mam reſpōdetur negādo aſſumptum. Et ad pꝛobationem dicendū: ſm̄ ſanctū Tho. in tertia parte: ꝙ p illa verba nō oſtenditur eſſe de ratione ꝓphetie enigmatica cognitio. ſ. que eſt p ſomnum: quia aliqui in viſione perceperunt diuina: vt moyſes: qui palam ⁊ non per enigmata deum vidit: ⁊ tamē dictus eſt ꝓpheta: vt pꝫ Deut. vlti. Non ſurrexit vltra pꝛopheta in Iſrael ſicut Moyſes. Poteſt ſecundo reſpōderi iuxta ſuperius poſita: ꝙ ⁊ ſi xp̄s habuit plenā ⁊ perfectā noticiā: quātū ad partē intellectiuam: habuit tamen in parte imaginatiua: quaſdam ſimilitudines: in quibus etiam poterat ſpeculare diuina. Non enim ſolū erat compꝛehenſoꝛ: ſꝫ etiā viatoꝛ. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negādo ↄ̄ñam. Et ratio eſt: quia nō eſt ſimile: quia fides eſt coꝛū: que nō videntur ab ipſo credente: ⁊ ſpes eſt coꝛum: que nō habētur ab ipſo ſperante. Sed pꝛophetia eſt coꝛꝫ: que ſunt pꝛocul a cōmuni omnium ſenſu: cū quibus pꝛopheta cōuerſatur cōmunicat in ſtatu vie. Et ideo fides ⁊ ſpes repugnāt perfectioni beatitudinis xp̄i: nō autem ꝓphetia: ¶ Ad tertiā reſpondetur negando ↄ̄ñam: Et ratio eſt: quia angelus cum ſit compꝛehenſoꝛ: eſt ſupꝛa pꝛophetiam: qui eſt purus viatoꝛ: non autem ſupꝛa xp̄m: qui ſimul fuit viatoꝛ ⁊ compꝛehenſoꝛ.

¶ In dominica in paſſione eſt euangeliū In illo tempoꝛe dicebat.

¶ Jeſus turbis iudeoꝛum ⁊c. Jo. viij. Circa quod: poſſunt dī ſpūſe. q.

¶ Pꝛima eſt: vtrum xp̄s potuit redargui de aliquo peccato.

¶ Secunda eſt: vtrum xp̄s debuit ſine offenſione iudeis pꝛedicare.

¶ Tertia eſt: vtrum ſit verum ꝙ Abꝛaam vidit diem chꝛiſti.

AD pꝛimaꝫ ſic pꝛoceditur. Et videtur ꝙ xp̄s potuit redargui de aliquo pctō. ¶ Pꝛimo ſic. In xp̄o fuit peccatū. Ergo potuit redargui d̄ peccato. Cōſequentia eſt bona. Aſſumptum ꝓbatur. Dicitur enim in Ps. xxi. ex perſona xp̄i. Deus meꝰ vt quid dereliquiſti me longe a ſalute mea verba delictoꝛum meoꝛum: Ergo videtur: ꝙ in xp̄o fuerunt delicta. ¶ Secundo ſic. Dicit Apoſtolus ad Ro. v. ꝙ in Adam omnes peccauerunt. ſ. quia in eo omnes oꝛiginaliter fuerunt: Sꝫ xp̄s fuit etiaꝫ oꝛiginaliter in eo: Ergo in ipſo peccauit. ¶ Tertio ſic. Dicit̄ .ij. ad Coꝛin. v. ꝙ deus eum qui nō nouerat peccatum. ſ. xp̄m: pꝛo nobis fecerat peccatū. Sꝫ illud verum eſt: quod a deo factum eſt: Ergo in xp̄o fuit aliquod peccatum. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pꝛeſens vbi xp̄s ait Quis ex vobis arguet me d̄ peccato? Vbi dicit̄ glo. Quoniam nullꝰ poſſit arguere. Rñdeo dicendum ſub iſta concluſione. In xp̄o nullū fuit peccatū: nec oꝛiginale: nec actuale. Iſta concluſio patet .i. Petri .ij. dicit̄ de eo. Qui peccatum non fecit: nec inuentus eſt dolus in oꝛe eius: Et per conſequens de nullo peccato redargui poteſt. Veritas huius concluſionis ſic oſtenditur ex tribus: ꝓpter que xp̄s ſuſcepit defectꝰ noſtros. Pꝛimo: vt pꝛo nobis ſatiſfaceret. Et ex hoc pꝫ: ꝙ defectum peccati non aſſumpſit: nec debuit: quia peccatum nihil operatur ad ſatiſfactionem: quinimmo virtutem ſatiſfactionis impedit: quia dicitur Eccleſiaſt. xxxiiij. Dona iniquoꝛum non pꝛobat altiſſimꝰ. Secundo aſſumpſit defectus noſtros: vt veritatem humane nature compꝛobaret. Et ex hac etiam oſtenditur: ꝙ peccatum aſſumere non debuit: quia ex peccato non demonſtratur veritas humane nature: quia peccatum non pertinet ad humanam naturaꝫ: cuius deus eſt cauſa: ſed magis eſt contra naturam: per ſeminationem diaboli introdu-

ctiue vt Damaſ. dic. Tertio aſſumpſit xp̄s defectus noſtros vt nobis exemplum virtutis preberet. Ex qua parte manifeſte patet cōcluſio: quia peccato: exēpla virtutis ꝓbere non potuit: cū peccatum ſit ꝯtrariū virtuti. Unde xp̄s nullo modo aſſumpſit defectū peccati: nec originalis: nec actualis: Fuit enim agnus ſine macula quacunqȝ. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ ſicut dicit Damaſ. iij. libro. Dupliciter dicitur aliquid de xp̄o. Uno modo ſm ꝓprietatem naturalē: ⁊ ypoſtaticā: vt dicitur: factus eſt homo: ⁊ pro nobis paſſus eſt. Alio modo ſm proprietatē perſonalē ⁊ habitudinalem: prout. ſ. aliqua dicuntur de xp̄o in perſona noſtra: que ſibi ſm ſe nullo mō̄ conueniūt. Un̄ ⁊ inter ſeptem regulas Ticonij: quas ponit Auguſti. in tertio de doctrina xp̄iana. Prima ponitur de dn̄o: ⁊ ei9 corpore: cū. ſ. xp̄i ⁊ eccleſie vna perſona eſtimatur. Et ſm hoc xp̄s ex perſona mēbroꝝ ſuorum loquens: dicit: verba delictoꝝ meoꝝ: non ꝙ in ipſo capite delicta fuerint. Unde glo. ſuper Pſ̄. dicit ſic Dicit xp̄s in perſona veteris hominis: que ſtulta ſunt: ⁊ delicta ſunt cauſa: q̄re tā longe eſt a ſalute mea. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negādo minorē. Si per li originaliter intelligatur: ꝙ fuerat in Adā ſm ſeminalē rōnem. Pro quo nota: ꝙ ſicut dicit Auguſt. x. ſuper Gen̄. ad litterā. Nō omni modo xp̄s fuit in Adam ⁊ in alijs patribus: quo nos ibi ſuim9. Nos enim fuimus in Adā ſm rōnē ſeminalē: et ſm corpulentā ſubſtātiā: quia. ſ. vt ipſe ibi dicit: cū ſit in ſemine viſibilis corpulētia: et viſibilis rō: vtrūqȝ currit ex Adā: Sȝ xp̄s viſibilē carnis ſubſtātiā de carne virginis ſumpſit. Ratio vero conceptiōis eius non a ſemine virili: ſed longe aliter ⁊ deſup venit. Un̄ nō fuit in Adā ſm ſeminalē rōnē: ſed ſolum ſm corpulentā ſubſtātiā. Et ideo xp̄s non accepit actiue ab Adam humanā naturā: ſed ſolum materialiter: actiue vero a ſpiritu ſancto: ſicut ⁊ ipſe Adam materialiter ſumpſit corpus de limo terre: actiue autem a deo. Et propter hoc xp̄s nō peccauit ab Adam: in quo fuit ſolum ſm materiā. ¶ Ad tertiam rn̄detur negando ꝯn̄ā. Et ad dictū Apoſtoli rn̄detur: ꝙ cū dicitur: ꝙ xp̄s fecit peccatum: nō eſt intelligendū: ꝙ in ſe haberet aliquid peccati: ſed ꝙ fecit hoſtiā pro peccato: ſicut Oſee. iiij. dicit. Peccatū populi mei comedēt. ſ. ſacerdotes: qui ſm legē comedebant hoſtias pro peccato oblatas. Et ſm hunc modū dicitur yſa. liij. ꝙ deus poſuit in eo iniquitates omniū noſtroꝝ: quia. ſ. cum tradidit vt eſſet hoſtia ꝓ peccatis omniū hominū. Uel rn̄detur ꝙ dn̄s fecit eū peccatū. i. habentē ſimilitudinem carnis peccati vt dicitur Ro. viij. Et hoc propter corpus paſſibile: ⁊ mortale: qđ aſſumpſit.

A ſecūdā. q. ſic procedit. Et ſic videt: ꝙ xp̄s debuit ſine offenſiōe iudeis ꝑdicare: qđ xp̄s non videt obſeruaſſe in p̄nti euāgelio. ¶ Primo ſic Dicit Auguſti. in libro de agone xp̄iano in homine Ieſu xp̄o. Se nobis ad exēplū vite prebuit filius dei. Sed nos debemus vitare nō ſolū offenſionē fideliū: ſed etiam infideliū: ſm illud. i. Corin. x. Sine offenſiōe eſtote iudeis ⁊ gentib9 ⁊ eccleſie dei: Ergo videtur ꝙ xp̄s etiā in ſua doctrina offenſionem iudeorū vitare debuit. ¶ Secūdo ſic Nullus ſapiens debet facere vnde effectū ſui operis impediat: Sȝ per hoc ꝙ xp̄s ſua doctrina iudeos turbauit: impediebatur effectus doctrine eius. Dicit eni Lu. xi. ꝙ cū phariſeos ⁊ ſcribas reprehenderet: ceperunt grauiter reſiſtere: ⁊ os eius opprimere: inſidiantes ei ⁊ querentes aliquid capere ab ore eius: vt accuſarent eū. Nō igit videtur cōueniens fuiſſe: ꝙ xp̄s in ſua doctrina iudeos offenderet. ¶ Tertio. Dicit Apoſtolus. i. Thi. v. Seniorem ne increpaueris: ſed obſerua patrē: Sed ſacerdotes ⁊ principes iudeorū erant illius populi ſeniores: Ergo videtur: ꝙ nō fuerint diris increpationibus arguendi. ¶ In oppoſitū ha-

betur in euangelio pñti. Rñdeo dicendũ: q xp̄s cõueniẽter in predicatione ſua qñqz offendit iudeos. Que cõcluſio probatur. Primo p illud: qđ yſa. viij. Fuit prophetatũ: q xp̄s eſſet in lapidẽ offenſionis ⁊ in petrã ſcandali duabus domibus Iſrael. Conueniẽtia autẽ cõcluſionis oſtẽditur ſic. Salus multitudinis preferenda eſt paci: quorũcũqz ſingularium hominũ. Et ideo qñ aliqui ſua peruerſitate multitudinis ſalutẽ impediũt nõ eſt cauenda eorũ offenſio a predicatore vel doctore: ad hoc q multitudinis ſaluti prouideat. Sic ẽ aũt q phariſei: ⁊ ſcribe: ⁊ principes iudeorũ: ſua malicia plurimũ impediebant populi ſalutẽ: tum quia impugnãt xp̄i doctrinã: per quã ſolã poterat eſſe ſalus: tũ quia prauis ſuis moribus vitam populi corrũpebant: Et ideo nõ obſtãte eorũ offenſione: dñs publice veritatẽ docebat: quã illi odiebant: ⁊ eorũ vitia arguebat. Et ideo dicitur Mat. xv. q diſcipulis dño dicẽtibus: ſcis quia iudei audito hoc verbo ſcãdalizati ſunt: rñdit: Sinite illos: ceci ſunt: ⁊ duces cecorũ. Si cecus ceco ducatũ preſtet: ambo in foueã cadunt. ¶ Ad rationes in oppoſi. ¶ Ad primam rñdetur: q homo ſic dꝫ eſſe ſine offenſione omnibus: vt nulli det ſuo facto vel dicto minus recto occaſionẽ ruine. Et ita fecit xp̄s. Si tñ de veritate ſcandalũ oriatur: magis eſt ſuſtinendũ: qꝫ q veritas relinquatur: vt Gregorius dicit. ¶ Ad ſecũdam rñdetur: q minor eſt falſa. Nã p hoc: q xp̄s publice phariſeos ⁊ ſcribas arguebat: nõ impediuit: ſed magis promouit effectũ ſue doctrine: quia cum eorũ vicia populo innoteſcebant: minus aduertebãt a xp̄o: propter verba phariſeorũ: ⁊ ſcribarũ: q ſemper doctrine xp̄i obſiſtebant. ¶ Ad tertiũ reſpondetur: q illud dictũ Apoſtoli eſt intelligendũ de illis ſenioribus: qui nõ ſolum etate vel etiã auctoritate: ſed etiã honeſtate ſunt ſenes: ſm illud Numeri. xi. Congrega mihi. lxx. Viros de ſenioribus Iſrael. quos tu noſti q ſenes populi ſunt. Si autẽ auctoritatem ſenectutis in inſtrumentum malicie vertãt: publice predicando: ſunt manifeſte ⁊ acriter arguendi: ſicut Daniel dixit Daniel. xiij. O inueterate dierum malorum ⁊c.

Ad tertiam ſic proceditur. Et videtur q Abraã non vidit diem chriſti. ¶ Primo ſic. Abraã ſolũ credidit diẽ xp̄i Ergo falſũ eſt: q vidit. Cõſequẽtia eſt nota Dicit eniꝫ Augu. q fides eſt: qua creduntur: que nõ videntur. Et Gregorius dicit: q viſa nõ habẽt fidem: ſꝫ agnitionẽ. ¶ Secũdo ſic. Quoniam ens ⁊ verum cõuertantur: id quod nondũ erat in rerum natura: nõ põt eſſe obiectũ intellectus abrae: Sed tpe abrae nondũ erat dies natiuitatis xp̄i. Unde dicunt angeli Lu. ij. Hodie natus eſt vobis ſaluator mũdi. ¶ Tertio arguit ex euãgelio Lu. x. vbi xp̄s cõuerſus ad diſcipulos ait. Multi reges: ⁊ prophete: voluerũt videre: que vos videtis: ⁊ nõ viderunt. Ergo videt: q nec ipſe abraã vidit: qđ alij prophete nõ viderunt. ¶ In oppoſi. eſt euãgeliũ pñs. Rñdeo: dicendũ ſub iſta cõcluſione: q verũ ẽ: q Abraã vidit in ſpũ ſiue cognouit per fidem: diẽ eternitatis xp̄i: ⁊ diẽ incarnationis eiuſdẽ. Iſta cõcluſio ponit in glo. preſentis euãgelij: q eſt beati Aug. q ſic dicit. Diẽ videre meũ: incertũ eſt: an diẽ tẽporalẽ: quo erat venturus in carnẽ: an diẽ eternitatis. Sed vtrũqz Abraam vidit. Nã ineffabile gaudiũ illi: quãti eniꝫ ẽ videre verbũ: apud patrẽ: ⁊ q ipſum caro factũ eſt. hec glo. Probatur ergo cõcluſio: quo ad ambas partes. Et primo: q vidit diẽ eternitatis xp̄i. De quo dicit in pſal. Ego hodie genui te. De quo ſic dicit Grego. in omelia pñtis euãgelij. Tũc quippe diẽ dñi Abraã vidit: cũ in figura ſumme trinitatis: tres angelos hoſpicio ſuſcepit: quibus perfecto ſuſceptis: ſic tribus quaſi vni locutus eſt: q. etſi in perſonis numerus eſt trinitatis: in natura eſt vnitas diuinitatis. Quod vero vidit diẽ aduentus filij in carnẽ: oſtẽditur ex tribus. Primo: quñ dictũ eſt ei. In ſemine tuo bñdicent oẽs gẽ

leo terre Gen̄.xxij. Sc̄bo et iuramento: qđ exegit a ſeruo Heliazer. Nā Gen̄.xxiiij. ait Pone manū tuā ſuper femur meū: ⁊ iura mihi ꝑ deū celi ⁊ terre ⁊c̄. Ex quo vt Gregorius dicit: ſignificabat: ꝙ de femore eius ꝓceſſurus erat ſm̄ carnē deus celi. Tertio oſtēditur: ꝙ vidit diē xp̄i: qz in immolatione yſaac p̄figuratā cognouit paſſionē xp̄i: ꝓpter quod locus ille dictus ē deus videt: vt dicitur Gen̄.xxij. Quia dn̄s fecit videre Abraā occultū xp̄i miſteriū. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā r̄ndetur: ꝙ viſio ſumit dupliciter .ſ. large: pro cognitiōe: ſm̄ qđ dicitur .i. Corin.xiij. Videmus nūc per ſpeculū in enigmate. Alio mō ſtricte: ⁊ ſic dicitur noticia per demōſtrationē: ꝓbata etiam ſic diſtinguitur ꝯtra fidē: ſm̄ illud ad Heb.c.xi. Fides eſt argumētū nō apparētium. Viſio aūt capitur hic p̄mo mō: put .ſ. accipitur large pro cognitione. ¶ Ad ſecūdā r̄ndet negando ꝯñam de cognitiōe fidei. Et rō eſt ꝙ vt dicit Augu. vident̄ p̄ñtia: ſed credunt̄ abſentia. Propter qđ etiā fides ſimilat̄ auditui: q: de abſentibus ē: ſicut auditu cognoſcimus: que et ſint abſentia nobis recitantur. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ auctoritas illa intelligitur de viſiōe corporali: quā habebāt de xp̄o diſcipuli ſui. Bene credit̄: ꝙ inter hos: qui deſiderabant ſic diem xp̄i videre: fuerit Abraam: quia ab ipſo donū redemptionis expectabat.

¶ In dn̄ica in ramis palmaꝝ legitur paſſio xp̄i ſecūdum Mat.

¶ Circa quod poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum alius poſſibilis fuerit et conuenientior modus liberationis humani generis: qz per paſſionem xp̄i.

¶ Secundo: vtrum conuenienter xp̄s tali die voluit cū regali honore intrare Hieruſalem.

AD primam q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ fuerit ali⁹ poſſibilis modus: ⁊ cōuenientior. ¶ Primo ſic. Dicitur Lu.i. Nō erit impoſſibile apud deū omne verbū. Ergo quocūqz alio mō potuiſſet nos liberare. ¶ Secūdo ſic. Dicit Augu.xiij. de trini. Iſtū modū: quo nos per mediatorē dei ⁊ hominis hominē Ieſum xp̄m: deus liberare dignatur: aſſerim⁹ bonū: ⁊ diuine dignitati cōgruū. Verū etiā oſtēdamus aliū modū poſſibilem deo fuiſſe: cuius poteſtati cūcta equaliter ſubiacēt. ¶ Tertio arguitur de cōuenientiori. Si enī xp̄s ſubijſſet mortē naturalē: nihilominus genus humanū redēptū fuiſſet: qa mortē ſoluiſſet: quā nō debebat: ⁊ hoc fuiſſet ſine oī peccato alicuius. Ergo videtur ꝙ hic modus ſiit cōuenientior: qa vnūquodqz tāto ē cōuenientius quāto ad ipſū pauciora incōuenientia ſequuntur. ¶ Quarto. Cōuenientiſſimum videtur: ꝙ ille qui violēter ⁊ iniuſte detinet aliqđ: per ſuperioris potentiā ſpolietur: Sed diabolus nullū ius in homine habebat: quem per fraudem deceperat: ⁊ per quādā violētiam ſeruituti ſubiectū detinebat: Ergo videtur inconuenientiſſimum fuiſſe: ꝙ chriſtus diabolum per ſolā potentiā ſpoliaret: abſqz ſua paſſiōe. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: in quo dicitur Math.xxvi. Pater ſi non poteſt tranſire calix iſte: niſi bibam illum: fiat voluntas tua. Super quod verbum: tractans Anſelmus libro: Quur deus homo dicit̄. Non potuit tranſire calicem: niſi biberit: non quia mortem vitare nequiuerit: ſꝫ quia aliter mundus ſaluari non poſſet: Ergo videtur ꝙ alius modus nō fuerit poſſibilis. Secundo ſic. Dicit Auguſtinus.xiij. de trini. Sanande noſtre miſerie conuenientior alius modus non fuit: qz per chriſti paſſionem. Reſpondeo dicendum circa poſſibilitatem: ꝙ aliquid dicitur poſſibile vel impoſſibile dupliciter. Uno modo ſimpliciter ⁊ abſolute. Alio modo ex ſuppoſitione. Qua diuiſione poſita: ſit iſta prima concluſio. Simpliciter ⁊ abſolute loquendo: poſſibile fuit deo alio modo hominem liberare: qz per paſſionem xp̄i: q: vt dictū ē: non ē impoſſibile apud deū omne verbū Lu.i.

Secūda cōcluſio: loquendo de poſſibili: ex aliqua ſoppoſitione facta: non eſt poſſibilis alius modus liberationis humani generis q̄ȝ per paſſionē xp̄i. Iſta concluſio pȝ. p̄mo q: eſt impoſſibile p̄ſcientiā dei falli: ⁊ eius voluntatē ſeu diſpoſitionē caſſari: Sȝ p̄ſcientia dei ⁊ volūtas dei fuit: q genus humanū hoc mō liberaret̄: Ergo facta hac ſuppoſitione fuit impoſſibilis alius modus liberationis. Secūdo ſic. Fidei nō pōt ſubeſſe falſum: Sed antiqui patres crediderūt chriſtū paſſurū: Ergo nō potuit eſſe: quin pateret̄. Circa cōuenientiā iſtius modi ſit iſta cōcluſio tertia ex p̄te noſtra. Cōueniētior modus eſſe nō potuit: q̄ȝ per paſſionē xp̄i: ſed tamē deo nō auſertur potētia: quin potuiſſet aliū conuenientiorē modūȝ: eniꝫ potētia limitata nō eſt. Sȝ hoc cēt ɓm aliū ordinē rebus impoſitū. Iſta cōcluſio ſic declarat̄. Tanto aliquis modus cōuenientior: eſt ad cōſequendū finē. quāto per ipſum plura cōcurrunt: que ſunt expedientia fini. Per hoc autē: q homo per paſſioneȝ xp̄i eſt liberatus: multa cōcurrūt ad ſalutē hoīs pertinentia: p̄ter liberationeȝ a peccato. Primo enim. Per hoc homo cognoſcit quātū deus diligit hominē: ⁊ per hoc ꝓuocat̄ ad eū diligendūȝ: in quo pfectio humane ſalutis conſiſtit. Vn̄ Apoſtolus dicit ad Ro. v. Cōmendat deꝰ caritatē in nobis: quoniā cū inimici eſſemꝰ xp̄s pro nobis mortuus eſt. Secūdo: q: per hoc dedit nobis exemplū obediētie: humilitatis: cōſtantie: iuſticie: ⁊ ceteraꝝ virtutuȝ in paſſione xp̄i oſtēſarū: que ſunt neceſſarie ad humanā ſalutē. Vn̄ dicit̄. i. Petri. ij. Chriſtus paſſus eſt pro nobis: nobis relinquēs exēplū: vt ſequamur veſtigia eiꝰ. Tertio: q hoc ad maiorem dignitateȝ ceſſit: vt ſicut homo victus fuerat: ⁊ deceptus a diabolo: ita etiā homo eſſet: qui diabolū vinceret. Et ſicut homo morteȝ meruit: ita homo moriēdo mortē ſuperaret vt pȝ. i. Cori. xv. Deo gratias: qui nobis dedit victoriā per Jeſum xp̄m. Et ideo cōuenientius fuit: vt p paſſionē xp̄i liberaremur: q̄ȝ per ſolā voluntatē dei. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄maȝ ⁊ ſecundā rñdetur: q loquunt̄ de poſſibili ſimplicit̄ ⁊ abſolute. Hoc enīȝ mō: aliꝰ modus fuit poſſibilis. ¶ Ad tertiam rñdetur dupliciter. Primo negādo p̄ñam. Et rō ē: q: xp̄s pro oībus peccatis: quātum ad ſufficiētiaȝ debuit ſatiſfacere: nō ſolū pro originali: ſed etiam ꝓ actuali: pro quo infligit̄ violēta mors. Et ideo vt ſua ſatiſfactio: vtrūq̄ȝ peccatū cōprehenderet: deceus fuit vt morte turpiſſima: quantū ad genus mortis: moreretur: vt ſic nō ſoluȝ ſub angelis deſcēderet per mortē: ſȝ etiā ſub hoībus per genus mortis: quātuȝ ad acerbitatē: ⁊ turpitudinē nec peccatū alioꝝ aliquid de cōuenientia ſatiſfactiōis adimit: quia ſatiſfactio non eſt ex parte infligentiū paſſioneȝ: ſed ex parte patientis: Secūdo rñdetur negādo etiā p̄ñaȝ Et ratio eſt: qa ſicut dicit Criſo. Chriſtꝰ nō ſui mortē: quā nō habebat: cum ſit vita: ſed hominis mortē venerat cōſumpturus. Vn̄ nō ꝓpria morte corpus depoſuit: ſed ab hominibus illatā ſuſtinuit: ſi etiam egrotaſſet corpus eius: ⁊ in conſpectu oīum ſolueret̄: incōueniens erat: eū qui alioꝝ languores ſanaret: habere ꝓpꝛium corpus affectuȝ languoribus: etiaȝ ſi abſq̄ȝ alio morbo ſeorſuȝ: aliter corpus depoſuiſſet: ac deinde ſe offerret: ⁊ nō crederet̄ ei: de reſurrectiōe differenti. Quō enim pateret xp̄i in morte victoria: niſi corā omnibus eā patiens: per interruptionē temporis ꝓbaſſet extinctam? ¶ Ad quartā reſpōdetur negando p̄ñam. Et rō: quia licet diabolus iniuſte inuaſerit hominem: tamen homo per peccatuȝ iuſte erat ſub ſeruitute diaboli derelictus a deo. Et ideo cōueniens fuit: vt per iuſticiam hō a ſeruitute diaboli liberaretur: xp̄o ſatiſfaciente pro ipſo: per ſuam paſſionē. Fuit etiā hoc cōueniens ad vincendā ſupbiā diaboli qui eſt deſtructor: iuſticie ⁊ amator peccati: vt xp̄s vinceret: ⁊ hoīem liberaret: nō per ſolam potentiam diuinitatis: ſed etiam per iuſticiam: ⁊ humilitatem paſſiōis: vt Auguſtinus dicit. xiij. de trinitate:

AD ſcđam.q.ſic procedit. Et
videtur: ꝙ nõ fuit cõueniens
ꝙ xp̃s intraret nunc Hieru-
ſalẽ cũ regali honore. ¶ Pri
mo ſic. Legimus Joã.vi.ꝙ
xp̃s fugit in montem: qñ vidit ꝙ hoĩes illi:
quos de quinqꝫ panibus ⁊ duobus piſci-
bus ſatiauerat: venturi erãt: vt facerent cũ
regẽ. Ergo videtur: ꝙ incõuenienter nũc a
turbis honorẽ regalẽ ſibi impendi pmiſit.
¶ Scđo ſic. Cõuerſatio xp̃i debuit eẽ vni-
formis. Sed alijs vicibus quibus intrauit
Hieruſalẽ: nõ intrauit hoc modo: ſꝫ pedes
⁊ ſine turbarũ laudibus: ⁊ cum ramis: Er-
go videtur: ꝙ nũc nõ cõuenienter intrauit.
¶ In oppo. eſt euangeliũ pñs. Rñdeo di
cendũ ſub iſta ↄcluſione: ꝙ conuenientiſſi-
me xp̃s intrauit nunc Hieruſalẽ illo mõ q
deſcribitur in euangelio: Que cõcluſio oſtẽ
ditur in ſingulis circũſtantijs aduentus ſui
ĩn Hieruſalẽ. Primo quidẽ dicitur. cũ ap-
propinquaret Jeſus Hieroſolimis. Cõue-
niẽs enim fuit ꝙ xp̃s paſſurus: appropin-
quaret loco paſſionis: vt per hoc clare-
ſceret: ꝙ nõ inuitus ſed ſponte pateretꝛ: ſm
illud yſa.liij. Oblatus eſt: quia ipſe voluit.
Scđo vt dicit Beda ante quinqꝫ dies pa-
ſce venire voluit ſicut ex Jo. euãgelio didi
cimus: vt per hoc etiam oſtenderet: ſe eſſe
agnũ immaculatũ: q tolleret peccata mũdi.
Agnus quippe paſchalis: cuius immolatio
ne populus iſrael eſt ab egiptiaca ſuitute li
beratus: ante quinqꝫ dies paſche.i. decima
die mẽſis primi iubebatꝛ tolli. Quartadeci
ma aũt luna ad veſperũ iuſſus eſt immola
ri: ſignificãs eũ: qui nos ſuo ſanguine redẽ
pturus: ante quinqꝫ dies paſche.i. hodier-
na die: magno pcedẽtiũ ſequentiũqꝫ po-
puloꝝ gaudio: ⁊ laudatione: deductus ve-
nerit in tẽplũ dei. Tertio vt idem dicit. Be
da. Sic a turbis: ſic rex appellari voluit: vt
per hoc eruditus qſqꝫ cognoſceret ipſuꝫ eẽ
regẽ: quẽ ſic ꝓpheria venturꝝ olim pmiſſa
ſignificauerat: zacha.ix. dicens. Dicite filie
ſyon: id eſt Hieruſalẽ: ecce rex tuus venit
tibi mãſuetus: ſedens ſuper aſinã: ⁊ pullum
filiũ ſubiugalis. Ubi vt dicit Albertus ma
gnus: xp̃s deſcribitur ab Octauiano. Pri-
mo ab euidentia venientis: cũ dicitur ecce
yſa.xl. Uidit oĩs caro ſalutare dei. Scđo a
dignitate poteſtatꝭ: ibi rex. yſa.ix. Dñs legi
fer noſter: deus rex noſter. Tertio cõnatu-
ralitate hominis: quia tuus ꝙ generalitatẽ
habuit: cũ iudeis per humanitatem aſſum-
ptã yſa.ix. Paruulus natus eſt nobis ⁊c̃.
Quarto appropinquatione amoris: ibi: ve
nit. Prouer.viij. Delicie mee ſolẽt eſſe cũ
filijs hoĩum. Quinto ab vtilitate operis re
dẽptionis: cũ dicitur: tibi.i. ad vtilitatẽ tuã.
Sexto ab optimo habitu cordis: cũ dicitur
mãſuetus Mat.xi. Diſcite a me: ꝙ mitis
ſum ⁊c̃. Septimo a quiete regiminis: cũ di
citur ſedens: quies regiminis: in quo re-
gnauerat cõcupiſcentia ſꝫ reſidet trãquilla
ſapientia. yſa.xvi. Preparabitꝛ in miſericor
dia ſoliũ eius ⁊c̃. Octauo ab humilitate cõ
uerſatiõis: ⁊ a ſimplicitate ſubiectionis: cũ
dicitur ſuper aſinã: ecce humilitas: ⁊ pullũ
filiũ ſubiugalis: ecce ſimplicitas: ſine dupli-
citate factus ſeculi. Hoc aũt nõ ſic intelligẽ-
dũ eſt: ꝙ ſederit ſup vtrũqꝫ ſimul: ⁊ ſucceſſi
ue: ꝙ pmo ſedit ſuper pullũ: q tũ non erat
domitus: ꝙ adhuc nõ erat applicatꝰ huma
nis vſibus: vt habetꝛ Marci.xi. ⁊ Lu.xix.
Ideo ſedit poſtea ſuper aſinã. Hoc aũt fa-
ctũ eſt in figura: quia per pullũ ſignificabatꝛ
populus gẽtilis: q nõ fuerat ſubiectus iugo
legis. Per aſinã vo populus iudaicus: qui
laborauerat ſub lege. Ad hoc veniebat aũt
xp̃s: vt vtrũqꝫ populũ ſubiugaret ſibi per
fidẽ catholicã. Et ſic xp̃s adimpleuit hoc: qđ
celebri fama diuulgatũ erat. zacha.ix. quod
venturus eſſet in Hieruſalẽ: in paupertate: ⁊
humilitate: ſedẽs ſup aſinã: ⁊ pullũ eius: vt
dictũ eſt: Qr vero ſimiliter ꝓphetatũ erat
per zachariã: ꝙ in aduentu xp̃i in Hieruſa
lẽ: ſuper aſinã ⁊ pullũ: ciuitas Hieroſolima
exultaret: ⁊ letaretur: hoc adimpletuꝫ ẽ. Et
hoc in tribus. Primo quia dicitur: ꝙ pluri
ma turba ſtrauerũt veſtimẽta ſua in via: ⁊

hoc fuit in ſignũ exultationis: ⁊ honoris: et ne aſina ⁊ pullus offenderent pedes ſuos ad lapides. Secundo in eo qđ dicitur: alij ſcindebãt ramos de arboribus ⁊c̃. Viriditas ramorũ erat ſignũ leticie ⁊ exultatiõis. Tertio in eo ꝙ dicitur: ꝙ clamabãt dicẽdo o ſanna .i. ſalua nos obſecro ſalute celeſti. Et ſic oĩa cõueniẽtiſſime ſunt impleta. ¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad pimã rñdetur negando ꝯñam. Aliud enim eſt ſumere ab hominibus dignitatẽ regiã: qđ nõ ꝯueniebat xpo: qui erat omnis terre deus: ⁊ rex regum: et princeps regũ terre. Aliud eſt ſuſcipere honorẽ ſibi debitũ: ⁊ a prophetis denunciatũ.

¶ Ad ſcđam rñdetur negãdo ꝯñaȝ. Et rõ eſt: quia honor erat ꝓphetatus exhiberi ei illo tempore: ⁊ nõ alio. Et ideo voluit tunc: ⁊ nõ ante: Nec propter hoc fuit veritas facta aliqua in eius cõuerſatione: ſicut nũc in rege: qui in primo ingreſſu ciuitatis ſuſcipitur cum honore aliquo: cum quo nõ ſuſcipitur alijs vicibus quibus ingreditur.

¶ In feria ſecunda legitur euangeliũ. Ante ſex dies ⁊c̃. Jo. xij. Circa qđ poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrũ ꝯueniẽs fuit: vt xpo ſuper caput ſuũ vnguentuȝ tanti precij ſuperinfundi permitteret.

¶ Secũdo: vtrũ xpo cõuenienter loculos cum pecunia ſecũ portari permiſerit.

¶ Tertio: vtrum cõuenienter loculos pecunie portando Jude cõmiſerit.

Ad primaȝ ſic proceditur. Et videtur ꝙ nõ fuit cõueniens ꝙ xpo vnguentum tanti ꝑcij ſuper caput ſuuȝ ſuperfundi ꝑmitteret. ¶ Primo: quia hoc ad laſciuiã quandã expectare videtur. ¶ Secũdo: ꝙ viſuȝ eſt oĩbus diſcipulis incõueniens. Vñ aiunt. Ut quid perditio hec Potuit enim venũdari: ⁊ dari pauperibꝰ. ¶ Tertio ſic. Hoc enim nõ videtur conuenire cũ doctrina: quã xpo docuit: in qua cõmẽdat miſericordiã maxime. ¶ In oppo. ẽ euangeliũ pñs. Rñdeo dicendũ ꝙ ꝯuenienter xpo permiſit ſuper caput ſuũ ſuperfundi predictum vnguentũ. Vnguentuȝ autẽ dicitur hic: liquor precioſus de re aromatica expreſſus: ſicut aqua roſe acca exprimit ex roſis. Iſta cõcluſio pȝ ex duobus. primo ex cõmendatione operis facti. Vñ xpo i excuſatione facti: quã fecit: dicit. Quid moleſti eſtis huic mulieri? Quaſi diceret. Sine cauſa. Bonũ enim opus operata eſt in me. Nam pauperes ſemper habebitis vobiſcũ. Quaſi diceret. Semper poteſtis recuperare ad faciendũ illis elemoſinã: me aũt non ſemper habebitis: viſibiliter vobiſcuȝ conuerſantem. Ecce qđ dicit bonũ opꝰ id fuiſſe. Secũdo pȝ ex cõmendatiõe mulieris cũ ait. Amen dico vobis: ꝙ vbicũqȝ predicatuȝ fuerit hoc euangeliuȝ: dicetur: ꝙ hoc fecit in memoriã .i. ad laudeȝ eius recitabit tanqȝ factũ virtuoſuȝ. Secũdo nota ꝙ multa bona ſunt: de qbus ſi peteretur conſiliũ anteqȝ fiant: nõ ſinerentur: ꝙ fierent: q2 forte fieri poſſent meliora. Poſtqȝ tñ iam inceperunt fieri: dũ bona ſint: nõ ſunt prohibẽda: Et vt dicit Criſo. Dicit forte Jeſus anteqȝ mulier effudiſſet vnguentum: elegiſſet potius dare pauperibus: nunc vero q2 iam factum erat: prohibentes compreſſit dicens. Sinite illã .i. nolite prohibere. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo aſſumptum. Pro quo nota: ꝙ vt dicit Augu. de doctrina xpiana: aliter eſtimat aliqđ in perſona cõmuni: aliter in perſona ꝓphetica: ꝙ in perſona cõmuni eſtimaretur ſm factuȝ. In perſona prophetica ſm ſui ſignificationẽ. Nũc dico: ꝙ illa perfuſio vnguẽti: in perſona cõmuni ſignificaret laſciuiaȝ. In perſona prophetica ſignificationeȝ ſui. Vñ xpo permiſit illud vnguentũ ſuperinfundi: propter ſignificationem. Significat enim ſepulturam xpi: vt ipſe dicit. Ad ſepeliendũ me: hoc fecit. Quaſi diceret. In hoc facto prefiguratur ſepultura mea: futura ĩ ꝓpinquo. ¶ Ad ſecũdaȝ rñdetur negãdo ꝯñam. Nec iudiciuȝ diſcipuloꝝ cõparãduȝ eſt iudicio xpi. Unde xpo refellẽdo argu-

menta eorũ: dixit eis. Uos poteſtis recuperare ad benefaciendũ pauperibus: ſed nõ poteſtis recuperare ad vngẽdũ me corporaliter: quia me nõ ſemper habebitis. ſ. pñtia corporali ad habitandũ vobiſcũ in carne paſſibili: que indiget tali vnctione. Per hoc pꝫ: ꝙ aliquod opus minus neceſſariuꝫ põt preponi magis neceſſario: qñ imminet caſus: quo illud minus neceſſariũ nõ poteſt alias recuperari. ¶ Ad tertiã rñdetur negando aſſumptum. Hec enim vnctio: cum fuerit opus pietatis ⁊ miſericordie exhibite xpo: in nullo derogat doctrine xpi: de exhibenda miſericordia: ſed magis conſonat.

A ſcdam. q. ſic ꝓceditur. Et videt̃ ꝙ xpo incõueniẽter loculos ſecũ portari permiſit. ¶ Primo ſic. Non fuit cõueniens xpo: portare qd̕ aliis ꝓhibuit: Sed aliis ſ. diſcipulis ſuis ꝓhibuit portare pecunias Mat. x. Nolite poſſidere auruꝫ: nec argẽtum: nec pecuniaꝫ in zonis veſtris: nec perã in via: Ergo ⁊c̃. ¶ Scd̕o ex illo Mat. vi. Ne ſolliciti ſitis anime veſtre: qd mãducetis: nec corpori veſtro quid induamini. Ubi manifeſte prohibet loculos habere. ¶ Tertio. Idem arguitur ex illo Math. vij. vbi ipſe prohibet de craſtino cogitare dicens. Nolite ſoliciti eſſe in craſtinũ. Sed qui prohibet de craſtino cogitare: prohibet loculos habere: Ergo ⁊c̃. ¶ In oppoſi. eſt euangelium pñs. Et Aug. ſuper Jo. Et habetur. q. xxij. c. Exẽplum. Rñdeo dicendũ ꝙ cõueniens fuit: vt xpo loculos haberet: i quibus reponerẽtur neceſſaria in cuſtodiã que adminiſtrabãtur ſibi a fidelibus in ſuſtentationem ſuam ⁊ ſuoruꝫ. Iſta concluſio habetur in multis locis. Pro quo notãduꝫ ſicut plenius notauimus ſuper decreto in ꝑdicto. c. Exemplũ: ꝙ quadruplici de cauſa xpo loculos habuit. Primo ad ſuſtẽtatiões pauperũ: vt dicit Hierony. ſuper illud Jo. xiij. Deus nõ perã inquit: nec virgã: nec calciamẽta deferri: marſupiũ ferebat ad inopũ miniſteriũ. Hoc eſtimauerũt diſcipuli: cum dixit Jude: qd̕ facis: fac cito: vt aliqd inopibus daret. Scd̕o cõueniẽter dicitur habuiſſe loculos: vt haberet: vnde emeret neceſſaria ad vſus ſuos ⁊ ſuoꝝ: propter imminẽtẽ neceſſitatẽ. Tali de cã habuit loculos: qñ tranſiuit per Samariã: ſicut legitur Jo. iiij. Samaritani enĩ erãt inhoſpitales iudeis. Unde dicitur Luc. ix. ꝙ cũ venit in Hieruſalẽ: ſamaritani noluerunt eum recipere. Et hac de cauſa diſcipulis habere permiſit loculos. Ũñ Lu. xxij. dicit̃. Qñ miſi vos ſine baculo: ſine pera: nunquid aliqd defuit vobis? At illi dixerunt. Nihil. Dicit ergo eis. Sed nũc qui habet ſacculum: tollat ſimiliter ⁊ peraꝫ vt dicit quedaꝫ glo. In hoc datur nobis exemplum: vt nõnunqꝫ cã inſtante de noſtri rigore ꝓpoſiti: intermittere poſſumus. Tertio conuenienter xpo habuit loculos: cã cõdeſcẽſus infirmis: dans eis exẽplum: vt ſibi prouideant. Forte enĩ niſi xpo loculos habuiſſet: putaret aliqs peccatũ eẽ ſi ſibi in poſterũ neceſſaria ꝓuideret. Ũñ Augu. in libro de ſermone dñi in mõte dicit. Hoc aũt dico: vehemẽter cauendũ ẽ: ne forte cũ videris aliquẽ ſeruũ dei prouidere: ne neceſſaria deſint: vel ei: vel eis: quoꝝ cura ei cõmiſſa eſt: iudicemus eũ cõtra preceptũ dñi facere: ⁊ de craſtino eſſe ſolicitũ: Nã dñs: cui miniſtrabant angeli: propter exemplum: ne quis poſtea ſcandalizaretur: cum aliquem ſeruorum eius animaduertiſſet iſta neceſſaria procurare: loculos habere dignatus eſt: vſibus neceſſariis: quicqd opus fuiſſet preberet. Quarto cõueniẽter xpo loculos habuit: vt dicit Auguſti. ſuper Jo. ⁊ habetur in prefato. c. exemplum. Exẽplum domini accipite cõuerſantes in terra: quare habuit loculos: cui angeli miniſtrabant: niſi quia ipſius eccleſia loculos habitura erat. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negãdo conſequentiã. Et rõ eſt: vt dicit Albertꝰ magnꝰ. Nõ ꝓhibuit portare auꝝ ⁊ argẽtũ: ſine loculos: niſi qñ miſit ad iudeos: apud quos ſemp

fuit impoſita decima pauperū: ad quā reci
piebant doctores ⁊ p̄dicatores: ita vt nihil
eis deficeret. Quā aūt ad alios miſit: ⁊ qn̄ iā
exoſi fuerūt hoībus: dedit auctoritatē por-
tandi loculos: vt patet Lu.xxij. ¶ Ad ſecū
dā r̄ndetur negando p̄nām. Et rō eſt: q: au
ctoritas illa Mat.vi. intelligit̄ de ſuperflua ⁊
inordinata ſolicitudine. ¶ Ad tertiā r̄nde
tur negando p̄nā. Et rō eſt: q: vt dicit Au
gu. libro de opere monachoꝝ cū dn̄s dixit
nolite ſoliciti eſſe ⁊c̄. Nō dedit intelligere:
vt nihil pecunie ſeruaretur a ſanctis: ſed q̄
deo non pro pecunia ſeruiatur: ⁊ propter
inopie timorem iuſticia deſeratur.

AD tertiā. q. ſic proceditur. Et vi
detur q̄ nō fuit conueniens: vt
xp̄s loculos pecunie portandos
cōmiſerit Jude. ¶ Primo ſic.
Dn̄s ſciuit iudā furē: Ergo cōmittendo ſi
bi loculos dedit ſibi occaſionē peccandi: ⁊
facultatē faciendi dānū ſibi ⁊ pauperibꝰ.
¶ Secūdo ſic. Incōueniēs eſt: dare benefi
ciū: aut officiū ſcienter homini: quē ſcit idi
gnū: Sꝫ xp̄s ſciebat Judā indignū eſſe: Er
go ⁊c̄. ¶ Tertio q̄ritur: quare nō corripuit
eū: cū ſciret eē talē. Et videt̄ hoc incōueniē
ter factū: cū xp̄s d̄dit doctrinā Mat.xviij.
Si peccauerit in te frater tuus corripe eū
⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euāgeliū. R̄ndeo dicen
dū: q̄ cōuenienter fecit xp̄s: loculos cōmit
tendo Jude. Et hoc ꝓpter tres rōnes. Pri
ma: q̄ tangitur in.c. p̄dicto. Exēplum vt ec
cleſia eius fures cū patitur: tolleret. Et ē rō
Augu. q: nō videtur bonus: qui malos tol
lerare nō potuit. Vñ dicitur can.ij. Sicut li
lium inter ſpinas: ſic amica mea īter filias.
Scdo cōmiſit loculos cuſtodiendos Jude:
vt ei oēm occaſionem ꝑditionis auferret:
cū haberet ex loculis cōcupiſcentie mitiga
tionē: Sꝫ ſicut dicitur eccle.v. Auarus non
implebitur pecunia. Tertio cōmiſit loculos
Jude: vt doceret: q̄ ſpūalia ſunt maioribus
cōmittēda: temporalia vero minus dignis.
Vñ dicit Albertus. Dn̄s de temporalibꝰ
nos minorē curā ſemper habere docuit. Et
ideo cōtemptibilioribus ad curā tēporaliū po
nere: ſic p3 Act.vi. vbi Petrꝰ poſuit alios
ad procurandum viduis miniſterio quoti
diano temporaliū: de ſe aūt ⁊ alijs apoſtolis
dixit. Nos aūt miniſterio verbi: ⁊ orationi
inſtātes erimus. Judas aūt minor erat iter
apoſtolos. Vñ vltimus inter eos nominat̄
vt p3 Mat.x. ⁊ Mat.iij. ¶ Ad rōnes in
oppoſitū. ¶ Ad primā r̄ndetur: iuxta Al
bertū magnū ſup Jo. q̄ qn̄ cōmiſſi ſunt lo
culi Jude: fur nō erat: ſed iuſtus ſm̄ preſen
tem iuſticiam: ⁊ poſtea facultatē habēs: fa
ctus ē fur. In quo nos docuit: q̄ in electio
nibꝰ: ſufficit nobis p̄ntem iuſticiam attende
re: q: de futuris qualis quis erit nō poſſu
mus ſcire. ¶ Ad ſecūdam r̄ndetur eodem
mō: q: tunc qn̄ cōmiſſi ſunt ei loculi: dignꝰ
erat. ¶ Ad tertiā: cū queritur: q̄re xp̄s eū
non corripuit: dicendū eſt iuxta Albertū q̄
nō corripuit: q: nō ſciuit vt homo: ſed vt de
docens nos nullum debere corripere de iis
que nō niſi v deus ſcimus.

¶ In feria tertia legitur paſſio ſm̄ Mar
cum. Circa quā paſſionē poſſunt he que
ſtiones diſputari.

¶ Ad primā: vtrū Petrus peccauit mor
taliter negando xp̄m.

¶ Secunda: vtrꝫ poſtq̄ꝫ xp̄s predixit Pe
trum ſe negaturum: fuit poſſibile Petrū
nō negare xp̄m.

¶ Tertio: vtrum oēs Apoſtoli fugientes
capto xp̄o: peccauerunt mortaliter.

AD primam. q. ſic proceditur.
Et videtur q̄ Petrus negā
do xp̄m nō peccauit mortali
ter. ¶ Primo ſic. Dicit eni
quedā glo. q̄ peccauit ꝑ ſur
rectionē: Sꝫ peccatū per ſurrectionē eſt ve
niale: ⁊ nō mortale. Vñ primi motus: q per
ſurrectionē fiunt: venialia ſunt: Ergo Pe
trus negādo xp̄m peccauit venialiter ⁊ nō
mortaliter. ¶ Secūdo ſic. Dicit Bernar
dus in libro de diligendo deo: q̄ in Petro
fuit caritas ſopita: non extincta: Sed ꝑ pec
catum mortale caritas extinguit̄: Ergo Pe

trus nō peccauit mortaliter. ¶ In oppo. ē euangeliū pñs: vbi dicit manifeſte: ꝙ Petrus mentitus eſt: negādo xp̄m in fide: q̄ cōfeſſus fuerat xp̄m eſſe filiū dei Mat. xvi. Ergo Petrus negādo xp̄m peccauit mortaliter: ſm illud Ps. Perdes oēs: qui loquūtur mendaciū. Rn̄deo: dicendum ſub iſta cōcluſione: ꝙ Abſq; dubitatione Petrus negādo xp̄m peccauit mortaliter. Pꝫ iſta cōcluſio: tū ex. c. illo Ambroſij imitare Petrū. vi. q. i. vbi iſtā. q. longius diſputauimus. Sic ꝟo pꝫ ex illo Gregorij: qui in moralibus ait: ꝙ Petrus ex ipſis faucib9 diaboli eripitur: Sed in faucibus diaboli non eſt quis: niſi per peccatū mortale: Ergo petr9 negando xp̄m peccauit mortaliter. Tertio pꝫ iuxta ſcm̄ Tho. in quodā quolibeto. petrus negauit fidē xp̄i: vbi periclitabatur: ⁊ eius confeſſio regrebatur. Ore eniꝫ confeſſio fit ad ſalutem Ad Ro. x. Ubi innui videtur: ꝙ in tali cauſa: cōfeſſio fidei ſit de neceſſitate ſalutꝫ. ¶ Quarto pꝫ ex illo Mat. x. Qui negauerit me corā hoibus: negabo eū coram patre meo: Sed nemo negatur a xp̄o corā patre ſuo: niſi ꝑpter peccatū mortale: Ergo ꝯcluſio vera. Quinto: concluſio pꝫ ex eo ꝙ negatiōi adiūxit periuriū ⁊ blaſfemiā. Nā vt dicitur Mat. xxvi. Cepit deteſtari: ⁊ iurare: ꝙ nō nouiſſet hoīeꝫ. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā rn̄detur: iuxta ſanctū Tho. vbi. ſ. ꝙ ſurreptio dupliciter accipitur. Uno modo ſm ꝙ opponitur deliberationi: ⁊ ſic primi motus dicuntur eē ex ſurreptione. Sic autē petrus ex ſurreptiōne nō peccauit. Alio mō accipit ſurreptio ſm ꝙ opponitur electiōi: ⁊ ſic Petrus ex ſurreptione peccauit: q. nō peccauit ex electione: quaſi ex certa malicia: ſ ex paſſione timoris: talis autem ſurreptio nō excuſat a mortali: ſicut pꝫ in incōtinenti: qui fornicatur: motus cōcupiſcentie cū haberet ꝑpoſitū cōtinendi. ¶ Ad ſecundā etiā rn̄detur: ſm ſanctū Tho. ꝙ beatus Bernardus improprie loquitur. Et vt eius verbū verificetur: intelligēdū ē de quadā dilectiōe familiaritatis: quā Petrus ad xp̄m cōceperat: que in eo māſit: etiā poſt negationē. Uel ſi itelligatur de dilectiōe gratuita: intelligendū ē: ꝙ nō fuit extincta ſm p̄deſtinationē diuinā: q̄ eius penitētiā p̄parabat: licet ꝑ tunc eēt ex ſe extincta. Permiſſus autē eſt a deo petrus cadere: tū vt nullus: quātūcunq; iuſtus: debeat ſe iactare de cōſtātia: vt dicit Ambroſius in p̄dicto. c. imitare: tum ſecundo vt dicit Gregorius in. c. Conſiderandū di. i. vt is q̄ futurus erat paſtor eccleſie: in ſua culpa diſceret: qualiter alijs miſereri debuiſſet.

AD ſecūdā. q. ſic procedit. Et videt ꝙ poſtq̄ ꝑdixerat xp̄s petrum eū negaturū: ꝙ petrus nō potuit eū nō negare. ¶ Primo dicit Math. xxiiij. Celū ⁊ terra tranſibunt: ꝟba autem mea nō trāſibunt: Sed verbū xp̄i factum Petro: fuit: ter. me negabis: Ergo illud ꝟbū xp̄i neceſſario implendū: Ergo petrus non poterat nō negare. ¶ Scdo ſic. Ueritas nō pōt falli. Sꝫ xp̄s eſt veritas Jo. iiij. Ergo falli nō poterat. Ergo petrus nō poterat xp̄m nō negare. ¶ Tertio ſic. Sciētia xp̄i cum eſſet ſciētia dei: eſt inuariabilis: Ergo neceſſario venturum erat: ꝙ xp̄s ſiēdū preuiderat: Sed preuiderat petrum negaturū: Ergo petrus potuit nō negare. ¶ In oppoſitum videtur euāgelium hoc: in quo: vt viſum eſt in. q. prima Petrus negando xp̄m peccauit: Ergo nō neceſſitate: ſꝫ libere ⁊ voluntarie: q̄ ſm Auguſti. peccatū adeo eſt voluntariū: quod ſi nō eſt voluntariū: nō eſt peccatum. Rn̄deo: dicendū ꝙ dupliciter poſſumus loq̄ d̄ Petro. Uno mō ſm ſe cōſiderato. Et ſic dicimus: ꝙ eius negatio erat contingens: ⁊ ad vtrumlibet: q̄a eius potentia libera: libere poterat ad oppoſita. ſ. ad negare ⁊ nō negare. Scdo modo poteſt cōſiderari vt cadit obiectiue ſub actu preuiſionis: vel predictionis negandi. Et ſic dicimus: ꝙ neceſſarium erat ipſum negare. Sed quia illud quod cōuenit alicui ſm ſe ⁊ abſolute: conuenit ſibi ſimpliciter.

Quod aũt cõuenit alicui ex aliquo: ꝯuenit
ſibi ſm quid. Unde negatio petri: poſt pre
dictionem xpi: ſimpliciter erat contingens
⁊ ſm quid neceſſaria: quia ſolum ſm quid
cadit ſub actu predicendi: ⁊ non ſm eẽ. Ne
ceſſitas autem ſm quid: ſtat ſimul cum con
tingentia ſimpliciter: ſicut patet per Phi-
loſophum ꝓmo Periermenias: ſicut album
ſm quid: ⁊ nigrum ſimpliciter: ſicut moueri
forte eſt contingens ſimpliciter: ſed moueri
dum currit: eſt neceſſarium. Unde cõmuni
ter diſtinguitur iſta propoſitio. Omne ſci-
tum a deo: neceſſe eſt eſſe: quia poteſt eẽ de
dicto: vel poteſt eſſe de re. Et ſi ſit de dicto
vera eſt: ⁊ ſi eſt de re eſt falſa. Et ſic ad que
ſtionem reſpondetur: ꝙ Petrus ſimplici-
ter non neceſſario: ſed libere ⁊ contingẽter
negauit: ⁊ potuit non negare. Scðm qd au
tem: ſcilicet ſm ꝙ ſubiacet predictioni xpi:
non potuit non negare: ita vt ibi ſit neceſſi
tas conſequentie: ⁊ non ꝯſequentia. ¶ Ad
rationes in oppoſitum: omnes quaſi ſoluũ
tur vnica reſponſione: que patet ex dictis.
¶ Ad primam reſpondetur negando con
ſequentiam ſimpliciter: ⁊ concedendo ſm
quid: ſcilicet ſm ꝙ cadit ſub actu preuiſiõis
⁊ predictionis xpi. ¶ Ad ſecundam eodem
modo reſpondetur: ¶ Ad tertiam reſpon
detur per diſtinctionem datam: vel negan-
do conſequentiam. Et ratio eſt: quia ſcien-
tia dei: non eſt tãtum quod res eueniat quo
cunque modo: ſed quod res eueniet contin-
genter: vel neceſſario. Et ideo ꝙ diuina ꝓ
uidentia diſponit: euenire infallibiliter ⁊ ne
ceſſario ⁊ infallibiliter eueniet. Contingen
ter vero quidem ꝙ diuine prouidentie rõ
habet vt contingenter eueniat.

D tertiam. q. ſic proceditur. Et
videtur ꝙ non omnes apoſtoli
fugientes: xpo capto: peccaue-
rũt mortaliter. ¶ Primo: quia
ſi omnes Apoſtoli tunc peccauerunt mor-
taliter: videretur ꝙ fides eccleſie defeciſſet:
Sed hoc non eſt dicendum: quia fides ec-
cleſie nunquam defecit ſm illud. Oſee. Deſpõ
ſabo te in fide in ſempiternum. ¶ Secũ
do ſic. Petrus ⁊ apoſtoli alij ſignificabant
eccleſiam vniuerſalẽ. Unde Aug. dicit. xxiiij.
q. i. Quodcunque. quod ſignificabat eccleſiam
vniuerſalem: Ergo ſi petrus ⁊ omnes apo
ſtoli peccaſſent: tota eccleſia defeciſſet.
¶ Tertio ſic. Apoſtoli capto xpo fugierũt
ex timore: qui poterat cadere in conſtantem
virum: Ergo videntur excuſabiles a pecca
to. Cõſequẽtia videtur bona. ¶ In oppo.
eſt euãgeliũ pñs: vbi dicitur. Oẽs ſcanda-
lum patiemini in hac nocte glo. interli. i. ab
vnitate fidei ſoluemur. Nicolaus de lira. i.
ruinam in peccatum patiemini propter ti-
morem mundanum. Reſpõdeo: dicendum
ſub iſta concluſione: ꝙ in paſſione om-
nes apoſtoli a xpo recedentes peccauerunt
mortaliter. Iſta cõcluſio pꝫ ex multis locis
ſacre ſcripture: que nos diffuſe deduximus
in ſumma noſtra de eccleſia li. iij. c. lxi. De
quibus inducamus tria. Primo eſt illud
Ps̃. Oẽs declinauerunt. Super quo ita i-
quit Hiero. Hũc Ps̃. de paſſione xpi refe
runt: quia oẽs dñm reliquerunt: in tantum
vt Petrus quoque: qui apoſtolorum fuit prin
ceps negaret. Itẽ ſecũdo ex illo qḋ ſequitur.
Nõ ẽ q faciat bonũ nõ ẽ vſque ad vnũ. Sup
quo dicit Hieron. Sic hic apparet: ꝙ iſte
Ps̃. de paſſione pertinet: ꝙ nullus de di-
ſcipulis nec Petrus qui caput eccleſie eſt
quia ⁊ ipſe negauit. Tertio pꝫ ꝑ illud Ps̃.
Multiplicati ſunt ſuꝑ capillos capitis mei
⁊c̃. Ubi dicit glo. Tẽpore paſſionis receſ-
ſerunt iudei a xpo: ⁊ etiam apoſtoli: eo ve-
ro reſurgente redierunt apoſtoli: ſꝫ non iu
dei. Hoc igitur rõne oſtẽditur: quia caſus
tunc fuit: in quo de neceſſitate ſalutis erat
oris confeſſio facienda: tum quia periclita-
batur fides xpiana: tum ad inſtructionem
aliorum fideliũ: vel ad cõfirmationẽ: vel re
primendũ infidelium exultationẽ. Unde ſuper
illud de preſenti di. i. in. li. iij. ĩpo auctoritati-
bus dicit Hu. ⁊ Archi. Mortuo xpo Pe
trus ⁊ alij apoſtoli defecerunt in fide xpi: ⁊
dubitantes de eo peccauerũt mortaliter: in

In feria quarta a dñica in ramis palmarum.

quo oẽs apoſtoli deſecerũt. Uñ manifeſtuꝫ
eſt: oẽs peccaſſe mortaliter. Et vt dicit ſan-
ctus Tho. ſuper Mat. i eodẽ loco Aggra
uat peccatũ apoſtoloꝝ ex ꝓpinquitate tem
poris: quia poſt tantas ammonitiones: poſt
ſacramẽti ſuſceptioneꝫ: iã obliti erãt: que fe
cerat eis. ¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad pri-
mã rñdetur negando ꝯñantiã: quia ĩ bea
ta virgine dicitur integerrime permanſiſſe.
Uñ in ſignum huius: vt dicit Guillermus
in rõnali diuinoꝝ officioꝝ: Candela que
occultat in diebus tenebrarum ebdomade
ſancte: per totam xpi eccleſiã: deſignat xpi
fidem in virgine glorioſa remãſiſſe: p quã
oẽs fideles docti: ⁊ illuminati ſunt. Et idem
dicit Alexander de ales in tertio. Tum ſe-
cundo ꝯña illa nõ valet: quia cuꝫ circũciſio:
tempore illo ſecundũ veriorem opinionem:
conferebat gratiam: ⁊ virtutes. Uñ diceba
tur ſignaculum iuſticie fidei. Dicit enĩ Au
guſti. ad Ualerianũ cõtra Iulianũ. Ex quo:
eſt inſtituta circũciſio qͦ erat ſignaculũ iu
ſticie: diem ad ſanctificationeꝫ valebat par
uulis: ad emundationẽ peccati originalis: ſi
cut ⁊ baptiſm⁹. Et vt dicit ſanct⁹ Tho. cir
cunciſio conferebat gratiam: inquãtuꝫ erat
ſignum paſſionis xpi ſumre: ita. ſ. q͛ hõ qui
accipiebat circũciſionẽ: pfitebat ſe ſuſci-
pere talẽ fidẽ: vel adultus pro ſe: vel ali⁹ p
paruulis. Uñ ⁊ Apoſtol⁹ dicit ad Ro. iiij.
q͛ abraam accepit ſignũ circunciſionis iu-
ſticie fidei: Sed cum multi eſſent tempore
mortis xpi paruuli innocentes circunciſi: ⁊
per ꝯñs habentes gratiam iuſtificantem: ⁊
habitum fidei: manifeſtum eſt: q͛ apoſtolis
omnibus deficientibus in fide: q͛ nõ ſeque
retur: q͛ omnino fides deficeret eccleſie: q͛
paruuli illi eccleſie membra erant. ¶ Ad ſe
cũdã rñdet eodem modo. Petrus etiã: cũ
nõdum eſſet conſtitutus caput eccleſie: non
figurabat eccleſiam: ſicut princeps rempu-
blicam ſuam. ¶ Ad tertiam rñdetur negã
do aſſumptum: tum quoniam in illo caſu: ti
mor mortis nõ erat timendus: ſed ſuſcipien
da mors pro fide xpi tuenda: ſicut dictũ eſt.

¶ Feria quarta legitur paſſio ſecũdũ Lu
cam. Circa quod poſſunt diſputari ſequẽ
tes queſtiones.

¶ Prima eſt: vtrũ Iudas vendendo xpm
cõmiſerit ſymoniam.

¶ Secũda: vtrum peccatum crucifigentiũ
xpm fuit grauiſſimum.

¶ Tertia: vtruꝫ voluntas humana in xpo
aliud voluerit q̃ꝫ deus voluerit.

Ad primaꝫ ſic proceditur. Et
videtur q͛ Iudas vendẽdo
xpm: nõ cõmiſerit ſymoniaꝫ.
¶ Primo ſic. Omne pecca
tũ principaliter in electiõe cõ
ſiſtit: ſed voluntas eligens non eſt de impoſ
ſibili: vt dicitur. iij. Ethi. Sed vendere xpꝫ
erat impoſſibile: quia nõ põt aliquo terre-
no precio compenſari. Unde de ſapientia
dicit. Prouer. iij. Precioſior eſt cunctis opi
bus: ⁊ ea que deſiderantur: huic nõ valent
comparari: Ergo iudas vendere nõ potuit
xpm: ⁊ per ꝯñs nõ cõmiſit ſymoniã. ¶ Se
cundo ſic. Accipiendo pecuniaꝫ pro cantã
dis miſſis: nõ cõmittitur ſymonia: quia nul
lus tenetur ſuis ſtipendijs militare: ⁊ nihi-
lominus in eucharistie ſacramẽto: in quali-
bet miſſa continetur totus xpus: Ergo etiam
iudas accipiendo pecunias vt traderet xpꝫ
non videtur ſymoniam cõmiſiſſe. ¶ In op
poſitum eſt: q͛ ſymonia eſt ſtudioſa volun-
tas emendi vel vẽdendi aliquid ſpũale: vel
ſpũali annexũ: Sꝫ Iudas habuit ſtudiũ vẽ
dendi xpm ſanctũ ſanctoꝝ: Ergo xpm vẽ
dẽdo ſymoniã cõmiſit. Rñdeo: dicendum
ſub iſta ꝯcluſiõe: q͛ Iudas vẽdẽdo xpm: ſy
moniã cõmiſit. Iſta ꝯcluſio colligit apte ex
c. Qui ſtudet. i. q. i. vbi in glo. mouet iſt a. q.
⁊ ponit pſata ꝯcluſio: quã ꝓbat duob⁹ me
dijs: tũ. ſ. q͛ vẽdidit hoieꝫ liberũ. ff. ad. l. fal.
dela. l. i. tũ ſecundo q͛ vendidit rem ſacraꝫ.
Preterea Iudas nõ ſolũ ſymoniã cõmiſit
vendendo xpm: ſed etiaꝫ alia vicia peſſima
incurrit. Primo quidẽ: vitium infidelitatis
eſtimãdo xpm ſanctũ ſctõꝝ infiniti valoris
cui nulla res in ꝑcio poſſit cõparari poſſe

vēdi. Scđo incurrit vitiū ꝓsumptionis ma-
xime: ⁊ heresis: estimādo xp̄m eſſe rē suā:
quā poſſet vēdere: Sola enī illa materia ē
debita vēditiōis: cuius vēditor est dn̄s. In
hoc ergo ꝙ Iudas tēptauit vendere xp̄m:
quodāmō ꝓtestatus est se eē dn̄m xp̄i: qđ
est hereticū: Ergo iudas nō tm̄ symoniac⁹:
sed infidelis: ⁊ heretic⁹ fuit vendēdo xp̄m.
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mam rn̄de-
tur: ꝙ Iudas vendere iure nō potuit: ſ3 de
facto fecit. Vn̄ symoniā cōmisit. ¶ Ad se-
cūdā respōdetur negando ꝯn̄am. Dicim⁹
enim: ꝙ facere pactionē de miſſa celebrādi:
symoniacum est semper: si tn̄ nō hēat alios
sumptus: ⁊ nō tenet ex officio miſſā cāta-
re: pōt accipere pecuniam: sicut cōducticij
sacerdotes faciūt: non quasi pretiū miſſe: ſ3
quasi subſtētaculum vite.

A D scđam. q. sic procedit. Et
videtur ꝙ peccatū crucifigē-
tiū xp̄m: nō fuit grauiſſimū.
¶ Primo sic. Peccatū nō
est grauiſſimū qđ hʒ excusa-
tionē: Sʒ xp̄s excusauit peccatū crucifigen-
tiū eū: dicens pater ignosce illis: q2 nesciūt
qđ faciūt: Ergo peccatū eoꝝ nō fuit grauiſ-
simū. ¶ Secūdo sic. Dn̄s ait Pylato Io.
xix. Qui tradidit me tibi maius peccatum
hʒ Ipse aūt pylatus fecit xp̄m crucifigi per
suos ministros: Ergo videtur fuiſſe maius
peccatū Iude ꝓditoris: peccato crucifigen-
tiū xp̄m. ¶ Tertio sic. Christus volūtarie
paſſus est. Ergo crucifigentes xp̄m: nō vi-
dentur feciſſe iniustum: q2 vt dicit Arist. v.
Ethi. Nullus patit iniustū volēs: Ergo eo-
rū peccatū nō fuit grauiſſimū. ¶ In oppo-
situ est illud Mat. xxiij. Et vos implete mē-
surā patrū vestroꝝ. Ubi dicit Criso. Quā-
tū ad veritatē: exceſſerunt mēsurā patrum
suoꝝ. Illi enī hoīes occiderūt: isti deū cru-
cifixerūt. Rn̄deo: dicēdū ꝙ peccatū crucifi-
gentiū xp̄m: fuit grauiſſimū: lʒ differēter ali-
qui eoꝝ magis: aliq minus: in eodē genere
peccati peccauerūt. Sit ergo ista cōclusio.
Principes iudeoꝝ cū cognouerūt xp̄m: ⁊
si aliqua ignorātia fuit in eis: fuit ignorātia
affectata: q̄ eos nō poterat excusare: grauiſ-
sime inter oēs peccauerūt. Peccatū enim
eoꝝ fuit grauiſſimū: tū ex genere peccati
tum ex malicia volūtatis. Scđa conclusio:
Minores etiā iudei grauiſſime peccaue-
runt: quātū ad genus peccati: minus tamen
q̄ʒ maiores: quia in minoribus in aliquo di-
minuebat peccatū: propter eoꝝ ignorātiā.
Vn̄ super illud Lu. xxiij. Nesciunt qđ fa-
ciunt dicit Beda Pro illis rogat: qui ne-
scierūt ꝙ fecerūt: zelū dei habentes: sed nō
s̄m scientiam. Tertia conclusio. Multo mi-
nus grauiter peccauerūt gentiles: per quo-
rū manus crucifixus ē xp̄s: quia excusabat
eoꝝ peccatū: quia scientiā legis nō habe-
bant. Quarta cōclusio. Iudas ⁊ principes
peccauerūt grauius: q̄ʒ Pylatus: qui timo-
re Cesaris xp̄m occidit: ⁊ etiā q̄ʒ milites: q
mādato presidis: xp̄m crucifixerūt: nō ex cu-
piditate: sicut Iudas: nec ex inuidia ⁊ odio:
sicut p̄ncipes sacerdotū. ¶ Ad rōnes i op-
positū. ¶ Ad p̄mā rn̄detur: ꝙ excusatio il-
la dn̄i: nō refert ad p̄ncipes Iudeoꝝ: ſʒ ad
minores vt dictū est. ¶ Ad scđam rn̄detur
negādo ꝯn̄am. Et rō est: q2 Iudas tradidit
xp̄m nō Pyllato: sed principibus sacerdo-
tū: q2 tradiderūt eū Pylato s̄m illud Ioā.
xviij. Gens tua ⁊ pōtifices tui tradiderunt
te mihi. ¶ Ad tertiā rn̄det negādo ꝯn̄am.
Et rō est: q2 lʒ xp̄s voluerit paſſionē suā: si-
cut ⁊ deus eā voluit: nunq̄ʒ tn̄ actionē Iu-
deoꝝ voluit Et ideo occisores xp̄i ab iniu-
sticia nō excusant. Vn̄ Dauid dānauit illū
ad mortē: qui nō timuit mittere manum in
xp̄m dn̄i: scilicet Saulem: quem⁹ eo petente
occidit: vt legitur. ij. regum. i.

a D tertiā. q. sic procedit. Et vi-
detur ꝙ in xp̄o volūtas huma-
na nō voluit aliud q̄ʒ deus vult.
¶ Primo sic: Arguitur ex illo
Ps. vbi ex persona xp̄i dicit. Scriptū est
de me: vt facerē voluntatē tuam: deus me⁹
volui: Sed ille q̄ vult volūtatē alicui⁹: face-
re: vult qđ ille vult: Ergo volūtas humana

in xp̄o nihil aliud volebat: q̄ȝ ꝙ diuina vo
lūtas in eo. ¶ Secūdo ſic. Aīa xp̄i habuit ꝑ
fectiſſimā caritatē: Sȝ caritatis ē facere: qḋ
hō idē velit qḋ deus: Ergo volūtas huma
na in chriſto nihil aliud voluit: q̄ȝ diuina.
¶ Tertio. Chriſtus fuit verus cōprehēſor.
Sed ſancti qui ſunt comprehenſores in pa
tria: nihil aliud volunt: q̄ȝ ꝙ deus vult: alio
quin nō eſſent beati: qui nō haberent quic
quid vellent. Beatus enim eſt: quia hȝ quic
quid vult: ⁊ nihil mali vult: vt dicit Augu.
in libro de trini: Ergo xp̄s nihil aliud vo-
luit ſm̄ volūtatē humanā: q̄ȝ ꝙ voluit vo-
luntas diuina. ¶ Quarto ſic. Quāto ē ma
ior cōformitas voluntatis humane ad diui
nā: tāto eſt maior rectitudo voluntatis: que
in hoc cōſiſtit: ſicut per glo. patȝ: ſuper illud
Pſa. Rectos decet collaudatio: Sȝ xp̄s ha
buit rectiſſimā voluntatē: Ergo fuit cōfor-
mis diuine in volito. ¶ In oppo. arguitur
ex p̄ſenti euangelio: vbi ait. Nō mea vo-
luntas: ſed tua fiat. Super quo verbo Au
guſti. cōtra Maximinū: in hoc ꝙ xp̄s ait:
nō qḋ ego volui: ſed quod tu. Aliud oſtēdit
ſe voluiſſe: q̄ȝ pater. Rn̄deo dicendū ſub
duabus concluſiōibus. Prima: ꝙ volūtas
humana ſenſibilitatis vel voluntas rōnalis
vt̄ natura in xp̄o voluit aliud: q̄ȝ voluntas
diuina volebat in ipſo. Secūda ꝯcluſio vo
luntas rōnalis: que eſt per modū rōis: ſem
per idem volebat qḋ deus. Pro iſtaꝝ con
cluſionū intelligentia ⁊ veritate eſt notādū
ꝙ in xp̄o ſm̄ humanā naturā ponit̄ duplex
voluntas. ſ. voluntas ſenſibilitatis: que par
ticipatiue volūtas dicitur: ⁊ voluntas rōna
lis: ſiue conſideretur per modū nature: ſiue
per modū rōnis. Ut aūt dicit Damaſ. quē
dā diuina diſpenſatione filius dei aū̄ ſuam
paſſionē permittebat carni agere. ⁊ pati: q̄
ſunt ei propria: ⁊ naturalia: Et ſimiliter per
mittebat omnibus viribus: agere queqȝ ꝓ
pria: quantum expediebat ad finē redēptio
nis: ⁊ oſtēſiōem veritatis nature. Maniſe
ſtū eſt aūt: ꝙ voluntas ſenſibilitatis refugit
naturaliter dolores ſenſibiles: ⁊ corporis le
ſionē. Similiter etiā volūtas vt natura re-
pudiat ea: que ſunt nature ꝯtraria: ⁊ q̄ ſunt
ſm̄ ſe mala: puta mortē: ⁊ alia huiōi. Hoc
tn̄ quñqȝ volūtas per modū rōis eligere pōt
ex ordine ad finē: ſicut etiā in aliquo puro
homine: ſenſibilitas eius: ⁊ etiā volūtas ab
ſoluta ꝯſiderata refugit vſionē: quā volū-
tas ſm̄ rationē elegit ꝓpter finem ſalutis.
Uoluntas autē dei erat: vt xp̄s dolores ⁊
paſſiones ⁊ mortē pateret̄: nō ꝙ iſta eēnt a
deo volita ſm̄ ſe: ſed: ex ordine ad finem hu
mane ſalutis. Un̄ patent cōcluſiones p̄ſate:
quia. ſ. xp̄s ſm̄ volūtatē ſenſibilitatis: ⁊ ſm̄
volūtatē rōnis: que cōſideratur ꝑ modū natu
re: aliud poterat velle: q̄ȝ deus. Que fuit p̄
ma cōcluſio. Sȝ ſm̄ volūtatē que eſt ꝑ mo-
dū rōnis: ſemper ꝯformabat̄ in volito vo-
luntati diuine. Que fuit cōcluſio ſecunda.
Que pȝ ex eo ꝙ dicit: nō ſicut ego volo: ſȝ
ſicut tu. Uolebat eni ſm̄ volūtatem rōnis:
diuinā volūtatē impleri: q̄uis aliud dicat
ſe velle: ſm̄ aliā eius volūtatē. ¶ Ad rōes
in oppo. ¶ Ad p̄mā pȝ rn̄ſio: ex diſtinctio
ne volūtatis duplicis. Un̄ dicit̄: ꝙ xp̄s vo
lebat vt volūtas patris adimpleret̄: ſȝ vo
lūtatē rōnis: nō ſm̄ volūtatē ſenſibilitatis:
aut volūtatis cōſiderate ꝑ modum nature.
¶ Ad ſecundā eodē mō rn̄detur: ꝙ cōfor-
mitas volūtatis humane ad volūtatē diui-
nā: attendit̄ ſm̄ volūtatē rōnis: ſȝ quā etiā
volūtates amicoꝝ ꝯcordant: in quātū rō cō
ſiderat aliqd volitū in ordine: ad volūtatē
amici. ¶ Ad tertiā rn̄detur negando ꝯñā:
q: xp̄s ſimul fuit cōprehenſor: ⁊ viator: in-
quātū. ſ. ꝑ mentē fruebat̄ deo: ⁊ hēbat car-
nē paſſibilē. Et iō ex pte carnis paſſibilis
poterat i eo aliud accidere: qḋ repugnaret
naturali volūtati ipſius: ⁊ etiā appetitui ſen
ſitiuo: qḋ nō cōtingit in beatis: qui tn̄ ſunt
cōprehenſores: qui ita dotati ſunt impaſſibi
litate: vt nihil poſſet eis occurrere nociuū:
aut leſiuū. ¶ Ad quartā rn̄detur negando
ꝯñam. Et rō eſt: quia cōformitas: que eſt in
volito: nō facit rectitudinem voluntatis: q̄a
aliquis pōt peccare volendo id volitū: qḋ

deus vult: vt volendo ꝙ pater meus moreretur. Et etiã põt mereri in hoc: ꝙ illud nõ vult: quod deus vult: vt Paulus cupiebat diſſolui ⁊ eſſe cum xp̃o: ⁊ deus volebat: ꝙ nõ diſſolueret: ſed ꝓpter fructum animaꝝ adhuc militaret. Sed rectitudo voluntatis cauſat ex modo volẽdi vt. ſ. vellet ex caritate: ſicut deus. Et iterũ in cauſa finali: vt ꝓpter idem vellet. Et iterũ in cauſa efficiẽdi vt. ſ. deus velit eũ velle.

¶ In feria quinta die cene eſt euangeliũ. Ante diem feſtũ paſche ⁊c̃. Jo. xiij. Circa quod poſſunt diſputari: ſe. q.

¶ Primo: vtrum cõuenienter in die cene inſtitutum eſt ſacramẽtum eucariſtie.

¶ Secundo: vtrum conueniẽter xp̃s ĩ die cene Jude proditori tribuerit ſacramẽtuꝫ corporis ⁊ ſanguinis ſui.

¶ Tertio: vtrum poſt bucellam intinctam a xp̃o: Jude porrectam: diabolus intrauit in eum.

Ad p̃mam. q. ſic ꝓceditur. Et videt̃ ꝙ nõ cõuenienter die cene inſtitutũ fuit ſacramẽtũ eucariſtie. ¶ Primo ſic. Per hoc ſacramẽtum hoĩes xp̃o vniuntur: ſicut mẽbrũ capiti. Vñ dicitur Jo. vi. Qui manducat meã carnẽ: ⁊ bibit meũ ſanguinem: in me manet: ⁊ ego in eo. Sꝫ xp̃s ẽ caput etiaꝫ oĩuꝫ hoĩuꝫ: etiã qui fuerũt ab initio mundi: Ergo nõ debuit inſtitutio huiꝰ ſacramenti differri vſqꝫ ad finẽ mũdi. ¶ Secũdo ſic. Hoc ſacramẽtũ dicitur viaticũ: q: tẽdentes ad patriã: in via cõfortat quotidie: nos etiã lapſos reparat: Sꝫ patres: qui erãt añ aduẽtũ xp̃i: ad patriã tendebãt: hoſpites ⁊ peregrinos ſe vocantes: vt patꝫ ad Hebr. c. xi. ⁊ quotidianis peccatis impediebãtur: Ergo ante aduentũ xp̃i: debuit ſacramẽtũ hoc inſtitui. ¶ Tertio ſic. Hoc ſacramẽtũ dicitur memoriale paſſionis xp̃i: ſcḋm illud Math. xxvi. Hoc facite in meã commemorationem: Sꝫ memoria eſt p̃teritoꝝ: Ergo hoc ſacramẽtũ nõ debuit añ paſſionẽ xp̃i inſtitui: Et per ↄñs nõ ĩ cena. ¶ Quarto ſic. Per baptiſmũ aliquis ordinat̃ ad eucariſtiã: q non niſi baptizatis debet dari: Sꝫ baptiſmus inſtitutus eſt poſt xp̃i paſſionẽ: ⁊ reſurrectionẽ: vt pꝫ Mat. vltimo: Ergo hoc ſacramẽtũ incõueniẽter eſt inſtitutum añ xp̃i paſſionẽ. ¶ In oppo. ẽ euãgeliũ p̃ns: in quo dicitur: ꝙ hoc ſacramentũ eſt inſtitutũ a xp̃o. De xp̃o añt dicitur Mar. vij. ꝙ bñ oĩa fecit: Ergo cõuenienter inſtitutũ eſt: q̃ñ xp̃s ĩſtituit. Rñdeo: dicendũ ſub duabus cõcluſiõibus. Prima: ꝙ nõ potuit inſtitui añ incarnationẽ verbi. Pꝫ cõcluſio: q: hoc ſacramento cõtinet̃ verbũ incarnatũ realiter Ergo inſtitui nõ potuit ante incarnationem verbi. Secundo ſic. Hoc ſacramẽtũ continet gratie plenitudinem. Vñ eucharíſtia dicitur. Sꝫ tẽpus plenitudinis incepit ab incarnatiõe xp̃i: Ergo añ incarnationẽ inſtitui nõ potuit hoc ſacramẽtũ. Scḋa ↄcluſio. Cõuenienter inſtitutũ eſt hoc ſacramẽtum die cene: ⁊ nõ ante. Iſta cõcluſio oſtẽdit̃ ex quatuor. Primo apparet ex neceſſitate: q̃ aſſignat̃ inſtitutione huiꝰ ſacramẽti: vt gratia ad pfectionẽ noſtrã exigebat̃: vt caput noſtrũ etiã realiter nobis ↄiungeret̃: Et ideo quãdiu ſub ꝓpria ſpecie cũ hoĩbus cõuerſatus eſt nõ oportebat hoc ſacramẽtũ inſtitui: ſꝫ q̃ñ eiꝰ corporali p̃ñtia deſtituẽda erat eccleſia. Et iſta rõ tigit̃ ab Euſebio: qui ſic ait. Quia corpꝰ aſſumptũ ablaturꝰ erat ab oculis ⁊ illaturus ſyderibꝰ: neceſſe erat: vt die cene ſacramẽtum corporis ⁊ ſanguinis ſui cõſecraret: vt coleret̃ iugiter per miſteriũ: qḋ ſemel offerebat̃ in p̃ciũ. Scḋa rõ ſumitur ab eius figura. Chriſtꝰ q̃ꝫdiu in mũdo ↄuerſatus eſt: figuras legis obſuare voluit: factus ſub lege: vt eos q ſub lege erant: redimeret. Et q: veniente veritate ceſſit figura: iõ nõ debuit hoc ſacrametuꝫ inſtitui: niſi xp̃o aſcendẽte per mortẽ: q̃ñ figure veteris legis terminãde erãt. Et ideo ↄueniẽs fuit imminẽte paſſione: celebrato prĩ ſacramento: nouũ ſacramẽtũ inſtituere: Et q: ibi terminat̃ figura: vbi dꝫ incipere veritas.

Agnus aūt paſchalis erat figura hmōi ſa-
cramēti. Et ideo inſtitutū ē poſt comeſtiōē
agni. Vñ cantatur in officio corporis xpi.
Poſt agnū typicū: expletis epulis: corpus
dñicū datū diſcipulis ꝛc. Tertia rō ſumitur
ab ipſa repñtatiōe hmōi ſacramēti: Eſt eni
repñtatiuū dñice paſſionis. ꝛ iō cōgrue iā
paſſione iminēte inſtituitur. Quarta rō ſu-
mitur ex ritu: quo frequētādū eſt hoc ſacra
mentū: vt vltimo traditū: magis memorie te
nerentur: Ea eni: q̄ vltimo dicūtur maxie ab
amicis recedētibꝰ: magis memorie cōmen
dātur: pſertim q: tūc magis inflāmatur af-
fectꝰ ad amicos. Ea vo ad q̄ magis afficiū
tur: pfundius aio iprimūtur. Qm igitur vt
papa Alexāder dicit. Nihil i ſacrificijs ma
gis eē pōt: q̄ʒ corpus ꝛ ſanguis xpi: nec vlla
oblatio hac potior eſt. Et iō vt maiori vene
ratiōe haberetur dñs: vltimo diſceſſu ſuo a
diſcipulis ſuis hoc ſacramētum inſtituit. Et
hoc idē dicit Augu. in libro rñſionū ad Ja
nuariū. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pmā
rñdetur negādo pñam. Et rō eſt: q: xps ab
origene mūdi erat caput iuſtoꝝ: nō q̄ti ha-
bens actu cōformitatem in natura: cū mem
bris eccleſie: incarnatiōe nondū facta: ſʒ ſo-
lū ſcḋm incarnationē expectātā: Et iō cō
iunctio corporis miſtici ad ſuū caput: p tē-
pore illo nō poterat fieri: per aliqḋ ſacramē
tū: realiter cōtinēs ipſuʒ caput: mēbris con
forme: ſʒ poterat per aliqua ſacramēta figu
rari. ¶ Ad ſcḋam rñdetur negādo pñam.
Et rō eſt: q: quāuis antiqui patres eſſent tē
dētes ad patriā: nō tñ erāt illi in ſtatu tūc p-
ueniendi an xpi incarnationē. Et iō nō com
petebat pro tpe viaticū eſſe: quo ſtati ad pa
triā perducūtur. ¶ Ad tertiā rñdetur ne-
gādo pñaʒ. Et rō ē: q: ſacramētū illud fuit
inſtitutū in cena: vt in futuꝝ eſſet memoria
le dñice paſſiōis: ea perfecta. Vñ ſignāter
dicit. Quotieſcūqʒ feceritis: in meā cōme-
morationē: de futuro loquens. Vñ tūc non
erat memoriale: ſed inſtituebatur in memo
riā in poſterū celebrandū. ¶ Ad quartaʒ
rñdetur negando pñaʒ. Et rō eſt: q: baptiſ-
mus iaʒ erat inſtitutus i ipſo xpi baptiſmo:
Vñ iaʒ aliq ipſo xpi baptiſmo erāt bapti-
zati ꝛc. vt legitur Jo. iij. ſʒ neceſſitas vten-
di ſacramento baptiſmi indita fuit hoibus
poſt paſſionem ꝛ reſurrectionem.

AD ſecūdū. q. ſic procedit. Et
videtꝰ q̄ nō fuit cōueniēs: q̄
xps in die cene daret ſacra-
mētum corporis ꝛ ſanguinis
eiꝰ Jude pditori. ¶ Pꝛ: imo
ſic. Chriſtus ipleuit quod precepit: ſm illud
Act. i. Cepit Jeſus facere ꝛ docere: Sʒ pre
cepit Mat. vij. Nolite ſanctū dare canibꝰ
cū ipſe xps cognoſceret Judā eſſe peccato
rē: dico q̄ nō fuit ꝯueniēs: q̄ ipſe Jude da
ret corpus ſuū ꝛ ſanguinē. ¶ Scḋo. Sicut
dicit Augu. q̄ deus nō eſt cā alicui: qḋ de-
terior ſit: Sed Judas ſumēdo corpus xpi:
peccauit ꝛ factus eſt deterior: Ergo nō fuit
cōueniēs q̄ illi daretur ſacramētū. ¶ Ter
tio ſic. Sicut legitur Math. xxvi. Poſtq̄ʒ
dñs dedit diſcipulis corpus ꝛ ſanguinē ſuū
dixit eis. Nō bibā amodo de hoc genimi-
ne vitis: vſqʒ ad diē illū: cū illud bibam vo
biſcū nouū: in regno patris mei. Et q̄ erat
eis in remiſſionē peccatoꝝ: Sed neutrum
Jude cōpetit: Ergo videtur q̄ Judas non
accepit ſacramentū cū alijs. ¶ In oppoſi-
tū eſt euāgeliū: vbi dicitur oibus. Accipite
ꝛ manducate ꝛc. Rñdeo: dicendū ſub iſta
cōclutione. Cōuenienter xps dedit Jude ſi
mul cū alijs diſcipulis corpus ꝛ ſanguineʒ
ſuū in ſacramento. Iſta concluſio eſt Criſo.
ꝛ Auguſti. ꝛ Dionyſij libro eccleſiaſtice ie
rarchie. Licet enim cōſiderata malicia Ju
de nō debuiſſet xps corpus ſuum ꝛ ſangui-
nem ei dare: tamen quia xps debuit eē no-
bis exemplum iuſticie: non conueniebat eiꝰ
magiſterio: vt Judam occultum peccatoreʒ
ſine accuſatore ꝛ euidente probatione: ab
aliorum conditiōe ſeparaſſet: ne per hoc da
retur exemplum prelatis eccleſie ſimilia fa
ciēdi. ſ. peccatoribus occultis denegare ſa-
cramētū. Scḋo vt oēʒ occaſionē ei auferret
malefaciēdi: quā aſſumere potuiſſet: ſi i ali-

quo ab alijs diſcipulis ante apertam mali-
ciā fuiſſet diſcretus: Hylarius tamē contra
riū dicere videtur. Sed quod dictū eſt cō-
muniꝰ tenetur. ¶ Ad rationes in oppoſi
tum. ¶ Ad primam rñdetur negando con
ſequentiam. Et ratio eſt: quia licet Judas in
rei veritate: talis eſſet: ⁊ eius iniquitas no
ta eſſet xpo: ſicut deo: nō tamen erat nota ei
per modum: quo hominibus innoteſcit. Et
ideo xps Judā nō repulit a cōmunione: vt
daret exemplum: tales peccatores occultos
nō eſſe ab alijs ſacerdotibus repellendos.
¶ Ad ſecūdaꝫ rñdetur negando cōſequen
tiam. Et ratio eſt: quia xps non dedit cau-
ſam nec occaſionem Jude peccandi: ſꝫ pec-
catū euitandi: ex mānſuetudinis ſue oſtenta
tione ad ipſuꝫ: ſed ipſe ex tali medicina ſum
pſit periculum mortis. ¶ Ad tertiā rñde-
tur negando conſequentiaꝫ. Et ratio eſt: qa
ꝙ Judas nec biberit vinū in regno chriſti:
nec remiſſionem peccatoꝝ conſecutus ſit:
culpa ſua fuit: quia ſacramentū corporis et
ſanguinis xpi tantum ſacramentaliter ſum-
ſit: nō autem ſpiritualiter. Bibere autem vi
nū in regno patris cum xpo: ⁊ peccatoꝝ re
miſſionem conſequi: tantū ſpiritualiter ſu-
mentibus ſacramentum debētur.

Ad tertiam. q. ſic procedit. Et
videtur ꝙ poſt buccellaꝫ pa
nis porrectam Jude: intrauit
diabolus i eū. ¶ Primo ſic
Dicitur Lu. xxij. ꝙ intrauit
ſathanas in eum ⁊ Mat. xiiij. ꝙ diabolus
immiſerit in cor Jude. vt traderet euꝫ. Sꝫ
hoc fuit ante buccellam panis ſuſceptā: Er
go nō poſt buccellā ⁊c̄. ¶ Secundo ſic: ꝙ
nec ante nec poſt ſolus deus illabitur aīe: er
go diabolus nō potuit intrare in cor Jude
Añcedens eſt maxima: Ergo ⁊c̄. ¶ In op
poſitum eſt euangeliū: ⁊. c. Sic iudas: de cō
ſe. di. ij. Reſpondeo dicendū: iuxta ſanctuꝫ
Tho. in quolibeto. iij. ⁊ ſuper Jo. c. xiij. ꝙ
ſathanam intrare Judā: ſiue alium hominē
poteſt dupliciter intelligi. Uno modo i cor
pore hominis. ſicut hij qui corporaliter ve-
xantur a demone. Et hoc modo eſt conclu
ſio: ꝙ eſſentialiter poteſt demon intrare in
hominē: ſicut pꝫ ex multis locis euangelij.
Alio modo poteſt intelligi. ſ. ꝙ diabolus in
tret in mentem: ita ꝙ menti diabolus eſſen
tialiter illabitur. Et hoc modo eſt concluſio
ꝙ diabolus non poteſt intrare in mentem
hominis: niſi ſolus deus. Patet iſta cōclu-
ſio ſic. Anima enim rationalis: cum ſit ſim-
plex: ⁊ corporea nō habet dimēſiones quā
titatis: vt aliquid in ea eſſe dicatur: quaſi. ſ.
eiuſdem dimēſiones cōtentum: ⁊ ideo nihil
poteſt in ea eſſe: niſi quod ei dat eſſe: quod
in ea eſt: per virtuteꝫ ſuam. Dicimus ergo
ꝙ deus: qui animā in eſſe produxit: ē in ani
ma per ſuam virtutē. Ubi aūt eſt virtꝰ dei:
ibi ⁊ eſt eſſentia dei. In deo enim idem eſt
eſſentia ⁊ virtus Unde manifeſtum relin-
quitur: ꝙ ſolus deus eſſentialiter eſt in ani
ma. ¶ Ad rationes autem in oppoſituꝫ re
ſpondetur. Primo: ꝙ diabolus dicitur in-
trare cor: vel mentem hominis: per affectū
vel effectum malicie: inquātum. ſ. homo ab
eo ſeductus: ſequitur eum ad perpetrāduꝫ
malū: ꝙ ſuggerit. Et hoc modo dicitur in-
traſſe cor Jude Unde dicit Nicolaus de
lira ſuper illud Luc. xxij. Intrauit ſatanas
iudam in animā: nō per elapſuꝫ: quia ē deo
proprium: ſed per effectum: venditionē xpi
ei ſuggerendo. Secūdo dicitur: ꝙ poſt buc
cellam intinctam dicitur diabolus intraſſe
Judā: nō quidem poſſidendo de nouo: qa
prius vt argutum eſt: intrauerat: ſed intra-
uit poſt eum plenius: poſſidendo: ſicut apo
ſtoli licet ſpiritum ſanctum receperunt ante
reſurrectionem domini: dicuntur tamen re
cepiſſe ſpiritum ſanctum in die Penthecoſ
ſten: quia ad maiorem plenitudinem.

¶ In feria ſexta: in qua fit mentio de mor
te xpi legitur paſſio Jo. xviij. Circa quod
poſſunt diſputari: ſe. queſtiones.

¶ Primo: vtrum conueniens fuit xpꝫ mori.

¶ Secundo: vtrum alia paſſio chriſti ſuffe
ciſſet: q̄ꝫ mors: pro redemptione humani
generis.

¶ Tertio: vtrū cōueniēs fuit xp̄m cū latronibus crucifigi.

Ad primā.q.ſic ꝓcedit. Et videtur: ꝙ nō fuit cōueniens xp̄m mori. ¶ Primo ſic. Id enim qḋ eſt ꝑncipiū in aliquo genere: non diſponit ꝑ id: qḋ eſt cōtrariū illi generi: ſicut ignis: qui eſt ꝑncipiū caloris: nunq̄ȝ pōt eſſe frigidus: Sed filius dei eſt principiū ⁊ fons vite: Ergo videtur: ꝙ nō fuerit cōueniens chriſtū mori. ¶ Secūdo ſic. Maior eſt defectus mortis: q̄ȝ morbi: q: per morbū peruenitur ad mortē: Sed nō fuit cōueniens xp̄m aliquo morbo lāgueſcere: vt Criſo. dicit ſuper Mat. Ergo etiam nō fuit conueniēs ipſum mori. ¶ Tertio ſic. Chriſtus dicit Jo.x. Ego veni: vt vitā habeant: ⁊ habūdātius habeāt: Sed oppoſitum nō perducit ad oppoſitū. Ergo videtur: ꝙ nō fuit cōueniēs xp̄m mori. ¶ In oppo. ē euāgeliū p̄ſis: ⁊ illud Jo. xi. Expedit: vt moriatur vnus hō: ꝓ populo. Rūdeo: dicēdū ſub iſta cōclutione. Cōueniēs fuit xp̄m mori. ⁊ hoc multiplici rōe. Primo quidē ad ſatiſfaciendum ꝓ humano genere: qḋ erat morti adiudicatū, ꝑpter peccatū: ſm illud Geñ.ij. Quacūq̄ȝ die comederitis: morte moriemini. Eſt aūt conueniens ſatiſfaciendi pro alio modus: cū quis ſubijcit ſe pene: quā alius meruit. Et iō xp̄s mori voluit: vt moriēdo ꝓ nobis ſatiſfaceret ſm illud.i. Petri.iij. Chriſtus ſemel ꝓ peccatis noſtris mortuus eſt. Secundo ad oſtēdendū veritatē nature aſſumpte. Sicut enim Euſebius dicit. Si aliter poſt cōuerſationē cū hominib⁹: euaneſcēs ſubito euolaret: fugiens mortē: ab oibus cōpareretur fantaſmati. Tertio vt a mortuis reſurgēdo virtutē ſuā oſtēderet: qua mortē ſuperauit: ⁊ nobis ſpem reſurgendi a mortuis daret: vt Apoſtolus ait.i. Cor.in.xv. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄mā r̄ndetur: ꝙ xp̄s eſt fons vite: ſm qḋ deus: nō aūt ſm ꝙ hō. Mortuus aūt nō eſt ſm ꝙ deus: ſ; ſm ꝙ hō. Et ita nō ꝓcedit. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et rō ē: quia xp̄s nō ſuſtinuit mortē ex morbo ꝓueniētē: ne videretur ex neceſſitate mori: ꝑpter infirmitatē nature: ſ; ſuſtinuit mortē ab exteriori īllatā: cui ſe ſpontaneū obtulit: vt mors eius volūtaria oſtēderetur. ¶ Ad tertiā r̄ndetur negando ꝯñam. Et ad ꝓbationē dicit: ꝙ vnū oppoſitoꝝ per ſe nō ducit ad aliud ſed q̄ñq̄ȝ bene per accidens: ſicut frigidum per accidēs: q̄ñq̄ȝ calefacit. Et hoc mō xp̄s per ſuā mortē nos perduxit ad vitā: q̄a de ſua morte mortē noſtrā deſtruxit: ſicut qui penā pro alio ſuſtinet: remouet penā eius.

Ad ſecundam.q.ſic procedit. Et videtur: ꝙ alia paſſio xp̄i ſuffeciſſet ad redēptionē humani generis ſine morte. ¶ Primo ſic. Pena quam quis pro alio ſuſtinet: quātitatē accipit: quātū ad virtutē ſatiſfaciēdi ex cōditione patientis: Sȝ xp̄s inquātū eſt deus ⁊ hō: hȝ infinitā dignitatē: Ergo q̄libȝ paſſio ſine pena: quā ſuſtinuit: ſicut fames: fatigatio: ⁊ hmōi: ſufficiēs fuit ad ſatiſfaciēdū pro humano genere: etiā ſine morte. ¶ Scdo ſic. Dicit Bernardus: ꝙ vna gutta ſanguinis xp̄i fuiſſet ſufficiēs p̄ciū noſtre redēptiōis: ſ; aliq̄d de ſanguine xp̄m effuſū eſt in xp̄i circōciſiōe: Ergo nō oportebat ꝙ vlterius pateretur. ¶ Tertio ſic. Tāta pōt eē ꝯtritio in nobis penitēntib⁹: ꝙ totū peccatū dimittatur: ⁊ quātū ad penā: ⁊ quātū ad culpā. Sȝ in xp̄o ab inſtāti ſue ꝯceptiōis fuit ꝑfectiſſima caritas que ꝯtritiōi tribuit vim expurgandi peccati: Ergo xp̄s ab inſtāti ſue ꝯceptiōis ſufficiēter ſatiſfecit pro oibus peccatis noſtris. Et ita nō oportuit: ꝙ ꝑ paſſionē mortis ſatiſfaceret. ¶ In oppo. eſt euangeliū p̄ſis: in quo legitur mortē ꝓ humano genere ſubijſſe. Secūdo ſic. Dicit Apoſtolus ad Gala. ij. Si ex lege eſt iuſticia: ergo xp̄s mortuus ē gratis.i. inutiliter ⁊ ſine cā: Sȝ ſi alia paſſio ſuffeceret ſine morte: xp̄s gratis mortuus eēt: Sȝ hoc dicere ē incōueniēs: Ergo alia paſſio xp̄i ſine morte ad redēptionē huma

ni generi lõ nõ ſuffeciſſet. Rñdeo dicẽdum
ſub iſta cõcluſione: ꝙ alia paſſio chriſti ſine
morte: licet ſuffeciſſet ad redẽptionẽ humani
generis: cõſiderata cõditione perſone patiẽ
tis: propter infinitã dignitatẽ: nõ tñ cõſide
rato genere pene: ad quã humanũ genus ꝓ
pter peccatũ obligatũ erat. Iſta cõcluſio ꝓ
mo patet ex illo ad Heb. c. x. Chriſtus vna ob
latione cõſummauit in eternum ſanctificatos.
Et ideo nõ eſt locus ſecũde oblationis: ſed
manifeſtũ eſt: ꝙ xp̃s ante mortẽ: multas paſ
ſiones ſuſtinuit: eſuriens: laborans: conſpu
tus: ⁊ flagellatus. Si ergo iſte paſſiones ſuf
feciſſent: nõ obtuliſſet ſeipſum ad mortem.
Obtulit autem ſeipſum hoſtiam deo patri:
ꝓ peccatis noſtris: vt dicitur ad Ephe. v. ⁊
hoc per mortẽ. Ergo paſſio xp̃i abſqȝ mor
te nõ ſuffeciſſet. Secũdo ſic. Nõ erat debi
tor mortis: Si ergo xp̃s debuit pro aliis ſa
tiſfacere recõpẽſando: oportuit ꝙ ipſe mor
tẽ: quã nõ debebat: exſolueret. Unñ Grego
rius. iiij. moralium: ꝙ niſi xp̃s mortem inde
bitã ſuſcepiſſet: nequaqȝ nos a morte debita
liberaret. Pro pleniori noticia veritatis hu
iuſmodi concluſionis: eſt notandũ iuxta ſctũ
Tho. ꝙ xp̃i ſatiſfactio pro tota humana na
tura: duas cõditiões cõcernere debuit. ſ. vt
eſſet vniuerſalis reſpectu omniũ ſatiſfactio
nũ quodãmodo. Scd̃o vt eſſet exemplaris
reſpectu oium particulariũ ſatiſfactionum
Uniuerſalis aũt erat nõ per predicationẽ
de multis quaſi per multas ſatiſfactiones
particulares multiplicata: ſed habẽs virtutẽ
reſpectu oium. Unñ nõ oportuit: ꝙ ipſe oẽs
penas: que ex peccato conſequi põt: aſſume
ret in ſeipſo: ſed illam: ad quã oẽs ordinan
tur: ⁊ que cõtinet in ſe oẽs penas: ꝗ̃uis nõ
actu. Finis aũt oium terribiliũ eſt mors: vt
dicit Phũs. iij. Ethi. Et ideo per paſſionẽ
mortis debuit ſatiſfacere. Inquãtum vero
fuit exẽplaris reſpectu noſtrarum ſatiſfactio-
nũ: debuit habere magnitudinẽ excedentẽ
oẽs alias ſatiſfactiones: quia exemplar de-
bet eſſe preſtantius exemplato. Et ideo ſm
maximã penarũ: debuit ſatiſfacere. ſ. ꝑ mor
tem. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primam
rñdet negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia licet pene
alie: quas xp̃s ſuſtinuit: eſſent ſufficiẽtes ad
ſatiſfactionẽ pro humana natura: conſidera
ta cõditione patientis: nõ tñ cõſiderato ge-
nere: ad quod genus humanũ erat obligatum: pro
pter peccatũ: quod tñ eẽ debebat: vt. ſ. nos
de morte per mortẽ redimeret. ¶ Ad ſecũ-
dam reſpõdetur eodem mõ: ꝙ ꝗ̃uis gutta
ſanguinis: quã in circũciſione fudit: eẽt ſuf
ficiens ad ſatiſfactionẽ: conſiderata cõditio
ne perſone: nõ tñ vt dictum eſt. ¶ Ad tertiã
rñdet negando ꝯñam. Et rõ eſt: quia cõtri
tio nõ tñ habet vim ex caritate: ſed etiam ex
dolore. Et ideo rõne caritatis: delet culpam:
ratione autẽ doloris: computantur in ſatiſ-
factione pene. Alie autẽ pene xp̃i: nõ ſuffi-
ciũt: quia in eis nõ cõtinentur oẽs alie pene:
ſicut in paſſione mortis cõtinentur.

Ad tertiã. q. ſic ꝓceditur. Et
videt: ꝙ nõ fuit conueniens
xp̃m cũ latronibus crucifigi.
¶ Primo ſic. Dicit ad. Co
rin. vi. Que participatio iu
ſticie cum iniquitate: Sed xp̃s factus eſt no-
bis iuſticia. Iniquitas aũt pertinet ad latro
nes: Nõ ergo fuit cõueniens: vt xp̃s ſimul
cũ latronibus crucifigeretur. ¶ Scd̃o ſic.
Super illud Mat. xxvi. Si oportet me mo
ri tecũ: non te negabo: dicit Origeñ. Mori
cũ Ieſu pro omnibus moriente: bonum nõ
erat: Ergo minus fuit cõueniens: vt ſimul
cũ latronibus moreretur. ¶ In oppoſi. eſt
euãgelium põs. Rñdeo dicendum ꝙ xp̃s
crucifixus eſt inter latrones aliqua quidem
rõne: quãtum ad intentionẽ iudeorum: alia ve-
ro quantum ad dei ordinationẽ. Quãtum
vero ad intentionẽ iudeorum: duos latro-
nes vtrinqȝ crucifixerunt: ſicut dicit Criſo.
vt eorum ſuſpitionis fieret particeps: Sed
nõ ita euenit. Nam etiã vbiqȝ honoratur.
Quantum vero ad dei ordinationem: xp̃s
cum latronibus crucifixus eſt: quia vt Hie
rony. dicit ſuper Mat. ſicut maledictũ cru
cis factus eſt xp̃s: ſic pro oium ſalute: inter

noxios quaſi noxius crucifigitur. Secūdo vt dicit Leo papa in ſermone de paſſione: Duo latrones vnus ad dexteram: alius ad ſiniſtrā crucifigitur: vt in ipſa patibuli ſpecie demonſtraret illa: que ī iudicio ipſo omniū hominū facienda eſt diſtinctio. Et Augu. dicit ſuper Jo. Ipſa crux: ſi attēdas: tribunal fuit. In medio enim iudice cōſtituto: vnus qui credidit liberatus: alter qui inſultauit: damnatus eſt: iā ſignificās: quid facturus eſt de viuis ⁊ mortuis: alios poſiturus ad dexterā: alios ad ſiniſtrā. ¶ Ad rōnes ī oppo. ¶ Ad primā rñdetur: ꝙ rō nō ꝓcedit. Et ratio eſt: q: ſicut xp̄s debitū mortis nō habuit: ſꝫ mortē voluntarie ſubijt: vt ſua virtute vinceret mortē ita etiam nō habuit meritū: vt cū latronibus poneretur: ſꝫ voluit cū iniquis deputari: vt ſua virtute iniquitates deſtrueret. Vñ Criſo. dicit ſup Mat. ꝙ latronē in cruce cōuertere: ⁊ in paradiſum inducere: nō minus fuit: qꝫ concutere petras. ¶ Ad ſecundam rñdetur negando ꝯñam. Et rō eſt: q: nō ꝯueniebat: ꝙ cū xp̄o aliquis alius pateretur ex eadē cauſa. Vñ Origen. ibidē ſubdit. Oēs fuerūt in peccatis: ⁊ oēs opus habebāt: vt pro eis alius moreretur: nō ipſi pro alijs.

¶ Sabbato ſancto legitur euangeliū Veſpere aūt ſabbati ⁊c̄. Math. xxviij. Circa qđ poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo vtrum conueniens fuit chriſtū ſepeliri.

¶ Secūdo vtrum conueniens fuit vt xp̄s ad infernū deſcēderet.

¶ Tertio vtrum chriſtus totus fuit in inferno.

a

Ad primam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ nō fuit conueniens xp̄m ſepeliri. ¶ Primo ſic. Nihil circa xp̄m fieri debuit: quod nō eſſet ſaluiferū nobis: Sed in nullo videtur ad ſalutē hominis pertinere: ꝙ xp̄s fuerit ſepult⁹: Ergo nō fuit ꝯueniēs xp̄m ſepeliri. ¶ Scđo ſic. Sicut cōueniens fuit: vt moreretur morte ignominioſa: ita videtur: ꝙ debuit ſepeliri ſepultura obiecta: ⁊ vili: Sed hoc non eſt factū: Ergo ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Si dicatur ꝙ xp̄s ſepeliri voluit: vt daret hominibus ſpem reſurgendi de ſepulchro: ergo ſimiliter incinerationē corporis ſui pati debuit: vt ſpem reſurgendi incineratis poſt incinerationem daret: Sed hoc non fuit conueniens: Ergo ⁊c̄. ¶ Quarto. Sicut mors eſt pena peccati primi parētis: ita ⁊ incineratio. Dictum eſt enim primo homini poſt peccatum. Puluis es: ⁊ in puluerem reuerteris: vt dicitur Gen. iij. Sed chriſtus mortem ſuſtinuit: vt nos a morte liberaret: Ergo etiam cum ſepeliri voluit: incinerari debuit corpus eius: vt nos ab incineratione liberaret. ¶ Quinto. Si corpus chriſti fuit ſepultum: videtur ꝙ ſeparatum fuit a diuinitate: cui erat vnitum. Patet cōſequentia: quia remoto medio: remouentur extrema: Sed diuinitas vnita eſt carni mediante anima: Ergo in morte chriſti: cum ſit ſeparata anima a carne chriſti: ⁊ ita iaceat ī ſepulchro ſine anima: per conſequens diuinitas fuit ſeparata a carne. ¶ In oppoſitū eſt euangelium ꝑſens: vbi ait. Mittens mulier hoc vnguentum in corpus meum: ad ſepeliendum me fecit. Reſpondeo: dicendum ſub certis concluſionibus. Prima eſt ꝙ conueniens fuit Chriſtum ſepeliri. Que concluſio probatur ſic. Cōueniens enī fuit chriſtū ſepeliri: ex multiplici reſpectu: Primo ad probandum veritatem mortis. Nō enim aliquis in ſepulchro ponitur: niſi quādo iam de veritate mortis conſtat. Unde Math. xv. legitur ꝙ Pylatus anteqꝫ concederet chriſtum ſepeliri diligenti inquiſitione cognouit: eum eſſe mortuum. Secundo: quia per hoc: ꝙ chriſtus ḋ ſepulchro reſurrexit: datur ſpes reſurgendi per ipſum ijs: qui ſunt in ſepulchro: ſecūdum illud Jo. v. Omnes qui in monumentis ſunt: audiēt vocē filij dei: et q audierint viuent. Tertio ad exēplū eoꝝ: q per mortē xp̄i ſpiritualiter

moriuntur peccatis: qui .ſ. abſcondentur a turbatione hominū. Vñ dicitur. Colo. iij. Mortui eſtis: ⁊ vita veſtra abſcondita eſt cū xp̄o: in deo. Sc̄da cōcluſio. Conueniens fuit: vt xp̄s ſepeliret in orto: ad ſignificādū q̄ per mortē ⁊ ſepulturā ipſius liberamur a morte: quā incurrimus p̄ peccatum Ade in orto paradyſi cōmiſſum. Tercia concluſio. Cōuenienter xp̄s ſepultus ē in ſepultura aliena: vt dicit Auguſt. in quodā ſermone q̄: p̄ alioꝝ moriebat ſalute. Quarta ꝯcluſio. Cōueniēs fuit: vt ſepeliret in nouo monumēto: q̄ ſi aliq̄s ibi fuiſſet añ ſepultus: potuiſſet calūniari a iudeis: q̄ ille ſurrexiſſet: ⁊ nō xp̄s. Et eadē rōne ſepultus eſt ꝯueniēter in ſepulchro: q̄d exciderat de petra: ne ſi ſepultus fuiſſet in terra: diceretur a iudeis: q̄ diſcipuli p̄ cauernas terre extrariſſent. Quinta cōcluſio. Cōueniēs etiā fuit: vt corpus xp̄i inuolutū eſſet in ſyndone mūda .i. pāno lineo mūdo: quia corpus ei⁹ erat mūdiſſimū. Vñ ꝓpter hoc corpus xp̄i nō ꝯſecratur in altari ſuper pannū ſiricū: ſ; lineū: q̄ corpus xp̄i tali panno fuit inuolutum: vt dicitur de cōſe. di. i. Sexta cōcluſio. Licȝ cōueniēs fuit: xp̄m ſepeliri: nō fuit tñ ꝯueniēs corpus eius incinerari. Iſta concluſio pȝ ex illo pſ̄. Nō dabis ſanctū tuū videre corruptionē. Quod Damaſ. exponit de corruptione: que ē per reſolutionē in elementa. Oſtēditur etiā cōcluſio ex hoc: q̄ putrefactio cuiuſcūq̄ȝ corporis ꝓuenit ex infirmitate nature illius corporis: que nō pōt amplius cōtinere corpus in vnū. Mors autē xp̄i ſicut ſupradictū eſt: nō debuit eē cū īfirmitate nature: ne crederet eſſe inuolūtaria Et ideo nō ex morbo: ſed ex paſſione illata: voluit mori: cui ſe obtulit ſponte. Et iō xp̄s ne mors eius infirmitati aſcriberetur: noluit corpus ſuum qualitercunq̄ȝ putrefieri aut qualitercūq̄ȝ reſolui: ſ; ad oſtēſionē virtutis diuine voluit corpus illud incorruptū p̄manere. Septima cōcluſio. Diuinitas nō fuit ſeparata a carne xp̄i: nec ī morte nec in ſepultura. Pȝ ꝯcluſio. Dicitur enim ī ſymbolo: q̄ filius dei mortuus eſt ⁊ ſepult⁹: Sȝ hoc nō dicit: niſi quia corpus in ſepulchro fuit: Ergo diuinitas a corpore ſeparata nō fuit. Cuius rō etiā ex tribus accipi poteſt. Primo ex parte dei: quia cū ſit immutabilis: ⁊ q̄ ſibi perfecte cōiunctum eſt: immutabilitatē ꝑſtat: vt .ſ. ei immutabiliter adhereat. Secūdo ex parte ipſius aſſumpti: q̄d per mortem: quā ex obediētia patris ſuſtinuit: nō debuit ſuam dignitatē amittere: ſed magis debuit clarificari. Tertio ex fine aſſumptionis: q̄ ea: que poſt mortē ipſius circa ipſum acta ſunt: ſalutaria nobis nō fuiſſent: niſi diuinitas iuncta fuiſſet. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur negando minorem. Dicimus enim: q̄ ſicut mors efficiēter operata ē noſtram ſalutē: ita etiam ⁊ eius ſepultura. Vñ Hiero. dicit ſuper Mat. Sepultura xp̄i reſurgim⁹. Et yſa. liij. Dabit impios p̄o ſepultura. Dicit glo. i. gentes: que ſine pietate erāt: deo patri dabit: quia mortuus ⁊ ſepultus eos acquiſiuit. ¶ Ad ſecūdam rñdetur negādo ꝯñaȝ. Vñ dicimus: q̄ licȝ mors xp̄i fuerit ignominioſa: ſepultura tñ eius debuit eſſe nobilis: ⁊ ſumptuoſa. Cuius rō eſt: quia paſſibilitatē ⁊ humilitatem aſſumpſit xp̄s p̄o noſtra redēptione: ideo illa completa in ſua morte: p̄dicta debuerunt ceſſare: ⁊ ea ſequi: q̄ quodammodo ad gloriam ſue reſurrectionis pertinere videbantur. Unde vtrumq̄ȝ fuerat p̄dictum per yſa. prophetā, de turpitudine mortis eius yſa. liij. Tanq̄ȝ ouis ad occiſionem ducetur ⁊c. Et ſequitur ibidem. Et cum ſceleratis reputatus ē. De nobilitate ſue ſepulture dicitur. yſa. xi. Radix yeſſe: que ſtat ⁊c. Sequitur. Et erit ſepulchrum eius glorioſum. ¶ Ad tertiaȝ reſpōdetur negando conſequentiam. Et ratio ē: quia Chriſtus de ſepulchro reſurrexit virtute diuina: que nullis terminis coartatur Et ideo q̄ a ſepulchro ſurrexit: ſufficiens argumentum fuit: q̄ homines erant reſuſcitandi virtute diuina: non ſolum de ſepulchris: ſed de quibuſcunq̄ȝ terrenis.

¶ Ad quartam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: quia xp̃s cum nõ eſſet ſubiectꝰ peccato: nec mori erat obnoxius: nec incinerationi: que erant pene originalis peccati: tamẽ mortẽ libenter ſuſtinuit ꝓpter ſalutem noſtram. Si autem corpus eius fuiſſet putrefactũ vel reſolutũ: magis hoc fuiſſet ĩ detrimẽtũ humane ſalutis: dũ nõ crederetur in eo eſſe virtus diuina. Unde ex perſona eius dicitur in Pſ. Que vtilitas in ſanguine meo: dũ deſcẽdero in corruptionẽ. Quaſi diceret. Si corpus meũ putreſcat: perderetur effuſi ſanguinis vtilitas. ¶ Ad quintam rñdetur negando ꝯñam. Dicimus enĩ ꝙ in morte xp̃i non fuit diuinitas ſeparata a carne: nec ab anima. Nam, vt dicit Leo papa tanta fuit vnio dei ⁊ hominis: vt nec ſupplicio poſſet dirimi: nec morte diſtingui. Ad ꝓbationẽ aũt rñdemus: ꝙ anima quãtum ad vnibilitatem corporis: eſt mediũ neceſſitatis: quia corpus non eſſet vnibile: niſi inquantũ eſt animatuꝫ: ſed vnionem ĩ actu eſt mediuꝫ congruentie: quo remoto nõ neceſſario vnio tollitur. Et ideo quia ſeparata anima a corpore adhuc remanſit ordo in corpore ad animam: ideo non tollitur vnio diuinitatis ad carnem.

Ad ſecundam. q. ſic procedit. Et videtur: ꝙ non fuit cõueniens xp̃m ad infernũ deſcẽdere. ¶ Primo ſic. Sicut .n. dicit Augu. ad Dardanum: nomen inferni in ſcriptura: ſemper in malo accipitur: Sed illud quod ſemper in malo accipitur: non conuenit xp̃o: Ergo nec deſcendere in infernũ. ¶ Secundo. Chriſtus per paſſionem ſuam quã in hoc mundo ſuſtinuit: nos liberauit a culpa ⁊ pena: Ergo non fuit conueniens: ꝙ xp̃s in infernuꝫ deſcenderet. ¶ Tertio. Chriſtus nõ deſcẽdit in locum dãnatorum: locum tenebroſum et opertum mortis caligine: quia nulla eſt conuentio lucis ad tenebras: vt dicitur .ij. Corin. vi. Ergo xp̃s: qui eſt lux: ad infernũ nõ deſcendit. ¶ In oppoſitum eſt ſimbolus fidei: vbi dicitur. Deſcendit ad inferos. Rñdeo: dicendum ſub tribus concluſionibus: pro maiori declaratiõe materie. Prima cõcluſio. Cõueniens fuit: xp̃m ad infernuꝫ deſcendere: vt infernus: nominat locuꝫ nõ penaꝫ damni: vel ſenſus. Patet concluſio. tuꝫ primo: quia xp̃s venerat penam noſtrã portare: vt nos a pena eriperet: ſm̃ illud yſa. liij. Uere languores noſtros ipſe tulit: ⁊ dolores noſtros ipſe portauit. Ex peccato aũt homo incurrit non ſolũ mortẽ corporis: ſꝫ etiam deſcenſum ad inferos. Et ideo ſicut fuit conueniens euꝫ mori: vt nos liberaret a morte: ita ꝯueniens fuit ei: deſcendere ad inferos: vt nos a deſcenſu ad inferos liberaret. Unde. Oſee. xiij. dicitur. Ero mors tua o mors: ero morſus tuus inferne. Secũdo. Fuit conueniens: vt victo diabolo per paſſionem: victos eius eriperet: qui detinebantur in inferno. ¶ Tertio: vt ſicut poteſtatem ſuam oſtendit in terra: viuendo et moriendo: ita poteſtatẽ ſuã oſtenderet ĩ inferno: ipſum illuminando: ⁊ viſitando. Unde in Pſ. dicitur. Attollite portas principes veſtras: glo. i. principes inferni auferte poteſtatem veſtram: qua vſqꝫ nunc homines in inferno detinebatis. Et ſic in nomine Jeſu omne genu flectatur: non ſolum celeſtiũ ſed etiam infernoruꝫ: vt dicitur. Phi. ij. Secunda cõcluſio. Anima xp̃i non deſcẽdit in omnem partem inferni: ſm̃ eſſentiam ſuaꝫ. Pro quo ſunt duo notanda. Primum eſt ꝙ quadruplex eſt infernus. Unus eſt infernus damnatorũ: in quo ſunt tenebre: ⁊ quantum ad carentiam diuine viſionis: ⁊ quantum ad carentiaꝫ gratie: ⁊ eſt ibi pena ſenſibilis: ⁊ hic infernus: eſt locus damnatoruꝫ. Alius eſt infernus ſupra iſtum: in quo ſunt tenebre: ⁊ quantũ ad carentiam diuine viſionis: ⁊ propter carentiam gratie: ſed non eſt ibi pena ſenſibilis: ⁊ dicitur limbus puerorum. Alius eſt ſupra iſtum: in quo ſunt tenebre: quantũ ad carentiam diuine viſiõis: ſed non quantum ad carentiam gratie: ſꝫ ibi eſt pena ſenſus: ⁊ dicitur purgatoriuꝫ. Alius

eſt magis ſup̄ior:in quo ſunt tenebre:quantū
ad carentiam:diuine viſionis:ſed nō quan
ad carentiam gratie:nec eſt ibi pena ſenſibi
lis:⁊ hic eſt infernus ſanctoꝝ patrū: Et in
hunc tantum deſcendit xp̄s:quantū ad lo-
cū:nō quātū ad ſpūaliū tenebrarū experiē
tiam. Secūdo nota:ꝙ dupliciter dicitur ali
quid alicubi eſſe. Uno mō per ſuū effectū
⁊ hoc mō xp̄s in quēlibet infernū deſcēdit:
aliter tn̄ ⁊ alit. Nā in infernū dānatoꝝ ha
buit hūc effectū:ꝙ deſcēdēs xp̄s ad īferos:
de ſua incredulitate ⁊ malicia illos ꝯfutauit:
illis vero:qui detinebantur in purgatorio:
ſpem glorie cōſequentis dedit. Sanctis aūt
patribus:qui pro ſolo peccato originali de
tinebant̄:lumen eterne glorie infudit. Alio
modo dicitur aliquid eſſe alicubi:per ſuā
eſſentiā. Et hoc mō anima xp̄i deſcendit ſo
lum ad locum inferni:in quo iuſti detine-
bantur:vt quos ipſe per gratiam interius
viſitabat:ſm̄ deitatē:eos etiam ſm̄ animā
viſitaret ⁊ loco. Tertia concluſio. Aīa xp̄i
tam diu manſit in inferno:q̄ꝫdiu corpus in
ſepulchro. Iſta ꝯcluſio pꝫ ex illo Act. Quē
deus ſuſcitauit:ſolutis doloribus inferni:er
go videtur ꝙ in inferno fuit vſqꝫ ad horā
reſurrectionis. Ratione aūt pꝫ ſic. Nā cū
anima ⁊ corpus ſint ꝓportionabilia:tn̄ de
buit anima ſtare in inferno:quantū corpus
in ſepulchro:vt per vtrumqꝫ fratribus ſuis
ſimilaretur. Quarta concluſio. Chriſtꝰ pa
tres ſanctos exiſtentes in illa parte inferni:
que dicit̄ lymbus patrum:eduxit de infer-
no. Pꝫ concluſio ex illo zacha.ix. Tu vero
in ſanguine teſtamēti eduxiſti vinctos de la
cu ⁊c̄. Quinta concluſio. Chriſtus nō edu
xit illos:q erant in limbo puerorū. Pꝫ con
cluſio. Redēptio enim xp̄i non hꝫ locū niſi
in illis:qui fuerunt membra xp̄i. Uū cum
pueri:qui erant in limbo:nunq̄ꝫ fuerint mē
bra xp̄i:nec per fidem propriā:nec per fidei
ſacramentū:quod nūc eſt baptiſmus: quod
tūc erat circūciſio:vel ſacrificium:cōſtat ꝙ
ipſi liberati nō fuerūt. Sexta cōcluſio. Exi-
ſtētes in parte inferni damnatoꝝ nō libe

rauit. Pꝫ cōcluſio:quia in inferno nulla eſt
redēptio:Ergo nulli de illo loco ſunt libe-
rati. Rōne ſic oſtenditur. Pena nō poteſt
tolli manente culpa. Illi autē q ſunt dānati
in inferno:ſunt obſtinati ī malicia:ſicut de-
mones:Et ideo de pena illa liberari nō po
tuerunt. Et hoc nō fuit ex inſufficientia libe
rātis:ſed ex indiſpoſitione ipſoꝝ dānatoꝝ.
Septima cōcluſio. Chriſtus nō liberauit re
gulariter animas exiſtentes in purgatorio.
Iſta concluſio pꝫ. Pro peccato:qd̄ ꝓ ſe qs
cōmiſit:debet purgationē pati. Sꝫ penam
purgatorij ſuſtinet hō pro peccatis:que cō-
miſit:Ergo per penā:quā ipſe tulit:dꝫ pur-
gare:⁊ nō per penā xp̄i:niſi dicatur:ꝙ ī vi
ta ſua meruit per fidem ⁊ deuotionem:ad
mortē xp̄i:vt per paſſionē xp̄i liberaretur:
vel hoc ex ſpeciali gratia fuit collatū:ꝙ illi
qui in purgatorio inuenti fuiſſent:abſoluti
eſſent per paſſionē xp̄i:q̄ꝫuis illi qui nunc
ſunt in purgatorio:non ſequantur effectum
plene liberationis ex ſola paſſione chriſti.
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad ꝑmam rn̄de
tur:ꝙ nomē infernoꝝ ſonat in malū pene:
nō in malū culpe. Uñ decuit xp̄m in infer-
nū deſcēdere:nō tanq̄ꝫ ipſe debitor eēt pe
ne:ſed vt eos:qui erāt pene obnoxij:libera
ret. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur negādo ꝯñaꝫ.
Et rō eſt:quia paſſio xp̄i fuit quedam cau
ſa vniuerſalis humane ſalutis:tam viuorū
q̄ꝫ mortuoꝝ. Cauſa aūt vniuerſaliter appli
catur ad ſingulares effectus per aliqd̄ ſpe
ciale. Unde ſicut virtus paſſiōis xp̄i appli
catur viuētibus per ſacramēta cōfigurātia
nos paſſioni xp̄i:ita etiam applicata ē mor
tuis per deſcēſum xp̄i ad inferos:propter
quod zacha.ix. dicit:ꝙ eduxit vinctos de la
cu in ſanguine teſtamenti ſui.i.per virtutē
paſſionis ſue. ¶ Ad tertiā rn̄det̄ negando
conſequētiam. Et ratio eſt:quia vt ſupra no
tatur:quadruplex eſt infernus. Secūdo po
teſt dici:ꝙ ſi chriſtꝰ nō deſcēdit in infernūt
per ſuam eſſentiā:deſcēdit per
effectū:vt dictū eſt.

D tertiā.q. ſic ꝓceditur. Et vi

det: ꝙ nõ totus xp̄s fuit in inferno. ¶ Primo ſic. Corpus xp̄i eſt aliqua pars ei⁹: Sȝ corpus xp̄i nõ fuit i inferno: Ergo tot⁹ xp̄s nõ fuit in inferno. ¶ Secũdo ſic. Nihil: cuius partes abinuicem ſeparate ſunt: põt dici totuȝ: Sed corpus ⁊ anima: que ſunt partes humane nature: fuerũt ab inuiceȝ ſeparate poſt mortẽ. Deſcẽdit autẽ xp̄s in infernũ mortuus exiſtens: Ergo nõ potuit eē totus in inferno. ¶ Tertio. Illud autẽ dicit eſſe in loco: cuius nihil extra illũ locũ ē: Sȝ aliquid xp̄i erat extra infernũ: quia ⁊ corp⁹ erat in ſepulchro: ⁊ diuinitas vbiqȝ: Ergo xp̄s nõ fuit totus in inferno. ¶ In oppoſi. illud Aug. in libro de ſymbolo. Totus fili⁹ apud patreȝ. totus in celo: totus in terra: totus in vtero virginis: totus in cruce: totus in inferno: totus in paradiſo: quo latroneȝ introduxit. Rñdeo: dicenduȝ ſub iſta ꝯcluſiõe: ꝙ xp̄s in illo triduo mortis: totus fuit in ſepulchro ⁊ totus fuit in inferno: licet nõ fuit totum: quod pertinet ad humanaȝ naturam. Que cõcluſio ſic oſtẽditur. Maſculinũ genus refertur ad ypoſtaſim: vel perſonã: neutrũ aũt genus pertinet ad naturã: Sed in morte xp̄i lȝ anima ſeparata fuerit a corpore: neutrum tñ fuerat ſeparatũ a pſona filij dei. ⁊ Ideo in illo triduo mortis: dicẽdum eſt: ꝙ totus xp̄s fuit in ſepulchro: q: tota perſona fuit ibi per corpus vnituȝ. Et ſimiliter totus fuit in inferno: quia tota perſona xp̄i: ibi fuit rõne anime ſibi vnite. Totus etiaȝ xp̄s tũc erat vbiqȝ: ratione diuine nature. ¶ Ad rõ eo in oppo. ¶ Ad primã rñdet negãdo ꝯñaȝ. Et ratio eſt: q: corpus xp̄i: quod tũc erat in ſepulchro: nõ eſt pars perſone increate: ſed nature aſſumpte. Et ideo per hoc ꝙ corpus xp̄i nõ fuit in inferno: nõ excluditur: quin totus xp̄s fuerit. Sȝ oſtẽditur ꝙ nõ fuit totũ: quod pertinet ad humanam naturam. ¶ Ad ſecũdam reſpõdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: quia ex anima ⁊ corpore conſtituitur totalitas humane nature: nõ autem totalitas diuine pſone. Et ideo ſoluta vniõe anime ⁊ corporis per mortem: remãſit totus xp̄s: ſed nõ permãſit humana nã i ſua totalitate. ¶ Ad tertiam rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: q: aſſumptuȝ nõ hȝ locũ: niſi in ijs: que corporaliter ⁊ circũſcriptiue ſunt in loco. Nõ ſi totũ eſt alicubi: nihil eius ſit extra: Sȝ hoc in deo locuȝ nõ hȝ. Vñ Augu. dicit in libro de ſymbolo. Nõ per diuerſa tẽpora vel loca dicimus Chriſtum eſſe vbiqȝ totum: vt modo ibi totus ſit: ⁊ alio tempore alibi totus: ſed vt ſemper vbiqȝ ſit totus.

¶ In die reſurrectiõis legitur euãgelium. In illo tẽpore Maria Magdalene ⁊c. Mar. xvi. poſſunt diſpu. ſe. q.

¶ Primo: vtrum neceſſarium fuit chriſtũ reſurgere.

¶ Secũdo: vtrum cõueniẽs fuit: xp̄m tertia die reſurgere.

¶ Tertio: vtrum totus ſanguis: qui pro eo fuſus eſt pro humana redẽptione: ſit in reſurrectiõe reaſſumptus.

AD primam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nõ fuit neceſſariũ xp̄m reſurgere. ¶ Primo ſic. Dicit Damaſce. in. iiij. li. Reſurrectio eſt eius: qđ cadit: ⁊ diſſolutũ eſt: iterata reſurrectio: Sed Chriſtus nõ cecidit per peccatum: nec corpus eius diſſolutum: Ergo non cõuenit ei reſurgere. ¶ Secũdo ſic. Ea que circa humanitatem ſunt acta: ad noſtram ſaluteȝ ordinantur: Sed ſufficiebat ad noſtram ſalutem paſſio chriſti: per quã ſumus liberati a culpa ⁊ a pena. Non ergo fuit neceſſariuȝ: ꝙ chriſtus a mortuis reſurgeret. ¶ Tertio ſic. Confirmatur ratio ꝓcedens: Poſt vltimam cõſummationem: nõ eſt aliud neceſſarium: Sed vltima cõſummatio facta eſt in paſſione: quia tunc dixit conſummatum eſt Jo. xix. Ergo non fuit neceſſarium: ꝙ poſtea reſurgeret. ¶ In oppo. eſt euãgelium pñs: vbi dicit. Surrexit: nõ ē hic. Et illud Lu. vltimo Oportebat xp̄m pati: ⁊ a mortuis reſurgẽ. Rñdeo: dicẽdũ ſub certis ꝯcluſiõib⁹. Prima ꝯcluſio: ꝙ neceſſariũ fuit xp̄m

a mortuis reſurgere. Que cōcluſio pꝫ. Primo ex illo Apoſtoli .i. Corin. xv. Si xp̄s nō ſurrexit: inanis eſt fides noſtra. Sꝫ ſine fide nō iuſtificamur: Ergo neceſſariū fuit xp̄m reſurgere. Preterea. Neceſſitas reſurrectionis xp̄i colligitur ex multis. Primo: ad cōmēdationē diuine iuſticie: ad quā pertinet exaltare illos: q̄ propter deū ſe humiliauerit: ſḃm illud Lu. i. Depoſuit potentes: et exaltauit humiles. Quia igitur xp̄s ꝓpter caritatem ⁊ obedientiam dei: ſe humiliauit vſqꝫ ad mortē crucis: oportebat: ꝙ exaltaretur a deo: vſqꝫ ad glorioſam reſurrectionē. Secūdo. Fuit neceſſarium ad fidei noſtre inſtructiōem: q2 per eius reſurrectionē cōfirmata eſt fides: circa diuinitatem xp̄i: q2 vt dicitur. ij. Corin. vltimo. Si crucifixus ē ex infirmitate noſtra: ſed viuit ex virtute dei. Tertio. Fuit neceſſariū xp̄m reſurgere ad ſubleuationem ſpei noſtre: quia dum videmus xp̄m reſurgere: qui eſt caput noſtrum: ſperamus ⁊ nos reſurrecturos. Vn̄ dicit. i. Corin. xv. Si xp̄s predicatur: ꝙ reſurrexit a mortuis: quomodo q̄dam dicūt in nobis: q̄m reſurrectio mortuoꝝ non eſt? Iob. ix. Scio per certitudinem fidei: ꝙ redemptor meus .i. xp̄s viuit: a mortuis reſurgens ⁊ ideo in nouiſſimo die de terra reſurrecturus ſum. Repoſita eſt hec ſpes mea ī ſinu meo. Quarto. fuit neceſſarium ad informationem vite fideliū: ſḃm illud Ro. vi. Quō xp̄s reſurrexit a mortuis per gloriā patris ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. Quinto: fuit neceſſariū ad complemētum noſtre ſalutis: quia ſicut per hoc: ꝙ mala ſuſtinuit moriendo: vt nos liberaret a malis: ita glorificatus eſt reſurgendo: vt nos ꝓmoueret ad bona: ſḃm illud. Ro. iiij. Traditus eſt ꝓpter delicta noſtra: ⁊ reſurrexit propter iuſtificationē noſtram. Scḋa cōcluſio. Chriſt⁹ poſt reſurrectionē habuit verū corpus. Iſta cōcluſio pꝫ ex prima ſic. Chriſtus vere reſurrexit: vt dictum eſt. Sed ad hoc ꝙ ſit vera reſurrectio: oportet ꝙ idem corpus eidem anime vniatur. Et quia veritas nature corporis: eſt ex forma: ꝯſequēs eſt: ꝙ corpus xp̄i: poſt reſurrectionem: ⁊ verum corpus fuerit: ⁊ eiuſdem nature: cuius fuerat prius. Si autem corpus fuiſſet fantaſticū: non fuiſſet vera reſurrectio: ſed apparens. Tertia concluſio. Corpus xp̄i ſurrexit glorioſum. Iſta cōcluſio oſtenditur ratione: q2 reſurrectio xp̄i fuit exēplar: ⁊ cauſa noſtre reſurrectiōis: vt habetur .i. Corin. xv. Sancti autem habebunt in reſurrectione corpora glorioſa: ſicut dicitur ibidem: q̄ꝺ ſeminatur in mortalitate: ſurget in gloria. Vn̄ cum cauſa ſit porior cauſato: ⁊ exemplar exēplato: multo ergo magis corpus xp̄i fuit glorioſum. Quarta concluſio: Chriſtus ſurrexit reſurrectione perfecta: prius q̄ꝫ quicunqꝫ alius reſurgentium. Iſta concluſio pꝫ ex illo .i. Corin. xv. Chriſtus reſurrexit a mortuis: primitie dormientiū: glo. quia prius tēpore: ⁊ dignitate ſurrexit. Ratione ſic oſtēditur. Reſurrectio eſt reparatio a morte in vitam. Dupliciter autem aliquis eripitur a morte. Vno modo ſolum a morte in actu vt ſi aliq̄s viuere incipiat q̄litercunqꝫ: poſtq̄ꝫ mortuus fuerat. Alio modo vt aliquis liberetur nō ſolum a morte: ſed a neceſſitate: ⁊ ꝙ plus eſt: a paſſibilitate moriendi. Et hec eſt vera: ⁊ perfecta reſurrectio: q̄ꝫdiu aliq̄s viuit: ſubiectus neceſſitati moriēdi: quodāmodo mors ei dominatur. Et ſic pꝫ: ꝙ illa reſurrectio: qua quis eripit̄ ſolum ab actuali morte: eſt reſurrectio imperfecta. Loquēdo ergo de reſurrectione perfecta: xp̄s eſt primus reſurgentium: quia ipſe reſurgēdo primo peruenit ad vitam penitus immortalē: ſḃm illud Ro. vi. Chriſtus reſurgens a mortuis: iam non moritur. Sed reſurrectione imperfecta quidam alij ſurrexerunt ante xp̄m: ad premonſtrādum: quaſi in quodam ſigno reſurrectionem ipſius. Vn̄ illi: qui reſuſcitati ſunt in veteri teſtamento: ⁊ illi qui ſunt reſuſcitati a xp̄o: ſic redierūt ad vitam: vt iterum morerētur. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā rn̄detur negando ꝯñam: Et ratio eſt: quia licet xp̄s non ce

cideret per peccatum: cecidit tamē per mortem: quia ſicut peccatum eſt caſus a iuſticia: ita mors eſt caſus a vita. Similiter. Et corpus xpi nō fuerit diſſolutum per incinerationem: ipſa tamē ſeparatio anime a corpore diſſolutio quedam fuit. ¶ Ad ſecūdam rñdetur: ꝙ etiam reſurrectio xpi operata ē noſtram ſalutem. Sed paſſio xpi operata ē noſtram ſalutem proprie loquendo: quātū ad remotionem malorum. Reſurrectio autem quātum ad inchoationem ⁊ exemplar bonorum. ¶ Ad tertiā rñdetur negando ɔñam. Et ratio eſt: quia licet in morte facta ſit cōſumatio omnium eorum: que exigebātur ad ſatiſfactionem: que quidem non ē facta per reſurrectionem: nihilominus in reſurrectione: facta eſt conſumatio: quantum ad perfectionem in bono.

Ad ſecundam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ nō fuit conueniens: xpm reſurrexiſſe tertia die. ¶ Primo ſic. Membra debent capiti conformari Sed nos qui ſumus membra xpi: nō reſurgimus tertia die: ſed noſtra reſurrectio differtur vſqꝫ ad finem mūdi: Ergo videtur: ꝙ xps qui eſt caput noſtrum: non debuerit tertia die reſurgere. ¶ Scḋo ſic. Separatio anime a corpore in xpo nō fuit facta: niſi propter ſeparationem humane nature: Sꝫ in inſtanti mortis: redēptio ſoluto precio cōpleta eſt: Ergo debuit ſtatī reſurgere: ⁊ nō differre vſqꝫ in diem tertiā. ¶ Tertio ſic. Dies videtur incipere ab ortu ſolis: q ſua preſentia diem cauſat: Sed ante ſolis ortū xps reſurrexit. Dicitur enim Jo. xx. ꝙ vna ſabbatorum Maria magdalene venit mane cū adhuc tenebre eſſent ad monumentū ⁊ tunc xps iam reſurrexerat: ⁊ vidit reuolutum lapidem a monumēto: Ergo xps nō reſurrexit tertia die. ¶ Quarto ſic. Dicitur. Math. xii. Sicut Jonas fuit in ventre ceti: ſic filius hominis in corde terre tribus diebus ⁊ tribus noctibꝰ. Ergo videtur: ꝙ non reſurrexit tertia die ſed quarta: vel quinta. ¶ Quinto ſic. Nox contra diem diuiditur: Sed dicit Gregorius in omelia hmōi dici: xpm de nocte reſurrexiſſe: ſicut Sanſon de nocte portas Gaze tulit: Judicū. xvi. Ergo videtur: ꝙ xps non reſurrexit tertia die: ſed ſecūda nocte. ¶ In oppo. eſt: ꝙ in ſymbolo canitur. Et reſurrexit tertia die: ⁊ Mat. ij. Tradent eum gentibus ad illudēdum ⁊c̄. Et ſequitur. Et tertia die reſurget. Reſpōdeo: dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ xps conuenienter reſurrexit tertia die. Que concluſio ſic oſtenditur Reſurrectio xpi ſicut dictū eſt in. q. precedenti: neceſſaria fuit ad inſtructionē fidei noſtre. Eſt autem fides noſtra: ⁊ de diuinitate: ⁊ de humanitate xpi. Nō enim ſufficit alterū ſine altero credere. Et ideo: ad hoc ꝙ cōfirmaretur fides diuinitatis ipſius: oportet ꝙ cito ſurgeret: ⁊ eius reſurrectio nō differretur: vſqꝫ ad finem mundi. Ad hoc enim ꝙ cōfirmaretur fides de veritate humanitatis ⁊ mortis eius: oportuit morā eſſe inter mortem ⁊ reſurrectionem. Si enim ſtatim poſt mortem reſurrexiſſet: videri poſſet: ꝙ eius mors vera non fuerit: ⁊ per ɔñs reſurrectio vera. ¶ Ad veritatē mortis xpi ſufficiebat: ꝙ vſqꝫ tertiam diem: eius reſurrectio differretur: quia non contingit: quin infra hoc tempus in homine: qui mortuus videtur: cum viuat: appareant aliqua indicia vite. Oſtenditur etiā ex alijs cōuenientia iſtarum quia per hoc: ꝙ reſurrexit tertia die: cōmendat̄ perfectio trinarij: qui eſt numerus omnis rei: vt pote habēs principiū: mediū: ⁊ finem: vt dicitur primo de celo ⁊ mundo. Oſtenditur etiā in hoc: ſm̄ miſteriū: quia xps vna ſua morte corporali: que fuit lux propter iuſticiā: duas noſtras mortes dſtruit. ſ. corporis ⁊ anime: que ſunt tenebroſe propter peccatū. Et ideo vna die integra: ⁊ duabus noctibus pmāſit in morte: vt dicit Augu. in. iiij. de trini. Per hoc etiam ſignificatur: ꝙ per reſurrectionē xpi: tertium tempus incipiebat. Nam primum fuit ante legē: ſm̄ ſub lege: tertium ſub gra

tia. Incepit etiã in reſurrectione tertiꝰ ſta
tus ſanctoꝝ. Nã primus fuit ſub figuris le
gis. Secundus ſub veritate fidei: Tertius
erat in eternitate glorie: quã xp̄s reſurgen-
do inchoauit. ¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad
p̄mam r̄ndetur negãdo p̄ñam. Et ratio eſt:
quia licet caput ⁊ membra conformẽtur in
natura: nõ tamẽ in virtute. Excellentior enĩ
eſt virtus capitis: quã membroꝝ. Et ideo
ad demonſtrandum excellentiam virtutis
xp̄i: cõueniẽs fuit ipſum tertia die reſurge
re: alioꝝ in reſurrectiõe dilatata: vſqꝫ ad fi
nem ſeculi. ¶ Ad ſecũdam r̄ndetur negan
do p̄ñam. Et ratio eſt: q: nõ ſolũ oportebat
q per mortẽ fieret redẽptio: ſed ad hoc: q
redẽptiõis eius participes eſſẽmus: opor-
tuit q veritas mortis eius: nobis oſtẽdere
tur. Et hoc nõ fuiſſet: ſi ſtatim poſt mortem
reſurrexiſſet. ¶ Ad tertiã r̄ndetur: q dies
diuerſis modis accipitur. Aliqñ pro die na
turali: q cõtinet ſpaciũ. xxiiij. horaꝝ. Vñ in
cludit diem ⁊ nocte. Aliqñ pro die artificia
li: qui eſt latio ſolis ſuper terram. Loquen
do ergo de die artificiali: ſic xp̄s fuit mor-
tuus vna die integra. ſ. die ſabbati: ⁊ duabꝰ
noctibus integris. ſ. precedente die ſabbati
⁊ ſequẽte: ⁊ adhuc plus. ſ. per quandã par
tẽ ferie ſexte. Sic loquitur Augu. ĩ. ⁊ glo.
Ro. vi. que dicit. Quieuit ĩ ſepulchro vna
die: ⁊ duabus noctibus: quia noſtrã dupli
cem vetuſtatẽ: ſua ſimpla cõſumpſit. Si ve
ro loquimur de die naturali: ſic accipiendo
partem p̄ toto: fuit mortuus tribus diebus
⁊ tribus noctibus: ſicut dicitur Math. xij.
Illa enĩ pars diei paſſionis xp̄i: a nona: et
deinceps: cõputatur p̄ vna tota die natura
li: cuius eſt pars. Vñ computatur pro vno
die artificiali: ⁊ p̄ vna nocte. Similr̄. Nox
poſt ſabbatum cõputatur pro tota die natu
rali ſequẽti: ⁊ ſic computatur p̄ vna die ⁊
pro vna nocte artificiali. Quibus ſi cõiun
gatur vna dies integra. ſ. dies ſabbati: ⁊ vna
nox integra. ſ. nox precedẽs: inuenit̄: q xp̄s
fuit mortuus tribus diebus: ⁊ tribus nocti
bus. ¶ Ad quartã r̄ndet: q patꝫ ex dictis.
¶ Ad quintã r̄ndetur: q xp̄s dicitur reſur
rexiſſe in crepuſculo: qñ adhuc eſt lux tene
bris permixta. Et ideo aliqñ dicitur: q re-
ſurrexit in die. aliqñ in nocte. Dicitur autẽ
in euãgelio p̄nti: orto iã ſole nõ eſt ſic acci-
piẽdum: tanqꝫ ſol ipſe videretur ſuper ter
ram: ſed tanqꝫ eo proximo veniẽte: in has
partes: vt dicit ſanctus Thomas.

AD tertiã. q. in qua queritur:
vtrũ totus ſanguis xp̄i: q in
paſſiõe eius effuſus ẽ p̄ hu-
mana redẽptiõe: ad corpꝰ eiꝰ
redierit: in reſurrectione. Et
videtur q nõ. Primo ſic. In aliquibus ec
cleſijs ſanguis xp̄i dicitur adhuc hodie cõ-
ſeruari: Ergo nõ totus ſanguis xp̄i: in eius
reſurrectiõe: ad corpus rediuit. Cõſequen
tia videtur nota. ¶ Secũdo. cõfirmãdo ar
guitur. Si totus redierit: ſequit̄ error in ec
cleſia: quia in aliquibus eccleſijs: in quibus
eſſe dicitur: adorat̄. Nõ eſſet error: ſi totꝰ
ſanguis effuſus: in eius paſſiõe: in eius re-
ſurrectiõe rediſſet: Ergo ⁊c̄. ¶ Tertio ſic
Sanguis xp̄i eſt vnus de quattuor humori
bus. Si ergo ſanguis xp̄i effuſus in paſſio
ne: totus in reſurrectiõe redijt: pari ratiõe:
alij humores: ex quibus cauſatur corruptio
in corporibus animaliũ: ⁊ tũc ſequeretur: q
corpus xp̄i: poſt reſurrectionẽ fuiſſet corru
ruptibile: qđ eſt erroneum: Ergo ⁊c̄. ¶ In
oppoſi. arguitur. Quicquid fuit in xp̄o de
veritate nature aſſumpte: redijt ad xp̄m in
reſurrectione. Aliter nõ fuiſſet perfecta re
ſurrectio: ſi nõ fuiſſet reintegratum: quicqđ
per mortem ceciderat. Vñ ⁊ dñs fidelibus
ſuis p̄miſit dicens. Mat. x. Oẽs capilli ca
pitis veſtri numerati ſunt. Et Lu. xxi. Ca-
pillus de capite veſtro nõ peribit: Sed to-
tus ſanguis xp̄i: qui fuit in paſſione chriſti:
pertinebat ad naturam corporis chriſti: q̄a
ſi pars fuit de veritate humane nature: ⁊ to
tum. Quia eadem eſt ratio de toto: ⁊ de p̄-
te: Ergo totus ſanguis xp̄i in paſſione effu

In die reſurrectionis dñi.

ſuos in reſurrectione fuit reaſſumptus. Rñdeo: dicendum circa hanc .q. ꝙ duo ſunt modi dicendi. Quidam volũt dicere: ꝙ nõ eſt neceſſe dicere: ꝙ totus ſanguis chriſti i paſſiõe effuſus: ſit reaſſumptus in reſurrectione. Unde Franciſcus de Mayronis: in quodã ſermone ſuo huiuſmodi videtur opinionis. Ad quam fundandã premittit quedam: que non videntur nobis bene dicta: vt oſtendemus per ſingula. Primo quidem diſtinguit quatuor ſeparatiões: Et dicit ꝙ ſecunda ſeparatio fuit humanitatis a diuinitate: prout humanitas dicit aliud reſultãs ex vnione anime ⁊ corporis: ꝑpter hoc dicit in cruce clamare xp̃s: Deus meus: vt quid dereliquiſti me Math. xxvi. Iſtud in pñ. nõ videtur nobis bñ dictũ: ꝙ humanitas fuerit ſeparata a diuinitate. Pro quo notãdum ꝙ differt ceſſatio vniõis ⁊ ſeparatio vniẽtium. Ceſſat enim vnio aliquorum per deciſionem alicuius extremorum: Sed ſeparatio nõ eſt: niſi eorum: que manẽt: poſtq̃ ſoluta eſt eorum vnio. Unde forme naturales: alie ab anima rationali: quãdo fit corruptio cõpoſiti: nõ dicuntur ſeparari a materia: ſed ſola anima ratiõalis dicitur ſeparari: quia remanet: ſoluta vnione eius a corpore. Et ideo cum in morte xp̃i: humanitas prout dicit aliud reſultans ex vnione anime ⁊ corporis: nõ maneat: diſſoluta vnione anime ⁊ corporis: ſed deſinat eſſe: nõ eſt ꝓprie dicẽda ſeparari a diuinitate. Preterea quõ dicit: ꝙ de tali ſeparatiõe loq̃tur illud euãgeliũ Mat. xxvi. Deus deus meus quare me dereliquiſti: nõ dicit verum: quia Augu. ⁊ Magiſter ſniarum: ſanctus Tho. ⁊ magiſter Alexãder de ales: ⁊ Nicolaus de lira: omnes exponunt de ſubtractione protectionis. Dicitur enim xp̃s derelictus: quia expoſitus manibus impiorum: nõ aũt dictum ẽ rõne ſeparatiõis facte. Poſt hoc: quia vt tã Magiſter ſniarum: q̃z Alexãder de ales: hec ṽba dixit xp̃s adhuc viuẽs in cruce. Preterea dicit idem Frãciſcus: ꝙ quarta ſeparatio fuit ſãguinis a diuinitate: quia vt inquit ꝓ ſigno: Non enim poſſumus dicere: ꝙ xp̃s remanſit effuſus in triduo illo ſuper terrã: propter ſanguinem ibi exiſtẽtem. Hoc etiã non videtur bene dictum: tum primo: quia ipſe chriſtus ait per ꝓphetam Pñ. xxi. Ego autẽ ſicut aqua effuſus ſum: ⁊ diſperſa ſunt omnia oſſa mea. Quod glo. que eſt Auguſtini exponit de chriſto. Sicut ergo ratione corporis dicitur iacuiſſe in ſepulchro: ita vt modo ratione ſanguinis effuſi de corpore: rat dici: effuſus ſuper terram. Tum ſecundo: quia non ſtat illud: quod timuit Franciſcus ſequi: quia non oportet: ꝙ omne: quod predicatur de eo quod eſt vnitum verbo: predicetur de verbo: omnibus modis. Unde licet anima ſemper manſerit vnita verbo: non dicitur: ꝙ verbum ſit anima: aut ſit forma corporis: aut ꝙ fuiſſet ſeparata a corpore: ſicut erat anima: aut ꝙ eſſet corpus: ⁊ ſeparatum ab anima. Et ita licet ſanguis eẽt vnitus diuinitati: non ſequitur: ꝙ diuinitas eſſet ſanguis: aut ꝙ fuiſſet effuſa ſuper terram: ſed bene ſequitur: ꝙ erat habens ſanguinem effuſum ſuper terram. Quod autẽ ſanguis chriſti: qui in paſſione chriſti fuit effuſus: ſemper manſit diuinitati vnitus: infra oſtendemus. Secundus modus dicendi ẽ: ꝙ totus ſanguis chriſti in eius paſſione: ꝓ redemptione humani generis effuſus: fuerit: in reſurrectione reaſſumptus. Iſte modus dicendi: eſt beati Tho. tam in tertia parte. q. liiij. ⁊ tertio: q̃z quolibeto. v. Ubi ad hoc probandum: triplici ratione vtit̃. Quarum vna accipitur ex etate chriſti patiẽtis. Paſſus eſt enim in perfectiſſima etate: in qua maxime ea: que in homine inueniũtur ad veritatem humane nature pertinere: videntur ad maximam perfectionem adducta: quia nihil ſuperfluum continere: ſꝫ oĩa eſſe de integritate nature. Scd̃a rõ ſumit̃ ex merito paſſiõis xp̃i. Sicut enim ſanctorum martirum ille partes: in quibus ꝓ xp̃o paſſionẽ ſuſtinuerũt: quẽdam ꝓuilegiatum fulgorem ha

bebunt vt dicit August. de ciuitate. ij. libro:
multo perfectius sanguis xp̄i: quē ꝓpter
salutem humani generis effudit: ad glorio-
sā resurrectionē totus reparatus eſt. Ter-
tia ratio pōt ſumi ex ipſa v̄tute paſſionis
xp̄i. Sanguis enī in paſſione effuſus: hu-
manū genus ſanctificauit: ſcḋm illud ad He
bre. vltimo. Jeſus vt ſanctificaret per ſan-
guinē ſuum: paululū: extra portā paſſus eſt
Humanitas autem xp̄i ſalutiferā habuit v̄
tutē ex virtute verbi ſibi vniti: vt dicit Da
maſ. iij. libro. Vñ manifeſtū ē: ꝙ ſanguis in
paſſiōe effuſus: qui ē maxime ſalubris: fuit
diuinitati vnitus. Et ideo oportuit: ꝙ in re-
ſurrectione iungeretur aliis humanitatis ꝑ
tibus. Hec oīa ſanctus Tho. Item quarto
iuxta eiuſdē ſniām: pōt eadē cōcluſio ſic ꝓ-
bari. Reſurrectio noſtra cōformis ē reſur
rectiōi xp̄i: ſcḋm illud Phi. iij. Reformabit
corpus humilitatis noſtre: cōfiguratū cor-
pori claritatis eius. Sed ad corpus noſtrū
in reſurrectione redibit totū: quod fuit de
veritate humane nature: Ergo ſanguis xp̄i
effuſus: cū fuerit de integritate humane na
ture: i reſurrectione eius ad corpus rediuit
Nec videtur ſuſtinēdū: ꝙ xp̄i ſanguis in
paſſione effuſus: pro redēptiōe humani ge
neris: nō fuerit de veritate humane nature
in chriſto: tum quia ex hoc ſequeret̄: ꝙ xp̄s
dederit in p̄cium redēptiōis humani gene
ris id: quod nō fuit de veritate humane na
ture aſſumptū: ſꝫ alienū: Et ita ipſe nō fuiſ
ſet p̄cium noſtre redēptionis: cum nihil de
ſuo dederit: quod ē abſurdum: cum ꝯtradi
cat illi: ꝙ beatus Petrus inquit in Petri.
i. Redēpti eſtis p̄cioſo ſanguine agni icōta
minati: ⁊ īmaculati Jeſu xp̄i. Plane: ſi ſan
guis effuſus in paſſiōe pro redēptione hu
mani generis nō pertinebat ad veritatē hu
mane nature eius: nō diceret̄ ſanguis agni
incontaminati: nec dictus fuiſſet precioſus.
Preterea: ꝙ taliter dicētes male dicere vi
dentur. Pro quo notādum: ꝙ aliquid dici
tur d̄ v̄itate humane nature dupliciť. Uno
modo id quod formā humanā actu parti-
cipat: ſicut caro ⁊ oſſa. Alio modo dicit̄ de
veritate humane nature: id ſine quo natu-
ra remanere: ⁊ durare: ⁊ ſuare: non poſſet
ſicut ſanguis. Vñ de ſanguine dicitur Le-
ui. xvij. aīa. i. vita carnis in ſanguine. Ubi
glo. Nicolai de lira dicit. Uita in ſanguine
principaliter ꝯſiſtit. Vñ a Philis ⁊ medicis
dicitur ſanguis ſedes anime: ꝙ ſanct⁹ Tho.
in. iiij. di. xi. dicit: ꝙ pōt intelligi dupliciter
vno⁹ modo ꝙ ſedes anime dicatur. i. conſer
uatio vite: que ē per ſanguinē. Alio mō: qꝛ
ſanguis ē potētia ad totum: quia ꝑ actū nu
tritiue virtutis: in membra cōuertitur. Ter
tio: quia ꝑ ſanguinē in corde generatū: vita
lis operatio in oīa membra diffunditur: vt
Philūs dicit libro de aīalibus. Hec ille. Ex
quibus manifeſte pꝫ: ꝙ negātes ſimpliciter
ſanguinē nō ꝑtinere ad v̄itatē humane na-
ture: maxime i xp̄o: nō bene dicūt: ſꝫ errāt.
Itē hūc modum dicēdi ſancti Tho. ſꝫ ꝙ to-
tus ſanguis xp̄i effuſus i ſua paſſiōe: in re-
ſurrectiōe ſua fuerit reaſſumptus: ſequitur
magiſter Jo. de poliaco. iiij. quolibeto ſuo:
vbi oſtēdit: ꝙ hora paſſionis nō erat in xp̄o
aliqs ſanguis ſuꝑfluus. Et ſic tot⁹ ſanguis:
quē tūc habuit: ad veritatē: ⁊ perfectionē
humane nature ꝑtinebat: ⁊ per ꝯſequēs to
tus: qui effuſus ē in paſſiōe: in reſurrectio
ne fuit reaſſumptus. Hūc autē modum di
cēdi proſequētes: ponemus duas cōcluſio-
nes. Prima ē: ꝙ ſanguis effuſus i paſſiōe
ꝓ redēptiōe generis humani nō fuit ſepat⁹
a diuinitate. Iſta ꝯcluſio: q̄ videt̄ eē funda
mētum huius materie: probatur multiplici
ter vt probauimus corā papa Pio: cum
fuit iſta materia diſputata corā ſanctitate
eius: ⁊ dominis Cardinalibus. Primo ſic
Ex illo Mat. xxvi. Hoc ē corpus meū: qḋ
pro vobis tradetur: ⁊ hic ē ſanguis: qui ꝓ
vobis effundetur. Ex quibus verbis Chri
ſti eadē videtur eē vnitas inter ſanguinē
effuſum: ⁊ ſanguinē viuum: q̄ fuit inter cor
pus viuum xp̄i: ⁊ corpus mortuum: Sꝫ cor
pus mortuum: ⁊ corpus viuum chriſti: fuit
vnum ⁊ idem vnitate ſuppoſiti: Ergo ſan-

guis effuſus: ⁊ ſanguis vnitus xpi: fuit vnꝰ vnitate ſuppoſiti. quod non eſſet: ſi ſanguis effuſus in paſſione fuiſſet a diuinitate ſeparatus. Cõſequẽtia eſt bona: Et añcedẽs pro vtraqꝫ parte: alias dabitur: ꝙ ſanguis effuſus eſſet aliꝰ ſuppoſitaliter: q̃ꝫ ſanguis vniꝰ xpi: quod nõ videtur conuenienter dictum. Secũdo ſic. Sanguis xpi effuſus in paſſione: fuit precium ſufficiens redemptiõis humane nature: Ergo nõ fuit a diuinitate diuiſus. Cõſequẽtia eſt bona. Añcedẽs pꝫ ex illo ad Ephe. vi. Empti enim eſtis p̃cio magno: quia ſufficienti. Sꝫ ſufficiens precium redẽptionis non potuit eſſe aliqua virtute creata. Vñ neceſſe ẽ: ꝙ virtute diuina. Vñ ex hac rõne ſumit͛ hec neceſſitas incarnatiõis. Vñ ſanctus Tho. ſuper illud Pauli ad Ephe. vi. Empti eſtis precio magno dicit. Dicitur aũt precium redẽptionis magnũ: quia non eſt corruptibile: ſꝫ eternũ: habens virtutẽ: cũ ſit ſanguis dei eterni. Tertio. Sanguis effuſus: fuit incorruptibilis. pꝫ tum ex illo Ps. Que vtilitas in ſanguine meo: cũ deſcẽdo in corruptionẽ: tum ex illo. i. Petri. i. Nõ corruptibilibus auro ⁊ argẽto redempti eſtis: ſꝫ precioſo ſanguine ⁊c. Sed iſta incorruptio nõ inerat ei: ex naturali virtute: Ergo neceſſe erat ex virtute diuinitatis ſibi vnite. Vñ ſanctus Tho. ſuper illud Pauli ad Ephe. vi. prime inductũ dicit: ꝙ ſanguis eſt incorruptibilis: eternaꝫ habens virtutẽ ⁊c. Quarto. Sanguis xpi: q datur nobis ſumendus ſub ſacramento: eſt idem ſanguis qui effuſus eſt: a corpore xpi in remiſſionẽ peccatoꝝ. Sed iſte eſt vnitꝰ diuinitati: Ergo ⁊c. Quinto. Actio ⁊ operatio arguũt virtutẽ in operante: Sed ſanguis xpi operatus eſt remiſſionem peccatorũ Apoc. i. Dilexit nos: ⁊ lauit nos in ſanguine. Item lotionem culparum: apertiõeꝫ regni celeſtis: vt teſtatur. Apoſtolꝰ ad Hebre. ij. Ergo neceſſe eſt dicere: ꝙ fuit diuinitati vnitus. Cõſequẽtia eſt bona: quia cuꝫ tales operationes ſint ſupernaturales ⁊ diuine: neceſſe arguũt in operante virtuteꝫ diuinitatis. Ergo ſanguis ipſe ſemper fuit diuinitati vnitus. Vñ ſanctus Tho. ſup illud Apoſtoli ad Hebre. ix. Chriſtꝰ aſſiſtẽs pontifex per propriũ ſanguinẽ introiuit ſemel in ſancta eterna: redẽptiõe inuenta: dicit ſic Per iſtum ſanguinẽ redẽpti ſumus: ⁊ hoc in perpetuum: quia virtus eius eſt infinita Item Nicolaus de lira dicit ſic. Sanguis xpi ex vnione ad ſuppoſitũ diuinũ: cõtrahit quãdam infinitatem virtutis. Hec ille. Sexto ſic. Nullus ſapiens medicus ſubtrahit a medicina ſua virtutẽ: qua debet ſanare vulnus: cui eſt applicanda. Hoc pꝫ: Sed verbũ dei ẽ ſapientiſſimus medicus: ⁊ ſanguinẽ ſuum ordinauit effundendum in medelam humani generis egrotãtis. Dicit. n. Augu. in libro contra quinqꝫ cõtraria hoſtium. Fuſus eſt ſanguis medici: ⁊ factuꝫ eſt medicamentũ frenetici. Sed virtus medicine eſt ipſa diuinitas: Ergo nullo mõ eſt dicendũ: ꝙ verbũ dei ſeparauerit diuinitateꝫ ſuam a ſanguine: quẽ effudit in medicamentũ humani generis. Septimo Paruifacere dignitatẽ ſanguinis xpi effuſi in paſſione xpi: pro redemptione noſtra: eſt derogare pietati fidei xpiane: cũ beatus Petrꝰ vocat euꝫ precioſum: ⁊ Paulus magnũ precium: Sed ſanguinẽ effuſum in paſſiõe xpi: ꝓ redẽptione humani generis: dicere ſeparatũ eſſe a diuinitate: eſt paruifacere dignitatẽ eius: vt pꝫ: quia eius dignitas attendit͛ ex vnione ad diuinitatẽ: ſicut ſeparare lapidẽ precioſum ab anulo: eſt minuere precioſitatẽ: ⁊ valorem anuli: Ergo nullo modo ẽ audendum dicere xpi ſanguinem in paſſione effuſum pro redẽptione humani generis: fuiſſe a diuinitate ſeparatum. Octauo ſic. Dicit Damaſc. Anathema ſit: qui dicit verbum depoſuiſſe: quod ſemel aſſumpſit. Quod intelligendum de eo: quo ad vnitatem ſuppoſitalem eſt aſſumptũ: vt dictũ eſt Sed ſanguis xpi in paſſione effuſus: cuꝫ ꝑtineat ad integritatem humane nature: fuit ſimul vniꝰ diuinitati xpi: Ergo nunq̃ꝫ fuit ab ea ſeparatꝰ. Nono ſic. Deus nihil agit

fruſtra minus: q̄ꝫ natura: quia cū ſapientie
ditiſſimus ſit omnia diſponit cum rōne: Sꝫ
nulla rō ſufficiens poteſt aſſignari: ꝙ ſan-
guis effuſus in remiſſionē peccatoꝝ: dere
linquat a diuinitate: nec aliqua vtilitas: Sꝫ
pro iſta parte ſunt rationes: eſt auctoritas ē
vtilitas publica. ſ. redemptio humani gene
ris: Ergo ⁊c. Decimo ſic. Nullū ſuppoſi
tum eſt aſſumptibile a verbo dei: Sꝫ ſi ſan
guis xp̄i fuiſſet a diuinitate ſeparatus: eſſet
ſuppoſitū per ſe ſubſiſtens: Ergo nullo mō
fuiſſet reaſſumptus. Quod eſt hereticum.
Secūda cōcluſio: que ſequitur ex precedenti
eſt ꝙ totus ſanguis xp̄i effuſus in paſſione
ꝓ redemptione humani generis: reaſſum-
ptus fuit in reſurrectione eius. Iſta ꝯcluſio
vt dixımus eſt ſancti Tho. tā in tertia parte
q̄ꝫ in quolibeto. Et ſupra ꝓbata eſt rōibus
eius quatuor. Nunc aūt ꝓbatur ſic breuit
Primo: aut parum aut nullū ſuppoſitū eſt
aſſumptibile a verbo dei: vt pꝫ: Sed ſi ſan
guis effuſus in paſſione ꝓ quacūqꝫ parte
ſeparatus eſſet a diuinitate: eſſet ſuppoſitū
per ſe exiſtens: Ergo talis nullo mō reaſſu
meretur in reſurrectiōe. Qd̄ eſt hereticum.
Secūdo ſic. Si ſanguis xp̄i effuſus in paſ-
ſione pro redemptione humani generis ꝓ
parte aliqua nō reaſſumeretur in reſurre-
ctiōe: ſꝫ remaneret in terris: quereretur qd erit
de eo in fine ſeculi. Nō eſt dicendū ꝙ cor-
rumpetur: nec ꝙ tūc reaſſumatur: q2 reſurrectio
xp̄i nō iterabitur: Ergo ſequitur ꝙ tot9 ſan
guis in paſſione effuſus ꝓ redēptione hu
mani generis fuit reaſſumptus in reſurre
ctione. ¶ Nūc eſt dicendū ad rōnes in op
po. ¶ Ad primā rūdetur negādo ꝯñaꝫ: q2
ſanguis ille qui in aliquibus eccleſijs dicit
reſeruari nō fuit qui fluxit de latere xp̄i: ſꝫ
qui miraculoſe dicitur effluxiſſe de quadaꝫ
imagine xp̄i percuſſa: vt dicit ſanctus Tho.
in tertia parte. Uel qui dicit effluxiſſe de
hoſtia cōſecrata percuſſa a quodam iudeo:
vt dicit Io. de poliaco vbi ſupra. ¶ Ad ſe
cūdā: que eſt cōfirmatio: rūdetur etiā nega
do ꝯñam. Et rō eſt: quia fortaſſis q̄ talē ſan

guinem adorāt: nec credūt ꝙ ille effluxiſſet
de latere xp̄i: ſꝫ emanaſſet aliunde ſicut di-
ctū eſt. Uñ Io. de poliaco rūdens predicto
argumēto dicit ſic: ꝙ ſi illi apud quos eſt ta
lis ſanguis aſſererent ꝙ fluxiſſet de corpo
re dñi: male facerent: cū oppoſitū vt dixi ꝓ
babilius ſit: ſꝫ ſi oñdant adorandū: nō vide
tur periculū: q2 ille ſanguis vel dicit efflu-
xiſſe a quadaꝫ imagine xp̄i percuſſa in cōtu
meliā xp̄i: vel fluxiſſe de quadaꝫ hoſtia con
ſecrata ⁊ puncta in xp̄i contumeliā: ſicut ac
cidit in vico Iudeorū Pariſius. Si ergo
fluxerit de corpore xp̄i: pōt ⁊ debet adorari
adoratione latrie: ſicut ſacratiſſima reliquia
xp̄i: ſi fluxit de imagine xp̄i: aut hoſtia conſe
crata: quia talis fluxus omnino fuit miracu
loſus: repñtans xp̄i paſſionē: ⁊ ipm chriſtū
paſſum: ideo etiam dꝫ adorari adoratiōe la
trie: nō ꝓpter ſe: ſꝫ propter xp̄m paſſum: et
eius paſſionē: quā repñtat: ſicut etiam xp̄i
imago. Et ideo ſiue fluxerit de corpore xp̄i:
ſiue nō: eſt error: niſi aſſeratur ꝙ de corpo
re xp̄i fluxerit: qḋ vt puto nō faciunt. Hec
Io. de poliaco ¶ Ad tertiaꝫ rūdetur ꝙ etiā
alij humores reſurgent: ſꝫ ablatis qualitati
bus corꝝ. Uñ Aug. Ualet enim diuina po
tentia de iſta viſibili atqꝫ tractabili natura
corporū quibuſdam manentibus auferre
quas voluerit qualitates: vt abſit labes. ſ.
corruptionis: abſit effigies: abſit motio: ab-
ſit fatigatio: abſit veſcēdi poteſtas: abſit eſu
riendi neceſſitas. Et hoc de iſta. q. pro nūc.
Conferant aūt totū: qḋ dictū eſt: ad id: qḋ
legitur in directorio inquiſitionis: ꝙ Cle-
mens ſextus informatus per fratrē Nico-
laum roſelli ordinis predicatorum inquiſi-
torem heretice prauitatis in partibus Aro
gonie ⁊ Cathalonie: ꝙ in Cathalonia in ci
uitate Barchinonēſi publice ꝑdicabatur:
ꝙ in ſanguine xp̄i aſperſo in paraſceue: nō
remanſit diuinitas: nec ſanguis ille erat dei
ficatus: habito ſolēni conſilio magiſtrorū
⁊ aliorum: mandauit per ſuas patentes litte
ras dicto inquiſitori: quatenus dictum arti
culum: vt hereticalem ⁊ erroneum faceret

publice reuocari: atq; ſolēniter condemnari. Et ſic ipſe inquiſitor fecit in eccleſia cathedrali publice Barchinonen̄: dictum articulum velut hereticale condemnari hoc in directorio inquiſitionis.

¶ In die lune legitur euangelium. In illō tempore Duo ex diſcipulis ꝛc̄.

¶ Luce. xxiiij. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Prima eſt: vtrū ꝯueniens fuit: vt xp̄s in alia effigie diſcipulis appareret.

¶ Secunda: vtrū cōueniens fuit: ꝙ xp̄s veritatē reſurrectionis ſue argumētis ꝓbauerit.

¶ Tertia eſt: vtrum argumēta: que xp̄s induxit: ſufficienter manifeſtauerint reſurrectionis eius veritatem.

Ad primam ſic proceditur. Et videtur ꝙ xp̄s nō debuit in alia effigie diſcipulis apparere. ¶ Primo ſic. Nō pōt apparere aliqd ſecūdum veritatē: niſi quod eſt: Sed in xp̄o nō fuit niſi vna effigies: ſi ergo ī alia apparuit: nō fuit apparitio vera ſʒ ficta: Sed hoc eſt incōueniens xp̄o: q: vt dicit Augu. libro. lxxxiij. q. ſi fallit: veritas nō ē. Eſt aūt xp̄s veritas: Ergo non debuit in alia effigie apparere. ¶ Secūdo ſic. Nihil poteſt in alia effigie apparere: q̄ʒ habeat: niſi oculi intuentiū aliquibus preſtigijs detineātur: aut huiuſmodi preſtigia: cū fiant magicis artibus: nō cōueniebant xp̄o: ſecundum illud. i. Corin. vi. Que ꝯueniētia xp̄i ad Belial? Ergo videtur ꝙ nō fuit conueniens: ꝙ in alia effigie xp̄s appareret. ¶ Tertio ſic ſicut dicit Auguſt. in epiſtola ad Hieronymum: Si vel vnum mendacium in ſacra ſcriptura inueniatur: infirmabitur tota ſacre ſcripture auctoritas: Ergo ſimiliter: ſi vel in vna apparitiōe xp̄s diſcipulis apparuit: aliter q̄ʒ eēt: infirmabatur: quicquid poſt reſurrectionem viderunt in chriſto. Quod eſt inconueniēs. Non ergo debuit in alia effigie apparere.

¶ In oppoſitum eſt euangelium. Dicitur enim Mar. vltimo. Poſt hec duobus ex eis ambulantibus: oſtenſus eſt in alia effigie: euntibus in villam. Reſpondeo: dicendum ſub iſta concluſione: ꝙ conueniēs fuit vt chriſtus in alia effigie appareret diſcipulis ſuis poſt reſurrectionem ſuam: eius reſurrectionem nō credentibus. Que cōcluſio probatur ſic. Reſurrectio chriſti manifeſtanda fuit hominibus: per modum, quo eis diuina reuelantur. Innoteſcunt autem diuina hominibus ſecundum quod diuerſimode ſunt affecti. Nam illi qui habēt mētem bene diſpoſitam ſecundum veritatem: diuina percipiunt. Illi autem qui habēt mētem nō bene diſpoſitam: diuina percipiunt cum quadam confuſione dubietatis vel erroris: alias enim non percipit ea: que ſunt ſpiritus dei: vt dicitur. i. Corin. ij. Et idō chriſtus quibuſdam ad credendum diſpoſitis poſt reſurrectionē apparuit: in ſua effigie: illis autem in alia effigie apparuit: qui iam circa fidem videbantur tepeſcere. Unde dicebant. Nos ſperabamus: quia ipſe eēt redēpturus iſrael. Unde Grego. dicit ī omelia: ꝙ talem ſe eis exhibuit in corpore: qualis apud illos erat in mente. Quia enim adhuc in eorum cordibus peregrinus erat in fide: ire ſe longius finxit: ac ſi eſſet peregrinus. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia ſicut dicit Auguſtinus in libro de concordia euāgelij. Nō omne ꝙ fingimus: mendatium eſt: ſed quando id fingimus quod nihil ſignat: tunc eſt mendatium. Quom autem fictio noſtra refertur ad aliquam ſignificationem: non ē mendatium: ſed aliqua figura veritatis: alias omnia que a ſapiētibus ꝛ ſanctis viris vel etiam ab ipſo domino figurate dicta ſunt: mendacia reputabuntur: ꝙ ſecundum vſitatum intellectum non conſiſtit veritas in talibus dictis. Sicut autem dicta ita etiam finguntur facta ſine mendatio: ad aliquam rem ſignificandam: et ita factum eſt hic

vt dictū eſt. ¶ Ad ſecundam rńdetur: iux-
ta Augu. ⁊ habetur in glo. or di. ꝙ nō incō-
gruenter dicitur hoc impedimētum in ocu
lis a ſathana fuiſſe: ne agnoſceretur Jeſus.
Vñ in euangelio preſenti dicitur: ꝙ oculi
eorum tenebantur: ne eum agnoſcerent. Et
illa detētio vocatur auriſia. De qua in glo.
Geñ. xix. In ſcripto vero tertio dicit ſan-
ctus. Tho. ſic: ꝙ pōt dici: ꝙ q̄uis viſui di-
ſcipulorum repreſentaretur propria ſpecies
in qua ſolitī erāt videre xp̄m tamē diuina
virtute impediebātur vires interiores: ne
ſequerentur iudicium de perſona illa: q̄ erāt:
vt ſic ea que exterius agebātur: cōformarē
tur hijs: que interius cōtingebant in ipſis: vt
preſentem haberēt: ⁊ nō cognoſcerēt: quia
amabāt: ſ3 dubitabāt: vt dicit Greg. ¶ Ad
tertiam rńdetur: ꝙ ratio illa ſequeretur: vt
dicit ſanctus Thō. in tertia parte: ſi aliene
effigiei ſpecie nō fuerunt reducti: ad vere
videndum xp̄i effigiem. Sicut enim Aug.
ibidem dicit: tamē a xp̄o facta ē permiſſio.
ſ. vt ſi predicto modo oculi eorum tenerent
vſq3 ad ſacramētum panis: vt vnitate cor-
poris eius participata: remoueri intelligat
impedimentum inimici: vt xp̄s poſſit agno
ſci. Unde ibidem ſubditur: ꝙ aperti ſunt
oculi eorum: ⁊ cognouerunt eum: nō ꝙ an-
te clauſis oculis ambularēt: ſed inerāt ali-
quid: quo non ſinerentur agnoſcere: quod
videbāt: q. ſ. caligo ⁊ aliquis humor ſolet
efficere.

AD ſcđam. q. ſic ꝓceditur. Et
videtur ꝙ nō fuerit ꝯueniēs
xp̄m argumētis reſurrectio
nem ſuam probare. ¶ Pri-
mo ſic. Dicit enim Ambro.
Tolle argumenta vbi fides queritur: Sed
de reſurrectiōe queritur fides: Ergo ad ar
gumenta ad reſurrectionem probādā3: fie-
ri nō debuerūt. ¶ Secūdo ſic. Grego. di-
cit. Fides nō habet meritum: cui humana
ratio prebet experimentum: Sed ad xp̄m
nō pertinebat meritum fidei euacuare: Er
go ad eum non pertinebat reſurrectionem
per argumenta confirmare. ¶ Tertia ſic.
Aut illa argumēta fuerunt ſufficiētia ad ꝓ
bandum reſurrectionem: aut nō: ſi nō. hoc
videtur ad imperfectionem argumenta in
ducentis redundare: ſi fuerūt ſufficientia:
⁊ argumentum ſufficiens facit ſcientiā vel
argnitionem: que nō ſtat ſimul cu3 fide: que
eſt de nō apparentibus. Ergo videtur ꝙ
argumenta illa euacuauerūt fidem: ⁊ abſtu
lerunt meritum eius. ¶ Quarto ſic. Sicut
eſt fides de reſurrectione: ita de alijs articu
lis: Sed ad alios articulos non induxit iſta
argumēta probatiua. Ergo nec ad reſurre
ctionem inducere debuit. ¶ In oppoſitu3
eſt illud Act. i. ꝙ apparuit diſcipulis Jeſus
per dies. xl. in multis argumentis loquens
de regno dei. Rńdeo notandum: ꝙ argu-
mentum dupliciter dicitur. Quandoq3. n.
dicitur argumentum quecūq3 ratio: rei du
bie: faciens fidem. Quandoq3 autē dicitur
argumentum aliquod ſignum ſenſibile: qđ
inducitur ad alicuius veritatis manifeſta-
tionem: ſicut etiam Ariſtoteles aliquādo in
libris ſuis vtitur nomine argumenti. Capi
endo primo modo argumentum: eſt cōcluſio
ꝙ xp̄s non probauit diſcipulis ſuis reſur-
rectionem per argumenta. Patet cōcluſio
quia talis probatio argumētatiua procedit
ex aliquibus principijs: que ſi nō eſſent no
ta diſcipulis: nihil per ea eis manifeſtaret:
quia ex ignotis non poteſt aliquid fieri no
tum. Si autem eſſent eis nota: nō tranſcen-
derent rationem humanam. Et ideo non
eſſent efficacia ad fidem reſurrectionis oſtē
dendam: que rationem humanam excedit.
Oportet enim principia ex eodem genere
aſſumi: vt dicitur primo poſteriorum. Pro
bauit autem eis reſurrectionem per aucto
ritatem ſacre ſcripture: que eſt fidei funda
mentum: quando dixit eis: oportet implere
omnia: que ſcripta ſunt ī lege: ⁊ pſalmis: et
prophetis: de me: vt habetur in euangelio
hodierno. Si aute3 accipiatur ſecundo mo
do argumentum: ſic eſt concluſio ſecūda:
quod xp̄s ſuam reſurrectionem argumētis

declarauit: inquãtum per quedaꝫ euidẽtiſſi
ma ſigna ſe vere reſurrexiſſe oſtẽdit. Que
quidem ſigna reſurrectionis ſue xp̄s oſten
dit diſcipulis ↄuenienter propter duo. Pri
mo quidem: quia non erãt corda eorum diſ
poſita ad hoc: ꝙ de facili fidem reſurrectio
nis acciperent. Unde ipſe dixit eis: vt pa
tet in euãgelio p̄ſenti. O ſtulti: ⁊ tardi cor
de ad credendum. Et Marci vltimo. Ex
probrauit incredulitatem eorum: ⁊ duriciã
cordis. Secundo: vt per huiuſmodi ſigna
eis oſtenſa: efficatius eorũ teſtimoniũ red
derent: ſecundum illud. i. Jo. ꝙ vidimus ⁊
audiuimus: ⁊ manus noſtre contractauerũt
hoc teſtamur. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad
p̄mã reſpõdetur. ꝙ Ambroſius ibi loq̄tur
de argumentis ſecundum rationem huma
nam procedẽtibus: que inualida ſunt ad ea
que ſunt fidei oſtendenda: ſicut dictum eſt.
¶ Ad ſecũdam r̃ñdetur negando ↄſeq̄nẽ
tiam. Et ratio eſt: quia meritũ fidei ex hoc
eſt: ꝙ homo ex mandato dei credit: que nõ
videt. Unde illa ſola ratio meritum exclu
dit: que facit videri per ſcientiam id qđ cre
dendum ꝓponitur. Et talis eſt ratio demõ
ſtratiua. Huiuſmodi autẽ rationes xp̄s nõ
induxit ad reſurrectionem ſuam declaran
dam. ¶ Ad tertiam pꝫ reſponſio ex dictis:
quoniam argumenta xp̄i nõ ſunt argumen
ta per rationes demonſtratiuas: que ſcien
tiam faciunt: quia tales: vt dictum eſt: nõ ha
bent hic locum. Et ideo licet argumẽta in
ducta per xp̄m in ſuo genere fuerint ſuffi
cientia ad probandum reſurrectionem ſuã
vt oſtendetur infra in. q. ſequenti: nõ tamẽ
tulerunt fidẽ: nec abſtulerũt meritũ. ¶ Ad
quartam reſpondetur negãdo conſequẽtiã
Et ratio eſt: quia articuli fidei quidam ſunt
de diuinitate tantũ: ⁊ iſti nõ poſſunt ad ſen
ſuꝫ probari: ſꝫ vel per miracula vel per au
ctoritates: ⁊ ſic probati ſunt. Quidam autẽ
ſunt de vnitis diuinitati: ⁊ iſti etiam ad ſen
ſum probati ſunt: ſꝫ quia paſſio ⁊ aſcenſio ĩ
ſeipſa viſa ſunt: reſurrectio autẽ nõ: ⁊ ideo
ſigna reſurrectionis viſibiliter oſtendere
oportuit: ex quibus conferendo ad verita
tem reſurrectionis perueniretur ⁊c.

Ad tertiaꝫ. q. ſic ꝓcedimr. Et
videt̄ ꝙ argumenta que xp̄s
induxit: nõ ſufficienter mani
feſtauerunt reſurrectiõis eiꝰ
veritatem. ¶ Primo ſic. Ni
hil oſtendit xp̄s poſt reſurrectionem diſci
pulis: ꝙ etiam angeli hominibus apparen
tes: vel non oſtenderũt: vel nõ oſtẽdere po
tuerũt. Nam angeli in humana ſpecie fre
quẽter ſe hominibus oſtenderunt: ⁊ cũ eis
loquebantur: ⁊ conuerſabantur: ⁊ etiaꝫ co
medebãt: ac ſi eſſent homines veri: ſicut pꝫ
Gen̄. xviij. de angelis: quos Abraam ſuſce
pit hoſpitio: Et in libro Tobie de angelo:
qui euꝫ duxit: ⁊ reduxit: ⁊ tamen angeli nõ
habẽt vera corpora naturalit̄ eis vnita: qđ
requiritur ad reſurrectionem. Nõ ergo ſi
gna: que xp̄s diſcipulis exhibuit: fuerũt ſuf
ficientia ad reſurrectionem eius manifeſtã
dam. ¶ Secũdo ſic. Chriſtus reſurrexit re
ſurrectione glorioſa. i. habens ſimul huma
nam naturam cum gloria: Sed quedaꝫ xp̄s
oſtendit diſcipulis: que videntur eſſe cõtra
ria nature humane: ſicut ꝙ ab oculis eorũ
euanuit: vt patet in p̄ſenti euãgelio craſti
ne diei: ⁊ ꝙ ad eos ianuis clauſis introiuit
vt in euangelio craſtine diei habetur: Que
dam autem videntur eſſe cõtraria glorie: pu
ta ꝙ manducauit: ⁊ bibit: quod etiam ha
buit vulnera: ⁊ cicatrices: Ergo videtur ꝙ
illa argumenta non fuerunt ſufficientia: nec
cõuenientia ad fidem reſurrectionis oſten
dendam. ¶ Tertio ſic. Corpus xp̄i poſt re
ſurrectionem non erat tale: quod tangi de
beret ab homine mortali. Unde ipſe dixit
Magdalene Jo. xx. Noli me tangere: nõ
dum enim aſcendi ad patrem meum. Nõ
ergo cõueniẽs fuit: ꝙ ad manifeſtandũ ſue
reſurrectionis fidem: ſe ipſuꝫ diſcipulis pal
pabilẽ exhiberet. ¶ Quarto ſic. Inter do
tes glorificati corporis: p̄cipua videtur eẽ
claritas. Gloriaꝫ tamen in reſurrectiõe nul
lo argumento oſtendit: Ergo nõ inſufficien

tia fuerunt illa argumenta ad manifeſtan-
dam qualitatem reſurrectionis xpi. ¶ In
oppoſitū eſt: q christus cū ſit ſapientia: ſua
uiter et conuenienter diſpoſuit oia: vt dicit
Sapie. viij. Reſpondeo dicendū: ſub iſta
concluſione. Argumenta que christus indu
xit: ſufficienter manifeſtarunt veritatē ſue
reſurrectionis. Pro qua concluſione ē no
tandū: q christus reſurrectionē ſuā dupli
citer manifeſtauit. ſ. teſtimonio et argumen
to. i. ſigno. Et vtraqz manifeſtatio in ſuo ge-
nere fuit ſufficiens. Eſt enim vſus duplici
teſtimonio ad manifeſtandā ſuā reſurre-
ctionē diſcipulis: quorū neutrum poteſt re
felli. Quorū quidē primū teſtimonium eſt
angelorum: qui mulieribus reſurrectionē
annūciarunt: vt patet per omnes euangeli
ſtas. Aliud autē eſt teſtimoniū ſcripturarū
quas ipſe propoſuit ad oſtenſionem ſue re
ſurrectionis: vt dicitur in preſenti euange-
lio. Argumenta etiā fuerunt ſufficiētia ad
oſtendēdā veram reſurrectionē: et etiam
glorioſam. Qd aūt fuerit vera reſurrectio
oſtendit vno modo ex parte corporis: circa
quod tria oſtendit. Primo quidē: q eſſet
corpus verū et ſolidum: non corpus fan-
taſticū: vel rarum: ſicut eſt aer. Et hoc oſtē
dit per hoc: q corpus ſuū palpabile prebu
it. Unde ipſe dicit Luce vltimo Palpa-
te: et videte: q ſpiritus carnem et oſſa non
habet. Secundo oſtendit q eſſet corpus hu
manū: oſtendendo eis veram effigiē: quā
oculis intuerentur. Tertio oſtendit eis: q eēt
idem numero corpus: quod prius habue-
rat: oſtendendo eis vulnera cicatrices. Un
de Luce vltimo legitur. Dixit eis. Uidete
manus meas: et pedes meos: quia ego ipſe
ſum. Alio modo oſtendit eiſ veritatem ſue
reſurrectionis ex parte anime: iterato cor-
pori vnite. Et hoc oſtendit per opera tripli-
cis vite. Primo quidē per opus vite nu-
tritiue: in hoc: q cum diſcipulis manduca
uit: et bibit: vt legitur Luce vltimo in euan
gelio preſenti. Secundo per opera vite ſen
ſitiue in hoc: q cū diſcipulis ad interroga-
ta reſpondebat: et preſentes in quo ſaluta-
bat oſtendebat ſe: et videre: et audire: Ter
tio per opera vite intellectiue in eo: q cū
eo loquebantur: et de ſcripturis diſſerebat
Et neqd deeſſet ad perfectionē manifeſta-
tionis: oſtendit etiā ſe habere diuinā natu-
ram: per miraculū: quod fecit in piſcibus ca
piendis. Et vlterius per hoc q ipſis vidē
tibus: aſcendit in celū: quia vt dicitur Jo.
iij. Nemo aſcendit in celum: niſi q deſcen-
dit de celo: filius hominis qui eſt in celo.
Gloria etiam ſue reſurrectionis oſtēdit di-
ſcipulis: per hoc: q ad eos obclauſis janu
is intrauit. Similiter etiā ad proprietatem
glorie pertinebat: q ſubito ab oculis diſci-
pulorū euanuit: vt dicitur in euangelio pre
ſenti: quia per hoc oſtendebatur: q in pote
ſtate eius erat videri: et nō videri: q perti-
net ad conditionē corporis glorioſi: vt dem
eſt. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. Ad primā
reſpondetur dupliciter. Primo q licet ſin
gula argumentorū nō ſufficerent ad mani-
feſtandā chriſti reſurrectionē: oia tamen ſi
mul accepta perfecte xpi reſurrectionē ma
nifeſtauerunt: maxime pp̄ter ſcripture teſti
moniū: et angelorū dicta: et ipſius xpi aſſer-
tionē: miraculis confirmatā. Secundo re
ſpondetur: q non eſt ſimile de apparitione
et manducatione angelorum: et chriſti: Nā
angeli apparentes: nō aſſerebant ſe hoīes
eſſe: ſicut aſſeruit xps ſe verū hominē eſſe.
Preterea Aliter xps manducauit: et aliter
angeli. Nam q corpora ab angelis aſſum-
pta: nō erant corpora viua: vel animata: nō
erat vera comeſtio: licet eſſet ibi vera cibi
contritio: et trahitio ad interiorē partē cor
poris aſſumpti. Unde et angelus dicit. Tho-
bie. x. Cum eſſem vobiſcū videbar quidē
manducare et bibere vobiſcū: ſed ego cibo
inuiſibili vtor: Sed q corpus chriſti fuit ve-
re animatum: vera fuit eius comeſtio: ſed ta
men facta eſt ad probandum veritatem na
ture: que manet in ſtatu glorie quantum ad
omnes potentias: et membra licet non mo-
ueant vſus omnium potentiarum et mēbro

In feria tertia reſurrectionis dñi.

rum: quia non ineſt neceſſitas. Et ideo dicit Beda: q̄ chriſtus manducauit poteſtate non egeſtate. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: q̄ argumenta que inducebat chriſtus, quedã inducebat ad probandum veritatem nature humane: quedam ad probandum gloriã reſurrectionis. Conditio autem nature humane ſm̄ q̄ in ſe conſideratur: quantum ſ. ad ſtatum preſentem: contrariatur conditioni glorie: ſm̄ illud. i. Cor. xv. Seminatur in infirmitate: & reſurget in virtute. Et iõ ea: que inducuntur ad oſtendendum conditionem glorie: videntur habere cõtrarietatem ad naturam: non ſimpliciter: ſed ſm̄ ſtatum preſentem: & econuerſo. Unde Gregorius dicit i omelia: q̄ duo mira & ſupra humanam rationem ſibi valde contraria dominus oſtendit: cum poſt reſurrectionem: corpus ſuum etiam incorruptibile: & tamen palpabile demonſtrauit. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando aſſumptum. Nam licʒ illud de Magdalena intelligatur in miſterio factum: quia carnaliter adhuc in eũ credebat: quã q̄ ſicut hominem flebat: tamen alibi Magdalena legitur xp̄m tetigiſſe: q̄n ſimul cum aliis mulieribus acceſſit: et tenuit pedes eius. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ẽ: q̄a ſicut Auguſtinus dicit ad Oroſium. Clarificata carne deus reſurrexit: ſed noluit in ea clarificatione diſcipulis apparere: quia non poſſent oculis talem claritatem perſpicere. Si enim antequã moreretur pro nobis: & reſurgeret: quando tranſfiguratus eſt in monte: diſcipuli ſui eum videre non potuerunt: quanto magis clarificata carne domini: eum videre non poſſent?

¶ Die martis eſt euangelium. In illo tempore. Stetit Jeſus &c. Luce vltimo. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes q̄ones.

¶ Prima: vtrum cõueniens fuit: chriſtum reſurgere cum cicatricibus.

¶ Secunda: vtrum conuenieñter chriſtus palpabilem diſcipulis ſe exhibuit.

¶ Tertia: vtrum xp̄s poſt reſurrectionem vere cõmedit: incorporando ſibi cibuʒ

Ad primam. q. ſic proceditur. Et videtur q̄ non fuerit conueniens: chriſtum reſurgere cũ cicatricibus. Primo ſic. Dicitur enĩ. i. Cor. xv. q̄ mortui reſurgent incorrupti. Sed cicatrices & vulnera videntur ad aliquam corruptionem & defectum pertinere. Non ergo fuit conueniens: vt chriſtus qui reſurrectionis actor eſt: cũ cicatricibus reſurgeret. ¶ Secundo ſic. Corpus chriſti integrum reſurrexit: Sed aperture vulnerum: contrariantur integritati corporis: quia per eas diſcõtinuatur corpus. Ergo inconueniens fuit cum illis reſurgere. ¶ Tertio ſic. Status reſurgentiũ eſt ſtatus immutabilitatis. Ergo chriſtus in ſeipſo non debuit demõſtrare: niſi quod ſemper futurum in eo erat. Sed cicatrices non ſemper in eo manere debebant: quia dicit Damaſcenus: q̄ tantum ſecundum diſpenſationem fuerunt in eo. Ergo non fuit conueniens: vt chriſtus cum illis reſurgeret. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Reſpõdeo dicendum ſub iſta concluſione. Conueniens fuit: vt chriſtus cum cicatricibus reſurgeret. Probatur concluſio. Decet victorem inſignia ſue victorie habere: & oſtendere. Sed ſicut dicit Auguſti. libro de ciuitate dei. Cicatrices vulnerum chriſti fuerunt victorie ſue indiciũ. Ergo decuit: vt eas haberet: & oſtẽderet. Unde dicit Beda ſuper Lucã. Nõ ex impotentia curãdi cicatrices chriſtus ſeruauit: ſed vt in perpetuum victorie ſue circũferat triumphum. Secundo fuit conueniens ad confirmandum corda diſcipulorum circa fidem ſue reſurrectionis: inſtruendo eos: q̄ idem ſit qui paſſus eſſet qui reſurrexit. Tertio: vt patri pro nobis ſupplicans: quale genus tormenti pro homine pertulerit: ſemper oſtendat.

Quarto: vt ſua morte redemptis: quã miſericorditer ſint adiuti propoſitis eiuſdem mortis indicijs inſinuaret. Quinto: vt quã iuſte damnentur impij in iudicio inſinuet: oſtenſis cicatricibus: quas pro illis accepit. ¶ Ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã reſpondetur: ꝙ cicatrices ille: que in corpore xpi permãſerunt: ⁊ que in alijs martiribus: vt dicit Auguſtinus .xij. de ciuitate dei: nõ pertinet ad corruptionem vel defectum aliquem: ſꝫ ad maiorem cumulum glorie: in quãtum ſunt quedam virtutis inſignia: ⁊ in illis locis vulnerum quidam ſpũalis decor apparebit. ¶ Ad ſecundam rñdetur: ꝙ illa apertura vulnerum: quãuis ſit cum quadam ſolutione continuitatis: totum tamen hoc recompenſatur per maiorem decorem glorie: vt corpus nõ ſit minus integrũ: ſed magis perfectum. ¶ Ad tertiã rñdetur negando minorem: Dicimus enim: ꝙ cicatrices ſemper manſure ſunt in corpore. Quod autem dicitur ꝙ ſunt diſpẽſatiue aſſumpte: hoc nõ eſt: quia ad tempus aſſumpte ſunt: ſꝫ quia non erat de neceſſitate nature: ꝙ in xpo remanerent ſicut accidit in nobis: ſꝫ ꝓpter aliquem finem: ſicut dictum eſt.

Ad ſecũdam .q. ſic ꝓcedit̃. Et videtur ꝙ nõ ſit cõueniens ꝙ xps ſe ꝓpalpãdum diſcipulis exhibuerit. ¶ Primo ſic Palpabile enim incorruptibili eſt contrarium: vt dicit Grego. Sꝫ contraria nõ poſſunt eſſe in eodem. Quom ergo corpus xpi eſſet incorruptibile: videtur ꝙ non debuit ſe ipſum palpabilem exhibere. ¶ Secundo ſic. Differentie tangibiles ſunt calidum ⁊ frigidum: ⁊ huiõi contraria Sed in corporibus glorificatis nõ erũt huiuſmodi qualitates contrarie: vt videt̃: Ergo corpus xpi palpari nõ potuit̃. ¶ Tertio ſic. Hoc ſolũ eſt palpabile: quod reſiſtit tactui: ⁊ cui tactus reſiſtit. Unde aer: quãuis ſit tãgibilis: nõ tamẽ ẽ palpabilis: Sed corpori xpi nõ reſiſtebat aliud corpus: quod ianuis clauſis intrauit: Ergo palpari non potuit. ¶ Quarto. Spũs boni vel mali põt accipere corpus ſolidum. Ergo per palpationem nõ ſufficiẽter probatur veritas corporis. ¶ In oppoſitum eſt euangelium noſtrum: vbi dicitur: Palpate ⁊ videte. ⁊c. Rñdeo dicendum: ꝙ xps conueniẽter corpus ſuũ palpabile diſcipulis exhibuit. Patet iſta cõcluſio: quoniam ad oſtẽdendã veritatem reſurrectionis: cõuenieñter viſui adiunxit palpatiõeꝫ: vt excluderetur viſio per imaginationem viſus ab imaginatione: ⁊ viſio vmbrarum: ⁊ viſio ſpirituum apparentium. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam rñdetur: ꝙ omne corpus tangibile eſt per naturam tangibile corruptibile. Unde ſm philoſophos celũ ẽ viſibile: ⁊ nõ tãgibile: Sed quod eſt per naturam corruptibile: poteſt eſſe per gloriam incorruptibile. Unde quãuis corruptibile ⁊ incorruptibile ſint cõtraria ſimpliciter: propter quod dicit Gregorius: ꝙ xps oſtendit in ſe duo cõtraria: tamen corruptibile per naturã: ⁊ incorruptibile per gloriam: nõ ſunt cõtraria. Unde ſicut corpus glorioſum habet in poteſtate ſua videri: ⁊ tamen videri: ita hꝫ in poteſtate ſua: ꝙ poſſet palpari: ⁊ vtrumqꝫ ſine miraculo. Sed palpatur per naturam corporis: non palpabile aũt eſt in quãtũ corpus eſt inſtrumentũ anime glorioſe. ¶ Ad tertiam rñdetur dupliciter. Primo ſic: ꝙ palpatio nõ pertinet ad ſenſum tactus inquantum eſt diſcretiuus calidi ⁊ frigidi: et huiuſmodi contrariorum: ſed inquãtum eſt diſcretiuus corporũ ſolidorum: que habẽt potentiam naturalẽ: reſiſtẽdi: diuidẽti. Et hec quidem ſoliditas eſt in corporibus glorioſis: etiam ſi nõ ſint qualitates ille contrarie. Secũdo rñdetur: ꝙ etiam ſi qualitates ille ſint in corpore glorioſo: quantũ ad ſubſtantiam: ſed non ſunt quantum ad actionẽ: quod vnum agat in alterum: continebũtur per formam glorie: ne agant ſicut continentur: per formam naturalem: ne diſſoluãt cõiunctum. ¶ Ad tertiam reſpondetur negãdo priam. Et ratio eſt: quia quãuis corpori

glorioſo nullum corpus nõ glorioſum poſſet reſiſtere: tamen corpus glorioſum poteſt reſiſtere cuilibet alteri corpori: ⁊ ſecundum hoc poteſt palpari. ¶ Ad quartam reſpondetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: quia quãuis ſpiritus poſſit corpus ſolidũ accipere: non tamẽ poteſt aſſumere corpus ſolidũ: in quo appareant omnes operationes vite: ſicut perfecte in corpore xpi apparebant. Preterea: quia opus artis non poteſt eſſe ſimile operi nature: quãuis ſtatim nõ perciperetur deceptio: ſi ſpũs corpus ſolidũ aſſumpſiſſet: tamen ex longa mora: qua ſecum xps traxit cum diſcipulis ſuis: non potuiſſet latere: quia iſta que fiunt per artem demonis preter viam nature: non ſunt diuturna.

Ad tertiam. q. ſic procedit. Et videtur ꝙ xps poſt reſurrectionem: vere comederit cibũ: ſibi incorporãdo. ¶ Primo ſic. Dicit Aug. li. lxxxiij. q. Si fallit: veritas nõ ẽ. Unde nulla fictio decet xpm: qui eſt veritas. eſſet autẽ fictio: ſi nõ vere cibum incorporaret: quẽ ipſe cõmedere videbatur. Uere ergo commedit: incorporando ſibi cibum. ¶ Secundo ſic. Si nõ fuit vera cõmeſtio: nõ videtur argumentum ſufficiens oſtenſiuum veritatis humane nature: Sꝫ fuit: Ergo vera cõmeſtio fuit: incorporando ſibi cibũ. ¶ Tertio. Si non fuit cibus ſumptus corpori incorporatus: queritur: quid ſit factum de illo. ¶ In oppoſitum arguitur: ex eo ꝙ Damaſ. dicit in tertio. li. ꝙ xps ⁊ ſi guſtauit cibum poſt reſurrectionem: ſed non lege nature: ſed diſpenſationis modo: in veritatem credere faciens reſurrectionis: quia hec eadem caro eſt: que paſſa eſt: ⁊ que reſurrexit. Reſpondeo dicendum: ꝙ aliquid dicitur eſſe verũ dupliciter. Uno modo veritate ſignificationis. Alio modo veritate naturalis ſpeciei: ſicut vox ẽ vera veritate ſignificationis: quãdo ſignificat quod eſt. Ueritas autem naturalis ſpeciei dependet ex principijs ſpeciei: nõ autem ex effectibus: vel ex ijs: que quocunqꝫ modo conſequuntur. Unde vox dicitur vera: veritate naturalis ſpeciei: quando formatur debitis inſtrumentis: ⁊ ex ore animalis profertur: cum quadam imaginatione: ⁊ etiam ſi a nullo audiatur: quod eſt effectus ſermonis: conſequens vocem. Legit in ſcripturis: ſicut in ſuperioribus dictũ eſt abſqꝫ neceſſitate: ⁊ angelos commediſſe: ⁊ chriſtum poſt reſurrectionem: ⁊ vtraqꝫ cõmeſtio fuit vera: vt Auguſtinus dicit. xiij. de ciuitate dei aliter tamen: ⁊ aliter. In angelis enim fuit vera: veritate ſignificationis: quia vt Auguſtinus ibidem dicit: angeli cõmederunt: nõ quia indegebant: ſed quia volebant: ⁊ poterant: vt hominibus quadam ſui miſterij humanitate ꝯgruerent. In xpo autem fuit vera cõmeſtio: veritate naturalis ſpeciei. Fuit enĩ exercitata naturalibus inſtrumentis: ad hunc actum ordinatis: Et etiam fuit vera: veritate ſignificationis: q2 ſignificabat veritatẽ humane nature: in corpore reſurgente. Quod autem cibus ꝯuertatur in corpus: eſt quid conſequens cõmeſtionem. Unde eſſet in nobis: ſi cibus non conuertatur: ſed ſtatim per vomitum eijciatur: nihilominus vera fuit cõmeſtio: que ꝓceſſit. Non autem conueniebat: vt in corpꝰ chriſti: cibus conuerteretur: quod iam erat extra ſtatum generationis: ⁊ corruptionis. Et ſic patet reſponſio. ¶ Ad primam rationem in oppoſitum. ¶ Ad ſecundã reſpõdetur: negãdo conſequentiam. Pro quo nota iuxta Albertum ſuper. Lucã: quod ſicut dicit Ambroſius duplex eſt manducatio: et vtraqꝫ veritatis nature demõſtratiua. Una quidem indigentie: que cibum ſumptum ſibi incorporat: ⁊ ex eo accipit confortationẽ ⁊ hec eſt animalis corporis. Alia autem eſt pure poteſtatis: ⁊ nullius infirmitatis demõſtratiua: ⁊ hec cibum ſumit: ſed digerendo eum: ſibi non incorporat: ſed poteſtate nature conſumit: ⁊ in priſtinam conuertit materiam: ſicut radius conſumit aquam. Et hac poteſtate chriſtus manducauit poſt reſurre

ctionem. Hec auteʒ poteſtas non eſt niſi ve
re carnes corporibus: ꝛ non in fantaſijs ni
gromanticorum. Unde ab iſta ſicut firmiſ-
ſimo ſue reſurrectionis argumento proceſ-
ſit chriſtus: ex iſtis patet reſpōſio ad tertiā:
quid ſit factum de illo cibo. ꝛc̄.

¶ In octauis paſce eſt euangelium In illo
tempore Quom ſero eēt die illo. ꝛc̄. Jo.
ij. Circa quod poteſt dici. ſe. q.

¶ Primo: vtrum conueniens fuit vt chri-
ſtus poſt reſurrectionem cuʒ diſcipulis cō-
tinue conuerſaretur.

¶ Secundo: vtrum chriſtus intrauit ad di-
ſcipulos clauſis ianuis.

¶ Tertio: vtrum Thomas cicatrices chri-
ſti tetigerit: vel tantum viderit.

Ad primaʒ ſic proceditur. Et
videtur fuiſſe conueniēs: ꝙ
chriſtus poſt reſurrectioneʒ
ſuam continue cum diſcipu-
lis cōuerſaretur. ¶ Primo
ſic. Ad hoc enim chriſtus poſt reſurrectio-
nem diſcipulis apparuit: vt eos de fide re-
ſurrectionis certificaret: ꝛ cōſolationem ꝑ-
turbatis afferret: ſm̄ illud Jo. ij. Gauiſi fūt
apoſtoli: viſo domino: Sed magis fuiſſent
certificati ꝛ conſolati: ſi eis continue ſuam
preſentiam exhibuiſſet: Ergo videtur fuiſ-
ſe conueniens: vt continue cum eis conuer
ſaretur. ¶ Secundo ſic. Chriſtus reſurgēs
a mortuis non ſtatim aſcendit in celum: ſed
poſt. xl. dies: vt habetur Act. i. Illo: autem
tempore intermedio: in nullo alio loco po-
tuit conuenientius eſſe: qꝫ vbi diſcipuli eius
erant congregati: Ergo videtur conueniēs
ꝙ cum eis continue conuerſatus fuiſſet.
¶ Tertio ſic. Ipſo die reſurrectionis do-
minice chriſtus apparuiſſe legitur quīquies:
vt Auguſtinus dicit: de conſenſu euangeli-
ſtarum. Primo quidem mulieribus ad mo
numentum. Secundo eiſdem regredienti-
bus a monumento in itinere. Tertio petro.
Quarto duobus euntibus in caſtellum.
Quinto pluribus in hieruſalem: vbi non
erat Tho. Ergo videtur: ꝙ alijs diebus an
te aſcenſionem debuerit pluries alijs appa
rere. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pre-
ſens: vbi dicitur. Poſt dies octo apparuit
diſcipulis. Non ergo continue conuerſaba
tur cum eis. Reſpondeo dicenduʒ ſub iſta
cōcluſione: ꝙ cōueniens nō fuit: vt chriſtus
conuerſaretur poſt reſurrectionem conti-
nue cum diſcipulis ſuis. Que concluſio de
claratur ſic. Circa reſurrectionem xp̄i duo
erant declaranda diſcipulis. ſ. ipſa veritas
reſurrectionis: ꝛ gloria reſurgentis. Ad ve
ritatem autem reſurrectionis manifeſtan-
dam: ſufficit ꝙ pluries eis apparuit: ꝛ cum
eis familiariter locutus eſt: ꝛ commedit: et
bibit: ꝛ ſe eis palpandum prebuit. Ad glo-
riam autem reſurrectionis ſue manifeſtan-
dam: noluit cōtinue conuerſari cum eis: ſi-
cut prius fecerat: ne videretur ad talem vi
tam reſurrexiſſe: qualem prius habuerat.
Unde Luc. vltimo. dicit eis. Hec ſunt ver
ba: que locutus ſum apud vos: cum adhuc
eſſeʒ vobiſcum. Tunc quidem erat cuʒ eis.
non ſolum corporali preſentia: ſed etiam ꝑ
ſimilitudinem mortalitatis. Unde Beda
ſupradicta verba exponēs dicit Quom ad
huc vobiſcum eſſem in carne mortali: i quā
eſtis ꝛ vos: tunc quideʒ in eadem carne re
ſuſcitatus erat: ſed cum illis in eadem morta
litate non erat. ¶ Ad rōnes in oppoſitum.
¶ Ad primam reſpondetur negando con
ſequentiam. Et ratio eſt: quia frequens ap-
paritio chriſti ſufficiebat ad certificandum
diſcipulos de veritate reſurrectionis. Con
uerſatio autem continua: eos potuiſſet in-
ducere in errorem: ſi ad ſimilem vitam cuʒ
reſurrexiſſe crederēt: qualem prius habuerat.
Conſolationem autem de continua ſui pre
ſentia: eis in alia vita promiſit: ſecundum il
lud Jo. xv. Iterum videbo vos: ꝛ gaude-
bit cor veſtrum: ꝛ gaudium veſtrum nemo
tollet a vobis. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur ne-

gando conſequentiam. Et ratio eſt: q chri-
ſtus non ideo continue conuerſatus eſt cū
diſcipulis: quia reputaret ſe alibi conuenie-
tius eſſe: Sed quia hoc diſcipulis inſtruen
dis conuenientius indicabat: ſi nō continue
conuerſaretur cum eis: ratiōe predicta. In-
cognitum eſt autem: quibus in locis inter-
medio tempore corporaliter eſſet: cum hoc
ſcriptura non tradat: niſi q in omni loco ſit
dominatio eius. ¶ Ad tertiam reſponde-
tur negādo conſequentiam. Et ratio eſt: q2
ideo prima die frequentius apparuit: quia
per plura inditia erant admonēdi: vt a prin
cipio fidem reſurrectiōis reciperēt. Poſt-
q̄ autem eam receperant: non oportebat
eos iam certificatos tam frequentibus ap-
paritionibus inſtrui. Unde in euāgelio nō
legitur: q poſt primam diem eis apparuit:
niſi quinquies. Ut enim dicit Auguſtinus
de conſenſu euangeliſtarum: poſt quinque
primas apparitiōes: ſexto apparuit: vbi vi
dit eū Tho. Septimo ad mare tiberiadis
in captione piſcium. Octauo in monte gali
lee. Nono recumbentibus: quia iam non
erant in terra cum eo conuiuaturi. Et deci
mo in ipſo die aſcenſionis: non iam in ter-
ra: ſed eleuatum in nube: cum in celum aſcē
deret. Sed nō omnia iſta ſcripta ſunt ſicut
Jo. fatetur. Crebra enim erat eius cum il-
lis conuerſatio: priuſq̄ aſcendiſſet in celū
Et hoc ad conſolationem eorum. Unde eti
am primo. Cor. xv. dicitur: q viſus ē pluſ
q̄ quingentis fratribus ſimul: deinde vi-
ſus eſt Jacobo. De quibus apparitiōibus
in euangelio nō habetur mentio.

AD ſecundam. q. ſic procedi-
tur. Et videtur: q chriſtus nō
intrauit ianuis clauſis ad di-
ſcipulos. ¶ Et primo ſic. Duo
corpora non poſſunt eſſe ſi-
mul in eodem loco: Ergo chriſtus nō intra
uit ianuis clauſis. Conſequentia eſt bona:
quia ſi intraſſet: corpus chriſti fuiſſet ſimul
in eodem loco cum corpore portatum. Aſ-
ſumptum probatur ſic. Locus proportiona
liter reſpondet locato: Sed non poteſt etiā
per miraculum fieri: quod idem corpus ſit
ſimul in diuerſis locis: niſi per aliquam cō-
uerſionem: ſicut accidit in ſacramento al-
taris: Ergo nullo modo poteſt etiam per
miraculum fieri: q duo corpora ſint in eo-
dem loco. ¶ Secundo ſic. Si duo corpo
ra eſſent in eodē loco: ſumerētur duo pū-
cta in duabus extremitatibus loci: ergo in
ter iſta duo puncta: erant due linee recte
duorum corporum in eodem loco exiſten-
tia: quod eſt impoſſibile: Ergo impoſſibi-
le eſt duo corpora eſſe in eodem loco.
¶ Tertio ſic. Cōtra communes animi cō
ceptiones: non poteſt miraculoſe aliquid
fieri: vt ſcilicet pars non ſit minor toto: q2
contraria communibus conceptionibus di
recte contradictiones includunt. Similiter
nec contra concluſiones geometrie: que a
communibus conceptionibus infallibili-
ter deducuntur: ſicut q triangulus ha-
beat tres angulos equales duobus rectis
Similiter nec aliquid poteſt fieri in linea:
contra diffinitionem linee: quia ſeparare
diffinitionem a diffinito: eſt ponere duo
contradictoria ſimul: Sed duo corpora eſſe
in eodem loco: eſt contra concluſiones geo
metrie: et contra diffinitionem linee: Ergo
non poteſt etiam per miraculum fieri: q
duo corpora ſint in eodem loco. Proba
tio medie. Concluſio eſt geometrie: q duo
circuli non ſe tangunt: niſi in puncto. Si
autem duo corpora circularia eſſent in eo
dem loco: duo circuli deſignati in eis ſe
tangerent ſecundum totum. Similiter etiā
eſt contra diffinitionem linee: q inter duo
puncta ſit pluſq̄ vna linea recta. Quod
contingeret ſi duo corpora eſſent in eo-
dem loco: quia infra duo puncta ſignata
in diuerſis ſuperficiebus loci: eſſent due
linee recte duorum corporum locatorum.

¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens: vbi dicitur Quom fores eſſent clauſe. ⁊c. Rn̄deo dicendum ſub certis cõcluſiõibus. Prima ē: ꝙ xp̄s poſt reſurrectionē ianuis clauſis virtute diuina intrauit ad diſcipulos. Pȝ iſta cõcluſio. Dicit eni Gregorius in omelia preſentis euangelij. Illud corpus domini intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis: quod ad humanos oculos per natiuitatē ſuā clauſo exiuit vtero virginis. Secunda cõcluſio. Duo corpora poſſunt diuina v̄tute eſſe in eodem loco. Patet iſta concluſio: ex concluſione precedenti: tum ex illo: ꝙ xp̄s ad diſcipulos intrauit clauſis ianuis: tū ex illo: ꝙ beata virgo filium ſuuȝ miraculoſe peperit: Sed in illo partu oportuit duo corpora eſſe ſimul in eodem loco: quia corpus pueri exiens: clauſtra pudoris non fregit: Ergo miraculoſe poteſt fieri: ꝙ duo corpora ſint in eodem loco. Secundo: patet ſic. Duo corpora prohibentur eſſe in eodeȝ loco ex dimenſionibus: quia materia corporalis: ſm̄ dimenſiones diuiditur: dimẽſiones autem diuiduntur ſecūdum ſitum. Deus autem: qui eſt omniū cauſa prima: poteſt conſeruare effectus in eſſe ſine cauſis ꝓximis. Unde ſicut cõſeruat in ſacramento altaris accidentia: ſine ſubiecto: ita poteſt cõſeruare diuiſioneȝ materie corporalis: ⁊ dimẽſionuȝ in ea: abſqȝ diuerſitate ſitus: Poteſt ergo fieri virtute diuina: ⁊ nō alias: ꝙ corpori remaneat eſſe dimenſionatū ab alio corpore: quãuis eius materia nõ ſit dimenſionata in ſitu: ab alterius corporis materia. Et ſic miraculoſe pōt fieri: ꝙ duo corpora ſint in eodē loco. ¶ Ad rationes in ꝑpoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequētiam. Et ratio eſt: quia ꝙ vnum corpus ſit in duobus locis: implicat cõtradictionē: quia de ratione loci eſt: ꝙ ſit locati terminus. Terminus aūt eſt: extra quod nihil eſt rei. Unde nihil locati poteſt eē in loco exteriori. Quod ſi ponatur eſſe in duobus locis: ſequitur: ꝙ ſit extra ſuum locum. Et ſic ſequitur: ꝙ ſit locatum: ⁊ nō locatum. Hoc autē nō cõtingit: ſi duo corpora ſint in eodem loco: vt dictum eſt. Et ita nō eſt ſimile de vno: ⁊ de alio. ¶ Ad ſecundam rationem reſpondetur: negando minorem. Dicimus eniȝ: ꝙ duas lineas rectas mathematicas eſſe īfra duo puncta: eſt impoſſibile: quia in eis nulla alia ratio dimẽſiõis pōt intelligi niſi ex ſitu: Sed duas lineas naturales eē īter duo puncta eſt impoſſibile quidam per naturaȝ ſed poſſibile per miraculum: quia remanet alia ratio dimenſionis in lineis duabus ex diuerſitate corporum ſubiectorum: que conſeruatur virtute diuina: etiaȝ remota diuerſitate ſitus. ¶ Ad tertiū rn̄detur: ꝙ poſito: ꝙ duo corpora ſint in eodem loco per miraculū: nō ſequitur aliquid contra communes conceptiones: nec contra concluſiones geometrie. Pro quo notandum: ꝙ quantitas dimẽſiua in hoc differt ab omnibus alijs accidentibus: ꝙ habet ſpecialem rōneȝ indiuiduationis: ⁊ dimenſionis: ſcilicet ex ſitu partium: preter rationem indiuiduationis: ⁊ dimenſionis: que eſt ſibi ⁊ alijs accidentibus cōis: ſcilȝ ex materia ſubiecta. Sic igit͛ vna linea poteſt intelligi diuerſa ab alia: vel quia eſt in alio ſubiecto: que cõſideratio nō eſt niſi: de linea naturali: vel quia detentat i ſitu ab alia: que conſideratio eſt etiam de linea mathematica: que intelligantur pret͛ materiam. Si ergo remoueatur materia: non poteſt eſſe dimenſio linearum: niſi ſecundū ſitū diuerſum: ⁊ ſimili modo nec punctorū: nec ſuperficierū: nec quarūcūqȝ dimenſionū. Et ſic geometria nō pōt ponere: ꝙ vna linea addat͛ alteri: tanqȝ dimẽſionata ab ea: niſi ſit diuerſa in ſitu ab ea: ſed ſuppoſita dimenſione ſubiecti ſine dimẽſione ſitus: diuino miraculo: vt dictum eſt intelligerentur diuerſe linee: que nō denotat ſitum ꝓpter diuerſitatem ſubiecti. Dicim⁹ ergo: ꝙ duo circuli deſignati ī duobus corporibus ſpericis: exiſtentibus in eodem loco: ꝙ ſunt duo: non propter diuerſitateȝ ſitus: alias nō poſſent ſe tangere: ſm̄ totuȝ: ſed ſunt duo ex diuerſitate ſubiectorum. Et propter hoc ſe to

taliter tangũt adhuc manẽt duo: ſicut ⁊ circulus in corpore locato ſperico ſignatus tangit ſm̄ totum alium circulum ſignatum in corpore locante. De linea iaꝫ dictum eſt.

Ad tertiam .q. ſic procedit. Et videtur ꝙ cicatrices xp̄i Thomas non tetigerit. ¶ Primo ſic. Ex preſenti euangelio: vbi dicitur: quia vidiſti me Thoma Et credidiſti: Ergo videtur ꝙ viderit tãtuꝫ ⁊ non tetigerit. Patet ꝯña: quia cum exhibuerit tactum ⁊ viſum: debuerat dicere: q̄ꝛ vidiſti me ⁊ tetigiſti. ¶ Secũdo ſic. Dicit Hiero. ad Marcellum. Nõ meretur tãgere xp̄m: q eius reſurrectionem non credit. Propter quod: dictuꝫ eſt magdalene. Noli me tangere. Jo. ij. Sed Thomas reſurrectionẽ nõ credidit: Ergo cicatrices xp̄i palpare nõ debuit. ¶ Tertio nõ videtur conueniẽter dictum: ꝙ dictuꝫ eſt ei: q: vidiſti me Tho. credidiſti: cũ fides ſit inuiſibiliuꝫ ſm̄ illud Heb. xi. Fides eſt argumentuꝫ nõ apparentium. ¶ In oppoſitum videtur eẽ euãgelium. Rñdeo dicenduꝫ: ꝙ quidã dicunt: ꝙ quãuis dominus man⁹ ⁊ latus exhibuerit ad tangendũ: tamẽ apoſtolus ꝓpter reuerentiam tãgere nõ fuit auſus. Hoc ⁊ videtur dubitando dicere Auguſtinus vt dicit Albertus ſuper Jo. ſ; alij melius dicũt. ſ. ipſe Albertus: Alexander ⁊ ſanct⁹ Thomas: ⁊ Tho. ⁊ vidit ⁊ tetigit: Sed ad ſuã fidem ſufficiebat ei videre. Quã cito eniꝫ vidit credidit. Vñ de ipſo dicitur: q̄ꝛ vidiſti me credidiſti: ꝙ in viſu fuit primũ: ⁊ ſufficiẽs motiuuꝫ ad credendũ. Quia autẽ nos poſſẽmus de eo dubitare: ꝙ crediderit ĩ viſu tantum. ideo tetigit: vt nos crederemus: Ergo vidit ſolum cicatrices ſibi: nobis aũt nõ ſolum vidit: ſed etiam tetigit: vt omnem a nobis excluderet dubitationem: quia teſtis erat futurus reſurrectionis. Unde leo papa Sufficit ad fidem propriam vidiſſe: ꝙ videbat: ſed nobis operatus eſt: vt tãgeret: quod videbat. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad primaꝫ reſpondetur negando cõſequẽtiam. Et rõ eſt: q: licet ad propriã ſufficit vidiſſe: nihilominus propter nos etiaꝫ tetigit: vt plenius reſurrectionis teſtimoniũ afferret. ¶ Ad ſecũdam rñdetur ꝙ Tho. prius credidit q̄ꝫ tetigit: vt dictum eſt. Et ideo ratio nõ procedit. ¶ Ad tertiã reſpondetur primo ſic: ꝙ aliud vidit: ⁊ aliud credidit. Uidit hominẽ ⁊ cicatrices: ⁊ ex hoc credidit deitatem reſurgentis. Uel dicẽdũ ſm̄ Albertum ſuper Jo. ꝙ in ipſo credere: ſunt duo. Dicit enim Grego. ꝙ credere ẽ cogitare cuꝫ aſſenſu. Et ideo ex parte aſſenſus: in quo perfectio fidei eſt: credere ſimpliciter: donũ dei eſt: nec conſurgit ex viſu: nec ex auditu: ſ; ſimpliciter eſt lumen collocans in credentibus primam veritatẽ: ⁊ ipſos in veritate: vt aſſentiant ei: propter ſe: ⁊ ſuper omnia: vt dicit Dyony. Et ex illa parte: fides: eſt immobile credentium: ⁊ veritatis fundamentum. Ex parte aũt illius: q̄ credere eſt de articulo cogitare nihil ꝓhibet: quin ipſa cogitatio ex viſu: vel auditu accipiat generationẽ. Et ſic dicitur ad Ro. x. Fides ex auditu eſt. Et ſic dicitur hic: q: vidiſti me credidiſti. Nõ accipit videre: ꝓut eſt actus viſus: inquãtũ eſt ſenſus particularis: ſuper ꝓprium obiectuꝫ. Nec accipit inquantum eſt in ipſo ſenſus cõis: ſuper figuram: vel ad obiectum ſenſus cõmunis: ſ; potius prout eſt viſus actus rationis: ſe ſuper ſenſum reflectẽtis: ſicut cõmuniter ⁊ viſualiter dicitur: video eſſe deum: qui intrat clauſis hoſtijs: ⁊ talis eſt mortis: ⁊ vite: triũphator. Et ſic ſumitur Jo. iiij. vbi dicitur. Domine video: ꝙ propheta es tu. Mouet autem Albertus magnus hic: quare deus permiſit: vt Thomas abſẽs dubitaret. ad hoc reſpondens dicit: ꝙ Thomas: vt dicit Criſoſtomus: tardior alijs fuit ad credendum ea: que erant de potẽtia chriſti diuinitatis. Et ideo oportuit fortioribus experimentis reduci. Permiſit autem deus eum dubitare: vt ꝟtus reſurrectionis Thome probata: alijs indubitata efficeretur. Unde Grego. Minus mihi Maria magdalena: que cito cre-

dicit:cōtulit:q̄z Deo.q diu dubitauit.

¶ In dominica prima post octauas paſce eſt euangelium.

¶ In illo tpe:dixit ieſus diſcipulis ſuis. Ego ſum paſtor bonus Jo.x. Circa quod poſſunt diſputari:ſe.q.

¶ Prima:vtrum bonus paſtor chriſt⁹ poſuit animam ſuam in pretium redemptionis pro ouibus ſuis.

¶ Secunda:vtrum bonus paſtor teneatur ponere animam ꝑ ouibus ſuis.

¶ Tertia:vtrum licitū ſit paſtori perſecutionis tempore gregē ſuū relinquere.

Ad primā.q.ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ bonus paſtor xp̄s nō poſuit animā in pretium redemptionis ꝓ ouibus ſuis. ¶ Primo ſic. Nihil corporale:eſt equale rei ſpūali. Sed vita xp̄i quā xp̄s per paſſionē dedit:fuit vita corporalis:Ergo nō fuit ſufficiens pretium ad recōpenſandum ſalutem omnium ouiū xp̄i. ¶ Secundo ſic. Null⁹ emit:vel redemit:quod ſuum eē nō deſijt: Sed homines nunq̄z deſierūt eſſe filij dei ꝫm illud Ps̄. Domini eſt terra:⁊ plenitudo eius:orbis terrarū:⁊ vniuerſi:qui habitant in eo. Ergo nō dedit animam pro redēptione hominū. ¶ Tertio ſic. Dicit Augu. ꝫ. de trini. Diabolus a chr̄o iſto iuſticia ſuperandus fuit: Sed hoc exigit iuſticia:vt ille qui inuaſit doloſe rem alienam:debeat priuari:quia fraus ⁊ dolus nemini patrocinari debent:vt etiam iura humana dicūt. Cū ergo diabolus hoīes rapax:oues xp̄i doloſe deceperat:⁊ ſibi ſubiugauerat: videt̄: ꝙ xp̄s bonus paſtor non debuit per viam redemptionis oues ſuas ab eius poteſtate eripere. ¶ Quarto ſic. Quicūq̄z emit:vel redimit aliquid:pretio:pretium ſoluit ei:q poſſidebat. Sed xp̄s non dedit animam ſuam que dicitur eſſe pretium redemptionis noſtre diabolo:qui nos captiuos tenebat. Ergo xp̄s non dedit animam ſuam in pretiū redemptionis ouium ſuarū. ¶ In oppoſitum eſt euangelium preſens. Rn̄deo dicendum ſub tribus cōcluſionibus. Prima eſt: ꝙ xp̄s fuit verus paſtor omnium fidelium. Patet concluſio. Nā paſtor eſt:q gregem ſuū gubernat:⁊ paſcit:ſic aūt facit chriſtus. Nam ipſe regit ſuos fideles:⁊ cibo ſpūali multiplici:⁊ etiam ſacramētali.ſ.corpore et ſanguine ſuo fideles ſuos paſcit:⁊ reficit: ꝫm illud. Pſal. Dominus regit me:⁊ nihil mihi deerit: in loco paſcue ibi me collocauit. Et yſa.xl. Sicut paſtor gregem ſuū paſcet: in brachio ſuo: ꝯgregabit agnos:⁊ in ſinu ſuo leuabit: fetas ipſe portabit. Et prime Petri.ij. ſcribitur. Eratis aliq̄n ſicut oues errantes:ſed cōuerſi eſtis nūc ad paſtorem:⁊ epiſcopū animarum veſtrarū. Secūda cōcluſio. Chriſtus fuit bonus paſtor. patet concluſio:quia ipſe poſuit animam ſuam pro ouibus ſuis:⁊ ita impleuit officium boni paſtoris:ſicut miles dicitur bonus:q officium militis implet. Tertia concluſio. Chriſtus paſtor bonus poſuit animam ſuam in redemptionis pretiū pro ouibus ſuis. Iſta cōcluſio patet ex illo Mathei ſecūdo. Filius hominis venit dare animā ſuā in redēptionē pro multis. Pro cuius concluſiōis declaratione:eſt ſciendum:ꝙ per peccatum primi parentis totum humanū genus alienatū erat a deo:vt dicitur ad Hebre. ⁊ nō quidem a poteſtate dei:ſed a viſione faciei eius:ad quam filij:⁊ domeſtici admittūtur. Et iterum in poteſtate diaboli vſurpantis deuenerāmus:cui ꝯſentiendo homo ſe ſubdiderat:quantum in ipſo erat:quāuis de iure non poſſet:quia ſuus non erat:ſed alterius. Et ideo per paſſionem ſuam chriſtus fecit. Liberauit enim nos a poteſtate hoſtis ipſum vincendo:per contraria eorum:quibus hominem vicerat.ſ.humilitatē ⁊ obedientiam:⁊ auſteritatem pene. Que delectationi cibi vetiti opponit̄. Et iterum ſatiſfaciendo pro culpa:deo coniunxit nos:⁊ domeſticos dei:⁊ filios fecit. Unde iſta liberatio duas rationes habuit emptionis. Inquātum enim a poteſtate eripuit nos:dicit̄ nos

redemiſſe: ſicut rex regnū occupatum ab aduerſario per laborē certaminis. Inquantum vero deus nobis placauit: dicitur nos redemiſſe. ſicut precium ſoluens ſue ſatiſfactionis pro nobis. vt a pena et peccato liberaremur: Et ſic patet concluſio. ſ. ꝙ paſtor noſter chriſtus animam ſuam dedit in pretium redemptiōis pro ouibus ſuis. Alij vero preclari paſtores boni non ponunt aias ſuas in precium: ſed vt dicit Albertus in exēplum: et fidei argumentum. Et ita pro nomine chriſti anima ponitur ſm̄ illud Jo. 13. ꝙ dicebat. Petrus chriſto. Animam meā ponam pro te. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur: ꝙ vita corporalis xp̄i habebat quendā inſignitum valorem ex diuinitate coniuncta: inquantum non erat vita puri hominis: ſed dei et hominis. Et ideo poterat eſſe ſufficiens recompenſatio vite ſpūalis omniū ſuarum: et precipue ratione caritatis eximie: ex qua offerebatur. ¶ Ad ſecundam rñdetur: ꝙ homo dicitur eſſe dei dupliciter. Uno modo inquantum ſubijcitur poteſtati eius. Et hoc modo hō nunqꝫ deſijt eſſe dei. Alio modo per vnionem caritatis ad eū: ſm̄ quod dicitur Ro. viij. Si quis ſpiritū dei nō habet: hic nō eſt eius: Et hoc mō homo deſijt eē dei: per peccatū. Et ideo inquātū fuit liberatus a peccato: ideo paſſo ſatiſfaciēte: dicitur per paſſionē chriſti eſſe redēptus. ¶ Ad tertiā reſpōdetur negando cōſequētiā. Et rō eſt: q quāuis diabolus iniuſte nos vſurpauerit: et ſua fraude deceptionis ſub ſua ſeruitute teneret nos: tamē iuſte in eius poteſtate deuenimus: ex quo ab eo victi ſumus. Et ideo oportuit etiam: vt ipſe vinceretur per ꝯtraria eorū: quibus vicit nos. Nō enim violēter vicit: ſed ad peccatum fraudulenter inducens. Et ideo per reſpectū ad deum: iuſticia exigebat: ꝙ homo redimeretur: non autem per reſpectum ad diabolum. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia redemptio requirēbatur ad hominis liberationem: per reſpectum ad deum: cui homo propter peccatum ad penam erat obligatus: ſicut ſummo iudici: non autem requirebatur redemptio per reſpectum ad diabolum. Et ideo pretiū nō erat ſoluendum diabolo: ſed deo. Et ideo chriſtus animam ſuam: que erat pretiū noſtre redemptionis: non dicitur obtuliſſe diabolo: ſed deo. A diabolo autem per victoriam ſue paſſionis nos eripuit.

Ad tertiam. q. ſic procedit. Et videtur ꝙ paſtor nō teneatur ponere animā ſuam pro ouibus ſuis. ¶ Primo ſic. Homo tenetur amare plus ſe: qꝫ proximū. Ergo videtur: ꝙ nō tenetur dare animā ſuam pro ouibus ſuis. Cōſequētia pꝫ qꝛ magis amabile eſt preferendū ei: ꝙ minus tenetur quis amare. Aſſumptū etiam pꝫ ex illo. Mathei. xxij. Diliges proximum ſicut teipſum. Ubi videtur: ꝙ dilectio hominis ſit exemplar dilectionis proximi. Sꝫ exemplar eſt potius exemplato. Ergo nō tenetur ſe plus diligere: qꝫ proximū. ¶ Secundo ſic. Quanto quis amat ſalutē alicuius: tanto vitat peccatum eius: Sed magis debet vitare peccatum ſuum: qꝫ peccatum alterius: Ergo paſtor magis debet diligere vitam ſuam: qꝫ ſalutem ouium ſuarum: Ergo et cetera. ¶ Tertio ſic. Quoniam dicitur: ꝙ paſtor teneatur ponere animam ſuā pro ouibus ſuis: aut itelligitur in temporalibꝰ: et hoc non: quia paſtor non tenetur pati diſpendium vite temporalis: pro vita temporalis gregis: aut in ſpiritualibus: et hoc etiā non: quia nullus tenetur pati diſpendium in ſpiritualibus: pro bono ſpirituali omnium ſuarum: Ergo. etc. ¶ In oppoſitum eſt euāgelium preſens. Reſpondeo dicendū ſub certis concluſionibus. Prima eſt. Bonus paſtor non debet animam ſuam ponere pro vita ouium brutorum animalium. Patet concluſio. Res melior non eſt exponenda periculo pro minus bona: Sed magis ecōuerſo: Sed vita hominis eſt melior ſimpliciter: qꝫ vita ouium brutorū animalium

Ergo licet paſtor brutorum animalium debeat aliquem laborem pro ſalute gregis ſuſtinere. Unde dicebat Iacob. Gen. xxj. Nocte ac die gelu vrebar ⁊ eſtu: non tamẽ dz ſe mori exponere pro eo. Secũda concluſio. Bonꝰ paſtor nõ tenetur ponere animam ſuam. i. vitam corporalem pro ſalute corporali ouiũ ſuarum. Patet: quia vita paſtoris eſt preferẽda ſaluti corporali: ſiue vite corporali ouium ſuarum: Ergo non tenetur paſtor vitam ſuam exponere periculo mortis pro ſalute corporali ouium ſuarum. Confirmatur: quia ex ordine caritatis homo plus tenetur diligere corpus propriũ: q̃z corpus ꝓximi ſui ergo ⁊c̃. Tertia concluſio. Paſtor bonus animarum: tenetur animam ſuam ponere. i. vitam corporalem exponere pro ſalute ſpirituali ouium ſuarum Iſta concluſio patet ex dicto ſaluatoris in preſenti euangelio. Patet etiam ratione: quia anima humana eſt nobilior corpore: ⁊ ita ſalus eius preferenda ẽ ſaluti corporis: Ergo cum periculum imminet de ſalute gregis: quiſq; bonus paſtor debz corporalis vite ſue ſuſtinere diſpendium: ꝓ gregis ſalute. Quod ↄfirmatur ex eo: ꝙ plus debemus diligere proximi: quo ad animã q̃z corpus proprium noſtrum: vt dicit Auguſti. in primo de doctrina xp̃iana. ¶ Ad rõnes in oppoſitum. Ad primã reſpondetur: ꝙ aſſumptum eſt verum. Sed notandũ ꝙ in homine ſunt duo. ſ. natura ſpũalis: et corporalis. Per hoc autẽ dicitur homo. diligere ſeipſum: ꝙ diligit ſe: ſecundũ naturã ſpũalem. Et ſecundum hoc debet homo magis ſe diligere poſt deum: q̃z quẽcũq; aliũ. Secundum autem naturam corporalem: debet plus diligere naturam ſpũalem proximi ſui. Et ita eſt explanatum in cõcluſionibus poſitis. ¶ Ad ſecundam patet rñſio ex dictis: quia arguit: ꝙ homo ſecundum naturam ſpiritualem debet ſe plus diligere poſt deum: q̃z quẽcũq; alium. ¶ Ad tertiam reſpõdetur negando cõſequentiam. Et ratio eſt: quia argumentum illud claudicat: nõ ſufficienter diuidẽdo: quia deficit in tertio mẽbro. ſ. ꝙ paſtor in temporalibus patiatur diſpendium pro ſalute ſpirituali ſuarum ouiũ. Et ita vt dictum eſt: intelligit̃ cõcluſio.

Ad tertium. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ nõ ſit licitum paſtori tempore perſecutionis gregẽ ſuũ relinquere. ¶ Primo ſic ex preſenti euangelio: vbi xp̃s dicit: ꝙ ille eſt mercenarius: ⁊ non verus paſtor: q̃ videt lupum venientẽ: ⁊ dimittit oues: ⁊ fugit. ¶ Secundo ſic. Dicit Grego. Ille q̃ fugit tempore perſecutionis merito perdit meritum paſtoris. Quod non eſſet verũ: ſi fugere ⁊ derelinquere gregem tali tp̃e eſſet licitum. ¶ Tertio ſic. Dicitur. Prouer. vj. Fili mi: ſi ſpoponderis ꝓ amico tuo: apud extraneũ manum defixiſti: ⁊ poſtea ſubdit: diſcurre: feſtina: ſuſcita amicum tuum: Sz hoc nõ pt̃ facere paſtor: ſi corporaliter deſerit gregem: Ergo videtur. ꝙ nõ ſit licitũ tp̃e perſecutiõis deſerere gregem. ¶ In oppoſitum videt̃ illud: ꝙ dñs diſcipulis ſuis: quorum ſucceſſores ſunt ep̃i: ⁊ paſtores: in eccleſia mandauit: ſi vos perſecuti fuerint in vna ciuitate: fugite in aliam. Rñdeo dicendum: ꝙ triplex tẽpus ꝑſecutiõis põt diſtingui: ſcd̃m ꝙ diſtinguit̃ triplex lupus. Aliqñ dicit̃ diabolus ꝑ tẽptationes: fideles infeſtans. De quo dicitur. i. Petri. i. Fratres ſobrij eſtote: ⁊ vigilate: q: aduerſarius veſter circuit querẽs quẽ deuoret. Aliqñ dicitur lupus hereticus: per falſam doctrinam corrumpens. Math. vi. Attendite a falſis prophetis: qui veniunt ad vos i veſtimẽtis ouiũ: intrinſecus ſunt aũt lupi rapaces. Aliquãdo lupus dicitur tyrãnus violẽtia armorum ſeuiens ſiue ꝑſequẽs. Ezech. xxxi. Principes. n. in medio tui q̃ſi lupi ⁊c̃. Iſta diſtinctiõe habita ſit iſta ꝑma cõcluſio. Tp̃e ꝑſecutiõis tam lupi. i. diaboli: q̃z lupi. i. heretici. nõ eſt licitũ paſtori relinquere gregem ſuũ. Pz cõcluſio: q: in qualibet obligatiõe ꝑcipue attenditur obligationis finis. Obligant autem ſe ep̃i ad exequendum paſtoralem officium: ꝓpter ſubditorum ſalutem. Et ideo

vbi ſubditorum ſalus exigit: perſone paſto
ris preſentiam: nõ debꝫ paſtor perſonaliter
ſuum gregem deſerere: nec ꝑpter aliquod
cõmodum temporale: nec etiã ꝑpter aliqđ
perſonale periculum imminens: cũ bonus
paſtor debeat animam ſuam pro oĩb⁹ ſuis
ponere. Exigit autem ſubditorum ſalus: vt
perſona paſtoris ſit pñs cum ouibus ſuis:
ad reſiſtendum predictis lupis: quibus nõ
eſt reſiſtendum corporaliter: ſꝫ magis ſpũa
liter: per deuotam orationem: ⁊ ſanctam ꝑ
dicationem: ⁊ doctrinam. Et ideo per talia
eſt eis ſtatim reſiſtendũ. Aliter enim ſi da-
retur ingreſſus eis nõ reſiſtendo: accideret
maius periculũ. Propter quod dicit bea
tus Jacobus. c. iiij. Reſiſtite diabolo: ⁊ ip-
ſe fugiet a vobis. Et idem poteſt dici de he
reticis: quia fugabit illum cum per ſanã do
ctrinam tetigerit eius falſitatem. Propter
quod Symon magus fugiebat beatũ Pe
trum de ciuitate in ciuitatem: vt dicitur in
itinerario Clementis. Debet ergo bonus
paſtor tueri ſubditos ſuos orationibus: ⁊ ſa
na doctrina: cum viderit predictos lupos.
ſ. diabolicam temptationem: ⁊ hereticã de
ceptionem. Unde de malo paſtore: q fugit:
⁊ derelinquit oues: dicitur zacha. xi. O pa-
ſtor ⁊ ydolum: derelinquens gregẽ. Quaſi
diceret. Non es paſtor ſed ſimilitudinem: ⁊
ydolum geris paſtoris. Si vero loquamur
de tertio lupo. ſ. tiranno perſequente: eſt di-
ſtinguendum: quia aut perſecutio eſt perſo
nalis: aut cõmunis. Si perſonalis: ita quod
cõtra paſtorem tantum: ⁊ nõ cõtra gregeꝫ ſi
bi cõmiſſum: tunc eſt concluſio: ꝙ quando
ſubditorũ ſaluti in abſentia paſtoris ꝑ aliũ
ꝓuideri poſſet: ꝙ licitum eſt paſtori: vel ꝓ
pter aliquod eccleſie cõmodũ: vel propter
perſone periculum: corporaliter gregeꝫ de
ſerere. Que cõcluſio ꝓbatur ſic: auctoritate
beati Auguſt. in epiſtola ad Honoratũ. Fu
giant de ciuitate in ciuitatem ſerui xpi: quã
do eorum quiſqꝫ ſpecialiter a perſecutori-
bus queritur: vt ab alijs: qui nõ ita querun
tur: nõ deſeratur eccleſia. Hec Augu. Nec
in iſto caſu proprie: eſt dicendus dimittere
gregem in perſecutiõe: quia perſecutio nõ
eſt contra gregem: vt dictũ eſt. Et hoc mo
do. Paulus fugit ð Damaſco: vt habetur
Act. ix. Et aliqui alij ſancti leguntur fugiſſe
vt Tho. canturieñ. fugit de anglia. ſ. contra
gregem: ⁊ cõtra paſtorem. Adhuc diſtinguẽ
dum eſt: quia aut eſt vnus ſolus paſtor: aut
multi. Si eſt vnus tantum: tunc eſt alia con
cluſio. Non eſt licitum tunc fugere: ⁊ gre-
gem dimittere: quia ſic eſſet mercenarius
⁊ nõ paſtor: ſm ꝙ dicit ſaluator. Si enim ꝑ
nitioſum eſt: nautam in tranquillitate nauẽ
deſerere: quanto magis in fluctibus: vt di
cit Nicolaus papa. Et habetur. vij. q. ij. Si
autem ſint multi paſtores: quibus eccleſia
alibi indigeat: tunc eſt alia concluſio: ꝙ ali-
qui poſſunt fugere: ⁊ aliq debent remane-
re: vt ſic grex remanens in illa eccleſia ſuffi
cienter cuſtodiatur: ⁊ vtiliter prouideat. Et
ſi non poſſit determinari de communi con
cordia: vel alia conuenienti via: q remaneãt:
⁊ qui fugiãt: poſſunt ſuper hoc inuocata ſpi
ritus ſancti gratia: ſortes mitti: ſm ꝙ dicit
Auguſt. in epiſtola ad Honoratum. ¶ Ad
rationes in oppoſitum. ¶ Ad pͥmam rñde
tur negando conſequẽtiam. Et ratio eſt: q
ille tanqꝫ mercennarius fugit: q cõmodum
temporale: vel ſalutem corporalem ſpũali ſa
luti proximorum preponit. Ille autem q ad
euitandum periculum receſſit: abſqꝫ detri-
mento gregis: nõ mercennarius fuit. Et ita
in caſibus licitis: licitum eſt paſtoribus cor
poraliter derelinquere gregeꝫ. ¶ Ad ſecũ
dam rñdetur per idem: ꝙ talis q fugit ĩ ca
ſibus nõ licitis: non eſt dignus nomine pa
ſtoris. ¶ Ad tertiam rñdetur negando cõ
ſequentiam. Et ratio eſt: qa ille: qui ſpõdet
pro aliquo: ſi per ſe implere non poſſet: ſuf
ficit: ꝙ impleat per alium. Unde prelatus
ſi habeat impedimentum: propter quod nõ
poſſit perſonaliter cure ſubditorum inten-
dere: ſue ſponſioni ſatiſfecit: ſi per alium ꝓ
uideat.

¶ In dominica ſecunda eſt euangeliũ. In

illo tēpoꝛe dixit Jeſus diſcipulis ſuis. Modicum ⁊c. Jo. vi. Circa qḋ poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Prima: vtrum apoſtoli de moꝛte chꝛiſti debuerunt dolere ⁊ triſtari.

¶ Secunda: vtrū gaudiū de viſione xpi in eterna beatitudine ſit auferibile ab apoſtolis.

Ad primā .q. ſic pꝛoceditur. Et videt̄: ꝙ apoſtoli nō debuerūt de moꝛte xpi dolere: ⁊ triſtari. ¶ Pꝛimo ſic. Dicitur Zach. ix. Exulta ſatis filia ſyon: ecce rex tuus venit tibi: Ergo tota eccleſia debuit letari: ⁊ nō triſtari de aduentu xpi ad moꝛtem ſubeundum: pꝛo humano genere. ¶ Secundo ſic. Dicit Augu. in libꝛo de ciuitate dei. Triſtia ē de his: que nobis nolentibus acciderunt: Sed ſi apoſtoli fuerunt triſtes: ⁊ dolentes de moꝛte xpi: ſequitur: ꝙ nolebant chꝛiſtum pati: deus aūt hoc volebat: ꝫ tota rectitudo humane voluntatis eſt confoꝛmare ſe diuine voluntati: vt dicit glo. ſuper pſ. Rectos decet collaudatio. Ergo apoſtoli triſtes ⁊ dolentes i moꝛte xpi peccabāt: voluntati diuine ſe nō confoꝛmantes. ¶ Tertio ſic. Moꝛs chꝛiſti fuit ſalutifera toti humano generi: vtpote per quā redemptū eſt de captiuitate diaboli: ⁊ deo patri reconciliatum: Sed de bono tam vtili non eſt contriſtandum: ſed ſumme gaudendum. Ergo apoſtoli incōuenienter triſtati ſunt in moꝛte xpi. ¶ In oppoſitū ē euangeliū pꝛeſens: ⁊ illud triſtes erant apoſtoli de nece ſui dñi: quem pena moꝛtis crudeli ſerui dānarunt impij. Reſpondeo dicendum: ꝙ paſſio chꝛiſti dupliciter cōſideri poterit. Unomodo per ſe. ſ. inquantum erat quedam afflictio moꝛientis. Alio modo ſꝫ oꝛdinē ad fructū: ad quem eā dominꝰ oꝛdinabat: ⁊ ſic erat adeo volita: nō aūt pꝛimo modo. Apoſtoli aūt diſſentiebant a paſſione chꝛiſti: ⁊ triſtabantur de ea in ſe conſiderata. ſ. pꝛo vt erat afflictio agni innocentiſſimi domini ⁊ magiſtri eoꝝ: volebant tamē fructū ſalutis: q ex paſſione chꝛiſti ſequebatur. Et ita diuine voluntati quantū ad hoc ꝙ volebat confoꝛmabantur. Et hoc ē idem ꝙ alijs verbis dicimus: ꝙ beata virgo: ⁊ quilibet ſanctus voluntate rōnis deliberata volebat paſſionē chꝛiſti: licet voluntas eorum naturalis diſſentiret. ¶ Ad rationes in oppoſitum. Ad pꝛimam reſpondetur ꝙ ꝓpheta exultandū eſſe dicebat de aduentu ſaluatoꝛis: in quantū oꝛdinabatur ad redemptionē generis humani. ¶ Ad ſecūdaꝫ patet reſponſio: ꝙ confoꝛmabantur voluntati diuine: quātum ad hoc ꝙ paſſio chꝛiſti a deo erat volita. ¶ Ad tertiā reſpondet̄: vt patet ex dictis.

Ad ſecundam ſic pꝛoceditur. Et videtur ꝙ gaudiuꝫ de viſione xpi in eterna beatitudine ſit auferibile ab apoſtolis ⁊ alijs beatis. ¶ Pꝛimo ſic Beatitudo eſt perfectio quedā: ſed omnis perfectio ineſt perfectibili ſꝫm modū ipſiꝰ: Sed ois homo per ſuaꝫ naturaꝫ eſt moꝛtalis: Ergo tam beatitudo ipſa: quā gaudiuꝫ de ea: eſt aufferibile ab eo. ¶ Secūdo ſic. Beatitudo conſiſtit in actione intellectꝰ q ſubiacet voluntati: Sed voluntas ſe habet ad oppoſita: Ergo videtur ꝙ poſſet deſiſtere ab operatione: qua homo beatificatur: ⁊ repletur gaudio. Et ita deſinet eſſe beatus: ⁊ deſinet per conſequens gaudiū eius: quod ex viſione beata pꝛocedit. Tertio ſic. Pꝛincipio reſpondet finis: Sed gaudium illud apoſtoloꝝ: ſiue alioꝝ ſanctoꝝ habuit pꝛincipiū: quia nō ſemper fuerunt beati: Ergo videtur: ꝙ debeat habere finē. ¶ In oppoſitū eſt euangeliū pꝛeſens. Item illud Iſa. xxxvj. Leticia ſempiterna ſuper capita eoꝝ. Reſpondeo dicendum: ſub duabꝰ concluſionibꝰ. Pꝛima ꝙ gaudiū: quod habuerunt apoſtoli in reſurrectione viſo domino: nō eſt auferibile ab eis. Patet cōcluſio: quia vita chꝛiſti que fuit materia huiꝰ gaudij i moꝛtalis effecta erat: nō ampliꝰ auferenda per moꝛtē. Maria xpo reſurgens a

mortuis: iam non moritur: ⁊ mors illi vltra nõ dominabitur: Ergo concluſio vera. Secunda concluſio. Gaudium: quod habituri erant apoſtoli de viſione diuinitatis chriſti in celeſti gloria: nunq̃ etiam erat auferibile ab eis: nec ab aliquibus beatis perfecta beatitudine p̄me. De qua dicitur in pś. Replebis me leticia cū vultu tuo: delectatiões in dextera tua vſq; in finē. Circa quā cõcluſionē notandū: q̄ Origeñ. quorundam Platonicorū errorē ſequēs: poſuit q̄ poſt vltimā beatitudinē: homo ⁊ etiam angelus poteſt fieri miſer: Sȝ hoc manifeſte falſum eſt: ⁊ error. Quod ſic oſtenditur: ⁊ veritas cõcluſionis roboratur. Primo ſic ex ipſa ratione beatitudinis: Quum enim beatitudo ſit perfectū bonū: ⁊ ſufficiēs oportet q̄ deſiderium hōis quietet: ⁊ omne malum excludat. Naturaliter aūt homo deſiderat retinere bonū: quod habet: ⁊ q̄ illud retinēdi ſecuritatem obtineat: alioquin neceſſe ē: q̄ timore amittendi: vel dolore de certitudine amiſſionis affligatur. Relinquitur ergo q̄ ad veram beatitudinē pertinet: q̄ hō certam opinionē habeat: q̄ bonū quod habȝ nunq̃ ſit amiſſurum. Que quidem opinio ſi vera ſit conſequens eſt: q̄ beatitudinē nunq̃ amittet. Si autē falſa ſit: hoc ipſum eſt quoddam malū: falſam opinionē habere. Nam vtra falſum eſt malum intellectus: ſicut verū ē bonum ipſius vt dicitur. v. Ethi. Nõ igitur iam erit beatus: ſi aliqd malum ei ineſt. Secundo. Idē apparet: ſi cõſideret ratio beatitudinis in ſpāli. Perfecta autē beatitudo hōis cõſiſtit in viſione diuine eēntie. Eſt aūt impoſſibile: q̄ videns diuinam eſſentiā vellet eā non videre: q̄ omne bonum habitū: quo quis carere vult: aut eſt inſufficiens: ⁊ queritur aliud ſufficientius loco eius: aut habet aliquod incõmodum annexū. ꝓpter quod in faſtidium venit. Viſio aūt diuine eſſentie replet aīam oībus bonis: cum coniungat fonti totius bonitatis. Unde dicitur in pś. Saciabor: cum apparuerit gloria tua. Et Sapientie. viij. dr. Venerunt mihi aūt oīa bona pariter cum illa .ſ. cum contēplatione ſapientie: Similiter eſſet nõ habet aliquod incõmodum annexum: q̄ de ipſa cõtemplatione ſapientie: dicitur ſapie. viij. Nõ habet amaritudinē cõuerſatio eius: nec tediū cõuictus illius. Sic ergo patet. q̄ propria voluntate beatus nõ poteſt beatitudinem deſerere. Similiter ēt non poteſt eam perdere deo ſubtrahente: q̄ cū ſubtractio beatitudinis ſit quedā pena: nõ poteſt talis ſubtractio a deo iuſto iudice ꝓuenire: niſi pro aliqua culpa: in quā cadere non poteſt: quia dei eſſentiā videt cum ad hanc viſionē de neceſſitate ſequatur rectitudo voluntatis: etiā nec aliquod aliud agens poteſt eā ſubtrahere: q̄ mēs deo coniuncta ſuper omnia alia eleuatur. Et ſic ad huiuſmodi cõiunctionē nullū aliud agens põt ipſam excludere: Ergo gaudiū q̄ ex viſione diuine eſſentie ſurgit: nõ eſt auferibile ablatio. Ad rõnes in oppoſitum. Ad primā reſpondetur negando conſequentiam. Et rõ eſt: q̄ beatitudo ē perfectio cõſummata: que oēm defectū excludit a beato: Et iõ abſq; mutabilitate aduenit habenti faciente hoc virtute diuina: que hominem ſubleuat in participationē eternitatis: tranſcendētis oēm mutationem. ¶ Ad ſecundā reſpondetur: negādo ꝯſequentiā. Et rõ eſt: q̄ voluntas ad oppoſita ſe habȝ i his que ad finē ordinatur: Sed ad vltimū finē naturali neceſſitate ordinātur: quod patet ex hoc: q̄ hō nõ poteſt nõ velle eſſe beat᷒. ¶ Ad tertiam reſpõdetur negando conſequentiā. Et ratio eſt quia q̄ beatitudo habeat principium ex conditione participantis eſt: Sed q̄ caret fine: eſt propter conditionem boni: cuius participatio facit beatum. Unde ab alio eſt meritum: alias initium beatitudinis: ⁊ ab alio eſt: q̄ careat fine.

¶ In dominica tertia eſt euangelium. In illo tempore dixit Ieſus diſcipulis ſuis. vado ad eum q. ⁊c. Jo. xvj. Circa quod poſſunt hec diſputari.

¶ Prima: vtruz expediebat diſcipulis: vt xp̄s ſubtraheret pn̄tiaz corporalē ab eis.
¶ Secunda: vtrū ſpūs ſanctus erit arguturus mundum de peccato: ⁊ de iuſticia: ⁊ de iudicio.
¶ Tertia: vtrum plenitudo ſpūs ſancti debuit dari ante aſcenſionem.

Ad primam ſic pceditur. Et videtur: q̄ nō expediebat diſcipulis: vt xp̄us ſubtraheret pn̄tiam corporalem ab eis. ¶ Primo ſic. quia preſentia corporalis: ſalutaris erat: ⁊ aduentus ſpiritus ſancti non erat contraria: nec impeditiua conſolationis ſpiritus ſancti: Ergo non expediebat a diſcipulis xp̄z ſubtrahi. ¶ Secundo ſic. Eque potuit xp̄s dare ſpiritū ſanctum viuens in carne: ſicut poſt aſcenſionē ⁊ ſubtractionem preſentie ſue: Ergo videtur q̄ nō expediebat ſubtrahē ⁊c̄. ¶ Tertio. Pn̄tia corporalis xp̄i: ſiue eius familiaritas ad diuinitatis fidē ſemper profuit: et ita a caritate eius ⁊ dulcedine non impediebatur: Ergo videt̄ q̄ nullomodo expediebat diſcipulis ſubtractio pn̄tie eius. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pn̄s. Rn̄deo dicendum ſub iſta concluſiōe. Expediebat diſcipulis: vt xp̄s ſubtraheret eis preſentiam corporalē. Patet concluſio: tum primo: q̄ corporalis delectatio diſcipulorum in chriſto: ſm carnem impediebat eleuationē mentis eorum: in deſiderium diuinitatis. Unde Beda in omelia huius euangelij ait. Expedit vt forma ſui veſtris ſubtrahatur aſpectibus: quatenus amor diuinitatis apri' veſtris infigatur mentibus. Tum ſecundo: q̄ plenitudo ſpiritus ſancti non erat danda: niſi poſt aſcenſionem xp̄i. Unde ait. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim nō abiero: paraclitus .i. ſpiritus ſanctus non veniet ad vos. ſ. in tanta plenitudine. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ē: iuxta Albertum: quia pn̄tia corporalis xp̄i licz ſalutaris eſſet: ⁊ nō eſſet cōtraria aduentui ſpiritus ſancti: nec impeditiua conſolatiōis ſpūs ſancti. ⁊c̄. eſt tamen alia ⁊ minor: ⁊ circa aliud: quia illa hominem tenet. Et iō animus q̄zdiu circa talia occupatur: nō poteſt ſurgere ad altiora: quia animus intenſione deuotionis circa duo ſimul non eſt: cum ſit indiuiſibilis. ſ. circa amicitiam: que eſt amicitia pn̄tie carnalis: ⁊ circa eam: que eſt circa altitudinem diuinitatis: q̄a vna eſt humana: ⁊ alia diuina. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur: negādo pn̄āz. Et ratio eſt: quia licz xp̄s potuerit dare ſpiritum ſanctum viuens in carne hic: vnde ſpiritus ſanctus deſcēdit: ſuper eum baptizatum in ſpecie colūbe: ⁊ nū q̄z receſſit ab eo: quem ab inſtanti cōceptionis recepit: nō ad menſuram: ſ3 noluit eum dare diſcipulis cum eis exiſtēs. Et hoc multiplici ratione ſm ſanctum Tho. ſuper Jo. Primo ppter eorum indiſpoſitionē: quaz ſpiritui ſancto: cuz ſit amor ſpūalis cōtrariatur amor carnalis. Diſcipuli autem quodā modo carnali amore afficiebantur ad xp̄i humanitatem: nec dum eleuati erant ſpūali amore ad eius diuinitatem. Et ideo nōduz capaces erant ſpūs ſancti. Secundo ppter diuini auxilij conditionem: quod maxime adeſt ſuis: cum ſuis neceſſitatibus: quādiu autem xp̄s cuz diſcipulis erat: ſufficiēs adiutorium erat eis: ſ3 eo recedente. quia multis tribulationibus exponebantur: ideo ſtatim datus eſt eis alius conſolator: ⁊ adiutor: vnde ſignanter: dicit. Alium paraclitum dabit vobis. Tertio propter dignitatis chriſti conſiderationem. Nam vt Auguſt. dicit i libro de trini. Chriſtus inquantum homo non habet: q̄ det ſpiritum ſanctum: ſ3 inquantum deus. Quando autem cum apoſtolis erat: videbat̄ eſſe quaſi vnus homo ex eis. Ne ergo videretur q̄ homo eſſet: qui dat ſpm̄ ſanctum: ideo ante aſcenſionem nō dedit ſpm̄ ſanctum. Jo. ix. Nonduz ſpūs erat datus: q̄a nondum ieſus erat glorificatus. Quarto propter vnitatem eccleſie conſeruandam. Nam vt Jo. iiij. dicitur. Joannes nullum ſignum fecit quod ideo fuit ne po-

pulus diuideretur a xpo: ⁊ vt euidētior appareret eminētia eius ad Jo. Diſcipuli aūt xpi iſta a xpo replendi erant gratia ſpiritus ſancti: vt etiaȝ maiora opera facerēt: q̄ȝ xps fecit. Jo.xiiij. Et maiora hoꝝ faciet. Et ideo ſi ante paſſionē fuiſſet eis datus ſpiritus ſanctus: potuiſſet verti in dubiuȝ apud populum: quis eſſet xps. Et ſic fuiſſet in ea diuiſio. Pō. aſcendēs xps in altū: ſequitur dedit dona hominibus. ℂ Ad vltimaȝ rōnem rñdetur negando cōſequētiā. Et ratio eſt: quia vt dicit Albertus magnus: verum eſt: ꝙ q̄n xps ſuā corporalē pñtiaȝ exhibuit ſtatiȝ ad caritatē ſue diuinitatis verbis erexit: ⁊ ideo corporalē ſuā ſocietateȝ exhibuit: vt eſſet ſicut via: vt dicit Grego. Diuinam autē ꝓmiſit: ſicut vie terminū. ⁊ ideo ꝑmanens in eo: quod eſt via: impeditur a termino: ⁊ hoc quod debet et vti fruitur. ſicut fine. Et ideo eſt peruerſus. Et hoc eſt qḋ dicūt ſancti: ꝙ corporalis delectatio in xpo ſ꞉ȝ carnē: impediuit cōſolationeȝ ſpiritus ſancti. Et hec eſt veritas huius ꝯcluſiōis. Hec Albertus magnus.

AD ſecundā.q.ſic ꝓcedit̄. Et videtur: ꝙ nō cōueniēter dicat̄: ꝙ ſpiritus arguet mūdū de peccatis. ⁊c̄. ℂ Primo: ꝙ ſpiritus ſanctus nō erat incarnādus: ⁊ viſibiliter ꝑdicans mundūȝ argueret. ℂ Secūdo. Chriſtus ſufficiēter arguit mūduȝ de peccato. Unde Jo.viij. arguēs iudeos dicebat. Uos ex diabolo eſtis. Et Mat.xxi. multa cōtra ſcribas ⁊ phariſeos arguendo dixit. Non ergo videbatur aduentus ſpiritus ſancti neceſſari⁹. ℂ Ad hoc in oppoſitū eſt euāgeliū pñs. ℂ Ad rationes in oppoſituȝ. ℂ Ad primā dicendū: ꝙ ſpiritus ſanctus ſuper diſcipulos venturus: arguturus dicebat̄ mūdū de pctō. ⁊c̄. nō eſt intelligenduȝ: ꝙ eſſet ſicut dei fili⁹ in carnē aſſumpturus: ⁊ in ea viſibiliter predicaturus mūdo: ⁊ eū redarguturus: S꞉ȝ q꞉ inuiſibiliter penetrans corda diſcipulorum diffunderet in eis tantaȝ caritatē: q timore depulſo arguendi haberēt poteſtatē. Quā diu enīȝ diſcipuli carnaliter ad xpm afficiebātur: ſpiritus ſanctus nō erat in eis: modo quo poſtea fuit: ⁊ ideo nō erant ita audaces: ſicut poſt eius aduētū fuerūt. Pō. Spiritu oris eius omnis virtus coꝝ. ſ. apoſtolorū. Et ſic patet ſolutio ad primam: arguēdo ergo ⁊ cōdēnando oſtendet mūdū. i. mundialiter viuentes de tribus. ſ. de peccato. infidelitatis in xpm: vñ ait de peccato: quia nō crediderūt in me: nō dicit mihi: vel me quia etiaȝ demones credunt xpm eſſe ⁊ cōtremiſcunt Jacobi.ij. Sed dicit in me per fideȝ caritate formataȝ: ſine qua fide mediatoris: nō dimittitur aliquod peccatū. Secundo de iuſticia. ſ. xpi: quā nō acceperunt nec imitati ſunt homines mūdani. De cuius iuſticie declaratiōe ſubdit dicens: q꞉ vado ad patrē. Per hoc enim: ꝙ xps ad patrem rediens reſurrexit: ⁊ ad celum aſcendit: declarata eſt iuſticia eius: ſ꞉m ꝙ arguit Petr⁹. Actu.ij. Jeſum nazarenuȝ viruȝ approbatū a deo. Et ſequitur. Hunc ieſum reſuſcitauit deus: nos omnes teſtes ſumus. Dextera ergo dei exaltatus ē. ⁊c̄. Et huius iuſticie xpi declaratio: erat perſecutoꝝ eius manifeſta arguitio: vel condemnatio. Tertio arguendus erat mundus de iudicio: quia princeps ſ. diabolus: qui eſt princeps mundi. i. mūdanorum nō creatiōne ſed imitatiōe. Job.xli. Ipſe eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie. hic princeps iaȝ iudicatus eſt. i. condemnatus diuina ſententia: tanq̄ȝ obſtinatus. Et ꝑ conſequens omnes ei adherentes: eodeȝ iudicio oſtenduntur cōdemnabiles. ℂ Ad ſecundā rationeȝ reſpōdetur: ꝙ nō ideo dicitur: ꝙ ſpiritus ſanctus arguet mundum de peccato ⁊c̄. quaſi xps non arguebat: ſ꞉ȝ xps viſibiliter: ſpiritus autem ſanctus inuiſibiliter: ſicut dictum eſt.

AD tertiaȝ.q.ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ plenitudo ſpirit⁹ ſancti debuit dari ante aſcenſionem. ℂ Primo ſic. Plenitudo gratie debuit dari in

temporis plenitudine: Sed plenitudo tēporis īcepit a chriſti natiuitate: ſm̄ ꝙ dicit ad Gala. iiij. Ergo ⁊c. ¶ Secūdo etiā arguitur: ꝙ plenitudo gratie non ſit adhuc data ſic. Sicut filius eſt a patre: ita ſpiritus ſanctus eſt ab vtroq̄: Status autem veteris teſtamenti correſpondet patri: in quo intendebant patres generationi. Similiter ſtatus noue legis: correſpondet filio: in quo clerici intendentes ſapiētie filio appropriate: habēt populū regere: Ergo videtur: ꝙ futurus ſit alius ſtatus ſpiritui ſancto correſpondēs: tēpore aūt ſpiritui ſancto correſpōdenti debet plenitudo gratie dari: Ergo ⁊c. ¶ In oppoſitum arguitur ex euāgelio preſenti: vbi ait ſaluator: Si nō abiero paraclitus nō veniet ad vos. Rñdeo: dicendū ꝙ circa hāc q. errauerūt Manichei: occaſione verborū xp̄i: ſm̄ ꝙ dicit Auguſt. li. ij. contra Fauſtū. Chriſtus enim in hoc capi. loquens de aduentu ſpiritus ſancti dixit apoſtolis: Cum autē venerit ille ſpiritus: docebit vos omnē veritatem. Apoſtoli autem omnē veritatem nō cognouerūt: ſecūdū ꝙ dicit Apoſtolus p̄me ad Cor. xiij. Ex p̄te cognoſcimus ⁊ ex parte prophetamus. Ideo dixerunt aliqui: ꝙ promiſſio ſpiritus ſancti nō fuit impleta in apoſtolis: ſed in ipſo Manicheo: qui fuit poſterior ipſis: ⁊ ſm̄ eos cognouit plenitudinem veritatis. Propter qđ Manichei nō recipiūt librum actuum apoſtolorū: quia ibi expreſſe ponitur miſſio plenitudinis ſpiritus ſancti ſuper apoſtolos: vt patet Actu. ij. Sed dictum iſtorū Manicheorum manifeſte patet falſum: quia Manicheus: quē dicunt omnem veritatē cognouiſſe: nō ſolūmodo multa falſa: ſed etiā abſurdiſſima dixit: vt patet intuenti eius errorem. Et nos in libello quem contra manicheos ſcripſimus: ponendo quinquaginta veritates contra .l. Errores eorum: manifeſte oſtendimus. Propter quod dicendū ē: ꝙ plenitudo ſpiritus ſancti: ſm̄ ꝙ xp̄s promiſerat: fuit completa in apoſtolis: qui fuerunt ipſi xp̄o ꝓpinquiſſimi: in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis: veruntamē nō fuit data iſta plenitudo apoſtolis ante aſcēſionem xp̄i. Cuius ratio triplex eſt: quia ad hoc datur gratia ſpiritus ſancti hominibus: vt corda eorum trahantur ſurſum per appetitum celeſtiū. Appetitus autem hominis non tendit efficaciter ad aliquid: niſi illud apprehendatur poſſibile. Et ideo poſſibilitas perueniendi ad celeſtia debuit prius huiuſmodi declarari: q̄ daretur plenitudo ſpiritus ſancti. Iſta autem poſſibilitas fuit declarata in xp̄i aſcēſione: ſm̄ quod dicitur Michee. ij. Aſcendit ante eos pandēs iter. Et ideo plenitudo ſpiritus ſancti nō debuit dari ante aſcenſionē xp̄i. Propter quod dicit Io. vij. c. Nondū erat ſpiritus ſanctus datus: quia nōdū fuerat ieſus glorificatus. Secūda ratio eſt ad hoc: quia ſpiritus ē amor ſpiritualis. Et ideo apoſtoli prius debuerūt diſponi per aliquem ſpiritualem amorē ad chriſtum: antequam reciperēt plenitudinē ſpiritus ſancti. Talis autem diſpoſitio facta eſt ſubtractio amore carnali ad xp̄m: qui cauſabatur ex preſentia corporali ipſius xp̄i cū apoſtolis: Que quidē preſentia ſubtracta eſt in eius aſcenſiōe: Ergo ⁊c. Tertia ratio ad hoc: quia xp̄s non dat ſpiritum ſanctū inquantum homo: ſed inquantum deus. Et ideo prius debuit declarari eius diuinitas per aſcenſionem ad patris equalitatem: q̄ daret ſpiritus ſancti plenitudinem. Itē nō debuit retardari talis plenitudo per magnū tempus: quia ſicut iam dictum eſt: decens erat vt illi: qui erant primi fundatores eccleſie poſt xp̄m: in maiori plenitudine haberent ſpiritum ſanctum: quibus ſtatim imminebat tempus predicandi veritatem euangelij per orbem vniuerſum: tamen de plenitudine poteſtatis diuine poteſt dari plenitudo ſpiritus ſancti indifferenter in quolibet tempore. ¶ Ad primum dicendum: ꝙ plenitudo gratie incepit a chriſti conceptione: quia eius anima ex tūc plenitudine gratie fuit repleta. Veruntamen illa plenitudo non erat tunc ad alios deriuanda: ſed poſt

In dñica quarta post octauas pasce.

ascensionem: et glorificationem christi: vt patet per predicta. Non enim oportet q a principio plenitudinis temporis detur omnis plenitudo gratie: sed secundum ordinatum processum dispositionis diuine. ¶ Secundum dicendum: q lex noua successit veteri: sicut perfectum imperfecto: Sed non est alius status expectandus perfectior statu noue legis: cum noua lex vltimam perfectionem possibilem in via contineat: Et ideo non est expectanda alia lex: vel alius status: magis correspondens spiritui sancto: quam status noue legis: potissime quia lex noua est amoris. Amor autem appropriatur spiritui sancto sicut etiam filio. Propter quod dicit Apostolus. Ro. viij. Lex spiritus vite in christo iesu. etc. Eodem modo lex vetus non solum correspondet patri: sed etiam filio: inquantum fuit ibidem prenunciatus: et prefiguratus. Propter quod dicit saluator Jo. v. Si crederetis moysi: crederetis forsitan et mihi. De me. n. ille scripsit. Illud autem q adducebant Manichei pro se: cum venerit ille spiritus veritatis: docebit vos omnem veritatem: respondetur: q cognouerunt omnem veritatem eorum statum decentem. Quod autem dicit Apostolus. i. ad Corin. xiij. ex parte cognoscimus etc. dicimus: q loquitur de cognitione vie: respectu cognitionis patrie. Et ideo non valet argumentum Manicheorum: q apostoli cognouerunt ea que decuit eos scire pro statu vie: vt dictum est.

¶ In dominica quarta est euangelium. In illo tempore dixit iesus discipulis suis. Amen amen dico. etc. Jo. xvi. Circa quod sponunt disputari sequentes questiones.

¶ Prima: vtrum omnis qui petit a patre celesti in nomine christi: accipit quod petit.

¶ Secunda: vtrum sit verum: quod apostoli ante resurrectionem christi nihil petierunt in nomine xpi.

¶ Tertia: vtrum gaudium spirituale possit in hac vita impleri.

Ad primum sic proceditur. Et videtur: q non omnis qui petit a patre celesti: accipiat quod petit. ¶ Primo sic. Ipsemet christus a patre suo petit amoueri calicem: et tamen non fuit exauditus: Ergo. etc. ¶ Secundo: paulus vas electionis petijt a deo patre stimulum carnis sibi amoueri: Et non accepit quod petijt: Ergo. etc. ¶ Tertio sic. Idem arguitur de multis alijs: qui multa petunt a patre celesti in nomine christi: et tamen non accipiunt quod petunt: Ergo. etc. ¶ In oppositum est euangelium presens: verbum christi. Respondeo dicendum: q omnis q petit a patre celesti in nomine christi: accipiet quod petit. dum tamen interueniant quinque conditiones: que continentur in verbis propositis. Prima conditio est: q petatur spirituale. Quod notatur cum dicitur: si quid i. aliquid: quia malum nihil est. Item temporale comparatum ad spirituale nihil est. vnde August. Quicquid aliud quam q ad vitam eternam accedit petitur: nihil petitur: non quia res omnino nihil sit: sed tante rei comparatione: quicquid aliud concupiscitur: nihil est. i. Corin. x. Qui se existimat aliquid esse: cum nihil sit: sed numquid non sanitatem petimus: vt cum infirmi inungimur? Item prosperitatem temporalem. Item temporalia: vt ibi panem nostrum quotidianum. Respondetur: q temporale relatum ad spirituale: i. aliquid est. Unde nota: q oratio nihil aliud est: q explicatio desiderij. Eo ergo modo aliquid orandum est: quo desiderandum: Sed aliquid desideratur dupliciter scilicet propter se: vt finis: sicut solum regnum celorum Math. vi. Querite primum regnum dei. Et Psalmista. Unam petij a domino et cetera. sic in euangelio presenti. Petite vt gaudium vestrum plenum sit. ¶ Aliquid desideratur propter aliud vt temporalia: que sunt materia virtutum: et sine quibus hanc vi-

tam ducere nõ poſſumus. Sic Mat. v. panē noſtrū quotidianū. ⁊c̄. Item prouer. iij. Mendicitatē nec diuitias ne dederis mihi: ſꝫ tm̄ victui meo tribue neceſſaria. Virtutes aūt ⁊ gratia petuntur tanq̄ꝫ per ſe ad finem ducentia. Secunda cōditio in oratione eſt: vt fiat cū pſeuerantia. Luc. xv. Opꝫ ſemp orare: ⁊ nō deficere. Et. i. Thi. v. Sine intermiſſione orate. Et hoc notat̄ in verbo illo: petieritis: quaſi perſeuerando: ⁊ cōtinuando. Tertia cōditio orationis ē: vt fiat ⁊ procedat ex filiali affectu: cū dicit patrem Qui eni ex timore petit: nō patrē ſed dominū petit: vel hoſtē. Et hoc eſt ꝙ pie petat. Quarta cōditio orationis eſt: vt ſit de ijs: q̄ pertinent ad ſalutē: cum dicitur in nomine meo: quod eſt nomen ſaluatoris. In quo nomine petit: qui pertinētia ad ſalutē petit: ꝙ ieſus quod eſt nomē ſaluatoris: ſolus interpretatur. Quinta conditio orationis eſt: vt fiat ſiue vt petat pro ſe. Unde dicit vobis: quia ꝓ alijs nō exaudit̄: ſemp cōtrariantibus eoꝝ demeritis: ꝓ quibus fit petitio. vt pro peccatoribus: aut indiſpoſitis. Hie. vij. Noli orare pro populo iſto. Et. xv. Si ſteterit Moyſes ⁊ Samuel. ⁊c̄. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ xp̄s fuit exauditus in omni ſua oratiōe: ſ꜄m deliberationē. Rn̄detur: ꝙ xp̄s petēs calicem paſſiōis a ſe transferri: nō expreſſit voluntatē ſuā ſimpliciter. ſ. quod ſimpliciter volebat: ſed motū ſenſualitatis: aut cuiuſdā voluntatis rōnis: vt natura eſt. Pro quo notandū: ꝙ oratio eſt quodāmodo interpretatiua voluntatis humane. Tūc ergo alicuiꝰ oratio exauditur oratio: qū eiꝰ volūtas adimplet̄. Volūtas aūt ſimpliciter hois ē voluntas rōnis. Hoc aūt abſolute volumꝰ: qḋ ſecūdū deliberatā rōnem volumus. Aliud aūt quod volumus ſ꜄m motū ſenſualitatis: vel etiā ſ꜄m motū voluntatis ſimplicis: que cōſideratur vt natura: nō ſimpliciter volumus: ſed ſ꜄m quid. ſ. ſi aliud non obſiſtat: qḋ per deliberationē rationis inuenitur. Unde talis voluntas magis eſt dicenda vellei

tas: q̄ꝫ abſoluta voluntas: quia. ſ. hō hoc vellet: ſi aliud nō obſiſteret. Secūdū autem volūtatē rōnis: xp̄s nihil aliud voluit: niſi quod ſciuit deū velle. Et ideo omnis abſoluta voluntas xp̄i: etiā humana: fuit impleta: quia fuit deo cōformis. Et per cōſequēs omnis eius oratio fuit exaudita. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur: ꝙ paulus: qḋ orauit: nō obtinuit: quia nō ſibi expediens. ij. Corin. xij. ¶ Ad tertiā rn̄detur: ꝙ aliqui nō exaudiūtur: eſt ꝓpter effectum aliquaꝝ predictarū conditionū requiſitaꝝ ad hoc: ꝙ orō ſit exaudibilis Mat. ij. Neſcitis qd̄ petatis.

D ſecūdā. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ nō ſit verū: ꝙ apoſtoli nō petierūt aliqd̄ p̄mo: in nomine xp̄i. ¶ Primo ſic Mat. x. dicit̄: ꝙ ꝓuocatis. xij. apoſtolis dedit eis poteſtatem ſpirituum immundorum. Sed hec orando faciebant: Ergo aliquid petierunt in nomine chriſti. ¶ Secūdo ſic. Luc. x. dicitur: A diſcipulis. Domine in nomine tuo etiam demonia ſubijciūtur nobis. ¶ Tertio: videt̄ contra illud Jo: xxi. In verbo autē tuo laxabimus rete: Ergo videtur: ꝙ in nomine chriſti aliqd̄ a deo apoſtoli petierunt. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū p̄ſens: vbi dicitur. Uſq; modo nō petiſtis quicq̄ꝫ in nomine meo. Reſpondeo dicendum: ꝙ verum eſt ꝙ chriſtus ait in preſenti euangelio. Nam apoſtoli ante reſurrectionem chriſti nō ita cognouerunt virtutē nominis chriſti: ſicut poſt: Et ideo adhuc ignorabant: ꝙ ōis eorum petitio eēt exaudibilis in nomine xp̄i: tum etiam quia omnia bona habebant in xp̄o: bonum vtile: quia in eo erant omnes theſauri ſciētie ſapientie dei: bonum delectabile: quia erat ſpecioſus forma pre filijs hominum. Pſal. bonum honeſtum. pſal. Nimis honorati ſunt amici tui deus. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpōdetur negando conſequentiam. Et ratio ē: quia licet haberent poteſtatē a xp̄o ſuper demonia: non tamen ſequitur: ꝙ orādo pe

terent in nomine xpi: ſicut nunc eccleſia in omnibus: quaſi orationibus: in xpi nomine finiendo dicit per dominũ noſtrũ ieſuʒ xpʒ. ꝛc. Uel aliud ſimile. ¶ Et ita reſpondet ad ſecũdaʒ: quia ibi in nomine tuo intelligitur. i. in virtute tua poteſtate a te nobis cõceſſa. ¶ Ad tertiam ſimiliter reſpõdetur: ꝙ non eſt ad propoſitum: quia aliud eſt petere in noie xpi aliquid a patre: ꝛ aliud in verbo xpi laxare retia.

Ad tertiam. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ gaudium ſpũale: quod ex caritate cauſatur non poſſit i nobis ipleri. ¶ Primo ſic. Quãto magis gaudium de deo habemus: tãto gaudiũ eius in nobis magis impletur: Sed nunq̃ʒ poſſumus de deo tãtũ gaudere: quãtum dignũ eſt: vt de eo gaudeatur: quia ſemper bonitas eius que infinita eſt: excedit gaudiũ creature qḋ eſt finitum: Ergo gaudiũ de eo nunq̃ʒ poteſt impleri. ¶ Secundo ſic. Illud quod ẽ completum nõ poteſt eſſe maius: Sed gaudiuʒ etiaʒ beatorum poteſt eſſe maius: quia vnius gaudiuʒ ẽ maius q̃ʒ alterius: Ergo gaudiũ de deo nõ poteſt in creatura impleri. ¶ Tertio ſic. Nihil aliud eſſe videtur cõprehenſio q̃ʒ cognitionis plenitudo: ſed ſicut vis cognitiua creature ẽ finita: ita ꝛ vis appetitiua eiuſdeʒ. Quom ergo deus non poſſit ab aliqua creatura cõprehendi: videtur: ꝙ nõ poſſit alicuius creature gaudium de deo impleri. ¶ In oppoſitum eſt pſens euangelium vbi dicitur. Petite vt gaudiũ veſtrũ plenum ſit. Rñdeo dicendũ: ꝙ plenitudo gaudij põt intelligi dupliciter. Uno modo ex parte rei: de qua gaudetur: vt. ſ. tantuʒ gaudeatur de ea: quantum dignũ eſt de ea gaudere. Et ſic eſt cõcluſio prima: ꝙ ſolũ dei gaudium eſt plenũ de ſe ipſo. Patet cõcluſio: quia gaudiũ eius eſt infinitũ. Et hoc eſt cõdignum infinite bonitati dei. Cuiuſlibet autem creature gaudiũ oportet eſſe finitũ. Alio modo põt intelligi plenitudo gaudij ex parte gaudentis: ꝛ ſic ponitur ſecunda cõcluſio: ꝙ gaudium ſpirituale põt impleri in futura beatitudine. Iſta cõcluſio declaratur ſic. Gaudium comparatur ad deſiderium: ſicut quies ad motum. Eſt autẽ quies plena: quãdo nihil reſtat de motu. Ita tũc eſt gaudium plenum: quãdo iam nihil deſiderandum reſtat. Quãdiu autem in hoc mũdo ſumus: nõ quieſcit i nobis deſiderij motus: quia adhuc reſtat: ꝙ deo magis appropinquemus per gratiam: Sed quãdo iam ad beatitudinem perfectam peruentuʒ fuerit: nihil deſiderandum reſtabit: quia erit plena fruitio: in qua homo obtinebit quicq̄d etiam circa alia bona deſiderabit: ſm illud Pŝ. Qui replet in bonis deſideriuʒ tuuʒ. Et ideo quieſcet nõ ſolum quo deſideramus deum: ſed etiam omniũ deſideriorũ quies. Unde gaudium beatorum eſt perfecte plenum ꝛ etiam ſuper plenum: quia plus obtinebũt q̃ʒ deſiderare ſuffecerit. Nõ eniʒ in cor hominis aſcendit: que preparauit deus diligentibus ſe: vt dicitur. i. Cor. ij. Et hinc eſt quod dicitur. Luc. vi. Menſuram bonã ꝛ ſuperfluentem dabunt in ſinus veſtros. Quia tamẽ nulla creatura eſt capax gaudij de deo ei condigni: inde eſt ꝙ illud gaudiũ nõ cadit in hominem: ſed potius homo intrat in ipſum ſm illud Mat. xxv. Intra in gaudiuʒ domini tui. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad primaʒ reſpõdetur: ꝙ ratio illa procedit de plenitudine gaudij ex parte rei: de q̄ gaudetur. ¶ Ad ſecundaʒ reſpondetur negando minorem. Et ratio eſt: quia cum peruentum fuerit ad beatitudinem: vnuſquiſq; attinget terminum ſibi prefixum: ex predeſtinatiõe diuina nec reſtabit vlterius aliq̄d quo tendatur: quãuis in illa terminatione vnus perueniat ad maiorem propinquitatẽ dei: alius ad minorem. Et ideo vniuſcuiuſq; gaudium erit plenum ex parte gaudẽtis quia vniuſcuiuſq; deſiderium plene quietabitur: erit tamen gaudiũ vnius maius: q̃ʒ alterius: propter pleniorem participationẽ diuine bonitatis. ¶ Ad tertiaʒ rñdetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia om

plex eſt plenitudo cognitionis. ſ. quedam ex parte rei cognite: vt. ſ. tantum cognoſcatur res: quantū cognoſci poteſt. Et iſta bene poteſt dici comprehenſio: et ſoli deo proprie reſpectat ſui ipſius: qui tantū cognoſcit ſe: quantum cognoſcibilis eſt. Alia dicitur plenitudo ex parte cognoſcentis: ſicut et de gaudio dictum eſt. Et de tali plenitudine bene pōt dici: q̄ beatus plene cognoſcet deum. Unde Apoſtol⁹ ad colo. i. Implebimini i agnitione voluntatis eius: in omni ſapientia: et intellectu ſpirituali.

℄ In rogationibus euangelium eſt. In illo tempore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Quis veſtrum habebit amicum: et cē. Luc. xi. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

℄ Prima: vtrum in iſtis rogationib⁹ de⁹ ſolus ſit orandus: an etiā alij ſancti.

℄ Secunda: vtrum in oratione noſtra temporalia ſint petenda.

℄ Tertia: vtrum ſit ſperandū q̄ peccatores orando impetrēt aliquid a deo.

AD primam queſtionem ſic ꝓceditur. Et videtur q̄ i iſtis rogationibus ſolus deus ſit orandus: et nō alius ſanctus. ℄ Primo ſic. Per diffinitionem orationis: Dicit Damaſce. q̄ oratio eſt aſcenſus mētis in deum: Ergo ſolus deus videtur orādus. ℄ Secūdo ſic. Oratio eſt actus religionis: Sed ſolus deus eſt religiōe colendus: Ergo. et cē. ℄ Tertio ſic. Uirtus orationis plus in affectu ꝯſiſtit: quā in voce: quia hoc negociū vt Auguſti. dicit plus gemitibus: quā vocibus agitur: Sꝫ ſolius dei eſt cogitationes cordium et affect⁹ percipere: Ergo nō niſi ſoli deo eſt porrigēda oratio. ℄ Quarto ſic. Si aliquibus ſanctis orationem porrigimus: hoc nō eſt niſi inquātum ſunt deo coniuncti: Sed quidam etiam in hoc mūdo viuentes: vel etiam in purgatorio exiſtentes ſunt deo ꝯiuncti: ſimul tum per gratiam. Ad eos autem nō porrigitur oratio: Ergo nec ad ſanctos: qui ſunt in paradiſo debemus orationem porrigere.

℄ Quinto ſic. Sancti exiſtentes in paradiſo nō orant ꝓ nobis: Ergo ad ipſos non eſt oratio porrigenda. Cōſequētia patet. Antecedens ꝓbatur: quia ſi ſancti qui ſunt in patria pro nobis orarent: ſuperiorum ſanctorū oratio eſſet efficatior. Nō ergo deberet implorari ſuffragiū orationum inferiorū ſanctorū: ſed ſolum ſuperiorꝫ. ℄ Sexto ſic. Anima petri nō eſt Petrus: Si ergo anime ſanctorum pro nobis orarēt: quādiu ſunt a corpore ſeparate: nō deberemus interpellare ſanctum Petrum ad orādum ꝓ nobis: ſed animam eius. Cuius cōtrariū facit eccleſia dicendo. Sancte Petre ora ꝓ nobis. Nō ergo ſancti ad minus ante reſurrectionem ꝓ nobis orāt. ℄ In oppoſitū eſt Job. v. Uoca ſi eſt: qui tibi reſpondeat. Et ad aliquem ſanctorum cōuertere: Ergo oratio pōt fieri ad ſanctos: nō ſoli ad deū. Secūdo hoc oſtē dit vſus eccleſie: que letanijs vtitur: in quibus nō ſolū deus ſed etiam ſancti inuocitur. Rñdeo: dicendum q̄ oratio porrigitur alicui dupliciter. Uno modo quaſi per ipſum implēda. Alio modo ſicut per ipſū impetrāda. Qua diſtinctiōe habita: ſit iſta cōcluſio prima: Solus deus ē orādus: ſiue ſoli deo oratio eſt porrigēda: ſicut illi: per quē eſt adimplendum: quod petimus. Patꝫ cōcluſio: quia omnes oratiōes noſtre ordinari debēt ad gratiam et gloriam cōſequendam que ſolus deus dat: ſm illud. Ps. Gratiā et gloriam dabit dominus. Secūda cōcluſio eſt. Angeli ſancti et alij beati: orandi ſunt: et illis porriguntur orationes: ſicut quorꝫ auxilio impetramus: quod a deo expectamus ſ. quorum precibus et meritis noſtre orationes ſortiantur effectum. Et ideo dicit. Apoca. viij. q̄ aſcendit fumus aromatum. i. orationes ſanctorum de manu angeli coram domino. Et hoc etiā patet ex ipſo modo: quo eccleſia vtitur in orando. Nam a ſancta trinitate petim⁹: vt noſtri miſereatur: ab alijs autem ſanctis: quibuſcūqꝫ petimus: vt orēt pro nobis. ℄ Ad rationes in oppoſitum.

℄ Ad primam reſpondetur: q̄ verum eſt:

ꝙ oratio primo ⁊ principaliter ſit aſcenſus mentis in deum. Unde Caſſiodorus dicit: ꝙ oratio proprie fit ad deum: deprecatio vero ad ſanctos. Sanctus Tho. quaſi conformiter dicit: ꝙ in diffinitione debet poni ea: que ſunt per ſe: quãuis autem aliquo modo ad ſanctos oratio fieri poſſit: ſicut ad interceſſores pro nobis: tamen proprie ⁊ per ſe oratio in deum fertur. ¶ Ad ſecundam reſpondetur: ꝙ illi ſoli impendimus orãdo cultum religionis: a quo querimus obtinere quod oramus: quia in hoc proteſtamur eum eſſe omnium bonorum noſtrorum auctorẽ non autem eos quos querimus: quaſi interpellatores noſtros apud deum. ¶ Ad tertiam reſpõdetur negando cõſequentiã. Et ratio eſt: quia ſancti cognoſcũt omnia in verbo: que ad eorum gloriam pertinent. Et quia ad magnam gloriam eorum eſt pertinens: ꝙ alios iuuare poſſunt: quaſi dei cooperatores exiſtentes: Et ideo ſtatim in verbo vident petitiões ad eos factas: vel voce: vel corde. Et ideo petitiones: quas ad eos dirigimus: deo manifeſtante cognoſcũt. ¶ Ad quartam reſpondetur negãdo cõſequentiã. Et ratio eſt: quia licet ij qui ſunt in hoc mũdo: aut in purgatorio: ſint coniuncti deo per gratiam: nondum tamẽ fruuntur actu viſione verbi: vt poſſint cognoſcere ea: que nos cogitamus: vel dicimus. Et ideo ſuffragia nõ imploramus ab eis orando: ſed a viuis. Poteſt tamẽ ſupplicatio aliqua vel petitio fieri. ¶ Ad quintam reſpõdetur negando aſſumptum. Et ad probationẽ rñdetur: ꝙ deus vult inferiora omnia per ſuperiora iuuari. Et ideo oportet non ſolũ ſuperiores: ſꝫ etiã inferiores ſanctos implorare: alioquin eſſet ſolius dei miſericordia imploranda. Cõtingit tamẽ quãdoqꝫ ꝙ imploratio inferioris ſancti efficatior eſt: vel quia deuotius imploratur: vel quia deus vult eorum ſanctitatẽ declarare. ¶ Ad vltimã dicendũ negãdo cõſequẽtiam. Et ratio eſt: quia ſancti viuẽtes intenerunt vt pro nobis orarẽt. Et iõ eos inuocamus nominibus: quibus hic vocabantur: quibus etiam nobis innoteſcunt. Et iterum propter fidem reſurrectionis inſinuandam: ſicut legitur. Exo. iij. Ego ſum deus Abraam.

a D ſecũdã. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ in oratione temporalia nõ ſint petenda. ¶ Primo ſic. Que enim orando petimus querimus: Sed temporalia nõ debemus querere. Dicitur enim Mat. vi. Primũ querite regnum dei ⁊ iuſticiam eius: ⁊ hec omnia adijcientur vobis. ſ. temporalia: que nõ querenda dicit: ſed adijcienda queſitis: Ergo temporalia non ſunt in oratiõe a deo petenda. ¶ Secũdo ſic. Quicunqꝫ orat pro aliquo: ſollicitus eſt pro illo: Sed pro temporalibus etiam neceſſarijs ſolliciti eſſe nõ debemus: vt patet Mat. vi. Nolite ſolliciti eſſe anime veſtre: quid manducetis. ⁊c. Ergo tẽporalia nõ ſunt petẽda in oratione. ¶ Tertio ſic. Non debet homo petere a deo niſi bona ⁊ vtilia: Sed quandoqꝫ temporalia habita ſunt nociua non ſolum ſpiritualiter: ſed etiam corporaliter: Ergo temporalia in oratione non ſunt petenda. ¶ In oppoſitum eſt illud: quod in oratione dominica cõtinetur. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. In qua oratione non ſolũ ſpiritualis: ſed corporalis panis petitur: vt patet per glo. Luc. xi. Reſpondeo dicendum ꝙ temporalia ſunt petẽda in oratiõe: quãtũ neceſſitas petit: ſiue exigit. Iſta cõcluſio probatur. Prouer. iij. Tribue tñ victui meo neceſſaria. Pro qua cõcluſiõe notãdum: ꝙ ſicut dicit Aug. ad Probã: de orãdo deũ: Hoc eſt orare: quod eſt deſiderare. Tẽporalia autẽ eſt deſiderare nõ quidẽ principaliter: vt in eis finẽ cõſtituamus: ſꝫ ſicut quedam adminicula: quibus adiuuamur ad tendendũ in beatitudinẽ: inquantũ. ſ. per ea vita corporalis ſubuenitur: ⁊ inquantũ nobis organice deſeruiũt ad actus virtutũ. Et vt Philoſophus dicit. i. Ethi. Et iõ pro temporalibus eſt orare eo modo: quo licet ea deſiderare. In illis autẽ: que deſiderantur: eſt duplex diſtinctio attendenda. ſ. quod quedam ſunt:

que deſideramur propter ſeipa: quedam ppter aliud. Secūda eſt: q̄ quedam nō habent ſuperfluitatē deſiderij: ſicut virtutes: quedā aūt habent ſicut voluptates: diuitie: ⁊ hmōi. Bona aūt temporalia ppter aliō deſiderāda ſunt: ⁊ cum quadā menſura. ſ. ſcḋm q̄ vere ſunt neceſſaria ad vitā pñtem agentē: ſicut ſ. piens. Prouer. xxx. Diuitias ⁊ mendicitatē ne dederis mihi: ſed victui meo tm̄ tribue neceſſaria. Et ideo hoc modo orare pro eis quis pōt: ſicut modo in rogatōibus fit. ¶ Ad rōes in oppoſitū. Ad primam rn̄detur negādo conſequentiā. Et ad pbationem rn̄detur: q̄ temporalia nec primo nec ſecūdo debent queri: quaſi principaliter intenta. Poſſunt aūt queri: vt ppter aliud deſiderata. Unde Aug. libro de ſmone dn̄i in monte: cum dixit illud: pmo querendū eſt regnū dei: deſignauit: q: hoc ſ. temporale bonū poſterius querendū eſt nō tpe ſed dignitate: illud tanq̄ʒ bonū nrm̄ hoc tanq̄ʒ neceſſariū noſtrum. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur ēt negando conſequentiā. Et ad pbationem rn̄detur: q̄ in illis verbis. Mat. vj. non pĥibetur quelibet ſollicitudo rerū tpaliū: niſi ſuperflua ⁊ inordinata: non aūt pĥibetur ſollicitudo neceſſaria ¶ Ad tertiā rn̄detur negando pn̄am. Et rō eſt: quia ex quo nō petimus tpalia tanq̄ʒ principaliter queſita: ſed in ordine ad aliud Et ſic recipiūt rōnem boni vtilis. Unde eo tempore a deo petimus tpa: vt nobis pcedantur ſcḋm qḋ expediunt ad ſalutem.

Ad tertiā. q. ſic pceditur. Et videtur: q̄ nō ſit ſperandum q̄ peccatores orando impetrent aliquid a deo. ¶ Primo ſic. Dicitur Jo. ix. Scimus q: peccatores deus nō exaudit. Item. Prouer. xxviij. Qui declinat aurem ſuā ne audiat legē: oratio ſua erit execrabilis. Oratio aūt execrabilis nō ipetrat aliquid a deo. Ergo peccatores nō impetrant aliquid a deo. ¶ Secundo ſic. Juſti impetrant a deo illud qḋ merentur. Sed peccatores nihil poſſunt mereri: q: gratia carent: ⁊ caritate: que virtus pietatis eſt: vt dicit glo. in Thi. iij. ſuper illo verbo habentes quidem ſpēm pietatis: virtutem aūt eius abnegantes. Et ita non pie orant: qḋ requirit ad hoc: q̄ oratio ipetret. Ergo peccatores nō impetrant aliquid orando ad deum. ¶ Tertio ſic. Dicit Criſo. ſuper Mat. Pater nō libēter exaudit orationē: quā filius nō dictauit. Sed in oratiōe: quā xp̄s filius dei dictauit: dicitur: dimitte nobis debita noſtra ⁊c. qḋ peccatores nō faciunt. Ergo vel mentiūtur hoc dicēdo. Et ſic nō ſunt exauditione digne. Uel ſi non dicunt: nō exaudiūtur: q: forma orandi a xp̄o inſtituta nō ſuatur. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſitum eſt qḋ Aug. dicit ſuper Jo. Si peccatores nō exaudiſſet deus: fruſtra publicanus dixiſſet. Deus ppitius eſto mihi peccatori. Item eſt illud quod dicit Criſo. ſup Mar. Omnis qui petit acc pit. ſ. ſiue iuſtus ſiue ſit peccator. Rn̄deo dicēdū ſub iſta pcluſione: q̄ ſperandum eſt ⁊ tenēdū pcerto: q̄ peccatores ſepe exaudiuntur a deo in petitiōibus ſuis ⁊ impetrāt multa q̄ petunt ex pura dei miſicordia. Pro quo notādū: q̄ in peccatore duo conſiderātur ſ. natura: quā diligit deus: ⁊ culpa: quā odit. Si ergo peccator orando aliquid petit: inquātum eſt peccator. i. ſcḋm deſideriū peccati: hoc a deo non exauditur ex miſico dia: ſed quādoq̄ʒ auditur ad vindictā: dum deus permittit peccatorem adhuc amplius ruere in peccata. Deus. n. quedam negat propitius: que cōcedit iratus: vt Auguſt. dicit. Oratio autē peccatoris ex bono deſiderio nature pcedens: a deo exauditur: nō quaſi ex iuſtitia: q: peccator hoc nō meretur: ſed ex pura miſicordia: obſuatis tamē pmiſſis cōditiōibus: vt. ſ. p ſe petat neceſſaria ad ſalutem pie ⁊ perſeuerāter. ¶ Ad rationes in oppoſitum. Ad primam rn̄detur: q̄ dictum illud. Jo. ix. fuit dictum ceci: nō perfecte illuminati. Et ideo nō eſt ratum: quātūs poſſit verificari: vt intelligatur: vt pecca-

to:: vel ex condigno ad illud. Prouer. xx-
viij. rñdetur: q̄ uia o:atio peccato:is ē exe
crabilis: que eſt o:atio eius: in quātum eſt
peccato:. ¶ Ad ſecundā rñdetur negādo
ꝯñam. Et rō eſt: q: licet peccato: nō poſſit
pie o:are: quaſi eius o:atio ex habitu virtu
tis info:metur: poteſt tñ eius o:atio eē pia:
quātum ad hoc: q̄ illud: qḋ petit: ſit ad pie
tatem pertinēs: ſicut ille: qui nō habet ha-
bitum iuſtitie: pōt aliquid iuſtum velle. Et
quāuis eius o:atio nō ſit merito:ia: pōt ta-
mē eſſe impetratiua: q: meritum innititur
iuſtitie: ſed impetratio gratie. ¶ Ad tertiā
rñdetur negādo ꝯſequentiam. Et ratio eſt
q: o:atio dñica p:ofertur ex perſona. Et
totius eccleſie. Et ideo ſi aliquis nolens di
mittere debita ꝓprium dicat o:ationē domi-
nicam: nō mentitur: quāuis hoc quod dicit
nō ſit verum: quo ad ſuam perſonam: eſt
tamē verū quātum ad perſonam eccleſie:
extra quā: ille eſt: merito fructu o:atiōis ca
ret. Aliqui tñ peccato:es q̄ñq3 parati ſunt
debito:ibus ſuis remittere: & ideo ipſi o:ā
tes exaudiūtur. ſm illud Ecc. xxviij. Relin
que ꝓximo nocēti: & tūc dep:ecāti tibi pec
cata ſoluentur.

¶ In die aſcēſionis dñi eſt euangelium.
In illo tp̄e recumbentibus vndecim diſci-
pulis &c. Marci. xvi. Circa quod poſſunt
diſputari. ſe. q.

¶ Prima: vtrū conueniens fuit: xp̄m aſcē
dere in celum.

¶ Secunda: vtrum aſcēſio xp̄i fuerit no-
bis vtilis: & noſtre ſal' ut fructifera.

¶ Tertia: vtrum conueniat xp̄o: ſedere ad
dexteram dei.

A primā. q. ſic p:oceditur. Et
videtur q̄ nō fuerit conue-
niens xp̄m aſcendere in ce
lum. ¶ Primo ſic. In xp̄o
nō eſt niſi duplex natura. ſ3
diuina & humana. Sed ſm diuinam natu-
ram xp̄o nō conuenit aſcēdere localiter:
cum ipſe ſm q̄ deus ſit: vbiq3. Nec ſm di
gnitatem: cū diuinitas ꝓficere non poſſit:
nec iterū ſm humanam ſm locū: q: ipſa de
celo nō deſcendit. Dicitur aūt Jo. iij. Ne-
mo aſcendit in celum: niſi qui deſcendit de
celo. Nec ſm dignitatē: q: glo:ia ſua poſt
reſurrectionem glo:ioſam nō creuit. Ergo
videtur: q̄ xp̄s non debuit aſcendere in ce
lum. ¶ Secūdo ſic. Omne quod mouetur
mouetur ꝓpter aliquid melius. S3 in xp̄o
non fuit melius eſſe in celo: q̄3 in terra. Ni
hil. n. accreuit ſibi per hoc: q̄ fuit in celo:
nec quātum ad animam: nec quātū ad co:-
pus. Ergo videtur: q̄ non fuit conueniens
xp̄m aſcendere. ¶ Tertio ſic. Chriſtus fili
us dei humanam naturam aſſumpſit: p:o-
pter noſtram ſalutem. Sed magis fuiſſet
ſalutaris hominibus: q̄ ſemper conuerſa-
retur nobiſcum in terris: q̄3 eius abſentia:
Ergo videtur: q̄ nō fuerit cōueniens xp̄m
aſcendere in celu3. ¶ Quarto ſic. Si xp̄s
aſcendere debuit. Uidetur q̄ ſtatim poſt
reſurrectionem aſcendere debuit: q: aſcen
ſio ſua eſt exemplar alio:um ſancto:um. S3
alij ſancti poſt reſurrectionem ſtatim futu-
ram co:po:um aſcendet. Ergo Chriſtus ſi
aſcendere debuit: debuit ſtatim poſt reſur-
rectionem aſcendere & nō differre vſq3 ad
xl. dies. ¶ In oppoſitum eſt euāgeliū p̄ns
vbi dr̄. Dominus quidem ieſus aſſumpt9
eſt in celum. Rñdeo dicēdu3 ſub certis cō
cluſionibus. Prima concluſio. Cōueniens
fuit xp̄m in celum aſcendere. Iſta ꝯcluſio ē
in ſimbolo: vbi dicitur. Aſcendit ad celos.
Et Jo. ij. dicit. Aſcendo ad patrem meum
& patrem veſtrum. Secundo ſic. Locus d3
eſſe p:opo:tionatus locato. Chriſtus aute3
per ſuam reſurrectionem: vitam immo:ta
lem & inco:ruptibilem inchoauit. Loc9 au
tem in quo nos habitamus: eſt locus gene
rationis & co:ruptionis. Sed locus celeſtis
eſt locus inco:ruptibilis. Non fuit ergo cō
ueniens: q̄ xp̄s poſt reſurrectionem mane
ret in terris: ſed conueniens fuit q̄ aſcēde-
ret in celum. Ubi nota: q̄ aſcendere in ce-
lum fuit cōgruum ipſi xp̄o: & nobis. Chri-
ſto quidem: q: omne id quod ad glo:ia3 p

tuici: debebatur ei. Unde cum celum em-
pireum ſit locus congruus glorie: conueni
ens fuit vt ad illuȝ locum aſcēderet. Nobiſ
aūt congruum fuit quantum ad tria. Pri
mo: vt nos quaſi incorruptibileȝ poſſeſſio
nem induceret celi: quā nobis precio ſui ſā
guinis emerat. Secundo vt ipe ſpem no
ſtram ad celum erigere t: q: dum humanā
cōditionē ſideribus impoſuit. credētibuſ
celum poſſe patere mōſtrauit: vt dicit Leo
papa. ij. vt iam Chriſtum nō ſm carnē co
gnoſcentes: ſpūaliter tm̄ ei cōiungamur: vt
ſic idonei efficiamur ad dona ſpūs ſancti
accipienda: ſm illud. Ps. Aſcēdens xp̄us
in altū: dedit dona hoībus. Secūda ꝯclu-
ſio. Chriſtus aſcēdit ſuper oēs celos. Iſta
cōcluſio habetur ad Ephe. iiij. Aſcēdit ſu-
per oēs celos: vt adimpleret omnia. Iſta
cōcluſio rōne ſic pbat. Quāto aliqua cor-
pora perfectius participant diuinaȝ boni
tatem: tanto ſunt ſuperiora corporali ordine:
qui eſt ordo localis: Sed inter oīa corpora
etiam glorioſa: corpus xp̄i maiori reſulget
gloria. Ergo ꝯuenientiſſimū fuit: q ſit ſup
omnia corpora ꝯſtitutū in alto. Et ideo ſup
illud ad Ephe. iiij Aſcendens xp̄s in altuȝ:
dico loco: ꝛ dignitate. Attēde tamen: q nō
dicitur aſcēdiſſe ſuper oēs celos: q extra
celū empireū ſit: ſed q: in altiſſima parte ce
li empirei aſcēdit: nec in aſcenſu ſuo ſunt ali
qua diuiſio facta celorū: q: quātis de natu
ra corporis nō ſit: q poſſit eſſe in eodeȝ lo
co ſimul cū alio corpore: pōt tamē deus hoc
facere per miraculū: q in eodem loco poſ
ſent eſſe ſimul: ſicut fecit vt corpus xp̄i clau
ſo vtero beate virginis exiret: ꝛ q intraue
rit ianuis clauſis ad diſcipulos: vt dicit bea
tus Gregorius. Tertia ꝯcluſio. Chriſtꝰ aſcē
dit ppria virtute in celū. Iſta ꝯcluſio patȝ
ex illo Iſa. lxiij. Iſte formoſus in ſtola ſua:
gradiens in multitudine fortitudinis ſue.
Pro cuius ꝯcluſionis vera intelligētia: eſt
notādum: q in xp̄o eſt duplex natura. ſ. di-
uina ꝛ humana. Unde ſm vtranq; naturaȝ
pōt accipi duplex virtus eius. Sed ſm hu
manā naturā pōt accipi duplex virtus xp̄i.
Una quidē naturalis: que pcedit ex princi
pijs nature. Et tali virtute manifeſtū ē: q
xp̄s non aſcēdit. Alia aūt virtus in huma-
na natura: eſt virtus glorie: ſm quā xp̄s in
celum aſcēdit. Cuius quidē virtutis rō ex
parte anime glorificate aſſignat: ex cuiꝰ rē
dundantia glorificat corpus: vt dicit Aug.
ad Dioſcorū. Erit namq; obediētia corpo
ris glorifi ad aīam beatā: vt ſicut Aug. di-
cit. xxij. de ciuitate dei: vbi volet ſpūs ibi
erit ptinus corpus. Decet aūt corpus glo-
rioſum ꝛ imortale eſſe in loco celeſti: vt di-
ctum eſt. Et ideo ex virtute aīe volētis: cor
pus xp̄i aſcendit in celum. Sic ergo xp̄us
aſcēdit ppria virtute. Primo quidē virtu
te diuina. Secūdo aīe glorificate mouentis
corpus: pro vt vult. Nec obuiat huic ꝯclu
ſioni: q aſſumptus dicitur in euāgelio: q: ſi
cut xp̄s dicitur ppria virtute ſurrexiſſe: ꝛ
tm̄ eſt ſuſcitatus a patre: eo q eſt eadē vir-
tus patris ꝛ filij: ita xp̄s ppria virtute aſcē
dit in celū: ꝛ tm̄ a patre eſt eleuatus: ꝛ aſſū
ptus. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad pri-
mā rīdetur: q aſcēdere: ꝛ deſcēdere: poſ-
ſunt dici pprie. Et ſic ſignāt equiuocalem.
Unde nō ꝯueniūt xp̄o ſm diuinā naturaȝ:
ſed ſm humanā: ſecundū quā deſcēdit ad
inferos: hic deſcenſus fuit ſm aīam: ꝛ aſcē-
dit localiter ad celos ſm aīam ꝛ corpus ſi-
mul. Dicitur eī Metha. Aſcēdere ꝛ de-
ſcendere. Et ſic xp̄s dicitur deſcēdiſſe ſm
diuinā naturā: inquātum ſe exinaniuit: for-
mā ſerui accipiēs. Phi. ij. Et inquātū per
nouū effectū fuit ibi in aīa ſm quē ante nō
fuerat. Aſcēdiſſe aūt quātū ad notitiā alio-
rū: ſimiliter quātū ad humanā naturā aſcē
dit: ſm q exaltatus eſt ad gloriā reſurrecti
onis: ꝛ notitiā populoꝝ: deſcendit aūt ſm
paſſionis ignominiā. Qḋ aūt dicit ꝑ nemo
aſcēdit: niſi qui deſcēdit: ad perſonā referē
dum eſt: cui ſm vnā naturā ꝯuenit deſcen
dere de celo. i. ſm diuinā: inquātuȝ ſibi car
nem in pſona copulauit: ꝛ ſm aliam. ſ. hu
manā aſcendere. ¶ Ad ſecundā rīdetur:

q̄ fuit decentius: corpus xp̄i in celo q̄z in terra. Pro quo notã q̄ licet per hoc: q̄ xp̄s aſcendit in celum: nihil ei accreuit: quãtum ad ea: que ſunt de eſſentia glorie ſiue ſm corpus: ſiue ſm aiaz: tamen accreuit ei aliquid: quantũ ad loci decẽtiam: qḋ eſt ad bene eſſe glorie: nõ q̄ corpori eius aliquid aut perfectiõis: aut ↄſummationis acquireretur ex corpore celeſti: ſed ſolum modo propter quandã decẽtiam. Hoc aũt aliquo modo pertinebat ad eius gloriã. Et de hac decentia: gaudium quoddã habuit: non quidem: q̄ tũc de nouo: de hoc gaudere inciperet: quãdo in celũ aſcendit: ſed q: nouo modo: de hoc gauiſus eſt: ſicut de re impleta. Unde ſuper illud. Ps. Delectatiões in dextera tua vſq3 in finem dicit glo. Delectatio ⁊ letitia erit mihi in conſenſu tuo: humanis obtuſiõibus ſubtractis. Unde Alexander de ales in .iij. dicit: q̄ nouum gaudium poteſt dici quo ad nouã ſpẽm gaudij ⁊ quo ad numerum gaudiorũ: põt dici nouum gaudiũ: q: eſt nouus modus gaudendi: vel gaudij. Primo modo non accreuit xp̄o nouum gaudium: q: de nullo gauiſus eſt in aſcenſione: de quo prius non gauderet: ſed ſcḋo modo ſic: ſicut dicimus: q̄ cuz fit deſcenſus a theorica practice ad practicã experientiã: non fit deſcẽſus a noto ad ignotum: ſed ad notũ: alio modo. ¶ Ad tertiaz rñdetur negando minorẽ. Et ratio eſt: q: licet pñtia corporalis xp̄i fuerit ſubtracta fidelibus per aſcẽſionẽ: pñtia tamen diuinitatis ipſius ſemper adeſt fidelibus: ſm q̄ ipſe dicit Mat. vltimo. Ego aũt vobiſcum ſum: vſq3 ad conſummationem ſeculi. Qui enim aſcẽdit in celos: non deſerit adoptatos: vt dicit Leo papa. Sed ipſa aſcenſio xp̄i in celum: q̄a corporalẽ ſui pñtiam nobis ſubtraxit: magis fuit vtilis nobis: quã pñtia corporalis fuiſſet vt dicit ſctũs Tho. Primo quidẽ ꝓpter fidei argumentum: que eſt de non viſis. Unde ipſe dñs dixit Jo. iij. q̄ ſpũs ſanctus adueniens: arguet mundum de iuſtitia .ſ. eoꝝ: qui non credũt vt dicit Aug. ſuper Jo. Ipſa quippe fidelium comparatio infidelium eſt vituperatio. Unde ſubdit: q: ad patrem vado: ⁊ iaz nõ videbitis me. Beati enim qui nõ vident ⁊ crediderũt. Erit itaq3 veſtra iuſtitia: q: de qua mundus arguitur: q̄ñ in me: quẽ nõ videtis creditis. Secundo ad ſpei ſubleuationẽ. Unde ipſe dicit Jo. xiiij. Si abiero ⁊ pparauero vobis locũ: iterũ veniam ⁊ accipiam vos ad me ipſum: vt vbi ego ſuz ⁊ vos ſitis. Per hoc enim q̄ humanã naturã in celo collocauit: dedit nobis ſpem illuc perueniendi: q: vbi fuerit corpus: ibi congregabuntur ⁊ aquile: vt dicitur Mat. xxiiij. Unde ⁊ Michee. ij. dicitur. Aſcendit iter pandens ante eos. Tertio ad erigendũ caritatis affectuz in celeſtia. Unde dicit Apoſtolus. Colo. iij. Que ſurſum ſunt ſapite: non que ſuper terrã. Et q: ſpũs ſanctus amor eſt: nos in celeſtia rapiens: ideo dominus dixit diſcipulis Jo. xvj. Expedit vobis vt ego vadam. Si enim non abiero: paraclitus non veniet ad vos. Quod exponens Aug. ſuper Jo. dicit. Non poteſtis capere ſpiritum: quandiu ſm carnem noſſe perſiſtitis: chriſtum. Chriſto autem aſcendente corporaliter: non ſolum ſpiritus ſanctus: ſ3 pater ⁊ filius illis affuit ſpiritualiter. ¶ Ad quartam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia licet chriſto reſurgenti in vitam immortalem congrueret locus celeſtis: tamen vſq3 ad aſcenſionem diſtulit: vt veritas reſurrectionis comprobaretur. Ad quã oſtendendaz oportuit: q̄ nõ ſtatim poſt reſurrectionem aſcenderet: ſed diu cum apoſtolis conuerſaretur: vt ex magna familiaritate omnis dubitatio tolleretur: quia ſi tm̃ apparuiſſet ſemel: potuiſſet videri aliqua illuſio. Et ideo pluries in illis .xl. diebus illis apparuit. Fuit etiam dilatata aſcenſio ad conſolationem diſcipulorum: qui de morte chriſti contriſtati fuerant. Et ideo dicit glo. Act. j. ſicut .xl. hore

fuerũt mortis xpi:ſ.a.xl.dico cũ eis cõuerſatus eſt poſt reſurrectionem:quia conſolatio diuina excedit triſticiam humanã vt magis extendat tempus cõſolationis: q̃ꝫ tribulationis. Quod aũt arguitur de alijs ſanctis: nõ valet:quia aliorũ ſanctorum nõ oportebit reſurrectionem probari:quia omnibus manifeſta erit. Et ideo nõ oportet ꝙ differatur aſcenſio eorum.

AD ſecũdam.q.ſic ꝑcedit. Et videtur ꝙ aſcẽſio xpi nõ fuit nobis vtilis:⁊ fructuoſa noſtre ſaluti. ¶ Primo ſic. Per paſſionem ⁊ deſcẽſum ad inferos:omne impedimentum remotũ eſt:et ianua paradiſi per paſſionem aperta eſt:et ſimiliter per baptiſmũ:quãdo celi apti ſunt Ergo per aſcẽſionẽ nihil nobis vtilitatis accreuit. ¶ Secũdo ſic. Chriſtus fuit cã noſtre ſalutis:inquãtuꝫ ſalutẽ noſtraꝫ meruit: Sed per aſcẽſioneꝫ nihil nobis meruit:qꝛ aſcẽſio pertinet ad premiũ exaltationis: nõ ẽ autẽ ideꝫ premiũ ⁊ meritum:ſicut nec via ⁊ terminus:Ergo.⁊c̃. ¶ In oppoſitum eſt illud Jo.xvj. Expedit vobis:vt ego vadam.i.recedã a vobis:per aſcẽſionem. Rñdeo: dicendũ ꝙ aſcẽſio xpi fuit fructuoſa:quia cauſa quodammodo noſtre ſalutis. Et hoc dupliciter. Uno modo ex pte noſtra. Alio modo ex parte ipſius. Ex parte quideꝫ noſtra:inquãtũ per xpi aſcẽſionẽ mens noſtra mouetur in ipm:qꝛ per eius aſcẽſiõem:vt in precedenti.q.diximus:datur locus fidei.ij.ſpei.iij.caritati.iiij.etiam vt reuerẽtia noſtra augeretur ad ipſuꝫ:dũ iam exiſtimamus eũ:nõ ſicut hominẽ terrenũ:ſed ſicut deum celeſtẽ:ſicut Apoſtolus dicit.ij.Cor.v. Et ſi cognouimus ſm carnẽ xpm mortalem:per quod putauimus euꝫ tñ hominem:vt glo. exponit:ſed nũc iam nõ nouimus. Ex parte autem ſua fuit cauſa noſtre ſalutis:quãtũ ad ea:que ipſe fecit aſcẽdens ꝓpter noſtrã ſalutẽ:⁊ pmo qdeꝫ viam nobis preparauit aſcẽdendi in celũ:ſm ꝙ ipſe dicit Jo.xiiij. Uado parare vobis locum ⁊ Michee.ij. Aſcẽdit pandẽs iter ante eos: Quia enim ipſe eſt caput noſtruꝫ:opꝫ ⁊ illuc ſequi mẽbra:quo caput preceſſit. Uñ dicit Jo.xiij. vt vbi ego ſum:⁊ vos ſitis. Et in huiꝰ ſignum aĩas ſanctorũ:quas de inferno deduxerat in celũ tranſduxit ſm illud. Ps. Aſcẽdens in altũ:captiuã duxit captiuitatẽ. Secũdo:quia ſicut põtifex in veteri teſtamẽto intrabat ſanctuariũ:vt aſſiſteret deo pro populo:ita xps intrauit in celũ ad interpellandũ pro nobis:vt dicitur ad Hebre.vij. Ipſa enim repreſentatio ſui ex natura humana:quã celo intulit:ẽ quedã interpellatio ꝓ nobis:vt ex quo deus humanã naturaꝫ ſic exaltauit:in xpo:etiaꝫ eorũ miſereat:pro quibus filius dei dicit humanaꝫ natura aſſumpſiſſe. Tertio vt in celorũ ſede:quaſi deus ⁊ dominus cõſtitutus:exinde diuina dona hominibus mitteret:ſm illud Ephe.iiij. Aſcẽdit ſuper omnes celos:vt adimpleret oia.ſ.donis ſuis ſm glo. ¶ Ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primaꝫ rñdetur negando conſequẽtiã. Et rõ eſt:qꝛ lꝫ per paſſionẽ xpi oia impedimẽta fuerũt a nobis amota: ⁊ oia bona data:quãtũ ad meritũ:qꝛ.ſ.per paſſionẽ xps nobis meruit predicta:oportuit tamẽ:vt per effectũ iam illa bona introduceremur:quaſi in corporalẽ poſſeſſionẽ eorũ:q̃ iam nobis meruerat. Bona aũt glorie in tribus cõſiſtit. Primo in diuina viſiõe:que ẽ beatitudo anime:⁊ hoc per effectũ cõtulit: deſcẽdendo ad inferos. Secũdũ eſt gloria corporis. Et hoc inchoauit in ſua reſurrectione. Tertium eſt locus congruus. Et hoc preſtitit in ſua aſcenſione. In baptiſmo autem celi aperti ſunt in ſignum:ꝙ per baptiſmuꝫ quem tunc inchoabat:in quo eius paſſio operatur:plenarie celi aditus pateret nobis. ¶ Ad ſecũdam reſpondetur negando cõſequẽtiam. Et ratio: eſt:quia licet aſcẽſio chriſti nõ ſit cauſa noſtre ſalutis per modũ meriti:fuit tamen per modum efficiẽtie:inquantum humanitatis:ſm quã aſcẽdit:eſt quodãmodo inſtrumẽtũ diuinitatis:⁊ operatur in virtute eius.

a Ad tertiã ſic proceditur. Et videtur: q̄ nõ cõueniat xp̃o ſedere ad dexterã patris. ¶ Primo ſic. Dextera ⁊ ſiniſtra ſunt differentie poſitionũ corporaliũ. Sꝫ nihil corporale cõuenit deo: quia deus ſpiritus ẽ Io. iiij. Ergo videtur: q̄ xp̃o nõ conueniat ſedere a dextris patris. ¶ Secundo ſic. Si quis ſedet ad dexterã alicuius: ille ſedet ad ſiniſtrã eius. Si ergo xp̃s ſedeat ad dexterã patris: ſeqtur q̄ pater ſedeat ad ſiniſtrã filij: q̄ eſt inconueniens. ¶ Tertio ſic. Vel cõuenit xp̃o ſedere ad dexterã patris ſm̃ q̄ deus: vel ſm̃ q̄ hõ: Sed nec ſic: nec ſic: Ergo ⁊c̃. Aſſumptũ pbatur: q̄ nõ ſm̃ q̄ deus: quia xp̃s ſm̃ q̄ deus: dicit̃ dextera dei patris: Sed nõ videt̃ idem eſſe dextera alicuius: ⁊ ille qui ſedet ad dexterã ei⁹. Ergo xp̃s ſm̃ q̄ deus: nõ ſedet ad dexterã patris. Sꝫ nec etiã nõ ſm̃ q̄ homo: pbat̃ ſic. Dicit Damaſ. Dexterã patris dicimus gloriã ⁊ honorẽ diuinitatis: Sed honor et gloria diuinitatis nõ cõuenit xp̃o: ſm̃ q̄ homo: Ergo videt̃: q̄ xp̃o ſm̃ q̄ homo: nõ cõueniat ſedere ad dexterã patris. ¶ In oppoſitũ ẽ euangeliũ preſens. Rñdeo dicendum: q̄ xp̃o cõuenit ſedere a dexteris patris: vt dicitur in ſimbolo. Patet cõcluſio. Ad Heb. c. i. dicitur de xp̃o. Sedet ad dexterã maieſtatis in excelſis. Pro qua cõcluſione notãduꝫ pmo q̄ dextera eſt pars nobilior corporis. Unde qui alteri ad dexterã ſedet: nobiliſſimo modo ei coniungitur. Modus autẽ ſm̃ queꝫ aliquis ꝑatri coniungitur: vel eſt nobiliſſimus ſimpliciter: ⁊ ſic eſt eſſe equalẽ ſibi: ⁊ hoc cõuenit xp̃o ſꝫ diuinaꝫ naturã: vel eſt nobiliſſimus: quãtũ poſſibile eſt creature: ⁊ hoc ẽ cõiungi ei in vnione perſone filij eius: ⁊ ſic cõuenit ſedere ad dexteraꝫ xp̃o: ſm̃ humanã naturam. Signat enim ſeſſio firmitatẽ illius coniunctionis: Et ita in glo. ad. Ro. viij. exponitur de xp̃o: vbi dicitur. Qui eſt ad dexteraꝫ dei. ſ. patris. i. equalis patri: vel in potioribus bonis patris. vbi dextera patris eſt: vel equalitas patris: vel potioritas bonorũ patris.

¶ Ad rationes in oppoſitũ. ¶ Ad primã rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: qa ibi dextera nõ ꝓprie dicit̃: ſed metaforice. Unde Damaſ. dicit. iiij. libro nõ localẽ dexteraꝫ patris dicimus: ſed per dexteram patris dicimus gloriaꝫ ⁊ honoreꝫ diuinitatis. ¶ Ad ſecũdã reſpondetur: q̄ rõ illa procedit: ſm̃ q̄ ſedere ad dexterã: intelligit̃ corporaliter. Unde Auguſt. dicit in quodã ſermone de ſimbolo. Si carnaliter accepim⁹: q̄ xp̃s ſedet ad dexterã patris: ille erit ad ſiniſtrã. Ibi aũt. i. in eterna beatitudine omnis dextera eſt: quia ibi nulla eſt miſeria. Ad tertiam reſpondetur: q̄ xp̃o conuenit ſedere ad dexteraꝫ patris: ⁊ ſm̃ q̄ deus: et ſm̃ q̄ hõ: alio ⁊ alio mõ. Pro quo notãdũ: q̄ nomine dextere tria intelligi pñt. Uno modo ſm̃ Damaſ. gloria diuinitatis. Alio mõ ſm̃ Auguſt. beatitudo patris. Tertio ſecundum eundem iudiciaria poteſtas. Sedere ad dexteram patris: nihil aliud eſt q̄ꝫ ſimul cum patre habere gloriã diuinitatis: ⁊ beatitudinẽ: ⁊ iudiciariaꝫ poteſtatem. Sꝫ hoc incõmutabiliter ꝯuenit xp̃o: ſm̃ q̄ dõ. Unde manifeſtũ eſt: q̄ xp̃s ſm̃ q̄ deus: ſedet ad dexteraꝫ dei patris: ita tamẽ: q̄ hec ꝓpoſitio: ad: que tranſitiua eſt: ſolum diuiſionẽ pſonalẽ importet: ⁊ originis ordinẽ: non aũt gradũ nature: vel dignitatis: qui nullus eſt in diuinis perſonis. Et ita ſm̃ primã expoſitionẽ: que eſt q̄ dextera patris dicatur equalitas eius. Chriſto: ſecũdũ q̄ deus eſt: cõuenit ſedere ad dexterã patris. Et ad rationẽ in oppoſitũ reſpondet̃: q̄ nõ eſt incõueniens: q̄ filius dicatur dextera: ⁊ ſedere ad dexteraꝫ: ſm̃ diuerſas ſimilitudines: qa mathematice: vtrumqꝫ dicitur. Dextera. n. dicitur. ſ. q̄ per ipſum pater operatur. Sꝫ ſedere ad dexteraꝫ ratione predicta. Quod autem etiam ſm̃ q̄ homo: xp̃o cõueniat ſedere ad dexteram patris: patet ſm̃ ſecũdã expoſitionem ſuperius dictaꝫ: que eſt ſedere in potioribus bonis patris. Pꝫ q̄ xp̃s ſm̃ q̄ hõ ſedet ad dexterã patris in bonis

paternis: potioribus ꝑteriis: in maiori bea-
titudine ⁊ habens iudiciariã poteſtatẽ. Ad
rõnem in contrarium videtur ꝙ nõ ꝓcedit
q2 non conuenit xp̄o. ſm ꝙ homo: ſm pri-
mam expoſitionem: que eſt eẽ equalem pa-
tri: ſed bene ſcõo modo: vt dictum eſt.

¶ Dominica infra octauas eſt euangeliũ.
In illo tp̄e dixit ieſus diſcipulis ſuis. Cũ
venerit paraclitus ⁊c̄. Jo. xv. Circa ꝙ poſ-
ſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum ſp̄us ſanctus procedat a
patre ⁊ filio.

¶ Secundo: vtrum ſp̄us ſanctus ſufficien-
ter perhibuit teſtimonium de xp̄o.

Ad primã ſic procedit. Et
videtur ꝙ ſp̄us ſanctus nõ
procedit a filio ſed a patre
ſolo. ¶ Primo ſic: ex pre-
ſenti euãgelio ⁊ Dio. Ni-
hil eſt audẽdum dicere de
ſubſtantiali diuinitate preter ea: que diuini-
tus nobis ex ſacris eloquijs ſunt expreſſa.
Sed in ſcriptura ſacra non exprimit: ꝙ ſpi-
ritus ſanctus procedat a filio: ſed ſolũ ꝙ ꝓ-
cedat a patre: vt patet in euãgelio p̄ñti. Jo.
xv. vbi dicitur: ſp̄m veritatis: qui a patre
procedit. Ergo ſp̄us ſp̄us non ꝓcedit a fi-
lio. ¶ Secũdo ſic. Dio. Pater quidẽ ẽ fõ-
talis deitas: filius ⁊ ſp̄us ſanctus deigene
deitatis. Si ita oportet dicere: pullulatiões
ſunt dĩe nature: ⁊ ſicut flores: ⁊ diuina lu-
a ſanctis eloquijs accepimus: Sed pullula-
tio nõ eſt a pullulatiõe: nec flos a flore: Er-
go nec ſp̄us ſcũs a filio ¶ Tertio. In legẽ-
da beati Andree dicit. Par vobis: ⁊ vni-
uerſis: qui credũt in vnũ deũ patrem: ⁊ in
vnũ filium eius: dñm noſtrum ieſuꝫ xp̄m: ⁊
in vnum ſp̄m ſcũm: ꝓcedentẽ a patre: ⁊ i
filio ꝑmanẽtẽ. Sed autẽ ꝑmanet in aliquo:
nõ ꝓcedit ab eo: Ergo ſp̄us ſcũs non ꝓce-
dit a filio. ¶ Quarto ſic. Dicit Dama.
Sp̄m ſanctuꝫ ex patre dicim⁹: ⁊ ſp̄m pa-
tris nominam⁹. Ex filio autẽ ſp̄m non di-
cimus: ſp̄m autẽ filij nominamus: Ergo

ſp̄us ſanctus non ꝓcedit a filio. ¶ Quīto
ſic. Filius ꝓcedit vt verbũ: Sed ſp̄us no-
ſter in nobis nõ ꝓcedit a verbo nr̄o. Er-
go nec ſp̄us ſanctus ꝓcedit a filio. ¶ In oppo-
ſitum eſt illud. Athanaſij. Sp̄us ſanctus a
patre ⁊ filio nõ factus: nec creatus: nec ge-
nitus: ſed ꝓcedens. Secundo ſic. Aīa nr̄a
eſt imago trinitatis: Sed amor in aīa: que
repñtat ſp̄ꝫ ſcm̄: ꝓcedit a notitia: que re-
preſentat filiũ: Ergo ⁊ in diuinis ſp̄us ſcũs
ꝓcedit a filio. Tertio ſic. Omnis amor ꝓ-
cedit ab amãte: Sed ſp̄us ſanctus ẽ amor
patris ⁊ filij: ſm Aug. ⁊ Dama. Et amor
amborũ: Ergo ꝓcedit ab vtroqꝫ. Quarto
ſic. Sp̄us ſanctus ẽ tertia pſona in trinitate
filius ſecũda: pr̄ prima: Sed ternarius ꝓce-
dit ab vnitate mediante binario: Ergo ſpi-
ritus ſanctus ꝓcedit a patre mediãte filio.
Reſpõdeo dicendũ: ꝙ q2 textus p̄ñtis euã-
gelij dicit: qui a patre ꝓcedit: ⁊ non addit
a patre ⁊ filio: dicunt greci: ꝙ ſp̄us ſanctus
nõ procedit a filio: ſed ſolũ a patre: in quo
grauiter errãt. Vnde ponitur cõtra eos: ta-
lis cõcluſio: ꝙ ſuppoſita trinitate perſona-
rũ: eſt neceſſariũ confiteri ſp̄m ſanctum ꝓ-
cedere a filio. Iſta cõcluſio oſtendit ſic: qm̄
hoc remoto: ineuitabiliter remouet diſtin-
ctio perſonalis: ſp̄us ſancti: a filio. Pꝫ hoc
Non enim diuine perſone ſecundũ nihil
abſolutum diſtinguunt: q2 quicquid abſo-
lute in diuinis dicitur: ad vnitateꝫ eſſentie
pertinet: opꝫ ꝙ ipſarum diſtinctio ſit ſm re-
lationes oppoſitas. oppoſitas dico: q2 rela-
tiões diſtinguere nõ poſſunt perſonas: niſi
ſm ꝙ ſunt oppoſite. Sed ex hoc patet: q2
pater hꝫ duas relatiões: quarũ vna refer-
tur ad filiũ: alia ad ſp̄m ſanctum: que tñ: q2
non ſunt oppoſite: nõ conſtituunt duas pſo-
nas: ſed ad vnam perſonã patris tm̄ perti-
nent. Si igitur in filio: ⁊ in ſp̄u ſancto non
eſſet inuenire niſi duas relatiões: quibus
vterqꝫ refertur ad patrẽ: ille relatiões non
eſſent adinuicem oppoſite: ſicut nec due re-
lationes: quibus pater refertur ad illos. vñ

de ſicut perſona patris eſt vniaritã ſequere
tur: ꝙ perſona filij ⁊ ſpũs ſancti eſſet vna:
habens duas relationes oppoſitas duab⁹
relationibus patris. Hoc autẽ eſt hereticũ
cũ tollat fide; trinitatis. Oportet igitur ꝙ
filius ⁊ ſpũs ſanctus ad inuicem referantur
oppoſitis relationibus: non poſſunt in diui
nis eſſe alie relationes oppoſite: niſi rela-
tiones originis. Oppoſite autem relatiões
originis accipiuntur ſm principium: ⁊ ꝙ
eſt a principio. Relinquitur igitur: ꝙ ne-
ceſſe eſt dicere: vel filium eſſe a ſpiritu ſan
cto: quod nullus dicit: vel ſpiritum ſanctum
eſſe a filio: quod nos confitemur: ⁊ ꝙ fuit
concluſio ſuperius poſita: que concluſio eti
am patet ex ratione proceſſionis vtriuſqꝫ.
Dicitur enim filius procedere ꝑ modũ in
tellectus: vt verbum: ſpiritus autem ſanct⁹
per modum voluntatis vt amor. Neceſſe
eſt autem: ꝙ amor a verbo procedat. Non
enim aliquid amamus: niſi ꝙ conceptione
mentis apprehendimus. Unde hoc mani-
feſtum eſt: ꝙ ſpiritus ſanctus procedat a fi
lio. ¶ Ad rationes in oppoſitum. Ad pri-
mam reſpondetur ꝙ de deo dicere non
debemus: ꝙ in ſacra ſcriptura nõ inuenia
tur: vel per verba: vel per ſenſu;. Licet au
tem per verba expreſſe non inueniatur in
ſacra ſcriptura: ꝙ ſpiritus ſanctus proce-
dat a filio: inuenitur tamen quantum ad ſẽ
ſum: ⁊ precipue: vt dicit filius. Jo. xv. De
ſpiritu ſancto loquens: ille me clarificabit:
quia de meo accipiet. Regulariter etiam
in ſacra ſcriptura tenendum eſt: ꝙ id quod
de patre dicitur: oportet de filio intelligi: eti
am ſi dictio excluſiua addatur: niſi ſolum il
lis: in quibus pater ⁊ filius ſm oppoſitas
relationes diſtinguuntur. Quom eni; do-
minus. Mat. xj. dicit: Nemo nouit filium
niſi pater: non excluditur: quin filius ſeipſũ
cognoſcat. Sic ergo cum dicitur: ꝙ ſpirit⁹
ſanctus a patre procedit: nõ excluditur in-
de filius: etiam ſi a ſolo pater adderetur:
quia quantum ad hoc: quod eſt eſſe princi-
pium ſpiritus ſancti: non opponuntur pa-
ter ⁊ filius: ſed tantum ad hoc: ꝙ hic eſt
pater ⁊ ille filius. ¶ Ad ſecundam reſpon
detur negando conſequentiam. Et ratio ẽ
quia rationes ille ſunt ſimbolice: ⁊ ideo ex
eis non procedit argumentatio: ſicut idem
Dio. dicit in epiſtola ad Titum. ꝙ ſimboli
ca theologia non eſt argumentatiua: eſt ſi-
militudo quantum ad aliud. ſ. ꝙ flores ſũt
ab vno: tamen non eſt ſimilitudo: quantum
ad omnia. ¶ Ad tertiam reſpondetur ne-
gando conſequentiam. Et ratio eſt: ſpirit⁹
eni; ſanctus poteſt dicere quieſcere in filio
tripliciter. Primo ſm humanam naturam
ſm illud Ja. xj. Egredietur virga de radi
ce Jeſſe: ⁊ flos de radice eius aſcendet: ⁊
requieſcet ſuper eum ſpiritus domini: ꝙ
in eo nihil contrarium vnquã reperijt gra
tie. Alio modo intelligitur ſpiritus ſanctus
in filio requieſcere: quia virtus ſeparatiua
a patre: datur filio: ⁊ vltra non procedit.
Tertio ſm ꝙ amor dicitur quieſcere in a-
mato: ⁊ in quo quietatur amantis affectus
per nullum autem iſtorum modorum ex-
cluditur: proceſſio ſpiritus ſancti a filio.
¶ Ad quartã reſpondetur: ꝙ in hac par
te non creditur Damaſceno: quia dicitur
fuiſſe illo tempore: quo cepit iſta contro-
uerſia ſuper hac queſtione inter grecos ⁊
latinos: tamen non negat quin ſit ex filio:
ſed dicit ſe non credere: ꝙ ſit a filio: quia
adhuc inter eos in dubio vertebatur.
¶ Ad quintam reſpondetur: ꝙ duplex ẽ
verbum. ſ. vocale: ⁊ verbum mentis: ⁊ du
plici verbo reſpõdet duplex ſpiritus. Ver
bo enim vocali reſpondet ſpiritus corpora
lis: ⁊ verbo mentali ſpiritus amoris inti-
mi. Unde dicimus: ꝙ verbum ſm genera
tionem eternam eſt ſimile verbo mentali.
Jo. j. In principio erat verbum. Et ideo a
verbo ꝓcedit ſpiritus ſanctus: ſicut a ver
bo mentali: ſed filius ſ; ꝙ carnẽ aſſumpſit:
h; ſilitudinẽ vbi vocalis. Et ſic̃ formatio vo
cis fit ꝑ aerẽ reſpiratũ: ita icarnatio vbi fa

ma eſt per operationē ſpiritus ſancti. Et ita
rō nō ꝓcedit: quia verbū in diuinis nō acci
pitur ſm ſimilitudinē verbi vocalis: a quo
non ꝓcedit ſpūs: ſed ſm ſimilitudinē verbi
mētalis: a quo amor procedit.

a Ad ſecūdam q. ſic proceditur. Et
videtur ꝙ ſpiritus ſanctus non
ſufficienter teſtimoniū reddide
rit de xpo. ¶ Primo ſic. Quom
dicitur in Pſ. Teſtimonium fidele illumi
nās oculos: ſapientiam preſtans paruulis: vi
detur ꝙ poſt ſufficiēs teſtimoniū de aliqua
re omnis eſt ablata dubitatio: de illa: et erro
res ceſſant: Sed poſt teſtimoniū ſpiritꝰ ſan
cti de xpo nō ceſſarunt dubitationes de eo:
nec errores: inimo creuerunt: qm̄ multi ſur
rexerunt errores circa paſſionē xpi: vt patz
Ergo videtur ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti fa
ctū de xpo: nō fuerit ſufficiens. ¶ In op-
poſitū eſt euangeliū pñs: vbi ſpūs ſanctus
vocat ſpūs veritatis: qui vt Jo. xvi. dicitur
docet omnē veritatē. Et Job. xiij. dicit. In-
ſpiratio omnipotentis dat intelligentiam: Er
go teſtimoniū ſpiritus ſancti: quantum ē ex
parte ſui: fuit ſufficientiſſimū teſtimonium.
Rūdeo: dicendū ꝙ teſtimoniū ſpūs ſancti
fuit ſufficiens apud bene diſpoſitos: apud
habētes deſiderium ſciēdi veritatem. Notā
dum autem: ꝙ ſpūs ſanctus tripliciter perhi
buit teſtimoniū de xpo. Primo inſtruendo
diſcipulos: et fiduciam eis prebendo ad teſti
ficandum Mat. x. Nō enim vos eſtis: q lo-
quimini: ſ; ſpūs ſanctus: qui loquitur in vo
bis. Secundo ſua dona cōmunicādo credē
tibus in xpm: ad Heb. c. ij. Cōteſtante deo
ſignis et ꝓdigijs et varijs ſpiritus ſancti di
ſtributionibus. Tertio emolliendo audien-
tiū corda. Pſ. Emitte ſpiritū tuū et creabū
tur: et renouabis faciem terre. Secūdo: no
tādum: ꝙ a multis xpus habuit teſtimonium
ſue diuinitatis. Primo a patre ſuo celeſti i
baptiſmo: et in transfiguratiōe: qui ait. Hic
eſt filius meus dilectus et c. Secūdo: a ſpiri-
tu ſancto: ſicut dictū eſt. Tertio: teſtimonium
perhibuerunt opera miraculorum: que nemo
alius fecit. Unde Jo. vi. Opera que ego
facio in nomine patris mei: teſtimoniū per
hibent de me. Quarto: Moyſes in lege.
Unde Jo. vi. Si crederetis Moyſi: cre-
deretis forſitan et mihi. De me enim ille ſcri
pſit. Deut. xviij. Prophetam de gente tua:
et de fratribus tuis: ſicut me: ſuſcitabit tibi
dñs deus tuus. Quinto: ſcriptura ꝓpheta
rum totius veteris teſtamenti. Unde Apo.
xix. Teſtimoniū ieſu eſt ſpūs ꝓphetie. Sex
to. Jo. baptiſta. Unde Jo. vi. Uos miſiſtis
ad Jo. et teſtimoniū perhibuit veritati: cum
ait. Jo. Ecce agnus dei ecce qui tollit pec-
cata mūdi. Septimo: turba clamantium in
die palmarū. Benedictus qui venit in no
mine domini. Octauo: apoſtoli: de quibus
dicitur in preſenti euāgelio. Et vos teſtimo
niū perhibebitis. quia ab initio. ſ. predica-
tionis: et operationis miraculorum: mecum
eſtis. Unde Act. iiij. dicitur. Uirtute ma-
gna reddebant apoſtoli teſtimoniū ieſu xpi
domini noſtri. ¶ Ad rationem in oppoſi-
tum reſpondetur negando cōſequentiam.
Et ratio eſt: quia ꝙ poſt teſtimonium perhi
bitum a ſpū ſancto: et ab omnibus iam dictis:
nō fuerint omnino ablati errores: et dubita
tiones ab hominibus: nō fuit ex inſufficien
tia teſtimonij: ſ; ex indiſpoſitione: et malitia
hominum nolentium accipere doctrinam ve
ritatis. Unde bene dicitur i Pſ. Teſtimo
nium domini ſapientiam preſtans paruulis.
i. humilibus: et nō ſuperbis: et rebellibꝰ lu-
mini veritatis.

¶ In die penthecoſten euangelium eſt. In
illo tempore dixit ieſus diſcipulis ſuis. Si
quis diligit me: ſermonē: et cetera. Jo. xiiij.
Circa qđ poſſunt diſputari ſequentes. q. ſ.
¶ Primo: vtrum ſpiritui ſancto conueniat
viſibiliter mitti.
¶ Secundo: vtrum conſequēter miſſus ſit
in linguis igneis.
¶ Tertio: vtrum verū ſit: ꝙ ſpūs ſanctus
docuerit apoſtolos omnia.

a. Ad primam ſic proceditur. Et vi
detur ꝙ ſpiritui ſancto nō cō-

In die penthecoſtes.

ueniat mitti viſibiliter. ¶ Primo ſic. Filiꝰ enim ſecũdum ꝙ viſibiliter miſſus eſt ĩ mũdum: dicitur eſſe minor patre: Sed nunq̃ȝ legitur ſpũs ſctũs minor patre. Ergo ſpiritui ſancto nõ cõuenit viſibiliter mitti. ¶ Secũdo ſic. Miſſio viſibilis eſt ſcḋm ꝙ diuina perſona aliquo modo ẽ in aliquo: quo prius nõ fuerit: Sȝ nulla creatura viſibili põt eſſe aliquo modo: quo prius nõ fuerit. Eſt enim in oibus creaturis eſſentialiter: potẽtialiter pñtialiter: ⁊ inter hec in ſanctis mẽtibus ꝑ gratiã: quo modo in aliquo viſibili corpore eſſe nõ põt: Ergo videt̃: ꝙ miſſio viſibilis ſpiritui ſancto nõ conueniat. ¶ Tertio ſic. Si dicatur: ꝙ eſt in illis creaturis viſibilibus alio modo: q: ſicut in ſignũ cõtra rationẽ ſacramẽti eſt: ꝙ in ipſo ſit deus: ſicut ĩ ſigno viſibili. Si ergo ꝓpter hoc dicit̃ viſibiliter mitti: q: in rebus viſibilibus ẽ: ſicut in ſignis: tũc ille res erũt ſacramẽta: ⁊ in oĩbus ſacramentis eẽt miſſio viſibilis: quod eſt falſum. ¶ Quarto arguitur ſic. Quoniã ois effectus ſit demonſtratiuus ſue cãe: eſt ſignum illius: Sȝ oẽs creature repreſentant ipſum deum: tanquã cãm per imaginẽ: vel veſtigium: Ergo ſcḋm hoc in alijs creaturis viſibilibus mittetur viſibiliter: Sȝ hoc eſt falſum: Ergo ⁊c̃. ¶ In oppoſitum eſt euangeliũ pñs: vbi inquit xp̃s. Paraclitus autẽ ſpũs ſanctus: quem pater mittet in nomine meo. ⁊c̃. Rñdeo dicendũ: ꝙ ſpũi ſancto cõuenit viſibiliter mitti. Pȝ concluſio. Unde Mathei. iij. Spũs ſanctus deſcẽdit ſuper xp̃m cum baptizaretur in ſpecie columbe: ⁊ hodie ſuper apoſtolos in ſpecie ignis. Pro quo notandũ: ꝙ deus vt dicit Dionyſ. ꝓuidet oibus: ſcḋm vniuſcuiuſqȝ modũ. Eſt autẽ modus naturalis hominis: vt per viſibilia ad inuiſibilia manuducatur. Et iõ viſibilia dei oportuit homini per viſibilia manifeſtari. Sicut ergo deus ſeipſum: ⁊ ꝓceſſiones eternas perſonarũ per creaturas viſibiles: ſcḋm aliqua indicia: quodãmõ hoibus demõſtrauit. ita cõueniẽs fuit vt inuiſi [illegible]

quas viſibiles creaturas manifeſtarentur. ¶ Ad rõnes in oppo. dicendũ. ¶ Ad primaȝ rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: q: filius creaturã viſibilẽ: in qua apparuit: ĩ vnitatẽ perſone aſſumpſit: ſicut ꝙ de illa creatura dicitur: de filio dei dici poſſit. Et ſic ratiõe nature aſſumpte: filius dicit̃ minor patre: Sed ſpũs ſanctus nõ aſſumpſit: creaturã viſibilẽ: in qua apparuit in vnitatẽ perſone: vt ꝙ illi cõuenit: de illo predicet̃. Unñ nõ põt dici minor patre ꝓpter creaturã viſibilẽ. ¶ Ad ſecũdaȝ reſpondetur negãdo ꝯñaȝ. Et rõ eſt: q: minor eſt falſa. Dicimus enĩ: ꝙ ſpũs ſanctus in illa creatura viſibili in qua apparet: eſt nouo mõ. ſ. ſicut ĩ ſigno. ¶ Ad tertiaȝ rñdetur negando conſequẽtiã. Et rõ eſt: q: nõ eſt ſimile de ſacramẽtis: ⁊ de rebus: in quibus fit miſſio viſibilis. q: ſacramẽta veteris legis ſignificabant quidem gratiã affuturã: nõ pñtem: eo ꝙ in eis gratia nõ ꝯferebatur. Sacramẽta vero noue legis nõ tñ ſunt ſigna: ſȝ etiaȝ eẽ quodãmõ: ⁊ ipſam gratiã nõ ſignificãt: vt iã habitã. ſed vt per ſacramẽta inducendã. Sed ille ſpẽs ſunt tñ ſigna preſentis gratie: ⁊ cauſe. ſicut pȝ: ꝙ circa xp̃m ad quẽ viſibilis miſſio facta eſt: nihil gratie inuiſibilis effectũ ẽ. Unñ etiam oẽs ad quos viſibilis miſſio facta ẽ: gratiã hñt. Nõ aũt oĩa: quibus ſacramenta cõferunt̃: gratiam ſuſcipiũt: q: cauſalitas ſacramẽtũ impedit. Significat enim gratiaȝ: nõ vt exiſtentẽ: ſed vt cauſandam quodam mõ per ipſũ. ¶ Ad quartã rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: q: non eſt ſimile de his ſpeciebus: ⁊ de creaturis: q: q̃uis ois creatura ſignificet deũ eẽ: ⁊ bonitatẽ illius: non tñ ſignificat ipſum eſſe per gratiã in aliquo niſi ad hoc ſpecialit̃ inſtituat̃: ſicut ille creature viſibiles ad hoc ſpecialiter facte ſunt: vt in eis pñtia ſpũs ſancti inſigneatur.

Ad ſecũdam. q. ſic ꝓcedit̃. Et videt̃ ꝙ nõ cõuenienter ſpiritus ſanctus miſſus ẽ ſuper apoſtolos ĩ linguis igneis. ¶ Primo ſic. Quãto aliqd nobiliꝰ

eſt tāto nobilior ꝯ ꝓprietates h;. Sʒ melio
ribus ꝓprietatibus creatura nobilius diui
nā bonitatē repn̄tat. Ergo cū miſſio viſibi
lis ſit ad manifeſtanduʒ diuinas perſonas:
videtur: ꝙ ſemper per creaturas nobiliſſi
mas fieri dʒ: vt per ſtellaʒ vel aliqd hmōi: ⁊
nō p ignē: aut colūbā. ¶ Secūdo ſic. Spiri
tui veritatis nō decet aliqua fictio: Sʒ ſpūs
ſanctus eſt ſpūs veritatis: vt dicit Jo. xv.
Ergo nō decet ꝙ per aliqs ſpēs: qbus nō
ſubſit: rei veritas apparere. Et ita videt: ꝙ
lingue ignis vere lingue ⁊ verus ignis fue
rit. qḋ nō ē verū. q: nō cōburebat peracto
illo officio. Et idē arguitur de columba: in
qua apparuit ſuper xp̄m: ꝙ verū aial fuerit
⁊ tn̄ nō fuit: Ergo. ⁊c̄. ¶ Tertio ſic. Spūs
ſcūs vnus eſt. Sed ſignū dʒ rn̄dere ſigna-
to. Ergo videtur: ꝙ in vno tm̄ ſigno ſpirit⁹
ſcūs apparere debuit. ſ. in ſpecie colūbe ſi-
cut prius: ⁊ nō in linguis igneis. ¶ In op-
poſitū eſt epiſtola pn̄tis diei. vbi dicitur de
ſpiritu ſancto. Apparuerunt illis diſpartite
lingue tanqʒ ignis: ſeditqʒ ſuper ſingulos
eoꝝ. Rn̄deo dicendū: ꝙ cōuenientiſſime ſpi
ritus ſcūs miſſus eſt ſuper apoſtolos in lin
guis igneis. Pro quo notādū: ꝙ miſſio vi
ſibilis fit ad ſignificādum plenitudinē gra-
tie redundātis in multos: ꝓpter qḋ manife
ſtatio talis alijs etiam fit. Redūdat aūt gra
tia dupliciter. ſ. per inſtructionē: ⁊ per ope
rationē. ſcd̄m ꝙ ſe hʒ aliquo mō ille: in quo
eſt gratie plenitudo efficienter ad gratiam.
Vterqʒ aūt modus redundātie fuit in xp̄o
Ille eni per doctrinaʒ ſuam in dei cognitio
nē adduxit: ipſe etiā gratiā dedit: inquātum
deus effectiue ⁊ inquātum hō per modum
meriti. Vn̄ ad ſignificandū redūdātiā gra
tie ipſius in nos: per modū operatiōis: fa-
cta eſt miſſio viſibilis ad ipſum in baptiſ-
mo. q: ſicut ipſe nihil recipiēs a baptiſmo:
tactu ſue mūdiſſime carnis: vim regenerati
uaʒ cōtulit aquis efficiēter: vt deus: ⁊ meri
torie: vt homo. Et in ſpecie colūbe eſt facta
ad ipſum miſſio ſpūs ſancti ad ſignificāduʒ
ſpūalem fecūditatem. q: colūba eſt aial fecūdiſ

ſimuʒ eſt. Propter qḋ etiā pater apparuit
in ſono vocis: naturalem filiationē ipſius ꝓ
teſtans: dicens. Hic eſt filius meus dilectus
⁊c̄. Ad cuius filiatiōis ſimilitudinē per ba
ptiſmalem gratiam in filios adoptionis re-
generamur. vt dicitur ad Ro. viij. Ad ſi-
gnificādum vero redundātiam gratie: ex ip
ſo in alios per modū doctrine: apparuit ſpi
ritus ſcūs ſuper ipſum in nube lucida: cui⁹
eſt lumen doctrine ſpargere. Job. xxxvij.
Nubes ſpargit lumē: in quo ſignificat effe
ctus doctrine eius per predicationem: ſm
Gregoriū: ⁊ hoc in trāſfiguratione vt dicit
Mat. xvij. ſm glo. Auguſt. Similiter ⁊ in
apoſtolis bis facta eſt miſſio viſibilis ſpūs
ſancti. Primo ad inſinuādaʒ redūdantiam
gratie ex ipſis: per modū operatiōis: in ad-
miniſtrationē ſacramētoꝝ: in ſpecie flatus:
vt legitur. Jo. ij. Vn̄ ibi dicitur. Quoꝝ re
miſeritis peccata: ⁊c̄. vt oſtēderetur: ꝙ ta-
lis auctoritas nō deueniret in eos: niſi ex influē
tia capitis. ſ. xp̄i. In ipſum aūt xp̄m deuenit
immediate ab ipſo patre. Et ꝓpter hoc in ip
ſo ſignificatur hec auctoritas per volatū co
lumbe deſuper aduenientis: in apoſtolis aūt
per ſpēm flatus a xp̄o ꝓcedentis. Secūdo
facta eſt ad eos miſſio viſibilis: ad inſinuan
dū redundātiā per modū doctrine. Et hoc
in pn̄ti die. Vn̄ legitur. Act. ij. Apparuit ſu
per eos in linguis igneis: verbis: vt eēnt ꝓ-
flui: ⁊ caritate feruidi: zelantes proximoꝝ
ſalutem. ¶ Ad ratiōes in oppoſitū. ¶ Ad
primam reſpondetur negādo ꝯn̄am. Et rō
eſt: q: quāuis in nobilioribus creaturis ſimi
litudo diuine perfectiōis: quo ad attributa
eſſentialia magis inueniatur: tn̄ quo ad ꝺi
ſtīctionē vnius perſone ab alia: ⁊ quātū ad modū
proceſſiōis donoꝝ a deo ⁊ effectus ipſoꝝ:
pōt etiā in ignobilioribus creaturis ſimili-
tudo cōuenientior attendi: ſicut fecūditas in
colūba: ⁊ locutio in lingua. Et hoc oportuit
per miſſionē viſibilē ſignificari. ¶ Ad ſe-
cūdaʒ rn̄detur negādo: ꝙ in illa miſſiōe vi
ſibili ſpūs ſcti fuerit aliqua fictio: lʒ dicatur
ꝙ ignis ille nec fuerit verus: nec naturalis:

nec colūba vera: ⁊ naturale aial ſed tm̄ ſimi
litudo columbe viſibiliter oſtēſa in aliqua
materia: ad hoc preparata. Un̄ ⁊ peracto
officio in p̄ſtinam materiā eſt reuerſa. Et ſi
militer de igne: nec fuit ibi aliqua fictio: q2
ille ſimilitudines ignis: aut colūbe nō oſten
debantur ad manifeſtādū alicuius veritatē
in ipſa colūba: ſiue igne: ſ3 ad manifeſtādas
pprietates inuiſibilis miſſiōis. Et ideo nō
fuit ibi fallitas ſigni: q2 ſignatū r̄ndebat ſi-
gno: ⁊ res ſimilitudini. ❡ Ad ternā reſpō
detur negando cōſequentiā. Et rō eſt: q2 l3
ſpūs ſanctus ſit vn⁹ ſubſtācialiter: h3 tamen
multos effectus: d̄ quos dicitur multiplex
Sapiētie. vij. Spēs autē illi: i qbus ſpirit⁹
ſctūs apparuit: ſignificabāt effect⁹. Et ideo
ſecundum plures ſpēs apparuit: ⁊ pluries.
Et ita rō non procedit.

Ad tertiam. q. ſic procedit. Et
videtur: q2 ſpiritus ſanct⁹ nō
docuit in miſſiōe ſua apoſto-
los oīa. ❡ Primo. Ut apo-
ſtoli poſt miſſionē ſpirit⁹ ſan
cti nō ſciuerunt omnia: Ergo ſpiritus ſan-
ctus nō docuit eos oīa. Cōſequētia pa3. Et
antecedēs p3 de multis. Un̄ Mathei. xvij.
dicit. ❡ Scdo ſic. Apoſtolis non eſt datus
ſpiritus ſanctus ſine mēſura ſicut xp̄o. De
quo dr̄. Jo. iij. Datus eſt ſpūs ſanctus non
ad mēſurā: Ergo nō ſciuerūt oīa. Cōſequē
tia eſt bona. ❡ Tertio ſic. Propriū videt
dei: ſcire oīa: cui oīa patēt: Ergo ſpūs ſctūs
nō docuit apoſtolos oīa. Tunc eni videret
eos equaſſe deo. ❡ In oppoſitū eſt textus
euāgelij p̄ntis. R̄ndeo dicēdū: q2 loquēdo
vniuerſaliter abſolute ſpūs ſanctus nō do-
cuit apoſtolos oīa: vt argumēta facta pro-
bant: ſ3 dicitur eos docuiſſe oīa: ſcdm qua-
druplicē intellectū. Primo dicit ſpūs ſctūs
docuiſſe oīa: q2 nullus pōt habere itelligen
tiā de aliquo: niſi per ſpm̄ ſctūm: q2 quamū
cūq3 hō doceat exterius: niſi ſpūs ſctūs in-
terius det itelligentiā: fruſtra laborat. Job.
xxxij. Inſpiratio altiſſimi dat itelligentiam.
Secundo dr̄ docuiſſe oīa: q2 oīa neceſſaria
ad ſalutē: ad impugnationē erroꝝ: ⁊ ad gu
bernationem eccleſie. Tertio dicit docuiſſe
apoſtolos omnia: dando eis intelligentiam
omniū: que audierūt a xp̄o: a quo audierāt
multa: que pro tunc non intellexerūt. Quar
to dicitur docuiſſe omnia: q2 vt infra ſequi
tur ſuggeſſit eis omnia. i. reduxit ad memo
riam omnia: quecūq3 a xp̄o audierāt: quo-
rū multa obliti erant: nec poterant memo
rie commendare. Quomodo enim euangeli
ſta Jo. poſt. lx. annos potuiſſet omniū ver
borum xp̄i: que in euangelio ſcripſit: memo
riam habere: niſi ſpūs ſanctus ei ſuggeſſiſ
ſet? ❡ Ad rationes in oppoſitum patet re
ſponſio ex dictis.

❡ In die ſancte Trinitatis euangeliū eſt.
In illo tēpore erat homo ex phariſeis. ⁊c̄.
Jo. iij. Circa quod diſputatum eſt in feſto
ſancte crucis. Sed circa ipſam feſtiuitatem
poſſunt hec diſputari.

❡ Primo: vtrū ſit ponēdus numerus per
ſonaꝝ in diuinis. ❡ Scdo: vtrū ratiōe na-
turali poſſit cognoſci pluralitas perſonarū
in diuinis. ❡ Tertio: vtrū hoc nomē deus
pluraliter predicetur de tribus perſonis: vt
dicantur tres dij.

Ad primam. q. ſic procedit. Et
videt q2 in diuinis numerus
perſonarum nō ſit ponēdus.
❡ Primo ſic. Dicit Boeci
us libro de trinitate. Hoc ve
re vnū eſt: in quo nullus eſt numer⁹: Sed d̄s
eſt veriſſime vnus: Ergo in eo nō eſt aliqs
numerus. ❡ Scdo ſic. Dicit. y ſido. q2 nu-
merus dr̄ quaſi nudus numeris. i. diuiſiōis
Sed in deo nulla ē diuiſio: Ergo nec aliquis
numerus. ❡ Tertio ſic. Perſona eſt rōna
lis nature indiuidua ſubſtātia. Si ergo i di
uinis ſunt plures pſone: ſeqtur q2 ſint plu-
res ſubſtātie: q2 videt hereticū. ❡ Quar-
to ſic. Pluralitas pprietatū abſolutaꝝ nō fac̄
diſtinctionē pſonaꝝ: neq3 i deo: neq3 i nobis
ergo multo min⁹ pluralitas rōnis: faciet di-
ſtinctiōē3 pſonaꝝ: q̄ nō pōt dici: q2 diſtinctionē
pſonaꝝ neq3 i deo: nec i nob: q̄ multo min⁹

in deo ſint plures perſone. ¶ In oppoſitũ eſt illud: quod habetur .i. Jo. vltimo. Tres ſunt qui teſtimoniũ dant in celo: pater: verbũ: ⁊ ſpiritus ſanctus. Itẽ Athanaſius ait in ſimbolo. Alia eſt perſona patris: alia filij: alia ſpũs ſancti. Rñdeo dicẽdũ: ſub iſta concluſiõe: ꝙ in diuinis ſm fidem catholicã eſt cõtendus numerus perſonarũ: realiter diſtinctarũ. Iſta cõcluſio patet ſic. Ubicunqȝ eſt diſtinctio vel diſcretio: ibi eſt aliquis numerus: Sȝ diuine perſone ſunt diſtincte ad inuicẽ: quĩ alia eſt perſona patris: alia filij: alia ſpũs ſancti: Ergo in diuinis eſt numerus perſonarũ. Pro cuius intelligẽtia ẽ notãdũ iuxta ſcñm Tho. ꝙ ſicut ratio vnitatis cõſiſtit in diuiſiõe: ita etiã ratio numeri vel multitudinis cõſiſtit in diuiſione vel diſtinctiõe aliqua. Unde ea que inuenim⁹ diuerſa ſimpliciter: dicimus eẽ multa ſimpliciter ⁊ que inuenimus diuerſa ſm quid: dicim⁹ eſſe multa ſm qd. Diuiſio aũt ſimplicit' attẽditur vel ſm eſſentiã: ſiue formã: vel ſm quãtitatẽ ſiue materiã. Unũ ea que differũt ſm eſſentiã: dicimus eſſe multa: vt hominẽ ⁊ lapidẽ. Et ſimiliter duas partes linee iã diuiſe: dicimus duas lineas. Diuiſio autem ſm qd: eſt que attendit' ſm ꝓprietates rei: ſicut dicim⁹ hoiem albũ eſſe aliũ: ⁊ diſtinctũ a ſe nigro: ⁊ adhuc magis ſm qd in illis: in qbus attenditur diuerſitas relationum ſm rõnem tm̃: ſicut pũctus: ſi diceretur multiplex ſm quod eſt ꝑncipiũ pluriũ linearum. Sciẽdum eſt igitur: ꝙ in diuinis nõ eſt numerus ſimplex: q eſt per diuiſionẽ eſſentie vel quãtitatis: ſed eſt numerus qdam. ſ. numerus relationũ: nõ tñ exiſtẽtiũ in deo ſm ratiõem tm̃: ſed realiter in ipſo ſubſiſtentiũ. Unũ numerus diuinarum perſonarũ eſt medius inter numerũ: qui eſt numerus ſimpliciter: ⁊ inter numerũ: q eſt in rõne tm̃: ſicut pũctus dicitur multiplex ſm rõem tm̃: eſt enim minus de ratione numeri in numero perſonarũ: quã i numero ſimpliciter: ⁊ plus qȝ in numero: q eſt ſecũdum ratiõem tm̃. Si autem cõparemus numerũ perſonarum ad numerũ ꝓprietatũ abſolutarum q eſt in creaturis: habebũt ſe ſicut excedentia ⁊ exceſſa. Si enim attẽdat' ratio diſtinctiõis: inuenitur maior diſtinctio in ꝓprietatibus abſolutis creaturarũ: quã i diuinis perſonis: q͛ color ⁊ ſapor diſtinguũtur ſecũdũ aliud ⁊ aliud eẽ accidẽtale: ſȝ in diuinis perſonis eſt vnũ ⁊ idem eẽ triũ perſonarũ. Si aũt cõſiderat' perfectio diuinorũ: ſic numerus perſonarũ excedit: q͛ relatiões in diuinis ſunt ſubſiſtẽtes perſone. Unũ ad numerũ relationũ ſeqtur numerus perſonarũ nõ autem ad numerũ ꝓprietatũ in creaturis: quia nõ ſunt ſubſiſtẽtes: ſȝ tm̃ inherẽtes. Nũc dicendũ. ¶ Ad rõnes in oppoſitũ. ¶ Ad primã rñdetur: ꝙ Boetius loquitur de vnitate eſſentiali. Unũ in eſſentia: nullus numerus cadit: ſȝ tm̃ in perſonis: q etiã nõ eſt numerus abſolute ſȝ numerus quidam. ¶ Ad ſecundã rñdetur negãdo ↄñam. Et rõ eſt: q͛ quãuis diuiſio nõ ſit ꝓprie in deo: eſt tm̃ ibi perſonarum diſtinctio: que ſufficit ad rõem talis numeri: qualis ponitur in deo. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ↄñam. Et rõ eſt: ꝙ ſubſtãtia nõ ponit' in diffinitiõe ꝑſone ſm ꝙ ſignat eſſentiam: ſȝ ſm ꝙ ſignat ſuppoſitũ. Qḋ pȝ ex hoc: qḋ addit' indiuidua. Ad ſignificãdũ aũt ſubſtãtiã ſic dictã habẽt greci nomẽ ypoſtaſis. Unũ ſicut nos dicimus tres perſonas: ita ipſi dicunt tres ypoſtaſes. Nos autẽ nõ cõſueuimus dicere tres ſubſtãtias: ne intelligerent' tres eẽntie propter nominis equiuocationem. ¶ Ad quartã rñdetur negãdo ↄñam. Et rõ eſt: q͛ ꝓprietates abſolute in diuinis vt bonitas ⁊ ſapiẽtia nõ opponunt' ad inuicẽ. Unde nec realit' diſtinguũtur: Quãuis ergo eis cõueniat ſubſiſtere: tñ nõ ſunt plures res ſubſiſtẽtes: qḋ eſt eẽ plures perſonas. Proprietates aũt abſolute in rebus creatis nõ ſubſiſtũt: ſȝ realiter diſtinguũtur: vt albedo ⁊ dulcedo: ſȝ proprietates relatiue i deo ⁊ ſubſiſtũt ⁊ realiter ad inuicẽ diſtinguuntur: Unde pluralitas taliũ ꝓprietatũ ſufficit ad pluralitatẽ perſonarum in diuinis.

AD ſecūdū.q.ſic ꝓceditur. Et
videt̄: ꝙ naturali rōe cogno
ſci poſſit pluralitas perſonaꝝ
in diuinis. ¶ Primo ſic. Di
cit eñi Ariſtoteles in ꝑncipio
celi ⁊ mūdi. Per hūc numeꝝ.ſ.trinarium
adhibuim⁹ nos ipſos magnificare deū: vnū
eminētē ꝓprietatibus eoꝝ: que creata ſunt
Ergo videt̄: ꝙ Ariſtoteles in cognitionem
trinitatis venit. ¶ Secūdo ſic. Dicit Au-
guſt. vij. cōfeſſi ſe legiſſe in libꝛis platonico
ruꝫ: nō qdem his verbis: ſ; hoc idem oīno
multis ⁊ multiplicibus perſuadere rōnib⁹
ꝙ i ꝑncipio erat verbū: ⁊ verbū erat apud
deū: ⁊ deus erat verbū: ⁊ hmōi que ibi ſe-
quūtur. In quibus verbis diſtinctio perſo
naꝝ tradit̄: Ergo videtur: ꝙ phi naturali
rōne cognouerūt trinitatē perſonarū diui-
narū. ¶ Tertio ſic. Dicit glo. Ro. i. ꝙ ma
gi pharaonis defecerūt. iij. ſigno. i. in noti-
cia tertie perſone. ſ. ſpūs ſancti: ⁊ ſic ad mi-
nus duas pſonas cognouerūt. ¶ Quarto
ſic. Dicit Termigiſt⁹: Monas gignit mo-
nadeꝫ ⁊ in ſe ſuū reflectit ardorē: per qḋ vi
det̄ generatio filij ⁊ ſpiritus ſancti ꝓceſſio
intimari: Ergo cognitio diuinaꝝ perſonaꝝ
pōt per rōnem naturalē haberi. ¶ Quin-
to ſic. Phi potuerūt ꝯuenire in cognitiōeꝫ
eoꝝ: que in creaturis relucēt: Sed in aīa
impreſſa eſt ſimilitudo trinitatis perſonarū
Ergo videt̄: ꝙ ꝑ potētias aīe: qs phi mul-
tū cōſiderauerūt: potuerūt in cognitionem
trinitatis deuenire. ¶ In oppoſitū eſt illud
ad Hebꝛ. c. xi. Fides eſt ſubſtātia rerū ſperā
daꝝ: argumētū nō apparentiū: Sꝫ deū eē
trinū ⁊ vnū: eſt articulus fidei: Ergo ē non
apparens rōni. Itē dicit ylarius libꝛo ꝺ tri
nitate. Nō pōt homo ſua intelligentia gene
ratiōis ſecretū cōſequi. Itē Ambꝛoſius di-
cit. Impoſſibile eſt generatiōis ſcire ſecre-
tū: mens deficit: vox ſilet: Sed per originēꝫ
generatiōis ⁊ proceſſionis diſtinguit̄ trini-
tas in diuinis: Ergo homo per rationeꝫ na
turalē nō pōt venire in noticiaꝫ trinitatis.
Rñdeo dicendū: ꝙ impoſſibile eſt per rō

nem naturalē: ad cognitionem trinitatis di
uinaruꝫ perſonaꝝ peruenire. Pꝛobat̄ iſta
cōcluſio. Naturalis rō nō cognoſcit deū: ni
ſi ex creaturis. Creature autē ducūt in dei
cognitioneꝫ: ſicut effectus in cauſam. Hoc
igitur ſolū in rōne naturali de deo cognoſci
pōt: qḋ cōpetere ei neceſſe eſt: ſ;m ꝙ ē oīuꝫ
entiū ꝑncipiū. Virtus aūt creatiua ē dei: et
cōis toti trinitati. Vñ pertinet ad vnitatem
eſſentie: ⁊ nō ad diſtinctionē perſonarum.
Per rōnem ergo naturalem cognoſci pñt
de deo ea: que pertinēt ad vnitatē eſſentie:
nō ad diſtinctionē perſonaꝝ. Qui aūt pro
bare nitit̄ trinitatē perſonaꝝ naturali rōne
fidei: dupliciť derogat: vt dicit ſctūs Tho.
in pꝛima parte. Pꝛimo qdem quātū ad di
gnitateꝫ ipſius fidei: que eſt: vt ſit de rebus
inuiſibilibus: q rationē humanā excedunt:
ad Hebꝛ. c. xi. Fides. ⁊c. allegatū eſt. Secun
do: quantū ad vtilitatem trahendi aliquos
ad fideꝫ. Quom enim aliquis ad ꝓbāduꝫ
fidem inducit rationes: que nō ſunt cogētes
cedit in deriſionē. Credūt enī: ꝙ hmōi ra-
tiōibus innitamur: ⁊ ꝓpter eas credam⁹.
Ea igitur: que fidei ſunt: nō ſunt tētanda ꝓ
bare: niſi per auctoꝛitates: his qui auctoꝛita
tes ſuſcipiunt. Apud alios vero ſufficit de
fendere: nō eſſe impoſſibile: quod pꝛedicat
fides. Vñ Dionyſius dicit ſecūdo capitulo
de di. no. Si aliquis eſt qui totaliter eloqjs
reſiſtat: longe erit a philoſophia noſtra. Si
aūt ad veritatē eloquioꝝ. ſ. factoꝛum reſpi
cit hoc ⁊ nos canone vtemur. ¶ Ad rōnes
in oppo. ¶ Ad pꝛimā rñdet̄ negādo ꝯñaꝫ.
Et rō eſt: q: philoſophi nō cognouerūt mi-
ſteriū pſonaꝝ diuinaꝝ ꝑ ꝓpꝛia: q ſunt pa-
ternitas: filiatio: ⁊ ꝓceſſio: ſ;m illud apoſto-
li. ij. Coꝛ. ij. Loquimur dei ſapiētiā: quā ne-
mo ꝑncipū huius ſeculi cognouit. i. Phio
ruꝫ ſ;m glo. cognouerunt tñ quedā eſſentia
lia attributa: que appꝛopꝛiātur diuinis pſo-
nis: ſicut potētia appꝛopꝛiat̄ pri: ſapiā filio:
bonitas ſpūi ſancto. Qḋ ergo Ariſtoteles
dicit: per hūc numerū trinariū: nō eſt ſic in-
telligendū: ꝙ ipſe poneret trinariū numeꝝ

in diuinis:ſed vult dicere: ꝙ antiqui vtebã tur numero trinario in ſacrificijs: ⁊ orationi bus: ꝓ quãdaꝫ trinarũ numeri perfectionẽ: que in oibus apparet: ſicut in ꝑncipio: me dio: ⁊ fine. ¶ Ad ſcðaꝫ rñdetur negãdo cõ ſequẽtiã. Et rõ eſt: tũ primo: vel ꝙ Plato multa dicit legiſſe in libris diuinis: quos re perit in egypto: ⁊ inde aliqua cognouiſſe: tũ ſcðo ꝙ verbũ nõ inuenitur i libris Pla tonicoꝝ: ſꝫm ꝙ verbũ noiat perſonã genitã in diuinis: ſꝫ ſcðm ꝙ verbũ intelligit ratio ydealis: ꝑ quã deus oia cõdidit: q̃ filio ap propriat: que oſ mũdus archetip⁹. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: qꝛ phi nõ peruenerunt in cognitionẽ diuina rũ pſonaꝝ: quãtũ ad ꝓpria: ſed ſolũ quãtuꝫ ad ꝓpriata: nõ inquãtũ ad appropriata ſũt: quia: ſic eorum cognitio depẽdet ex ꝓprijs ſed inquãtũ ſunt attributa diuine nature. et ſi obijciat qð ſimiliter deuenerunt in cogni tionẽ bonitatiſ: que appropriat ſpũi ſancto: ſicut in cognitionẽ potẽtie: ⁊ ſapie: q̃ appro priat patri: ⁊ filio: dicendũ ꝙ bonitatẽ non cognouerũt: quãtũ ad potiſſimũ effectũ ip ſius. ſ. incarnationẽ: ⁊ redẽptionẽ: ſꝫ euanue runt in cogitatiõibus ſuis. Vel qꝛ nõ tm̃ in tẽderũt veneratiõi bonitatis diuine: qꝛ etiã nõ imitabanſ: ſicut venerati ſunt potẽtiaꝫ ⁊ ſapiẽtiam. ¶ Ad quartã rñdetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: qꝛ dictũ Trimegiſti nõ eſt referendũ ad generationẽ filij: vel pro ceſſionẽ ſpũs ſancti: ſꝫ ad ꝓductionẽ mũdi. Naꝫ vnus deus produxit mũduꝫ vnũ: pro pter ſui ipſius amorẽ. ¶ Ad quintã rñdeſ negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: qꝛ ſicut ſimilitudo trinitatis relucens in aia: eſt omnino imper fecta ⁊ deficiens: ſed dicitur expſſa ꝑ cõpa rationẽ ad ſimilitudinẽ veſtigij: ideo nõ po teſt ducere in cognitionẽ perfectaꝫ trinita tis diuinarum perſonarum.

Ad tertiũ. q. ſic ꝓcedit. Et vi detur ꝙ nomẽ deus plurali ter debeat predicari de trib⁹ pſonis: et tres perſone ſunt tres dij. ¶ Primo ſic. Ge ne. i. vbi dicitur. In principio creauit deus celũ ⁊ terrã: ſꝫ veritas hebrayca eloym: qð põt interptari dij: ſiue iudices: Et hoc dicit ꝓpter pluralitatẽ perſonaꝝ: Ergo tres per ſone ſunt plures dij: ⁊ nõ vnus. ¶ Secũdo ſic. Sicut homo ſignificat: vt habẽs huma nitatẽ: ita deus ſignificatur vt hñs deitatẽ: Sed tres perſone ſunt tres habẽtes deita tẽ: Ergo tres perſone ſunt tres dij. ¶ Ter tio ſic. Hoc nomẽ res cũ abſolute dicat: vi detur ad ſubſtãtiã ꝑtinere. Sꝫ hoc nomẽ. ſ. res pluraliter dicitur de trib⁹ perſonis. Di cit eni Aug. libro de doctrina xpiana. Res qbus fruẽdũ eſt: ſunt pater: ⁊ fili⁹: ⁊ ſpiritꝰ ſanctus: Ergo parit hoc nomẽ deus: ⁊ alia noia eſſentialia poterũt pluraliter ꝑdicari de diuinis perſonis: vt dicitur tres dij: aut tres oipotentes: aut tres dñi. ¶ In oppo. eſt illud Exo. ij. Audi iſrael: dñs deus tuus vnus eſt. Rñdeo dicẽdũ ꝙ nomẽ de⁹ nõ pluraliter ſꝫ ſingulariſ dr̃: ⁊ ꝑdicatur de tri bus perſonis: ſꝫm illud Athanaſij: deus pa ter: deus fil⁹: deus ſpiritꝰ ſctũs: nõ tres dij: ſꝫ vnus eſt deus. Pro quo notandũ ꝙ no minũ eſſentialiũ qdaꝫ ſignificant eſſentiam ſubſtãtiue: quedã vero adiectiue. Ea gdem q̃ ſubſtãtiue eſſentiã ſignificãt: nõ predicãt in plurali de tribus perſonis. Cuiꝰ rõ ẽ: qꝛ noia ſubſtãtiua ſignificant aliqd ꝑ modum ſubſtãtie: noia vero adiectiua ſignificãt per modũ accidẽtis: qð inheret ſubſtãtie. Sub ſtãtia aũt ſicut per ſe haꝫ eſſe: ita per ſe haꝫ vnitatẽ: vel multitudinẽ. Vñ ⁊ ſingularitas vel pluralitas noĩs ſubſtãtiui attenditur: ſꝫ formaꝫ ſignificatã per nomẽ. Accidentia au tẽ ſicut hñt eẽ in ſubiecto: ita ⁊ ex ſubiecto recipiũt vnitatẽ: vel multitudinẽ. Et ideo in adiectiuis ſingularitas vel pluralitas atten ditur: ſꝫm ſuppoſita. In creaturis aũt nõ re peritur vna forma in plurib⁹ ſuppoſitis: ni ſi vnitate ordinis: vt forma multitudinis or dinate. Vñ noia ſignificãtia talẽ formam ſi ſunt ſubſtãtiua: ꝑdicantur de plurib⁹. In ſin gulari nõ aũt ſi fuerint adiectiua. Dicimus enim qð plures hoies: ſunt collegiũ: vel ex

ercitus: aut populus. Dicimus tñ qđ plures hoïes ſunt collegiati. In diuinis autem eſſentia diuina ſignificat per modũ forme: que qdem ſimplex eſt: ⁊ maxime vna. Vñ noïa ſignificãtia diuinã eſſentiã ſubſtãtiue: ſingulariter ⁊ nõ pluriter dicũtur de tribus pſonis. Hec ẽ igit rõ quare Sorte ⁊ Platone ⁊ Ciceronẽ dicim⁹ tres hoïes: patrem aũt: ⁊ filiũ: ⁊ ſpm̃ ſctm̃ nõ dicim⁹ tres deos ſʒ vnũ deũ: q: in tribus ſuppoſitis humane nature ſunt tres humanitates. In trib⁹ aũt perſonis eſt vna eſſentia. Que vero ſignificãt diuinã eſſentiã adiectiue pluraliter p̃dicũtur de tribus pſonis: ꝓpter pluralitatẽ ſuppoſitoꝝ. Dicimus eniʒ tres exiſtentes: vel tres ſapiẽtes: aut tres eternos: aut tres increatos: ⁊ immẽſos. ſi adiectiue ſumantur. Si vero ſubſtãtiue ſumãtur: dicimus vnuʒ increatũ: immẽſuʒ: ⁊ eternũ: vt Athanaſius dicit. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primaʒ reſpondetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: q: diuerſe lingue hñt diuerſuʒ modũ loquendi. Vñ ſicut greci ꝓpter pluralitatẽ ſuppoſitorũ: dicũt tres yppoſtaſes: ita ⁊ in hebraico dicitur pluralit̃ heloim: nos aũt non dicimus pluraliter: nec deos: nec ſubſtãtias: ne pluralitas ad eſſentiã referatur. ¶ Ad ſecũdã reſpondetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: lʒ deus ſignificet hñtem deitatẽ: eſt tñ ali⁹ modus ſignificãdi. Nã deus dicitur ſubſtãtiue ſʒ hñs deitatẽ dicitur adiectiue. Vñ lʒ ſint tres hñtes deitatẽ: nõ tñ ſeqtur: q ſint tres dij. ¶ Ad tertiũ rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: hoc nomẽ res: ẽ de traſcẽdẽtibus. Vñ ſm q pertinet ad relationẽ: pluraliter predicatur in diuinis. Si vero ſm q pertinet ad ſubſtãtiã: p̃dicatur ſingularit̃. Unde Augu. ibidem dicit: q eadem trinitas: quedam ſumma res eſt.

¶ Dominica .i. poſt trinitatẽ eſt euãgeliũ. In illo tp̃e dixit ieſus diſcipulis ſuis. Homo quidã erat diues ⁊c̃. Luc. xvi. Circa hũc diuitẽ dãnatuʒ poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtruʒ anima ſeparata poſſit ab igne corporeo cruciari.

¶ Secundo: vtrum anime damnatoꝝ videant gloriam beatorum.

¶ Tertio: vtrum damnati vellent omnes alios eſſe damnatos.

Ad primã ſic ꝓceditur. Et videtur q aĩa ſeparata ñ poſſit ab igne corporeo cruciari. ¶ Primo ſic. Agens ſemꝑ nobilius eſt paſſo: vt Aug. ſuper Gene. ad litterã: ⁊ Ariſtoteles: ſcđo de aĩa: Sʒ impoſſibile eſt eẽ aliqđ corporeũ nobilius aĩa ſeparata: Ergo non pt̃ ab aliquo corpore pati: ſiue cruciari. ¶ Scđo ſic. Scđm philoſophũ primo de generatiõe: ⁊ ſcđm Boetium libro de duabus naturis. Illa ſolum agunt: ⁊ patiũtur ad inuicẽ: q in materia cõmunicãt: Sʒ aĩa: ⁊ ignis corporeus: nõ cõicant in materia q: ſpũaliũ ⁊ corporaliũ nõ eſt materia cõis: Ergo anima ſeparata non poteſt pati: aut cruciari ab igne corporeo. ¶ Tertio ſic. Omne quod patitur: recipit aliquid ab agente: Si ergo anima patiatur ab igne corporeo: aliqđ ab eo recipiet. Sʒ omne quod recipitur in aliquo: eſt in eo ꝑ moduʒ recipiẽtis: Ergo quod recipitur ab igne in aĩa: nõ eſt in eo materialiter: ſʒ ſpiritualiter. Sʒ forme reruʒ in aĩa ſpiritualiter exiſtẽtes ſunt perfectiões ipſius: Ergo etiã ſi ponatur: q anima patiatur ab igne corporeo: hoc non erit in eius penam: ſed magis in eius perfectionem. ¶ Quarto ſic. Omne agens corporeum agit per contactum: Sed nõ poteſt eſſe aliquis contactus anime ⁊ ignis corporei: quia cuʒ contactus fit ſolum inter corpora: que habent vltima ſimul: Ergo anima ab igne corporeo nõ patitur. ¶ Quinto. Agens corporeuʒ nõ agit in remota: niſi per hoc: q agit in media: Sʒ aĩe: ⁊ demones: quãdoqʒ ſunt extra locum inferni: cuʒ qñqʒ in hoc mundo appareant hoibus: nec tamẽ ſunt immunes a pena: et tamen videmus q omnia intermedia ab igne inferni non patiantur: Ergo videtur q anime dãnatoꝝ penas quas ſuſtinẽt: nõ

patiātur ab igne corporeo. ¶ In opppositū ē euāgeliū p̄sens in quo ait Diues dānat⁹. Crucior i hac flāma. ¶ R̄ñdeo dicēdū sub ista ꝯclusione: ꝙ aīa sep̄ata pōt pati ab igne corp̄eo: ⁊ cruciari ab eo. Ista ꝯclusio probat̄ primo sic. Eadē ē rō de aīabus separatis: ⁊ de demonibus: q ab igne corporeo pati possunt. Sed demones patiuntur ab igne corporeo: in quē corpora damnatorū post resurrectionē ꝓijcientur: vt pꝫ ex euāgelio Mat. xxv. Ite in ignē eternū: q paratus est diabolo: ⁊ angelis eius. Ergo ⁊ aīe sep̄ate ab igne corporeo pati possunt. Vn̄ Grego. ij. libro dialogorū dicit. Si diabolus ⁊ eius angeli cū sint incorporei: corporeo igne sūt cruciādi: qd mirū: ⁊ si aīe antēq̄ recipiāt corpora: possint igne corporeo cruciari? Quasi diceret. Nō est mirū. Secundo sic. Pena dꝫ rn̄dere culpe. Sed aīa p̄ culpā corpori se subijcit per prauā cōcupiscētiam. Ergo iustū ē: vt in penam rei corporee subijciatur p̄ passionē. Vn̄ firmiter tenendū est: ꝙ aīa separata pati: affligi: ⁊ cruciari possit ab igne corporeo. Sed circa modū quo pati possit diuersi diuersa dixerūt: que oīa enarrare eēt longū. Et ideo tantūmodo assignabimus modū: quē sanctus Tho. in. iiij. di. xliiij. ponit. Dicit enim sic: ꝙ corpus in spūm naturaliter agere nō pōt: nec ei aliquo modo obesse: vel ip̄m grauare: nisi ſm ꝙ aliquo modo corpori vnit̄. Sic. n. inuenimus ꝙ corpus qd̄ corrūpitur agrauat aīam. Sapiē. ix. Spūs aūt corpori vnit̄ dupliciter. Vno modo vt forma materie: ⁊ vt ex eis fiat vnū simpliciter: ⁊ sic spūs vnitus corpori: ⁊ viuificat corpus: ⁊ a corpore aliq̄liter aggrauat̄. sic aūt spūs demonis vel hoīs igni corp̄eo nō vnit̄. Alio mō ꝯiungitur spūs corpori: sicut mouēs mobili: vel sicut locatū loco: eo mō quo icorporalia sunt in loco: ⁊ ſm hoc spūs icorporei creati loco diffiniūtur: ita in vno loco existētes: ꝙ non in alio. Quātū aūt res corp̄ea ex sua natura hēat: ꝙ spūm icorporalē loco diffiniat: nō tā hꝫ ex sua natura: ꝙ spūm incorporeū loco diffinitū detineat: vt ita alliget illi loco: ꝙ ad alia diuertere nō possit: ⁊ cū spūs nō ita sit in loco naturaliter: ꝙ loco subdat̄. sed hoc superaddit̄ igni corporeo: in quātū est istrumētū diuine iustitie vindicātis: ꝙ sic detineat spūm: ⁊ ita efficit̄ ei penalis: retardās eū ab executiōe ꝓp̄e volūtatis ne. s. possit operari: vbi voluerit: ⁊ ſm qd̄ voluerit. Et hunc modū ponit Grego. in. iiij. dialogorū: exponēs. n. q̄lr aīa icendiū experiēdo patiat̄. sic dicit. Dum veritas pcōres diuitē dānatū in igne p̄hibet. quis nā sapiens reproborū aīas teneri ignibus negēuerit. Et Aug. ē. xxj. de ciuitate dei ꝙ sicut aīa in hoīe ꝯditiōe iungitur corpori: ⁊ dat ei vitā: q̄muis illud sit spūale: ⁊ hoc corpale: ⁊ illa ꝯiunctiōe ꝯcipit amorē ad corpus: sic ligatur igni vt accipiēs ab eo penā. ⁊ ex illa ꝯiunctiōe vehemēter ꝯcipit horrorē: ac ꝓpter hoc ⁊ dolorē. Dicamus ergo sequēdo p̄dictos modos sanctorū: ꝙ ignis ſm suā naturā hꝫ ꝙ spūs icorporeus ei ꝯiūgi possit: vt loco locatū: sed iquātū est instrm̄ diuine iustitie: hꝫ vt ip̄m quodāmodo retineat alligatū. Et in hoc veraciter ignis ille est spūi noxius. ⁊ sic aīa ignē ibi vt noxiū vidēs ab igne cruciat̄. Vn̄ Greg. in. iiij. dialogorū oīa ista p ordinē tigit. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det̄: ꝙ licet aīa sit simpliciter nobilior igne. ignis tn̄ ē ſm qd aīa nobilior: iquātū est instrm̄ diuine iustitie. ¶ Ad scd̄am rn̄det̄ negādo ꝯn̄am. Et ad ꝓbationē rn̄det̄: ꝙ phūs ⁊ Boeti⁹ loquūtur de illa actiōe: p quā patiēs trāsmutat̄ in naturā agētis. Talis aūt actio nō est ignis in aīa. Et ꝓpter hoc rō non ꝓcedit. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō ē: q: assumptū est verū de eo qd̄ patit̄ ab agēte p modū influētie. Ignis aūt in aīam nō agit per modū influentie: sed p modū detinētis. vt ex dictis pꝫ: Et ideo rō est ad propositū. ¶ Ad quartā rn̄detur negādo consequentiā. Et rō est q: licet nō sit aliquis cōtactus corporalis inter aīam ⁊ corpus: est tamen inter eos aliquis contactus spūalis.

Sicut etiam motor celi cū ſit ſpūalis: ſpūali contactu tangit celum: ipſum mouēs per modicum: quo dr̄ contriſtans tangere: ſicut dicitur in primo de celo: et hic modus ſufficit ad actionē. ¶ Ad qntam r̄ndetur: q̄ ſpūs dānati nunq̄ eſt extra īfernum. niſi ex diſpenſatiōe diuina: vel ad inſtructionem: vel ad exercitium electorum. Vbicūq̄ autē extra infernū ſint: ſemper tamen vident ignē inferni: vt eis in penam ꝑparatū. Vnde cū iſta viſio ſit imediate affligens: vbicūq̄ ſūt ab igne inferni affliguntur. ſicut et captiui extra carcerē exiſtentes: a carcere quodāmodo affliguntur: dum vident ſe ad carcerē dānatos. Vnde ſicut gloria electorum in nullo minuitur: nec q̄ztum ad ꝑmiū eſſentiale: nec q̄ztum ad accidētale. Si aliquando extra celū empireū ſint qui quodāmodo in eorū gloriā cedit: ita ēt in nullo minuitur pena dānatorum: ſi extra infernum ex diſpēſatione diuina ad tempus ponantur. Et hoc eſt: qđ dicit gloſa ſuper illud Jacobi. iij. Inflāmat rotam ec. Diabolus vbicūq̄ ſit ſiue ſub aere ſiue ſub terra ſecum fert tormēta ſuarum flāmarum. Obiectio aūt ꝓcedit: ac ſi ignis corporeus affligeret ſpūs imediate. ſicut affligit corpora.

Videtur q̄ ſic procedit' tur Et videt' q̄ dānati non videant gloriam beatorum. ¶ Primo ſic. Magis diſtat ab eis gloria beatorū: q̄ ea que in hoc mundo aguntur. Sed ipſi nō vident ea: que circa nos aguntur: vt dicit Gregorius in moralibus. xij libro. Ergo multo minus poſſunt videre gloriā beatorū. ¶ Secundo ſic. Id qđ conceditur in p̄nti vita pro magno munere ſctis: nō conceditur dānatis. ſed Paulo p magno munere eſt conceſſum vt videret vitam illam qua beati eternaliter in deo viuunt: vt dicit. ij. Cor. xij in glo. Ergo dānati ſanctorū gloriā nō vident. ¶ Tertio ſic. Conſideratio pene inimici terrore: ſicut cōſideratio glorie generat gaudiū. Sed in dānatis nullū erit gaudiū. Ergo nō videbunt gloriā ſanctorum. ¶ In oppo. eſt euangeliū preſens vbi dr̄: q̄ diues in tormētis poſitus: vidit Abraam: et Lazarū in ſinu eius. ¶ Reſpōdeo dicēdum: q̄ dānati ante diē iudicij videbunt beatos in gloria: nō hoc modo: q̄ gloria eorū qualis ſit cognoſcāt. ſed ſolummodo cognoſcēt eos eſſe in gloria inextimabili: et ex hoc turbabuntur: tum propter inuidiam dolentes de felicitate beatorū. tū ꝓpter hoc quia ipſi talem gloriā amiſerūt. Sapientie. v. dr̄ de impijs. Videntes turbabuntur timore terribili. Sed poſt diem iudicij omnino viſione beatorū priuabuntur. nec tamen ex hoc eorum pena minuetur: ſed augebitur: q2 memoriam habebūt glorie beatorum: quā in iudicio viderunt: vel etiam ante iudicium. Et hoc erit eis in tormentū. ſed vlterius affligentur ex hoc quod videbunt ſe indignos reputari etiā videre gloriam: quā ſancti merentur videre. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā reſpondetur negando ꝯñam. Et ratio eſt. q2 non eſt ſimile de vno et de alio. Quia ea que in hac vita aguntur: non ita affligerēt damnatos in inferno. ſi viderentur: ſicut gloria inſpecta beatorum. Vnde non ita oſtenduntur damnatis ea: que hic aguntur. ſicut oſtenditur gloria ſanctorū: quia ea q̄ hic aguntur: oſtenduntur eis quidem ea que in eis triſtitiam agere poſſunt. ¶ Ad ſecundum r̄ndetur negando ꝯſequentiam. Et ratio eſt quia non ſimile. Paulus inſpexit vitam illam qua ſancti cū deo viuunt: eā experiendo: et in futurū perfectius ſperando quod nō eſt de dānatis. Et ideo nō ē ſimile. ¶ Ad tertiū r̄ndetur negando conſequentiā. Et rō eſt quia vt dicit dñs Bonauentura ſuper illud: Letabitur iuſtus cū viderit vindictā ec. Conſideratio beatorū non ſiſtit in pena. q̄ afflictiua. ſed fertur vlterius ad iuſta et optime et digne inflicta Et talis conſideratio generat letitiam in mentis gaudium. Similiter nec conſideratio malorum ſiſtit in bono glorie: bonum: ſ

q: perditum. Et hec conſideratio generat dolorem: ⁊ ita damnati affliguntur ⁊ dolēt videntes gloriam beatorum.

AD tertiā. q. ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ dānati nō vellēt oēs alios eſſe damnatos.

¶ Primo ſic. ex euāgelio ꝑſeutu: vbi diues dānatus rogabat ꝓ fratribus: ne venirēt in locum tormentoꝝ. Ergo cū dānati hēant multos ꝯſanguineos: mallēt eos eē beatos: q̄ꝫ ꝯdēnatos. ¶ Scḋo ſic. Affectiōes iordinate in īferno a dānatis nō auferuntur. Sed aliq dānati iordinate dilexerunt ſuos nō dānatos. Ergo nō vellēt eorū malum: qḋ eſt eſſe eos dānatos. ¶ Tertio ſic. Dānati nō deſiderāt augmētū ſue pene. Sed ſi plures dānarētur: maior eſſet dānatorū pena. ſicut ēt multiplicatio btōrum amplificat eorū gaudiū. Ergo dānati nollēt oēs alios dānari.

¶ In oppo. ē illud: qḋ dr̄ Yſa. xiiij. ſup illḋ Surrexerunt de ſolijs. dicit glo. Solatū ē malorū habere ſocios penarū. ¶ Rn̄deo dicendū: ꝙ dānati vellēt oēs bonos eē dānatos. Iſta ꝯcluſio patꝫ. tum q: in dānatis maxime viget inuidia. Ergo dolēt de felicitate bonorū: ⁊ eorum dānationem appetunt. ¶ Secūdo ſic. Sicut in beatis in pria eſt pfectiſſima charitas. ita in dānatis erit pfectiſſimū odium. Unde ſicut ſcti gaudebūt de oibus bonis: ita ēt mali de oibus bonis dolebunt. Un̄ felicitas ſcōꝝ ꝯſiderata: eos maxime affligit. Un̄ dr̄ Yſa. xxvi. Uideant ⁊ ꝯfundant̄ zelantes ppl̄i: ⁊ ignis hoſtes tuos deuoret. Unde pꝫ: ꝙ vellēt oēs bonos eſſe dānatos. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad primā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et ad auctoritatē īductā dicendū eſt: ꝙ nō dixit hec diues ex charitate: cū nullā haberet ſed ex timore ſeruili: ne ex eorū ꝯſortio eius pena augeret̄. Eſt tn̄ notandū: ꝙ licet tanta ſit inuidia in dānatis ꝙ ēt ꝓpinquorū glorie īuideant: cum ipſi ſūt in ſūma miſeria: tamē minus inuidēt ꝓpinqs: q̄ꝫ alijs. q: maior eēt pena ſi oēs ꝓpinqui dānarent̄: ⁊ alij ſaluarētur: q̄ꝫ ſi aliq de ſuis ꝓpinquis ſaluarentur. Et exinde fuit: ꝙ diues ille dānatus petijt fratres ſuos a dānatiōe eripi. Sciebat eni: ꝙ aliq aliorū eriperētur. Maluiſſꝫ tn̄ frēs ſuos cū oib⁹ alijs dānari. ¶ Ad ſecūdaꝫ reſpōdetur negando ꝯn̄am. Pro quo nota: ꝙ dilectio que nō fundat̄ ſup honeſtū: facile reſcindit̄: ⁊ pcipue in malis hoibus: vt dr̄. ix. Ethi. Tn̄ dānati nō ſeruabūt amicitiā ad eos: quos iordinate dilexerunt. ſed in hoc volūtas eorū remanebit ꝑuerſa ꝙ cām iordinate dilectiōis adhuc diligent. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et rō eſt. q: licet ex dānatorū multitudie pena ſingulorꝫ augeatur: tn̄ tm̄ ſuperexcreſcet odium ⁊ inuidia: ꝙ magis eligent torqueri cuꝫ multis: q̄ꝫ minus ſoli.

¶ In dn̄ica ſcḋa eſt euangeliuꝫ. Homo q̄dam fecit cenam magnam ⁊c. Luc. ix. Circa quod poſſunt diſpu. ſe. q.

¶ Primo: vtrꝫ cena beatitudinis ſanctis preparata: conſiſtit in bonis corporis.

¶ Scḋo: vtrꝫ occupatio ⁊ ſolicitudo reꝝ tpalium hominem excludat a cena eterne beatitudinis.

¶ Tertio: vtrꝫ homines peccatores ſint compellendi bonum facere.

AD primaꝫ. q. ſic ꝓcedit̄. Et vr̄ ꝙ cena btitudinis ſcis ꝑparata ꝯſiſtat in bonis corpis. ¶ Primo ſic. Nō a plib⁹ dr̄: ipoſſibile ē eſſe falſuꝫ totaliter: vt Cōmētator dicit iij. de aīa ⁊ Phūo vij. Ethi. ꝙ opīo nō ꝑditur quā ppl̄i multi famāt. Sed maior hominū multitudo cinat̄ ad querēdū delectatiōes corporales: ⁊ corporalia bona: quaſi finē. Ergo finis humane vite in corporalibus bonis ꝯſiſtit. Finē hūane vite dicim⁹ btitudinē. Ergo btitud. in bonis corporis querēda ē. ¶ Scḋo ſic. Quāto aliqḋ bonū eſt cōmunius: tāto ē diuinius: vt pꝫ. j. Ethi. Sꝫ bonū corporale cōiuſ ē q̄ꝫ ſpūale. q: corporale ēt ad bruta aīalia ſe extēdit: nō aūt ſpūalia. Ergo corpale onuꝫ ſpūali ꝑeminet. Ergo talia bona ſenſibilia veniēt in btitudine

offerēda btis. ¶ Tertio ſic. Hō ex anima
⁊ corpe ꝯſtituitur. Ergo bonū hoīs dʒ eſſe
cōe aīe ⁊ corpi. Sʒ bonuʒ ſpūale nō pōt eē
cōe corpori. bonuʒ āt corporale pōt eſſe cōe
aie: inq̄ʒtuʒ aīa. de corporalibꝰ delectatur.
Ergo cena btitudinis magis ꝯſiſtit in bōis
corporalibꝰ q̄ʒ ſpūalibꝰ. ¶ Quarto. Quū
btitudo teſte Boetio ſit ſtatus oīuʒ bono⸗
rū aggregatiōe pfectꝰ: in cena btitudis nul
luʒ oblectamētū ibi deficiet. Ergo ī ea dele
ctatiōes ſēſibꝰ: ⁊ bōa ſēſibilia crūt: alias nō
vř pfecta ⁊ plena btitudo. ¶ In oppo. ar⸗
guitur ſic. Btitudo ē ſūmuʒ bonum hoīs.
Ergo ī pcipuis bonis hoīs ē q̄rēda: ⁊ po⸗
nēda. Sʒ bōa aīe ſunt nobiliora: q̄ʒ bona
corpis. ſicut ⁊ aīa corpe nobilior ē: Ergo ce
na btitudis eterne ꝑpata ſciis: in bonis ſpi
ritualibꝰ ꝯſiſti. ¶ Rñdeo dōm. Error fu
it ſtulti Machometi: q poſuit felicitateʒ ⁊
btitudinē futurā in corꝑalibus delectationi
bꝰ ciboꝝ: ⁊ potuuʒ: ⁊ venereoꝝ. q error nō
ſolū apd̄ xpiane religiōis cultores: ſʒ ēt apd̄
gētiles phōs: q btitudinē noueruut in opi⸗
bꝰ itellectiue ptis ꝯſiſtere: iudicatur beſtia⸗
lis: vitā hmōi voluptuoſā nō hoīuʒ ſed pe
cuduʒ eē aſſerētes: vt pʒ. j. Ethi. Uñ vt hūc
errorē oēs dāntꝰ reprobuʒ: ⁊ ſtultuʒ. Argui⸗
tur ſic. i. pūti euangelio. Dr. n. q̄ cena erit
magna. i. de magnis ⁊ p̄cioſis rebꝰ: ⁊ excel
lētiſſimis. Uñ de ea dř illud Iſa. xiiij. Ocu
lus nō vidit: nec auris audiuit: nec in cor
hoīs aſcēdit: q ꝑparauit deꝰ diligētibꝰ ſe.
Sʒ bona aīe: ⁊ bona ſpiritualia ſunt maio
ra bona: q̄ʒ ſenſibilia bona. Sic ergo cena
future btitudis ꝯſiſtit in guſtu bonoꝝ ſpūa
liuʒ: ⁊ nō ſēſibiliuʒ. Uñ cena illa dř magna
q: iextimabilis. Geñ. xv. Ego merces tua
magna nimis ē itermiabilis. Baruch. iiij.
O iſrael q̄ʒ magna ē domꝰ dñi: ⁊ igens
locꝰ poſſeſſiōis eiꝰ: nō extermiari nō pōt: q:
tā cibꝰ q̄ʒ ille q miſtrat deus ē: ⁊ ſūmuʒ bo
nuʒ. Pſ. Inebriabuntur ab vbertate do⸗
mus tue: ⁊ torrēte voluptatis tue potabis
eos. ¶ Scd̄o arguitur ſic. Quom btitudo
ſit naturaliter ab oībꝰ hoībus deſiderata:
noiat vltimuʒ hūane vite finē. Finis auteʒ
cuiuſʒ rei vel ē opatio ꝓpa: vel ꝑ opatiōeʒ
ꝓpriā ad finē venit. Quom āt forma ꝓpa
ſit in q̄lʒ re opatiōis ꝓpe p̄ncipiuʒ. Forma
āt ꝓpa hoīs inq̄ʒtuʒ ē hō ſit rōnalis aīa:
opʒ q̄ vel in ipſis actibꝰ rōalis aīe cōpare
tur. Hec āt bōa aīe dñr. Uñ neceſſe ē bti⸗
tudinem ponere in bonis aīe: ēt ſʒ phōs.
Nō āt aliq vt Epicurei: ⁊ Machometꝰ
in bonis corpis btitudinē poſuerūt: ex hoc
ꝓuenit: q̄ ſeipſos qd eēnt ignorabāt. Non
n. cognoſcebāt ſe: ſʒm illō qd̄ in eis ē meliꝰ:
q̄ coꝝ eē ſoꝛtaliter cōplet: ſʒm illō qd̄ ō eiſ
exteriꝰ appet: ⁊ ſʒ hoc btitudinē ſuā in bo
nis exterioribꝰ poſuerūt. Multi alijs rōibꝰ
reprobauimꝰ hūc errorē in tractatu nr̄o cō
tra Machometū: nūc breuiter iſta ſufficiāt.
¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad primā rūde
tur negādo ꝯñaʒ. Et rō ē: q: multoꝝ opio⸗
nē nō ē neceē eē verā ſimpliciter: ſʒ ſʒ ptē.
Multitudo āt hoīuʒ in bonis corpis btitu
dinē ponētiū: q̄ʒtuʒ ad hoc: verā opionem
hʒ: q̄ illō qd̄ optimū ſibi eſtimāt: hoc ſuaʒ
btitudinē eē putāt. Et q̄ʒtū ad hoc coꝝ opi
nio vera ē. ſ. q̄ optimū hoīs ē btitudo. Nō
āt opʒ: q̄ ſit vera: q̄ʒtū ad hoc: q̄ ponāt eā
in bonū corpis: q: hec opio ꝓcedit ex falſa
radice: q: ſ. extimāt ſe eſſe p̄ncipaliter id
qd̄ ſūt ſʒm corpa. ¶ Ad ſcd̄am rñdet negā
do ꝯñam. Et rō ē: q: dupliciter aliqd dř eē
cōe. Uno mō ꝑ p̄dicationē. Hmōi āt cōe:
nō ē aliqd idē nūero ī diuerſis reptū: ⁊ hoc
mō hʒ bonuʒ corpis cōitatē. Alio mō ē ali
qd cōe ꝑ pticipationē vniꝰ: ⁊ eiuſdē rei: ſʒ
numeꝝ. Et hoc mō bonuʒ cōius ē diuiniꝰ.
Et hec cōitas maxime pōt in hiis: que ad
animam pertinent: inueniri: q: per ipſuʒ at
tingitur ad id qd̄ eſt cōe bonuʒ oibus re⸗
bus. ſ. deum. Et ideo ꝓcedit. ¶ Ad tertiaʒ
rñdetur negando conſequentiam. Et rō ē:
q: licet homo ex aīa ⁊ corpe ꝯſiſtat: tñ eſſe
ex anima: ⁊ non ex corpore habet. Unde
etiā beatitudo hominis principaliter ⁊ ori
ginaliter in bonis anime ꝯſiſtit. Sicut eniʒ
corpus eſt ꝓpter animā: ſicut ꝓpter fineʒ: ⁊

materia propter formā: vt pꝫ. ij. De aīa: ita ⁊ bona corporis ordinātur in aīe bona: vt ī finem. Vn̄ in bonis corporis beatitudo principaliter cōſiſtere nō pōt. ¶ Ad quartā rn̄detur negando cōſequētiā. Et rō eſt: q2 cū vera beatitudo hoīs que ſperat̄ in alia vita: cōueniat hoīs ſm illud: qđ nobiliſſimū eſt in eo: qꝫ eſt intellectus: ⁊ reſpectu nobiliſſimi obiecti: qđ eſt ipſe deus: delectatiōes que ad beatitudinē pertinēt nō ſenſibiles: q̄ cōes ſunt porcis ⁊ aſinis: aliiſq3 aīalib⁹ brutis: dicēde ſunt: ſꝫ ſpūales: in q̄bus cōicant⁹ cū angelis. Vn̄ delectatiōes ſenſibiles q̄s ponit Machometus: nō pertinēt ad beatitudinē hoīs: imo nec beatitudo vera ſuſtinet huiōi delicias: ſꝫ abſtrahit ab eis. Vn̄ argumētum eius nullum eſt.

AD ſcđam. q. qua querit̄: vtꝝ occupatio: ⁊ ſolicitudo rerū tpaliū hoīem excludat a cena eterne beatitudinis. Et videtur q2 nō. ¶ Primo ſic. Solicitudo rerꝝ tpaliū eſt licita: Ergo ⁊c̄. Cōſequētia ē bona. Añs ꝓbatur ſic. Ad p̄ſidētē enī ꝑtinet ſolicitū eſſe de his: q̄bus p̄eſt ſm illud. Ro. xij. Qui p̄eſt in ſolicitudine: Sꝫ hō p̄eſt ex diuina ordinatiōe rebus tpalibus: ſm illud Pſ. oīa ſubieciſti ſub pedibus eius: oues ⁊ boues ⁊c̄. Ergo homo cū debeat habere ſolicitudinē de rebus tpalib⁹: nō dꝫ ꝓinde ꝑuari eterna beatitudīe. ¶ Scđo ſic. Nullus priuatur eterna beatitudine faciēdo ea: q̄bus ſua ſuſtētetur maxime dicēte dño: i ſudore vultus tui veſceris pane tuo. Geñ. i. ⁊ ꝓuerbio. vi. Vade ad formicā o piger: ⁊ cōſidera vias eius ⁊ diſce ab ea: que cū nō habeat ducē: nec ꝓceptorē: parat in eſtate cibū ſibi: ⁊ cōgregat in meſſe: qđ cōmedat in hieme. Sꝫ homo neceſſe hꝫ eſſe ſolicitū circa tpalia: vt ſuſtētet vitā ſuā: ſm Apoſtolum. ad. Theſa. iiij. Qui nō vult operari: nō māducet: Ergo ⁊c̄. ¶ Tertio. Solicitudo tpaliū q̄ñq3 ꝑtinet ad opa miſcordie: puta cū ſolicitudinē hꝫ ad ꝓcurandū negocia pupilloꝝ: ⁊ paupeꝝ. Vn̄ ad Heb. e. vi. dic̄ Apoſtolus: Cupimus vnūquēq3 veſtrū eandē oſtētare ſolicitudinē. Ergo ſolicitudo ⁊ occupatio tpaliū nō excludit quēq3 a btitudine. ¶ In oppoſitū eſt euāgeliū p̄ñs: vbi dicitur de illis: q̄ propter occupatiōes terrenoꝝ ſe excuſabāt: q2 nemo illoꝝ virorum q̄ vocati ſunt: guſtabūt cenā meam. ¶ Rn̄deo dicendū: q2 dupliciter aliq̄s pōt occupari circa terrena. Uno mō nō tanq3 circa finē vltimū: ⁊ p̄ncipaliter bona: ſꝫ ſicut circa organa ⁊ inſtrumēta puenīēdi ad ꝯſequendum: ⁊ ꝑguſtandū bona ſpūalia. Et tunc ē ꝯcluſio: q2 cum talis ſolicitudo: ⁊ occupatio ſit licita: maxime cum homo nō apponit ibi ſtudiū ad tpalia ꝓcurāda: q2 ꝓpter hoc hō a ſpūalibus: q̄bus p̄ncipaliter inſeruire dꝫ retrahatur: nō excludit hoīem a btitudine: pꝫ cōcluſio: q2 talis licita eſt: ⁊ ſine peccato. Secundo. Aliquis occupatur circa tpalia: tanq3 circa finem: ⁊ tanq3 precipua bona: ⁊ de tali ſolicitudine ⁊ occupatiōe eſt talis cōcluſio: q2 eſt illicita: ⁊ nō excuſat a peccato: ⁊ excludit a regno ſiue beatitudine celi. pꝫ cōcluſio: q2 nihil eſt diligēdū tanq3 finis terrenarū pſonarū. Et iō ſaluator noſter in p̄ñti euāgelio excuſantes ſe de emptiōe ville: et ꝓbatiōe boū: ⁊ de traductiōe vxoris: noluit excuſatos habere. c. ſ. dicēs: dico vobis: q2 nemo viroꝝ illoꝝ q̄ vocati ſunt: guſtabit cenā meā. Per illū q̄ villā emit intelligūtur vt dicit Aug. occupati circa honores: ⁊ diuitias vt ſupbi: q̄ volūt aliis dn̄ari. Per iuga boum itelligūtur nimiū occupati circa terrena: ⁊ ꝑ cupiditatē ſm ſuū ibi ꝯſtituentes: vt auari. Per eū q̄ vxorē duxit: intelligūtur carnales: ⁊ laſciui occupati circa luxuriā ⁊ voluptates. Ad iſta tria vicia reducūtur oīa excludētia a btitudie celeſti: ſm qđ dic̄ Jo. i. cano. ij. c. Oē qđ ē i mūdo: aut ē ꝯcupiſcētia carnis. aut ꝯcupiſcētia oculorū. aut ſupbia vite. ¶ Ad rōes i oppoſitū. ¶ Ad primā rn̄detur: q2 rō ꝓcedit de ſolicitudine licita. Tpalia enim bona ſubiecta ſunt homini: vt eis vtatur ad neceſſitatem: non vt in eis finem conſtituat: et ſuperflue

circa ea ſolicitetur. Et talis non excludit a
beatitudine celeſti. ¶ Ad ſecūdaꝫ rñdetur
eodē modo: q: ſollicitudo eius qui corpo-
rali labore panē acquirit: nō eſt ſuperflua
ſed moderata. Et ideo Hieronymus dicit
Labor exercēdus eſt: ſollicitudo tollenda
ſ. animi inquietans. Et talis ēt non exclu-
dit. ¶ Ad tertia rñdetur: ꝙ ēt ſollicitudo
temporaliū in operibus miſericordie cum
ordinetur ad fines caritatis: licita eſt: niſi ſit
ſupflua. Et iō ēt talis nō excludit a regno.

D tertiā. q. ſic ꝓcedit. Et
videtur ꝙ infideles nō ſint
cōpellendi ad fidē. ¶ Pri
mo ſic dr̃. Mat. xiij. ꝙ ſer
ui patrisfamilias dixerunt
ei: in cuius agro erant ziza
nia ſeminata: vis imus ⁊ colligimus ea: ⁊
ipſe rñdet: minime: ne forte colligentes ziza
nia: eradicetis cū eis ſimul ⁊ triticum. Ubi
dicit Criſo. Hoc dixit dñs prohibens occi
ſiōes fieri. Quom ergo ſine occiſiōis peri
culo infideles nō poſſint cōpelli: videtur ⁊
ꝙ nō ſint cōpellendi. ¶ Secūdo. In decre
tis di. xlv. dr̃ ſic de iudeis: Precipit ſancta
ſinodus: nemini deinceps ad credendū vi
inferre. Ergo pari rōne nec alij infideles
ſunt ad fidem cogēdi. ¶ Tertio ſic. Dicit
Aug. ꝙ cetera pōt homo nolens: credere
vero niſi volens. Sed volūtas cogi nō pōt
Ergo infideles nō ſunt cogendi ad fidem.
¶ In oppoſitū eſt euangeliū pñs. vbi dr̃.
Exi in vias: ⁊ ſepes cōpelle intrare: vt im-
pleatur domus mea. Sed hōies intrant in
domū dei. i. eccleſiam p fidem. Ergo aliqui
ſunt cōpellendi ad fidem. ¶ Rñdeo dicen
dū: ꝙ infideliū quidā ſunt qui nunq̄ꝫ rece
perūt fidē: ſicut gentiles ⁊ iudei. Et de tali
bus ↄclusio eſt: ꝙ nullo modo compellēdi
ſunt ad fidē: vt ipſi credant. Rō eſt q: cre
dere volūtatis eſt. Secūda ↄclusio. Infide
les predicti licet nō ſint cōpellēdi: vt credāt
tñ ſunt cōpellendi a fidelibus: ſi facultas aſ
ſit: vt fidem nō ipediant: vel blaſphemijs vel
malis pſuaſiōibus: vel ēt aptis perſecutiōi-
bus. Et inde eſt ꝙ propter hoc fideles xp̄i
ↄtra infideles bellū mouent. nō quidē vt eos
ad credendū cogāt: q: ēt ſi eos viciſſent ⁊
captiuos haberēt: in eorū libertate relinq-
rentur: an credere vellēt: ſed ꝓpter hoc vt
eos cōpellant ne fidē xp̄i ipediāt. Alij enī
ſunt ifideles: qui quãq̄ꝫ fidē ſusceperunt: ⁊
eā ꝓfitent: ſicut heretici: vel quicūq̄ꝫ apo-
ſtate. Et de talibus ē tertia ↄclusio: ꝙ tales
ēt corporaliter ſūt cōpellēdi: vt impleant
qō ꝓmiſerūt: ⁊ teneāt: qō ſemel ſusceperūt
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdet
negādo ↄñam. Ad auctoritatē rñdet: ꝙ ita
itelligitur: vt dicit Aug. ↄtra epiſtolā Per
miniani. ꝙ qñ metus iſte nō ſubeſt: ⁊ qñ ita
cuiuſcūq̄ꝫ crimen notū eſt: ⁊ oibus execra
bile apparet. Et vt vel nullos prorſus: vel
nō tales habeat defenſores p quos poſſit
ſciſma ↄtingere: nō dormiat ſeueritas diſci
pline. ¶ Ad ſecūdā rñdetur: ↄcedendo ſi
nullo modo fidē receperūt. ¶ Ad tertiam
rñdetur negādo ↄñam. Et rō eſt: q: ſicut vo
uere ē voluntatis: ⁊ reddere neceſſitatis: ita
accipere fidē eſt voluntatis: ſed tenere iam
acceptā eſt neceſſitatis. Et ideo heretici ſūt
compellendi: vt fidē teneāt. Si obijcitur ꝙ
Paulus fuit cōpulſus ad credendūꝫ: cum
eſſet iudeus: dicit n. Aug. ad Bonifacium
comitē: vbi eſt ꝙ ipſi clamare ↄſueuerunt:
liberū eſt credere vel nō credere. Cui xp̄s
vim intulit. i. cognoſcāt in paulo prius cogē
tē xp̄m: ⁊ poſtea docentē. rñdetur: ꝙ xp̄us
nō coegit paulū credere: ita vt inuitus cre
deret: ſed coegit eū ⁊ cōpulit ne fidē xp̄i: ⁊
eccliam pſequeretur: ſicut faciebat. Unde
ipſe viſo miraculo: volūtarie ſe obtulit ad
faciendū quicquid ei xp̄s pciperet. Unde ait
Dñe quid me vis facere: volūtarie ſe offe
rens ad oēm obedientiā. Et dñs ad eum.
Ingredere in ciuitatē: ⁊ tibi dicet: quid te
oporteat facere. Et ibi doctus fuit a xp̄o p
ſpiritum ſanctū: de oibus ad fidē ꝑtinenti-
bus p pdicationē ipſius.

¶ In dñica tertia legitur euangeliū. Erāt
appropinquantes ad ieſum publicani ⁊c̄.

Luce.xj. Circa qđ poſſunt diſputari ſe.q:
¶ Primo: vtrum angeli gaudent de pec-
catoribus penitentiam agentibus.
¶ Scđo: vtrum angelus plus gaudeat de
vno pcōre agente pniam: q̄z de nonaginta
noūe iuſtis: qui nō egent penitentia.

Ad primā.q. ſic ꝓcedit. Et vi-
detur ꝙ angeli bti gaudeant
de pcōribus agētib⁹ pniam.
Sicut gaudiū ꝯtrariatur tri-
ſtitie: ita pnie ꝯtrariatur pec-
catū. Sed angeli nō triſtant: aut dolent de
malis eorū: quos cuſtodiūt: q: Apo.xxi. dici-
tur. ꝙ in celeſti hieruſalē nec luctus nec do-
lor eſt. Ergo nec ipſi gaudent de aliquo ꝙ
agat pniam. ¶ In oppoſitū ē euangelium
pn̄s. ¶ Rūdeo dicendum: ꝙ angeli gau-
dēt ſuper ꝯuerſiōe pcōrum agentiū pniaꝫ:
⁊ hoc triplici rōne. Primo: q: ſue cuſtodie
vidēt tā glioſuꝫ fructū. Cuilibet.n. hoi ad
cuſtodiā angelus ab ortu natiuitatis depu-
tatus eſt: vt ait Hiero. Sicut ergo medic⁹
gaudet: qn̄ videt circa infirmū: ſue curatio-
nis fructū: ſic angelus multū gaudet: cū vi-
det circa hoiem: ſue cuſtodie fructum. Et
Ber. ſuper canti. Gaudēt angeli in ꝯuer-
ſione ⁊ pnia pcōrum. ſalutē hoium ſitiētes
lachrymas penitētū vinū eorū. Secundo
gaudent: q: ex pcōribus ꝯuerſis vidēt adi-
plere numerū eorū. Nā eorū ruina repara-
tur de hoibus: Tertio: gaudent: q: vident
in laudādo deū: tale ſe habere ꝯſortiū. Pri-
mo enim ſola natura angelica laudabat de-
um: ſed nature illi addita eſt natura huma-
na. Unde nūc veraciter dici pōt illud Iob
xxxviij. Quom me laudarent aſtra matutina. i.
angeli ⁊ iubilarēt oēs filij dei hoc expectat
ad laudē hoiuꝫ. Dn̄s Bonauētura ſuper
Lucā dicit angelos gaudere de pnia pec-
catoris: ꝓpter ſeptē. Primo: q: deſtruitur
culpa. Scđo: q: recuperatur iuſtitia. Tertio:
q: ꝯfutat demonū ſuperbia. Quarto: q: ef-
ficax efficitur angelorū cuſtodia. Quīto: q:
reparatur eccl'ia. Sexto: q: placatur ira di-
uina. Septimo: q: reſtaurat hieruſalē ſup-
na. ¶ Ad rōnem in oppoſitū rn̄detur ne-
gādo ꝯn̄aꝫ: Et rō eſt: q: nō eſt ſimile de gau-
dio ⁊ triſtitia. Beatitudo.n. qua fruuntur
angeli: admittit gaudiū ſed nō triſtitiā. Un-
de angelus bt̄us eſt ſuſceptibilis gaudij: ſꝫ
nō triſtitie. Ubi.n. eſt triſtitia ⁊ dolor: nō ē
pfecta btitudo. Unde dr̄ Apo.xxi. Mors
vltra nō erit: neq̄ꝫ luctus: nec clamor: ſꝫ nec
vllus dolor. ſed angeli ſunt perfecti beati.
Ergo de nullo dolēt. Et ideo gaudere pōt
angelus de ſalute hoium: q̄uis triſtetur
de damnatione.

Ad ſcđam.q. ſic ꝓceditur. Et
videt ꝙ angelus nō gaude-
at plus ſuper vno pcōre pe-
nitentiā agēte: q̄ꝫ ſuper. xcix
iuſtis ⁊c̄. ¶ Primo ſic. Qđ ē meli⁹: ē ma-
gis diligendū. ⁊ per ꝯn̄s amplius gauden-
dū: q̄ꝫ minus bonū. Sed maius bonū eſt.
xcix. iuſti: q̄ꝫ vnus penitēs. Ergo angeli bti
gaudēt de. xcix. iuſtis: q̄ꝫ de vno pcōre pe-
nitēte. ¶ Scđo ſic. Qđ ē diutius maius: ē ma-
gis diligendū ⁊ eligendū. Sed bonū inno-
cētie: eſt diuturnius. Ergo magis diligit
ab angelis. ¶ Tertio ſic. Reſurgēs nunq̄ꝫ
redit ad tantā dignitatē: q̄uis redire poſ-
ſit ad tantā caritatē. Ergo plus eſt diligen-
dus inocens q̄ꝫ penitēs. ¶ In oppo. ē euā-
geliū pn̄s. ¶ Rūdeo dicendū: ꝙ iſta litte-
ra pōt itelligi dupliciter. Uno mō reſpectu
redēptiōis humane nature. ⁊ ſic deus vel
angeli dicūtur gaudere plus de vno pcōre
i. agente pniam. i. de redēptiōe huāni gene-
ris: q̄ꝫ de. xcix. iuſtis: q: in ea eſt maior ma-
teria gaudij: q̄ꝫ in oībus alijs operib⁹: non
q: melior ſit pcōr penitēs: q̄ꝫ. xcix. iuſti. Unī
in redēptiōe huāni generis plus operatus
eſt de⁹: q̄ꝫ in ꝯſeruatiōe totius multitudinis
celeſtis: q: hoc ē manifeſtatiuū maioris po-
tētie: q: eſt maioris prudētie ⁊ maioris mi-
ſericordie. Maioris potētie: q: maius eſt iu-
ſtificare impiū: q̄ꝫ creare celū ⁊ terrā. Ma-
ioris prudētie. q: Iob. xxvj. prudētia ei⁹ per-
cuſſit ſuperbū. Maioris demētie ſiue mi-
ſericordie. Unde Luce.j. per viſcera miſe-

cordie dei noſtri in qbus viſitauit nos oriens ex alto. Maior ẽt fuit in xp̃o aſceſſio: maior ẽt hũani generis ſublimatio. ẜm illõ Pš. Qm̃ eleuata eſt magnificẽtia tua ſuper celos. Unde hoc itelligitur quãtũ ad cãm nrẽ pn̄tẽ. ſ. hũani generis redẽptiõem in qua maior ẽ materia gaudij: qȝ in oibus alijs operibꝰ dei. Scđo põt itelligi de pcõre quolibet peniteñte: tũc ĩtelligit̃ ꝙ angelus plus gaudet ⁊c. q: gaudiũ ẽ magis nouũ: ſi uc q: hȝ alii rõnes gaudij in ↄuerſiõe pcõris: qȝ nõ habȝ de permanẽtibꝰ in iuſtitia.

M. Vel q: pcõr eſt feruẽtior frequẽter: qȝ iuſtus. Vñ hoc nõ refert̃ ad oẽs pcõres nec ad oẽs iuſtos: ſed ad pcõres feruidos poſt ↄuerſiõem: ⁊ iuſtos tepeſcẽtes. Vñ Greg. exẽplificat: ⁊ Beda in glo. Maiꝰ eſt gaudiũ de pcõre: qȝ de iuſto ſtãte: vt dux in bello: eũ militẽ plus diligit: q poſt fugã reuerſus: hoſtẽ fortiter ꝑmit: qȝ eũ q nũqȝ fugit: nec vnqȝ fortiter egit. Et eodem mõ eſt de pcõre: poſt pñiam viriliter agente: ⁊ de iuſto tepido in ſua iuſtitia permanẽte. ℂ Ad rõnes in oppo. ℂ Ad primã rñdet̃: ꝙ non iõ angeli dicũtur plus gaudere de pcõre penitente: qȝ de. xcix. iuſtis: q: ipſe melior: qȝ xcix. iuſti: ſed ꝓpter nouitatẽ rõnis gaudij qȝ hñt de iuentiõe ſiue ↄuerſiõe pcõris: qȝ nõ hñt de alijs ſtãtibus. Vñ dr̃ maius gaudiũ ⁊c. ꝙ ſicut maius eſt gaudiũ de ſanatione ĩfirmi: qȝ de ↄſeruatiõe ſani ℂ Ad ſecũdã rñdetur: ꝙ dicũtur angeli plus gaudere de pcõre: q: penitens frequenter magis hũilis. ⁊ feruidus ac cautꝰ reſurgit. ℂ Ad tertiã rñdetur: ſicut dictũ eſt: ꝙ pẽnitẽs plꝰ diligitur: q: freqñter ſurgit magis feruẽs.

ℂ In dñica quarta eſt euãgeliũ. Eſtote miſericordes ⁊c. Luce. vj. Circa quod poſſũt diſputari. ſe. q.

ℂ Prima: vtrũ miſericordia ad quã hortamur ſit maxima virtutum.

ℂ Secunda: vtrum licitum ſit iudicare de alijs ex ſuſpitione.

D primã. q. ſic ꝓcẽditur. Et videtur ꝙ miſericordia ſit maxima virtutũ. ℂ Primo ſic. Tãto aliqua virtus eſt melior: qȝto facit homiem deo ſimiliorem: q: per hoc eſt hõ melior: qui deo eſt ſimilior. Sed miſericordia maxie facit hoiem deo ſimiliorem: ẜȝ euãgeliũ pñs. vbi dr̃: eſtote miſericordes ſicut ⁊ pr̃ vr̃ miſericors ẽ. Ergo miſericordia ẽ maxima virtutũ. ℂ Scđo ſic. Maxie ad virtutẽ ꝑtinet diuinꝰ cultꝰ. Sȝ miſericordia ꝓfert̃ diuino cultui: ẜȝ illõ Oſee. vj. Miſericordiã volo ⁊ nõ ſacrificiũ. Ergo miſericordia ẽ maxia virtutum. ℂ Tertio ſic ſuper illõ. i. ad Thi. v. Pietas ad oia vtilis eſt: dicit glo. Ambro. Ois ſũma diſcipli xp̃iane in miſericordia ⁊ pietate ẽ. Sed diſciplina xp̃iane religiõis ꝑtinet oẽȝ ṽtutẽ. Ergo ſũma totiꝰ virtutiſ in miſericordia ↄſiſtit. ℂ In oppo. ẽ qđ dicit Apo. Colo. iij. cũ dixiſſet. Induite vos ſicut electi dei viſcera miſericordie: poſtea ſubdit: ſuper oia caritatẽ habete. Ergo miſericordia nõ eſt maxia virtutũ. ℂ Rñdeo dicendũ: ꝙ ſimpliciter caritas qua vnimur deo: ẽ potior ṽtutꝰ in nobis: qȝ miſericordia. Miſericordia aũt iter ṽtutes: q̃ ad ꝓximũ pertinẽt: potior ẽ oi alia. Pro quo notãdũ: ꝙ aliq̃ ṽtus põt ẽẽ maxia dupliciter. Uno mõ ẜm ſe. Alio mõ per cõparatõem ad hñtẽȝ. Scđo ſe qdẽ miſericordia maxia ẽ. Pertinet. n. ad miſericordiã: ꝙ alijs effundat: ⁊ plus ẽ: ꝙ defectꝰ aliorum ſubleuet ⁊ hoc ẽ maxie ſuperioris. Vñ ⁊ miſereri ponitur ꝓpriũ deo. Eiũ hoc maxie eiꝰ oipotentia manifeſtari: ſȝ quo ad hñtẽ: miſericordia nõ ẽ maxia niſi ille q hȝ ſit maxĩus q nullũ ſupra ſe hẽat: ſȝ oẽs ſub ſe. Ei. n. q ſupra ſe hȝ aliquẽ maiꝰ eſt: ⁊ meliꝰ ↄiũgi ſuperiori: qȝ ſupplere defectũ iferioris. Et iõ qȝtũ ad hoiẽȝ: q hȝ deũ ſuperiorẽȝ caritas per quaȝ vnit̃ deo ẽ potior: qȝ mĩa p̃ quã defectꝰ ꝓxiorũ ſupplet. Sȝ iter oẽs ṽtutes q̃ ad ꝓximũ ꝑtinent: potiſſima eſt mĩa ſicut etiã ẽ potioris actus. Nã ſupplere defectus alterius iqȝtũ hmõi ẽ ſupioris ⁊ melioris ℂ Ad rões

in oppoſitum. Ad primam rñdetur: ꝙ per caritatem magis aſſimulamur deo: ꝗ̄ ꝑ miſericordiam: quia per caritatem aſſimulamur deo: tanꝗ̄ ei per effectum uniti. Et idẽ potior eſt: quã miſericordia: per quã aſſimulamur deo: ſm ſimilitudinem operationis. ¶ Ad ſecundam rñdetur: ꝙ rõ bene procedit: ꝙ ꝓferatur exteriori ſacrificio. Et rõ eſt: q: deum non colimus per exteriora ſacrificia ⁊ munera ꝓpter ipſum: ſed ꝓpter nos ⁊ propter proximos. Non enim indiget ſacrificiis noſtris: ſed vult ea ſibi offerri propter noſtram deuotionem: ⁊ proximorum vtilitatem. Et ideo miſericordia qua ſubuenit defectibus aliorum: eſt ſacrificium ei magis acceptum: vtpote propinquius vtilitatem ꝓximorum inducens: ſm illud Hebr. c. vltio. Beneficientie ⁊ communionis nolite obliuiſci. Talibus enim hoſtiis promeretur deus. ¶ Ad tertiam rñdetur negando conſequentiam. Et eſt rõ: q: licet ſumma xpiane religionis in miſericordia conſiſtat: quantũ ad exteriora opera: interior tamen affectio caritatis: qua coniungimur deo: ꝓponderat ⁊ dilectioni ⁊ miſericordie in proximos.

AD ſecundam .q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ non ſit illicitum iudicare aliquem ex ſuſpitione. ¶ Primo ſic. Suſpitio videtur eſſe opinio incerta de aliquo malo. Unde Philoſophus in .vj. Ethi. ponit ꝙ ſuſpitio ſe habet ad verum ⁊ falſum. Sed de ſingularibus contingentibus non poteſt haberi opinio: niſi incerta. Quom ergo iudicium humanum ſit circa humanos actus: qui ſunt in ſingularibus ⁊ contingentibus: videtur ꝙ nullum iudicium licitum eſſet: ſi ex ſuſpitione iudicare non liceret. ¶ Secundo ſic. Per iudicium illicitum ſit aliqua iniuria proximo. Sȝ ſuſpitio mala in ſola opinione hominis conſiſtit: ⁊ ſic videtur ad iniuriam alterius pertinere: Ergo ſuſpitionis iudicium non eſt illicitum. ¶ Tertio ſic. Si iudicium ſuſpitionis ſit illicitum: oportet ꝙ ad iuſtitiam reducatur: q: iudicium eſt actus iuſtitie. Sed iniuſtitia ex ſuo genere ſemper eſt peccatũ mortale. Ergo ſuſpitionis iudicium ſemper eſſet mortale: ſi eſſet illicitum: quod eſt falſum: q: ſuſpitiones vitare non poſſumus: vt dicit glo. Augu. ſuper illud .j. Cor. iiij. Nolite ante tempus iudicare. Ergo iudicium ex ſuſpitione non eſt illicitum. ¶ In oppoſitum arguitur ex pñti euangelio in quo dr̃. Nolite iudicare ⁊c̃. ¶ Rñdeo. Dic ſunt aliqua notanda. ¶ Primo: ꝙ aliquis poteſt iudicare malum de proximo multipliciter. Uno modo ex euidentia facti: cum aliquis iudicat homicidam: q: vidit eum interficere hominem. Et ic eſt concluſio: ꝙ ſic iudicare: nullum eſt peccatum. Alio modo ex ſignis euidentibus: vt ſi aliquis iudicet aliquem fornicatorem: q: vidit eum nudum cum nuda. Et ſic ſimiliter eſt peccatum. Tertio modo ex ſignis leuibus: ⁊ hoc dr̃ iudicare ex ſuſpitiõe. Unde Tulius dicit. Suſpitio importat opinionem mali: quando ex leuibus indiciis procedit. ⁊ contingit ex tribus: vt dicit ſanctus Tho. Uno quidem modo ex hoc: ꝙ aliquis in ſe ipſo malus eſt: ⁊ ex hoc ipſe quaſi conſcius ſue malitie faciliter de aliis malũ opinatur: ſm illud Eccleſiaſtici x. In via ſtultus ambulans cum ipſe inſipiens ſit omnes ſtultos eſtimat. Alio modo prouenit ex hoc: ꝙ aliquis male afficitur ad alterũ. Quom enim aliquis contẽnit vel odit aliquẽ: aut iraſcitur: aut inuidet ei: ex leuibus ſignis opinatur malum de eo: q: vnuſquiſqȝ faciliter credit quod appetit. Tertio modo prouenit ex longa experientia. Unde Philoſophus dicit .ij. Rethor. ꝙ ſenes ſunt maxime ſuſpitioſi: q: multotiens experti ſunt aliorum defectus. Prime autem due ſuſpitionis cauſe: manifeſte pertinent ad peruerſitatem affectus. Tertia vero eã diminuit rõnem ſuſpitionis: inquantum experientia ad certitudinem proficit: que eſt contra rõnem ſuſpitionis. Et ideo ſuſpitio iudicium quoddã importat. Et quanto magis procedit ſuſpitio tanto magis eſt vitioſum. Eſt aũt triplex gra-

duo ſuſpitionis. Primus eſt cum homo ex leuibus indicijs de bonitate alicuius dubitare incipit. Et hoc peccatũ veniale eſt: ⁊ leue: quia ꝓcedit ex humana infirmitate: ſine qua vita iſta nõ ducitur. Et hoc nõ vocatur ꝓprie iudiciũ ſed ſuſpitio. Scd̃s gradus eſt qñ ex talibus ſignis firmiter pro certo maliciã alterius exiſtimat: ſiue ꝙ frater ſuꝰ malus eſt. Et hoc ꝓprie dicitur iudiciũ. q: iudiciũ importat firmam ſententiam. Et hoc eſt peccatũ mortale: ſi malũ quod iudicat d̃ fratre ex leuibus iudicijs: ſit de genere peccati mortalis. Peccatum enim mortale ẽ: quod cõtrariatur caritati. Qñ autem aliquis predicto modo iudicet fratrẽ ſuum: eſt contra caritatem fraternã. Tertius gradus ẽ: quãdo ex leuibus ſignis non ſolũ predicto modo iudicat: ſed etiã procedit ad punitionem fratris: ſicut cum iudex ex ſuſpitione procedit ad aliquẽ condẽnandum. Et hoc eſt grauius. quia nõ ſolum eſt contra caritatẽ: ſed etiam contra iuſticiam ⁊ equitatem. ¶ Ad rationes in oppoſitũ: ¶ Ad primã rñdetur negando cõſequẽtiam. Et ratio eſt: quia licet in humanis actibus nõ inueniatur tanta certitudo: ſicut in demonſtratiuis: eſt tamen aliqua certitudo: ſm̃ quod cõuenit tali materie: puta cũ aliquid per idoneos teſtes ꝓbatur. ¶ Ad ſecũdã reſpondetur negãdo minorem. Dicimus enim: ꝙ ex hoc ipſo ꝙ aliquis malam opinionẽ habeat de aliquo ſine cauſa ſufficienti: indebite condẽnat eũ ⁊ ideo iniuriatur ei. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ꝯñam. Et ratio eſt: ꝙ iuſticia ⁊ iniuſticia eſt circa actus exteriores: ⁊ ſic iudiciũ ſuſpicioſum directe ad iniuſticiam pertinet: quãdo ad actum exteriorẽ ꝓcedit. Et tũc ẽ peccatũ mortale vt dictũ eſt. Iudiciũ aũt interius pertinet ad iuſticiã: ſʒ qd̃ cõparatur ad exterius iudiciũ: vt actus interior ad exteriorẽ: ſicut concupiſcẽtia ad fornicationẽ ⁊ ira ad homicidium.

¶ In dominica quinta eſt euãgelium. Cũ turba plurima irruerẽt in Hieruſalem. ⁊c. Lu. v. Circa quod p̃nt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum ad ſummum pontificẽ pertineãt cauſe maiores in eccleſia.

¶ Secũdo: vtrum retia predicationis cõueniant alijs eccleſijs: ſine auctoritate pape.

AD primam ſic ꝓcedit. Et videtur: ꝙ nõ pertineãt ad ſummũ pontificẽ maiores cauſẽ i eccleſia. ¶ Primo ſic. Correctionẽ eoꝝ qui audire nolunt fratrem corrigentẽ: xp̃s remittit eccleſie. Math. xviij. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c. dic eccleſie: Sed correctio taliũ eſt de maioribus cauſis. Ergo ſequitur: ꝙ maiores cauſe pertineãt etiam eccleſie catholice. ¶ Scd̃o ſic. Apoſtoli alij a xp̃o etiã receperũt ſpũm ſanctũ cum Petro: ⁊ poteſtatẽ remittendi peccata. Luc. xix. Accipite ſpũm ſanctũ: quoꝝ remiſeritis peccata: remittuntur eis. Ergo etiã pertinent iſte cauſe maiores alijs prelatis eccleſie: qui ſuccedunt apoſtolis: ſicut ſummo põtifici: q ſuccedit Petro. Unde in. c. xviij. di. xxi. ſcribitur: ꝙ ceteri apoſtoli cũ Petro pari conſortio honorem ⁊ poteſtatem receperunt.

¶ In oppoſitũ eſt euangeliũ preſens: vbi ſoli Petro dicitur. Duc in altũ. Per qd̃ vt dicit glo. Ambroſij: ⁊ Hiero. in. c. Non turbatur. xxiiij. q. i. ⁊ ſi alijs imperat vt laxent retia: ſoli Petro dicitur. duc in altum. i. in profundum diſputationum. Per quod datur intelligi maiores cauſas Petro eſſe cõmiſſas. ¶ Rñdeo dicendum ꝙ ad ſummum pontificem pertinet determinatio et diffinitio maiorum cauſarũ in eccleſia. Iſta concluſio colligitur: tũ primo ex illo Exo. xviij. vbi Moyſi qui dux ⁊ rex iudeorum fuit: ſicut papa xp̃ianorum: ſm̃ illud Bernardi ad Eugeniũ. Tu es poteſtate Moyſes. Deinde legitur ẽſto tu in populo in hiis que ad deum pertinent: vt oſtendas eis ceremonias: ⁊ ritum colendi deum. Sicut ergo omnes. q. emergentes de lege cultu dei reſeruabantur Moyſi determinande ita omnia que ſunt fidei chriſtiane reſeruantur romano pontifici determinanda ⁊ diffiniẽ

da ⁊ mandanda teneri ⁊ obſeruari. Et propter hoc vt in hoc euangelio dicitur: chriſtus cum alijs apoſtolis imperaret: vt laxarent retia: ſoli Petro inquit: duc in altum. i. in profundum diſputationum: vt ait Ambro. Secundo: hoc idem colligitur ex illo: quod dicit Math. xvij. Dominus ſoli Petro iubet hamo piſcari. Super quo beatus Ambro. dicit: ⁊ habetur in. c. eſt aliud. xxiiij. q. i. Eſt aliud piſcandi genus: quo genere ſolum Petro dominus piſcari iubet dicens. Mitte hamum ⁊c. vbi glo. inquit. Per hamum intellige iuriſditionem: qua Petrus preſuit alijs. Hec ibi. Tertio colligitur veritas concluſionis. quia papa ſolus vocatus eſt in plenitudinem poteſtatis. Alij vero in partem ſolicitudinis: vt teſtatur Leo papa in. c. multum. iij. q. vi. ⁊ Greg. in. c. decreto: ⁊ Julius papa in. c. qui ſe ſcit. ij. q. vi: Ergo ad ipſum ſolum pertinent omnes cauſe maiores de eccleſia. Ex multis alijs poteſt colligi prefata concluſio: ſed iſta ſufficiant. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ad auctoritatem reſpondeo ſecundum glo. Criſo. quod per li. eccleſie intelligitur prelatus eccleſie. Unde dic eccleſie. i. his qui preſunt. Unde papa cum ſit caput ⁊ princeps totius eccleſie: ſibi maxime conuenit de omnibus iudicare: ⁊ omnes delinquentes corrigere: Unde Pelagius in. c. cuncta per mundum. ix. q. iij. Apoſtolica ſedes de omni eccleſia habet poteſtatem iudicandi: ⁊ per conſequens mala quibus homines a deo auertuntur: correctionis diſciplina de medio tollere: ⁊ eradicare vt extra de maio. ⁊ obe. c. ſolite. ¶ Ad ſecundam reſpondetur: quod ratio non procedit. Et ratio eſt: quia determinatio cauſarum pertinet ad poteſtatem iuriſditionis: in qua prefertur omnibus: vtpote caput totius eccleſiaſtici corporis. Auctoritas autem illa. Jo. xix. loquitur de auctoritate ⁊ poteſtate ordinis: quam pariter apoſtoli receperunt.

a Q ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur quod alij prelati eccleſie abſque auctoritate pape laxare poſſint retia predicationis. ¶ Primo ſic. Prelati ⁊ epiſcopi ſunt ſucceſſores apoſtolorum: vt habet glo. Luc. x. Sed apoſtolis immediate iniungit chriſtus predicationis officium dicens. laxate retia veſtra. Ergo epiſcopi immediate habent a chriſto non mediante papa predicandi auctoritatem. ¶ Secundo ſic. Non poteſt aliquis predicare niſi mittatur: dicente apoſtolo ad Ro. x. Quomodo predicabunt niſi mittantur? Sed epiſcopi in perſona apoſtolorum miſſi ſunt ad predicandum a chriſto: iuxta illud Math. vltimo Euntes in mundum vniuerſum predicate euangelium omni creature. Ergo non indigent mitti a papa. ¶ Tertio ſic. Archidiaconis: ⁊ preſbyteris conuenit ex officio ipſorum predicare: vt ſcribitur de. xxv. c. Perlectis: Multo ergo fortius alijs eccleſie prelatis ſuperioribus. ¶ In oppoſitum arguitur ſic. Predicatio pertinet ad iuriſditionem: Sed omnis poteſtas iuriſditionis prelatorum dependet a papa: vt in. c. omnes di. xix. Et. c. ſacro ſancta. di. xxij. ⁊ xxiiij. q. i. loquitur dominus. Ergo alij prelati abſque auctoritate pape laxare retia predicationis non valent. ¶ Reſpondeo dicendum: quod nullus inferior papa poteſt predicare abſque auctoritate pape. Iſta concluſio probatur. Poteſtas que data eſt vni in ſua fontali plenitudine: non eſt in alijs: niſi deriuata ⁊ limitata etiam pro illius voluntate ⁊ ordinatione. Sed poteſtas paſcendi doctrina ⁊ predicatione chriſtianum populum eſt ſoli Petro data: ⁊ in eo ſuis ſucceſſoribus: cui cura totius orbis commiſſa eſt dicente domino. Paſce oues meas. Jo. vltimo. Hoc enim teſte Criſo. nulli apoſtolorum dictum eſt: niſi Petro. Ergo quicunque habet poteſtatem predicandi: habet auctoritatem pape. Secunda. A quo quis habet dignitatem epiſcopalem ⁊ curam commiſſam: ab eodem habet ea que ſequuntur dignitatem: Sed omnes prelati a ſede apoſtolica ſunt inſtituti a papa: vocati in partem ſolicitudinis eius. Ergo ab eius auctoritate habent: quod poſſint predicare ⁊ paſcere plebem. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando

Dominica ſexta poſt trinitatem.

pñam. Et ratio eſt: quia tunc ſolus xp̃us regebat apoſtolos: nec aliū habebant ante ſe a quo dependerent. Unde ab ipſo ſolo habebant auctoritatem. Prelati vero nūc habent inſtitutū a xp̃o ſup ſe Petruz: ſiue ſucceſſorem eius: ꝗ̃ caput ⁊ principez eorum: a quo pendet immediate omnis poteſtas eorum. ℂ Ad ſecūdum rñdetur: ꝙ licȝ apoſtoli receperunt auctoritatem predicādi immediate a chriſto ante paſſionem ad predicandum iudeis. Mat. iij. in viam gentiū ne abieritis: euntes predicate dicentes: quia appropinquabit regnum celorum. Mat. iij. ⁊ Luc. ix. poſt reſurrectionez cū miſſi ſunt cum dictum eſt eis: euntes in mundum vniuerſum predicare euangelium omni creature: miſſio iſta intelligebatur: in ordine tamē ad Petrum: quem paſtorem ⁊ caput ac principem totius eccleſie inſtituerat. ⁊ quem vicarium dimittebat in terris. Et ita nūc epiſcopi mittūtur ⁊ aſſumuntur in partem ſolicitudinis ab ipſo Petri ſucceſſore. ℂ Ad tertiaȝ reſpōdetur: ꝙ archidiaconi nec aliqui preſbyteri habent predicandi auctoritatem: niſi auctoritate pape eis conceſſa.

ℂ In dominica ſexta eſt euangelium. Niſi iuſticia veſtra abundauerit plus ⁊c̃. Mat. v. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

ℂ Primo: vtrum neceſſe ſit ad ingreſſuȝ regni celorum: ꝙ iuſticia fidelium abūdantior ſit ꝙ̃ phariſeorum.

ℂ Secundo: vtrum conuenienter aſſignentur tres gradus ire.

ℂ Tertio: vtrum recōciliatio fratris ſemper ſit facienda ante oblationem muneris ſiue ſacrificij.

Ad primā ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ nō ſit neceſſe ad ingreſſum regni celorum: ꝙ iuſticia fidelium abūdantior ſit ꝙ̃ phariſeorum. ℂ Primo ſic. Ad conſecutionem ſalutis eterne: ⁊ per cōſequens ad ingreſſum regni celorum ſufficit obſeruantia diuine legis: ſm̄ illud ſaluatoris Math. xix. Si vis ad vitam ingredi ſerua mandata: Sed vna ⁊ eadem videtur eſſe lex: quātum ad moralia: ⁊ antiquorum: ⁊ nūc fideliū: ⁊ per cōſequens eadem iuſticia: cū iuſticia vt ait Plato ſit ars ⁊ diſciplina viuendi: Ergo nō oportet ꝙ abundantior ſit iuſticia xp̃ianorum: ꝙ̃ fuerit phariſeorum ad intrandū regnum celoꝝ. ℂ Secūdo ſic. Si dicatur ꝙ ideo abūdantior debȝ eſſe noſtra iuſticia: quia lex Moyſi nō cohibebat animum ſed manū tm̄: cōtra eodem eſt ordinare animū ad virtutē: et cohibere a peccato: Sȝ lex Moſayca ordinabat animum ad virtutē: vt patet Deutero. vi. Diliges dñm deum ⁊c̃: Ergo ⁊ ipſa cohibebat animum a peccato. ℂ Tertio arguitur ſic. Iraſci non eſt illicitū: Ergo non videtur: ꝙ per iraſci fratri ſuo ſit iuſticia xp̃ianorum abundantior. cum non videatur aliquid addere maioris perfectionis: ꝙ̃ iuſticia phariſeorum. Cōſequētia videtur bona. Probatur aſſumptum. Primo ſic. Nullus motus naturalis videtur eſſe culpabilis: Sȝ iraſci ē motus naturalis: vt dicit glo. preſenti euāgelio: Ergo iraſci nō eſt illicitum. Secundo ſic. Nullus peccat in eo quod vitare nō poteſt: Sed iram homo vitare non pōt: vt habetur glo. ſuper illud Ps̃. Iraſcimini ⁊ nolite peccare: Ergo aſſumptum eſt verum. ℂ In oppoſitum eſt euangelium preſens: in quo chriſtus inquit. Niſi iuſticia veſtra ⁊c̃. ℂ Reſpōndeo dicendum: ꝙ neceſſe ē: ꝙ iuſticia fidelium ſit abundantior: ꝙ̃ iuſticia phariſeorum: ſi ingredi velint regnum celorum. Pro quo ſciendū: ꝙ phariſei credebāt per precepta decalogi: ſola opera exteriora prohiberi: non motum animi: quia vt credebant: voluntas mala non eſt peccatum: niſi exeat in effectum. Unde dicebant de hoc precepto. Nō occides: ꝙ per hoc ꝓhibebatur occidendi factuȝ: ⁊ non occidendi propoſitum. Et hoc eſt: quod dicit ſaluator. Audiſtis quia dictum eſt antiquis: non

occideo:hoc eſt:ſic interp:etabantur p:ece
ptum hoc. Sed hunc erro:em excludit ſal-
uato: dicens. Ego autem dico vobis:quo-
niam omnis qui iraſcitur fratri ſuo:re⁹ erit
iudicio. Hoc eſt non ſoluꝫ qui occiderit fra
trem ſuum:ſed qui iraſcitur ei:reus erit iu-
dicio.i quo chriſtus ſuperaddēdo ſup actuꝫ
exterio:em homicidij:actuꝫ interio:em ani
mi oſtendit:quomodo iuſticia veſtra debet
habundare:pluſqꝫ iuſticia phariſeo:ū:que
ſolum opus exterius p:ohibeat. Et ideo lex
noua dicitur perfectio: qꝫ vetus lex:in hoc
quod ⁊ animum ⁊ manū cohiberet. ¶ Ad
rōnes in oppoſitum. ¶ Ad p:imaꝫ reſpon
detur negādo ꝯñam. Et ratio eſt:quia licet
vna lex quo ad mo:alia ſit vet⁹:⁊ noua q̄n
tum ad ſubſtantiam p:ecepto:um:aliter ta-
men interp:etabatur a phariſeis:⁊ aliter a
xp̄o ⁊ ſuſcipienda eſt a fidelibus. Vñ Au-
guſt. dicit contra Fauſtum:quod pene om-
nia:que monuit vel p:ecepit dñs:vbi adiū
gebat:ego autem dico vobis:ibi inueniunt
etiam in illis veteribus libꝛis:ſed quia non
intelligebant homicidium niſi per emptio
nem co:po:is humani:aperuit dñs omneꝫ
iniquū motū ad nocēdū fratri in homici-
dij genere cōtineri:⁊ q̄ntū ad huiꝰ expli
citas manifeſtationes p̄cepta noue legis di
cuntur maio:is perfectiōis p̄ceptis veteris
legis. Vñ obſeruātia legis n̄ ſufficiebat ad
ſalutē anime in antiquo teſtamento:niſi lex
iuxta interp:etationē xp̄i intellecta ⁊ obſer-
uata. ¶ Ad ſecundaꝫ rñdetur:q̄ aliud ē lo
qui de iuſticia phariſeo:ū:⁊ aliud eſt de le-
ge veteri. Juſticia enim phariſeoꝝ erat. qa
credebāt ſolū opera exterio:a eſſe peccata:
⁊ ſola illa ꝓhiberi. ſed lex vetus bene ꝓhi
bet cū opere exterio:i etiā malam volunta-
tē interio:ē. ſicut ſup:a argutū eſt: Etiā quia
intentio legiſlato:is cuiuſlibet legis:eſt face
re ciues bonos ⁊ virtuoſos:vt dicitur:ij.
Ethico. Sed nullus pōt eſſe bonus ⁊ vir-
tuoſus niſi operatur bona ex animo:⁊ deſi
ſtat a malis:non ſolum opere ſed volunta-
te. Ergo lex vetus vtpote diuina:⁊ rectius
poſita:qꝫ ſit quecūqꝫ lex ciuilis:p:ohibebat
nō ſoluꝫ opus exterius ſed interio:ē animi.
verum eſt tñ q̄ nō cohibebat animū ſ3 ma
num. Differt enim p:ohibitio ⁊ cohibitio.
quia ꝓhibitio fit ſolo verbo:⁊ abſqꝫ pene
cōminatione. Cohibitio eſt:que fit per fa-
ctum vel per metum e: pene cominationē.
Quia autem tñ ſe extendit cohibitio ſiue
coactio legis:quātuꝫ ſe extendit inflictio pe
narum determinataꝝ per legem. Nulla. n.
lex habet virtutem coactiuam. niſi p:opter
penas:quas īfligit vel comīnatur:ſic lex ve
tus nō infligebat:nec cominabatur niſi pe
nas tēpo:ales:infligendas per homines:et
ꝓ factis exterio:ibus:quo:um homo eſt co
gnito:. De interio:ibus autem nō eſt homi
nis iudicare:nec penam infligere. Et ſic pa
tet reſponſio. quia lex vetus licet p:ohibeat
a peccato omni:tam co:dis:qꝫ operis exte-
rio:is:nō tñ cohibebat:penā īponendo:niſi
opera exterio:a. ¶ Ad tertiaꝫ rñdetur ne
gando ꝯñam:q2 vt dicit. Alex. de ales in
tertio. aliud eſt iraſci fratri. aliud iraſci pec
cato. aliud iraſci abſolute. Jraſci fratri ſem
per ꝓcedit ex vicio. Sic eniꝫ ira dicitur vt
dicit Augu. vlciſcēdi libido. Et ſic vt dicit
ſanctus Tho. xp̄s loq̄tur hic in euāgelio de
motu ire:quo quis appetit ꝓximi occiſio-
nem:aut quācūqꝫ grauem leſioneꝫ. Cui ap
petitui ſi cōſenſus rōnis ſuperuenit:ſine du
bio peccatum mo:tale eſt. Et ita nō ē licitū.
Jraſci vero peccato:ꝓcedit ex v̄tute:q2 ex
amo:e vel zelo iuſticie. Jraſci vero abſolu
te:eſt motus indifferens:⁊ aliq̄n eſt illicitū:
aliq̄n nō. vñ Criſo. dicit ſuper Mat. Qui
iraſcitur ſui cauſa:reus eſt. Qui vero cum
cauſa:reus nō eſt. Si ira non fuerit nec do-
ctrina p:oficit:nec iudicia ſtant:nec crimina
compeſcuntur.

D ſecūdū.q. ſic ꝓceditur. Et vi
a detur:q̄ nō cōuenienter aſſignē
tur gradus ire:cum dicitur:qui
dixerit fratri ſuo fatue:reus erit
gehenne ignis: Nā apoſtolus Galatas vo
cat inſenſatos:ad Gala.iij. Et dñs Lu.xxij.

diſcipulos euntes in caſtellum emaus: vocat ſtultos, dicens. O ſtulti ⁊ tardi ad credendum ⁊c̄. Ergo videtur ꝙ nō dicatur bene: ꝙ qui dixerit fratri ſuo fatue: reus erit gehenne ignis. ¶ In oppoſitū eſt textus preſentis euangelij. ¶ Reſpondeo dicendū: ꝙ triplex gradus ire cōuenienter ordinatus ponitur a dn̄o: in euangelio preſenti. Primus quidem eſt in corde: qui notatur cū dicitur: qui iraſcitur fratri ſuo. Secundus eſt in ore per verbum confuſuʒ contumelioſuʒ qui notat̄ eum dicitur. q autem dixerit fratri ſuo ro racha: quod eſt interiectio iraſcētis. Tertius gradus eſt qn̄ proceditur ad cōuiciū determinatū. qui notat̄ cū dicitur q dixerit fratri ſuo fatue: reus erit ⁊c̄. Primus gradus eſt minoris culpe q̄ʒ ſecūdus. ⁊ ſecundus q̄ʒ tertius. Et ideo pmo minor culpa determinatur: cum dicitur: reus ē cōcilio. quia minus eſt ꝙ iudices deberent cōgregari ad determinationē alicuius pene: q̄ʒ ꝙ iam ſit adiudicatus. quod ponitur in ſecūdo: cū dicitur: reus erit iudicio. Et hoc eſt minus: q̄ʒ ꝙ aliquis ſit iam extreme pene determinatus: ꝙ ponitur in tertio gradu: cum dicitur. reus erit gehenne ignis.

¶ Ad rōnes in oppoſitū rn̄detur: ꝙ ſicut licitum eſt aliquem verberare: vel in rebus damnificare: cauſa diſcipline. ita etiam cauſa diſcipline poteſt aliquis alteri: quem debet corrigere: verbuʒ aliquod cōuicioſuʒ dicere. Et hoc modo dominus diſcipulos vocauit ſtultos: ⁊ Apoſtolus Galatas inſenſatos. Unde ſicut dicit Aug. in lib. de ſermone domini in monte. Raro: ⁊ ex neceſſitate magna obiurgatiōes ſunt adhibende: in quibus nō nobis: ſed vt domino ſeruiatur inſtemus: Concordat Alex. i. de aleo. in. iij. Ad argumētum predictum reſpondens. ꝙ vt dicit Auguſtinus: qui dixerit fatue: duo ſubaudiuntur. ſ. ⁊ fratri ſuo: ⁊ ſine cauſa. Hoc eſt vnde defenditur ꝙ apoſtolus vocauit Galatas ſtultos. quos ⁊ fratres nominat. Non enim hoc fecit ſine cauſa. Hec ille.

Ad tertiā. q. rn̄detur: ꝙ ſemp recōciliatio eſt ſiēda qn̄ oblatio eſt fienda ante oblationeʒ muneris ſiue ſacrificij. Ueꝝ diſtinguendum eſt: qꝛ aut frater: cui reconciliandus eſt, quis: eſt preſens: aut eſt abſens. Si abſens: ſufficit ire ſpūaliter pedibus mētis. Unde Auguſtinus in ſermone domini. in monte. Pergendū eſt: nō pedibus corporis: ſed motib⁹ animi: vt te humili affectu proſternas fratri: adq̄ʒ cara cogitatione cōcurris: in conſpectu ei⁹ cui munus oblaturus es. Hoc autē dicitur quis facere: vt dicit Nicholaus de lira: qn̄ habet ꝑpoſitum ſatiſfaciendi: loco: ⁊ tēpore competenti. Et hoc modo vtitur eccleſia romana. qui reum confitentem abſoluit: et ſibi ſatiſfactionem leſo fiendaʒ imponit. Si vero ſit pn̄s: ⁊ cōmode poſſit ipſius fratris offenſi habere preſentiam: eum non ſimulato animo lenire: atq̄ʒ in gratiam prouocare veniā poſtulādo: debes: ac deinde offeras munus tuum. Sed ſurgit hic alia queſtio. Utrū ille: qui iniuriatus eſt: debeat amicitiam querere. ¶ Reſpōdeo iuxta. Alex. d̄ ales. in tertio: ꝙ duplex eſt debitum ſcilꝫ debitum neceſſitatis: ⁊ ſine quo non eſt ſaluus. Et ſm̄ hoc qui iniuriatus eſt: nō debet recōciliationē querere. Unde Augu. in ſermone dn̄i. in monte. Non veniam poſtulabis ab eo: qui tibi iniuriaʒ fecit. ſed tantū dimittas ſicut tibi a domino dimitti cupis quod ipſe cōmiſeris: ⁊ eſt debituʒ perfectiōis qđ confert ad maiorem gloriam. Et hoc mō dicit Criſo. ꝙ iniuriatus debes duplicem recōciliationem querere: vt duplicem gloriaʒ conſequaris. Unam quia iniuriatus eſt. Alteram quia prior rogaſti. Non enim volens te deus ſubſtinere ſub ꝑpedibus: iubet te prius rogare. ſed volens tibi humilialitatis gloriam prouidere. Hec ille.

¶ In dominica ſeptima eſt euangeliū. In illo tempore cum multa turba ⁊c̄. Marc. viij. Poſſunt diſputari: que in dominica quarta quadrageſime diſputata ſunt.

¶ In dñica octaua eſt euangeliū. Attendite a falſis ꝓphetis ⁊c. Math. vij. Circa quod poſſunt diſputari .iij. q.

¶ Primo: vtrum cauendi ſint falſi prophete.

¶ Secundo: vtrum ſufficiens argumētum ad cognoſcendū predictos lupos aſſignet̄ cum dicitur. A fructibus eorum cognoſcetis eos.

¶ Tertio: vtrum ſimpliciter ex voluntate iudicanda ſit actio bona vel mala.

AD primam ſic ꝓcedit̄. Et videtur: ꝙ nō ſint cauendi falſi ꝓphete. ¶ Primo ſic. Multi tales nūc ſūt. Ergo ⁊c. Antecedens probat̄ ex illo Matthei. xvi. Lex ⁊ ꝓphete vſq3 ad Jo. Ergo videt̄ ꝙ nō oporteat poſt tempora Jo. a talibus attendere. ¶ Secūdo ſic. Si dicūtur per falſos ꝓphetas heretici. Cōtra Apoſtolus inquit. i. Cor. xi. Oportet eſſe hereſes in eccleſia vt qui ꝓbati ſunt manifeſti fiāt. Ergo nō attendendū ſiue cauendū ab eis.

¶ Tertio ex illo Math. xiij. vbi dñs mandauit: vt ſerui permitterent creſcere zizania vſq3 ad meſſem. Sed per zizaniā heretici intelliguntur: ſm̄ Auguſt. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū p̄ns. ¶ Rn̄deo dicendū ſub iſta cōcluſione: ꝙ diligēter cauēdi ſunt falſi ꝓphete: qui hic heretici dicuntur. Et hoc multiplici rōne. Primo ſūt diligenter cauendi. q2 occulte veniūt ⁊ incēdūt falſam doctrinā: ſub virtutū apparentia palliantes. Unde dicitur veniūt in veſtimētis ouiū. i. tecti ſub bonis operibus. ſ. orationibus: ieiunijs: ⁊ elemoſinis: que ipſi ficte faciunt: q2 in ijs nō honorem dei intendunt: ſ3 fauorem populi captandū: vt eorum dictis credulitas citius adhibeatur. De quib⁹ dicit Apoſtolus ad. Ro. xvi. Per dulces ſermones: ⁊ bn̄dictiones ſeducūt corda innocentium. Scdō ſunt diligenter cauendi propter periculum. Un̄ ſubditur. Sunt enī3 intrinſecus. ſ. per corruptam voluptatem: ⁊ intentum nocēdi: ⁊ ſeducendi: lupi rapaces. Lupi enī nō ſolū ſunt mordaces: ſed etiam venenatos hn̄t dētes. Sic heretici cū mordent: venenum falſe doctrine effūdūt. Tales enim niſi diligēter caueātur: multū proficiūt ad impietatem: quia vt dicit. Apoſtolus. ij. Thi. ij. Sermo eorū vt cancer ſerpit. Et ideo bn̄ dicitur. Jſa. lij. Recedite: recedite: nolite tangere immūdū. Or: ſicut dicitur Eccl. xiij. qui tetigerit picem: coinquinabitur ab ea. Et qui cōicat ſuperbo: induet ſuperbiā. Tertio cauendi ſunt ne inuoluamur penis dānationis eorum: que ſunt plures in iure. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur ſm̄ Albertū. Dicit enī: ꝙ obiectio illa fuit Criſo. ⁊ ſoluit eam ſic: ꝙ ꝓphetia ē diuina inſpiratio ſub immobili veritate: tales eorū euentus denūcians: q̄ ſunt de redemptore. ⁊ ſanctis. Et hoc modo prophetia fuit finita vſq3 ad Jo. qui digito ſaluatorē demonſtrauit: Sed ſi ꝓphetia dicat̄ quecūq3 enūciatio futurorū: tunc prophete ſunt: ⁊ fuerūt poſt Joannē: ſicut Agabus: ⁊ filias philippi. in actibus apoſtolorū: q ſamē ⁊ vincula Pauli prouūciabāt: ⁊ multi alij qui ad humanarū aurium directionem multa pronūciarūt. Secūdo rn̄detur: ꝙ hic falſi ꝓphete dicuntur heretici. ¶ Ad ſecūdā rn̄detur negando cōſequentiā. Et eſt ratio: quia vtilitas que ex hereſibus venit: eſt preter hereticorum intentionem: quorū intētio eſt corrūpere fidē. quod ē maximi nocumenti. Unde magis reſpūendū eſt ad id: qd eſt per ſe de intentione eorū: vt excludatur: quātū ad hoc quod eſt preter intentionē3 eorū: vt ſuſtineant̄. ¶ Ad tertiam rn̄detur qd ſupra dicit Auguſti. Jlud eſt intelligendum in eo caſu. qn̄ non poſſunt extirpari zizania ſine extirpatione tritici: vt dictum eſt in vltima. q. diſputata in dominica ſcda poſt feſtum trinitatis.

AD ſecūdā ſic ꝓcedit̄. Et videt̄: ꝙ nō dtur cōuenienter ſignū cognoſcēdi falſos prophetas: cū d̄r. a fructib⁹ eorū cognoſcetis eos. ¶ Primo: ꝙ

taleſ vt dr̃ in euãgelio veniũt in veſtimen
tis ouiũ: Sʒ veſtes ouiũ ſunt opa bõa. Vñ
lana ponitur inter fructus ouiũ. Ergo nõ ē
cõueniens ſignũ cognoſcendi falſos ꝓphe
tas. ¶ Secũdo ſic. Opera de genere bono
rum ſunt cõia bonis ⁊ malis. ⁊ ſunt fructꝰ
bone voluntatis: Ergo ex illis non poſſunt
diſcerni falſi ꝓphete a veris. ¶ In oppo.
eſt euangeliũ pñs. ¶ Rñdeo dicendũ: ꝙ ſi
gnũ cognoſcendi falſos ꝓphetas daẽ cõue
niens: cũ dñs dicit: a fructibꝰ eoꝝ cognoſce
tis eos. Pʒ iſta cõcluſio: q: fructꝰ: ex quibꝰ
cognoſcũtur boni catholici: eſt maxime cõ
feſſio imaculata fidei catholice: ſanctis ope
ribus aſſociata. Vñ ſi cõfitetur fidẽ catholi
cã: quã vniuerſalis eccleſia tenet: ⁊ doceret
bona opa nõ facit: falſus ꝓpheta ꝟ bonus
xpianus iudicaẽ: de qbus Apoſtolus loqui
tur ad Ephe. v. dicẽs: vt filij lucis ambula-
te. Fructꝰ lucis eſt in oĩ bonitate: in iuſticia:
⁊ veritate: ꝓbãtes qd ſit bñ placitum deo.
Ubi duo ponit. Primo ſubſtãtiã opis ſiue
genus opis. Scdo intẽtionẽ faciẽtis. De ꝓ
mo dicit: fructus lucis ē. i. opa fructifera et
clara. Eccle. xxiiij. Flores mei: fructꝰ hono-
ris: ⁊ honeſtatis. Ubi aduertendũ: ꝙ oĩs vĩ
tus ad tria reduciẽ. Nã opʒ ꝙ agens ordi
neẽ in ſe ad primũ ⁊ ad deũ. In ſe: vt ſit bo
bus in ſeipſo. Et ꝓpter hoc dicit in oĩ boni
tate. Item ad ꝓximũ p iuſticiã. Ideo dicit i
ſumma iuſticia Ps. Feci iudiciũ: ⁊ iuſticiã.
Itẽ ad dñm per cognitionẽ ⁊ cõfeſſionẽ ve
ritatis. Eiꝫõ dicit: ⁊ veritate. Quãtũ ad ſe-
cũdũ. ſ. intentionẽ facientis: ſubdit: ꝓbãtes
qd ſit bñplacitum deo. i. vt intẽdas facere:
qḋ placʒ deo. Ro. xij. Probetis que ſit vo
lũtas bona ⁊ bñ placens ⁊ perfecta. A fru
ctibus ergo lucis: que ſunt opa fructifera:
⁊ clara in oĩ bonitate. iuſticia: ⁊ veritate: cũ
intẽtiõe faciẽdi: quod deo placet cognoſcũ
tur veri prophete: veri doctores catholice
veritatis. Et a cõtrarijs fructibꝰ cognoſcũ
tur falſi ꝓphete: errorũ magiſtri: doctores
heretice prauitatis. Ex hĩs que dicta ſunt pʒ
reſpõſio ad obiecta: qm̃ ex illis ſimiliter nõ
bene diſcernũtur ſicut arguitur.

De tertiaʒ. q. ſic ꝓceditur. Et vi
a detur: ꝙ ſimpliciter ex volũtate
actus iudicãda ſit bona vel ma-
la. ¶ Primo ſic. Ex pñti euan
gelio: vbi dicitur. Nõ põt arbor mala bo-
nos fructus facere. nec arbor bona fructus
malos. Sed voluntas bona compararẽ bo-
ne arbori. mala autem male. Quom̃ ergo
fructus voluntatis ſint actus exteriores: vi
detur: ꝙ ex bonitate vel malicia volũtatis:
ſimpliciter exteriores actus dicẽdi ſunt bo
ni vel mali. ¶ Secũdo ſic. In. iij. Metha:
dicit phũs: ꝙ ratio boni a fine ſumitur: Sʒ
actus voluntatis habet ordinem ad finem:
mediante voluntate: cuius obiectũ ē finis:
Ergo ſm̃ bonitatẽ vel maliciam voluntas
tis dicendus eſt actus exterior: bonꝰ vel ma
lus. ¶ Tertio dicit. Auguſti. Voluntas eſt
qua peccatur: ⁊ recte viuitur: Sed ſʒ ꝙ ea
peccatur: eſt mala: ſm̃ vero ꝙ ea recte vi-
uitur: ē bona: Ergo actus ipſi exteriores de
bent iudicari boni vel mali: ſm̃ bonitatem
vel maliciam bonitatis. ¶ In oppoſitum.
Sic dicit. Phil. ij. Ethi. ꝙ quedam ſunt q̃
bene fieri nõ poſſunt: q: cũ ſint extrema: in
eis nõ eſt medium accipere. Conuenit au-
tem in talia opera progredi: propter volun
tatem alicuius finis boni. Ergo non eſt iu-
dicandus actus exterior bonus propter bo
nitatem voluntatis. ¶ Reſpondeo dicen-
dum: ꝙ voluntas poteſt dupliciter conſide
rari. vel ſm̃ ꝙ eſt intendens: prout in vlti-
mum finem fertur. vel ſm̃ ꝙ eſt eligens: ꝓ
ut fertur in obiectum proximum: quod in fi
nem vltimum ordinatur. Sic conſideretur
primo modo: ſic eſt concluſio prima. ꝙ ma
licia voluntatis ſufficit ad hoc: ꝙ actus ma
lus eſſe dicatur: quia quod malo fine agi-
tur malum eſt. Secunda concluſio. Boni-
tas voluntatis intendentis non ſufficit ad
bonitatem actus: quia actus poteſt eſſe de
ſe malus: qui nullo modo poteſt bene fie-
ri. Si autem conſideratur voluntas: ſm̃ ꝙ
eſt eligens: ſic eſt tertia cõcluſio: quod vni

uerſaliter verum eſt: ꝙ a bonitate volunta
tis dicitur actus bonus. ⁊ a malitia malus.
Sed notandum: ꝙ ad bonitatem conſilij:
quod electionẽ precedit: vt in. vij. Ethi. di
citur: tria exiguntur. Unum. ſ. ꝙ conſilians
preſtituat ſibi finem debitum. quia ſi aliqs
ad malum finẽ conſequendũ: multas effi
caces vias inueniat: nõ dicitur bonus con
ſiliator. Secundo: ꝙ ad bonum finẽ conſe
quendũ: adinueniat bonũ opus: per quod
finem conſequatur. Unde ſiquis bonum fi
nem intendat conſequi per malam actionẽ:
non eſt bonus conſiliator: quia ſortitur finẽ
inconuenienti medio: eo ꝙ illud quod ad
finem ordinatur: non eſt proportionatum fi
ni illi: ſicut ſi aliquis veram concluſionem
per medium impertinens concluderet.
Tertio: requiritur vt adinueniat vtrunqꝫ
in tempore conuenienti: ne ſit preceps in fe
ſtinando: vel etiam inutilis in tardando.
Sed hoc vltimũ pertinet ad bonitatẽ cõ-
ſilij: ſm ꝙ conſilium in ratione inquirente
inueniente eſt. Alia vero ex parte rei con-
ſiabilis. Quom ergo electio ſit. q. conſilij
concluſio. vt in. iij. Ethi. dicitur: oportet ꝙ
ad bonitatem voluntatis eligentis concur
rat bonitas finis. ⁊ bonitas eius quod eſt
ad finem ordinatum. Et ſi hoc ſit: proculdu
bio actus exterior bonus erit. Si autem al
terum defierit: eſſet voluntas mala: ⁊ actꝰ
malus. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad pri
mam reſpondetur: ꝙ arbor eſt: ex qua im-
mediate procedit fructus. Unde arbori cõ
paratur voluntas in euangelio: ſcḋm ꝙ eſt
eligens: quia ex electione immediate ſequi
tur fructus. Uel vt dicit ſanctus Tho. in
prima ſecunde. per alia verba voluntas bo
na prout ſignificatur per arborem bonam
eſt accipienda: ſm ꝙ habet bonitatem: ⁊
ex actu volito: ⁊ ex fine intento. ¶ Ad ſe-
cundam reſpondetur negando conſequen-
tiam. Et ratio eſt: quia ad bonitatẽ rei nõ
ſolum exigitur bonitas finis vltimi: quam
reſpicit voluntas intendens. ſed etiam bo-
nitas finis proximi: quẽ reſpicit voluntas
elige'ns. Et ideo non ſequitur: ꝙ bonitas
voluntatis intendentis ad bonitatem actus
ſufficiat. ¶ Ad tertiam reſpondetur: ſicut
ad ſuperius. Non enim ſolum aliquis pec
cat quando vult malum finem: ſed etiam
quando vult malum actum.

¶ In dominica nona eſt euangelium. Ho
mo quidam diues ⁊c̃. Luc. xvj. Circa qḋ
poſſunt diſputari ſequentes. q.

¶ Primo: vtrum prelatus vel clericus diſ
ſipans bona eccleſie: ſit deponẽdus.

¶ Secũdo: vtrum conuenicter dentur pe
cunie ſiue elemoſine: vt oretur pro dante.

¶ Tertio: vtrũ de illicite acquiſitis poſſit
fieri elemoſina.

a Ad primam. q. ſic proceditur. Et
videtur ꝙ clericus ſiue prela-
tus diſſipans bona eccleſie: nõ
ſit propter hoc deponendus.

¶ Primo ſic. Matrimonium ſpirituale
in quo prelatus eſt vir ſiue ſponſus eccle-
ſie ſue: eſt nobilius ꝗꝫ carnale: vbi vir con
iungitur carnaliter vxori ſue. Sed in ma-
trimonio carnali vir quãuis bonorũ vxo
ris ſit diſſipator: non remouetur aut depo
nitur de matrimonio. Ergo nec prelatus
per hoc: ꝙ diſſipauerit bona eccleſie: venit
deponẽdus. Conſequentia videtur bona.

¶ In oppo. arguitur ex preſenti euangelio:
arguendo a minori ad maius: quia diſſipa
tor bonorum temporalium domini ſui de-
ponitur ab officio. multo magis eſt depo-
nẽdus prelatus: diſſipator bonorũ tempo-
raliũ: ſiue ſpũalium chriſti. ¶ Rñdeo di-
cendum: ꝙ prelatus diſſipator ſiue dilapi-
dator bonorũ eccleſie: eſt deponẽdus ab ec
cleſia. Iſta ↄcluſio colligitur ex multis capi
tulis in decre. i. ꝛ. q. iij. c. vlt. xij. q. v. diaco-
ni. ⁊ c. abbatibus. ⁊. xvj. q. iiij. c. ij. ¶ Ad
rationem in oppo. reſpondetur negãdo cõ
ſequentiam. Et rõ eſt: quia non eſt ſimile in
hac parte de matrimonio carnali: ⁊ de ma
trimonio ſpũali: prelati cum eccleſia. Car
nale enim eſt magis fixum: ⁊ inſeparabile
ꝗꝫ ſpirituale ſit.

Ad ſecundam.q.ſic proceditur. Et videtur q non ſit danda elemoſina alicui: vt oret pro dante. ¶ Primo ſic. Simonia eſt ſtudioſa voluntas emendi vel vendendi aliquod ſpirituale vel ſpirituali annexum. Sed oratio eſt maxime ſpirituale. Ergo dare elemoſinam vt quis oret pro eo: videtur ſimonia: eo quia dat temporale pro ſpirituali. Sed ſimonia nullo modo eſt cō mittenda. Ergo elemoſina nō eſt danda alicui: vt oret pro eo. ¶ Secundo ſic confirmando. Qui diligit alium vt oret pro pecunia: dat ſpirituale pro temporali. Et omnis talis eſt ſimoniacus. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt euangelium preſens. ¶ Reſpondeo dicendum: q elemoſina licite pauperib9 datur: aut bonis viris: vt oretur pro dante: quando illi qui dant elemoſinas pauperibus: vt orantium ab ipſis ſuffragia impetrent: non eo tenore dant: quaſi intendentes orationes emere. ſed per gratuitam beneficientiam pauperum animos eorum prouocant ad hoc: q eis gratis: ⁊ ex caritate orent. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur: q verum eſt: q oratio ſpiritualis ē. Unde nullo modo debet ſub precio poni. Nec illi qui dant pecuniā pauperibus vt pro eis orent: orationem emunt ſed vt dictum eſt animos pauperum aliciunt ad orandum pro ſe: ⁊ omnes faciunt ſibi debitores. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiā. Et ratio eſt eadem. Homo enim facit ſibi amicos pauperes: dum ſubuenit eorum neceſſitatibus.

Pauperes enim xpi grati ſunt ſuis benefacientibus. Et ita patet: q beneficium nō eſt ſicut finis motiuus ſed ſicut aliquid inducens. Et qm̄ principaliter hoc intendunt ideo non propter hoc orant finaliter. Et iō oratio non venditur: ſed imperatur per accidens. ſ. per acquiſitionem amoris. Et ſic de iſta concluſione.

Ad tertiam.q.ſic proceditur. Et videtur q de illicite acquiſitio poſſit fieri elemoſina. ¶ Primo ſic ex preſenti euāgelio. Facite vobis amicos de māmona iniquitatis Ubi glo. dicit. Iniquitas bene diſpenſata: in iuſtitiam vertitur. Ergo videtur: q licite de malis acquiſitis poſſit elemoſinam facere. ¶ Secundo ſic. Qui eſt in extrema neceſſitate conſtitutus omnibus modis ſubueniendum eſt. Sed conuenit aliquem: qui nihil habet: niſi de iniuſte acquiſito: aliquā in extrema neceſſitate videre. Ergo debet elemoſinam facere. Ergo de male acquiſito: ⁊ detento poteſt elemoſina fieri. ¶ Tertio ſic. De acquiſito per meretricium: ⁊ per aleas: ⁊ per ſimoniam: que ſunt turpia lucra poteſt elemoſina fieri. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt illud Aug. libro de verbis domini De iuſto labore facite elemoſinā. Et infra. Nolite elemoſinam facere de fenore ⁊ vſuris. Et Grego. Non eſt computanda elemoſina: ſi pauperibus diſpenſatur: qd ex illicitis acquiritur. ¶ Reſpondeo dicēdum: q tripliciter poteſt eſſe aliquid acquiſitum illicite. Uno modo quando id quod illicite ab alio acquiritur: debetur ei a quo eſt acquiſitum: nec poteſt ab eo retineri: q acquiſiuit. ſicut contingit in rapina ⁊ in furto ⁊ in vſuris. Et de talibus eſt concluſio: q de talibus non poteſt fieri elemoſina.

Patet concluſio: quia homo de talibus tenetur ad reſtitutionem. Alio modo eſt aliquid illicite acquiſitum: q ille qui acquiſiuit: retinere non poteſt: nec tamen debetur ei a quo acquiſiuit. quia contra iuſtitiam accepit: ⁊ alter contra iuſtitiam dedit: ſicut cō tingit in ſimonia: in qua dans ⁊ recipiēs ꝯ iuſtitiam legis diuine agit. Et de tali eſt cō cluſio ſecunda: q non debet reſtitui ei: qui dedit. ſed debit in elemoſinam erogari. Et eadem ratio eſt in ſimilibus: in quib9. ſ. datio ⁊ acceptio eſt contra legem dei. Tertio eſt aliquid illicite acquiſitum: non quidem q ipſa acquiſitio ſit illicita: ſed q id a quo

acquiritur: eſt illicitum: ſicut patet de eo quod mulier acquirit per meretricium. Et hoc vocatur proprie loquendo turpe lucrum. Quod enim mulier meretricium exerceat turpiter agit & contra legem dei: ſed in eo ꝙ accipit: non iniuſte agit: nec contra legē dei. Unde de tali turpiter & illicite acquiſito: eſt tertia cōcluſio: ꝙ retineri poteſt: & de eo elemoſina fieri. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur: ꝙ textus ille intelligitur de diuitijs per actum illicitum acquiſitis. & tamen iuſte poſſidentur. Uel aliter dicendum. ꝙ mamona iniquitatis dicuntur diuitie: etiam licite acquiſite: & poſſeſſe: tamen dicuntur iniquitatis: quia frequenter ducunt hominem in peccatum.

¶ Ad ſecundā reſpōdetur negando conſequētiā. Et ratio eſt: quia in caſu extreme neceſſitatis oīa ſunt cōia. Et ita nō accipit ſibi de alieno. ¶ Ad tertiā reſpōdet: ꝙ de acquiſito per meretricium iā dictū eſt: ꝙ poteſt fieri elemoſina. Nō autem fit deo ſacrificiū vel oblatio ad altare: tum propter ſcandalum. tum propter ſanctorum reuerētiam. De eo autē quod eſt acquiſitum per ſimoniā: iam dictū eſt: ꝙ debet erogari in pias cauſas. Circa quintum: illa que per aleas acquirūtur videtur aliquid illicitum ex iure diuino. ſ. ꝙ aliquis lucretur aliquid ab his qui rē ſuā alienare non poſſunt. ſicut ſunt minores & furioſi: & huiuſmodi. & ꝙ fraudulenter ab eo lucretur: & in his caſibus tenetur ad reſtitutionē. Et ſic de eo nō poteſt elemoſinā facere. Aliud autē videtur eſſe ulterius illicitum ex iure poſitiuo ciuili: quod prohibet vniuerſaliter tale lucrum. Sed quia ius ciuile non obligat omnes: ſed eos ſolos: qui ſunt his legibus ſubiecti. & iterū per diſſuetudinem abrogari poteſt. Ideo apud illos q ſūt huiuſmodi legibus aſtricti tenentur vniuerſaliter ad reſtitutionem que lucrantur: niſi forte contraria cōſuetudo preualeat. aut niſi aliquis lucratus ſit ab eo: qui traxit eum ad ludum. In quo caſu non tenetur reſtituere: quia ille qui amittit nō eſt dignus recipere. nec poteſt licite retineri ex tali iure poſitiuo durāte. Unde opꝫ de hoc elemoſinā facere in hoc caſu.

¶ In dominica decima eſt euangeliū. In illo tempore cum appropinquaret ieſus &c. Luce. xix. Poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum per ſacram ſcripturam poteſt oſtendi: ꝙ aduentus meſſie. i. chriſti in carnem aduenerit.

¶ Secūdo vtrum iudei tempus viſitationis ſue. i. aduentus xpi cognouerunt.

¶ Tertio: vtrum ſimoniaci tam vendētes ꝗ̄ ementes ſpiritualia pro temporalibus: ſint ab eccleſia expellendi.

Ad primam. q. ſic proceditur. Et videtur ꝙ non poſſit per ſcripturā ſanctam oſtendi: ꝙ aduentus meſſie. i. xpi in carnem aduenerit. ¶ Primo ſic ex illo. Iſa. ij. vbi loquitur de tempore aduentus chriſti. vbi dicitur. Erit in nouiſſimis diebus preparatus mons domini in vertice montium. Et eleuabitur ſuper omnes colles. & fluent ad eum omnes gentes. Et ſequitur. Conflabunt gladios ſuos in vomeres: & lanceas ſuas in falces. nō leuabit gens contra gentē gladiū. nec exercebuntur vltra ad bellum. Ex his arguitur multipliciter. Primo ex eo quod dicit ꝙ hoc erit in nouiſſimis diebus. quia ieſus chriſtus non fuit in nouiſſimis diebus. quia poſt natiuitatem eius & nondū multa tempora fluxerunt. Ergo videtur ꝙ ipſe non fuerit vere chriſtus: cuius aduentus promittitur in nouiſſimis diebus. ¶ Secūdo arguitur ex illo quod ſubditur: ꝙ mons domini erit in vertice montiū. Mons enim ille dicitur mons ſyon. vbi fuit templum. mons ille non eſt in aliquo eleuatus. Ergo adhuc non venit chriſtus. ¶ Tertio arguitur ex eo quod ſubditur fluent ad eum omnes gentes: quia non omnes credunt in ieſum nazarenū. ¶ Quarto arguitur ex eo quod ſequitur: non leuabit gens contra gētem gladiū. quia poſt natiuitatē ieſu chriſti

ſti: nõ ceſſarunt bella per vrbem: vt patet:
nec ceſſant. Ergo videtur q aduentus ve-
ri meſſie. ſ. chriſti nondum venit. Secundo
principaliter arguitur ſic. Dicitur Iſa. xj.
Egredietur virga de radice ieſſe: vbi ſcri-
ptura loquitur de aduentu chriſti. Sequitur
ibidem. Habitabit lupus cum agno ⁊ par
dus cum hedo accubabit. Et ſequitur ibi-
dem. Delectabitur infans ab vbere ſuper
foramina aſpidis: ⁊ in cauerna reguli: qui
ablactatus fuerit manum ſuam mittet. Sed
adhuc non videmus agnos cum lupis pa-
cifice habitare: nec pueros delectabiliter
cum ſerpentibus ludere. Ergo non fuit tē-
pus adimpletum veri chriſti. ¶ Tertio ſic
Dicitur Iere. xxiv. Ecce dies veniunt dicit
dominus. ⁊ ſuſcitabo Dauid germen iu-
ſtum. Et ſequitur. In diebus illis ſaluabi-
tur Iuda ⁊ Iſrael habitabit confidenter.
Sed poſt aduentum ieſu iudei ſemper fue-
runt in periculo: ⁊ in pauore. Ergo vide-
tur q tempus aduentus veri chriſti non-
dum venit. ¶ In oppo. arguitur ex preſen
ti euangelio: vbi chriſtus redarguit iudeos
q non cognouerunt tempus viſitationis eo
rum. ſ. aduentus ſui: qui fuit aduentus ve-
ri chriſti promiſſi. ¶ Reſpondeo dicendū
q per ſacram ſcripturam poteſt oſtendi ma
nifeſte: q aduentus veri chriſti: qui fuit ie-
ſus nazarenus: iam aduenit ſiue chriſtum
iam veniſſe. Iſta concluſio probatur mul-
tipliciter. Primo ſic ex illo Gene. xlix. vbi
Iacob patriarcha prophetizauit dicens.
Non auferetur ſceptrum de Iuda: ⁊ dux
de femore eius: donec veniat: qui mitten-
dus eſt: ⁊ ipſe erit expectatio gentium. Sȝ
notorium eſt: q quando chriſtus fuit natus
ſceptrum fuit ablatum de femore Iude.
Unde tunc ſub ceſare regnabat herodes
alienigena natione: in iudea: vt patet. Er-
go ab illo tempore venit chriſtus: ⁊ confir-
matur per tranſlationem caldaicam: quia
vbi Iero. tranſtulit: donec veniat: qui mit-
tendus eſt: caldaica tranſlatio habet donec
veniat meſſias. Et ſic patet q auctoritas p̄
dicta non poteſt intelligi de aliquo alio: ſȝ
de chriſto. in quo poſſunt confutari multe
cauillationes iudeorum. Secundo proba-
tur predicta concluſio ex illo Danielis. ix.
vbi angelus Gabriel inſtruit eum de ad-
uentu chriſti dicens. Septem ebdomade
abbreuiate ſunt ſuper populum: ⁊ ſuper vr-
bem tuam ſanctam vt conſumeretur pre-
uaricatio: ⁊ finem accipiat peccatum: ⁊ de-
leatur iniquitas: ⁊ adducatur iuſtitia ſem-
piterna: ⁊ impleatur viſio: ⁊ prophetia: ⁊
vngatur ſanctus ſanctorum. Nō vero acci
piat ibi ebdomadas annorum: patet in prin
cipio capituli. Et ita intelligunt omnes do-
ctores. Sed iſte ebdomade ſeptem que fa-
ciunt. xlix. annos. ſunt preterite. Ergo tē-
pus aduentus chriſti iam longe preterijt.
¶ Tertio probatur concluſio ſic. Quādo
ſcriptura ſacra denunciat aliquod futurū:
⁊ determinat tempus ⁊ locū: ⁊ modum: ſi
omnia iſta concurrant in vnū: manifeſte
p: q illud quod fuerat predictū: eſt impletū
Sacra aūt ſcriptura predixit aduentū chri
ſti: vt patet in multis locis. Determinauit
ēt tēpus veniēdi: videlȝ quādo fuerit trāſ-
latio regni ſupra Gen. xlix. Nō auferetur
ſceptrū ⁊c. Siliter locū naſcēdi Michee
v. Et tu bethleē eufrata ⁊c. Siliter modū
viuēdi. ſ. q xp̄s in paupertate viueret. zacha.
ix. Ecce rex tu' venit tibi iuſtus ⁊ ſaluator:
⁊ ipſe paup. Siliter determinat ſacra ſcri-
ptura modū moriēdi: q. ſ. in humilitate ⁊ pa-
tiētia: ex pte ipſius xp̄i: ⁊ in crudelitate maxi
ma: ex pte occidētiū ipm: vt habet Iſa. liij.
Sicut ouis ad occiſionem ducet. Sed hec
oia manifeſte ſūt ipleta i ieſu nazareno. Er-
go rōnabiliter ↄcludit: q ipſe fuerit verus
xp̄s. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā de
auctoritate Iſa. ⁊ rñdet negādo ↄñam: in oi
bus ptibus argumētationis eius. Ad id qđ ait
de nouiſſimis diebus: dicimus nihil valere:
q nouiſſimi dies ibi dicitur dies meſſie: ſi-
ue xp̄i. Et aliquando dicunt tēpora: etiam
chriſtū precedētia: ſm illud. Gen. xliij. vbi
patriarcha Iacob dixit filijs ſuis. Cōgrega-

mini: vt annunciem vobis que futura ſunt in diebus nouiſſimis. Et ibidem conſequēter denunciat non ſolum de aduentu chriſti ſed etiam de multis que adimpleta ſunt a tēpore regum: ⁊ iudicū. vt pꝫ litteraꝫ intuēti. ¶ Ad rationē ſumptaꝫ de eleuatiōe mōtis reſpondetur: ꝙ eſt vanitas hoc: ꝙ eleuatio talis nō eſt intelligenda ſm motum localē: vt intelligūt iudei: ſed ſm nobilitatem: ⁊ appreciationē: quod tunc factuꝫ eſt: qñ chriſtus ipſum tēplū miraculis ⁊ doctrina multiplicater ſuper omnia alia loca nobilitauit: ⁊ exaltauit. ¶ Ad rationeꝫ ſumptā de fluēt omnes gentes: rñdetur: ꝙ ibi diſtributio ē accōmodata pro generibus ſingulorꝫ: nō ꝓ ſingulis generū: ſicut dicitur: ꝙ omne aīal fuit in archa Noe. quia de ſingulis generibus animaliū fuerūt ibi aliqua indiuidua: ⁊ ſimiliter de omnibus gentibus: ſiue de iudeis ſiue de gentilibus cōfluxerunt ad chriſtum credentes in ipſum. Et ita illud adimpletum eſt. ¶ Ad rōnem ſumptā ex illo nō leuabit gens cōtra gentem. reſpondetur: ꝙ illud dictū eſt: quia circa tempus chriſti fuit pax diuturna in orbe: ⁊ maxime in iudea. Quod patet ex eo: ꝙ imminente natiuitate chriſti: peccatis omnibus regnis: ⁊ ſub imperio romano redactis: preceptū fuit a ceſare auguſto: vt deſcriberet vniuerſus orbis: ⁊ ab illo tempore vſqꝫ ad quartuꝫ annū poſt paſſionem chriſti: qñ ceperunt iudei rebellare romanis: nō leguntur aliqua notabilia bella fuiſſe in iudea. nec iudeos vſos fuiſſe armis. quia terra cuſtodiebatur a militibꝰ romanis. Et ideo probabile eſt: ꝙ tunc propter diuturnitatem pacis: iudei inſtrumēta qbus vtebantur ꝑus in bellis: mutarent in inſtrumēta agriculture apta: ſicut ſenſibiliter videtur fieri in terris: vbi eſt pax diuturna. Quod aūt dicitur. nō leuabit gens cōtra gentem gladiū: vbi. ſi. vltra nō importat eternitatem: ſed ſolum diuturnitatem tēporis. i. vſqꝫ ad longum tēpus. ¶ Ad ſecūdam rationē principalem de illo Iſa. xi. habitabit lupus ⁊c. reſpondetur negando ꝯñam. Et ratio eſt: quia eſt locutio Metaphorica: quia homines ibi nominantur nomine animaliū. Et ſimiliter habetur Gen. xlix. Beniamin lupus rapax ⁊c. Sic ergo dicēdū eſt in propoſito: ꝙ iudei ⁊ gentiles qui prius erant adinuicem nociui ⁊ odioſi: pacifice ſimul habitauerūt: conuerſi ad fidem chriſti: ſm quod dicitur. Act. iiij. ꝙ multitudinis credentiū erat cor vnū: ⁊ anima vna. Et eodem modo exponendū eſt de pueris ⁊ animalibus venenoſis: quia ſimplices ⁊ puri nō leduntur ab illis: qui ante conuerſionem ad fidem xpī erant veneno infidelitatis: ⁊ perfidie repleti. ¶ Ad tertiā ex illo Hiere. xxix. reſpondetur: ꝙ iam nō erāt filij iſrael: ⁊ Iuda: proprie loquēdo: quia erāt auerſi a deo: quia xpm negauerunt: ⁊ occiderunt ꝓpter quod etiam illā miſeriā meruerunt. Et ideo ex illa miſeria magis concluditur propoſitum: ſicut pꝫ ex dictis. Illi autem q vere fuerūt filij iſrael ⁊ Iuda: q. ſ. xpm receperūt: ſaluati ſunt per ipſum: non ſolū ſpiritualiter: quātū ad aīas: ſed etiā corporaliter: quia ſm quod dicitur in eccleſiaſtica hiſtoria: imminente deſtructione ciuitatis Hieroſolime: ꝑ Titū ⁊ Veſpeſianū: admoniti ſunt fideles: qui erant in iudea: per angelum: vt trāſirēt in regnū regis Agrippe. q erat cōfederatus romanis: ⁊ ibi ſaluati ſunt in bona pace. Aliter pōt dici ad auctoritatem Hiere. ꝙ illi ſunt profecto de regno xpī: de quo ibi loquitur: qui iāꝫ ſunt in gloria celeſti: ⁊ illic habitant ꝯfidēter: ⁊ ſunt profecto ſaluati.

Ad ſecūdā. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ iudei tpē viſitationis ſue. i. aduentus xpī nō cognouerūt. ¶ Primo ex pñti euāgelio: vbi dicitur: eo ꝙ nō cognoueris tp̄s viſitationis tue. ¶ Scdo arguitur ex illo Apoſtoli. i. Cor. ij. Si eniꝫ cognouiſſent dñm glorie: nunqꝫ crucifixiſſent eū. ¶ Tertio arguitur ex illo Act. iij. vbi Petrꝰ loquēs iudeis dicit: ſcio fratres ꝙ p ignorātiā feciſtis: ſicut ⁊ principes vri. ¶ In oppo.

eſt illud Mat. xxij. q agricole vendentes filium dixerunt intra ſe. Hic eſt heres: venite occidamus eũ. Ubi dicit Hiero. Manifeſtiſſime deus probat his verbis iudeorum pricipes non per ignorantiã: ſed per inuidiam: dei filium crucifixiſſe. ℂ Rñdeo dicendũ q aliq iudeorum cognouerũt tempus viſitationis ſue: et aliq non. Pro quo notandum ſicut notat ſanctus Tho. iij. parte. q. xlvij. et Nico. de lyra. Mat. xxj. q apud iudeos qdam erant maiores: ſcientes ſcripturas legis et prophetarum. Aliq aute minores: ſicut laici et mulieres: tantum nota ſcientes quod eſt de neceſſitate ſalutis: vt precepta decalogi: et huiuſmodi: que debent ſciri ab omnibus. Eſt ergo prima concluſio: q maiores eorum q principes dicebantur: cognouerunt ieſum eſſe verũ prophetam promiſſum in lege. Et ita tempus viſitationis eorum nouerunt. Patet concluſio q: omnia ſigna videbant in eo: que dixerant futura prophete. Diuinitatem aute eius etia cognouerunt: q: euidentia ſigna huiuſmodi habuerunt: et dicta prophetarum: qbus tamen aſſentire propter odium et inuidiã noluerunt: vt cognoſcerent eum eſſe filiũ dei. Unde Beda dicit ſuper illud Luce. xxiij. Neſciunt qd faciunt: notandum inquit: q non pro eis orat: qui que filiũ dei intellexerũt: crucifigere q̃ confiteri maluerunt. Unde ipſe dominus de eis dicit: Jo. xv. Si non veniſſem: et locutus eis non fuiſſem peccatum nõ haberent. Nũc autem excuſationem nõ habent de peccato ſuo. Et poſtea ſubdit. Si opera non feciſſem in eis: que nemo alius fecit: peccatũ non haberent. Et poſtea ſubdit. Nũc enim viderunt me: et oderunt me et patrem meũ. ℂ Alia cõcluſio eſt: q minores idest populares: qui miſteria ſcripture non nouerant: nõ plene cognouerũt ipſũ ieſum eſſe: nec xpm promiſſum in lege: nec eſſe filium dei: licet aliqui eorum etiã in eum crediderunt: multitudo tamen non credidit. Et ſi aliqui dubitarent an ipſe eſſet xpõ propter ſignorum multitudinem: et efficaciam doctrine: vt habetur Joannis. vij. tamen poſtea decepti fuerunt a ſuis principibus: vt eum nõ crederent. nec filiũ dei nec xpm. ℂ Ad rõnes in oppo. ℂ Ad primã de preſenti euangelio rñdetur: q loquitur chriſtus de actuali cognitione applicante ad opus. ſc. recipiendo predicationẽ xpi. Immo econuerſo negauerũt et crucifixerunt. ℂ Ad ſecundam rñdetur eodem modo. Habituali enim cognitione maiores bene cognouerunt. ſed actuali ad opus deducti non: inuidia et odio excecati. ℂ Ad tertiam eodem modo rñdetur.

H Ad tertiã q. ſic ꝓcedit. Et videtur: q nõ ſit cõueniẽs ſimoniaci pena: q expellatur de tẽplo dei: per priuationẽ eius: quod per ſimoniã acquiſiuit. ℂ Primo ſic. Simonia. n. cõmittitur ex eo q alicuius muneris interuentu: ſpũalia acquiruntur Sed quedam ſunt ſpũalia que ſemel adempta nõ poſſunt admitti. ſicut omnes caracteres qui per aliquã conſecrationẽ imprimuntur. Ergo nõ eſt conueniens pena: vt quis priuetur eo quod ſimoniace acquiſiui. ℂ Secundo ſic. Contigit: aliquãdo q ille qui eſt epatum adeptus per ſimoniam. ꝑcipiat ſubditos: vt ab eo recipiat ordines: et videt q debeat ei obedire: q̃diu toleratur. Sed nullus debet aliquid recipere ab eo: qui nõ habet poteſtatẽ cõferendi. Ergo eps nõ amittit epalem dignitatẽ: ſi eam ſimoniace acquiſiuit. ℂ Tertio. Nullus debet puniri pro eo quod nõ eſt factũ: eo neſciente: et nolente. q: pena debetur peccato quod eſt volũtarium. Contingit aũt aliquãdo: q aliquis ſimoniace cõſequatur aliqd ſpirituale: procurantibus alijs ipſo ignorante et nolente. Ergo nõ debet puniri per priuationem eius: quod ei collatum eſt. ℂ In oppo. arguitur ex preſenti euangelio. vbi chriſtus de templo eiecisse dicitur vendentes et emẽtes: per quos deſignatur ſimonia

ci. ¶ Respondeo dicendum q pena illa eſt conueniens ſimoniacum: vt expellerentur per priuationem eorum: que per ſimoniam adepti ſunt. Iſta concluſio patet ex. c. Si quis epiſcopus. j. q. j. vbi ſic dicitur: ex conſilio calcedonenſi. qui ordinatus eſt ſcilicet per ſimoniam: nihil ex ordinatione vel promotione facta proficiat. ſed ſit alienus a dignitate vel ſolitudine quam pecunijs acquiſiuit. Concluſio vero predicta ratiõe ſic probatur. Nullus licite retinere poſt: id qđ contra voluntatem domini acquiſiuit. puta ſi aliquis diſpenſaret de rebus domini. daret alicui contra voluntatem: ⁊ ordinationem domini ſui. ille qui accipit licite tenere non poſſet. Dominus autem cuius eccleſiarum prelati ſunt diſpenſatores ⁊ miniſtri: ordinauit vt ſpiritualia gratis darent: ſm illud Math. x. Gratis accepiſtis: gratis date. Et ideo qui muneris interuentu: ſpiritualia quecũqz aſſequuntur: ea licite retinere nõ poſſunt. Inſuper autez ſimoniaci tam vendentes: qz ementes: ſpiritualia: aut etiaz mediatores alijs penis puniũtur ſ. infamie ⁊ depoſitionis: ſi ſunt clerici. excõmunicatione. ſi ſunt laici. vt habetur. j. q. j. c. Si quis epiſcopus. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primaz reſpondetur: q illi q ſimoniacum accepit ſacramentuz ordinis: quidez recipit caracterem ordinis: propter efficaciam ſacramenti. non tamen recepit gratiaz: nec ordinis executionez. eo q quaſi furtiue recepit caracterez: contra principalis domini voluntatez. Et ideo eſt ipſo iure ſuſpenſus: ⁊ quo ad ſe: vt. ſ. de executione ſui ordinis ſe non intromittat. ⁊ quo ad alios. vt. ſ. nullus ei cõmunicet in ordinis executione: ſiue ſit peccatuz eius publicum ſiue occultuz: nec tamen repetere pecuniaz poteſt: quã turpiter dedit: licet alius iniuſte retineat. Si vero ſit ſimoniacus qui contulit ordinem: ſimoniaco. vel quia dedit vel recepit beneficium ſimoniace: vel fuit mediator ſimonie. ſi eſt publicum: eſt ipſo iure ſuſpenſus quo ad ſe: ⁊ quo ad alios. Si autez eſt occultuz: eſt ſuſpenſus ipſo iure quo ad ſe tñ: non autez quo ad alios. ¶ Ad ſecundaz reſpondetur: q nec propter preceptum epiſcopi. nec propter excõmunicationem debet aliquis recipere ordinez ab epiſcopo: quez ſcit ſimoniace promotũ: ⁊ ſi ordinetur non recepit ordinis executionem. ¶ Ad tertiaz reſpondetur: q ſi nec volente: nec ſciente: per alios illius promotio ſimoniace ſit procurata: caret quidez ordinis executione. ⁊ tenetur reſignare beneficiuz. quod eſt conſecutus: cum fructibus exiſtentibus. non autez tenetur reſtituere fructus conſumptos. quia illos bona fide poſſedit. niſi forte inimicus eius fraudulenter pecuniam daret pro illius promotione. vel niſi expreſſe contradixerit: tunc re non tenetur ad renũciandum: niſi forte poſtea pacto cõſenſerit: ſoluendo quod fuit promiſſum.

¶ In dominica. xj. eſt euangelium. In illo tempore dixit ieſus ad quoſdam ⁊c. Luce. xviij. Circa quod poſſunt diſputari ij. q. ¶ Primo: vtrum Phariſeus in oratione ſua venit merito condemnãdus.

¶ Secũdo: vtrum Publicanus in oratione ſua formam conuenientem dederit iuſtificationis impij.

Ad primaz queſtionez ſic proceditur. Et videtur q Phariſeus in oratione ſua nõ veniat condemnãdus. ¶ Primo ſic. Orans Phariſeus incepit a gratiarum actione dicens. Domine gratias tibi ago. Sed in hoc nõ peccauit: a deo recognoſcendo omnia bona: que habuit. Ergo non veniebat condemnandus. ¶ Secundo ſic. Si dicatur q ratione iactantie: quia ſe iactabat eſſe immunem a peccatis aliorum. hoc etiam non arguit: quia poteſt quis oſtendere laudem ſuam: ⁊ non peccare: ſicut faciebat Apoſtolus. ij. Cor. x. Nos non in immenſum gloriamur. Et. xj. Exiſtimo me nihil minus feciſſe a magnis apoſtolis. Ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. Iactantia cum oriatur ex vanagloria

vt dicit Grego. ij. mora. non eſt ſemper peccatum mortale: ſicut nec vanagloria. Sed ſolum propter peccatum mortale venit quis condemnandus: ſiue reprehendendus. Ergo rč. ¶ In oppo. eſt preſens euangeliũ. ¶ Reſpondeo dicendum: q̄ Phariſeus taliter ſe habuit in oratione ſua: q̄ merito venit reprehendendus. Primo: ex irreuerentia: quã in oratione obſeruauit. quia nõ reuerentia orauit: ſed cum faſtu: quia non incuruato corpore: ſed erecta fronte orabat Unde dicitur ſtans. Secundo reprehenditur ex ſuperbia: quia ſe iuſtum ſolum inter homines dicebat: cum ait. Non ſum ſicut ceteri hominũ. Quaſi diceret. Ceteri ſũt peccatores: ego autem iuſtus. Et ſic de iuſtitia ſua iactabat ſe: alios condemnando: et orantem iuxta ſe publicanum deſpiciendo. Tertio: Reprehenſibilis veniebat: quia de bonis que faciebat: ſe iactabat dicens. Ieiuno bis in ſabbato. Sed in hoc iuſtitiã ſuam per vanangloriã fedabat. Prouer. xxv. Laudet te alienũ: et non os tuum: quoniã ipſe cognitor cordis eſt. Et Iere. ij. Ecce ego iudicio contendam tecum: pro eo q̄ dixeris: non peccaui. Et ideo Iob. ij. dicitur. Si iuſtificare me voluero: os meum condemnabit. Et ita merito phariſeus cum ſe ita inaniter iactauerat: merito condemnandus venit. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad primam reſpondetur: q̄ hic nõ arguitur phariſeus: quia gratias egit deo: ſed quia egit modo ſuperbo. Unde Grego. Si reprehenditur ille: qui ſuperbe gratias agit: quid eſt ergo ille qui impugnat gratiam? Non enim recte cognouit bona: que accepit. Unde Bernar. ỏ eo dicit ſic. Gratias agit: non quia bonus: ſed quia ſolus. non tam de bonis: que habet: q̄ȝ ỏ malis: que in alijs videt. Talis autem modus elationis eſt. Unde Beda ait. Ecce phariſeus ad referendas gratias oculum habȝ: ad humilitatis cuſtodiam nõ habet. ¶ Ad ſecundã reſpondetur: q̄ licet iactantia ſemper non ſit peccatum mortale: ſed quãdoqȝ veniale. iactantia tamen iſtius phariſei fuit peccatum mortale. Pro quo notandum: q̄ iactantia poteſt conſiderari vno modo: ſm̃ ſe: prout eſt mendacium quoddã: et ſic quãdoqȝ eſt peccatũ mortale: et quandoqȝ veniale. Mortale quidem: quando aliquis iactanter de ſe profert quod eſt cõtra gloriã dei: ſicut ex perſona regis Tiri dicit Eze. xxviij. Eleuatum eſt cor tuum: et dixiſti: ego ſum. Uel etiam cum eſt contra caritatẽ ꝓximi: ſicut cum aliquis iactando ſe: prorumpit in contumelias aliorum: ſicut fecit iſte phariſeus: qui dicebat: non ſum ſicut ceteri hominum: raptores: iniuſti: adulteri. velud etiam hic publicanus. Quandoqȝ vero ẽ peccatum veniale: quando aliquis de ſe talia iactat: que nec ſunt contra deum nec cõtra ꝓximũ. ¶ Ad tertiã pȝ reſpõſio ex dictis.

A ſecundã ſic procedit. Et videtur: q̄ conuenienter formam iuſtificationis non dederit publicanus percutiendo pectus: et dicendo: propitius eſto mihi peccatori. Ex quibus verbis innuit: q̄ ad iuſtificationem impij requiratur contritio. Contra quod arguitur ſic. ¶ Primo: Luce. vij. dicitur. Dimiſſa ſũt ei peccata multa. dicit gloſa. q̄ ardor caritatis rubiginẽ peccatorum in ea ꝯſumpſit. Ergo nõ oportet: q̄ ibi ſit dolor: ſiue cõtritio de peccato. ¶ Secũdo ſic. Cõuerſio ad deũ eſt potẽtior: q̄ȝ ꝯuerſio ad rẽ tꝑalẽ ad malũ. Sed ꝯuerſio ad rẽ tꝑalem ſufficienter induxit culpã. Ergo ꝯuerſio ad deum ſufficiẽter iuſtificat ſine alia ꝯtritiõe. ¶ Tertio ſic. Poſſibile eſt aliquẽ auerti a deo: nihil cogitãdo de deo. Ergo ſimul poſſibile ẽ aliquẽ auerti a peõ. nihil cogitãdo de eo. Et ſic ſine motu. lj. ar. in peiũ: ſiue ſine ꝯtritiõe iuſtificat ipius. ¶ In oppo. ẽ euãgeliũ hodiernum. Unde glo. ſup illud percutiebat pect⁹ ſuũ dicit. Percutit pectus: et penas de ſe exigit: vt deus pareat. ¶ Reſpondeo dicendũ: q̄ publicanus in oratiõe ſua conuenientẽ formã dedit iuſtificatiõis impij

in tribus. Primo: in humili verecundia: quã oſtẽdit: cum dicitur. publicanus a longe ſtans nolebat nec oculos leuare. Beda. Sicut humilis nõ audet appropinquare: vt deus ad eũ appropinquet: nõ aſpicit: vt aſpiciatur. Nihil enim tm̃ placet deo in penitente: ſicut dicit Ber. q̃z humilis verecũdia. Nõ audebat oculos leuare ad celum: q2 cognoſcebat ſe offendiſſe deũ. ita vt diceret illud ſcḋo. Parali. vltimo. Peccaui ſuper numerum arene maris: ⁊ multiplicata ſunt ſuper me peccata mea. ⁊ nõ ſuz dign9 videre altitudinẽ celi pre multitudine iniquitatis mee. Secũdo oſtẽdit formã iuſtificationis impij in doloroſa cõtritiõe peccatorũ: quã oſtẽdit in percuſſiõe pectoris: in qua reddebat ſeipſum culpabilem: ⁊ oſtẽdebat dolorem. Huiuſmodi aũt ↄtritio neceſſaria eſt ad iuſtificatiõem impij. q2 ſicut vt in generatiõibus naturalibus vna forma expellitur: ⁊ alia introducitur: ꝓpter quod generatio vnius eſt corruptio alterius: oportet eſſe diſpoſitiones ad vtrũq3: ita in iuſtificatiõe impij: quã grã cõfertur: ⁊ culpa expellitur: oportet eſſe diſpoſitionẽ volũtatis hũr. propriũ actum ad vtrũq3. Et ideo ſicut per motũ. li. ar. in deum diſponitur ille: qui iuſtificatur ad gratiã obtinendaz. ita per motum. li. ar. in peccatũ: qui eſt cõtritio: oportet ꝙ ad culpe expulſionẽ diſponatur. Et ideo oportet: ꝙ in iuſtificatiõe qua innocẽs iuſtificetur: oportet eſſe diſpoſitionẽ ſolũ ad gratiã inducẽdam. ſed in iuſtificatiõe: qua iuſtificatur impius: oportet eſſe duplicem diſpoſitionẽ. Vnã ad inducẽdaz gratiã. ſ. motum. li. ar. in deum. Alteraz ad expellẽdum culpã. ſ. motũ. lj. ar. in peccatũ. qui eſt ipſa cõtritio. ¶ Ad rõnes in oppo.

¶ Ad primã rñdetur negãdo ↄſequẽtiaz. Et rõ eſt: q2 feruor dilectiõis de neceſſitate cõiunctũ habet odium cõtrariũ: ⁊ ideo feruor dilectiõis ad dimiſſiõez culpe nõ operatur ſine peccati deteſtatione: que directe dimiſſioni culpe rñdet. ¶ Ad ſcḋam rñdetur etiã negãdo ↄſequẽtiam. Et rõ eſt: q2 in peccato ↄuerſio nõ facit culpam ſine auerſione. Et ita oportet duo eſſe in iuſtificatiõe. ¶ Ad tertiã rñdetur negando cõſequẽtiã. Et rõ eſt ſm dñm Bonauentu. tũ q2 receſſus a deo eſt ipſo diuiſiuus. ſed regreſſus ordinatus: tũ q2 plura exiguntur ad bonum q̃z ad malum.

¶ In dñica. xij. eſt euãgelium: Exiens ieſus de finibus ⁊c. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrũ ↄuenienter xp̃s circa hũc ſurdũ ⁊ mutũ: de quo in euangelio: miraculum fecit.

¶ Secundo: vtrum illi homines facientes contra precepta chriſti: publicando miraculum peccauerunt.

Ad primaz. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ nõ ↄuenienter chriſtus circa hũc mutum ⁊ ſurdũ miracula ſit operatus. ¶ Primo ſic. Chriſtus faciebat miracula virtute diuine nature: cuius ꝓprium eſt ſubito operari: ⁊ perfecte: ⁊ abſq3 adminiculo cuiuſcũq3. Sed xp̃s nõ ſubito curauit iſtum. Dicitur enim in euãgelio: ꝙ apprehendit eum de turba ſeorſum: ⁊ miſit digitos ſuos in auribus eius. ⁊ expuens tetigit linguã eius: ⁊ ſuſpiciens in celũ ⁊ ingemiſcens: ait Effeta: qḋ eſt aperire. ⁊ ſtatim aperte ſunt aures eius ⁊c.

¶ Secũdo ſic. Dei nõ eſt orare nec reſpicere in celũ ingemiſcẽdo. Quoz ergo hoc fiebat virtute diuinitatis: nõ ↄuenienter videtur operatus illud. ¶ Tertio. Miracula xp̃i facta ſunt ad ↄfirmationez doctrine ipſius: ⁊ teſtimonium diuinitatis eius. Sz nullus debet impedire finez ſui operis. Ergo videtur ꝙ inconuenienter xp̃s precepit illis hominibus: qui pñtauerant ſurdum ⁊ mutum ad ſanandũ: ꝙ nemini dicerent.

¶ In oppo. eſt euãgelium in quo dicitur: ꝙ bene oĩa fecit. ⁊ ſurdos fecit audire: ⁊ mutos loqui. ¶ Rñdeo dicendum: ꝙ xp̃s ↄuenientiſſime operatus eſt miraculũ circa hunc ſurdum ⁊ mutum. Iſta cõcluſio ſic declaratur. Ea que ſunt ad finem: debẽt eẽ

ſini ꝓpoꝛtionata. Chriſtus autē ad hoc venit in mundū: & docebat: vt hoīes ſaluos faceret. ſm illud Jo. xiij. Nō enī miſit deus filiū ſuū in mundū: vt iudicet mundū. ſ; vt ſaluetur mundus per ipſum. Et ideo cōueniēs fuit: ꝙ xp̄s particulariter hoīes miraculoſe curādo: oſtēderet ſe eſſe vniuerſalē: & ſpūalem oīum ſaluatoꝛē: ſanādo nō tm̄ poteſtate diuinitatꝭ: ſ; miniſterio humanitatis. cū eſſet deus & hō. ¶ Ad rōes i oppo. dicendū. ¶ Ad primā rn̄detur negādo cōſequentiā. Et rō eſt: q: xp̄s venerat ſaluare mūdū: nō ſolū virtute diuina: ſed etiā ꝑ miniſteriū incarnatiōis ipſius. Et ideo frequēter etiā in ſanatione infirmoꝝ: nō ſolū poteſtate diuina vtebatur curādo per modū imperij. ſed etiā aliqd ad humanitatē ipſi⁹ pertinēs apponēdo. Unde ſuper illud Luce. iiij. Singulis manus imponēs curabat oēs. dicit Ciri. Quāuis vt deus potuiſſet oēs verbo pellere moꝛbos: tāgit tn̄ eos: oñdens ꝓpriā carnē efficacē ad pſtāda remedia. Sic ergo xp̄s ſanauit hūc ſurdū & mutū: tāgendo eū coꝛpoꝛalr̄: vt oſtēderet hūanitatē ſuā eſſe diuinitatis inſtrm̄. ¶ Ad ſecūdā reſpōdetur negādo ꝯñam. Et rō ē: q: ſicut dictū eſt: nō ſolū ptāte vtēdo debuit facere miracula. ſ; etiā humanitate ipſa: qm̄ vtrūq; erat de eo oſtēdēdū: & ꝙ deus eēt: & carne vnitus. Un̄ Criſo. ſup illud Mat. xiiij. Acceptis qnq; panibus: & duobus piſcibus: aſpiciēs in celū: benedixit &c. Dicit Opoꝛtebat ingt credere de xp̄o: qm̄ a patre eſt: & qm̄ ei equalis eſt. Et ideo vt vtrūq; oſtēdat: nūc qdem cū poteſtate: nūc autē oꝛās miracula facit. Dicimus ergo: ꝙ xp̄us in curatione huiuſmodi infirmi: ipſe ſuſpiciēs in celū ingemuit: vt oſtēderet ſe verū hoīem: a deo querēs auxilium. ¶ Ad tertiā reſpōdetur negādo ꝯñam. Et rō eſt: qꝛ hoc fecit vt dicit Criſo. volens nos erudire: p̄hibere eos: q volunt nos ꝓpter nos laudare. Si aūt ad dei gloꝛiam refertur: nō debemus p̄hibere: ſ; magis iniungere. vt hoc fiat: ſicut illud Mathei quinto. Uade in domū tuam ad tuos: & annūcia eis quanta dominus tibi fecit.

AD ſecūdā. q. ſic ꝓceditur. Et videt: ꝙ illi hoīes publicando miraculū xp̄i: peccauerūt ¶ Et videt ꝙ ſic. q: deo eſt i oībus obediendū. ſm illud Exo. xxiiij. Oīa que locutus eſt dn̄s faciemus: & erimus obedientes: ſ; iſti nō obedierūt p̄cepto xp̄i: q p̄ceperat eis: ne cuiq; dicerent: Ergo &c. ¶ Scđo ſic. Aut xp̄s voluit fieri illud: qđ dixit eis. aut nō: Si noluit: ſequitur ꝙ fecerūt cōtra p̄ceptū eius: & ſic peccauerūt. Aut voluit. ſequitur: ꝙ xp̄s eſſet mendax: vel duplex in verbo: qđ eſt impoſſibile. ¶ In oppo. videt: ꝙ nō peccauerūt. q: nō fuiſſent digni ſaluatione. ¶ Rn̄deo dicendū: ꝙ illi hoīes p̄dicādo miracula xp̄i nō peccauerūt: q: xp̄s cū p̄cepit eis: vt nō dicerent: nō intendit eos per virtutē p̄cepti obligare. vt dicit Grego. xx. Moꝛal. ſ; ſeruis ſuis ſequētibus exemplū dedit: vt ipſi quidē virtutes ſuas occultare deſiderent & tn̄ vt alij eoꝝ exemplo ꝓficiāt: pꝛodantur inuiti. Et ſic p; rn̄ſio ad primū argumentū. ¶ Pꝛo rn̄ſione ad ſcđm. Eſt ſciendū. ꝙ in xp̄o ponitur duplex volūtas: ſicut & duplex natura. Una diuina. & eſt duplex: vna ſigni & altera beneplaciti. Volūtas enī beneplaciti: eſt: qua vult aliqd ſimpliciter & abſolute. Et ſic xp̄s voluit miraculū publicari: qa cōtra volūtatē beneplaciti nihil fit: ſ; bn̄ fit ꝯtra volūtatem ſigni. Alia fuit volūtas humana. Et ſic xp̄s voluit quodāmō: & quodāmō noluit miraculū publicari. qa voluit ad dei gloꝛiā: noluit aūt: vt oſtēderet humanā laudē fugiēdā. Sicut enim ſunt aliqua partī volūtaria & partim inuolūtaria: vt dicit iij. Ethi. de eo qui pꝛoijcit merces in mari: vult & nō vult: diuerſis reſpectibus: q: non vult abſolute: vult tn̄ i tali caſu poſitus. &c.

¶ In dominica. xiij. eſt euangelium. In illo tēpoꝛe dixit ieſus diſcipulis ſuis. Beati oculi: qui vident que vos videtis &c. Luce. x. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum ſit verum: qḋ dictum eſt apoſtolis .ſ. Beati oculi q̄ vidēt que vos videtis.

¶ Secundo: vtruȝ in ſtatu vie deus poſſit immediate a nobis amari.

¶ Tertio: vtrum modus de diligēdo deū toto corde ꝛc̄. qui multiplicatur in pcepto predicto poſſit in via ſeruari.

Ad primā .q. ſic ꝓcedit̄. Et videtur ꝙ non ſit verū ꝙ beati oculi q̄ vidēt que vos videtis. ¶ Primo ſic. Jo. vlt. ſcribitur. Beati q̄ nō viderūt ꝛ crediderūt. ¶ Sc̄do ſic. Aut loquit̄ de viſione interiori per fidē: ꝛ hoc nō: q: multi ꝓphete ꝛ reges viderūt: hoc nō viderūt [illegible] Vñ Jo. viij. Abraā vidit diē meū ꝛ gauiſus eſt. nō aūt de exteriori: q: exteriori viſione etiam viderunt iudei: ſacerdotes: ꝛ pharaſei. Vñ Jo. xv. De iudeis nūc aūt viderunt ꝛ oderūt me: ꝛ patrē meū: Sȝ oculi eorū nō fuerūt beati: Ergo nec oculi apoſtolorū. ¶ Tertio. Beatitudo dicitur ſtatus omnīū bonoꝝ cōgregatiōe perfectus. Sȝ apoſtoli vidētes xp̄m hic in terra non cōſequebātur beatitudinē: q: vt dicitur. Exo. xxxiij. Nemo videbit deū ꝛ viuet: Ergo nō erant dicendi oculi eoꝝ beati. ¶ In oppo. ē euāgeliū p̄ns. ¶ Rn̄deo dicendū: ꝙ beatitudo. eſt duplex. Vna rei: que cōſiſtit p̄ncipaliter i aſpectu ꝛ fruitiōe diuinitatis: ꝛ ex cōſequenti in viſione humanitatꝭ xp̄i: ꝛ ſic habet̄ in patria. Alia eſt beatitudo in ſpe: que in p̄nti vita cōſiſtit. ꝛ ſic habet̄ in via: in viris excellētibus virtute. Et de iſta loquitur hic. Sc̄do notādū: ꝙ ſcḋm ꝙ duo oculi dicūtur in hoīe: ſcilȝ interiores: ꝛ exteriores. ita duplex dicit̄ viſio .ſ. viſio interior: q̄ fit per internā ſpirationē: ꝺ qua dicitur ad. Ephe. i. Deus det vobis ſpiritū ſapiētie: ꝛ reuelationis in agnitionē: illuminatos oculos cordis veſtri. De iſta viſione dicitur Jo. viij. Abraā vidit diē meū ꝛ gauiſus eſt: ꝛ horuȝ quidem oculi beati beatitudine ſpei. De q̄bus dicitur Jo. vlt. Beati qui nō viderūt .ſ. corporaliter: ꝛ crediderūt .ſ. per fidem per dilectionē operantē: xp̄ȝ incarnandū: ꝛ paſſuꝝ: pro humani generis ſalute. Alia eſt viſio pure corporalis que cōmunis fuit apoſtolis: ꝛ iudeis. Et de iſta non loquitur. Aliq̄ autē ſunt: qui vtraqȝ viſione viderūt xp̄ȝ .ſ. ꝛ interiori viſione fidei: ꝛ exteriori: vidētes eū inter hoīes cōuerſantem ꝛ miracula ſoli deo ꝓpria operantē. Et de tali viſione dicitur Jo. i. Vidimus gloriā eius: quaſi vnigeniti a patre. Vtrūqȝ enī modū vidēdi habuit. Jo. ꝛ alij apoſtoli: q: cū eo fuerūt corporaliter cōuerſari: ꝛ ſic viderūt ſenſibiliter opera: virtutē totius creature excedētia: ſicut ſuſcitatio mortuoꝝ: illuminatō ceci: ꝛ cōſimilia Ex quibus viſu mētis ceperūt eius diuinitatē: in carne latentē. Et hoc mō oculi vidētes xp̄m beati .ſ. qui .ſ. vt dicit magnꝰ Albertus: q̄ ſic xp̄m exterius aſpexerūt: ꝙ interius diuinitatem per fidē: in eo ex exterioribus miraculis intellexerūt. Vel ſic ecōuerſo: q̄ .ſ. interiora diuinitatis xp̄i intellexerūt: vt eā vnitam humanitati: quā videbāt crediderunt. Et tali modo nunq̄ȝ eſt viſus. niſi a p̄ntibus deitatem ꝛ humanitatem eiꝰ cognoſcētibus. Et hoc ē qḋ dicit beati oculi qui vident que vos vidiſtis. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ nō opponitur. Vñ eſt notandū: ꝙ duplex dicit̄ beatitudo etiaȝ in via queclȝ rei: que cōſiſtit in munere diuino: ſiue per participationeȝ diuini muneris: de quo quanto alicui plus cōceditur: tāto beatior eſt. Et ſic quātū ad hoc dicitur hic: beati oculi qui vident ꝛc̄. Quia hoc munus gratie habuerunt: Alia eſt beatitudo ſpei. que conſiſtit in merito. Vñ ſcḋm hanc: tanto quis eſt beatior: quāto pōt plus mereri. Plus aūt meretur: qui credit: ꝛ nō vidit: q̄ȝ qui videns credit. ¶ Ad ſcḋaȝ rn̄detur: ꝙ loquitur de viſiōe vtraqȝ: ſicut dictū eſt. ¶ Ad tertiā rn̄detur: ꝙ nō loquitur ꝺ beatitudine patrie: ſȝ de illa que dicit̄ ſpei: q̄ habet̄ in via. Vel dicēdū: ꝙ tales dicūtur beati ꝛ nō prophete: q: licȝ ꝓphete aliqui viderūt xp̄m: p̄ fideȝ: a longe ꝓſpiciendo: nō tñ viſ-

derunt eum ꝑſentem:inter eos cõuerſando:ſicut viderunt apoſtoli:Et ideo dicuntur beati:quia in eis fuit completum:quod antiqs patribus fuerat pꝛomiſſum.

Ad ſecūdā.q.ſic pꝛocedit̄. Et videtur ꝙ de⁹ in ſtatu vie nõ poſſit imediate a nobis amari. ¶ Pꝛimo ſic. Incognita amari nõ poſſunt:vt dic̄. Augu.x.de trini.ꝛ phyloſophus.ix.Ethi. Sed nos in ſtatu vie nõ videmus imediate deū: qꝛ nõ per eſſentiā:ſʒ per ſpeculū in enigmate vt dicitur.i.Co:.xiij.Ergo nec ipſum immediate ꝑ eſſentiaꝫ amare poſſum⁹. ¶ Secūdo ſic. Cognitio patrie excedit cognitionē vie.inq̄tū homo videt in patria deuꝫ ꝑ eſſentiā.Si ergo in via hō imediate per eſſentiam amaret deū:caritas patrie nõ excederet caritatē vie qḋ eſt falſuꝫ. ¶ Tertio Hō a deo diſiūgitur per peccatū. ſm illud Iſa.lix. Pctā veſtra diuiſerūt inter vos et deuꝫ veſtruꝫ:Sed peccatū magis eſt in voluntate:q̄ꝫ in intellectu:Ergo minus hō pōt in ſtatu vie diligere deuꝫ imediate:q̄ꝫ imediate eum videre. ¶ In oppo.eſt euāgeliū pñs.vbi dr̄. Diliges dñm deū tuū ꝛc̄.Scḋo ſic Cognitio vie per hoc qḋ eſt mediantibus creaturis:dicit̄ enigmatica:ꝛ euacuat̄ i patria.i.Co:.xiij.Sed caritas nunq̄ꝫ excidet vt ibidē dicit Apoſtol⁹:ergo caritas nõ diligit deū mediāte creatura:ſʒ imediate:deo adheret. ¶ Rñdeo dicēdū:ſub iſta cõcluſione:ꝙ deus i ſtatu vie imediate pōt amari:ꝛ amat̄ a ſeris. Vñ Aug.in libꝛo cõfeſſ. Ve illis q diligūt nutus tuos ꝑ te. Nutus aūt diuini dicunt̄ participatio diuine bonitatis in creatura:Ergo deus a ſeris amat̄ i ſtatu vie imediate:nō ſm ꝙ eius bonitas i creaturis pticipat̄. ¶ Pꝛo qua ꝯcluſione notandū iuxta ſctm̄ Tho.in tertio ꝙ in potētijs:oꝛdinatio ita ē.ꝙ vbi terminat̄ opatio pꝛioris potētie:ibi icipit operatio ſequētis.ſicut pꝫ ꝙ ſenſus terminatur ad imaginationē:q eſt motus factus a ſenſu:ſm actū intellectus:in termino imaginationis icipit q: fantaſmata accipit ꝑ obiecto:vt dicit̄ tertio de anima.Et ideo illaꝝ reꝝ:que nõ habent fantaſmata:cognitionē nõ pōt accipere.niſi ex rebus:quaꝝ ſibi repꝛeſentant fantaſmata. Vñ in ſtatu vie:i qua accipit a fantaſmatibus:non pōt immediate videre:ſed opoꝛtet ꝙ ex viſibilibus:quoꝝ fantaſmata capit ad eius cognitionē deueniat.Qū.ñ.nō aūt ipſaꝫ dei eſſentiā nõ videat immediate: tñ cognitio intellect⁹ ad ipſuꝫ deū terminat̄ q: ipſum eſſe:ex effectibus cōpꝛehēdit. Vñ operatio voluntatis circa ipſum deum immediate eſſe poteſt nullo medio interueniente:quod ad voluntateꝫ pertinet:multis tamen medijs pꝛecedentibus ex parte intellectus:quibus in deum cognoſcendum peruenit. ¶ Ad rationes in oppoſituꝫ. ¶ Ad pꝛimam reſpondetur negādo conſequētiaꝫ. Et ratio eſt:quia quāuis incognita amare non poſſumus: Opoꝛtet enim ꝙ amoꝛ ſit cogniti:ꝛ niſi aliqualiter:tamē non opoꝛtet:ꝙ ſit idem oꝛdo cognitionis ꝛ dilectionis. Nam dilectio eſt cognitionis termin⁹. Et ideo vbi deſinit cognitio ſcilicet in ipſa re:que per aliam cognoſcitur:ibi ſtatim dilectio incipere poteſt.Et ita illud quod cognoſcitur in alio:poteſt in ſe ipſo amari.

¶ Ad ſecundam reſpondetur negādo cõſequentiam. Et ratio eſt:quia quanto bonum plenius cognoſcitur:tanto magis eſt amabile:et pꝛecipue illud bonum:quod eſt finis:et in quo non inuenitur aliud quo offendatur affectus.Et ideo quia deus plenius cognoſcitur in patria:q̄ꝫ etiam nunc: plenius amabitur: Sed iſta diuerſitas ex parte cognitionis erit per id:quod eſt pꝛopꝛium cognitioni:ſcilꝫ cognoſcere per ſe:et in alio.Et ideo non erit vnius rationis cognitio vie ꝛ patrie. In affectu autem erit ꝑ diuerſitatem:non eius per quod ad eaꝫ pertinet.ſed per diuerſitatem cognitionis:et tamen erit eadem ratio amoꝛis.ſed differt amoꝛ per maius:et per minus. ¶ Ad

tertiam rñdetur negando pñam.i.Et rõ ē:q
per caritatē tollitur auerſio a deo:que eſt p
peccatum:nõ autē per ſolā cognitionē.Et
ideo caritas eſt:que diligendo aiam immē-
diate deo cõiungit ſpūali vinculo vnionis.
AD tertiã.q.vtrũ modus ille
de diligendo deũ toto corde:
qui implicatur in pcepto pdi
cto:poſſit in via ſeruari.ſic p
ceditur.Et videtur:q nõ poſ
ſit in via obſeruari.¶ Primo ſic. Nõ poſ
ſumus in hac vita ſine peccato manere.i.
Jo.i.Sed cũ quis peccat:nõ diligit deũ to
to corde:Ergo illud preceptũ nõ põt totali
ter in via adimpleri.¶ Scđo ſic. Nõ põt
ſimul cor ad multa ſe habere:Sz opz dũ in
hac vita ſumus q cor rebus tpalibus ali-
qñ apponam⁹:ergo nõ põt homo in hac vi
ta toto corde deũ diligē.¶ Tertio ſic. Nõ
põt deus a nobis totaliter diligi:ergo p cõ
ſequēs toto corde nõ poſſum⁹ diligere.Cõ
ſequentia videtur bona. Añcedēs pz. De⁹
nõ põt intellectu cõprehendi.vt totaliter vi
deatur:ergo nõ põt cõprehendi affectu:vt
totaliter diligatur.Cõſequentia eſt bona:q
amor ſequitur cognitionē.¶ In oppoſi.eſt
pceps euangeliũ.Dicit eni Hiero.Qui di
cit deũ aliquid impoſſibile pcepiſſe homi-
ni:anathema ſit:Sed hoc deus pcepit oib⁹
in ſtatu vie exiſtentib⁹:ergo hereticũ eſt di
cere:q predictũ pceptũ nõ poſſit in via ob
ſeruari.¶ Rñdeo dicēdum iuxta ſanctuz
Tho.q totũ ⁊ perfectũ idem ē vt phil.dič.
Nõ aũt pfcm in hoc cõſiſtit:vt nihil ei de-
ſit.S; hoc cõtingit dupliciter.aut ita q nihil
deſit eorz que natũ eſt habere.aut ita q ni-
hil deſit eorz que oz habere.ſicut aliqs ha-
bet perfectã quãtitatē:quãtũ reqrit huma
na natura.⁊ ſi nõ habeat quantitatē gigan
tis:quã poſſibile eſt eſſe in humana natu-
ra.Prima ergo perfectio humane nature
eſt in ſtatu glorie:quãdo hõ habebit totum
hoc:qđ poſſibile eſt eē in humana natura.
Sed ſcđa pfectio eſt nature cõdite.qñ.ſ.hõ
habeat totũ hoc:qđ deberet habere:ſm tē
pus illud.Et ſm hoc etiã duplex totalitas
in dilectione dei attenditur.Una qua nihil
deerit de hĳs:q põt hõ expendere in amore
dei:quē in dilectione ponat:⁊ de prima to-
talitate poniť iſta cõcluſio:q hec qđez per
fectio:hic totalitas nõ pcipitur:vt faciē da:
ſ; magis oſtēditur:vt ſciatur:quo per veniē
dũ eſt:vt dicit Auguſt.S; ſic impletur in pa
tria.q: ibi mens fertur in deũ totaliter ⁊ p
fecte:quãtũ ſibi eſt poſſibile:⁊ ſine aliq in
terruptione.Alia aũt eſt totalitas ſm quã:
nihil hõ ſubtrahit de hĳs:que dz ponere ſm
tps illud in amore dei:⁊ hec totalitas exclu
dit omne:qđ eſt cõtrariũ repugnãs dilectio
ni diuine.nõ aũt id:quod ad ipſa actũ dile-
ctionis intercepit:q ſemp agere ſm actum
virtutis:nõ eſt niſi eorz:q ſunt in ſtatu bea-
titudinis.q perfectio felicitatis eſt in opatio
ne.perfectio virtutis eſt in habitu.⁊ ita ad
impletur via:qñ nihil diligitur cõtra deuz
Iſta eni perfectio eſt que dz ineſſe ex debi
to neceſſitatis.vt puta:q diligatur deus to
to corde.i.intellectu ſine errore:quod nõ fa
ciunt infideles:⁊ ſortilegi tota anima.i.vo-
luntate ſine cõtradictione:qđ nõ faciũt:qui
poſt cõcupiſcẽtias ſuas currũt ex omnibus
viribus.i.operibus:q̃ explentur per vi-
res anime ⁊ corporis:quod nõ faciũt q mē
bra ſua exhibent ſeruire iniquitati ad iniq-
tatem:⁊ tota mēte.i.iugi memoria:qđ nõ fa
ciunt cupidi ⁊ auari:quia vbi eſt theſaur⁹
tuus ibi ⁊ cor tuũ ē.Albert⁹ ſic ex toto cor
de dilige:vt motus vite ad ipſum referas:
ex tota anima vt intelligētiam ⁊ voluntatē
⁊ memoriam cum corporalibus organis ad
ipſum cõuertas:ex omnibus viribus:vt ni
hil tibi de viribus tuis retineas vel attri-
buas tibi.ex omni mente tua:vt omnia or
dines caritatis ordine.vt nihil inordinatuz
relinquas.Sic enim attingit caritas a fine
vſqz ad finez fortiter:⁊ diſponit oīa ſuauiť.
¶ In dominica decimaquarta eſt euange-
lium.Dum iret ieſus in Hieruſalem ⁊č.
Luce.xv. Circa quod poſſunt diſputari
ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrū ad ſanandū lepraꝫ peccati ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti.

¶ Secundo: vtrum nouem leproſi nō reddentes gratias chriſto: de eoꝝ curatione: peccauerunt mortaliter.

a Ad primam queſtionem ſic procedit̄. Et videtur ꝙ ad ſanandum lepram peccati: non ſit neceſſarium confiteri ſacerdoti.

¶ Primo ſic. Curatio lepre peccati precedit confeſſionē. Vñ in euāgelio dr̄: ꝙ iſti decē leproſi dū irent ad oſtēdēdū ſe ſacerdotibus: mūdati ſunt: ꝛ ita anteq̄ȝ ſe oſtēderent: ergo videtur ꝙ ad curationē lepre peccati cōfeſſio nō ſit neceſſaria. ¶ Scđo ſic. Aliqbus eſt peccatū dimiſſuꝫ ſine hoc: ꝙ cōfeſſi legunt̄: ſicut pꝫ de Petro: ꝛ Magdalena: etiam de Paulo: Sed nō minoris efficatie ē gratia remittēs peccā nūc. quā tūc fuerit: ergo nec nūc eſt de neceſſitate ſalutis cōfeſſio. ¶ Tertio ſic. Dato ꝙ neceſſariū ſit cōfiteri: nō videtur ꝙ ſacerdoti penitētia ē ſacramētū neceſſitatis ſicut etiaꝫ baptiſmus: Sꝫ in baptiſmo ꝓpter ſacramēti neceſſitatē: eſt miniſter quilibet hō: Ergo in penitētia ſufficit cuilibet confiteri. ¶ Quarto ſic. Ad cōfeſſionē nō obligamur: niſi ex diuina inſtitutione: Sꝫ diuina inſtitutio nobis proponit̄ Jacobi. v. Cōfitemini alterutꝛ peccata veſtra. vbi nō fit mentio de ſacerdote: Ergo etiā: ſi cōfitendū eſt: nō eſt neceſſariū ꝯfiteri ſacerdoti. ¶ In oppo. eſt euāgeliuꝫ pñs. vbi dñs decē leproſis p̄cepit ſe pñtari ſacerdotibus. vbi ponitur ſignū mūdationis lepre peccati per ſacramētū penitentie: Ergo videtur ꝙ ſolis ſacerdotibus ſit fienda cōfeſſio. ¶ Rñdeo dicendū ſub duab⁹ cōcluſionibus Prima eſt: ꝙ ꝯfeſſio eſt de neceſſitate ſalutis ei: qui peccati mortalis lepraꝫ incurrit. Iſta cōcluſio declarat̄ ſic iuxta ſniā. Tho. Paſſio xp̄i ſine cuius virtute nec actuale: nec originale peccatū dimittitur in nobis operat̄ per ſacramētorū ſuſceptioneꝫ: q̄ ex ipſa efficaciaꝫ hñt: ꝛ ideo ad culpē remiſſionē ꝛ actualis: ꝛ originalis requirit̄ ſacramētū eccleſie: vel actu ſuſceptū: vel ſaltem voto: qñ articulus neceſſitatis nō contēptus ſacramētū excludit: ꝛ per ꝯſequēs illa ſacramēta: que ordinātur cōtra culpaꝫ: ſine qua ſalus eſſe nō pōt: ſunt de neceſſitate ſalutis. Et ideo ſicut baptiſmus: quo deletur peccatū originale: eſt de neceſſitate ſalutꝫ: ita ꝛ penitentie ſacramētū. Sicut aūt aliquis p hoc ꝙ baptiſmū petit: ſe miniſtris eccleſie ſubijcit. ad quos pertinet diſpēſatio ſacramēti. ita etiā per hoc ꝙ cōfitetur peccatum ſuū: ſe miniſtro eccleſie ſubijcit: vt per ſacramētum penitētie ab eo diſpēſatus: remiſſionē cōſequat̄: qui congruū remediū adhibere nō pōt: niſi peccā cognoſcat. quod fit per confeſſionē peccātis. Et ideo cōfeſſio eſt de neceſſitate ſalutis eius: q in peccatū mortale cecidit. Secūda ꝯcluſio: ꝙ neceſſario ſacramētalis cōfeſſio facienda ē ſacerdoti: ſi adeſt vel haberi pōt. Probatur ꝯcluſio. Abſolutio penitētis ꝓpter quā fit cōfeſſio: nō pertinet niſi ad ſacerdotes: qb⁹ claues eccleſie cōmiſſe ſunt: Ergo cōfeſſio dꝫ fieri ſacerdoti. Preterea ſic. Gratia que in ſacramētis datur: a capite in mēbra deſcēdit. ꝛ ideo ſolus ille eſt miniſter ſacramētoꝝ: in quibus gratia datur: q habet miniſterium ſupra corpus chriſti. Uerum quod ſolus ſacerdotis eſt qui conſecrare euchariſtiā poteſt. ꝛ ideo cum in ſacramento penitentie: gratia conferatur: ſolus ſacerdos eſt miniſter huius ſacramēti. ꝛ ideo ſoli facienda eſt ſacramētalis confeſſio: que miniſtro eccleſie fieri dꝫ. Diximus ſi adeſt vel haberi poteſt. quia alias cōfeſſio fieret laico: vt infra dicetur. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā rñdetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia cum irent ad oſtendendum ſe ſacerdotibus tam propoſitum intelligebantur habere cōfitendi: ꝛ hoc ſufficit ſicut dictuꝫ eſt. ¶ Ad ſecūdam reſpondetur dupliciter. Primo: quia licet illorum non legatur confeſſio: potuit tamen eſſe. Multa eniꝫ ſunt facta: que non ſunt ſcripta. Secundo reſpnodetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia nō

eſt idem de alijs miniſtris eccleſie: ⁊ de chri
ſto. Chriſtus enim habuit poteſtatem excel
lentie in ſacramentis. Unde ſine iis que ad ſa‑
cramentum pertinent: potuit ⁊ poteſt rem ſa‑
cramenti conferre. ❡ Ad tertiam reſpondetur ne
gando preſentiam: regulariter: in caſu tamen ne‑
ceſſitatis conceditur. Unde ſicut baptiſmus
eſt ſacramentum neceſſitatis. ita ⁊ penitentia.
Baptiſmus autem: quia eſt ſacramentum neceſſi
tatis: habet duplicem miniſtrum. Unum cui ex
officio baptizare incumbit: ſicut ſacerdotem. Et
aliud: cui ratione neceſſitatis diſpenſatio baptiſ
mi committitur. Et ita etiam miniſter penitentie:
cui confeſſio eſt facienda: ex officio: eſt ſacer
dos. Sed in neceſſitate: etiam laicus vicem ſa
cerdotis ſupplet: ⁊ ei confeſſio fieri poteſt. Un
de de pe. di. vi. dicitur. Tanta eſt vis confeſ‑
ſionis: vt ſi ſacerdos deeſt: confiteatur homo ꝓ
ximo ſuo: qui licet poteſtatem abſoluendi non
habeat: efficitur tamen dignus venia ex deſide
rio ſacerdotis. ❡ Ad quartam reſpondetur negan
do preſentiam. Et ratio eſt: quia Jacobus loquitur ex
ſuppoſitione diuine inſtitutionis. Et quia di
uinitus inſtitutio preceſſerat: de confeſſione
ſacerdotibus facienda: per hoc ꝙ eis pote‑
ſtatem remittendi peccata in apoſtolis de‑
dit: vt patet Jo. xx. Et ideo intelligendum eſt:
ꝙ Jacobus confeſſionem eſſe faciendam ſacer
dotibus monuit in verbis predictis.

Ad ſecundam q. ſic proceditur.
Et videtur ꝙ leproſi non redeun
tes ad dandum gloriam deo: et
gratias referendo de curatio
ne coꝝ: non peccauerunt mor
taliter. ❡ Primo ſic. Quia ingratitudo non
ſemper eſt peccatum mortale: vtpote quando
procedit ex quadam negligentia: aut ex aliqua
indiſpoſitione hominis ad virtutem. Iſti autem
potuerunt aliqua huiuſmodi occaſione non re
dire ad dandum gloriam deo. Ergo non videtur
peccaſſe mortaliter. ❡ In oppo. videtur eſſe
euangelium: quod illos nouem videtur reprobare
de hoc. ❡ Reſpondeo dicendum noſtro iudicio
ꝙ illi peccauerunt mortaliter: quoniam in illa coꝝ
rum negligentia videntur incurriſſe ingratitu‑
dinis vicium. non recognoſcentes beneficium ſu
ſceptum: nec laudantes: ⁊ glorificantes dominum:
quem magnis clamoribus ⁊ precibus propul
ſarunt: vt eoꝝ miſereretur ſanando eos a le‑
pra. Unde ſunt ſicut illi de quibus Apoſtolus
ad Ro. i. Non ſicut deum glorificauerunt: aut
gratias egerunt: quo circa meruerunt de ſuſce
pto beneficio priuari. niſi quia dominus altiſſimus
benignus eſt ſuper gratos ⁊ malos? Lu. vi.
❡ Ad rationem in oppo. reſpondetur: ꝙ ingrati‑
tudo illa videtur proceſſiſſe non ex ſimplici
quadam negligentia. ſed ex interiori contemptu
gratie ſuſcepte. Creduntur enim fuiſſe dece
proſa ſacerdotibus: quibus ſe preſentauerunt
qui doctrine chriſti ⁊ miraculis detrahebant
⁊ fini eoꝝ informationem attribuebant ſuam
ſanationem obſeruationi legis: ⁊ non virtu
ti chriſti: licet a principio fideliter: ⁊ deuote po
tuiſſent ab eo ſanari.

❡ In dominica decimaquinta eſt euange‑
lium. Nemo poteſt duobus dominis ⁊c. Mat.
vi. Circa quod poſſunt hec diſputari.

❡ Primo: vtrum homo poteſt duobus do
minis ſeruire.

❡ Secundo: vtrum poteſt quis deum odio habere.

❡ Tertio: vtrum omnis ſolicitudo tempo
ralium ſit prohibita.

Ad primam ſic proceditur. Et vi
detur ꝙ homo poteſt ſeruire
duobus dominis. ❡ Primo ſic.
Quia poteſt ſibi conſtituere
duos fines: temporalem: ⁊ eternum
non referendo vnum ad alterum: Ergo ⁊c. Con
ſequentia videtur bona: quia inde non poteſt duo‑
bus dominis ſeruire: quia non poteſt ſimplicitas: ⁊
vnitas intentionis anime manere. Antecedens proba
tur multipliciter. Primo ſic. Nihil prohibet
eundem hominem eſſe gratie ⁊ nature: ſicut dili‑
ge[illegible] quod reſpicit naturam: et di
lig[illegible] bonus quod reſpicit gratiam. Er
go nihil prohibet eundem [illegible] ad fi
nem nature: ⁊ finem gratie: Sed finis nature
ſemper eſt in creatura: finis gratie in crea‑
tore. Unius ergo ⁊ eiuſdem actus potuerunt
conſtitui duo fines: non referendo vnum ad al

teriu̅m. ¶ Secu̅do ſic. Quoniam ratio ſit vna
potentia habe̅s parte̅ ſuperiorem ⁊ inferio
rem ro̅ne ſuperioris: pōt moueri in deu̅. ra
tione inferioris: que coniuncta eſt ſenſibilita-
ti: in id: quod eſt neceſſarium: ita tn̅ ꝙ nec
hunc finem ponat ordinatu̅ ad aliu̅. ¶ Ter
tio ſic. Poteſt quis ire ad ſanctum Jacobu̅
ex voto facto ex caritate. Item poteſt ire ex
naturali pietate ad videndu̅ fratrem ſuu̅: er
go eadem actio poteſt eſſe ex caritate: et ex
naturali pietate. Sed caritas refertur ad fi
nem eternu̅. naturalis pietas ad finem te̅po
rale̅: Ergo ſunt duo fines vnius actionis: te̅
poralis ⁊ eternus. ¶ In opp. eſt euangeliu̅
preſens. Unde Auguſt. in ſermone dn̅i de
monte exponens illud ſi oculus tuus fuerit
ſimplex ⁊c. Niſi cor ſimplex fuerit: mu̅duz
non erit. Simplex au̅t quo erit: ſi duobꝰ do
minis ſeruiat: nec vna intentione rerum eter
narum purificet actionem ſuam: ſed eam mor
talium reru̅ amore obnubilet? Nō pōt ergo
mu̅dum ⁊ ſimplex cor eſſe: ſi diuidatur inte̅
tio: ⁊ co̅ſtituantur duo fines in te̅poralibus
⁊ eternis. ¶ Reſpo̅deo dicendum iuxta Al-
bertum magnum: ꝙ nemo. i. nullus ho̅ cuz
ſit vnitus: ⁊ omnia ſua tam in corpore: ꝙ3 in
anima reducantur ad vnum: poteſt eſſe di-
uiſus in duos dominos. Sicut enim vnum
membru̅ no̅ eſt duorum corporum: nec vna auis
facit duos nidos. nec vnus bos in duobus
trahit agris. ſic nec vnus indiuiſus homo
duobus dn̅is ſeruire pōt. Duobꝰ dicit. Ec
ce i quo notatur dn̅ij diuerſitas. Unde vter
qꝫ terminus ē formaliter accipie̅dus. Duo
enim formaliter acceptus: principium eſt al
teritatis. ſicut dicit Pitagoras: eo ꝙ eſt pri
mus receſſus ab vnitate. dn̅i au̅t formaliter
ſunt dn̅i: forma dn̅ationis differe̅tes: ⁊ horum
vnus: no̅ eſt ſub altero: q: quorum vnus ē ſub
altero. materialiter ſunt plures: ⁊ ſm̅ forma̅
dn̅ij ſunt vnus ſolus. Duo ergo formaliter
dn̅i no̅ co̅ueniu̅t in legibus: ⁊ preceptis. Et
ſi vnus eſt vrbane poteſtatis in preceptis:
aliter eſt tirrannus. Et ideo dicit glo. de co̅-
traria operantibus dn̅is. Pro reſponſione
ad argumenta iuxta Alex. de ales. in. iij. eſt
notandum: ꝙ conſtituere duos fines. ſ. tem
poralem: ⁊ eternum: contingit ita: ꝙ ſint or
dinati: vt vnus propter alium. Hoc contin
git dupliciter: ita ꝙ ponatur eternus: finis
vltimus: temporale vero finis ꝓximꝰ. Uel
econuerſo. vel ita: ꝙ no̅ ſint ordinati: ſ3 vtru̅
qꝫ principaliter inte̅datur: temporale ⁊ eter
num. Si ponatur eternum finis vltimus et
temporale finis ordinatus ad finem. diſtin-
guent alij ſic. quia aut eſt actio ſpiritualis:
aut corporalis. Si ſpiritualis: vt predicatio
⁊ oratio. ⁊ huiuſmodi: no̅ poteſt referri ad
temporalem finem. veluti ad pecunia̅: ⁊ per
co̅ſequens ad finem eternum. ſ. deum. Un
de pbās non eſſet vt aliquis predicaret: aut
celebraret diuina iſto fine: vt acquireret te̅
poralia: de quibus ſubſtentaretur ad ſerui
tium dei. Si vero ſit actio temporalis: ſicut
eſt laborare in vinea. dicunt: ꝙ poteſt refer
ri ad finem corporalem. dum tamen refera
tur poſtmodum ad deum: vt fodere in vi-
nea ad pecuniam acquirendam: qua ſuſten
tetur ad ſeruitium dei. Si autem econuerſo
finis proximus ponatur deus: ⁊ finis vlti-
mus temporale: peruerſiſſimu̅ eſt. Nam vt
dicit Auguſtinus. humana peruerſitas eſt
fruendis vti: hoc eſt diuina ad alium finem
referre. Et ſm̅ hoc exponitur illud. Eccle-
ſiaſti. ve ingredienti terraz duabus vijs. di
cit gloſa: Duabus vijs ingreditur: qui qd̅
dei eſt opere exhibet: et ꝙ mundi eſt cogi-
tatione querit. Si vero conſtituantur duo
fines co̅principales. temporale ⁊ eternu3:
accidit peruerſitas: de qua dicit Auguſti-
nus: ꝙ peruerſitas eſt vtendis frui. hoc eſt
temporalia quibus vtendum eſt: non refer
re ad eterna: quibus fruendum eſt. Secun
dum hoc accipitur illud eccleſiaſtici primo.
Non acceſſeris ad illu̅ duplici corde. Et il
lud Jacobi. i. Uir duplex animo: inco̅ſtans
eſt in omnibus vijs ſuis. Gloſa. Duplex ē
animo: qui vult gaudere cum ſeculo: ⁊ vult

gaudet cū deo. Iſtis habitis dicendum eſt ad argumēta ſingula. ¶ Ad primū reſpōdetur negando ꝯſequentiā. Et rō eſt: ꝙ motus nature ordinatur ad motū gratie. Gratia eni perfectio nature eſt. Unde in ordie quodā ſe habēt natura ⁊ gratia. Unde ad illud quod dr̄ finis nature eſt in creatura: itelligendū eſt. ꝙ aliter finis non eſt in creatura: ⁊ aliter finis volūtatis perverſe. Voluntas eni perverſa ꝑponit finē in creatura excludendo finē ſummū. Natura autē ponit finē ſummū in creatura ordinabilem ad finē ſummū. Nō ergo erit ſimile de motu nature: ⁊ gratie. ⁊ motu voluntatis. in finem tēporalē ⁊ eternū. ¶ Ad ſecundū reſpōdetur negando conſequentiā. Et rō eſt: q: rō non poteſt ordinate moveri: ſi ſcḋm deliberatione equaliter conſtitueret fines duos: ⁊ id quod eſt nature neceſſariū. Nam motus iferioris partis rōnis. q: aliter perverteretur. ¶ Ad tertiū rn̄detur negando ꝯſequentiā. Et rō eſt. q: cum rō deliberat de fine naturalis pietatis: ⁊ de fine charitatis: ad hoc ꝙ ſit ordiatus motus: ⁊ meritorius: neceſſe eſt: vt finis pricipij: ſit finis caritatis. Bene poteſt tn̄ finis pietatis naturalis ſcꝫ viſio fris apud ſanctū Jacobū eē cauſa accelerationis motus: non tn̄ ex hoc ꝯſtitueretur duplex finis pricipalis.

D ſcḋam. q. ſic ꝓceditur. Et videtur ꝙ hō deum odio habere non poſſit. ¶ Primo ſic. Dicit Dionyſius de di. noibus: ꝙ oibus amabile ⁊ diligibile eſt ꝑmū bonū ⁊ pulchrū. Hoc autē deus eſt. Ergo a nullo odio habetur. ¶ Secundo ſic. Nullus pōt ipſam bonitatē odio habere: ſicut nec maliciam velle. Malum eni eſt oino voluntariū: vt dicit Dionyſius quarto de di. noibus. Deus aūt eſt bonitas ipſa. Ergo nullus pōt cum odio habere. ¶ Tertio ſic: Odium eſt aduerſio quedam. Sed ſicut dicit Dionyſius primo. c. de di. noibus. Deus omnia ad ſeipſū convertit. Ergo nullus eum odio habere poteſt. ¶ In oppoſitum eſt pn̄s evangeliū. ꝗ. illud. Ps̄. Superbia eorum qui te oderunt: aſcendit ſemper. Et Joannis. xv. Nunc aūt ⁊ viderunt ⁊ oderunt me ⁊ patrem meū. ¶ Rn̄deo dicendum iuxta ſanctum Thomā. Odium eſt motus appetitive potentie: que non movetur niſi ab aliquo appꝛehenſo. Deus autē dupliciter appꝛehendi poteſt ab homine. Uno modo ſcḋm ſeipſū, puta cū per ſuā eſſentiam videtur. Alio modo per effectus ſuos. cū ſ. inviſibilia dei per ea que facta ſūt intellecta conſpiciuntur. Iſta diſtinctiōe poſita: ſit iſta prima ꝯcluſio. Deus in ſeipſo: odio haberi non poteſt. qm̄ ipſe per eſſentiam eſt ipa bonitas. quā nullus odio habere poteſt. q: de rōne boni eſt ꝙ ametur. Unde impoſſibile eſt: ꝙ aliquis videns deum per eſſentiā: eum odio habeat. Secūdo poteſt comprehendi per effectus ſuos. Et q: eorū aliqui ſunt: qui nullo modo poſſunt eſſe contrarij voluntati humane: ſicut ſunt: eſſe: vivere: ⁊ intelgere. Eſt concluſio ſcḋa iuxta Albertum. ꝙ cum deus ſit principium dans eſſe: ⁊ ꝯſervans in eſſe: ⁊ gubernans ad optimū ſue nature: vnūquodꝙ: ⁊ cum omnia appetant eſſe: ſicut: ⁊ bonum a nullo poteſt haberi odio: ſed in iſta conſideratione: omnia aut naturali aut animali aut intellectuali motu amant deum. Sunt aūt quidam effectus dei qui repugnant inordinate voluntati: ſicut inflictio pene. ⁊ etiā cohibitio peccatoꝝ: per legem divinam: que repugnant voluntati depravate per peccatū. ⁊ ſic eſt tertia concluſiō. Et ſcḋm hāc conſiderationē talium effectuū ab aliquibus deus odio haberi poteſt. inquātū. ſ. appꝛehenditur peccōꝝ prohibitor: ⁊ penaꝝ inflictor. ¶ Ad rōnes in oppoſi. ¶ Ad primā rn̄detur: ꝙ dictū Diony. de appetitu naturali intelligitur: qui tn̄ in damnatis pervertitur per id quod addit̄ ex deliberata volūtate. Vel dicendū: ꝙ rō illa ꝓcedit qꝫtum ad illos: qui vident dei eſſentiam: que eſt ipſa eſſentia bonitatis. ¶ Ad ſecūdam rn̄detur eodem modo. ¶ Ad tertiā

reſpondetur: q deus conuertit omnia ad
ſeipſum: inquantú eſt eſſendi principiú: q:
omnia inquantú ſunt: tendant in deú ſimili-
tudinem: qui eſt ipſum. ⁊c.

Q tertiam. q. ſic proceditur

Et videtur q non omnis
ſollicitudo temporalium ſit pro
hibita. ❡ Primo ſic ex il-
lo Luc. x. Marta ſollicita
es erga plurima. ❡ Secú
do ex illo ad Ro. xij. Qui preeſt in ſollici-
tudine. ❡ Tertio ex illo. i. Cor. vij. Qui cú
vxore eſt: ſollicitus eſt: que ſunt mundi: quo
modo placeat vxori. ❡ In oppo. videtur
euangelium pńs. ❡ Rńdeo iuxta dominú
Albertuz dicendú: q duplex eſt ſolicitudo.
Una eſt ſuffocãs ⁊ eſt quando vitalis ſpi
ritus: q: nobis lucet fide: ⁊ calet caritate ſol
licitudine pńtis ſeculi: ſic ſtringitur: vel ex
tinguitur: q ad deú ſe extendere nó poteſt
nec habere virtutem ad obſequiuz xpi: nec
ſpirare auras ſpús ſancti: tunc fit omnino
quod dr in Mat. xiij. q verbú iter ſpinas
cadens: a ſollicitudinibus ⁊ curis ſeculi ſuf
focatur: ⁊ non fert fructú. Et hec ſollicitu-
do eſt quãdo tanta cura múdanoꝝ habet.
q lucra mundana preponitur diuinis. Et
hec ſollicitudo hic interdicitur. Alia ſollici
tudo ſpúm vitalem non ſtringens: nec operi
ens: vt extinguat: ſed potius dilatans: vt il-
le qui totus aſcendit per deuotioné ad de-
um: dilatatur: ⁊ in prouidentia cómiſſorum
Et hoc modo dr ad Ro. xij. Qui preeſt i
ſollicitudine ⁊c. Et hec non iterdicitur: ſed
conceditur. Et illis quibus incúbit precipi-
tur. j. Thi. v. Qui ſuoꝝ ⁊ maxime domeſti
corum curam nó habet ⁊c. Eſt etiã ſollici-
tudo circa temporalia bona: non tanq̃z cir
ca finé vltimú: ⁊ principalia bona: ſed ſicut
circa organa: ⁊ inſtrumẽta perueniendi ad
conſequendú ſpúalia bona: ⁊ talis ſollicitu
do eſt licita. ſicut illa que ſunt Marthe. Et
ex his pʒ reſponſio ad obiecta.

❡ Dominica. xvj. eſt euangelium. Ibat ie
ſus in ciuitatem que ⁊c. Luc. vij. Circa qđ
mouetur tale dubium.

Trum hoc miraculum quo
reſuſcitauit filiú vidue: fue-
rit ſufficienter oſtenſiuú diui
nitatis xpi: ſiue q xps eét ve
rus deus. Et videtur q nó.
❡ Primo ſic. Eſſe deú ⁊ hoiem: eſt pro-
prium xpi. Sed aliis multis tam veteri q̃z
noui teſtaméti ſanctis cómune fuit reſuſci
tare mortuú. Ergo illa reſuſcitatio mortui
non fuit ſufficiens ad oſtendendú diuinita
tez xpi. ❡ Scđo ſic. Uirtute diuinitatis ni
hil eſt maius. Sed aliqui fecerunt maiora
miracula: q̃z xps: Dicitur. n. Jo. xiiij. Qui
credit in me opera que ego facio: ⁊ ipſe fa
ciet: ⁊ maiora horum faciet. Ergo videtur
q hoc miraculum: nec alia que xps fecerit
fuerunt ſufficientia ad oſtendendú diuinita
tem xpi. ❡ Tertio ſic. Ex particulari non
ſufficienter oſtenditur vniuerſale. Sʒ iſtđ
miraculum fuit quoddã particulare opus.
Ergo ex illo nó ſufficienter demonſtrata ẽ
diuinitas xpi. ❡ In oppo. eſt euangelium:
in quo ex magnitudine miraculi: dicitur: q
accepit omnis timor. ſ. admirationis: ⁊ glo
rificabant deú. Item pʒ ex illo. Jo. v. Ope
ra que dedit mihi pater: vt faciam ipſa teſ-
timonium perhibent de me. ❡ Reſpon-
deo dicendú ſub iſta ꝯcluſione. Miracu-
lum hoc: quod xps fecit: ſufficienter oſten-
dit diuinitatem xpi: ſiue xpm eſſe deú. Iſta
concluſio pʒ: q: ſuſcitatio mortui: ſm ipſam
ſpeciem operis: tranſcendit omnem pote-
ſtatez creatẽ virtutis. Et ideo non poterat
fieri: niſi virtute diuina. Secúdo pʒ propter
modum obſeruatum in faciendo hoc mira
culum. q: non orando ſed imperãdo propria
virtute fecit. Unde dr Luc. vj. q virtꝰ exi
bat de illo: ⁊ ſanabat omnes. Per hoc oſtẽ
ditur ſicut: dicit Cirillus: q non accipiebat
alienam virtuté: ſed cú eſſet naturaliter de
us: propriã virtutem ſuper infirmos oſtẽde
bat. Alij autem ſancti: qui fecerunt miracu
la faciebant hec implorando diuinam po-
tentiam: ⁊ clementiam: non imperando. E

ſi aliquando in talibus imperabat: hoc nõ erat ꝓpria virtute: ſed exprimendo virtutē xp̄i: tanq̃ miniſtri ⁊ non domini. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā r̄ndetur negando conſequentiā. Et rō eſt. q: chriſtus operatus eſt hoc miraculum: ⁊ alia: ꝓpria virtute: quod non fecerunt alij: ſed virtute diuina. Unde quicq̃ alius homo aliquid coꝝ fecit: ipſo faciente fecit. hoc aūt ipſe: nō alijs facientibus fecit. vt dicit Aug. ¶ Ad ſcdām r̄ndetur negando ꝯñaꝫ. Et rō eſt: q licet xp̄s dederit apoſtolis ptātem miracula faciendi: ⁊ maiora q̃ ipſe fecerat: per ſe ipſum. Maximū eniꝫ inter miracula chriſti fuit: q ad tactū fimbrie eius ſanabantur infirmi: vt habetur Math. ix. ſed de Petro legitur. Act. v. q ad eius vmbrā ſanabantur infirmi: Maius autem eſt q ſancti vmbra: q̃ fimbria: non tñ apoſtoli fecerunt miracula virtute propria: ſed virtute chriſti. Et ideo rō non procedit. ¶ Ad tertiam reſpondetur ēt negando conſequentiā. Et ad probationē reſpondetur: q qñ aliquod particulare opus propriuꝫ eſt alicuius agētis: tunc per id particulare opus probatur tota virtus agentis. ſicut cum rōnari ſit ꝓpriuꝫ hoīs: oſtēditur aliquis eſſe homo: ex hoc ipſo: q rōcinatur circa quodcūq̃ particulare propoſitum. Et ſilr̄ cum propria virtute miracula facere ſit ſolius dei: ſufficienter oſtenſuꝫ eſt xp̄m eſſe deū: ex quocūq̃ miraculo: qḋ propria virtute fecit.

¶ In dñica decimaſeptima eſt euangeliū.
Cum intraſſet ieſus domuꝫ ⁊c̄. Luc. xiiij.
Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum appetere prelationem ſit peccatum.

¶ Scdō: vtrū ambitio ſit peccatuꝫ.

AD primā. q. ſic ꝓcedit. Et videtur q appetere p̄lationeꝫ vt epatum ſit licitū: ⁊ nō ſit pctm̄. ¶ Primo ſic. Ap̄ls. j. Thi. iij. Qui epatuꝫ deſiderat: bonū opus deſiderat. Sed licitū ⁊ laudabile eſt bonū opus deſiderare. Ergo licitum eſt deſiderare prelationē: ſiue epatum. ¶ Scdō ſic. Status epoꝝ eſt perfectior q̃ ſtatus religioſoꝝ. Sed laudabile eſt: q aliqs deſiderat ad ſtatuꝫ religioſoꝝ trāſire Ergo et laudabile eſt: q aliqs appetat ad epatum: vel prelationē promoueri. ¶ Tertio ſic. Facta ſanctoꝝ: que in ſcriptura narrantur: proponuntur nobis in exemplum. Sed legitur Iſaie. vj. q Iſaias ſe obtulit ad officiū predicationis: qḋ precipue conuenit prelatis. Ergo vr̄ q appetere prelationem: ſiue epatum: ſit laudabile. ⁊ ita non ſit peccatū. ¶ In oppo. eſt euangelium pñs. vbi dominus reprehendit eos: qui primos accubitus eligebant. Secundo eſt illud qḋ dicit Aug. xix. de ciuitate dei. Locus ſuperior ſine quo populus regi nō poteſt: ⁊ ſi adminiſtretur: vt decet. tamen indecenter appetitur. ¶ Rñdeo dicendum iuxta ſanctū Thomaꝫ: in ſcda ſcdē. q in epiſcopatu tria poſſunt conſiderari. quoꝝ vnum ē principale ⁊ finale: ſcꝫ epiſcopalis opatio: qua vtilitati proximoꝝ intendit. ſm illud Joannis vltimo. Paſce oues meas. Aliud eſt altitudo gradus: q: epiſcopus ſiue prelatus ſuper alios conſtituitur. ſm illud Mathei xxv. Fidelis ſeruus ⁊ prudens: quem conſtituit dominus ſuper familiam ſuam. Tertium auteꝫ eſt: q conſequenter ſe habꝫ iſta ſcꝫ reuerentia: ⁊ honor: ⁊ ſufficientia temporalium: ſm illud. j. Thi. v. Qui bene preſunt presbyteri: duplici honore digni habeantur. Qua conſideratione habita: reſpōdetur per concluſiones. Prima eſt appetere epiſcopatum rōne huiuſmodi circunſtantium bonorum. ſcꝫ reuerentie: honoris: ⁊ ſufficientie temporalium: eſt illicituꝫ. Pꝫ q: hoc pertinet ad cupiditatem vel ambitionem. Unde contra phariſeos dominus ait Mathei. xxiij. Amant primos accubitus in cenis: ⁊ primas cathedras in ſynagogis. ſalutationes in foro. ⁊ vocari ab hōminibus rabi. Secunda concluſio. quantuꝫ ad ſecundum ſcꝫ ad celſitudinem gradus ⁊ appetere prelationem ſiue epiſcopatum eſt

flicitum ⁊ peccatum. Patet: ꝙ hoc eſt pꝛe ſumptuoſum. Patet. Nullus debet appe- tere ſupꝛa ſuas vires: non ſibi pꝛopoꝛtiona tum: aliter enim eſſet ſtultus. Hoꝛatius qui neſcit campeſtribus abſtinet ab armis. Sꝫ ad epiſcopatum nullus eſt idoneus: niſi qui ſm̄ gradum ⁊ conuenientiam omnes alios excedit in conuerſatione ⁊ contemplatione ita vt in conſpectu ſui: alij ſint grex. Unde hanc idoneitatē de ſe pꝛeſumere: maxime ſuperbie eſt. Unde dominus Math. xx. arguit diſcipulos: pꝛimatum querentes di- cens. Scitis quia pꝛincipes gentium domi nantur eoꝝ ⁊c̄. vbi Criſo. dicit. Per hoc oſtendit: ꝙ gentile eſt: pꝛimatus capere. Et ſic gentium comparatione: eoꝝ animam eſtuantem conuertit. Tertia concluſio. Ap petere pꝛoximis pꝛodeſſe eſt: ſm̄ ſe lauda- bile: ⁊ virtuoſum. Uerum quia hoc pꝛout eſt epiſcopalis actus habet annexam gra- dus celſitudinem. Eſt concluſio quarta. ꝙ videtur pꝛeſumptuoſum: ꝙ aliquis pꝛeeſſe appetat: ad hoc ꝙ ſubditis pꝛoſit: niſi mani feſta neceſſitate imminente. ſicut Grego. di cit in *paſtoꝛali* ꝙ tunc laudabile erat epiſco patum querere: quando per hoc quemq; du- bium non erat ad ſupplicia grauioꝛa perue nire. bene tamen abſq; pꝛeſumptiōe poteſt quilibet appetere talia opera facere: ſi eum contigerit in tali officio eſſe: ita ꝙ opus bo num cadat ſub deſiderio. non autē pꝛinci- patus dignitatis. Unde Criſo. dicit ſuper Mat. Opus quidem deſiderare bonum: bonum eſt: pꝛimatū autē honoꝛis concu- piſcere: vanitas eſt. Pꝛimatus enim fugi- entem ſe deſiderat. deſiderantē ſe hoꝛret. ¶ Ad rōnes in oppoſitū. ¶ Ad pꝛimam rn̄detur: ꝙ Apoſtolus illud dixit: vt dicit Grego. in paſtoꝛali: illo opere quando ille pꝛeerat: pꝛius ad martyriū ducebatur. Et ſic nihil aderat in epiſcopatu: ꝙ appeti poſ ſet: niſi bonum opus. ¶ Ad ſecundam reſ pōdetur negando conſequentiā. Et rō eſt. quia non eſt eadem ratio de ſtatu religiōis: ⁊ de ſtatu epiſcopali pꝛopter duo. Pꝛimo quidem: q: ad ſtatum epiſcopalem pꝛeexigi tur vite perfectio: ſed ad ſtatum religionis nō pꝛeexigitur. Et huiuſmodi dicte rō eſt: q: ſm̄ Diony. perfectio ptinet actiue ad epiſ- copum: ſicut ad perfectionem. Ad mona- chum autē paſſiue: ſicut ad perfectū. Re quiritur autē: ꝙ ſit perfect⁹ ad hoc: ꝙ poſ ſit alios ad perfectionem adducere. quod non pꝛeexigitur in eo: qui debet ad perfe- ctionem adduci. Eſt autē pꝛeſumptuoſum: ꝙ aliquis perfectum ſe reputet. non autē ꝙ aliquis ad perfectionem tendat. Secun do: q: ille qui ſtatum religionis aſſumit: ſe alijs ſubijcit: ad ſpūalia capiēda. ⁊ hoc cui libet licet. Unde Aug. xiij. de Ciui. dei. A ſtudio cognoſcende veritatis nemo pꝛohi- betur. quod ad laudabile pertinet ocium. Sed ille qui tranſit ad ſtatum epiſcopalem: ſublimatus: ad hoc: ꝙ alijs ꝓuideat. ⁊ hāc ſublimationem nullus debet ſibi aſſumere ſm̄ illud ad Hebꝛ. c. v. Nemo aſſumit ſibi honoꝛem. ſed qui vocatur a deo. Et Criſo. dicit ſuper Mat. Pꝛimatum eccleſie con- cupiſcere non iuſtum eſt. nec vtile. Quis enim ſapiens vult vltro ſe ſubijcere ſeruitu ti: ⁊ periculo tali: vt debeat pꝛo omni eccle- ſia. niſi forte qui non timet dei iudiciū abu tens pꝛimatu eccleſiaſtico ſeculariter: vt. ſ. conuertat ipſum in ſecularem? ¶ Ad terti am reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia ſicut dicit Grego. in paſto ra. Iſaias qui mitti voluit ante ſe per alta- ris calculum purgatū: vidit ne non purga tus adire quiſq; ſacra myſteria audeat. Qz ergo valde difficile eſt purgatum ſe queli bet poſſe cognoſcere: pꝛedicationis offici- um tutius declinatur.

AD ſecundam queſtionem ſic ꝓ ceditur. Et videtur ꝙ ambitio non ſit peccatum. ¶ Pꝛimo ſic Ambitio impoꝛtat cupiditatem honoꝛis. Sꝫ honoꝛ de ſe quod- dā bonū eſt maxime inter exterioꝛa bona

Vñ ⁊ illi q̃ de honore nõ curãt vituperan
tur: ergo ambitio nõ eſt peccatũ: ſed magis
aliquid laudabile: ſm q̃ bonũ laudabilit̃ ap
petitur. ¶ Scdo ſic. Quilibet abſq3 vicio
poteſt appetere: qd ſibi debetur: Sʒ hono:
eſt p:emiũ virtutis: p̃mo. Ethi. ⁊ octauo: er
go ambitio hono:is nõ eſt peccatũ. ¶ Ter
tio. Illud per quod homo ꝓuocatur ad bo
nũ: ⁊ reuocatur a malo: nõ eſt peccatũ: Sed
per hono:em hoĩes ꝓuocãtur ad bona fa-
cienda: ⁊ mala vitanda: ſicut philoſophus
dicit tertio. Ethi. Et Tulius i libro de tuſcu
lanis queſtionibus: q̃ hono: alit artes: Er-
go ambitio nõ eſt peccatũ. ¶ In oppoſi. eſt
euãgelium p̃ns in quo manifeſte rep:obat
ambitionẽ hono:is in hominibus. ¶ Rñ
deo dicend. q̃ ambitio ſemper ẽ peccatũ.
Iſta cõcluſio p:imo pʒ ex illo. i. Co:. iij. Ca-
ritas nõ eſt ambitioſa: nõ querit q̃ ſua ſunt:
Nihil aũt repugnat caritati: niſi peccatum:
ergo ambitio ẽ pctm̃. P:o qua cõcluſione
plenius oſtendẽda notandum eſt iuxta ſan-
ctum Tho. in ſecũda ſecũde. q̃ hono: impo:
tat quãdã reuerentiã alicui exhibitam i te
ſtimoniũ excellentie eius Circa autẽ excel-
lentiã hoĩs: duo ſunt attendẽda. P:imo q̃-
dem: q̃ illud ſm quod hõ excellit: nõ hʒ hõ
a ſeipſo: ſed eſt quaſi diuinũ in eo. Et ideo
ex hoc nõ debetur p:incipaliter ſibi hono:,
ſed deo. Secũdo ꝯſiderandũ eſt: q̃ id i quo
excellit datur hoĩ a deo: vt ex eo aliĩs ꝓſit.
Triplicit̃er ergo appetitũ hono:is contin-
git eſſe ino:dinatum. Vno modo per hoc:
q̃ aliq̃s appetit teſtimonium de excellentia:
quã nõ hʒ: quod eſt appetere honorẽ: ſup:a
ſuã ꝓpo:tionẽ. Alio mõ per hoc: q̃ hono-
rẽ ſibi cupit nõ referẽdo in deũ Tertio mo
do per hoc: q̃ appetitus eius in ipſo hono
re q̃eſcit nõ referens honorẽ ad vtilitatem
alioꝝ. Ambitio aũt impo:tat ino:dinatũ ap
petitũ hono:is. Vñ manifeſtũ eſt q̃ ambi-
tio ſemper ſit peccatũ. ¶ Ad ratiões in op
poſitũ. ¶ Ad p:imã rñdetur negãdo ꝯñaʒ.
Et rõ eſt: quia appetitus boni dʒ regulari
ſm rõnem: cuius regulã ſi trãſcendat: erit
viciosus Et hoc modo viciosum eſt: q̃ ali-
quis appetat honorẽ nõ ſcdm̃ o:dinẽ ratio
nis. Vituperãtur aũt qui nõ curant de ho-
re ſm q̃ o:atio dictat: vt ſcilʒ vitent ea: que
ſunt contraria hono:i. ¶ Ad ſecũdã reſpõ
detur negando mino:ẽ. Dicimus enim: q̃
hono: nõ eſt p:emiũ virtutis: quo ad ipſum
virtuoſũ: vt. ſ. hoc p:o p:emio expetere de
beat: Sʒ p:o p:emio expetit beatitudinẽ q̃
eſt finis virtutis. Dicitur aũt eſſe p:emium
virtutis ex parte alioꝝ: qui nõ habẽt aliqd
maius: quod virtuoſo tribuant q̃ʒ honorẽ.
qui ex hoc ipſo magnitudinem habẽt: q̃ p:e-
hibet teſtimoniũ virtuti. Vnde patet: q̃ nõ
eſt ſuff. ciens p:emium vt dicitur. iiij. Ethi.
¶ Ad tertiã rñdetur negãdo conſequẽtiã.
Et ratio eſt: quia ſicut per appetitum hono
ris: q̃ñ debito modo appetitur aliqui ꝓuo
cãtur ad bonũ: ⁊ reuocãtur a malo. ita etiã
ſi ino:dinate appetatur: põt eſſe homini oc
caſio: multa mala faciẽdi: dum ſcilʒ nõ curat
qualitercũq3 hono:em conſequi poſſit. ſiue
dolis ſiue fallacijs. Datur etiã: q̃ illi q̃ ſo
lum p:opter hono:em vel bona faciunt: vel
mala vitant: non ſunt virtuoſi: vt patet per
phũ. iij. Ethi. vbi dicit. q̃ non ſunt vere fo:
tes: qui p:opter hono:em fo:tia faciunt.

¶ In dominica decimaoctaua eſt euange
lium. Audientes phariſei. Mat. xxi. Cir
ca quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ P:imo: vtrum de caritate fuerint dan-
da duo p:ecepta.

¶ Secundo: vtrum homo ex caritate de-
beat diligere p:oximum: pluſq̃ʒ ſeipſum.

¶ Tertio: vtrum chriſtus ſufficienter p:o-
bauit phariſeis in ſe habere diuinam na-
turam. d. Quomodo ergo Dauid in ſpi
ritu vocat eum dominum.

Ad p:imam queſtionem ſic ꝓ
ceditur. Et videtur q̃ de ca-
ritate non fuerint dãda duo
p̃cepta. ¶ P:io ſic. P:ece-
pta legis o:dinant ad ṽtutẽ.
Sʒ caritas ẽ vna ṽtus: ergo de caritate nõ
fuit dandũ niſi vnũ p:eceptũ. ¶ Scdo ſic.

Dicit. Aug. in primo de doctrina xpiana.
Caritas in ꝓximo nō diligit niſi deū. Sed
ad diligēdum deum ſufficeret ordinatio p
hoc pceptum diliges dñm deum. Ergo nō
oportuit dari aliud pceptum de dilectione
proximi. ¶ Tertio ſic. Apoſtolus dicit ad
Romanos. xiij. Qui diligit ꝓximū: legē
impleuit. Sed nō impletur lex: niſi p obſeruan
tiā oium pceptoꝝ. Ergo oia pcepta inclu
duntur in dilectione ꝓximi. Sufficit ergo
hoc vnū pceptū de dilectiōe ꝓximi. Nō
ergo debuerunt dari duo pcepta caritatis
¶ In opp. ē xps in euāgelio pñti: qui duo
pcepta ponit caritatis. ¶ Rñdeo dicēdū
ſub aliqbus ꝯcluſiōibus. Prima ē: ꝙ duo
pcepta caritatis poſita a xpo in euangelio
pñti: ſunt ſufficiētia. Iſta ꝯcluſio probatur
ſic. Precepta in lege ſe habēt ſicut ꝓpoſi
tiōes in ſciētijs ſpeculatiuis: in qbus ꝯclu
ſiones virtute ꝯtinentur in primis princi
pijs. Unde q perfecte cognoſceret pricipia
ſm ſuā totam virtutem. nō opus haberet:
vt ei ꝯcluſiōes ſeorſum ꝓponerētur. Sed
q: nō oēs: q cognoſcunt pricipia ſufficiunt
ꝯſiderare quicqd in pricipijs virtute ꝯtine
tur. neceſſe ē ꝓpter eos. vt in ſciētijs ex pri
cipijs ꝯcluſione deducantur. In opalibus
autē in qbus pcepta legis nos dirigunt: fi
nis hꝫ rōem pricipij. dilectio autem dei: fi
nis ē ad quē dilectio ꝓximi ordinatur. Et
iō nō ſolum opꝫ dare pceptum de dilectio
ne dei: ſed ēt de dilectiōe ꝓximi: ꝓpter mi
nus capaces: q nō ō facili ꝯſiderarēt vnū
hoꝝ pceptoꝝ ſub alio ꝯtineri. Scḋa ꝯclu
ſio iter iſta duo pcepta. Primum dignita
te ⁊ maximum ē pceptum de dilectiōe dei.
Patet iſta ꝯcluſio: ex illo verbo xpi dicen
tis: hoc ē primum ⁊ maximum mādatum i
lege: maximum capacitate. Illud. n. eſt in
quo oia ꝯtinentur: q: in iſto: dilectio ꝓxi
mi ꝯcipitur: ſm qḋ in Jo. dr̄. Qui diligit
deum: diligit ⁊ ꝓximum. Et ideo maximū
Item eſt primum origine. Tertia ꝯcluſio:
ꝙ in his duobus mādatis vniuerſa lex pē
det: ⁊ ꝓphete. i. tota doctrina legis: ⁊ pro
phetaꝝ dependet ab his: Iſta ꝯcluſio ꝓba
tur ex verbo xpi. Secundo rōne oñditur
ſic. Finis. n. in appetibilibus ſe habet ſicut
pricipium in ſpeculatiuis. Procedit. n. ſci
entia ex pricipijs. ad ꝯcluſiones. ⁊ ſicut to
ta ſcientia ex pricipijs iudicatur: ſic in om
nibus operatiōibus totum dependet a fi
ne. Quia ergo dilectio ē finis. finis pcepti
eſt caritas: vt dicit Aug. ideo ab iſtis depē
dent oia alia. Et hec eſt expoſitio Auguſt.
Origenes ſic exponit. In his. i. in obſuan
tia iſtoꝝ: pendet intellectus legis: ⁊ ꝓphe
taꝝ. q: qui hec obſeruat: meret intelligenti
am legis ⁊ ꝓphetaꝝ. Eccle. ij. Qui timetis
dñm: diligite illū: ⁊ illuminabūtur corda ve
ſtra. Pſ. A mādatis tuis itellexi. ¶ Nūc
ad rōes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur ne
gando ꝯñam. Et rō eſt. q: licet charitas ſit
vna virtus: quē habet tñ duos actus. quo
rū vnus ordinatur ad aliū: ſicut ad finē: pre
cepta aūt dantur de actibus virtutum: ⁊ iō
oportuit plura eē pcepta caritatis. ¶ Ad
ſecūdam rñdetur negando ꝯñam. Et ratio
eſt q: lꝫ deus diligatur in ꝓximo: ſicut finis
in eo: qḋ ē ad finē: tñ oportuit de vtroqꝫ ex
plicite dari precepta: rōne iam dcā. ¶ Ad
tertiam rñdetur eodem modo.

D ſcḋam. q. ſic ꝓcedit. Et vide
tur ꝙ hō ex caritate debeat plꝰ
diligere ꝓximum qꝫ ſeipſum.
¶ Primo ſic. Principale ob
iectū caritatis eſt deus. Sed qñqꝫ hō habꝫ
ꝓximū magis deo ꝯiunctū qꝫ ſit ipſe. Er
go magis dꝫ aliqs talē diligere: qꝫ ſeipm.
¶ Scḋo ſic. Detrimētū illius magis vita
mus: quē magis diligimus. Sed hō ex ca
ritate ſuſtinet detrimētū ꝓ ꝓximo. ſm illḋ
Prouer. xij. Qui negligit dānum propter
amicū: iuſtus eſt. Ergo hō ex caritate ma
gis aliū diligere: qꝫ ſeipꝫ dꝫ. ¶ Tertio ſic.
Conformādo id quod magis quis diligit
in ſeipſo: eſt viuere. Sed caritas facit po
nere vitam corporalē pro fratribus. Ergo
caritas facit magis diligere ꝓximū: qꝫ ſe
ipſum. ¶ In oppo. eſt euāgelium preſens.

vbi dicitur diliges proximū sicut teipsū. Ex quo videtur: q dilectio hois ad seipsum: ē sicut exemplar dilectiōis: que habet ad alterū. Sed exemplar potius est q̄ exēplatū. Ergo ex charitate magis debet hō diligere se: q̄ proximū. ¶ Rūdeo dicendū q in hoie duo sunt: sc natura spūalis: 7 natura corporalis. Plus hō debet se diligere: quātum ad naturā spūalem: siue interiorem: q̄ q̄tum ad naturā corporalē: siue exteriorē. Et ideo ea que sunt bona nature spūali siue īteriori plus dz optare: q̄ ea que sunt bona sibi ſm naturā exteriorē. Isto pmisso sit ista pclusio. Homo ſm naturā spūalem magis dz post deum diligere seipsum: q̄ quēcūq aliū. Ista pclusio pz ex ipsa rōne diligendi. Nā deus diligitur vt principiū boni: super quo fundatur dilectio charitatis. Hō aūt se diligit ex charitate: ſm rōnem: qua est particeps pdicti boni: Proximus aūt diligitur ſz rōnē societatis. In isto bono: psociatio aūt est rō dilectionis: ſm quādam vnionē in ordine ad deū. Unde sicut vnitas potior est q̄ vnio. ita q hō participet bonū diuinum: est potior rō diligendi: q̄ q alius associet sibi in hac pticipatione Et ideo ex charitate debet magis seipsum diligere: q̄ proximū. Et huiꝰ signum est: q hō non debz subire aliquod malū peccati: quod pträriatur participationi btitudinis: vt proximū liberet a pcō. Secunda conclusio est: q homo ex charitate magis dz diligere proximum: q̄ seipsū: ſm naturā corporalē. Patet pclusio: q2 illud est magis diligendū qd habet pleniorē rōnem diligibilis ex charitate vt dictū est. Consociatio autē in plena participatione btitudinis: que est rō diligendi proximum: est maior rō diligendi: q̄ participatio btitudinis per redundātiam: que est rō diligendi propriū corpus: siue naturā corporalē. Et ideo proximū quātum ad salutē anime plus debemus diligere q̄ propriū corpus. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā respondetur negando cōsequentiā. Et rō est: q2 dilectio charitatis: non solū habet quantitatē ex parte obiecti quod est deus: sed ēt ex parte diligentis: q est ipse hō charitatē habens. Sicut 7 q̄titas cuiuslibet actiōis dependet quodam modo ex ipso subiecto: 7 ideo licet proximꝰ melior sit deo propinquior: q2 tamen nō est ita propinquus charitatē habēti: sicut ipse sibi: non sequitur: q magis debeat aliquis proximū q̄ seipsū diligere. ¶ Ad scdam rūdet negando consequentiā. Et rō est: q2 hō debet detrimenta corporalia pati: 7 sustinere pter amicū. 7 hoc ipso magis seipsū diligit ſm spūalem mentē: q2 hoc pertinet ad perfectionē virtutis: que est bonū mentis. Sed in spūalibus non debet hō pati detrimentū peccando vt proximū liberet a pcō: sicut dictū est. ¶ Ad tertiā rūdetur negando psequentiam. Et rō est: q2 tradere se morti propter amicū est perfectissimus actus virtutis. Unde hunc actū magis appetit virtuosus: q̄ vitam propriā corporalem. Unde q aliquis vitā propriā corporalem pter amicū ponit: nō cōtingit ex hoc q aliquis plus amicū q̄ seipsū diligat: sz q2 in se plus diligit bonum virtutis: q̄ bonum corporale.

AD tertiā. q. sic pcedit. Et videtur q xps nō sufficiēter pbauit phariseis in se habere diuinā naturam ex illo: quo modo ergo Dauid ī spū vocat eū dn̄m. ¶ Primo: q2 vt dr̄ Isa. lv. generationē eius quis enarrabit? Si ergo generatio eterna est ineffabilis: de illa non pōt intelligi textus ille. Ergo ex illo nō potuit capi sufficiens argumentū. ¶ Secundo sic: Textus ille non videtur posse intelligi de xpo: q2 dr̄ sede a dextris meis, quia dextera et sinistra sunt dr̄ie positionū corporaliū. Sed nihil corporale ꝯuenit deo: q2 deus spūs ē. Jo. iiij. Ergo sedere a dextris nō ꝯuenit filio dei. ¶ Tertio idē arguitur ex illo: qd sequitr: donec ponam inimicos 7 cetera. Ex quo videtur: q postq̄ posuerit inimicos: q vltra nō sedebit a dextris dei.

¶ In oppo. eſt euãgeliũ: vbi dr̃: q nemo poterat ei rñdere verbũ. ¶ Rñdeo dicendum: xp̃s ſufficienter ꝓbauit in ſe naturam diuinã eſſe ex illo loco. Pro cuius euidentia conſiderandum: q licet phariſei legiſperiti cognouerunt ieſuȝ eſſe verũ chriſtũ: ⁊ per conſequens deũ ⁊ hoiem: q: tamen conceperunt contra eum odium: ⁊ rancorem. hec vera eſtimatio corrupta eſt in eis: aliquo modo. Et ideo inceperunt eum negare: ⁊ perſequi: tanq̃ȝ blaſfemum: q: dicebat ſe eſſe dei filiuȝ. Et per conſequens incipiebat corrũpere ſcripturas. ⁊ damnare: que loquebantur de eius diuinitate. Propter quod dñs fecit eis illã q̇onem de xp̃o Cuius filius eſt? Dicunt ei Dauid. Soluȝ ſ. diuinitatẽ negando. Sed xp̃s ait illis: arguendo in contrariũ: quõ Dauid in ſpũ. i. in ſpũ ſancto inſpiratus: vocat eum dñm dicens? Dixit dñs dño meo ⁊c̃. Quõ enĩ ſcriptura intelligatur de xp̃o pȝ: q: ipſi phariſei nõ negauerunt hec: ſed conceſſerunt: ſede a dextris meis. Sedere a dextris vno modo accipitur pro equalitate: ſicut ſupra circa aſcenſionẽ dictum eſt. Et ſic xp̃s: ſȝ q deus: ſedet ad dexteram. Alio modo ẽ: eſſe in potioribus bonis. Et hoc modo cõuenit xp̃o: ſm humanitatẽ: q: vt ſic in gloria preſt angelis. donec ponã inimicos tuos ⁊c̃. iſtõ cõplebitur in iudicio qñ oia perfecte ſubijcientur hoi xp̃o: Si ergo Dauid vocat eũ dñm: quõ eſt filius. quaſi dicat eũ ſm naturã humanã: ſit filius Dauid: per cõſequẽs eo inferior: opȝ ponere in eo aliaȝ naturam per quã ſit dominus eius: ⁊ eo ſuperior. Hoc aũt eſſe non poteſt: niſi ſit diuina. Et ſic in chriſto ſunt due nature ſcȝ diuina: ⁊ humana. Et q: ſufficienter ꝓbauit hoc ſequitur: nemo poterat reſpondere: q: nõ poterant ſcripturã negare. nec auſus fuit quiſq̃ȝ ex illa die amplius interrogare. Conſiderandum tamen: q vt dicit magiſter Nicolaus de lyra: q iudei moderni diuinitatem xp̃i negantes: dicunt predictã auctoritatẽ eſſe ad lr̃am de Abraaȝ: ⁊ Eliazar diſpẽſator domus Abrahe: fecit hũc pſalmum: agens deo gratias de victoria: quã habuit Abraaȝ de quinq̃ȝ regibus: vt patȝ Gene. xiiij. poſt quã victoriã appuit dñs Abrahã dicens. Noli timere Abraaȝ. Ego ꝓtector tuus ſum: ⁊ merces tua magna nimis. Dicunt ergo q Eliazar loquitur ſic: dixit dñs i. deus celi: qui eſt dñs omniũ: dixit domino meo. Abraaȝ ſede a dextris ⁊c̃. q: confortauit euȝ: vt viſum eſt: ꝓmittendo ei auxiliuȝ ⁊ premiũ. Sed iſta expoſitio patȝ eſſe falſa ex multis. Primo per titulũ. Ps̃. vbi ponitur. Ps̃. Dauid. ẽt in hebreo. q: non ponitur in pſalmis factis ab alijs. Scd̃o per illud quod ſcribitur in Ps̃. eodẽ. Ex vtero ante luciferũ genui te. Quod non põt dici de Abraam: q ſit genitus ex vtero dei: vel ſubſtãtia. ⁊ ante luciferũ. i. ante mũdi creationẽ. ſed ſolum põt verificari de filio dei. Et iterũ in fine pſalmi dr̃. Tu es ſacerdos ⁊c̃. Quod non põt verificari de Abraam qui nõ fuit ſacerdos. Et dato q fuiſſet: tñ ſacerdotiũ eius nõ potuiſſet eſſe eternum: ſed ſolũ ſacerdotiuȝ xp̃i eſt eternũ. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdetur negãdo ↄſequentiaȝ. q: licet generatio eterna ſit ineffabilis hoibus: non tamẽ deo: qui de ea loquuntur in ſacra ſcriptura. ¶ Ad ſcd̃am rñdetur negando ↄñam. Et rõ eſt: q: per dexterã non itelligitur aliqua ſedes localis: ſed equalitas glorie ⁊ honoris: ſicut dictum eſt: in qua eſt equalis chriſtus patri: ſm q deus. ¶ Ad terciam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: quia li. donec: aliquando importat tempus determinatum: aliquando infinitum. Hic vero importat infinituȝ.

¶ In dñica decimanona ẽ euãgeliũ. Aſcẽdens ieſus in naviculã Mat. ix. Circa quẽ poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrum xp̃s ſm q homo habuit ptãteȝ dimittendi peccata.

¶ Scd̃o: vtrum a chriſto fuerit aliqua poteſtas collata miniſtris eccleſie. ad expulſionem vel remiſſioneȝ peccati.

¶ Tertio: vtrum eque facile ſit paraliticū curare: ⁊ peccata dimittere.

Ad primam. q. ſic ꝓceditur Et videtur ꝙ xpūs ſm ꝙ homo: habuit ptātē dimittendi pctā. ¶ Primo ſic ex pñti euāgelio vbi dicitur. vt aūt ſciatis q: filius hominis habet ptātem dimittendi peccata dixit paralitico. Surge ⁊ ambula. Sꝫ nō oportebat oſtēdere ſignum ad ꝓbandū: ꝙ deus haberet ptātem dimittendi peccata: q: hoc iudei ꝯfitebantur. Ergo ēt ſm ꝙ homo habuit ptātem dimittendi peccata. ¶ Secundo ſic. Chriſtus ſm homo: eſt redemptor noſter. Sed nō pōt aliqs liberari a ſeruitute peccati niſi ſibi peccatū dimiſſum ē. Ergo xp̄s ſm ꝙ homo: habuit ptātem dimittendi peccata. ¶ Tertio ſic. ſuper illud Jo. v. Sicut pr̄ ſuſcitat mortuos ⁊c̄. dicit Augu. Judicat ⁊ ſuſcitat corpora: nō pater: ſed filius ſm humanitatis diſpenſationē: q minor eſt patre. Sed ſuſcitatio corpoꝝ atteſtatur ſuſcitatiōi animaꝝ: que fit per remiſſionem peccati. Ergo xp̄s ſm ꝙ homo: potuit dimittere pcā. ¶ In oppo. ſic. Illud ꝙ ē ſolius dei: non ꝯuenit xp̄o: ſm ꝙ hō. Sed dimittere peccata eſt hmōi ſm illud Iſa. xliij. Ego ſum: qui deleo iniquitates tuas: ꝓpter me. Ergo nō ꝯuenit xp̄o ſm ꝙ hō. ¶ Scd̄o ſic. Nulli remittitur peccatū: niſi per ſpūm ſanctū. Sed xp̄s ſm ꝙ hō: non poterat dare ſpm̄ ſanctū. Ergo non poterat remittere peccata ſm ꝙ homo. ¶ Rñdeo dicendū iuxta ſanctū Tho. ꝙ triplex ē ptās abſoluendi a peccato. Una eſt poteſtas auctoritatis. Et hec ſolius ē dei: q propria virtute peccata dimittit: quaſi principalis cā remiſſionis peccati. Unde de tali ptāte ſit iſta ꝯcluſio. Chriſtꝰ remittere pcā non potuit ſm ꝙ hō. Patet ꝯcluſio ſic. Ille ſolus pōt pcā dimittere ꝓpria poteſtate: q pōt aīas viuificare. Sed ſolius dei ē animas viuificare. vt dicit Aug. ſuper Jo. Ergo ⁊c̄. Alia ptās eſt miniſterij. Et de tali eſt ſcd̄a ꝯcluſio. ꝙ talis ptās ꝯuenit his qui ſacramenta miniſtrant: vel diſpenſant. In quibus diuina virtus ſecretius operatur ſalutem. Tertia ptās eſt media: que dicitur poteſtas excellentie. Et de iſta eſt tertia ꝯcluſio. ꝙ hanc xp̄s pre alijs habuit. Attendit aūt hec poteſtas: q̄ꝫtum ad tria. Primo: quantū ad hoc: ꝙ ex merito paſſiōis eiꝰ baptiſmus efficaciā habet. nō aūt ex merito alicuius baptizantium. Scd̄o quantum ad hoc: ꝙ xp̄s ſine ſacramēto ſacramētoꝝ effectū ɔ̄ferre poterat: quaſi dñs ⁊ inſtitutoꝛ ſacramentoꝝ: qd̄ de alijs nō dicitur ⁊c̄. Tertio q̄ꝫtum ad hoc: ꝙ ad inuocationem noīs eius: dabatur remiſſio peccatorum in baptiſmo: in prima eccleſia. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdetur negando ꝯſequentiā. Et rō eſt. q: filius habebat ptātem auctoritatis dimittendi peccata: non ſm ꝙ hō: ſed ſm ꝙ deus. Et ideo per miraculū oſtenſum hoc ꝓbatur: ꝙ ille hō eſſet deus: cui natura obediebat quaſi ꝓprio creatori. ¶ Ad ſecundā reſpōdetur negando conſequentiā. Et rō eſt. q: redēptor vno modo dicitur ꝓpter vſum ptātis auctoritatiue in abſoluendo a pcō: ⁊ ſic xp̄s ſm ꝙ deus redēptor eſt. Alio modo dicitur ꝓpter officium humilitatis. ⁊ ſic cōpetit xp̄o eſſe redēptorē: ſm ꝙ homo: inq̄ꝫtū per humilitatē paſſiōis: nobis remiſſionē meruit pcōꝝ ⁊ hoc pertinet ad ptātem excellentie. vt dictū eſt. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo conſequentiam: de ptāte auctoritatiua. Dicimus enī: ꝙ ptās quā xp̄s habuit ſuſcitandi corpora: non fuit ptās tm̄ miniſterij. ſicut etiā Petrus mortuos ſuſcitare. Nec eſt iterū ptās auctoritatis: q: hoc ſolius dei ē: ſed ē ptās cuiuſdā excellentie: que ei cōpetit ex vnione ad deū: vt ſcꝫ imperio nō precc mortuos ſuſcitare. ⁊ ſimul habuit ptātem excellentie in remittendo peccata.

Ad ſcd̄am. q. ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ a xp̄o fuerit aliqua poteſtas collata miniſtris ad expulſionē ſiue remiſſionē pcī.

¶ Primo data eſt miniſtris aliqua poteſtas ſpũalis: ſed ad emundationẽ corporalẽ non requiritur aliqua poteſtas ſpũalis: ſed ſufficit corporalis: Ergo miniſtris collata ẽ aliqua poteſtas ſpũalis ad emundationẽ interiorem. ¶ Scḋo ſic. Scḋm Diony. vi. ce le. Jerarchie. ad miniſtros eccleſie ptinet purgare illuminare ⁊ perficere. Sȝ purgatio i eccleſia fit a ſordibꝰ uitiis: Ergo miniſtris ẽ data poteſtas cooperandi ad interiorẽ emũdationẽ. ¶ Tertio ſic. Plus eſt expellere demonẽ: qȝ ſeminatũ p ipſum .ſ. peccatũ. Sȝ deus dedit hoibus ptatem: demones expellẽdi: vt patȝ. Luce. x. Ergo multo fortius potuit dare poteſtatẽ expellẽdi peccatũ. ¶ Jn oppoſi. arguitur ſic: Maius ẽ iuſtificare impiũ. qȝ creare celũ ⁊ terrã. Sȝ in creatione celi ⁊ terre nihil deo cooperatur: Ergo nec in iuſtificatiõe impij. ¶ Rñdeo dicendũ ſub tertiis cõcluſionibus iuxta triplicem ptãtem determinatã in ſuperiori queſtione. Prima ptãs auctoritatis expellẽdi peccati ſiue emũdãdi aiãs a peccatis nõ põt creature alicui cõicari. Jſta cõcluſio pȝ ſic. Quicqd enim cõicatum alicui traheret ipſum extra terminos ſpeciei: nõ põt cõicari ei. ſicut equo nõ poteſt cõicari: q̄ habeat rõnem: qȝ ꝓprius hoc cõicari ſit homini. q̄ aũt cõicatum alicui traheret ipſum extra terminos creature nõ poteſt alicui creature cõicari. Ptãs autẽ auctoritatis ẽ huiuſmodi: q: nõ põt eſſe: q̄ creatura ſit pñcipale agẽs reſpectu nobiliſſimi effectus: quo vltimi fini cõiungitur anima rõnalis: cuius ẽ gratia per quã fit remiſſio peccatorũ. Secũda cõcluſio. Poteſtas miniſterij cooperationis ad emũdationem interiorem: collata ẽ miniſtris: nõ ſicut cauſantis: ſed ſicut diſponẽs ad eam. Ipſi enim ſacramenta cõferunt. que ad gratiam diſponũt: per quã fit remiſſio peccatorꝫ. Jo. ij. Dicitur diſcipulis. Quorꝫ remiſeritis peccata remittuntur eis. Nec hoc dicitur: quãtũ ad manifeſtationem tm̃: ſicut aliq̄ voluit dicere: q: ſic ſacerdos noui teſtamẽti. Ergo opȝ intelligere: q̄ aliquo modo cooperentur ad emũdationem culpe inſtrumẽtaliter ⁊ diſpoſitiue ſicut dictũ ẽ. ¶ Tertia cõcluſio. Poteſtatẽ excellentie deus hoi puro cõferre potuit. ⁊ ita miniſtris eccleſie. Potuit enim tante gratie plenitudinem cõferre: vt eorꝫ meritum cooperet ad ſacramẽtorꝫ effectus: vt ad inuocationem nominũ ipſorꝫ ſanctificarent ſacramẽta: ſȝ tamen nõ fuit decens: vt conferrent: ne ſpẽ in homine ponerẽt: ⁊ vt eccleſie verũ caput eſſe oſtẽderetur. a quo oia mẽbra ſpiritualẽ ſenſum ⁊ motum reciperẽt. quod eſt chriſtus. ¶ Ad ratiões in oppo. ¶ Ad primã rñdetur: q̄ poteſtas ſpũalis que miniſtris eccleſie cõceditur: ad aliquid interius ſe extẽdit ſicut virtus ſacramẽtalis: ſȝ nõ ad collationẽ gratie: per quã eſt remiſſio peccatorꝫ. directe ⁊ principaliter pertingẽdo ſeu diſponẽdo ſicut dictũ ẽ. ¶ Ad ſcḋaȝ rñdetur: q̄ purgatio de qua Dionyſius loqtur: eſt a tenebris ignorãtie: ſicut ipſemet dicit. Vñ magis pertinet ad intellectum qȝ ad effectum. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo aſſumptum. Et rõ eſt: q: poteſtas data hoibus expellẽdi demones: ẽ quãtũ ad effectũ nocumẽti corporalis: quẽ ip vexatis faciũt. nõ quãtũ ad effectum nocumẽti ſpũalis: qḋ eſt peccatũ: q: hoc ſolius dei eſt peccatum expellere: a ſeruitute demonis liberare. Jo. viij. Si filiꝰ vos liberauerit vere liberi eritis.

Ad tertiã. q. ſic ꝓcedit. Et videtur q̄ nõ eque facile ſit curare paraliticũ: ⁊ peccata dimittere. ¶ Primo ſic. Virtute nature per artem medicine poteſt paraliticus quãdoqȝ curari. Sed dimittere peccata ſuperexcedit in tm̃ oẽm virtutem creatã: ⁊ humanã: ⁊ angelicã: vt ſit ſoliꝰ dei hoc facere: ſicut patet. Jſa. xlvi. Ego ſum qui deleo iniquitates ⁊ peccata: Ergo ⁊c. ¶ Secundo ſic. Quanto anima eſt nobilior corpore: tanto peccatum dimittere maius eſt: quã corpus ſanare. ¶ Tertio ſic. Maius eſt iuſtificare impium. qȝ creare celum ⁊ terram: Ergo magis eſt dimittere

peccata: q̃ ſanare paraliticū. cum iuſtifica-
tio ſit impij peccatorum remiſſio. ¶ In op
poſi. videtur eſſe p̄ſens euāgeliū. ¶ Rñ
deo dicendū. q̄ iſta comparatio poteſt fieri
reſpectu operantis: ⁊ ſic ambo ſunt eque fa
cilia. Uel reſpectu operantis: ⁊ ſic dimitte
re peccata eſt difficilius: quia vt dicit Aug.
magis eſt de impio facere pium: q̃ celū ⁊
terram creare: quia deus habet ibi reſiſten
tiam. ſ. voluntatem prauam. In creatione
autem nihil reſiſtens habuit. Uel poteſt fie
ri comparatio reſpectu noſtre cognitionis.
Et ſic facilius eſt dicere remittūtur peccata
q̃ dicere paralitico ſurge ⁊c̄. quia illud nō
videmus. iſtud autem vidētes admiramur.
Criſo. Quāto anima potior eſt corpore: tā-
to curatio anime plus eſt: q̃ corporis. quia
illud occultum eſt: addit quod manifeſtū ē.
Uel poteſt intelligi reſpectu locutionis. Ac
ſi dicat. Eque facile eſt dicere: dimittūtur ti
bi peccata tua: ⁊ dicere ſurge ⁊ ambula. Si
ergo videretis q̄ ad meum dicere ſurge et
ambula ſequitur curatio corporis. credatis-
q̃ ad meum dicere: remittuntur tibi pecca
ta tua: ſequitur curatio mentis. ¶ Ad rōnē
in oppoſitum. ¶ Ad primū dicitur: q̄ licz
paraliſis virtute nature aliquādo poſſit cu
rari: non tamen ſubito. Nec ita perfecte: q̄
ſtatim homo poſſit lectum in quo iacet por
tare ſicut dicitur hic. Unde per imperiū tā
q̃ propria virtute ſanare paraliticum eiuſ-
dem poteſtatis eſt: ſicut dimittere peccata.
Propter quod dicit. quid eſt facilius dice-
re ⁊c̄. Quaſi diceret: Equalis ſunt poteſta-
tis. vtrūq̄z: ex quo concludit virtutē ſue di-
uinitatis perfectam. dicens vt autem ſciat
quia filius hominis habet poteſtatem i ter
ra dimittendi peccata vt deus: nō vt homo
purus. tunc ait paralitico ſurge ⁊c̄. Uñ ver
bo imperatiuo curauit quod eſt proprium
dei. Pš. Dixit: ⁊ facta ſunt. Tria habebat
infirm⁹. iacebat i lecto: portabatur ab alijs:
⁊ ire non poterat. Quia ergo iacebat: dixit
ſurge. quia in lecto portabatur: dixit. tolle le
ctum tuū. quia ire nō poterat: dixit: ⁊ ambu
la. Dei enim perfecta ſunt opera. Deutro.
xxxij. Sicut autem per litteram habentem
ſigillū declaratur voluntas ipſius ſcriben-
tis. ſic per ſignum quod eſt virtutis diuine
manifeſtiſſimū: oſtēditur veritas diuine vir
tutis. Alij aūt ſancti qui fecerunt miracula
faciūt hoc implorando diuinā potentiā et
clemētiā: ⁊ non imperando. Et ſi aliquādo
in talibus imperabant: hoc nō erat virtute
ppria: ſed exprimendo virtutem chriſti: tan
q̃ miniſtri nō domini. ſicut aliquādo impe
rabant demonibus: vt recederent ab obſeſ
ſis corporibus in nomine chriſti ⁊ auctorita
te eius. ¶ Ad ſecūdam dicitur: q̄ licet ſana
re animā ſit maius q̃ ſanare corpus. tamē
vnius ⁊ eiuſdem poteſtatis ſunt. ¶ Ad ter
tiā p̄z reſponſio ex dictis.

¶ In dominica. xx. eſt euangelium. Dice-
bat Jeſus turbis iudeorum ⁊c̄. Mathei. xx.
Circa quod poſſunt diſputari ſequentes
queſtiones.

¶ Primo: vtrū pater celeſtis fecit nuptias
filio quādo nature humane coniunxit.

¶ Secundo: vtrum caritas ſit veſtis nu-
ptialis.

¶ Tertio: vtrum non habens veſtem nu-
ptialem. ſ. caritatem. finaliter proijciatur in
tenebras exteriores: vbi erit fletus ⁊ ſtri-
dor dentium.

Ad primū ſic proceditur. Et vi
detur q̄ pater nō fecit nuptias
filio ſuo: quando humane na
ture coniūxit. ¶ Primo ſic.
Matrimoniū eſt viri ⁊ mu
lieris coniunctio: indiuiduā vite conſuetudī
nem retinēs. xxvij. q. paragra. primo. extra
de preſump. illud: ⁊ ſitu. de nuptijs para-
gra. ſecūdo: Sed coniunctio filij cum huma
na natura non eſt cōiunctio viri ⁊ mulieris
Ergo ⁊c̄. ¶ Secūdo ſic. Cōſenſus facit ma
trimonium vt. xxvij. q. ij. c. matrimoniū. Sz
in coniunctione iſta filij dei cum natura: nul
lus videtur preceſſiſſe conſenſus. Ergo ⁊c̄.
¶ Tertio ſic. In matrimonio ſunt due per
ſone diſtincte: ſcilicet maritus ⁊ vxor. Sed

in iſta coniūctione non diſtincte perſone: ſꝫ vnio humane nature facta eſt in perſona filij dei. Ergo non poteſt dici matrimonium ſiue nuptie. ¶ In oppoſitum eſt euangeliū preſens. ¶ Reſpondeo dicendum ꝙ tres nuptie dicuntur ſpirituales filij dei. ſcilicet in natura in ſpiritu. in gloria In natura. qñ ſibi noſtram naturam vniuit. In ſpiritu qñ ſpiritum hominis ſibi coniunxit. In gloria quando hominem totum luce ſue diuinitatis impleuit. Prime facte ſunt in vtero virginis. Secunde in cōſcientie thalamo. Tertie in faciei dei ſecreto. De primis dicit in pſalmo. In ſole poſuit tabernaculum ſuū. De ſecundis. Oſee. Quinto. Sponſabo te mihi in fide in ſempiternum. De tertijs. Apocalip. xix. Venerunt nuptie agni. ⁊c. De primis hic dicitur. Simile eſt regnum homini regi: q fecit nuptias filio ſuo. Per iſtas nuptias intelligitur verbi incarnatio: Tunc enim deus: vt ait Gregorius. Pater fecit nuptias filio ſuo: quādo naturam humanam copulauit diuine in vno ſuppoſito. Que quidē nuptie celebrate ſunt in vtero virginali de quo chriſtus exiuit: tanquā ſpōſus procedēs de thalamo ſuo. Ad quas nuptias inuitauit omnes fideles: ad quos inuitandos miſit ſeruos ſuos primo ſcilicet prophetas: qui populum exhortarentur: expectare chriſti aduentum: ⁊ tendere in ipſum per fidem: ⁊ opera bona: ⁊ nolebant venire. q: nolebant verbis prophetarū obedire. Unde Iere. xxv. Miſit dominus ad vos ſeruos ſuos prophetas. Et ſequitur infra. Et non audiſtis. Inclinaſtis aures veſtras: vt audiretis: cum dicerent reuertimini reuertimini vnuſquiſqꝫ a via ſua mala. Item miſit alios ſeruos: qui de propinquo annūciarunt aduentum chriſti. vt Joannes baptiſta ⁊ diſcipuli chriſti miſſi ab eo in omnem ciuitatem: ⁊ locum quo ipſe erat venturus: vt habetur Luce. x. In quibus nuptijs prādium paratum erat. Illud prandium erat ſpiritualis refectio anime. Unde ait. Prandium meū paraui: videlicet ſacramenta eccleſie: ⁊ doctrinam: quibus reficitur anima ⁊ potiſſime ſacramentum euchariſtie. i quo datur nobis caro chriſti in cibum: ⁊ ſanguis eius in potum. Admirabile certe conuiuiū in quo chriſtus ſumitur: mēs impletur gratia: ⁊ future glorie nobis pignus dat. Thauri ⁊ altilia occiſa ſunt. Thauri ſunt precepta moralia: ⁊ altilia ſunt conſilia ſuperaddita. Merito ergo dicitur feciſſe pater nuptias filio ſuo. ¶ Ad rationes in oppoſitū. ¶ Ad primam reſpondetur: ꝙ illa eſt diffinitio matrimonij carnalis. hoc autem matrimonium eſt ſpirituale. Et ſufficit: ꝙ hic ſit vnio inſeparabilis inter filium dei: ⁊ naturam aſſumtam in vnitate perſone: ⁊ ita eſt quedam indiuiduitas vite in perſona. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando: ꝙ non interuenit cōſenſus. immo interuenit: quoniam annūciāte angelo beate virgini propoſitum patris celeſtis de nuptijs huiuſmodi faciendis filio ſuo: beatiſſima conſenſit loco totius humane nature. ¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam. Ratio enim haberet locum in matrimonio carnali. In ſpirituali autem non ſequitur. quia in hoc matrimonio ⁊ ſi due nature diſtincte coniungantur: tamen in vna perſona vniuntur. Et ita non poteſt eſſe dualitas perſonarum: q: natura humana aſſumpta eſt ad perſonalitatem diuinam.

AD ſecundam queſtionem ſic proceditur. Et videtur ꝙ nō: ¶ Primo ſic. Caritas non eſt excellentiſſima virtutum. Ergo non eſt nominanda tāꝙ omnium digniſſima veſtis nuptialis. Cōſequentia patet. Aſſumptum probatur ſic. Altioris potentie altior eſt virtus: ſicut ⁊ altior operatio. Sed intellectus eſt altior voluntate: ⁊ dirigit ipſam: Ergo fides que eſt in intellectu: excellentior eſt caritate: que eſt in volūtate. ¶ Scḋo ſic. Id qḋ aliqḋ operat: videt eē inferius: ſicut miniſter per quē

dominus operatur: eſt inferior: dño. Sed fi
des per dilectionem operatur: vt dicit Ga
la. quinto. Ergo fides excellentior: eſt carita
te. ¶ Tertio ſic. Id quod ſe habet ex addi
tione ad aliud: videtur eſſe perfectius. Sed
ſpes videtur ſe habere ex additione ad ca
ritatem. Nã caritatis obiectum eſt bonum:
ſpei aũt obiectũ ẽ bonũ arduũ: Ergo ſpes
eſt excellentior caritate. ¶ In oppo. eſt euã
geliũ: vbi caritas vocatur veſtis nuptialis
vt dicit Grego. Secũdo eſt illud. i. Cor. xiij.
vbi enumeratis virtutibus theol. dicit apo
ſtolus: maior hoꝝ eſt caritas. ¶ Rñdeo di
cendũ: q caritas merito dicitur veſtis nu
ptialis. Tũ q ipa ẽ q diuidit inter filios re
gni: ⁊ perditionis: vt dicit Augu. Tum qa
ſm Gre: ipſa eſt: qua xp̃s indutus venit ad
nuptias: qñ ex caritate incarnari voluit.
Hiere. xxxi. In caritate perpetua dilexi te.
ideo attraxi te miſerans. Tũ tertio caritas
dicitur veſtis nuptialis: quia vniuerſa deli
cta operit caritas. Tum quarto quia ornat
omnia opa. Sine caritate enim opera nr̃a
nõ placent deo. i. Cor. xiij. Si diſtribuero ĩ
cibos pauperũ oẽs facultates meas: carita
tẽ aũt nõ habeam: nihil mihi prodeſt. Tum
quinto dicit veſtis nuptialis: q matrimõia
fiunt ꝓpter amicitiã reformãdã. In matri
monio aũt filij dei: cũ natura humana ami
citia inter nos ⁊ deũ eſt reformata. ad Ephe.
i. Ipſe eſt pax noſtra q fecit vtraqꝫ vnũ ⁊ cẽ.
Tum ſexto dicitur caritas veſtis nuptialis:
qñ eſt excellentiſſima virtutũ. Quod ſic pa
tet. Quoniam bonũ in humanis actibus attẽ
datur: ſm q regulatur debita regula: neceſ
ſe eſt: q virtus humana: que eſt principium
bonoꝝ actuũ: cõſiſtat in attingendo huma
noꝝ actuum regulaꝫ. Eſt aũt duplex regula
humanoꝝ actuũ. ſ. ratio humana ⁊ de9. Sꝫ
deus eſt prima regula: a qua etiam humana
rõ regulanda eſt. Et ideo virtutes theologi
ce: que conſiſtũt in attingẽdo illã regulã pri
mã: eo q eaꝝ obiectũ eſt deus: excellẽtiores
ſunt moralibus virtutibus: vel intellectuali
bus: que conſiſtũt in attingendo rõnem hu
manã: ꝓpter quod eoꝝ vt etiã inter ipſas vir
tutes theologicas: illa ſit potior: que magis
deũ attingit. Semper aũt id qđ ẽ per ſe: ma
gis eſt: eo: qđ ẽ per aliud. Fides aũt ⁊ ſpes
attingunt qdem deuꝫ ſm q ex xp̃o ꝓuenit
nobis vel cognitio veri: vel adeptio boni.
Sed caritas attingit ipſum deum vt in ipſo
ſiſtat: nõ vt ex eo aliquid nobis ꝓueniat. Et
ideo caritas eſt excellẽtior fide ⁊ ſpe. Et p
ñs omnibus alijs virtutibus. Sicut etiam
que attingit rõnem ſm ſe: ẽ excellentior: qꝫ
alie virtutes morales: que attingunt rõem:
ſm q ex ea: mediũ cõſtituitur in operatiõi
bus: vel paſſionibus humanis. ¶ Ad ra
tiões in oppoſitum. ¶ Ad primã rñdetur
negãdo ñam. Et rõ eſt: q operatio intelle
ctus cõpletur ſm q res intelligitur: ẽ in in
telligente. Et ideo nobilitas operationis itel
lectualis attendit ſm mẽſuram intellectus.
operatio aũt volũtatis: ⁊ cuiuſlibꝫ virtutis
appetitiue perficitur in inclinatiõe appeti
tus ad rem: ſicut ad terminũ. Ideo dignitas
operationis appetitiue attenditur ſm rem:
que ẽ obiectũ operationis. Ea aũt que ſunt
infra animã: nobiliori modo ſunt in anima:
qꝫ in ſeipſis. q vnũquodqꝫ qđ eſt in alio: ẽ
per modũ eius: in quo eſt: vt habet in libro
de cauſis. Que vero ſunt ſupra animã: no
biliori mõ ſunt in ſeipſis: qꝫ ſint in anima.
Et ideo eoꝝ que ſunt infra nos: nobilior eſt
cognitio qꝫ dilectio. Propter qđ phil. ſex
to. Ethicoꝝ ꝓtulit virtutes intellectuales vir
tutib9 moralibus: Sed eoꝝ que ſunt ſupra
nos: ⁊ precipue dilectio dei: cognitioni pfert.
Et iõ caritas ẽ excellẽtior fide. ¶ Ad ſcđaꝫ
reſpõdetur negando conſequentiaꝫ. Et rõ
ẽ: q fides nõ operat p dilectionem: ſicut p
inſtrm: vt dñs per ſeruũ: ſꝫ ſicut per formã
ꝓpriam. Et ideo rõ nõ ꝓcedit. ¶ Ad tertiã
rñdet negando ñam. Et rõ ẽ: q idẽ ẽ ob
iectũ caritatis ⁊ ſpei. Sꝫ caritas importat vnio
nẽ ad illud bonũ. Spes aũt diſtantiã quãdam
ab eo: ⁊ inde ẽ: q caritas nõ reſpicit illud bo
nũ: vt arduũ: ſicut ſpes. Qđ enim iã vnitũ
ẽ nõ hꝫ rõnem ardui. Et ex hoc apparet q

cat ita ꝙ ſit perfectior ſpe.

Ad tertiã ſic pceditur. Et videtur ꝙ nõ habẽs veſtẽ nuptialẽ .i. caritatẽ. finaliter non proijcietur in tenebras exteriores .i. corporales. vbi erit fletus ⁊ ſtridor dentiũ. ℂ Primo ſic. In inferno nõ ſunt tenebre corporales: Ergo ⁊c. Aſſumptum probatur: ꝙ damnati potẽtiã habebũt viſiuã poſt corpoꝝ reſumptionẽ. Sed fruſtra in eis eſſet niſi aliquid viderẽt Ergo cum nihil videatur: niſi in lumine: videtur ꝙ nõ ſit oĩno i tenebris. ℂ Scd̃o ſic. Dãnati vident penã ſuã. Hoc enim eſt eis ad augmentum pene: Sed nihil videt̃ ſine lumine: Ergo nõ ſunt ibi tenebre corporales. ℂ Tertio ſic. Lux naturaliter ſequitur ignem: vbi ergo erit aggregatio ignis: erit ⁊ luminis: Sed in inferno erit ignis: ergo ⁊c. ℂ Quarto arguitur: ꝙ nõ erit fletꝰ corporalis: nec ſtridor dentium. ſic. Fletus corporalis fit per quãdã reſolutionẽ lachrimarũ: ſed a corporibus damnatoꝝ nõ põt fieri perpetua reſolutio. cũ nihil in eis per cibum reſtauretur: Omne enĩ finitum conſumitur: ſi aliquid ab eo ↄtinue abſtrahat̃. ergo in damnatis non erit corporalis fletꝰ. ℂ In oppo. eſt euangeliũ pñs. ℂ Rñdeo dicendum primo circa tenebras corporales ſcḋm Iſidorũ. Ignis gehenne habet lucẽ ad aliquid: ⁊ ad aliquid nõ habebit. Pro quo notandũ iuxta ſctũ. Tho. ꝙ diſpoſitio inferni erit talis: vt maxime miſerie dãnatoꝝ cõpetat. Vñ ſcḋm hoc ſunt ibi lux ⁊ tenebre: put maxime expectat ad miſeriã dãnatorũ. Ipſa aũt viſio. ſcḋm ſe ẽ delectabilis. Vt eñi dicit̃. ij. Metha. ſenſus oculoꝝ eſt maxime diligibilis: eo ꝙ per ipſum plura cognoſcimus: Sed per accidẽs ↄtingit: viſionẽ eſſe afflictiuã: inquãtũ videmꝰ aliqua nobis nociua: vel voluntati noſtre repugnãtia. Et iõ in inferno locus ita debet eſſe diſpoſitus ad videndũ: ſcḋm lucẽ ⁊ tenebras: ꝙ nihil ibi perſpicue videat̃. ſed ſolũ modo ſub quadã vmbroſitate vidẽant̃ illa. que afflictionẽ cordi ingerere poſſunt: Vñ ſimpliciter loquẽdo locus eſt tenebroſus: ſed tñ ex diuina diſpoſitione eſt ibi aliqḋ luminis: quantũ ſufficit ad videndũ illa: que aiam torquere poſſunt. Ad hoc ſatiſfacit naturalis ſitus loci: quia in terre medio vbi infernus ponit̃: nõ põt eſſe ignis: niſi feculentus ⁊ turbidus: ⁊ quaſi fumoſus. Unde circa hoc notat dñs Bonauen. ꝙ ignis eſt in triplici differẽtia. Eſt enim ignis purus: vt eſt in ppria materia: ⁊ ignis incorporatus: vt eſt in materia aliena: vt in terrea: vel in aerea: ⁊ eſt ignis non eñ incorporatus: ſed etiã pmixtus. vt ignis ſulphureus: ⁊ fumoſus. Primꝰ eſt lux: ⁊ pure lucet ⁊ abũdãter. Scd̃s eſt ignis carbo ⁊ flãma. Hic aũt lucet: ⁊ tenebram expellit. Tertius eſt ignis fumoſus: ⁊ talis eſt tenebroſus: ⁊ iſte erit in inferno. Ex iſtis pꝫ rñſio ad tria obiecta. ℂ Ad quartã rñdetur ꝙ in fletu corporali duo inueniũtur: quarũ vnũ ẽ lachrimaꝝ reſolutio: ⁊ quãtũ ad hoc fletus corporalis in dãnatis eſſe nõ põt: qa poſt diem iudicij quieſcẽte motu primi mobilis: non eſt aliqua generatio vel corruptio vel corporalis alteratio. In lachrimaꝝ reſolutione oportet eſſe alicuius humoris generationẽ. qui per lachrimas diſtillat. Unde quantũ ad hoc corporalis fletus in dãnatis eſſe nõ põt. Aliud qḋ inuenitur in corporali fletu: ẽ quedã cõmotio ⁊ turbatio capitis ⁊ oculoꝝ. Et quantũ ad hoc fletus in dãnatis eſſe poterit: poſt reſurrectionẽ corpoꝝ dãnatoꝝ: q nõ ſolũ ex exteriori affligent̃: ſꝫ etiã ab interiori: ſcḋm ꝙ corpus immutat̃ ad paſſionẽ anime in bonũ vel malũ. Et quãtũ ad hoc: fletus rñdet delectatiõi: que fit in anima: ⁊ in corpore. Et ita patet reſponſio ad obiectum.

ℂ In dominica. xxi. eſt euangeliũ. Erat quidã regulus. Io. x. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes. q.

ℂ Primo: vtrum regulus iſte: cuius filius infirmabatur: iuſte fuit reprehẽſus a chriſto dicente. niſi videritis ſigna ⁊ prodigia non creditis.

¶ Secũdo: vtrũ miraculũ hoc ſit idez cũ miraculo illo: de quo ſcribitur Math. viij. De centurionis ſeruo ſanato a chꝛiſto.
¶ Tertio: vtrum hoꝛa ſeptima: qua filius reguli ſanatus eſt a febꝛe: aliqd ſignificet in ſpirituali curatiõe aïe a febꝛe peccati.

A D pꝛimũ. q. ſic ꝓceditur. Et videt̃ q nõ iuſte ſiue ꝯueniẽter fuit repꝛehẽſus iſte regulus a xp̄o dicente ei: niſi videritis ſigna ⁊ pꝛodigia nõ creditis. ¶ Pꝛimo ſic. Niſi enim xp̄m credidiſſet ſaluatoꝛẽ nõ petiuiſſet ab eo pꝛo filio ſuo ſaluationẽ. Ergo videtur q credebat: ⁊ ita incõuenienter repꝛehendebatur q nõ credebat. ¶ Secundo ſic. Non veniebat repꝛehendendus in eo: q querebat ſigna. Nam fides per ſigna ꝓbatur. ¶ Tertio. Iſte cũ eſſet gẽtilis: nõ veniebat repꝛehẽdendus: ſi nõ crederet. cũ nec per ſacrã ſcripturã: quã nõ viderat: nec per rõnez naturalẽ: poterat ad fidem peruenire. Vñ apoſtolus dicit ſigna data ſunt infidelibus. pˀme. Coꝛ. xiiij.
¶ In oppoſitum eſt euãgeliũ: in quo repꝛehendit eum dicẽs niſi videritis ⁊c̃. ¶ Rñdeo dicendũ: q iuſte eſt repꝛehenſus iſte regulus a xp̄o. Pꝛo qua cõcluſione notificanda: eſt notandũ iuxta ſanctũ Thomã ſuper. Jo. q aliter trahuntur ad fidem xp̄i infideles. ⁊ aliter fideles. Nam infideles nõ poſſunt trahi: nec duci auctoꝛitate ſacre ſcripture. q ei nõ credũt nec per rationẽ naturalẽ q fides eſt ſupra rõnem. Et ideo inducendi ſunt p miracula. pˀme. Coꝛ. xiiij. Signa data ſunt īfidelibus nõ fidelibus. Fideles aũt ducendi ſunt: ⁊ dirigendi auctoꝛitate ſacre ſcripture: cui acquieſcere tenẽtur. In hoc ergo iſte regulus redargitur: q cũ eſſet nutritus inter iudeos: ⁊ inſtructꝰ de lege: nõ per ſcripture auctoꝛitatem: ſ3 per ſigna credere volebat. Et ideo dñs repꝛehẽdit eũ dicẽs: niſi ſigna ⁊ pꝛodigia id eſt miracula. que dicuntur aliq̃n ſigna: inquãtum ſunt demonſtratiua diuine virtutis. Pꝛodigia vero q certiſſime indicent: vt ſic dicatur pꝛodigium: q ſi pꝛocul oſtendens aliqͣ effectum futurũ.
¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad pꝛimam rñdetur: q regulus iſte adhuc nõ credebat perfecte. Erat enim in eo duplex defectus fidei. Pꝛimus quia licet crederet xp̄m eſſe bonũ hominẽ: nõ tamẽ credebat eum habere diuinam naturam: alias credidiſſet etiam abſente poſſe curare: cum deus vbiq3 ſit pñs. Hieremie. xxiij. Celuz terram ego impleo. Et ſic non rogaſſet eum, vt deſcenderet in domũ ſuam. ſed quod mandaret tantũ. Secũdus defectus fuit quia ſcdm Criſo. dubitabat: vtrũ xp̄s ſanare poſſet filiũ ſuũ. Naz ſi pꝛo certo hoc crediſſet: non expectaſſet aduẽtum xp̄i ad terram ſuã. quia ipſe potˀ iuiſſet in iudeã. ſed tñ quaſi deſperatus de ſalute filij: nolẽs negligere quicq̃3: quod circa hoc facere poſſet accẽſſit ad eũ moꝛe parentum: qui deſperantes de ſalute filioꝝ: etiam imperitos medicos ꝯſulũt. ¶ Ad alia duo patet reſponſio ex dicis.

A D ſcdm q. ſic ꝓcedit̃. Et videtur q idẽ ſit miraculũ hoc ⁊ quod deſcribitur Math. viij. de Cẽturiõe. ¶ Pꝛimo auctoꝛitate Criſ. ¶ Secũdo auctoꝛitate Theophili. ¶ In oppoſi. ſunt doctoꝛes. ¶ Rñdeo iuxta ſanctũ Thomã Nicolaum de lira ſuper Jo. qui ambo ex quatuoꝛ oſtendũt. q nõ ſit idez hoc miraculum cum illo. Pꝛimo ex perſona infirmi. q hic dicitur filius: ibi autẽ dicitur ſeruꝰ. Secũdo ex infirmitate. quia hic dicitur febꝛis: ibi aũt dicitur paraliſis. Vñ ibi dicitur. ſeruus meus iacet in domo paraliticus. Tertio ex modo rogãdi. quia iſte rogabat vt veniret pꝛeſentialiter. credẽs quia non poſſet curari aliter. Pꝛopter quod fuit repꝛehenſus a chꝛiſto. Ille aũt Centurio pꝛeſentiam chꝛiſti repellebat: reputans ſe indignum tãto hoſpite. dicens nõ ſum dignus ⁊c̃. Credebat chꝛiſtum etiam abſentem poſſe ſanare infirmum ſolo imperio. Pꝛopter quod dicebat. Dic tantum verbo: ⁊ ſanabit puer meus. Pꝛopter: quod fuit a deo commen

ctanus dicente. Nõ inueni tantam fidem in
Iſrael. Et ſic patet ex modo rogandi: quia
iſte regulus fuit alius ab illo centurione.
Quarto patet ex loco: quia ipſe erat in ca-
pharnaũ: quãdo rogatus fuit a centurione.
hic dicitur: ꝙ erat in chana galilee: quando
fuit rogatus a regulo. Et ſic iſte regulus nõ
eſt idem ꝙ Centurio. ſed fuit quidam de fa
milia Herodis tetrarche: ſiue nuncius: ſi-
ue officialis imperatoris ⁊c.

A D tertiam queſtionem ſic pro
ceditur. Et videtur iuxta Al
bertum: ꝙ ſignificant ille ſe-
ptem hore: quibus reſurgit
anima de peccato: ⁊ ſanatur
de febre peccati per penitentiã. ¶ Prima
quidem hora in cõpunctione cordis: q̃ qua
tuor habet momenta: quorum vnum ẽ mo-
tus liberi arbitrij in deum. Alterum eſt mo
tus liberi arbitrij in peccatum deteſtando il
lud. Tertium eſt dolor de cõmiſſo: ⁊ quar-
tum ẽ ſpes venie de miſericordia dei. Pſ.
Cõmouiſti terram ⁊c. Cõmouiſti dicit pro
pter motum in deum. Conturbaſti propter
motum deteſtationis in peccatũ. Sana con
tritiones eius dicit: ꝓpter motum doloris
de cõmiſſo. Quia cõmota ẽ dicit: propter
motũ ſpei in miſericordiam remittẽtis. Hec
ergo quattuor momẽta: faciũt vnã horã. Cõ
feſſio aũt habet horas tres: q: confeſſio dꝫ
eſſe pura: ſimplex: ⁊ integra. Puritas ha-
bet quattuor momẽta. Primũ ſcilicet vt for
titer dicat. Scdm vt ſicut fecit dicat. Tertiũ
vt excuſationes nõ inquirat. Quartum: vt
cũ verecũdia: q̃tã turpitudo peccati exigit
confiteatur. De primo hoc dicit. Iſa. xliij.
Dic tu iniquitates tuas: vt iuſtificeris. De
ſecũdo Joſue. vij. Da gloriã deo ⁊ confite-
re peccatum tuũ: ⁊ indica mihi quid feceris.
Non enim confitetur: niſi dicat: ſicut fecit.
De tertio in Pſ. Nõ declines cor meũ ad
excuſandas excuſa. ⁊c. De quarto Jere. v.
Confuſi ſunt: quia fecerunt. Simplex autem
confeſſio habet quattuor momenta. Primũ
eſt: ꝙ ſit ſine plica ypocriſis. Plicam habꝫ

ypocriſis: qui per confeſſionem intendit iu
ſtificare ſeipſum. Luce. xvi. Quid iuſtifica-
tis vos coram hominibus: deus autem. ⁊c.
Unde ibidem comparantur dealbatis ſe-
pulchris. Et de iſtis dicit. Pſ. Sepulchrum
patens eſt guttur eorum: qui ſic confitẽtur.
Secũdum momentum eſt: quãdo confeſſio
eſt ſine plica vanitatis. Uanitati autẽ pmix
ta eſt confeſſio. quãdo id quod ad vanitatẽ
ſeculi facit: lete confitetur. quod aũt ſcdm ſe
culi confuſionem pretendit demiſſo vultu
vix dicit. Prouer. Letantur: cum male fece
rint. ⁊ exultant in rebus peſſimis. Tertium
eſt: ꝙ confeſſio ſit ſine plica permixtionis.
Plica autem permixtionis eſt: quando in-
termiſcet plurima: que non ſunt peccata: vt
ex illo nõ in toto iniuſtus appareat. Et in ſi
gnũ huius dicitur de ſanctis: ꝙ veſtimenta
dicũt eſſe candida: per totum: ⁊ maculis nõ
aſperſa. Et Canti. vi. dicitur. Tota pulchra
es amica mea: et macula nõ eſt in te. Quar
tum momentum confeſſionis eſt: ꝙ ſit ſine
plica doloſitatis. Dolo autem permixta eſt
confeſſio: quando non habet emendandi ꝓ
poſitum. In hoc enim viget peccandi volũ
tas adhuc: ⁊ non habet emendandi propo
ſitum. Malachie. i. Maledictus doloſus: q
habet in grege ſuo maſculum: ⁊ votum fa-
ciens immolat debile domino. In hoc enim
debile ẽ ſacrificium: quod ſic offertur. Sic
ergo hec hora: quattuor habꝫ momenta. In
tegra autem erit confeſſio. ſic hec hora qua
tuor habet momenta. Primum eſt vt totum
ſine diminutione dicatur. Secundum eſt vt
vni totum dicatur. Tertio eſt vt vna vice
quantum recordatur: dicatur. Quartum: vt
dimidia venia non ſperetur. De primo in
Pſalmo. Cõfitebor tibi in toto corde meo.
Hoc eſt ex toto corde totum dicendo: quod
eſt in corde. De ſecundo: vt vni totum dica
tur: ſicut vni medico totus dolor aperitur.
Hoc eſt ſignificatum. Luce. decimo. vbi Sa
maritanus omnia vulnera ſemiuiui ligauit
infundẽs oleũ: ⁊ vinum. De tertio. ꝙ ſimul
vna vice dicat. Iſa. xxxviij. Recogitabo

tibi omnes annos in amaritudine aīe mee.
De quarto:ꝙ nō dimidia venia ſperetur.
Pſ. Qui propitiat oibus iniquitatib9 tuiſ
q̄ ſanat oēs infir. ꝛc. Iſte ergo ſunt quatu
or hore treſ reſidue:ſunt in ſatiſfactione .ſ.
ieiuniū:quod ſanat peſteſ corporis:ꝛ oratio
que ſanat peſtes mētis.ꝛ elemoſina cordis
vel operis vtriuſqꝫ:que ſanat peſtes facul
tatis. Ieiuniū aūt habet quatuor momēta.
Primū eſt vt leto vultu exhibeat. Mat.
vj. Tu aūt cum ieiunas ꝛc. Scđm eſt:ꝙ vſ
qꝫ ad petulantie corpalis mortificationē pro
ducat. Iohel.ij. In ieiunio ꝛ fletu ꝛ planctu
ſcindite corda veſtra ꝛc. Tertiū ē: vt ſobrie
tas ſenſuū ꝛ anime ducatur: ꝛ rōnale ſit: ne
natura deſtruatur. Ro.xij. Rōnabile ſit
obſequium veſtꝝ ꝛc. Quartū aūt momen
tum hmōi hore eſt vt duꝫ ieiunet corpus:
mens cibo dei paſcat. Deutro.vj.ꝛ Ma
thei.ij. Non in ſolo pane viuit hō. ſed ꝛc.

¶ Oratio aūt eſt ſcđa hora: que ſicut dicit
Aug. eſt pius effectus mētis in deum dire
ctus. Habet aūt hec hora quatuor momen
ta. Primū eſt vt in ſecreto cordis fiat. Se
cundū eſt:vt deuote fiat. Tertium eſt vt ad
ſalutē fiat. Quartū ē.vt pſeueraliter fiat.
De primo Mat.vj. Tu aūt cum oraueris
intra cubiculū tuum ꝛc. Tunc inuocabis.ꝛ
dñs exaudiet. ¶ De ſecūdo.ſ.deuote fiat.
Pſ. Dirigatur oratio mea ſicut ꝛc.ꝙ ora
tio dꝫ eſſe ignita feruore deuotionis:ꝛ con
dita odoramentis virtutū. De tertio.ſ.ꝙ fi
at de pertinētibus ad ſalutē. Mat.v. Pri
mū querite regnū dei ꝛ iuſtitiam eius. De
quarto.ſ.de pſeuerātia. Luc.vj. Oꝑꝫ
ſemper orare:ꝛ non deficere. Luc.xj. Pro
pter improbitatē eius ſurget ꝛc. Elemoſi
na eſt tertia hora. Et ſumitur hic tam ꝓ ſpi
rituali:qꝫ pro corporali. Et ſic ois pōt ele
moſinā facere. Hec habꝫ quatuor momen
ta.ſ.cōpaſſionē in corde:dulcedinē in ore:
largitatē in manu:ꝛ vtilitatē in dato. De ꝓ
mo.ſ.cōpaſſione. Iſa.lxiiij. Quom effun
deris eſurienti aiam tuā ꝛc. Mat.vj. Eſto
te miſericordes:ſicut ꝛc. De ſcđo ſcꝫ de dul

cedine oris: Eccliaſ.iiij. Declina pauperi ſi
ne triſtitia aurē tuā ꝛc. De tertio ſcꝫ largi
tate manus. Thobie.iiij. Si multū tibi fue
rit ꝛc. De quarto.ſ.vtilitate dati. Luc.xj.
Quis veſtrū patrē petit panē:nūquid la
pidē dabit illi? ꝛc. Hec igitur ſunt ſeptem
hore:quaꝝ quelibet hꝫ quatuor momenta:
ex quibus completur. Quāuis eni ſcđm cō
putiſtas:hora ex plurib9 momētis cōponi
tur.tñ ſcđm naturā nō cōponitur:niſi ex qua
tuor. In quoꝝ primo:viuus virtus orit:in ſe
cundo:ꝓficiēdo ꝓgreditur. In tertio: ſtat
i augmēto. In quarto:pfectā diffundit ope
rationē ſue virtutis. Hoc.n.modo res crea
te in mo ꝓficientur. Et ideo hanc ex quatu
or fecimus cōpoſitionem: Hec Albertus.

¶ In dominica.xx. eſt euangeliū. Simile
eſt regnum celoꝝ ꝛc. Mat.xviij. Circa qđ
poſſunt hec diſputari.

¶ Primo: vtrum ſeruus ille:cui dimiſſa
ſunt a dño.x.milia talentorum: peccauit pe
tendo a ſeruo ſuo centum denarios.

¶ Scđo: vtrum per ingratitudinem redie
runt peccata prius dimiſſa.

¶ Tertio: vtrū tanta pōt cōtritio in aliquo
eē: vt oē debitū a deo ſibi dimittatur.

D primā.q.ſic ꝓcedit. Et videt
ꝙ ſeruus ille nō peccauerit pe
tendo a ſuo ſuo debitū. ¶ Pri
mo ſic. Ex preſenti euangelio:
vbi ait dñs. Serue nequā.oē debitū dimi
ſi tibi:qm̄ me rogaſti:nōne oportebat te cō
miſereri ſui tui:ſicut ego tui miſertus ſuꝫ?
¶ Scđo ſic. Dr.j.Cor.xiij. Charitas nō
querit que ſua ſunt. Gloſa. Charitas non
repetit ablata. Ergo nullus habēs charita
tem pōt repetere debita. ¶ Tertio magis
diligēdus eſt ꝓximus:qꝫ aliqđ temporale.
Ergo nullus tenet repetere ſua:ſi ſciat ſcā
dalizare proximū. ¶ In oppoſitum eſt illđ
j.Cor.ix. Omnia mihi licent:non oia expe
diunt.ꝛ exponitur de repetitione ſuoꝝ. Er
go licitū eſt cuilibet ſua repetere. Et per cō
ſequēs ſeruus in repetendo ſuū debitū nō
peccauit. ¶ Rñdeo dicendū:ꝙ ſeruus ille

noñ peccauit in petendo a ſeruo ſuo cen-
tum denarios. ſed peccauit vtendo tanta
crudelitate ⁊ impietate erga illum: exigen-
do ab illo debitũ: q: vt dicitur tenebat illũ
⁊ quaſi ſuffocabat: ⁊ reſpirare nõ ſinebat:
qui tñ debitum nõ negabat: ſed dilationem
petebat ad reddendum. Peccauit ergo in
hoc attenta maxime miſericordia: qua do-
minus vſus fuerat erga eũ. ¶ Ad rõnes
in oppo. ¶ Ad primã patet ex dictis reſ-
ponſis. q: debuit cõmiſereri conſerui ſui: ⁊
ſi non in remittendo totũ debitum: tamen
in expectando eum: quouſqꝫ eſſet potẽs ad
reſtituendum. ¶ Ad ſcdãm rñdetur iuxta
Alexandrũ de ales. in tertio ꝙ eſt repete-
re ex cupiditate: ⁊ eſt repetere zelo iuſtitie.
⁊ eſt repetere timore caſus. Primo modo
non eſt repetere ex charitate. Charitas. n:
nõ repetit ablata: cauſa. ſ. cupiditatis. Non
enim eſt amatrix pecunie ꝓpter ſe: ſicut ibi
dicit gloſa: q: ipſa amat bonum incõmuta-
bile: ⁊ omnia cõmutabilia refert ad illud.
Repetere zelo iuſtitie: pfectis ẽ licet. Re
petere vero timore caſus ne. ſ. ꝓpter pau-
pertatẽ ⁊ indigentiam ruant in peccatũ: cõ
uenit infirmis ne. ſ. egeſtate cõpulſi furent:
⁊ periurent nomen dñi ſui: vt dr̃ Prouer.
iij. ¶ Ad tertiã rñdetur negando ꝯñam.
Et rõ eſt. opꝫ enim tenere qd̕ certũ ẽ. Cer
tum eſt aũt: ꝙ raptor eſt qui abſtulit: vel de
bitor qui reddere obligatur incertũ. Et ſi
ſcandalizabitur ⁊ preterea ſi ſcirẽ ꝙ ſcã-
dalizabitur: ſi repetendo ꝑponderat ſcãda
lum ꝓprium: qꝫ ſcandalum ꝓximi: plus te-
neor vitare ſcandalum ꝓpriũ: qꝫ alterius.

D ſcdãm. q. ſic ꝓceditur. Et vi
detꝰ ꝙ per ingratitudinẽ pcã di
miſſa redeant. ¶ Primo ſic.
Ex pñti euangelio. vbi dñs ait.
Serue nequã oẽ debitum dimiſi tibi ⁊c. ⁊
poſt tradidit eum tortoribus: quouſqꝫ red-
deret vniuerſum debitũ ⁊c. Ergo dñs de-
bitũ: qd̕ dimiſerat iterũ exigit. ¶ Scdõ ſic.
Dicit Fabianus in glo. ſuper pñs euange
lium. Neqꝫ ſeruum tradidit dñs tortoribꝰ:
quouſqꝫ redderet vniuerſum debitum: q:
non ſolum homis peccata que poſt baptiſ-
mum egit: reputabuntur ei ad penã: ſed ori
ginalia: que ei dimiſſa ſunt in baptiſmo.
¶ Tertio ſic. Eze. xviij. dicitur ſic. Si auer
teret ſe iuſtus a iuſtitia ſua: omnes iuſtitie
quas fecerat: non recordabuntur. Ergo in
eo ſtatu eſt: ac ſi nullam iuſtitiã feciſſet. Sed
ſi non feciſſet iuſtitiã penitentie: non eſſent
ei peccata dimiſſa. Ergo dimiſſio illa ãnul
latur. Ergo pcã dimiſſa redeũt. ¶ Quar-
to ſic. Si ponatur ꝙ aliquis ante comple-
tam ſatiſfactionẽ de peccatis preteritis ca-
dat in culpam: ꝯſtat ꝙ ſatiſfacere non põt
extra gratiam. Ponatur ergo ꝙ diſcedat
iſte: reatũ ſecum portat. qui non põt ſolui ꝑ
penam ſatiſfactoriã. Ergo punit̃ pena eter
na. ¶ In oppoſitũ arguitur ex illo. Naũ
ij. alias Job. xxxiij. Non iudicat deus bis
in idipſum. Non ergo bis punit. Si ergo
aliqs pro pcõ cõmiſſo penituit: ⁊ ſe puniuit
videtur ꝙ amplius pro illo nõ punit̃: quã
tũcũqꝫ peccet alias. ¶ Scdõ ſic. Nullus i
currit peccati maculã: vel reatum: niſi ex cõ
miſſione ipſius peccati. Sed penitens an-
teqꝫ faceret fornicationẽ: non habebat ma
culam vel reatum homicidij: qd̕ ſibi iam
dimiſſum erat: nec poſtea fornicando homi
cidium cõmiſit. Ergo nõ redit homicidiũ:
quantum ad culpam nec quantũ ad reatũ.
¶ Rñdeo dicẽdũ: ꝙ neceſſe eſt: ꝙ aliquo
modo pcã redeant: q: auctoritates hoc ex-
preſſe dicunt. Secũdo qñ varie aliqui do
ctores ſunt locuti. quidam enim dixerunt:
ꝙ peccata dimiſſa ſingulariter: quantũ ad
maculam ⁊ reatũ: ſm ꝙ cauſantur ex acti-
bus peccatorum prius dimiſſorum: redeãt
per peccatum mortale ſequens. Sed iſta
opinio vt arguit Albertus magnus ⁊ ſan
ctus Tho. non poteſt eſſe vera: quia opus
dei per opus hominis: irritari non poteſt.
Remiſſio autem primorum peccatorũ eſt.
opus diuine miſericordie. Unde non põt
irritari per ſequens peccatum mortale ho
minis: ſm illud. Ro. iij. Nunquid incredu

litas illorum: fidem dei euacuauit? Et ideo
alij ponentes peccata redire dixerunt: ꝙ
deus non remittit peccata penitenti poſt mo
dum peccatoris ſecundum preſentiam: ſed ſolū ſecundum
preſentē iuſtitiā. Preſtat enim eum pro his
peccatis eternaliter puniendū: et tamen per
gratiam facit eum preſentialiter iuſtū. Sed
etiam iſtorum opinio ſtare non poteſt: q: ſi
cauſa abſolute ponatur: effectus ponitur
abſolute. Si ergo abſolute non fieret pecca
torum remiſſio: ſed cum quadam conditio
ne: in futurū dependēte per gratiā: et gra
tie ſacramenta: non eſſet ſufficiens cauſa
remiſſionis peccatorū: quod eſt erroneū:
vtpote derogans gratie dei. Et ideo ponit
iſta concluſio: ꝙ nullo modo poteſt eſſe ꝙ
macula et reatus precedentiū peccatorum re
deāt: ſecundum ꝙ ex talibus actibus cauſabantur
ſed conuenit: ꝙ ſequens actus peccati vir
tualiter cōtinet reatū prioris peccati: inquan
tum ſcilicet aliquis ſecundo peccans: ex hoc ipſo
videtur grauius peccare: q̄ꝫ prius peccaue
rat. Sic ergo eſt concluſio ſecunda: ꝙ pec
catū ſequēs penitentiā: redit quodā modo
reatus peccatorum prius dimiſſorum: nō inquā
tum cauſabatur ex illis peccatis prius dimiſ
ſis: ſed inquantū cauſatur ex peccato vltio
perpetrato quod aggrauatur ex peccatis prio
ribus: et hoc non eſt peccata dimiſſa redire
ſimpliciter: ſed ſecundum quid: inquantū ſ. virtua
liter in peccato ſequenti continetur. Unde
in quarto conformiter ad tertiā partē ſan
ctus Tho. dicit ſic: ꝙ aliquid pōt redire du
pliciter. Uel in ſe: et ſic peccata dimiſſa nul
lo modo redeunt: quantū ad culpā: nec per
conſequēs quantū ad reatū. Uel in ſuo effe
ctu. Et hoc modo peccata dimiſſa redeunt
inquantū ex peccatis dimiſſis: aliquid in ſe
quētibus relinquitur. Ex hoc enī ꝙ homo
deū offendit poſt dimiſſionē precedentium
peccatorum: quandā deformitatē ingratitudi
nis actus ſequentis peccati acquirit. Et iō
dicitur communiter: ꝙ redeunt quantū ad ingra
titudinem. Tertia concluſio. Per ingrati
tudinem peccati ſequentis non conſurgit tā
tus reatus quantus fuerat peccatorum dimiſ
ſorum. Patet concluſio: q: Deutro. xxv. dici
tur: ꝙ pro menſura peccati: erit plagarum
modus. Ex quo patet: ꝙ ex paruo peccato
non conſurgit magnus reatus. Sed quan
doq̄ꝫ mortale peccatū eſt multo minus quo
libet peccatorum prius dimiſſorum. Non ergo
ex peccato ſequenti redit tātus reatus: quā
tus fuit peccatorum prius dimiſſorum. Sed be
ne proportionaliter: quanto peccata dimiſ
ſa fuerint plura et maiora tanto redit maior
reatus: per qualēcūq̄ꝫ ſequens peccatum
mortale. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pri
mā rn̄detur: ꝙ peccata redeunt modo iam
dicto: et non aliter. ¶ Ad ſecundā reſpon
detur: ꝙ peccatū originale redit modo pre
dicto: ſicut mortale inquantū contēnit dei
beneficiū. ¶ Ad tertiam reſpondetur ne
gādo conſequentiam. Et ad auctoritatē di
cendū: ꝙ verū eſt: quod iuſtitie iuſti nō re
morabuntur: quantū ad effectū: qui ex eis
expectabatur in futuro: q: per eas ad vitā
eternā non perueniēt: ſed rememorabun
tur quantū ad hunc effectū: qui eſt peccata
preterita abolere: q̄ꝫ in preſenti faciebāt. ¶ Ad
quartā rn̄detur: ꝙ pena cuius eſt aliquis
debitor: poſt culpā remiſſaꝫ: in iferno punie
tur temporaliter: nec propter hoc ſequitur: ꝙ in
iferno ſit redēptio: q: pena que ſoluitur nō
redimitur nec ē incōueniēs ꝙ quantū ad
aliquid accidentale pena inferni minuatur
vſq̄ꝫ ad diem iudicij: ſicut et augetur.

Tertiaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et
vr ꝙ nō poſſit tanta cōtri
tio in aliquo eſſe: ꝙ omne
debitū ſibi a deo dimitta
tur. i. ꝙ poſſit tollere totū
reatū pene. ¶ Primo ſic.
Satiſfactio et cōfeſſio ordinantur ad libera
tionē de reatu pene. Sed nullus ita perfe
cte cōteritur: quī oporteat eū cōfiteri et ſatiſ
facere. Ergo cōtritio nūq̄ꝫ eſt tanta: ꝙ dele
at reatū totū. ¶ Secundo ſic. In peniten
tia dꝫ eſſe quedā recōpēſatio pene ad cul
pā. Sed aliqua culpa per mēbra corporis ex

ercẽditur. Ergo cũ oporteat ad debitã pene recõpenſationem: vt per que quis peccat per hec torqueat: vr ꝙ nunq̃ poſſit pena talis peccati ꝑ ꝯtritionẽ exſolui. ¶ Tertio. Dolor ꝯtritionis eſt finitus. Sed ꝓ aliquo peccõ ſcʒ mortali debet pena infinita. Ergo nunq̃ põt eſſe tanta ꝯtritio ꝙ totã penã deleat. ¶ In oppo. eſt euãgeliũ: vbi ait dñs. Oẽ debitũ dimiſi tibi ⁊c. Scdo deus plus acceptat cordis affectũ q̃ȝ exteriorẽ actum. Sed per exteriores actus abſoluit homo a culpa ⁊ a pena. Ergo ſimiliter ꝑ cordis affectũ qui eſt ꝯtritio. ¶ Rñdeo dicendũ ſub iſta ꝯcluſione: ꝙ tanta põt eẽ ꝯtritio alicuius penitẽtis: ꝙ oẽm culpe reatũ tollat: ſiue ꝙ oẽ debitũ a deo ſibi dimittatur ſcʒ pene ⁊ culpe. Patet ꝯcluſio exẽplariter in latrone cui dictũ eſt: hodie mecũ eris in paradiſo: ꝓpter vnicũ penitẽtie actũ. Nota iuxta ſanctum Tho. ꝙ intẽſio ꝯtritionis põt attendi dupliciter. Uno modo ex parte charitatis: que diſplicentiã cauſat. Et ſic ꝯtingit tantũ itẽdi charitatẽ in actu ꝙ ꝯtritio inde merebit nõ ſolũ culpe amotionẽ: ſed ẽt abſolutionẽ ab oĩ pena. Alio modo põt attendi ex pte doloris ſenſibilis: quẽ volũtas in ꝯtritiõe excitat. Et q: illa pena quedã eſt: in tantũ põt intẽdi: ꝙ ſufficiat ad deletionem culpe ⁊ pene. ¶ Ad rõnes in oppoſitum. ¶ Ad primã reſpondet negando ꝯñam: Et rõ eſt: tũ pmo q: aliquis nõ põt eſſe certus: ꝙ ꝯtritio ſua ſit ſufficiẽs ad deletionẽ culpe ⁊ pene. Et ideo tenet ꝯfiteri ⁊ ſatiſfacere. Tum ſcdo: q: ꝯtritio vera nõ fuit: niſi ꝓpoſitum ꝯfitendi habuit annexũ: qḋ debʒ ad effectũ deduci: ⁊ ꝓpter preceptũ eccleſie de ꝯfeſſione faciẽda datũ. ¶ Ad ſecũdã rñdetur negando ꝯñam. Et rõ eſt. q: ſicut gaudiũ interius redũdat ẽt ad exteriores corporis ꝑeꝯrita ẽt dolor interior ad exteriora mẽbra deriuatur. Unde dicitur Prouer. xviij. Spũs triſtis exſiccat oſſa. ¶ Ad tertiam rñdet: ꝙ licet dolor ꝯtritionis ſit finitus: quantũ ad intenſionẽ: ſicut pena mortali peccato debita eſt: hʒ tamẽ infinitã virtutẽ ex charitate: qua iformatur: ⁊ ſm hoc põt valere ad deletionem culpe ⁊ pene.

¶ In dñica vigeſimatertia eſt euãgelium. Abeũtes phariſei ⁊c. Mat. xxij. Circa qḋ poſſunt ſequentes qões diſputari.

¶ Primo: vtrum Ceſari ſiue principi ſeculari ſit cenſum dandum.

¶ Scdo: vtrum omnes teneamur ad ſacrificia deo offerenda.

¶ Tertio: vtrũ xp̄s ꝯuenienter rephẽderit Phariſeos iterrogãtes eũ: ſi licet cẽſuʒ dari Ceſari: dicẽs eis. Cur me tẽtatis ⁊c.

Ad primam. q. ſic proceditur. Et videtur: ꝙ Ceſari ſiue principi ſeculari non ſit cenſum dandũ. ¶ Primo ſic. Dare cenſum pertinet ad quãdam ſuitutem. Sed per aduentum xp̄i: liberi facti ſumus ab omni ſuitute: ſm illud Jo. Si filius vos liberauerit: vere liberi eritis Ergo nulli eſt cenſum dandum. ¶ Secundo ſic. Iſti principes non videntur eſſe a deo ſcdm illud Oſee. viij. Ipſi regnauerũt ⁊ nõ ex me: principes extiterunt ⁊c. Ergo videtur: ꝙ non eſt alicui eorum cenſus dandus. ¶ Tertio ſic. Non eſt faciendum aliquid contra inſtitutionem diuinam. Sed hoc habet inſtitutio diuina: vt homo ſuo arbitrio regatur: ſcdm illud Eccleſiaſt. xv. Deus ab initio conſtituit hominem: ⁊ reliquit eum in manu conſilij ſui. Ergo non tenetur homo ſe ſubijcere alteri: tanquã domino aut principi: ⁊ per conſequens nec cenſum tribuere. ¶ In oppoſitum eſt euãgelium. ¶ Reſpondeo dicendum: vt ſanctus Thomas tangit ſuper epiſtolaʒ Pauli. quidam fideles in primitiua eccleſia dicebant terrenis poteſtatibus ſe ſubijci non debere propter libertatem: quã conſecuti erant a xp̄o ſm illud Jo. viij. Si filius vos liberauit ⁊c. Sed iſti non bene dicebant ꝙ libertas per chriſtum conceſſa: eſt libertas ſpũs: qua liberamur a pcõ ⁊ morte. caro ãt

adhuc remanet ſeruituti obnoxia: ſed etiam
liberabitur in libertatem glorie filiorum. Et
ideo nūc nulli ſubiectiōi homo per Chriſtū
liberatus: erit obnoxius: nec ſpirituali ſcili-
cet nec carnali. Vñ dicitur primo. Cor. i. v.
Quom tradiderit Chriſtus regnū deo ꝛ pa
tri: ꝛ euacuauerit oēm pncipatū ꝛ poteſtatē
Interim autem dū corruptibilē carnem ge
rimus opꝫ nos dominis carnalibus ſubij-
cere: ꝛ ita per aduentū Chriſti fideles a tri
butis ſoluendis: ſicut nec ab alijs corporis
penalitatibus nō ſunt abſoluti: quia nec ip-
ſe Chriſtus ſeipſum ab omnibus huiuſmo
di penalitatibus abſoluere voluit. Unde di
cit Ambroſius. Et habetur. xi. q. i. Si enim
filius dei cenſum ſoluit: quis tu tātus es: qui
nō putas eſſe ſoluendū? Ponit ergo con-
cluſio reſpōſalis: q cęſari ſiue principi ter-
reno cēſus eſt ſoluēdus. Cōcluſio pꝫ ex euā
gelio preſenti. Secūdo patet ex illo Apoſto
li ad Roma. tertiodecimo. Oīs anima id
ē homo poteſtatibus ſublimioribus ſubdi-
ta ſit. Et rationem aſſignās ait. Omnis po
teſtas a deo eſt. Et infra. Ideoqꝫ enim ꝛ tri
buta preſtatis. Et aſſignans rationem dicit
Miniſtri enim dei ſunt in hoc: id eſt ꝑ hoc
id eſt pro hoc ipſo: ſcilicet tributo recipien-
do: ſeruientes ſcilicet deo: ꝛ populo. Quaſi
diceret. Unuſquiſqꝫ debet de ſuo miniſte-
rio viuere: ſm illud. i. Corin. ix. Quis pa-
ſcit gregem: ꝛ de lacte eius nō edit? Et ideo
cū principes noſtri ſuo regimine deo mini
ſtrāt a populo debēt tributa ſuſcipere: quaſi
ſtipēdia ſui miniſterij. Hec aūt tributa ſuſci
piunt ad ſui ſuſtētationē. Laborāt aūt prin-
cipes ad omniū pacē. Vñ dicitur. i. Thi. ij.
Obſecro pmū oīum: fieri obſecrationes ꝑ
regibus: ꝛ oībus: q in ſublimitate ſunt cōſti
tuti: vt quietā ꝛ trāquillā vitā agamus. Ab
hoc tñ debito liberi ſunt clerici ex puilegio
principū: quod qdem equitatē hꝫ naturalē.
Vñ etiā apud gentiles liberi erāt a tributis
illi q vacabāt rebus diuinis. Legitur enim
Geñ. xlvij. q Ioſeph ſubiecit Pharaōi to
tā terrā egypti preter terrā ſacerdotū: que
a rege tradita erat eis: qbus ꝛ ſtatuta cibā-
ria ex horreis publicis prebebātur. Et hoc
qdem omnino equū eſt: q ſicut reges ſolici
tudinē hñt de bono publico in tēporalibus:
ita miniſtri dei in ſpiritualibus. Et ſic ꝑ hoc
q deo in ſpiritualibus miniſtrāt: recōpen-
ſant regi: q pro pace eorū laborat. Conclu
dit ergo Apoſtolus. Reddite ergo oibus
debita. Cui tributū: tributū. Cui vectigal:
vectigal. Ex quo patet: q ex neceſſitate iu-
ſticie tenētur ſubditi ſua iura principibus ex
hibere. Et ideo in euāgelio noſtro dicitur.
Reddite q ſunt cęſaris cęſari. ¶ Ad ra-
tiōes in oppo. ¶ Ad primā patet rñſio ex
dictis. Liberauit enim xp̄s ꝑ nūc fideles a
ſeruitute diaboli: ꝛ nō a ſeruitute huiuſmo-
di: vt dictū eſt. ¶ Ad ſcdāꝫ reſpōdetur ne
gādo ꝯñam. Et ratio eſt: q nō tm̄ obedien-
dum eſt bonis ꝛ modeſtis: ſꝫ etiā diſcolis. i.
Petri. ij. Pro quo notādū: q regia ptās:
vel cuiuſcūqꝫ alterius dignitatis pōt cōſide
rari quātū ad tria. Uno qdem mō quantū
ad ipſam poteſtatē. Et ſic eſt a deo: per quē
reges regnant. Quicqd enim cōuenienter
dicitur de deo: ꝛ creaturis: a deo in creatu
ras deriuatur: ſicut patet de ſapientia. Ec-
cleſiaſti. i. Oīs ſapientia a domino deo eſt.
Poteſtas autem a deo dicitur: ꝛ de omni-
bus. Iob. xxxvi. Deus potentes non abij-
cit: cum ꝛ ipſe ſit potens. Unde conſequēs
eſt: q humana poteſtas ſit a deo. Danielis.
iiij. Dominabitur excelſus in regno homi-
nū: ꝛ cuicunqꝫ voluerit dabit illud. Io. xix.
Non haberes poteſtatem aduerſus me vl
lam: niſi datum eſſet tibi deſuper. Alio mo
do poteſt conſiderari quantum ad modum
adipiſcendi poteſtatē. Et ſic quandoqꝫ po
teſtas eſt a deo: quando. ſ. aliquis ordinarie
poteſtatem adipiſcitur ſm illud ad Hebr. c.
v. Nemo ſibi honorē aſſumat: ſꝫ qui voca-
tur a deo: tanqꝫ Aarō. Quādoqꝫ vero nō
eſt a deo: ſed ex peruerſo hominum appe-
titu: qui per ambitionē: vel quocunqꝫ alio
modo poteſtatem adipiſcitur: Amos. v.
Nunquid nō in fortitudine noſtra aſſump-

ſimus nobis contra. Tertio põt conſidera
ri quantũ ad vſuꝫ ipſius. Et ſic quãdoq; ẽ
ſ͠m deo: puta cũ aliquis ſ͠m ꝑcepta diuine iu
ſticie vtitur ꝯceſſa ſibi poteſtate: ſ͠m illud Pro
uer. viij. Per me reges regnant: ⁊ legũ cõ
ditores iuſta decernunt. Quãdoq; aũt nõ
ẽ ſ͠m deo. puta cũ aliqui poteſtate ſibi data vtun
tur cõtra diuinã iuſticiã: ſ͠m illud Pſ. Aſti
terunt reges terre: ⁊ principes ⁊c. Sequitur
Aduerſus dñm ⁊c. ¶ Ad tertiã rñdetur
negãdo ꝯñam. Et rõ ẽ: q: deus reliquit ho
minẽ in manu ꝯſilii ſui: non q: liceat ei face
re oĩa: que velit: ſed q: ad id quod faciẽdũ
ẽ: non cogitur neceſſitate nature: ſicut crea
ture irrõnales: ſed libera electione ex pro
prio ꝯſilio ꝓcedẽte. Et ſicut ad alia faciẽda
dꝫ ꝓcedere ꝓprio ꝯſilio: ita ẽt ad hoc: ꝙ
obediat ipſe ſuperioribus. Dicit.n. Grego. vlti
mo moralium. Dũ aliene voci humiliter ſub
dimur: noſmetipſos in corde ſuperamus.

D ſecundũ. q. ſic ꝓceditur: Et
vr: ꝙ non oẽs teneantur ad ſa
crificia deo offerenda. ¶ Pri
mo ſic. Dicit Apoſtolus. Ro.
iij. Quecunq; lex loquitur iis: qui ſunt in le
ge. Sed lex de ſacrificiis non fuit oĩbus da
ta: ſed ſoli populo hebreoꝝ. Ergo non oẽs
ad ſacrificia tenentur. ¶ Scd'o ſic. Sacrifi
cia deo offerũtur ad ſignificandũ. Sed nõ
ẽ oĩum huiuſmodi ſignificationes intelligere. Er
go non oẽs tenẽtur ad ſacrificia offerẽda.
¶ Tertio. Ex hoc ſacerdotes dicuntur: ꝙ
deo ſacrificãt. Sed nõ oẽs ſũt ſacerdotes.
Ergo nõ oẽs tenẽtur ⁊c. ¶ In oppoſitum
ẽ euãgelium dicẽs. Reddite que ſunt dei.
¶ Rñdeo dicẽduꝫ ſub certis cõcluſiõibus.
Prima ẽ: ꝙ offerre ſacrificiũ deo: ẽ de lege
nature. Pꝫ iſta ꝯcluſio: quia naturalis ratio
dictat hoi: vt alicui ſuperiori ſubdatur ꝓpter
defectus: quos in ſeipſo ſentit: in quibus ab
aliquo ſuperiori eget adiuuari: ⁊ dirigi. Et qc
qd illud ſit: hoc ẽ: ꝙ apud hoies dr deus.
Sicut aũt in rebus naturalibus naturaliter
inferiora ſuperioribus ſubdũtur: ita ẽt natu
ralis rõ dictat homini ſ͠m naturalẽ inclina
tionẽ: vt ei qd' ſupra hoiem eſt: ſubiectionẽ
⁊ honorẽ exhibeat ſ͠m modũ ſuum. Eſt au
tẽ modus conueniẽs hoi: vt ſenſibilibus ſi
gnis vtatur ad aliqua exprimẽda: q: ex ſen
ſibilibus cognitionẽ accipit. Et iõ ex naturali
rõne ꝓcedit: ꝙ hõ quibuſdã ſenſibilibus re
bus vtatur: offerẽs eas deo in ſignũ debi
te ſubiectiõis ⁊ honoris: ſ͠m ſimilitudinem
eoꝝ: qui dñis ſuis aliqua offerunt in reco
gnitionẽ dominii. Hoc aũt pertinet ad rõ
nem ſacrificii: ⁊ ita oblatio ſacrificii ptinet
ad ius naturale. Et in hoc oẽs ꝯueniũt. Sꝫ
determinatio ſacrificioꝝ eſt ex inſtitutione
humana vel diuina. Et in hoc nõ ꝯueniunt
oẽs ſed differũt. Scd'a ꝯcluſio: Soli deo ẽ
ſacrificiũ offerendũ. Pꝫ concluſio. Obla
tio ſacrificii fit ad aliqd ſignificandũ. ſigni
ficat aũt ſacrificiuꝫ qd' offertur exterius: in
terius ſpũale ſacrificiũ: quo aĩa ſeipſam of
fert deo: ſ͠m illud. Pſ. Sacrificiũ deo ſpi
ritus attribulatus: q: exteriores actus reli
giõis ad interiores ordinantur. Aĩa aũt ſe
offert deo i ſacrificiũ: ſicut ꝓncipio ſue cre
ationis: ⁊ ſicut fini ſue btificatiõis. Sed ſ͠m
verã fidẽ: ſolus deus ẽ creator aĩaꝝ nraꝝ:
⁊ i ſolo ẽt deo aĩe noſtre btitudo ꝯſiſtit. Er
go ſoli deo ſũmo debemus ſacrificiũ ſpũa
le offerre. ⁊ ita ſoli ei debemus offerre ex
teriora ſacrificia: ſicut ẽt orãtes atq; laudã
tes: ad eũ dirigimus ſignificãtes voces: cui
res ipſas in corde quas gerimus: offerimus
vt dicit Aug. x. de Ci. dei. Tertia ꝯcluſio.
Oẽs tenemur ad ſacrificia offerẽda. Pro
batur ꝯcluſio: Sacrificiũ offerre: ẽ de lege
nature: vt dicit pma ꝯcluſio. Sed ad ea q
ſunt legis nature oẽs tenemur. Ergo oẽs
tenemur ad ſacrificiũ deo offerendũ. Pro
qua ꝯcluſione notandũ: ꝙ duplex ẽ ſacrifi
ciũ. Quoꝝ primũ ⁊ principale ẽ interius:
ad qd' oẽs tenemur deo deuotã mentẽ of
ferre. Aliud ẽ ſacrificiũ exterius: qd' i duo
diuiditur. Unũ quoddã eſt: ꝙ in hoc ſolum
laudẽ hꝫ ꝙ deo aliquid exterius offeratur
in ꝓteſtationẽ diuine ſubiectiõis: ⁊ ad hoc
aliter tenẽtur illi: qui ſunt in lege noua vel

veteri: aliter qui nō ſunt ſub lege. Nam illi qui ſunt ſub lege tenētur ad determīata ſacrificia offerēda: ſm legis pcepta. Illi vero qui nō ſunt ſub lege tenebātur ad aliqua exterius faciēda in honorē diuinū: ſm decentiā ad eos inter quos habitabāt: nō ſicut determinate ad hoc vel illa. Aliud vero ē exterius ſacrificiū: qn̄ actus exteriores virtutū in diuinā reuerentiam aſſumuntur: puta cū aliquis elemoſinā facit de rebus pprijs pter deum: vel cū aliquis pprīū corp⁹ alicui afflictioni ſubijcit pter diuinā reuerētiam. Et ſm hoc: actus aliaꝝ virtutum ſacrificia dici poſſunt. Quoꝝ quidā cadunt ſub precepto: ad quos oēs tenētur. Quidā vero ſunt ſupererogatiōis: ad quas nō oēs tenentur. Itē nota q̄ ſm q̄ eſt triplex hōis bonum: ita pōt diſtingui triplex ſacrificiū. Primū quidē: eſt boni anime: qḋ deo offertur interiori quodā ſacrificio per deuotionē ⁊ orationem ⁊ alios hmōi interiores actus. Et hoc eſt principale ſacrificium. Secundū eſt bonū corporis: qḋ deo quodam modo offertur per martyriū: ⁊ abſtinentiā ſeu continentiā. Tertiū bonum eſt exteriorum reꝝ: de quo ſacrificiū offertur deo directe quidem: qn̄ immediate res noſtras deo offerimus. mediate aūt qn̄ eas cōicamus pximis pter deum. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄detur: q̄ ad illa determinata ſacrificia: que in lege erant pcepta: non oēs tenebantur. tenebātur tn̄ ad aliquā ſacrificia interiora: ſiue ſpūalia: vel exteriora: vt dictū eſt. ¶ Ad ſecundā rn̄detur negando pn̄am. Et rō eſt. q̄ licet nō oēs ſciant explicite virtutem ſacrificioꝝ: ſciunt tn̄ implicite: ſicut ēt habent fidē implicitam. Unde magiſter Alexāder de aleſ: ad qōnem vtrū offerentes ſacrificia: tenebātur intelligere ſignificationes eoꝝ: dicit: q̄ ſicut nos dicimus intelligere articulos fidei implicite: ⁊ explicite: ⁊ intelligere explicite articulos fidei tenētur prelati: ſicut dr̄. j. Petri. iij. Parati omni poſcēti reddere rōnē de ea: que in nobis eſt: fide ⁊ ſpe. Implicite vero tenētur ſimplices ſolū ita in veteri teſtamēto pcepti: vt doctores ⁊ ſacerdotes tenebantur intelligere ſignificationes ſacrificioꝝ: hoc eſt vt intelligerēt ipſa ſacrificia: eſſe ſigna futuri ſacrificij redēptiōis. Simplices vero ſoluz tenebantur intelligere: q̄ ſacrificia erant deo ea rōne qua ſibi placuit offerenda. Et hoc implicite credebat: q̄ eſſent ſigna: q̄ rōne ſignificationis futuri ſacrificij voluit ea deus ſibi offerri. ¶ Ad tertiam rn̄det negando pn̄am. Et rō eſt: tum q̄ ſacerdotes ēt offerunt ſacrificia: que ſunt ſpecialiter ordinata ad cultū diuinū: non ſolū pro ſe: ſed ēt pro alijs: tum q̄ quedam ſunt alia ſacrificia: de quibus poteſt pro ſe deo offerre: vt ex dictis patet.

AD tertiam. q. ſic pceditur. Et vr̄ q̄ xps nō conuenieter cōprehēdit phariſeos interrogātes eū: ſi licet cenſum dari Ceſari: dicēs eis. Cur me tentatis hypocrite.

¶ Primo ſic. Illi dicēdo: magiſter ſcimus q̄ verax es: ⁊ viā dei in veritate doces: dixerūt veritatē. Ergo in hoc nō erāt hypocrite: q̄ hypocriſis ſiue ſimulatio opponit virtuti: que dr̄ veritas. ¶ Scḋo ſic. Hypocriſis eſt ſimulatio: qua qs ſimulat pſonam alterius: ſicut cū peccator ſimulat pſonā iuſti. Sed iſti in hoc actu nō ſimulauerūt perſonas aliquoꝝ alioꝝ. Ergo videtur: q̄ non erāt hypocrite. Ergo inconueniēter ſic reprhēſi ſunt. ¶ Tertio ſic. De eo: qḋ non eſt peccatū: non vr̄ publice redarguendū: q̄ peccata venialia oībus videntur eſſe cōia. Sed hypocriſis aut ſimulatio nō videtur eſſe pctm̄ mortale ſemp: ſicut nec mendaciū ⁊c. ¶ In oppo. eſt euāgeliū: vbi xps ita ad eos loquitur. ¶ Rn̄deo dicendū: q̄ xpus conuenienter eos ſic reprehendit. Pro quo notandū q̄ vt dicit Nicolaus de lyra ſup hoc euāgelio: q̄ tpe xpi erat i iudea: reddebatur cenſus Ceſari ſiue tributū: ſurrexit quidā noīe Iudas: natione galileus: qui dicebat hoc eē illicitū de iudeis: q̄ ſcꝫ

recognoſcerent aliquem dominū in terra ſed ſolum deū:qui in celis eſt:⁊ multos traxit ad ſe:vt habetur. Act.v.Et Joſephus idem refert ex libꝛo antiquitatum.Et ettūc aliqui adherebant huic opīoni:q; iſta opīo erat pꝛo libertate populi:⁊ pꝛo honoꝛe ipſius dei videbatur.Econtrario aūt alij aſſerebant:ꝙ erat licitum dare tributum Romanis:q; pꝛo defenſione terre militabant: ⁊ ab hoſtibus:⁊ latronibus defendebant:⁊ pacem inter homines conſeruabant: ⁊ iuſtitiam. Hanc aūt queſtionem phariſei malitioſe pꝛopoſuerunt xp̄o:vt ſi diceret non eſſe licitum:ſtatim caperetur tanq̄ꝫ contrarius Imperatoꝛi:ſi aūt diceret eſſe licitum: videretur eſſe contrarius libertati populi ⁊ diuino honoꝛi ⁊ ſic incurreret maliuolentiam populi.Et ideo xp̄s cognita nequitia eoꝛum ait. Quid me tentatis hypocrite? Quaſi diceret.Non queritis veritatē ad diſcere:ſed me verbis capere. Et pꝛopter hoc eos vocat hypocritas:q; aliud petebāt ⁊ aliud intendebant. ¶ Ad rōnes in oppoſitum ¶ Ad pꝛimā reſpondetur negando ꝯn̄am.Et rō eſt:q; xp̄s non repꝛehendebat eos de verbis illis:q; vera erant: ſed quia per ea aliud pꝛetendebant:ſcꝫ eum in verbis capere:ſicut dictum eſt. ¶ Ad ſecundā reſpondetur negando maioꝛem:q; iſti ſimulauerunt perſonas volentium addiſcere veritatem:⁊ cum tamen ipſe eſſent perſone: non que quererent veritatem:ſed que vellēt decipere:⁊ verbis capere hominem.

¶ Ad tertiam reſpondetur negando conſequentiam.Et rō eſt:q; licet non omnis ſimulatio:aut hypocriſis ſit peccatum moꝛtale. Iſta tamen erat ſicut dicimus de mendatio:quod eſt peccatum moꝛtale:quando eſt pernitioſum ſic hypocriſis eſt peccatū moꝛtale:quando eſt pernitioſa:cedens in nocumentum alterius perſone: cuius erat iſta phariſeoꝛum hypocriſis:cū cederet in nocumentum perſone xp̄i:q; ad capiendū eū verbis oꝛdinata erat.

¶ In dominica vigeſimaquarta eſt euangelium. Loquente ieſu ⁊c̄. Math.ix.Et q; in euangelio fit mentio de duobus miraculis:poteſt diſputari de vtroq̄ꝫ.

¶ Circa pꝛimum:vtrum ſine tactu diuine gr̄e:pōt aīa ſuſcitari de moꝛte peccati.

¶ Secūdo:vtrū tactus ſiue infuſio gratie pꝛecedat expulſionem peccari.

¶ Circa tertiū:vtrum cōuenientius attribuatur fidei operatio miraculoꝝ:q̄ꝫ alteri virtuti.

Ad pꝛimam.q.ſic pꝛoceditur. Et videtur ꝙ ſine tactu ac infuſione gratie:poſſit anima reſuſcitari de moꝛte peccati. ¶ Pꝛimo ſic. Minus videtur eſſe reſuſcitare animam de moꝛte peccati ad vitam: q̄ꝫ eſt creare de nouo animam.Sed deus creat ⁊ dat vitam anime naturalem ſine medio.Ergo pariter hic. ¶ Secundo ſic. Iſa.xliij. Dicit dominus. Ego ſum:qui ſum:qui deleo iniquitates ⁊ peccata pꝛopter me.Ergo expulſio moꝛtis peccati eſt ante omnem infuſionem gratie. ¶ Tertio ſic. Abacuc. Et iuſtus ex fide viuit.Ergo viuificare cōuenit fidei. Non ergo eſt effectus gratie pꝛopꝛius. ¶ In oppoſitum arguitur ex euangelio:vbi dicitur Pone manum ſuper eam:⁊ viuet. Et ſequitur. Tenuit manū eius:⁊ ſurrexit puella. ¶ Reſpondeo dicendum:ꝙ ſine tactu ſiue infuſione diuine gratie non reſuſcitatur anima a moꝛte peccati. Patet ſic iſta cōcluſio. Deus in creatura rationali eſt pꝛincipium vite ſpiritualis. Unde Act.xvij. In quo viuimus:mouemur:⁊ ſumus. Sꝫ pꝛimum quo viuit anima rationalis per deū: eſt gratia.Ergo gratia viuificat. Item. Culpa moꝛtificatur anima.Ergo viuificatur a ꝯrio illi⁹:ſcꝫ gr̄a. Ergo ⁊c̄. Ubi notādū iuxta Alexādrū de ales:ꝙ gratia eſt ſīlitudo ꝓme veritatis:⁊ ſīlitudo ſūme bonitatis. Scd̄m eſt ſimilitudo ꝓme veritatis cōpaſ

ad animam:vt lux. Secundū vo ꝙ eſt ſili
tudo ſume bonitatis:cōparatur ad aiaꝫ: vt
vita. Et ita habetur in Ioāne. Io.j. ꝙ ver-
bum erat vita:⁊ lux hoīum lucēs in tene-
bris. Et ideo gratia:que eſt ſilitudo eius:cō
paratur ad aiam:vt lux ⁊ vita. Inquātum
aūt gratia vt lux cōparatur ad aiam. Pri-
mo:remouet ab ea diſſilitudinē lucis eter-
ne. Et q̄ꝫtuꝫ ad hoc: eſt effectus eiꝰ purga
re. Scḋo diſponit eā ſili diſpoſitiōe:vt poſ
ſit ſilis eſſe in actu. Et tunc dr̄ ipſuꝫ illumina
re. Ultimo informat ipſaꝫ. Et tunc dr̄ eam
pficere. Scḋm aūt ꝙ gratia eſt ſilitudo ſu-
me bonitatis:cōparatur ad aiam: vt vita:
ꝙ ſic cōparatur ad eā:vt amor: ⁊ ille amor
ip̄eſſus:vita eſt:qua iam viuit deo. Et ſm̄
hunc modum actus gratie eſt viuificare.

¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primaꝫ rn̄de
tur negando ꝯn̄am. Et rō eſt:quia p̄mo: q:
p̄ſupponi vr̄ in argumēto:ꝙ gratia ſe ha-
beat in viuificatione aie:ſicut agens medi-
um. Ex hoc nō eſt verū ſed ſe habet:vt cau
ſa formalis:qua peccm̄ expellitur. ſicut ignis
frigus aufert calore in tanto ſubiecto:nō ſi
cut inſtrumēto:ſed ſicut forma ꝯtraria. tum
ſcḋo nō eſt verꝫ:qḋ dr̄ in minori:q: in crea
tione ēt forma naturalis eſt:qua res forma
ta eſſe formaliter accipit:vel ēt ipſuꝫ:quo ē
ꝙcquid ſit illud. ¶ Ad ſcḋam rn̄detur ne-
gando ꝯn̄am. Et rō eſt:q: ſolus deus delet
pcā effectiue:formaliter delet̄ ip̄a gr̄a. De
us aūt nullius ē forma pfectiua. ¶ Ad terti
am rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt:q: vi
ta ſpūalis ipſius aīe eſt ipſius gr̄e effectus.
Per ſe. Ipſius aūt fidei ⁊ charitatis:rōne
gr̄e in quibus manifeſtatur vita:quaſi per
ſenſuꝫ:ſicut manifeſtat̄ vita in corpore per
ſenſum:⁊ motum:ſic vita gratie manifeſta
tur per motum fidei:ſicut per ſenſuꝫ:⁊ per
motum charitatis:ſicut per motum.

D ſcḋam.q.ſic pceditur. Et vi
detur: ꝙ remotio ſiue expulſio
culpe precedat tactū ſiue infu-
ſionē gratie. ¶ Primo ſic ex p̄
ſenti euāgelio: vbi primo q̄ꝫ xp̄s tactu ſue
manus reſuſcitaret puellam:expulit turbā
tumultuantē. Unde Grego. libro moraliū.
dicit. Foris aūt turba eijcitur:vt puella ſuſ
citetur:q: niſi primo a ſecretioribꝰ cordis ex
pellat̄ ſecularium multitudo curarū:aia que
intrinſece latet mortua:nō reſurgit. ⁊ ita vt
glo. hic innuit:nō introducitur gr̄a:niſi ex-
pulſa culpa. ¶ Scḋo ſic. Remiſſio culpe:
⁊ infuſio gratie:ſe habent ſicut illuminatio
⁊ purgatio. Sed purgatio p̄cedit illumina
tionē:ſm̄ Diony. Ergo ⁊ remiſſio ſiue ex
pulſio culpe precedit gratie infuſionem.
¶ Tertio ſic. In quolibet motu receſſus a
termino a quo:p̄cedit acceſſum ad terminū
ad quē:vel tpe ſi eſt motus ſucceſſiuus:vel
natura:ſi ſit mutatio ſubita. Sed iuſtificati
onis ſiue viuificatiōis terminus a quo: eſt
culpa:terminus ad quē eſt gratia:quā viui
ficatur aia. Ergo expulſio culpe precedit in-
fuſionē gratie. ¶ In oppoſitum arguitur
Cauſa naturaliter p̄cedit effectū. Sed in-
fuſio gratie eſt cā expulſionis culpe:q: īfū-
dendo gratiā deus pcā dimittit:infundē-
do vitā:fugat morte. Ergo infuſio gr̄e p̄ce
dit. ¶ Rn̄deo dicendū:ſm̄ aliū:⁊ aliuꝫ re
ſpectum infuſio gratie p̄cedit:⁊ ſequit̄. Pro
quo notandū iuxta ſcēm Tho. ꝙ ois prior i-
tas ſm̄ ordineꝫ nature:aliquo modo redu-
citur ad ordinē cauſe:⁊ cauſati:q: principi-
um:⁊ cā idem ſunt. In cauſis aūt ꝯtingit:
ꝙ idē eſt cā ⁊ cauſatum:ſm̄ diuerſuꝫ genꝰ
cauſe:vt pꝫ.ij. Phyſi. ⁊.v. Metha. Sicut
ambulatio eſt cauſa efficiens ſanatiōis:⁊ ſa
natio eſt cā finalis ambulatiōis:⁊ ita ſiliter
de habitudine:que ē inter materiam ⁊ for
mā:q: ſm̄ genus cauſe materialis: materia
eſt cauſa forme:quaſi ſuſtentās ip̄am:⁊ for
ma eſt cauſa materie:quaſi faciēs actū: ſm̄
genus cauſe formalis. Ex parte aūt cauſe
materialis:quādo ſe tenet ſm̄ quādā redu
ctionē:oē illud per qḋ materia efficitur p
pria huiꝰ forme:ſicut diſpoſitiōes ⁊ remo
tiones impedimētoꝝ:⁊ ideo in generatio
ne naturali:quādo corruptio vnius eſt ge-
neratio alterius:pter hoc ꝙ forma vna in-

troducitur: ⁊ alia expellitur: remotio forme
preexiſtētis ſe tenet ex parte cauſe materia
lis: Et ideo ſm ordinem cauſe materialis p̄
cedit naturaliter introductionē alteri⁹ for-
me: ſed ſm ordinem cauſe formalis: ecōuer
ſo: q: forma finis ⁊ agens coincidūt in idē
numero: vel ſpecie: ideo etiā in ordine cau
ſe efficientis introductio forme prior eſt: q:
forma introducta eſt ſimilitudo forme agē
tis: per quam agens agit ⁊ ſimiliter in ordi
ne cauſe finalis: q: natura principaliter in-
tendit introductionem forme. Et ad hanc
ordinat expulſionem omnis eius quo non
poteſt ſtare forme introductio. Unde cum
grē īfuſio ⁊ remiſſio culpe ſe habent: ſicut
introductio vni⁹ forme: ⁊ expulſio alteri⁹ cō
ſtat q ſm ordinē cauſe materialis remiſſio
culpe precedit infuſionem gratie: ſed ſm or
dinē cauſe formalis efficiētis finalis infuſio
gratie natura prior eſt: ſed extirpatio vicio-
rū dr̄ operari ad virtutum ingreſſum: per
modum cauſe materialis. ¶ Ad rōnes in
oppoſitum. patet reſponſio ex dictis.

D tertiam. q. ſic proceditur. Et
a videtur: q non attribuat conue
nienter fidei operatio miraculo
rū. ¶ Primo ſic. Gratie enim
gratis date: a virtutibus dicuntur eo q vir
tutes ſanctis oībus ſunt cōmunes: grē gra-
tis date diuerſis diſtribuuntur: ſm illud. j.
Corin. xij. Diuiſiōes grarum ſunt. Sed fa
cere miracula eſt gratie gratis date. Unde
in eodem capitulo dicitur. Alijs dat opera
tio virtutum ⁊c. Ergo facere miracula nō
eſt attribuendū fidei: ſi dicatur q attribui
tur fidei ſicut mereti. Gratie aūt gratis da
te tanq̄ exequentis. Cōtra eſt qd dicit glo
ſa ſup illud. Mat. vij. Nōne in noie tuo p̄
phetauim⁹ ⁊c. Ad ꝓphetare: virtutes fa
cere: demones eijcere: interdū ē meriti illi⁹:
qui operatur ſed inuocatio nois xp̄i. Ergo
nec ſic eſt fidei attribuēdū. ¶ Scdo ſic. Ca
ritas eſt p̄ncipiū ⁊ radix merendi: q: fides
informis mereri nō pōt. Si ergo fidei pro
pter meritū attribuit operatio miraculorū

magis eſt attribuēda caritati. ¶ Tertio ſic
Poſita cauſa ponit effect⁹. Si ergo fides
eſt cauſa faciendi miracula: oēs q fidem ha
bēt miracula facerent: qd pꝫ eſſe falſū. Er
go nō ē fidei miracula facere. ¶ In oppo-
ſitū eſt euāgeliū: vbi dr̄. Fides tua te ſaluā
fecit. ¶ Rn̄deo dicendū iuxta ſctm̄ Tho-
mā in libro de potētia dei: q ꝯueniēter vir
tuti fidei attribuit operatio miraculorū. Pꝫ
ꝯcluſio ex illo Mat. vltimo. ſigna aūt eorū
q crediderūt hec ſequunt ⁊c. Itē Math.
xvij. dicit dn̄s. Si habueritis fidē: ſic gra-
nū ſynapis: dicetis monti huic: trāſi hinc: ⁊
trāſibit. Pro cuius ꝯcluſionis declaratiōe
notādū: q ſcti miracula fecerunt dupliciter
ſm Gregorium in ſecūdo dialogorū: ſcꝫ ora
tione. impetrādo: vt miracula diuinit⁹ fiāt: ⁊
per ptātem. Utroqꝫ aūt mō fides idoneū
reddit hoiem ad miracula faciēda. Ipſa. n.
meretur ꝓpter: vt oratio exaudiat de mira
culis faciendis: qd hac rōne videri pōt. Si
cut eni in rebus naturalibus videmus: q
a cauſa vniuerſali oēs pticulares cauſe ſu-
munt efficaciā agendi: tn̄ effectus particu-
laris ⁊ ꝓprius attribuit cauſe particulari: ⁊
ſicut pꝫ de virtutibus actiuis inferiorū cor
porū: reſpectu virtutū celeſtis: ⁊ corporis: ⁊ de
orbibus inferioribus: q ⁊ ſi ſequātur motū
p̄mi orbis: habēt tn̄ ſinguli ꝓprios motus:
ita eſt ⁊ de virtutib⁹ qbus meremur. Naꝫ
oēs habēt efficaciā merendi a caritate: que
nos vnit deo: a quo meremur: ⁊ volūtate p̄
ficit p quā meremur: ſingule tn̄ virtutes me
rentur ſingularia quedā premia eis ꝓpor-
tionabiliter reſpōdētia: ſicut humilitas me
retur exaltationē: ⁊ paupertas regnū. Un
de quādoqꝫ caritates ceſſant per actuꝫ alia
rum virtutum: etiam ſi aliquis nihil merea
tur ex condigno: ex quadā tamē diuina li-
beralitate aliqua ꝯgrua beneficia retribuit
pro huiuſmodi actibus: ſaltem in hoc mun
do. Unde dicitur: q per ea que ſunt ex ge-
nere bona: extra caritatem facta: merentur
aliqui: ex congruo interdum bonorū tēpo-
ralium multiplicationē. Per hunc autem

Noti

modum fides meretur miraculorum ope-rationem: licet radix merendi ſit ex charita te: cuius ratio poteſt aſſignari triplex. Pri mo quidem: q2 miracula ſunt quedam ar-gumenta fidei dum per ea que naturam ex cedunt: illorum veritas comprobatur: que naturalem tranſcendunt rõnẽ. Vñ Mat. vlt. dr̃. Illi profecti predicauerunt vbiqz: domino cooperante: et ſermonem confir-mante: ſequentibus ſignis. Secunda ratio eſt: q2 fides potiſſime diuine potentie inniti tur: quã accipit vt rationem: vel mediũ ad aſſentiendum his: que ſupra naturam eẽ vi derentur. Et ideo diuina potentia in opera tione miraculorum: precipue fidei conſiſtit Tertia rõ eſt: q2 miracula preter naturales cauſas fiunt: fides autem eſt: que non ex ra tionibus naturalibus et ſenſibilibus argu-mentum aſſumit: ſed ex rebus diuinis. Vñ ſicut paupertas rerum temporalium mere tur diuitias ſpũales: et humilitas meretur celeſtem dignitatem. ita: fides quaſi contẽ nendo ea: que naturaliter fiunt9 quodãmo do miraculorum operationem meretur: q̃ preter naturalem virtutem ſit. ℂ Ad rões in oppo. ℂ Ad primam rñdetur negando pñam. Et rõ eſt: q2 facere miracula attribui tur gratie gratis date: ſicut principio proxi mo fidei: aut ſicut diſponenti ad huiuſmodi gratiam conſequendã. ℂ Ad ſecũdã rñde tur negando conſequentiam. Et rõ eſt: q2 lz charitas ſit maior virtus fide: largitur tamẽ fidei efficaciam merendi: fidei tñ magis cõ gruit ad particulariter merendum miracu lorum operationẽ: vt patet ex ſupradictis. ℂ Ad tertiam dicendũ negando pñaz. Et rõ eſt: q2 fides nõ eſt ſufficiẽs cauſa ad mi-racula facienda: ſed diſpoſitio quedã. Fiũt aũt miracula ſm ordinem diuine prouiden tie: que hominibus congrua remedia p va rijs cauſis diuerſimode diſpenſat.

ℂ In feſto beati Andree eſt euãgeliũ. Am bulans Jeſus etc. Mat. iiij. Circa qõ pñt diſputari ſequentes queſtiones.

ℂ Primo: vtrũ xp̃s conuenienter vocauit ad predicationis officium Petrum: et An dream et Jacobum zebedei: et Joannem.

ℂ Secundo: vtrũ oporteat ſequentes xp̃m omnia temporalia relinquere.

ℂ Tertio: vtrum beatus Andreas: et alij q ſecum ſunt vocati hac vocatione: fuerit vo catus ad apoſtolatum.

A primaz. q. ſic proceditur. Et videtur: q2 xp̃s nõ pueniẽter vocauit ad predicationis offi-ciũ Petrũ et Andreã et Ja cobũ zebedei et Joãnẽ: de q bus in euãgelio: q2 ſimplices et idocti pro-hibent̃ eligi vt. xxxix. di. de Petro: Sz iſti Apoſtoli erant ſimplices: et indocti. Ergo pueniẽt̃ nõ debuerũt eligi. ℂ Secũdo ſic. Electio ad officiũ: qd̃ reſpicit vniuerſũz orbẽ dz eſſe de pſonis de oĩ natione: et non de vna ſpeciali: ergo xp̃s digẽs apoſtolos de vna gente: ſcz de iudea: videtur inconueniẽ ter elegiſſe. ℂ Tertio queritur: quare ma-gis de arte piſcatoria: que vr̃ vilior: eſſe in ter oẽs: elegerit eos q̃z de alia. ℂ In oppo ſitũ ẽ euãgeliuz: cui nõ põt ſubeſſe falſum nec in operibus xp̃i aliquod inconueniẽs. ℂ Rñdeo dõm: q2 xp̃s conueniẽter elegit Petrũ et Andreã etc. ad predicationis et diſ penſationis diuini verbi miniſterium. Pz q2 xp̃s eſt virtus et ſapientia. j. Cor. in. j. Er-go ipſe ſapiẽter oĩa fecit et virtuoſe. ℂ Ad rões in opp. ℂ Ad primã rñdetur: q2 iſti apoſtoli cum a xp̃o fuerunt deputati predi cationis officio: pſecit ipſos ydoneos: et doctos: et ſuppleuit deõs defect9 in eis: qbus ait. ego dabo vobis os: et ſapiẽtiã: cui nõ po terunt reſiſtere oẽs aduerſarij veſtri. Vo-luit aũt hos ſimplices et indoctos aſſumere ad pdicationis officium: ne aliqs eoz glo-riaret̃ ſe: et ſua virtute aut ſapiẽtia diceret ſe eligi meruiſſe. Hec rõ aſſignat̃ a Paulo Apoſto. j. Cor. in. j. dicẽte. Videte vocatio-nẽ veſtrã fratres: qm̃ nõ multi ſapiẽtes ſm carnem: non multi potẽtes: nõ multi nobi-les: ſz que ſtulta ſunt mũdi: idest eos q ſcdm mundũ ſtulti videbãtur elegit dñs ad p

dicationis officium: ſcilꝫ piſcatores illiteratos: ⁊ hoc vt confundat ſapientes: ideſt eos qui de ſapientia mundi confidunt: ⁊ infirma mundi ideſt homines impotentes ſcḋm mundum ideſt ruſticos ⁊ colonos elegit deꝰ ad predicationis officium. Et hoc ideo: vt confundat fortia: ideſt potentes huiuſmodi. Item elegit ad predicationis officium ignobilia mundi: id ē eos: qui ſcḋm mundum ſunt ignobiles: ⁊ contemptibiles: ideſt eos: qui ſcḋm mundum ſunt contemptibiles: vt pauperes ⁊ ea que non ſunt ideſt eos: qui non videntur eſſe in ſeculo aliquid: elegit ad predicationis officium. Et hoc ideo: vt ea que ſunt ideſt eos: qui falſe in mundo aliquid eē videntur. Et aſſignans rōnem horuꝫ. d. Ideo non elegit excellentes in ſeculo: ſꝫ abiectos vt nō glorietur omnis caro in cōſpectu eiꝰ: ideſt vt nullus pro quacūqꝫ carnis excellentia glorietur: per comparationem ad deuꝫ. Ex hoc enim qꝛ mundum ſue fidei ſubiecit non per ſublimes in mundo: ſiue ſeculo: ſꝫ per abiectos non poteſt homo gloriari: ꝙ per aliquam carnalem excellentiam ſaluatus ſit mundus. Nota tamen ꝙ licet xp̄s a principio vocauerit ad predicationis officium ſimplices homines: non tamen ita: ꝙ nullum vocauerit litteratum: qꝛ Nathanaelem ⁊ Nicodemum vocauit: vt patet Jo. p̄mo: ⁊ tertio: quia ſi ſolos ſimplices vocaſſet: credi poſſet: ꝙ fuiſſent ex ſimplicitate decepti. Verūtamen ſimplices magis conſtituit apoſtolos ⁊ predicatores euangelij: qꝫ litteratos: vt fides euangelij magis attribueretur ſapientie diuine: quā humane: ſicut dictum eſt. ¶ Ad rōnes in oppoſitum. ¶ Ad primā pꝫ reſponſio ex dictis. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequētiam: imo conuenienter de illa ſola gente iudaica aſſumendi erant apoſtoli: de qua aſſumpti fuerant prophete: cui erat fides vnius veri dei: qui fecit celum ⁊ terraꝫ. Unde beatus Aug. libro de conſenſu euangeliſtarum aſſignans hanc rationem dicit ſic: ꝙ gens hebrea tantum deputata eſt a xp̄o ad prophetizanduꝫ illa: que de illo futuro erāt non quidem quin per ſibillas: ⁊ vates ipſorum gentilium multa iuxta de xp̄o dicta ⁊ multa in libris eorum leguntur: que pro noſtra xp̄iana religione teſtimonium ducunt: que a ſanctis angelis: vel ab ipſis prophetis Judeorum audire potuerunt: ſicut etiā ipſum xp̄m in carne preſentem demonia coacta ſunt confiteri: qꝛ illius gentis hebree ad prophetizandum: ⁊ predicandum deputate erant: vnuꝫ deum veruꝫ: qui fecit celū ⁊ terram: ⁊ omnia que in eis ſunt: quo offēſo ſepe ſuis hoſtibꝰ ſubdebatur. Merito ſolum de gente illa ꝓphetas: ⁊ apoſtolos habere voluit. Quod etiam magnum beneficium fuit: quod preſtitit eccleſie ſue vbiqꝫ per terram diffuſe: ⁊ gens hebrea: que inimica remanebat Chriſti nominis: vbiqꝫ iā diſperſa: ⁊ dilatata: ne illa que de Chriſto per prophetas ⁊ apoſtolos dicta ſunt: ficte a nobis putarentur eſſe compoſita: codices prophetarum ⁊ apoſtolorum de gente eorum vbiqꝫ portaret: ⁊ ſic fieret vt gens inimica fidei noſtre teſtis fieret veritatis noſtre.

¶ Ad tertiam reſpondetur: ꝙ triplex ratio ex dictis ſanctorum poteſt colligi: que oſtendit congruum fuiſſe Apoſtolos: hos maiores de arte piſcatoria fuiſſe vocatos: magis: qꝫ de alia. Prima ex ipſius artis vilitate: ⁊ paupertate. Dicit enim Auguſtinus: ꝙ ideo dominus non elegit reges: aut ſenatores: aut philoſophos ad apoſtolatum: ſed elegit indoctos pauperes: ⁊ piſcatores: qꝛ ſi doctos vel oratores elegiſſet: forſitan quilibet eorum diceret: ſe electum: qꝛ doctrina ſua eligi meruit. Propter quod deus noſter volens ſuperborum frangere ceruices: non queſiuit per oratorem piſcatorem: ſed per piſcatorem lucratus eſt imperatorem. Secūda cauſa ſequitur ex ipſiꝰ artis congruitate. Dicit enim Criſoſtomus ſuper hunc paſſum. Congrue deus noſter per loca piſcatoria tranſit: piſcatores piſcaturus: qui piſcatores future dignitatis gratiaꝫ: ſui opere artificij prophetabāt: qꝛ ſicut

qui retia iactat in aqua: neſcit quos piſces
cóp̄rehéſurus ſit: ſic ⁊ doctor: qui diuini ſer-
monis retia iactat ſup populū: neſcit q̄ ſunt
acceſſuri ad dn̄m: ſed quoſcū q̄ dn̄s excita
uerit: illi adherent eius doctrine. Tertia rō
ſeq̄tur ex illius artis a peccati immunitate.
Querit enim Grego. quare Petrus poſt
eius conuerſioné ad piſcationé rediit: ⁊ nó
Matheus ad thelonei negotium non reſi
dit: Soluit. q̄ q: negotiū quod añ ↄuerſio-
nem ſine peccato exiſtit: hoc ét poſt ↄuer-
ſionem repetere culpa non fuit.

D ſecundam. q. ſic ꝓcedit. Et
videtur: q̄ nó oporteat ſequen-
tes xp̄m oīa tp̄alia relinquere.
¶ Primo ſic. Paupertas non
req̄ritur ad perfectioné. Ergo ⁊c. Antece-
dens probat: q: relinquere oīa videtur eé
illicitum. Apoſtolus enim ꝑme. Corin. viij.
dat formaȝ fidelibus faciédi elemoſinas: di
cens. Si voluntas própta eſt: ſm̄ illud: qđ
habet: accepta eſt. i. vt neceſſaria retineat.
Et poſtea ſubdit. Non vt aliis ſit remiſſio.
vobis aūt tribulatio. gloſa ideſt paupertas:
¶ Scđo ſic. Quicūq̄ ſe exponit periculo
peccat. Sed ille q̄ omnibus ſuis relictis vo
luntariaȝ paupertaté ſectatur: exponit ſe pe
riculo: ſm̄ illud Prouer. xx. Ne forte ege-
ſtate compulſus: furer: ⁊ periurem nomen
dn̄i. ¶ Tertio ſic. Virtus in medio ↄſtituit
vt dr̄ ſecundo Ethi. Sed ille: qui oīa dimit
tit per voluntariam paupertaté: nó videt̄ i
medio cóſiſtere: ſ; magis in extremo. Ergo
nó agit virtuoſe: ⁊ ita hoc nó ꝑtinet ad vi-
te pſectioné. ¶ In oppo videtur eſſe euan
gelium preſens. ¶ Rn̄deo dicendū q̄ ſeq̄
la xp̄i duplex poteſt diſtingui. Una eſt có-
munis ⁊ neceſſaria oībus ad ſaluté: in qua
conſiſtit perfectio vite xp̄iane: ad quá perti
net perfecta obſeruantia preceptoꝝ carita
tis. De qua ſequela habetur Jo. viij. vbi
dr̄. Qui ſequitur me: ſc; credendo: ⁊ amá-
do: nó ambulabit in tenebris: ſed habebit
lumen vite. De quo Mat. xix. Si vis ad
vitam ingredi: ſerua mádata. Alia ſequela

Chriſti ſupra cōmunem ſtatum: ſaluti nece-
ſarium: ſicut ſequela xp̄i per imitationé vi-
te in paupertate: ⁊ auſteritate: ⁊ huiuſmodi:
aut in paſſione. De qua ſequela dr̄ in pre-
ſenti euangelio: q̄ apoſtoli iſti vocati ſecuti
ſunt xp̄m. Et Mat. xix. dr̄. Uende omnia
que habes: ⁊ ſequere me. Et Petrus apo
ſtolus dicit. Quid erit nobis: qui reliqui-
mus omnia ⁊ ſecuti ſumus te? Juxta hanc
duplicem ſeq̄lam: diſtinguitur duplex per-
fectio: vt tágit ſanctus Thomas in ſecunda
ſecunde. q. c. lxxxiiij. ar. iij. vbi ita dicit: q̄ ſi
cut hó habet quádam perfectióe; ſue natu
re ſtatim cū naſcit̄: q̄ pertinet ad róne; ſpe
ciei. Eſt aūt alia perfectio: ad quá per aug-
mentū adducitur: ita eſt quedam pfectio ca
ritatis: ꝑtinéo ad ipſaȝ ſpēm caritatis: vt. ſ.
deus ametur ſup oīa: ⁊ nihil cótra eū ame
tur. Eſt aūt alia pfectio caritatis: etiá in hac
vita: ad quá aliq̄s per aliqđ ſpūale augmé
tum peruenit: vtpote cū homo etiá a reb'
licitis abſtinet: vt liberius diuinis obſeq̄js
vacet. Et hoc modo religio dr̄ quedaȝ diſ-
ciplina ſiue exercitiū ad apprehendendum
hoc pfectionis augmétū. Unde in collatiói
bus patrū dicit abbas Moyſes de religio
ſis loquens: ieiuniorū medicinam. vigilias.
labores corporis: nuditaté: lectioné: ceteraſ
q; virtutes debere ſuſcipere: nos noueri-
mus vt ad perfectioné caritatis poſſumus
conſcédere. Iſtis diſtinctóibus ꝓhabitis ſit
iſta ↄcluſio ꝑma. Ad ſeq̄laȝ primá Chriſti:
⁊ ad habendá ꝑmaȝ pfectioné: nó eſt neceſ
ſariū oīa relinq̄re tp̄alia per volútariá pau
pertaté: ſ; ſufficit vt ſup oīa deus diligatur
⁊ nihil cótra eū amet̄: ſiue q̄ ꝑcepta carita
tis obſeruentur. Iſta ↄcluſio eſt manifeſta.
Ná vt dicit ſcūs Thomas: ſumma pfectio
pōt eé cū magna opuléntia. Ná Abraá: cui
dictū eſt Geñ. xvij. Ambula corá me: ⁊ eſto
pfectus. Legit̄ diues fuiſſe: ⁊ ſimilit̄ reges
⁊ ꝑncipes xp̄iani: prelati. ⁊ alij xp̄iani mino
res: q̄ nó renunciauerūt bonis tp̄alib': quo
rū multi ſunt in ſtatu gratie. Secūda ↄclu-
ſio. Ad ſequelá ſecūdá ⁊ ſcđam pfectioneȝ

requiritur renunciatio: ſiue dimiſſio tempo
ralium: vt p; Math. xix. Si vis perfectus
eſſe ꝛc. Et Luc. ix. Qui vult venire poſt
me abneget ſemetipſum: ꝛ ſequatur me. Iſta
concluſio p;: q: ſicut dictum eſt: ſtatus reli-
gionis eſt quedam diſciplina: ſiue exerciciū
per quod peruenitur ad perfectionem cari
tatis: ad quod neceſſarium eſt: ꝙ aliquis affe
ctum ſuū totaliter abſtrahat a reb⁹ munda
nis. Dicit. n. Augu. lib. x. confe. ad deu; lo
quens. Minus te amat: qui tecum aliquid
amat qḋ non ꝑpter te amat. Unde ꝛ in li
bro. lxxxiij. q. dicit Aug. ꝙ nutrimentu; cari
tatis ē diminutio cupiditatis. Perfectio eſt
vbi nulla eſt cupiditas: ex hoc aūt: ꝙ aliquis
res mūdanas poſſidet: allicitur animus ei⁹
ad ear; amorē. Unde Augu. in epiſtola ad
Paulinū ꝛ Tharſia;: ꝙ terrena diligunt
arctius adepta q̄; concupita. Et Criſo. di-
cit ſuper Mat. ꝙ appoſitio diuitiarū ma
iorem accendit flāmam: ꝛ vehementior fit
cupido. Et inde eſt ꝙ ad perfectionem ca-
ritatis acquirendam. primum fundamentū
eſt voluntaria paupertas: vt abſq; proprio
viuat: dicente domino Mat. xix. Si vis ꝑ-
fectus eſſe: vade: ꝛ vende oīa: que habes
ꝛ da pauperib⁹: ꝛ veni ſequere me. ¶ Ad
rōnes in oppo. ¶ Ad primam rn̄detur ne
gando conſequētiā. Et ad dictum apoſtoli
dicendū: ꝙ loquitur infirmis: quos ſic dare
monet: vt egeſtatē nō patiantur. Et ſimilit
ex alia glo. non eſt intelligendū ꝙ nō liceat
oīa tēporalia obijcere: ſ; ꝙ hoc nō ex neceſ
ſitate requiratur. ¶ Ad ſcd̄am rn̄detur ne-
gando minorem. Dicimus enī ꝙ ille: qui
ꝑpter xp̄m omnia dimittit: non exponit ſe
periculo ſpūali: vel corporali. Spūale q̄dē
periculum ꝓuenit ex paupertate: quando
non eſt volūtaria. Periculū aūt corporale
nō imminet illis: q intētione ſequendi xp̄m
omnia ſua relinquūt: diuine prouidentie ſe
cōmittētes. Un̄ Aug. dicit in lib. de ſermo
ne dn̄i in monte. Querentibus regnū dei:
ꝛ iuſtitiam eius: nō d; ſubeſſe ſollicitudo ne
neceſſaria deſint. ¶ Ad tertiā rn̄detur ne-
gando minorem. Et ratio eſt: q: mediu; vir
tutis ſ; philoſophū accipitur ſm rōnē rectā
nō ſm q̄ntitatē rei. Et ideo q̄cquid pōt fie-
ri ſm rōnem rectam: nō ē vitioſum ex ma-
gnitudine q̄ntitatis: ſed magis virtuoſum.
Eſſet aūt preter rōnem rectam: ſi quis oīa
ſua cōſumeret in intēperātia;: vel abſq; vti
litate. Eſt aūt ſm rōnem rectam: ꝙ aliquis
diuitias abijciat vt ↄtemplationi ſapientie
vacet: quod ꝛ philoſophi quidam feciſſe
leguntur. Unde multo magis ſm rōne; re
ctam eſt: vt homo oīa; bona ſua relinquat: ꝛ
ad hoc: vt xp̄m perfecte ſequatur. Unde
Hieronymus ad ruſticum monachū. Nu
dum xp̄m: nudus ſequere.

Ad tertiam. q. vtrū beatus An
dreas: ꝛ alij qui ſecum ſunt. vo
cati hac vocatione: fuerit voca
tus ad apoſtolatum: rn̄detur ꝙ
ſic. Pro quo notandum ꝙ triplex fuit vo-
catio Apoſtolorum. ¶ Prima vocatio fu
it immediate poſt baptiſmum xp̄i: et habe
tur Jo. j. quando duo diſcipuli Joānis au-
dierunt ipm̄ Joānem dicentem de xp̄o. Ec
ce agnus dei. ꝛ ſecuti ſunt Jeſum. ꝛ ibi dr̄ ꝛ
ꝙ Andreas frater Simonis erat vnus ex
duobus: qui ſecuti fuerunt Jeſum: ꝛ ibi dr̄
infra quando vocauit fratrem ſuu; Simo
nem ad Jeſum. Iſta aūt vocatio fuit ad xp̄i
familiaritatem. ¶ Scd̄a vocatio fuit in ca-
ptura piſcium: quam deſcribit Lucas. v. c.
Ubi dicit: ꝙ xp̄s ꝑpter turbas irruentes ꝛ
aſcēdit in nauem Petri: ad ꝑdicandum: ꝛ
finita predicatiōe iuſſit laxari rete in captu
rā piſciū: ꝛ viſa multitudine Petrus ſciēs
ꝙ nō poterat eſſe virtute humana procidit
ad genua Jeſu. Et iſta vocatio dr̄ eē ad diſ
cipulatū. ¶ Tertia aūt vocatio fuit de qua
hic in preſenti euangelio fit mentio: quādo
relictis oībus ſecuti ſunt Jeſum: totaliter ei
adherentes: ad predicta negocia amplius
non reuerſuri. Et hac vocatione ſunt vocati
ad apoſtolatum ꝛc.

¶ In feſto beati Nicolai venit diſputan-
dum.

v Trum beatus Nicolaus ſic lu
cernas ardẽtes .i. ſcõꝝ opeꝝ ꝑ
ſectionẽ hñit in manib⁹ ſuis: vt
credat a cũabulis: i baptiſmate
vltra cõem legẽ: ſpãlẽ effectũ grẽ ſuſcepiſ
ſe. Et vr̃ ꝙ nõ: qꝛ baptiſmus equalẽ effectũ
hꝫ in oib⁹ maxie in ꝑuulis: vbi non ꝓcedit
alia diſpoſitio maior in vno: q̃ꝫ in alio. Er
go btũs Nicola⁹ nõ habuit cu ꝑuulus fue
rit baptizat⁹ ſpãlem effectum grẽ. ¶ Scđo
ſic. In qualicũqꝫ diſpoſitiõe i ſanus naſcat: ꝛ
qualiacũqꝫ habeat naturalia: vn⁹ nõ naſcit
magis petõ: q̃ꝫ ali⁹. Ergo pari rõne: in re
generatõe vn⁹ nõ dꝫ regenerari magis vel
meli⁹: q̃ꝫ alius. ¶ In opp. arguit ex multiſ
q̃ dicunt de btõ Nicolao: ꝙ ſupra cõem le
gẽ: ſpãlem grãm ſuſcepit in baptiſmo. Pr̃
ꝑmo in vita ſua: ꝙ inocentie puerilia iura
trãſcẽdẽs euãgelice iſtitutiõis diſcipulus ẽ.
Scđo legit: ꝙ btũs Nicolaus adhuc pue
rulus multo ieiunio macerabat corp⁹. Ter
tio: ex illo: qđ dr̃ a pueritia ſecut⁹ eſt dñm.
Quarto: ex illo quod legit de eo: ꝙ poſtq̃ꝫ
domi puerilẽ occurrit etatẽ: cũctis mundi
hui⁹ ſpretis oblectatiõibus: Chriſti ſe iugo
ſubijciẽs: documẽtis ſcis ſuũ ꝓbuit auditũ.
De opibus ſcis ſuis: q̃ velut lucerne arden
tes ſplẽdebãt in eo hiſtoria plena eſt: q̃liter
erat valde cõpatiẽs: ꝛ ſup afflictis pia ge
ſtabat viſcera: vt veraciter poſſet dicere il
lud Job. xxxj. Ab iſantia creuit mecum mi
ſeratio. Quo circa dr̃ in hiſtoria: ꝙ opibus
ſctũs Nicolaus humiliter iniſtẽs: renucla
tiõe ꝓcera⁹ ẽ ad ſũmũ ſacerdotij gradum.
¶ Rñõ dõm: ſaluo meliori iudicio: ꝙ illa
q̃ dicta ſunt: ſunt ſatis ꝓbabilia teſtimonia
ꝙ iſte ſctũs in baptiſmo aliquã ſpãlẽ grãꝫ
ſupra cõem legẽ acceperit. Nec ẽ hoc incõ
ueniens: qm̃ vt inqt dñs Bonauentura in
iiij. di. iiij. grã mẽſuratur ẽm liberalitatem
dei dãtis: nõ ẽm qualitatẽ ſuſcipiẽtis: niſi ð
ꝑuis. Et hoc ẽm ꝙ ſuſcipiens ſe ꝓparat ꝛ
ad ẽm ꝙ ẽ capax. Quia ergo deus operat
in baptiſmo ẽm exigẽtiã ſacramẽti: ꝛ inte
rim vnus nõ ẽ magis diſpoſitus q̃ꝫ aliter
ideo equaliter dat omnibus paruulis q̃ꝫ
eſt de lege cõi. Qn̄ tñ ptãs ei⁹ nõ ẽ alligata
ſacramẽtis: nõ eſt neceſſe: ꝙ ſemꝑ det eq̃lit.
ſꝫ põt facere cui vult ſpãle priuilegiũ. Hec
Bonauẽtura. Cõcordat etiã ſctũs Tho. in
tertia pte. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad pri
maꝫ rñdet: ꝙ rõ ꝓcedit de lege cõi. Sꝫ cuꝫ
deus operet in ſacramẽto vt agẽs volũta
riũ: põt ẽm ordinẽ ſue ꝓuidẽtie aliqđ ſpã
le vni ꝯcedere: qđ nõ alteri. ¶ Ad ſcđam
rñdet negãdo conſequentiã. rõne iã dicta.
¶ In feſto beati Thome apoſtoli poſſunt
diſputari ſequentes queſtiones.
¶ Primo: vtꝝ fides ſit de viſis.
¶ Scđo: vtꝝ Tho. de neceſſitate ſalutis te
nebat: apparẽte ſibi dño ꝛ dicente Thoma
ꝛc. ꝯfiteri fidẽ diuinitatis: ꝛ hũanitatis i xp̃o
¶ Tertio: vtrum credere his que nõ vide
mus: ſit laudabile.
a P primaꝫ q. ſic procedit. Et vr̃
ꝙ fides ſit de viſis. ¶ Primo
ex p̃nti euangelio: vbi xp̃us ait
Thome: q: vidiſti me Thoma
ꝛ credidiſti. Ergo de eodẽ eſt viſio ꝛ fides
¶ Scđo ſic. j. Cori. xiij. dicit Apoſtolus.
Videm⁹ nũc ꝑ ſpeculũ in enigmate: ꝛ loq
tur de cognitiõe fidei: ergo fides eſt viſio.
Et id ꝙ credit vr̃. ¶ Tertio ſic Lumen fi
dei ſe hꝫ ad articulos fidei: ſicut lumẽ natu
rale ad ꝑncipia nãlit cognita. Sꝫ lumẽ nã
le fac videre ꝑncipia ꝑ ſe nota. Ergo ẽt lu
mẽ fidei fac vidẽ articulos fidei. ¶ In op
po. ẽ apoſtol⁹ dicis ad Hebr. xj. Fides eſt
argumẽtũ nõ appẽtiũ: ergo fides nõ eſt de
viſis. ¶ Rñdeo dõm iuxta ſctũ Tho. in
iij. Qđ viſio ꝓpe loqndo ẽ act⁹ ſenſus vi
ſus: ſꝫ pp nobilitatẽ iſti⁹ ſenſus trãſlatus ẽ
nomẽ viſiõis ad act⁹ aliaꝝ potẽtiaꝝ cogni
tiuaꝝ ẽm ſilitudinẽ ad ſenſũ viſus põt attẽ
di: ergo ſimilitudo q̃ꝫtũ ad gen⁹ cognitio
nis tñ: ꝛ ſic largo mõ ꝛ ꝓpe oĩs cognitio
viſio dicit: ẽm hoc fides ẽ de viſis: Põt
ẽt vlteri⁹ attẽdi iſta ſimilitudo: nõ ſolũ quã
tũ ad gen⁹ cognitiõis: ſꝫ q̃ꝫtũ ad modum co
gnoſcẽdi. Modus aũt quo ſẽſus viſus vi

dentē inq̄ʒtū ſpēs viſibilis facti in actu per
lumē formaē in viſu. Un̄ trāſferēdo nomē
viſiōis ad itellectū: ꝓpē itelligēdo videm⁹:
q̄ñ p lumē itellectuale ipſa forma itelligit i
ſis fit in itellectu nr̄o: ſiue illud lumē ſit nāle
ſicē cū itelligim⁹ q̄ʒditatē hoīs: aut alicuius
hmōi: ſiue ſit ſupnāle: ſicē quō deū in patria
vidım⁹. Et vlteri⁹ videre p itellectū: dr̄ il
la cōpleta: quoꝝ cognitio ex p̄dicta viſione
ꝯſurgit: ſic p lumē nāle videm⁹ p̄ncipia p̄
ma: q̄ cognoſcimus ſtatı̄ʒ vt terminos co
gnoſcim⁹: ſiue p lumē ſupnaturale: ſicē ē vi
ſio ꝓphetic. Et vlteri⁹ Ea ēt q̄ in iſta p̄ncipia
reſoluē poſſum⁹ p rōnē: dicim⁹ videre: ſicē
ea: q̄ ſcim⁹ demōſtratiōē ꝓbata. Et ſcḋm hoc
pʒ: q̄ fides nō pōt eē de viſis: q̄ forma illa
itelligibilis: q̄ p̄ncipale ē obiectū fidei. ſ. de
us: formationē nr̄i itellectus ſubterfugit: ⁊
nō ē ei p̄uui⁹ in ſtatu vie vt Aug. dicit: ⁊ p̄
terea nec ea q ſūt fidei: ad p̄ncipia viſa: re
ducere demōſtrādo poſſum⁹. ¶ Ad rōnes
in oppo. ¶ Ad primam rn̄detur: q̄ Tho
mas aliud vidit: ⁊ aliud credidit. hoīem vi
dit ⁊ deū credidit. Deū ꝯfeſſus ē: cū dixit.
De⁹ me⁹: ⁊ dn̄s me⁹. Ubi Tho. ꝓfectior fa
ctus ē in cognitiōē: poſt xp̄i reſurrectionē:
cū māifeſte ꝯfeſſus ē ipʒ eē deū. ¶ Ad ſe
cūdā rn̄deē: q̄ ibi viſio large accipiē ſcḋm p̄
mū modū. ¶ Ad. iij. rn̄deē negādo ꝯñam.
Et rō eſt: q̄ termini p̄ncipioꝝ naturaliē co
gnitoꝝ ſūt cōprehēſibiles nr̄o itellectui. Jō
cognitio: q̄ ſurgit ex illis p̄ncipijs ē viſio: ſʒ
nō ē ita de terminis articuloꝝ fidei. Un̄ in
futuro: q̄ñ deus p eēntiā videbitur: articuli
erūt per ſe noti ⁊ viſi: ſicut mō principia de
monſtrationis.

a D ſcḋam. q̄. vtꝝ Tho. de neceſ
ſitate ſalutı̄ʒ tenebaē appente ſi
bi dn̄o ⁊ dicēte Tho. ⁊c̄. Cōfite
ri fidē diuinitatı̄ʒ ⁊ humanitatı̄ʒ in xp̄o. Et vr̄
q̄ nō. ¶ Primo ſic. Illō vr̄ ad ſalutē ſuffi
cere p q̄ hō attigit finē ꝯuıı̄ʒ. Sʒ finis ꝓp⁹
fidei: ē ꝯiūctio humane mētis ad ꝟitatē di
uinā: qḋ poterat in Tho. eſſe ſine exteriori
cōfeſſiōe: ergo illa exterior fides nō fuit ne
ceſſaria ei ad ſalutē. ¶ Scḋo ſic. Per ex
teriorē ꝯfeſſiōeʒ hō fidē ſuā alijs patefacit.
Sed hʒ nō ē neceſſariū niſi illis: q habēt alios
in fidē iſtruē. Sʒ hʒ nō cōpetebat Tho. illa
hora reſpectu xp̄i ⁊ diſcipulorum: ergo ⁊c̄.
¶ Tertio nō reqriē plus a Tho: q̄ʒ ab alijs
aplis: niſi q̄ crederet xp̄m reſurrexiſſe. Sʒ
alijs ñ fuit neceſſariū ad ſalutē talē exterio
rē fidei ꝯfeſſiōem facē: ergo nec Tho. ¶ In
oppo. ē illud Apli ad Ro. x. Corde crediē
ad iuſtitiam: ore aūt ꝯfeſſio fit ad ſalutem.
¶ Rn̄deo dicēm. De neceſſitate ſalutı̄ʒ tene
baē Tho. illa hora facē illā ꝯfeſſiōeʒ de xp̄o
Pʒ ꝯclō. p qua nota: q̄ ea q̄ ſūt neceſſa
ria ad ſalutē: cadūt ſub p̄ceptı̄ʒ diuine legis.
Cōfeſſio aūt fidei cū ſit qḋ affirmatiuū: nō
pōt cadē niſi ſub p̄cepto affirmatiuo. Un̄
eo mō de neceſſarijs ad ſalutē: q̄ pōt cadē
ſub p̄cepto affirmatiuo diuie legis: p̄cepta
aūt affirmatiua nō obligāt ſemp: ⁊ ſi ad ſe
per obligēt. Obligāt aūt p loco ⁊ tpē. ⁊ ſcḋm
alias circūſtātias debitas ſcḋm quas oʒ actū
humanū limitari ad hoc: q̄ ſit act⁹ virtuo
ſus. Sic agiē ꝯfiteri fidē: nec ſemp: nec in q̄
libet loco ē de neceſſitate ſalutis: ſʒ aliq̄ lo
co: ⁊ tpē: q̄ñ ſi p omiſſiōeʒ hmōi ꝯfeſſiōis
ſubtraheret honor debit⁹ deo: vel ēt vtili
tas ꝓximis ipēdēda. puta ſi aliqs iterroga
tus de fide taceret: ⁊ ex hʒ crederet: vel q̄
nō hēret fidē: vel q̄ fides nō eēt ꝯtra ꝟa: vel
alij p ei⁹ taciturnitatē auerterent a fide. In
hmōi. n. caſib⁹ ꝯfeſſio fidei ē de neceſſitate
ſalutis. Sʒ iſte caſus ē in p̄ntiaꝝ. Jā. n. p̄mo
dixerat Thomas: q̄ nolebat credere: niſi
videret in manib⁹ fixurā clauoꝝ: ⁊ mitteret
digitū: ⁊c̄. modo vero ſi non ꝯfeſſus fuiſſet
ore fidem perfectam de Chriſto: eſtimatus
fuiſſet non habere fidē de Chriſto. Unde
dominus ait i lr̄. Noli eſſe incredulus ſʒ fi
delis. Uel eſtimatus fuiſſet tenere: q̄ fides
Chriſti non eēt vera. Uel forraſſe alij diſci
puli viſa contumacia iſtius: aut taciturnita
te auerterent ſe a fide. Preterea ſubtraxiſ
ſet non ꝯfitēdo: ex quo iā erat ſuſpectus ho
nore debitū deo: ⁊ vtilitatē a fidelib⁹: quā

et ſua ꝯfeſſione receperūt. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rñdet negādo ꝯñam. Et rō ē: q: finis fidei: ſicut ⁊ aliaꝝ virtutū referri dꝫ ad finē caritatis: q̄ ē amor dei ⁊ proximi. Et iō qñ honor dei: vel vtilitas proximi hoc expoſcit: nō dꝫ eē ꝯtētus hō: vt p fidē ſuā veritati diuine ꝯiūgat: ſꝫ dꝫ fidē exteri⁹ ꝯfiteri. ¶ Ad ſcdam rñdet negando minorē vliter. Et rō ē: q: in caſu neceſſitatꝭ: vbi fides piclitatur: q̄libet tenet fidē ſuā alijs ꝑpalare: ſiue ad inſtructionē aliorum fideliū: ſiue ꝯfirmationē: vel ad reprimendum īfideliū īſultationē. Sed de alijs tꝑibus inſtruere hōies de fide: nō ptinet ad oēs fideles. ¶ Ad tertiā rñdet negādo aſſumptū. q: hoc caſu: ad plus tenebat Thomas: qui renuerat credere reſurrectionē: q̄z alij. Tū viſa ſua duritia ⁊ ſingularitate in nolendo credere: niſi certificaret: duplici ſenſu. ſ. viſu ⁊ tactu: erat neceſſariū: vt expreſſe confiteretur fidem: quā habebat de xpō.

Q primā. q. vtrū credere his q̄ nō videm⁹: ſit laudabile ⁊ meritoriū. Et videt q̄ nō. ¶ Primo ſic. Dicitur Eccleſiastici. xix. Qui cito credit: leuis ē corde. Sed q̄ credit his: q̄ nullo modo videt: nimis cito credit. Ergo talis magis ē vituperādus: q̄z laudandus. ¶ Scdo ſic. Abnegat rōnem: q̄ ē nobiliſſimū eoꝝ: q̄ in nobis ſunt: ē vituperabile. Sed qui credit ea: que nō ſunt rōni ꝯſona: rōnem abnegat. Ergo talis ē vituperabilis. ¶ Tertio ſic. Diſcretio ē illa: que facit eē opus noſtrū laudabile. Sed cū oīs noſtra diſcretio ſit p rōnē in his: q̄ pter rationē ſunt: nō habem⁹ aliqd: quo diſcernamus. Ergo hmōi credere nō ē laudabile: q: ita pōt homo credere falſis: ſicut veris.

¶ In opp. ē euāgeliū pñs. Bti q̄ nō viderūt: ⁊ crediderunt. ¶ Rñdeo dicendū: q̄ credere pme veritati in his: q̄ nō videntur: laudabile ⁊ meritoriū eſt. Probat ſic. Oīs actus virtutis ē laudabilis ⁊ meritori⁹: q̄ztū in ſe ē. Sed credere his: q̄ nō videntur: eſt actus virtutis fidei: q̄ ē argumētū nō apparentiū: ſm Apoſtoli. Ergo eſt laudabile ⁊ meritoriū. Pro cuius ꝯclōnis pleniori notitia: eſt ſciēdū: q̄ ſicut Phūs dicit. j. Ethi. Laus pprie ſm reſpectu ad alteꝝ quo dignius ē attendit: ſicut videmus q̄ actus ꝯcupiſcibilis laudat in q̄ztū ordinate ſe habꝫ ad rōnē. Actus āt mētis in q̄ztū ordinate ſe hꝫ ad itellectū: quo dirigit. Eſt actus ēt ſupremaꝝ potētiaꝝ: ſi ſe hꝫ ad finē. Et propter hoc: illa q̄ ſunt optima: nō laudant: ſꝫ honorant. Et q: virtus eſt diſpoſitio pfecti ad optimū: vt dī. vi. Phi. ideo ppie ē ṽtuꝭ actus laudabilis eſt. Noſtra aūt naturalis cognitio: ſe hꝫ ad diuinā: ſicut ad ſupiorē. Et iō cū rō noſtra diuine ṽtuti ꝯſentit: act⁹ laudabilis ē: ſicut cocupiſcibilis rōni ſubdit. Et ideo credere ṽitati pme in his que nō videnē laudabil ⁊ meritoriū ē: ⁊ actus virtuꝭ. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rñdet negādo minorē. Licet. n. credere hōmini abſq̄ pbabilē cito credere: q: cognitio vni⁹ hōis nō ē nāturaliter ordinata ad cognitionē alteri⁹: vt p ipſum reguletur: ſed hoc modo ē ordinat ad ṽitatē pmā. ¶ Ad ſcdam rñdet negādo ꝯñam. Et rō ē: q̄ hō cū credit: nō abnegat rōnem: quaſi ꝯtra eā faciēs: ſed eā traſcendit alioi dirigēti intuitus. ſ. pme veritati: q: ea q̄ fidei ſunt: ⁊ ſi ſu p rōnem ſunt: nō tñ ꝯtra rōnē. Ea aūt que ſupra hoīem ſunt querere: nō ē vituperabile: ſed laudabile. q: hōēꝫ ſe ad diuina erigere q̄ztūcunq̄z poteſt: vt dicit Phūs. x. Ethi. ¶ Ad tertiā rñdet negando minorē. Dicimus. n. q̄ diſcretionē credendoꝝ hꝫ hō p lumen fidei: ſicut diſcretionē ſpūum p aliquā grām gratis datā. Unde hō lumen fidei hñs non ꝯſentit his: q̄ ꝯtra fidē ſunt: niſi īclinationē fidei relinquat ex ſua culpa.

¶ In feſto bti Stephani ē euāgeliū. In illo tpe dixit ieſus turbis iudeoꝝ ⁊c. Mat. j. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q̄.

¶ Primo: vtrū ꝯuenienter xps miſit ad iudeos pphetās: ſcribas: ⁊ ſapiētes: ſciens ⁊ prediceus eos occidendos per iudeos.

¶ Scdo: vtꝝ Stephanus in hac vita vi-

uerū vidit deum per eſſentiam.

O primā. q. ſ. vtꝝ ꝯuenienter xp̄s
miſit ad iudeos: ꝓphetas: ſcri-
bas: ⁊ ſapiētes: ſciēs: ⁊ p̄dicens
eos occidēdos p̄ iudeos: ſic ꝓ-
ceditur. Et vr̄ ꝙ non. ¶ Primo ſic. Quia
vr̄ ſapere quādā crudelitatē: ſicut mittere
inocētes oues ad lupos p̄ eos diripiēdas.
¶ Scd̄o ſic. Si xp̄s miſit eos ⁊ ſciuit eos
occidēdos: voluit eos mori. Sed hoc ēt vo
luerunt iudei. Ergo iudei ꝯformauerūt vo
lūtatē ſuā diuine. Et ita non peccauerunt.
¶ In opp. ē euāgeliū. ¶ Rn̄deo dīcm: ꝙ
ꝯuenienter xp̄s miſit ad iudeos: ꝓphetas: ⁊
ſcribas: ⁊ ſapiētes. Miſit ad inſtructionē
eoꝝ: nō ad hoc vt occiderent ab eis: licet
bñ p̄uidit: ꝙ eēnt p̄ eos occidēdi. ¶ Ad rō
nes in opp. ¶ Ad primā rn̄det: ꝙ falſum ē:
ꝙ hoc ſapiat crudelitatē aliquā: q: nō miſit
eos hac intētiōe vt a iudeis iterficerent. be
ne tñ dedit eis bonā volūtatē: vt ſi ꝯtinge-
ret eos mori tradi: pacīēter ⁊ libēter mor-
tē ſuſcipēt. ¶ Ad ſcd̄az rn̄det negādo ꝯñaz
Et rō ē: q: ꝯformitas volūtatꝭ humane ad
diuinā non ē ſimpliciter volendo: qḋ deus
vult: ſed in volendo ex modo. ſ. ex caritate
ſicut deus vult: vel ad eūdem finē. Et hoc
modo iudei īterficiendo miſſos a xp̄o: vo-
luntatē ſuā non ꝯformauerunt diuine: q: ꝓ-
phetas: ⁊ ſcribas: ⁊ ſapiētes: ex nequitia oc
ciderunt: ⁊ ad impediēdum ſalutē: quā ex
eoꝝ p̄dicatiōe ſequi videbant.

O ſcd̄az. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄: ꝙ
dīus Stephan⁹ in hac corpali
vita viuēs viderit deū p̄ eēntiā
Dr̄ Act. vij. Intendēs in celū vi
dit gliaz dei. ¶ In opp. vr̄ illud Exo. xxxiij
Nō videbit me homo ⁊ viuet. Glo. Quā
diu hic mortaliter viuit: videri p̄ q̄ſdē ima
ginationes deus pōt: ſ̄m ipſam naturē ſue
ſpēm non pōt. ¶ Rn̄deo dīcm: ſicut dicit
magiſter Nicolaus de lyra ſup Act. Apo
ſtoloꝝ. Act. vij. ꝙ aliq dixerūt ꝙ viſio iſta
Stephani fuit mētalis: ita ꝙ ex ſpāli grā fu
it ſibi cōmiſſuz videre nō ſolū humanitatē
xp̄i: ſed ēt deitatem: ſicut Paulo: eo ꝙ erat
doctor gētiū: ⁊ Moyſi q fuit doctor iudeo-
rū: vt dicit Aug. Et hoc vr̄ dicere quedaz
glo. ſup locū iſtū: q talis eſt. Quidaz electi
adhuc in hac vita detēti: mundato cordis
oculo: videre meruerunt gliam dei: vt hic
Stephanus: ⁊ Paulus ad tertium celū ra-
ptus. Sed hoc dictū vt dicit Nicola⁹ non
vr̄ bene ꝯſonare dictis ſcōꝝ ⁊ doctoꝝ: qui
ꝯcorditer dicūt: ꝙ talis viſio nō eſt ꝯceſſa
alicui in vita pñti: victi ſenſib⁹ exterioꝝib⁹:
niſi hoi xp̄o. Vñ ⁊ Paulus dr̄ deū ſic vi-
diſſe: niſi in raptu ab iſtis ſenſib⁹ Stepha
nus aūt nō videt tunc fuiſſe raptus: ſed magis
viēs ſenſibus. vtpote loquēs iudeis audiē
tibus. Propter qḋ alij dicunt: ꝙ fuit viſio
imaginaria. ita ꝙ in eius imaginatiōe fuē
rūt effigies diuinitus formate ad repñtan-
dū deū: ⁊ hoiēm xp̄m: ſicut Iſa. vj. Iſaias
vidit deū ſedentē ſup ſoliū excelſuz: ⁊ mēte
cognouit Stephanus ſignificatū illi⁹ rep-
ſentatiōis. Et ſic q̄ztū ad hoc: nō ſolū fuit vi
ſio imaginaria: ſ; ēt cū hoc mētalis. ſicut fie
bat ꝓphetis. Et nō ē dubium: ꝙ iſto modo
potuit fieri: ſ; mō loquēdi ſcripture: vr̄ ꝙ
corpalis viſio: q: dr̄ in textu. Cū eēt Ste-
phanus plenus ſpū ſcō intēdens in celū vi
dit gliam dei. Circa qḋ ſine p̄iudicio videt
ita eē: ꝙ a corpe xp̄i exñtis in celo fuit imu
tatus oculus Stephani ad viſionē huma-
nitatis xp̄i. Nā in ptāte eius eſt: ꝙ corpus
eius videat ſic a longe: ſicut de ꝓpe. Et for
te idē de quolibet alio corpore glioſo: q: to
taliter ſubiectum ē aie. Propter qḋ vr̄: ꝙ
poſſit immutare viſuz idifferēter a lōge: ⁊ ꝓ
pe. Et ſit in ptāte ei⁹: ꝙ immutet viſum in ꝓ
pria vel alia effigie. ſicut dr̄ de corpore xp̄i
glioſo Luc. vlt. Deitatē vō videre hoc mō
nō potuit. ſ; in viſiōe imaginaria formatur
in virtute imaginatiua aliq̄ effigies ad re-
p̄ſentādū dīuīa exterius pōt diuinitus for-
mari ad immutationē oculi corpalis aliqua
effigies corpalis. nō a deo aſſūpta: ſed for-
mata pōt ipſum repſentare oculo corpali.
Et ſic ꝓbabiliter abſq; alia aſſertione pōt

dicit: q fuit in viſiõe Stephani mentaliter: tñ cognouit: q illa effigies nõ erat ipſa diuinitas niſi repreſentatiue. Et huic modo dicendi concordat litera: cũ dicit. Ecce video celos apertos ⁊ filium hominis ſtantem a dextris virtutis dei. Et hec tñ de .q. iſta.

¶ In feſto bti Jo. euangeliſte ẽ euãgeliũ. Dixit ieſus Petro ⁊c. Jo. vlt. Circa qd poſſunt diſputari ſe. q.

p PRimo: vtrum xpõs pl⁹ dilexit Jo. q̃ȝ Petrũ. Et vr q nõ. ¶ Primo ſic. Deus diligit oĩa equaliter. Ergo non diligit magis Jo. q̃ȝ Petrum. Conſequẽtia ẽ bona. Añs pbat. Sicut diligit oĩa: ita cognoſcit oĩa. Sȝ equaliter cognoſcit oĩa. Ergo equaliter diligit omnia. ¶ Scdo ſic. Deus eodẽ actu ſimplici dilexit Joanẽ ⁊ Petrũ. Ergo nõ vnũ magis q̃ȝ aliũ. ¶ Tertio ſic. Chriſtus mai⁹ bonũ voluit Petro q̃ȝ Joãni. Ergo pl⁹ dilexit Petrũ q̃ȝ Joãne. Añs pbat: qm Petro commiſit curã toti⁹ mũdi. Vñ ait ei Jo. vlt. Petre amas me: paſce oues meas. Joãni vero non cõmiſit niſi cuſtodiã vni⁹ pſone .ſ. m̃ris ſue. ¶ In oppo. vr argui ex pñti euãgelio: vbi ſpãliter Joannes nominatur dilectus a xpõ. ¶ Rñdeo dicẽdũ: q qõ iſta: vt tangit ſctũs Tho. ſup pmã partẽ: ⁊ ſup Jo. multipliciter ſoluit. Aug. n. refert hoc ad miniſterium dicẽs: q vita actiua: q ſignificat p Petrum: plus diligit deũ q̃ȝ vita cõtẽplatiua: q ſignificat per Jo. q: magis ſentit pñtis vite anguſtias: ⁊ citi⁹ ab eis liberari deſiderat: ⁊ ad deũ ire. Cõtẽplatiuã vero vitã plus de⁹ diligit: q: magis eã cõſeruat. nõ. n. ſimul finitur cũ vita corpis: ſicut vita corpis. Quidã vero dicũt: q Petrus plus dilexit xpm in mẽbris: ſic etiam fuit plus a xpõ dilectus. Vñ ei eccliam cõmendauit. Jo. vero plus dilexit xpm in ſeipſo: ⁊ ſic et fuit ab eo plus dilectus. Vñ ei cõmẽdauit matrẽ. Alij vero dicũt: q incertũ ẽ: quis eorũ xpm plus dilexerit amore caritatis. ⁊ ſimiliter quõ dñs plus dilexit in ordine ad gliam vite eterne. Sed petrũ dr plus dilexiſſe q̃ȝtũ ad quãdã pmptitudinẽ vel feruorẽ. Jo. vero plus dilexit q̃ȝtũ ad quedã familiaritatis indicia: que xpõ ei magis demõſtrabat ppter ei⁹ iuuentutem ⁊ puritatẽ. Alij vero dicũt q xpus plus dilexit Petrũ: q̃ȝtũ ad excellẽtius donũ caritatis. Jo. vero plus q̃ȝtũ ad meli⁹ donũ itellectus. Vñ Petrus ſimpliciter ẽ magis dilectus. Jo. vero ſȝ qd. Aug̃. cõſumptuoſuȝ ẽ vt hoc diiudicare q: vt dr Prouer. xvj. Spũuȝ põderator ẽ deus: ⁊ nõ alius. ¶ Ad rõnes in opp. ¶ Ad pmã rñdetur: q amor dicitur menſurari. Duo mõ ex ſuo pncipio. ⁊ ſic dr magis amari: id ad qd amãdũ volũtas magis inclinat. Et ſic deus eq̃liter oĩa diligit. Alio mõ ex pte obiecti. ſm q qs dr magis amare illũ: cui maius bonũ vult. Et ſic de⁹ dr magis diligere vnũ q̃ȝ aliũ: inq̃ȝtũ vult ei magis bonũ. ¶ Ad ſecũdã rñdet: q rõ pcedit de effectu dilectiõis: ſm quẽ oĩa eq̃liter diligit. q: vno ⁊ ſimplici actu: q̃ȝuis nõ velit ſemp equale bonũ vlt. idẽ omnibus. ¶ Ad tertiã rñdet cõcedendo argumẽtuȝ.

s SEcũdo arguitur. Et vr q btũs Jo. nõ fuerit mortu⁹: q: in pñti euãgelio ſcribit. Sic volo eum manere ⁊c. ſ. viui donec veniaȝ .ſ. in fine mũdi. ¶ In opp. ẽ: qd hodie in ecclia ſcã recolit ei⁹ obitus. ¶ Rñ. dicẽdũ: q occaſiõe illi⁹ vbi. Sic cũ volo manere. qdã dixerũt Jo. nõ ee mortuũ: ſed vſqȝ ad nouiſſimũ diẽ victuȝ: ⁊ in ſepulchro dormiẽtẽ: donec veniẽs xpõs excitet eũ: hoc accipiẽtes ſignũ: q in ſepulchro ei⁹ vr qdã ſcaturitio manne: p modũ ebullitionis exſurgere. Et dicũt hoc cauſari ex anhelitu eius. Sed vt dicit Albertus hec ẽ fabula. Alij vero eũ nõ dicũt ẽe mortuũ. Sed viuit cũ ei Enoch ⁊ Elya trãſlatũ in padiſuȝ: pugnaturuȝ cum Antechriſto: ⁊ p xpõ ſuſcipiet martyrium. Nec hoc vr veriſimile: tã dilectũ ſibi apoſtolũ: tãdiu hoc ẽ tãto tpe vſqȝ ad finẽ mundi ſuſpẽdere a ſua viſiõe: ⁊ fruitiõe: alijs aplis in gloria exiſtentibus. Et ideo cum alijs dicendum eſt: q btũs Jo. mortuus eſt: ſed nõ p martyriũ. ⁊ q ſtatiȝ poſt mortem reſurre-

ritie cũ corpore ⁊ anima tranſlatus ſit ad locũ btõꝝ. Et hmõi rei capit argumentũ: q: in ſepulchro eius corp⁹ nõ inuenit: ſed de fundo ſepulchri mãna ſcaturit ⁊ ebulit in ſignũ eius: q̄ populũ dũ viueret celeſti pane pauit. Nõ. n. vr credibile: q̄ corpus tã dilecti apl'i deus ſine veneratiõe in celo ⁊ in terra relinq̃. Et cũ nõ inueniat' corpus eius venerãdũ: piũ ẽ credere: q̄ in celo sua vita ⁊ immortalitate ſit veſtitũ: vt dicit Alber. Mõ do dr. Si eũ volo manere: ſic itelligit. i. nolo eũ mori p martiriũ. Nolo q̄ pſecutoris ſuppliciũ eũ ab hac vita pcidat: q: ⁊ ſi venenũ bibit: nõ tñ nocuit: donec veniã ad vocandũ eũ ad gliam. Unde legit in vita ſua: q̄ in vltima ſenectute ſua apparuit ei dñs. d. Ueni dilecte mi: q: tempus ẽ: vt cum fratribus tuis mecum epuleris.

℄ In feſto Innocẽtiũ ẽ euãgeliũ. In illo tpe: Angelus appuit in ſõnis Joſeph ⁊c̃.

℄ Primo: vtꝝ Innocentes veraciter dicantur martyres xp̃i.

℄ Secũdo: vtꝝ baptiſmus ſanguinis ſuppleat defectũ baptiſmi aque.

a Ꝺ primaꝫ. q. ſic ꝓceditur. Et videt q̄ inocẽtes ꝓ xp̃o occiſi dicant veraciter martyres xp̃i. ℄ Primo ſic. Nulla paſſio videt meritoria: ⁊ martyrij corona digna: niſi ſit voluntaria. Sꝫ paſſio iſtoꝝ inocentiũ nõ potuit eẽ volũtaria: cũ vſuꝫ rõnis nõ hẽrẽt. Ergo non videt poſſe dici martyres. ℄ Scõo ſic. Martyriũ ẽ actus ỽtutis. Sꝫ oĩs actus ỽtutis ẽ volũtarius. Sꝫ talis non fuit i illis: vt dcm̃ ẽ. ergo ⁊c̃. ℄ Tertio ſic. Martyr i greco dr̃ teſtis fidei xp̃iane. Sꝫ inocẽtes illi nõ potuerũt eẽ teſtes fidei xp̃iane: cũ vſũ li. ar. nõ haberẽt. Ergo martires veracit dici nõ poſſũt. ℄ In oppo. ẽ fides eccl'ie: q̄ colit eoꝝ martiriũ: tanq̃ verum. ℄ Rñdeo dcm̃: q̄ inocẽtes ꝓ xp̃o occiſi: fuerũt veri martires xp̃i. Circa qđ ſciẽdũ q̄ ad euit. iſtũ argumẽta ſc̃. n. aliq̃ dixerũt q̄ inocẽtibus accelerat⁹ ẽ miraculoſe vſus l. ar. ſic̃ in Jo. baptiſta: dũ adhuc exiſteret in materno vtero. ita q̄ etiã voluntarij paſſi ſunt: ⁊ ſm̃ hoc veri martyres fuerunt ⁊ voluntate ⁊ actu. Sed q: hoc per auctoritatem ſcripture non ꝓbatur imo eccl'ia dic: q̄ non loquendo: ſed moriẽdo ꝯfeſſi ſunt. ideo melius dr̃m ẽ: vt dicit ſctũs Tho. iuxta Aug. q̄ martirij gliam quã in alijs ꝓpria volũtas meret: illi puuli occiſi pro xp̃o p dei grãm ſũt adepti. Nã effuſio ſanguis p xp̃o viꝫ gerit baptiſmatis. Uñ ſic̃ pueris baptizatis p grãm baptiſmalẽ: meritum xp̃i opat ad gliam obtinendã. ita in occiſis pp xp̃m meritũ martirij xp̃i opat ad palmam martirij ꝯſeq̃ndã. Uñ Aug. dic̃ in q̃dã ſermone de Ephia q̃ſi eos alloq̃ns. Ille ỽ veſtra corona dubitabat in paſſione ꝓ xp̃o. q̄ ẽt puulis baptiſmũ ꝓdeſſe nõ eſtimat xp̃i. Nõ hẽbatis etatẽ: q̄ in paſſuꝝ xp̃m crederetis. ſꝫ hẽbatis carneꝫ in q̃ ꝓ xp̃o paſſuro paſſiõeꝫ ſuſtineretis. ℄ Ad rõnes in opp. vna ſuffic̃ rñſio. q̄ illđ ꝓcedit de martirio in adultis. in qbus ad meritũ martyrij ⁊ corone glie ꝯſecutiõeꝫ reqrit ꝓpa volũtas: aſꝫ in paruulis ꝓ xp̃o occiſis xp̃i meritũ operatur totũ in illis ſine vſu. li. ar. Et ita non loquendo: ſed moriendo teſtes ſunt xp̃i.

a Ꝺ ſcđaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃ q̄ baptiſ⁹ ſanguis non ſuppleat defectũ aq̃. ℄ Baptiſm⁹. n. aq̃ hꝫ efficaciã ex ope opato. Baptiſmus ãt ſanguis ex ope opante. Uñ ſine caritate nõ ꝓdeſt vt. j. Cori. xiij. Sꝫ in pueris nihil hꝫ efficaciã ex ope opante. q: vſuꝫ li. ar. nõ habẽt. Ergo in eis baptiſmus ſanguinis non ſupplet vicem baptiſmi aque. ℄ Scđo ſic. In baptiſmo ſanguis nõ ẽ niſi pena ⁊ cã. Sꝫ pena q̃ñqꝫ nõ ẽ ꝓportionata ad tollẽdã totã penã debitã pro peccatis nec ẽt deuotio ad cãm paſſiõis: cuꝫ q̄s pro deo patit ad hoc ſufficeret. Ergo baptiſm⁹ ſanguis non ſemp totaꝫ penã debitã ꝓ peccatis tollit. Et ita non ſupplet in omnibus viceꝫ baptiſmi aque. ℄ Tertio ſic. Aliqua ſunt genera ſupererogationum ſicut virginitas. cui debet aureola: ⁊ doctrina: ⁊ huiuſ

modi. Sed hoc nō supplet vicē baptiſmi. Er-
go nec martiriū: vt vr̄. ¶ In oppo. ē ꝙ di
cit Aug. de beato Cipriano: ꝙ ſi qd in eo
purgādū erat. paſſionis falce ablatum ē. Er-
go baptiſmus ſanguinis purgat vlterius: et ſup-
plet locū baptiſmi aque. ¶ Rñdeo dicen-
dū: ꝙ baptiſmus ſanguinis ꝗ̄tum ad id: ꝙ
ē res tm̄: videlꝫ ꝗ̄tum ad remiſſionez oīs
culpe et pene: ſupplet locū ſiue vicez baptiſ
mi aque. qn̄ articulus neceſſitatis ſacramētū
excludit. Pro cuius intelligētia notādū ꝙ
baptiſmus aque efficaciā hꝫ a paſſiōe xp̄i:
inq̄ʒtū ei ſacramētaliter repñtat. Baptiſ-
mus aūt ſanguinis paſſiōi xp̄i ꝯformat reali
ter nō ſacramētali repñtatiōe. Et ideo i his
que ſacramētalia ſunt baptiſmus ſanguinis
nō ſupplet vicē baptiſmi aque. ſicut ē impreſ
ſio caracteris et hmōi: ſꝫ in eo ꝙ ē res tm̄
ſupplet totaliter vicē baptiſmi aque. qn̄ ar
ticulus neceſſitatis ſacramētū excludit. Sic
n. in baptiſmo aque liberaṫ hō ab oī culpa
ꝓcedēte pena. ita i baptiſmo ſāguis. ¶ Ad
rōnes in oppo. ¶ Ad pmā rñdeṫ negādo
ꝯñaʒ. Et rō ē: ꝙ baptiſmꝰ nō hꝫ vim ex parte
opē opante: ſꝫ hꝫ ex imitatiōe paſſionis xp̄i.
Vñ de martiribꝰ dr̄ Apo. v. Lauerūt ſto
las in ſanguie agni. Et iō pueri ꝗ̄uis li. ar.
nō habeāt: ſi occidūtur p xp̄o: in ſuo ſāgui
ne baptizati: ſaluanṫ. ¶ Ad ſcdam rñdetur
negādo ꝯñaʒ. Et rō ē: ꝙ lꝫ illa pena in ſe cō
ſiderata nō eēt ſufficiēs ad liberādū ab oī
pena pcī. tn̄ relata ad cām paſſionis accipit
efficaciā a paſſiōe xp̄i: cui aliqs p talem pe
nā ꝯformaṫ. Et ex hoc ab oī pena abſolue-
re pōt. ¶ Ad tertiā rñdeṫ negādo ꝯñam.
Et rō ē: ꝙ iſup erogatiōis ſeu pfectiōis opi
bus nō ē ita expſſa ꝯformitas ad paſſionē
xp̄i ſicut in baptiſmo ſanguinis: nec etiaʒ in
baptiſmo penitentie. Et non opꝫ ꝙ in eis
omnis pena dimittatur.

¶ In feſto ſancti Thome Cantarieñ. pñt
diſputari ſequentes q.

¶ Primo: vtꝝ Thomas archiepus Cātu-
rien. miniſtrauerit xp̄o repetēdo res eccle-
ſie ſue cū ſcādalo regis anglie.

¶ Scdo: vtꝝ ſcūs Thomas. in hac admi
niſtratiōe ſubeūdo mortem: meruit a celeſti
patre corona martirij honorificari.

Ꝺ prīmā. q. ſic procediṫ. Et vr̄
ꝙ Tho. pdictꝰ nō adminiſtraue
rit xp̄o in repetēdo res eccleſie
cū ſcādalo regꝭ anglie. ¶ Pri-
mo ſic. Nō miniſtrat xp̄o q opaṫ ꝯtra euā
gelium xp̄i. Sed Mat. v. dr̄. Et q. vult te-
cū in iudicio ꝯtēdere: et tunicā tuā tollere.
dimitte ei et palliū. Sed hoc nō fecit Tho.
ſed cū ſcādalo regis voluit res tpales eccle
ſie ſue. Ergo et c. ¶ Scdo ſic. Tho. teneba
tur ex ordine caritatis magis diligere ſalu-
tē ſpūalē pximi: q̄ ipediṫ p ſcādalū: ꝗ̄ʒ que
cūqʒ tpalia bona. Sꝫ id ꝙ minꝰ diligēdum
ē dimittēdū ē: pp id qd magis ē diligendū.
Ergo Tho. nō vr̄ xp̄o adminiſtraſſe: nolē-
do dimittere bona tpalia ad vitādū ſcāda
lū pximoꝝ. ¶ Tertio. In rebꝰ tpalibꝰ nihil
ē magis neceſſariū q̄ cibꝰ. Sꝫ cibꝰ ē ꝑter
mittēdus pp ſcādalū: ſm illud ad Ro. xiiij.
Noli cibo tuo pdere illū: p quo xp̄s mor
tuꝰ ē. Ergo multo magis tpalia ſūt pp ſcan
dalū dimittēda. ¶ In oppo. ē fides eccle-
ſie: q̄ eius diē mortis nō celebraret: niſi xp̄o
adminiſtraſſet in hoc. ¶ Rñdeo dicēdū: ꝙ
hmōi qōnis ſolutio pendet ex illa qōne:
Utrū ſemp bona tpalia ſunt dimittēda pp
ſcandalū. Circa quā qōnem ſic eſt diſtiguē
dum: ꝙ bona tpalia aut ſunt noſtra: aut ſūt
nobis ad conſeruanduʒ p alijs cōmiſſa. ſi-
cut bona eccleſie cōmittunṫ prelatis: et bona
cōmunia qbuſcūqʒ reipublice rectoribꝰ: et
taliū ꝯſeruatio ſicut et depoſitoꝝ imminet his
qbus ſunt cōmiſſa ex neceſſitate: et de tali-
bus ē pclio: ꝙ nō ſūt dimittēda pp ſcādalū
ſicut nec alia: q̄ ſūt de neceſſitate ſalutis. Tpa
lia vo quoꝝ nos ſumꝰ dñi dimittere: tribuē
do ea: ſi penes nos hēmꝰ: vel nō repetēdo
ſi apud alios ſint: pp ſcādalū: ē pcluſio ſcda
ꝙ qñqʒ dimittere debemꝰ: qñqʒ nō: ſi ſcan
dalū ex hoc oriaṫ: ꝓpter ignorātiā: vel infir
mitatē alioꝝ: ſicut eſt ſcādalum puſillorum
tūc vel totaliter dimittēda ſunt temporalia

vel aliter ſedandū ſcandalū: ſicut ꝑ aliqualē āmonitionē oſtendendo. ꝙ iuſte petis. ⁊ ipſe retinēdo tua: iniuſte agit. Aliqñ ſcādalum naſcit ex malitia: qḋ ē ſcandalū pharīſeoꝝ: ⁊ ꝓpter eos: q ſic ſcādala ꝯcitant: nō ſunt tpalia dimittēda: q: hoc ēt nocet bono cōi. Daret. n. malis occaſio rapiēdi: ⁊ nocere ipſis rapiētib⁹: q retinēdo aliena; ſine pcō remanerēt. Ex qbus pʒ ꝙ Tho. Can. Res eccl'ie ſibi cōmiſſas repetēdo: ēt cum ſcādalo regis benefecit. Et ita in eo adminiſtrauit xp̄o: in repetēdo ēt res ſuas cū ſcandalo exorto ex malitia regis anglie: rōnib⁹ ſup: aſſignatis bñ fecit: ⁊ xp̄o admiſtrauit. ❡ Ad rōnes in oppo. ❡ Ad pmaʒ rñdetur: ꝙ pceptū illud xp̄i ſm Aug. in libro de ſmone dñi in mōte ē itelligendū ſm ꝑparationē ai. vt. ſ. hō ſit paratus prius pati iniuriā vel fraudē: q̄ʒ iudiciū ſubire ſi hoc expediat. Añqʒ tñ nō expedit. Et ſicq: non expediebat: nō ſuauit illḋ Tho. ❡ Ad ſcḋaʒ rñdetur negando pñam. Et rō eſt: q: dimittēdo res eccleſie ſibi cōmiſſas: in manib⁹ raptoꝝ: hoc vergebat nō in ſalutē ꝓximoꝝ: ſed in dānationē eoꝝ: qui aliena ꝯtinēdo ſemꝑ in pcō manebant. ❡ Ad tertiā rñdet negādo pñam. Et rō eſt: q: nō ē de itentiōe apl'i āmonere: ꝙ cibus totaliter ꝓpter ſcādalū dimittat. q: ſumere cibū ē de neceſſitate ſalutis. ſed talis cibus ē ꝓpter ſcādalū dimittendus. ſm illud. j. Cor. viij. Non māducabo carnem in eternum: ne fratrem meum ſcandalizem.

Q ſcḋam. q. ſic ꝓcedit. Et videtur: ꝙ ſubeūdo mortem ꝓpter res eccl'ie: a patre celeſti nō meruit corona martyrij honorificari. ❡ Primo ſic. Sola fides ē cā martyrij. Dicit Aug. Cā martyrij ē mori ⁊ pati ꝓ xp̄o. Sed iſte ſanctus nō ē mortuus pro xp̄o: ſed ꝓ repetēdo bona eccl'ie. Ergo non meruit a patre celeſti corona martyrij honorificari. ❡ Scḋo ſic. Martyr dr̄ q̄ſi teſtis. Teſtimoniū aūt nō reddit niſi veritati. Nō aūt dr̄ qs martyr ex teſtimonio cuiuſlibet veritatis: ſʒ ſolū ex teſtimonio veritatis diuine: Alioqñ ſi quis moreret ꝓ ꝯfeſſiōe veritatis geometrie: vel alterius ſciētie ſpeculatiue: eēt martyr. Qḋ vr̄ ridiculuʒ. Sed iſte ſcūs nō ē mortu⁹ ꝓ ꝯfeſſione veritatis diuine: vt pʒ. Ergo ⁊c. ❡ Tertio ſic. Inter alia virtutuʒ opa: vident potiora q̄ ordinant ad bonū cōe: q: bonū gētis meli⁹ ē q̄ʒ bonū hoīs. j. Ethi. Si ergo aliqḋ bonū: eēt cā martyrij. maxie videretur ꝙ illi martyres eēnt: q ꝓ defenſione rei publice moriuntur. Qḋ eccl'ie obſuatio nō hʒ. Non eni militū q in iuſto bello moriūtur: martyria celebrant. Ergo ſola fides vr̄ eſſe martyrij cā. ❡ In oppo. ē euāgeliū hoc ḋ martyrib⁹: qḋ legit in hmōi ſancti feſtiuitate. Qḋ nō fieret niſi martir fuiſſet. ❡ Rñdendū: ꝙ ille ſcūs ſubeūdo libēter: ⁊ patienter ex caritate mortē: ꝓ defenſiōe iuriū: ⁊ rerum eccl'ie: meruit a celeſti patre corona martirij honorificari iuxta verbū ſaluatoris in pñti euāgelio. Qui mihi miniſtrauerit: honorificabit eū pater me⁹: q in celis ē. Vñ cū ipſo mortuo clerici regem eternā icipent. ⁊ ꝓ eo miſſaʒ celebrarēt defūctoꝝ: ſubito: vt aiūt: angeloꝝ chori aſtātes voces cantātiū iterrūpunt: martiris miſſaʒ icipiūt Letabitur iuſtus. Et pñr concinunt: ⁊ ceteri cūcti ꝓſequūtur. ❡ Ad rōnes in oppoſi. ❡ Ad pmaʒ rñdet negando aſſumptum. Vñ Mat. v. dr̄. Beati q ꝑſecutionē patiūtur ꝓpter iuſtitiā. Qḋ ptinet ad martiriū: vt glo. ibi dicit. Ad iuſtitiā aūt ptinēt nō ſolum fides: ſʒ ēt alie virtutes. Et ita alie virtutes pñt eē cā martirij. Unde bti Ioānis baptiſte martiriū in eccl'ia celebrat. q nō ꝓ negāda fide. ſʒ ꝓ rephēſiōe adulterij: mortē ſuſtinuit. Auctoritati Aug. rñdetur. ꝙ q⁹ cūqʒ patit ꝓ quocūqʒ bono ope faciendo: vel ꝓ quocūqʒ pcō vitādo: ꝓpter xp̄m: eſt mori: ⁊ pati ꝓ xp̄o. ❡ Ad ſcḋam rñdet negādo minorē. Dr̄. n. Mat. xxij. Reddite que ſunt ceſaris ceſari: ⁊ que ſunt dei deo. Bona aūt eccl'ie: dei ſunt: que iſti archiepo erāt cōmiſſa. Vñ moriēdo ꝓ defenſiōe co

cū ē teſtimoniū ferre veritati diuine. Preterea nō ē ſimile de veritatib⁹ aliaꝝ ſciarū: q: cū ille nō ptinēt ad oculū diuinitatis. iō caꝝ ꝯfeſſio nō pōt eē directe martyrij cā. Sed q: oē mendaciū pcm̄ ē. vitatio mēdacij cōtra quācūqꝫ veritatē. ſic inq̄ꝫtū mendatiū ē pcm̄ diuine legi ꝯtrariū pōt eſſe cā martyrij. ¶ Ad tertiam rn̄detur negando ꝯn̄aꝫ. Et rō ē. q: bonū reipublice ē pcipuū bonū iter bona humana. Sꝫ bonū diuinū: qḋ ē ꝓpria cā martyrij. ē poti⁹ q̄ꝫ humanū q: tn̄ bonū humanū pōt effeci diuinū. ſi referat in deū: pōt eē quodcūqꝫ bonū humanū martirij cā: ſcḋm q: in deum refertur.

¶ In feſto beati Silueſtri eſt euangelium. Homo quidā peregre ⁊c̄. Mat. xxv. Circa quod poſſum diſputari ſeq. q.

PRimo: vtꝝ btūs Silueſter qnqꝫ talēta ſibi a deo data ita lucris multiplicauit: vt meruerit itrare i gaudiū btitudinis eterne. Et vr̄ q: nō. q: talēta ab aliquo accōmodata: lucris multiplicata reddere: vr̄ ad vſurā ptinere. Sꝫ vſura cū ſit pcm̄ mortale īpedit ad igreſſū btitudinis. Vn̄ in Pſ. Dn̄e qs habitabit in tabernaculo tuo? legitur: q pecuniā ſuā non dedit ad vſurā ⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euangeliū pn̄s: qḋ legit in hmōi ſancti feſtiuitate. ¶ Rn̄o dōm: q: btūs Silueſter ita talēta ſibi data lucris multiplicauit: vt in gaudiū eterne btitudinis intrare meruerit. Pro quō nota: q: iſta qnqꝫ talēta ſibi data: ꝑſūt dici. ſ. bonū nature: bonū grē. bonū potentie. bonū ſci. bonū opulēti. In bonis nature ſic ꝓfecit: vt fuit corpe iteger: ⁊ hoc poter caſtitatē: facie angelic⁹: q: grōſus aſpectu: ſermone nitidus. q: ꝯſilio magn⁹: vt dr̄ in vita ſua. Scḋo in talēto grē ꝓfecit: ⁊ merita multa cumulauit. Erat. n. fide catholic⁹. ſpe patiētiſſimus. charitate diffuſus. ope ſctūs. In talēto potētie ꝓfecit: q: factus diacon⁹ tāta grā ꝑfulſit in clero: vt oīs popul⁹ xpianus itra vrbē cū ſibi in pſbyteꝝ poſtularet ⁊ tādē Melchiade migrāte oiū voce clericoꝝ ⁊ laicoꝝ ꝯcurrēte: factus ē ſūm⁹ pontifex. Qō. n. ꝓmeruit: operibus declarauit. Nā vt dr̄ in hiſtoria. Erat. n. pijſſimus: ⁊ ſi oi ſcitate ꝯſpicuus. Itē in quarto talēto. ſ. ſcie ꝓfecit: ⁊ lucra multiplicauit. Doctrina eni quotidiana populū iformabat: q ad ei⁹ ſermonē ꝯfluebat in multitudine copioſa. Itē cū iudeoꝝ ſapiētib⁹ diſputauit: qb⁹ ſupatis baptizati ſunt tria milia iudeoꝝ. Itē i qnto ꝓfecit in talēto opulētie. Ita. n. miſericors erat: vt nulla iops vidua. nullus paup. nullus orphanus. nullus idigēs in tota vrbe erat: quē nō haberet in ſcriptis. Quot vidue erāt in regione. quot orphani. quot eticis ſciebat: ⁊ neceſſaria miniſtrabat. Ecce qualiter talēta ſibi data btūs iſte Silueſter multiplicauit. Quare merito itrauit in gaudiū dn̄i ſui. ¶ Ad rōnem in oppo. rn̄detur q: multiplicare dona dei: in eis ꝓficiēdo: ⁊ accumulādo merita apud deū: nō ē vſura: nec obuiat illud Luc. xix. Ego veniſſem: ⁊ cū vſuris exigiſſē illā. ſ. pecuniā mutuatā. qm̄ vt dicit ſctūs Tho. q: vſura ibi metaphorice accipit: p ſuperexcreſcētia bonoꝝ ſpūalium: quā exigit deus. volēs vt bonis acceptis ab eo ſemper proficiamus quod eſt ad noſtram vtilitatem non eius.

SEcundo vtꝝ de negligentia multiplicādi talēta ſibi data a deo: merito veniat qs dānādus. Et vr̄ q: nō: q: negligētia nō pt eē pcm̄ mortale. Dr̄. n. ſup illud Eccli. vij. De negligētia purga te cū paucis. Dic gl. Quātūs oblatio pua ſit: multoꝝ delictorū purgat negligētiā. Sꝫ h̄ nō eēt: ſi negligentia eēt pcm̄ mortale. Ergo ⁊c̄. ¶ In opp. ē euāgeliū pn̄s. vbi q neglexit cū talēto ſibi dato negociari: opando opa virtutū: iubet mitti in tenebras exteriores. ¶ Rn̄o dōm: q: ꝓ tali negligētia multiplicādi talētū ſibi datū a deo: merito venit ꝯdēnādus. Pꝫ cōcluſio. Nā dicit Criſo ſup hūc paſſū. Eterna pena pōt hō dānari. nō ſolū ꝓ pcō commiſſiōis: cōmittēdo adulteriū: aut furtū: ſeu

In feſto.s.Agnetis

homicidiū:veruēt ꝑ pcō omiſſiōis. Unde
uit:ꝙ nō ſolū q rapit aliena:aut q male ope
raꝫ:puniꝫ vltima pena:ſed ēt q bona nō ſa
cit. Non.n.diues ille epulo fuit dānatus:ꝙ
rapet aliena.ſed qꝛ ꝓpria Lazaro nō cōica
uit. Ad 3ᵐ arguiꝫ:ꝙ negligētia nō pōt eē
pctm̄ mortale.videꝫ falſū eē. Nā dupliciter
pōt ꝯtingere:vt dicit ſctūs Tho.ꝙ negligen
tia ſit pctm̄ mortale. Uno mō ex pte eiꝰ: qḋ
ꝑtermittiꝫ ꝑ negligentiā. qḋ qdē ſit de ne
ceſſitate ſalutis:ſiue ſit actus.ſiue circūſtan
tia:erit pctm̄ mortale. Alio mō ex pte eē. Si
enī volūtas intātū ſit remiſſa circa ea: que
ſūt dei:vt totaliter a dei caritate deficiat:ta
lis negligētia ē pctm̄ mortale. Et hoc ꝑcipue
ꝯtingit:qn̄ negligētia ſeqtur ex ꝯtēptu. Alio
qn̄ ſi negligētia ꝯſiſtat in ꝑtermiſſiōe alicu
ius actus:vel circunſtātie:que nō ſit de ne
ceſſitate ſalutis.nec hoc fiat ex ꝯtēptu: ſed
ex aliquo defectu ſeruoris.que īpediꝫ inter
dū:per aliqḋ veniale pcm̄. tūc negligentia
non eſt peccatū mortale:ſed veniale.

¶ In feſto ſancte Agnetis eſt euangeliū.
Simile eſt regnū celoꝝ ⁊c. Mat.xxv. poſ
ſunt diſputari ſequentes qōnes.

¶ Primo: vtrum beata Agnes ad hoc:ꝙ
eſſet vna de numero prudentium ꝟginum
habuit neceſſe in vaſe conſcientie ſue porta
re charitatis oleū.

¶ Secundo: vtrum beata Agnes fuerit
xp̄o deſponſata.

Ad primā.q.ſic ꝓceditur. Et vi
detur ꝙ btā Agnes adhoc ꝙ
eſſet vna de numero prudētiū
virginū:habuit neceſſe in vaſe
conſcientie ſue portare charitatis oleū. Et
vr̄ ꝙ non: qꝛ tam prudentia ꝗꝫ virginitas
poſſunt eſſe in aliquo ſine charitate. Ergo
ad eſſe prudentem virginem: non eſt neceſ
ſe charitatem habere. Conſequētia vr̄ bo
na. Añs ꝓbatur ſic. Uirtutis enī ꝓpriū eſt
bonū actū ꝓducere. Sed illi qui nō habēt
charitatē:faciūt aliquos bonos actus.puta
dum nudum veſtiunt: famelicum paſcunt:
caſtitatē ſeruādo.ꝯcupiſcētias cohibēt

⁊ iuſticiam ſeruant.dum iuſte iudicant. Er
go ⁊c. ¶ Scdo ſic. Uirgo pōt naturali co
gnitiōe deū cognoſcere:eē ſummū bonū.
Ergo naturali dilectione ipm̄ ſup oīa dili
gere. Ergo ſine caritate pōt eē prudēs vir
go:⁊ amare deū ſup oīa ſine oleo charitatꝭ.
¶ In opp.ē euāgeliū pn̄s: in quo vocanꝫ
fatue virgines:q nō portabant oleū in va
ſis ſuis:cū lāpadibus. ¶ Rn̄o dōm:ꝙ btā
Agnes vna de numero prudētiū virginū
neceſſe habuit portare charitatis oleum in
vaſe ꝯſcīe. Que ꝯclō ꝓbaꝫ pmo ſic. Pru
dētia ē virtus directiua actuū humanoꝝ i
finē debitū. Uñ ipa dr̄ tā a ꝓphetis: ꝗꝫ a
ſcīs auriga virtutū. Uirgines ergo ille ſūt
prudētes dicēde:q dirigūt opa ſua:⁊ ordi
nāt pncipaliter ad gliam dei.q ē vltimus fi
nis nr̄. ⁊ ad ꝯſecutionem btitudinis ſue. Et
hoc nō pōt eē ſine caritate:q̄ vt dicit Aug.
in libro de moribꝰ eccl̄ie.caritas ē virtus:
q̄ cū noſtra rectiſſima affectio ē: coniūgit
nos deo:q̄ eū diligimꝰ. Dicit ꝑterea Apo
ſtolus.j.Corin.xiij. Si diſtribuero in cibos
pauperꝫ oēs facultates meas.⁊ ſi tradide
ro corpꝰ meū:ita vt ardeā.caritatē aūt non
habeā:nihil mihi ꝓdeſt. Ille ergo ꝟgines:
q̄ bona opa ſua a ꝑdicto fine deuiātes vel
ad propriam gloriam:fauorem hominum:
vel queſtū:vel huiuſmodi conuertunt: vel
ordināt:merito fatue dicuntur virgines:
propter defectum intentionis recte. Ad vi
dendum autem plenius neceſſitatē huiuſ
modi olei.ſcꝫ caritatis. eſt notandum iuxta
ſanctum Tho.ꝙ finis humane vite eſt fe
licitas. Unde ſm̄ diuerſas vitas etiam di
uerſe felicitates diſtinguuntur. Qui enim
ſunt extra vitam ciuilem:ad felicitatem ci
uilem non poſſunt peruenire:que attingit
ſummum illius vite. Similiter ad hoc: ꝙ
ad felicitatem contemplatiuam quis perue
niat:oportet ꝙ illius vite pticeps fiat: Uñ
felicitas ad quā hō ꝑ ſua naturalia pōt ꝑue
nire:ē ſm̄ vitā humanā. Et de hac phi ſūt
locuti. Unde in pmo Ethi. Dicit btōs aūt
hoīes. Sed qꝛ nobis ꝑmittiꝫ q̄daꝫ felicitas

in qua erim⁹ angelis equales: vt pȝ Math. xx. que non ſolum vires hoīs: ſed et ange-lorum excedit: que ſoli deo eſt naturalis. oȝ ad hoc ꝙ ad felicitatem illam homo perue niat ꝙ diuine vite particeps fiat. Illud aūt quod ad alterum conuenire facit: maxime amicitia eſt: vt dicit Phūs. ix. Ethi. Vnuſ quiſqȝ conuerſatur cum amico ſuo in illis: que maxime diligit. Et ideo oportuit habe ri quandam amicitiam ad deum: vt ſibi cō uiueremus. Et hec eſt caritas: que eſt que-dam amicitia hoīs ad deum: per quam ho mo deum diligit: ꝛ deus hominem. Et ſic efficitur quedam aſſociatio hoīs ad deum ſicut dr̄. j. Jo. j. Si in luce ambulamus ſicut ꝛ ipſe in luce eſt: ſocietatem habemus ad inuicem. Hec aūt cōmunicatio diuine vite facultatem nature excedit: ſicut ꝛ felicitas ad quam ordinatur. Et ideo opȝ: ꝙ per ali quod bonum ſuperadditum: natura in hoc perficiatur. Et hoc eſt ipſa virtus caritas. Et ita maniſeſte pȝ neceſſitas dei caritatꝭ.

¶ Ad rōnem in oppoſitum. ¶ Ad pmam reſpōdet negando conſequentiam. Et rō ē ꝙ: lȝ ſine caritate poſſit eſſe aliquis actus bonus ex ſuo genere: non tamen perfecte bonus: quia deeſt debita ordinatio ad vlti mum finem. ¶ Ad ſcdam reſpondetur ne gando ꝯñam. Et rō eſt: ꝙ neceſſaria eſt ſu perior amicitia: ꝙ̄ naturalis: quia naturali amore amamus deum: inquantum ſummū bonum eſt: participabile a nobis per effe-ctus naturales: ꝛ ſm̄ ꝙ habemus ſimilitu-dinem ad ipſum per bona naturalia. Sed ꝙ natura non poteſt peruenire ad opera-tiones eius: que ſunt ſua iura: ꝛ ſua beatitu do. ſ. viſio ſue eſſentie. ideo ēt ad amicitiam non pertingit: que facit amicos conuiuere: ꝛ in omnibus cōmunicare. Et ideo oportet ſuperaddi caritatem: per quā amicitiaȝ: ha beamus ipſum: ꝛ amemus ei aſſimulari p participationem ſpūalium donorum. ꝛ deſi deremus vt participabilem per gloriaȝ ab amicis ſuis. Et iſta ē amicitia: que ē iter pru dentes virgines ꝛ ſponſum ſuum xp̄m.

D ſcdaȝ. q. ſic pceditur: ꝙ que ritur vtrum beata Agnes fue-rit deſponſata xp̄o: rñdetur ꝙ ſic. Pȝ ex euāgelio: vbi dicit ꝙ prudentes virgines intrauerunt ad nupti-as cum ſponſo ſuo. ſ. xp̄o. Preterea dicit. ij. Cor. i. x. Deſpondi eni vos vni viro. ſcȝ xp̄o: virginem. i. virginitatem exibere xp̄o.

¶ Rñdeo dicendū: ꝙ cum amor ſit virt⁹ vnitiua: vt ait Diony. ꝛ vt dicit Apoſtol⁹. Qui adheret deo per amorem: vnus ſpūs fit cum eo. inde vt dicit Bernard⁹. Amor maritat animam xp̄o. Cuȝ aūt btā Agnes ardentiſſimo amore amauerit xp̄m: ipſius ſpōſa fuit. Unde ipſa conſitetur in vita ſua d. Ipſi ſum deſponſata: cui angeli ſeruiunt: Item anulo ſuo. ſ. fidei per dilectioneȝ ope rantis: ſubarrauit me: ꝛ immēſis monilib⁹ ornauit. vbi notandum ꝙ btā Agnes glo-rioſa effecta: de hac deſponſatione cōmen dat multipliciter ſponſum ſuum. Primo a nobilitate originis. cum ait de eo cuius ma ter virgo eſt: ꝛ pater feminam neſcit: Secū do a celſitudine dignitatis: cuȝ de eo dicit. Ipſi ſum ſponſata: cui angeli deſeruiunt. Tertio a pulchritudine: ꝛ ſpecioſitate: cum ait. Cuius pulchritudinē ſol ꝛ luna miran-tur. Quarto a largitate munerum: cuȝ ait. Immenſis monilibus ornauit dexterā me-am: ꝛ collum cinxit lapidibus precioſis. i. bonis operibus. Per dexteram: patientiā in paſſionibus: tradidit auribus meis ieſti mabiles margaritas: verba. ſ. diuina pcio-ſiſſima ciclade. i. toga auro texta. i. aurea ca ritate immēſis monilibus ornauit me. i. ſin ceriſſimo ꝛ caſtiſſimo amore: quo ex omni parte clauſa ſum. Quinto cōmendat a ſpe cialitate amoris. cum ait. Signuȝ poſuit in faciē meā. ſignum quidem virginitatis: vt meus illud conſiderans: fidelitatem ei con ſeruet. Et ſic oīs carnis delectatiōis ſpnat. vnde ait. Ut nulluȝ preter eum amatorem admittē. Item ſignum paſſionis ſue ad om nia aduerſa tollerāda. Et ideo ait. Sāguis eius ornauit genas meas. vt. ſ. gene in qb⁹

apparet verecūdia. ſicut ſanguine ſint infu-
ſe. vt nullus de cetero rubor ibi appareat
p aliqua mūdana confuſione. Sexto cōme
dat eā ab honeſtate: ⁊ ſanctitate nuptiarum
cū ait. Amo Chriſtū: cuius thalamū introi-
ui: quē cum amauero: caſta ſum: cum tetige
ro: munda ſum. cūꝫ accepero: virgo ſūꝫ. Ta
ctus autem carnalis polluit. ſed iſte mūdat.
ille virginitatem violat. Nota bene ratiōēꝫ
horum: qui amor vnit ⁊ extaſim facit: ſecū
dū Dionyſiūꝫ. Et quāto quis plus nobilio
ri vnitur. tanto nobilior efficitur. Ratio er
go omniū eſt ratio amari. qꝛ mūdiſſimus ⁊
ſanctiſſimus eſt ſponſus. Et ideo neceſſe ē: vt
ea ſpōſa: que illi ꝯiungit̄: mūda ⁊ ſancta ſit.
¶ In feſto beati vincētij martiris poſſunt
diſputari ſequentes q.
¶ Primo: vtrū quis poſſit abſqꝫ caritate
perfecta martirio ſe offerre. ¶ Secundo:
vtrūꝫ beatus Vincentius ſic miniſtrauerit
Chriſto fortiter vſqꝫ ad mortem: p eius fi-
de certando: vt a patre celeſti meruerit ho
norificari ſpeciali corona glorie que dicitur
aureola.

AD primā. q. ſ. vtrū quis poſ
ſit abſqꝫ caritate pfecta mar-
tirio ſe offerre. ſic pcedit̄. Et
videtur ꝙ ſic. ¶ Super illo
Pſalmo. Ideo dilexi māda
ta: ſuper aurū ⁊c. dicit gloſa. ꝙ minima ca-
ritas plus diligit dei legē: qꝫ milia auri ⁊ ar
genti. Et eadē rōne: qꝫ oia temporalia: Sꝫ
illud quod minus diligimus: exponim⁹: p
eo: ꝙ magis diligim⁹: Ergo ⁊ oia tpalia. Et
etiāꝫ ppriā vitā pōt exponere p xpo: q hꝫ
minimā caritatē. ¶ In oppoſi. arguit̄. ſic.
Si abſqꝫ caritate perfecta poſſet qs ſe of-
ferre martirio: Ergo pari rōne martiriū ſu
ſtinere abſqꝫ caritate perfecta. Sꝫ hoc vi-
detur eſſe falſum: ſecūdū illud Joannis. xv.
Maiorēꝫ hac dilectionē nemo hꝫ: vt aīam
ſuā ponat qs pro amicis ſuis: Ergo nullus
abſqꝫ caritate perfectā pōt ſe ad martiriūꝫ
offerre. ¶ Rndeo iuxta ſanctū Thomam.
ꝙ in operibus virtutū duo ſunt attenden-
da. ſ. id qđ fit: ⁊ modus faciēdi. Cōtingit au
tem idem factū: quod fit ſecūdū aliquā per
fectam virtutē: fieri: ⁊ non ſolū ab habente
paruā virtutē: ſꝫ etiā nō habēte virtutem: ſi
cut aliquis nō habēs iuſtitiā pōt facere ali-
qđ opus iuſtū. Sed ſi attendam⁹ ad modū
faciendi: ille qui nō hꝫ virtutem: nō pōt ope
rari: ſicut ille qui hꝫ. Nec ille qui hꝫ paruāꝫ
ſicut ille qui habet magnā: quia operat̄ faci
liter: ⁊ prōpte et delectabiliter. ꝙ nō idē fa-
cit: qui caret virtute: vel paruam hꝫ. Sic er
go dicendum eſt: ꝙ hoc opus quod eſt ſe of
ferre martirio: vel etiā martirium ſufferre:
poteſt facere non ſolum caritas perfecta: ſꝫ
etiam imperfecta. Et quod plus eſt: etiā ille
qui caret caritate: ſecūdū id. i. Cor. xiij. Si
tradidero corpus meum ⁊c. Sed caritas p
fecta hoc facit prompte ⁊ delectabiliter: ſi-
cut patet in noſtro vincentio: qui in tormen
tis hilaritatē oſtendit. Unde cū preciperet̄:
vt exhiberetur tormētis. Vincētius inquit.
Hoc eſt: quod ſemper optaui ⁊c. Hoc autē
non poteſt facere caritas imperfecta: ⁊ mi-
nus qui ea caret. Et per hoc patet reſpon-
ſio ad oppoſita.

AD ſcđam ſic pceditur. Et vi
detur ꝙ beatus Vincentius
nō meruit honorari ſpāli co
rona glorie: q̄ dicitur aureo-
la. ¶ Primo ſic. Aureola ē
premiū: quod operibus ſupererogatiōis red
ditur: Sꝫ mori p defenſione fidei: fuit Vin
centius neceſſitatis nō ſupererogatiōis: qꝛ
vt inquit Apoſtolus ad Ro. x. Corde cre-
ditur ad iuſtitiā: oris ꝯfeſſio fit ad ſalutē. er
go btūs Vincētius nō certādo p fide non
meruit aureolāꝫ. ¶ Scđo ſic. Ois corona
glorie: q̄ pmitit̄ oibus miniſtrātibus xpo: ē
ſ. vt ſic ipſe eſt in eterna beatitudine vt i pñ
ti euāgelio habet̄ ergo btūs Vincētius per
adminiſtrationē ſuā nō meruit aliā ſpālem
coronā: qꝫ alij. ¶ Tertio ſic. Cōſtitmādo p
miū oiūꝫ eſſentiale: pmiſſūꝫ oibus miniſtrā
tibus xpo: eſt ipſa btitudo: Sꝫ btitudo ſcđꝫ
Boetiū: eſt ſtatus oium bonoꝝ aggrega-

niõe pfectuo:ergo p̄miũ eſſentiale includit oẽ bonũ:qḋ habet in patria:⁊ ſic aureola includit in aurea:⁊ per pñs nõ eſt aliud a p̄mio qḋ ẽ aurea. ¶ In oppo. argr̄ ſic. Sicut pugne:quã ſequit̄ victoria:debet corõa ſm illud .2. Thi.ij. Nõ coronabit̄ niſi q legitime certauerit:ergo vbi ẽ ſpãlis rõ certaminis:ibi dꝫ eſſe ſpãlis corona:Sꝫ beat⁹ Vincẽtius adminiſtrauit xp̄o fortiſſime pugnãdo:vſqꝫ ad mortẽ ꝑ fide eius:vt i ſua vita pꝫ:ergo ſibi debet ſpiritualis corona.

¶ Rñdeo dicẽdum:q btũs Vincẽti⁹ certando ꝑ fide xp̄i vſqꝫ ad mortẽ:nõ ſolũ meruit corona glorie:coronari:ſꝫ etiaꝫ aureola honorificari. Iſta ɔcluſio patet Dicit̄ enim ſic de eo in legenda ſua:egregius dei martir Vincentius diris tormẽtoꝝ ſupplitijs ꝑ xp̄o alacrit̄ ſuperatis:ac felicis pugne agone cõſtanter expleto tãdem ꝓcioſam reſolutus in mortẽ:celo triũphãs reddidit ſp̄m.⁊ voce angelica dicit̄ ei. Agnoſce o Vincẽti inuictiſſime:qa ꝑ cuius noĩe fideliter decertaſti:ipſe tibi coronã ꝑpetuã ſeruat in celis. Pro qua cõcluſione plenius intelligenda: eſt primo notãdũ:q diſtinguitur duplex p̄miũ in btĩs. Quoddã cõe ⁊ eſſentiale:qḋ ẽ ipſa btĩtudo:que cõſiſtit in plena viſione:et fruitione diuinitatis:⁊ dicitur hoc premiũ methaforice corona:vel aurea. Tum ex pte meriti:quod cũ q̃dam pugna agit̄ Militia eſt vita hoĩs ſuper terrã. Job.vij. Tũ etiam ex parte p̄mij:ꝑ qḋ hõ efficit̄ quodãmõ ꝑticeps diuinitatis:⁊ per pñs regie poteſtatis. Apoc.v. Feciſti nos deo noſtro regnũ ⁊ ſacerdotes. Corona autẽ ẽ ſignũ ꝓpriũ regie dignitatis. Aliud dicit̄ accidẽtale p̄miũ q eſſentiale addit̄ corone:⁊ etiã dicit̄ habere corone rõnẽ. Verum quia nihil põt ſuperaddi corone:q̃ eſt eſſentiale p̄miũ:qcũqꝫ ſit eo minus:⁊ ideo ſupadditũ p̄miũ aureola nominat̄. Et ſic dicendũ eſt:q aureola dicit aliqḋ auro ſupadditũ:q̄ſi quoddã gaudiũ de operibus a ſe factis:que hñt rõnem victorie excellentẽ:qḋ eſt aliud gaudiũ ab eo quo de cõiunctiõe ad deum gaudet qḋ gaudiũ dicit̄ aurea. Scḋo notandũ:q ſic ineſt q̃daꝫ pugna ſpirit⁹ ɔtra interiores cõcupiſcẽtias.ita etiã ineſt hoĩ q̃dam pugna cõtra paſſiões exteri⁹ illatas. vñ ſicut pfectiſſime victorie:q̃ de ɔcupiſcẽtijs carnis triũphat: ſic virginitati debet̄ ſpecialis corona:q̃ aureola dicit̄.ita etiã perfectiſſime victorie:q̃ habet̄ in pugnatiõe exteriori:debet̄ aureola. Perfectiſſima aũt victoria de exterioribus paſſionibus ɔſideratur ex duob⁹. Primo ex magnitudine paſſiõis. Inter oẽs aũt paſſiões illatas exterius:ꝓcipue locũ tenet mors. Scḋo ɔſiderat̄ ex cauſa pugne:qr̄.ſ. eſt ꝑ honeſta cauſa:que.ſ.eſt ipſe xp̄us. Et hec duo in martirio cõſiderent̄:qḋ ẽ mors ſuſcepta ꝑ xp̄o. Cũ aũt beatiſſimus vincentius hãc pugnã duriſſimã ꝑ xp̄o ſuſcepit:⁊ ꝑ eo mortẽ atrociſſimã ſuſtinuerit. tenẽduꝫ eſt:q beatus Vincentius a patre celeſti ſit ſpeciali corona:que dicit̄ aureola:honorificatus. vñ angelus ad eũ. Exſurge martir indite.exſurge ſecur⁹ ⁊ almus:cetib⁹ noſtris noſter ſodalis addere. O miles inuictiſſime: fortiſſimoꝝ fortiorẽ:iã te ipſa pena:⁊ aſpera tormẽta victorẽ tremũt. Itẽ exclamat Prudẽti⁹. Tu ſolus o bis inclite:ſolus brauij duplicis palmã tuliſti:tu duas ſimul paraſti aureas. ¶ Ad ratiões ¶ In oppo. ¶ Ad p̄mã rñdet̄ negãdo ɔñam. Et rõ eſt:tũ primo q:ſuſtinere mortẽ ꝑ xp̄o quãtũ eſt de ſe:eſt opus ſuperogatiõis. Nõ enĩ qlibet tenet̄ fidẽ ſuã corã pſecutore ɔfiteri:ſꝫ tñ in caſu ẽ de neceſſitate ſalutis:qñ.ſ.aliqs a pſecutore dephenſus:de fide ſua reqrit̄:quã ɔfiteri tenet̄. Tũ ſcḋo:q: non ſeqtur:q aureolã tunc in tali caſu nõ mereat̄. Aureola.n.nõ detur opi ſuperogatiõis:inquãtũ eſt ſuperogatio: ſꝫ inquãtũ perfectionẽ quãdã hꝫ. Vñ tali ꝑfectiõe manẽte:etiã ſi nõ ſit ſuperogatio:aliqs aureolã meret̄. Ad ſecundã rñdetur negando ɔñam. Et rõ eſt:q: lꝫ ibi cõis ponat̄ remuneratio miniſtrãtiũ xp̄o:nihilominus alia:⁊ alia dabit̄:ſpãliter aliqbus:pp excellẽtiã alicui⁹ victorie:quã ipſi ſpãliter habuerũt. ¶ Ad tertiã rñdetur negãdo ɔñaꝫ. Et

rõ eſt: q̃l ꝫ btitudo icludat oĩa: q̃ ſunt neceſ
ſaria ad pfectã hoĩs vitã: q̃ cõſiſtit in pfecta
hoĩs opatiõe: nihilominꝰ q̄dã pñt ſupaddi:
nõ q̃ſi neceſſaria ad pfectã opationẽ: vt ſine
q̄bus eſſe nõ poſſit. ſꝫ q: hĩs additis: ẽ btitu
do clarioꝛ: vt ptinet ad bñ eſſe btitudinis: et
decẽtiã quãdaꝫ ipſius: ſicut ⁊ felicitas polli
tica oꝛnat nobilitate: vt coꝛpus pulchꝛitu-
dine: ⁊ hmõi: ſine q̄bus tñ eſſe põt: vt pꝫ ꝑ
mo. Ethi. Et hoc modo hic.

¶ In ↄuerſiõe ſancti Pauli eſt euãgeliũ.
Dixit Simon Petrus ad Ieſũ Mat. xix.
Circa quod poſſunt diſputari ſeq. q.

¶ Primo: vtrũ Paulus ſit ſeſſurus cum
xp̄o ad iudicandũ. ¶ Scðo: vtrũ cõuenien
ter iudiciaria ptãs rñdeat volũtarie paup-
tati. ¶ Tertio: vtrũ pꝛomiſſio: que ſequitur
in euãgelio: ſit ↄueniẽs: q: dr̃ ꝙ omnis ⁊c̃.
¶ Quarto: vtrum ↄuerſio Pauli fuit mi
raculoſa.

Ad primã. q. ſic ꝓcedit̃. Et vi
det̃: ꝙ Paulus nõ ſit ſeſſu-
rus cum xp̄o ad iudicãdum.
¶ Primo ſic. Paulus non
fuit vnus de apoſtolis: q̄bus
in hoc euãgelio loq̄bat̃ xp̄s. d. Vos qui ſe
quuti eſtis me ⁊c̃. Ergo Paulus nõ ẽ ſeſſu
rus cũ xp̄o ad iudicandũ. ¶ Scðo ſic. Io.
v. dr̃: ꝙ pat̃ oẽ iudiciũ dedit filio: vt: ⁊c̃. Sꝫ
honoꝛificẽtia talis nõ debet̃ alicui alteri ni
ſi xp̄o: ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic. Quicũqꝫ iu-
dicat: hꝫ auctoꝛitatẽ ſup illud: qð iudicat. Sꝫ
ea de q̄bus dꝫ eſſe futuꝝ iudiciuꝫ: vtrũ ſint
merita: ⁊ ꝑmia hoĩum ſoli diuine auctoꝛita
ti ſubſunt: ergo nulli cõpetit: ſꝫ hĩs iudicare.
¶ In oppo. eſt euãgeliũ pñs. Qð ideo le-
git̃ in hac feſtiuitate: vt oſtendat̃: ꝙ Pau-
lus in hac dignitate fuerit par ſiue equalis
alijs apoſtolis. ¶ Rñdeo: ꝙ Paulꝰ ẽ vnꝰ
de ſeſſoꝛibus cũ xp̄o ad iudicandũ: de q̄bus
dr̃ yſa. iij. Dñs ad iudiciũ veniet cũ ſenio
ribus populi ſui. Pꝛo plenioꝛi itellectu hu
ius ↄcluſiõis: ẽ notandũ iuxta ſcm̃ Tho. in
iiij. ꝙ iudicare multiplicit̃ dicit̃. Pꝛimo mõ
aliq̄d dicit̃ iudicare: cõparatiõe: inquãtũ ex
cõparatiõe coꝝ aliꝝ: aliq̄ iudicandi oſten
dũtur. ſicut pꝫ Mat. xij. Viri Niniuite ſur
gent iudicio ⁊c̃. Sꝫ ſic iudicare in iudicio:
cõe eſt maloꝝ ⁊ bonoꝝ. Alio mõ dicit̃ iudi
care: q̃ſi interpꝛetatiue. Interp̄tantur eniꝫ ali
quẽ facere: q̄ faciẽti ↄſentiũt. Vñ illi q̄ cõſen
tiũt iudici: eius ſniam appꝛobãdo: iudicare
dicũtur. Et ſic iudicare: ẽ oĩuꝫ electoꝝ. Vñ
dr̃ Sapien. iij. Iudicabũt ſcti natiões. Ter
tio mõ dicit̃ iudicare: q̃ſi per ſimilitudineꝫ.
q: ſimilitudinẽ iudicis hñt: inquantũ ſedent
in loco eminẽti: ſicut iudex. ſic aſſeſſoꝛes iu
dicare dicũtur. Et ſcðm hũc modũ dicũt ali
qui: ꝙ perfecti viri q̄bus poteſtas iudiciaria
ꝓmittit̃: vt in euangelio pñti: iudicabũt. ſ. ꝑ
honoꝛabilẽ ↄſeſſionẽ. q: ſuperioꝛes ceteris
apparebũt: occurrentes xp̄o obuiaꝫ in aera
Sꝫ iſtud nõ videt̃ ſufficere ad ꝓmiſſionem
dñi cõplendaꝫ. q̃ dr̃: Sedebitis iudicantes.
Videt̃ eni iudiciũ ↄceſſiuum ſupꝛaddere. Et
ideo eſt quartus modus iudicandi: qui per
fectis viris contingit. Pꝛo quo nota: ꝙ cũ
iudicare impoꝛtet actionem in alium pꝛoce
dentem. pꝛopꝛie loquendo iudicare dicitur
qui ſententiam loquẽdo in aliũ pꝛofert. Sꝫ
hoc dupliciter contingit. Vno modo ex ꝓ
pꝛia auctoꝛitate. ⁊ hoc eſt illius: q̄ habet in
alios dominiuꝫ: ⁊ poteſtatẽ: cuius regimini
ſubdũtur: qui iudicantur. Vñ eius ẽ: in eos
ferre ſentẽtiam: ⁊ ſic iudicare ſolius dei eſt.
Alio modo iudicare: eſt ſententiam auctoꝛi
tate alterius latam in alioꝛum noticia duce-
re: quod eſt ſententiam latam pꝛonunciare.
Et hoc modo perfecti viri iudicabunt: quia
alios ducent in cognitionem diuine iuſtitie:
vt ſciant quid de eis iuſte pꝛo meritis de-
beatur. vt ipſa reuelatio iuſticie iudiciuꝫ di
catur. Unde dicit Ricardꝰ de ſancto victo
re. Iudices coꝛã iudicandis: decretoꝝ ſuo
rũ libꝛos aperire: eſt ad coꝛdium ſuoꝛum in
ſpectionem inferioꝛẽ quoꝛũlibet viſum ad-
mittere: ſenſumqꝫ ſuuꝫ in hĩs q̃ ad iudiciuꝫ
ptinẽt: reuelare. ¶ Ad rões i oppo. ¶ Ad
pꝛimaꝫ rñdet̃ negãdo ꝓñam. Et rõ ẽ: q: per
illos. xij. apoſtolos nõ tm̃ itelligunt̃ illi: ſꝫ oẽs

aliʒ:q relictis oībus ſecuti ſunt xp̄m ſcd̄m p̄ fectionē vite. inter quos Paulus ⁊ Matheus cōnumerant. ¶ Ad ſcd̄am rn̄detur: q̄ auctoritas illa intelligit̄ de iudicio auctoritatis: qđ ſoli xp̄o cōuenit. ¶ Ad tertiā rn̄det̄ negādo ꝯn̄ā: q: loquēdo d̄ ſecūdo mō iudicādi .ſ. p̄ reuelationē. Et rō ē: q: nō eſt inconueniens aliquos ſanctoꝝ aliʒs q̄dē reuelare. Uel per modū illuminationis: ſicut ſuperiores angeli inferiores illuminant. Uel per modū locutiōis: ſicut quādo inferiores ſuperioribus loquuntur.

D ſcd̄am .q. ſic p̄cedit̄. Et videtur: q̄ nō rn̄deat ꝯueniēter iudiciaria ptās paupertati voluntarie. ¶ Primo ſic. Solum .xij. Apoſtolis eſt p̄miſſum. Sedebitis ſuper ſedes .xij. ⁊c̄. Ergo cū nō oēs voluntarie pauperes ſint apoſtoli. videt̄ q̄ nō oībus iudiciaria poteſtas rn̄deat. ¶ Scd̄o ſic. Maius eſt offerre ſacrificiū deo de p̄prio corpore. q̄ʒ de exterioribus reb⁹: Sʒ martires ⁊ etiā v̄gines offerūt de p̄prio corpore ſacrificiuʒ deo. Uolūtarie aūt pauperes de exteriori- bus rebus: Ergo ſublimitas iudiciarie poteſtatis magis rn̄dere dʒ martiribus: ⁊ v̄ginibus: q̄ʒ volūtarie pauperibus. ¶ Tertio ſic. Superior non iudicat̄ ab inferiori. Sed multi licite diuitiʒs vtētes: erūt maioris meriti multis paup̄ibus volūtarie: Ergo volūtarie paupes nō iudicabūt: vbi aliʒ iudicabūt. ¶ In oppo. ē euāgeliū p̄ns vbi dicit̄. Uos qui reliquiſtis oia ⁊c̄. Ubi dicit glo. Qui reliquerūt oia: ⁊ ſecuti ſunt dn̄m: hi iudices erūt. ¶ Rn̄deo dicenduʒ: q̄ recte et cōuenienter iudiciaria poteſtas: q̄ p̄mitit̄ in euāgelio p̄nti: rn̄det volūtarie paupertati: Et hoc p̄pter tria vt dicit ſctūs tho. Primo rōne ꝯgruitatis: q: volūtaria paup̄tas eſt eoꝝ: q̄ oībus q̄ mūdi ſunt ꝯtemptis: ſoli xp̄o inherent: ⁊ ideo nō eſt in eis aliqđ: qđ eoꝝ iudiciuʒ a iuſtitia deflectat. Un̄ idonei ad iudicandū reddunt̄. q̄ veritatē iuſticie p̄ oībus diligētes. Scd̄o per modū meriti: q: humilitati rn̄det exaltatio p̄ merito. Inter oīa aūt: q̄ in hoc mūdo hm̄oī defectū faciunt: p̄cipuū eſt paupertas. Unde pauperibus excellētia iudiciarie ptātis p̄mitit: vt ſic q̄ ſe humiliat p̄pter xp̄m exaltet̄. Tertio q: paupertas diſponit ad p̄dictū modū iudicādi. Ex hoc eni aliqs ſctoꝝ iudicare dicitur: vt ex dictio pʒ: q̄ cor habebit edoctū oī diuina veritate: q̄ aliʒs potens erit manifeſtare. In ꝓgreſſuʒ aūt ad perfectionē: p̄mū qđ relinquēdū occurrit: ſunt exteriores diuitie: q: hec ſunt vltimo acq̄ſita. Qđ autē ē vltimū in generatiōe: eſt p̄mū in deſtructione. Un̄ ⁊ inter btitudines: q̄bus eſt ꝓgreſſus ad perfectionē p̄ma ponit̄ paup̄tas. Et ſic paupertati rn̄det iudiciaria ptās: in quantū eſt p̄ma diſpoſitio ad ptātē p̄dictam: Et hinc eſt: q̄ nō q̄buſcūqʒ pauperibus etiam volūtarie p̄mittitur ptās p̄dicta: ſed illis qui relinquētes omnia ſequūtur xp̄m ſecūdum perfectionem vite.

D tertiā .q. ſic p̄cedit̄. Et vr̄: q̄ p̄miſſio q̄ ſequit̄ i euāgelio nō ſit ꝯueniēs: in q̄ dr̄. Ois q̄ reliq̄rit domuʒ: vel frēs: vel ſorores. aut patrē aut matreʒ: aut vxorem. filios: aut agros: p̄p nomē meū: centupluʒ accipiet in p̄nti vita: ⁊ vitā eternā poſſidebit: ¶ Prio ſic. Qui iubet dimittere matrē: videt̄ iubere peti?cū lex dei iubeat honorari parētes Deutero. v. Honora patrē: ⁊ matreʒ tuaʒ. ¶ Scd̄o p̄cepit: q̄ n̄ dimitat̄ vxor: niſi fornicatiōis cā. ¶ Tertio. Iſta p̄miſſio multiplicatiōis iſtoꝝ terrenoꝝ vr̄ ꝯtradicere doctrine xp̄i: cū ait Mat. x. Si vis p̄fectus eē vade ⁊ vende oia: q̄ hēs: ⁊ ſeq̄re me: Ergo vr̄ illud: qđ hic dicit̄ eē incōueniens dictuʒ. ¶ In oppo. ē euāgeliū p̄ns. Rn̄deo. dōm Quidā fuerūt: q̄ dixerūt: q̄ ſcti reſurgērēt añ iudiciū per mille annos: ⁊ tūc xp̄s hēbit regnū cōpletū. Et tūc q̄ dimiſit domuʒ: hēbit centuplū. Sʒ iſtā erroneā opinionē Hieronymus reprobat tanq̄ʒ ſtultā. tū q: impoſſibile eſt habere cētuʒ patres: nec centū matres. tū q: turpe eſt q̄ qs habeat cētū vxores. Un̄ intelligendū hoc de bonis ſpūalib⁹

videt ſapere errorē Machometi: qui poſt
reſurrectionē: felicitatē poſuit i delicijs car
nalibus. Et ideo eſt: ꝙ illud qđ in euāgelio
ponit: eſt veriſſimū: ⁊ conuenientiſſimū: in-
telligendo illud: quō eſt intelligendū. ſ. quo
ad ſpūalia bona. vt dicit Augu. q̄ prepōde
rant oī⁹ terrenis: quod dimittem⁹: ſicut cē
tenarius numerus excedit vnitatē. Dicitur
ergo cētuplū accipi: eo. i. aliquid qđ valet cē
tuplū: ⁊ multo plus: ſ; ponit̄ finitū p̄ infi-
nito. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad p̄maʒ de
parentibus rn̄detur. ꝙ in iſtis cōſideretur
naturalis affinitas: hec nō eſt cōtēnanda: ſ;
bn̄faciendū eis: ſi indigent. Aliqñ vero re-
trahunt a ſeruitio dei. Unde tunc ſunt ſicut
membrum ſcādalizās. Et tūc abſcindendūʒ
eſt iſtud mēbrū. Et ideo preceptū hic relinq
re. ¶ Ad ſecūdā rn̄det̄ idē. ¶ Ad tertiam
rn̄det̄: ꝙ nō cōtradicit doctrine xp̄i: immo
cōcordat: ſi intelligat̄: ſicut dictū eſt.

A D quartā. q. ſic ꝓceditur. Et
videt̄: ꝙ cōuerſio ſcti Pau-
li nō fuerit miraculoſa. ¶ Pri
mo ſic. Iuſtificatio impij non
ē miraculoſa. nū q: nō ē p̄ter
ſpeʒ ꝯuenieñs: qđ eſt de rōne miraculi. nū q̄a
nō raro accidit: ſ; frequent̄: ⁊ oī die. Ergo
nec ꝯuerſio Pauli: cum iuſtificatio ſua ſit
eiuſdē rōnis cū iuſtificatiōe alioꝝ impiorū.
¶ In oppo. ē qđ dr̄ in legenda ſanctorū.
¶ Rn̄deo dicēdū ꝙ cōuerſio Pauli fuit
miraculoſa. Uñ hac rōne poti⁹ eius q̄ʒ alio
rū ſctoꝝ cōuerſio celebrat̄. Uñ miraculoſa
dr̄ fuiſſe rōne efficientis. rōe diſponētis: et
patiētis. rōne efficientis. ſ. xp̄i: q ipſuʒ taʒ ſu-
bito immutauit. Magnū qdē ⁊ mirabile: ꝙ
in actu peccādi exiſtētē ⁊ in ꝓpoſito ꝓſeqn
di vt ā act. ix. dicit̄ Paul⁹ adhuc ſpirans
minaꝝ ⁊ cedis ⁊c. dignatus eſt ſubito immu
tare. Uñ cōtinue immutat⁹ rn̄dit deo. qd me
vis facere. Scđo idē rōne diſponētis. ſ. lu
cis: q ipſum ad ꝯuerſionē diſpoſuit. De q̄
dr̄: ꝙ ſubitū circūfulſit eū lux de celo. Fuit
qdem lux ſubita: vt audacē terreret. Fuit im-
menſa: vt ſupbū ad ima humilitatis ꝓſterne
ret. Fuit celica: vt carnalē eius itelligētiā in
celeſtē immutaret. Tertio fuit miraculoſa rō-
ne ipſius Pauli: in quo facta eſt cōuerſio.
q ſubito excecatus ⁊ proſtratus eſt: ⁊ immuta
tus eſt: vt dicit Aug. Eliſus ſeuiēs: ⁊ factus
eſt credēs. Eliſus eſt lupus: ⁊ factus ē agn⁹.
Eliſus ē pſecutor: ⁊ factus ē predicator. Eli
ſus eſt filius pditiōis: ⁊ factus ē vas electio
nis. ¶ Ad rōneʒ in oppo. rn̄detur negādo
ꝯñam. Et rō eſt: ꝙ cōuerſio nō tm̄ dicit iu-
ſtificationē: ſed etiā includit ea: qbus indu-
ctus eſt ad iuſtificationem: que vt viſum eſt
ſunt miraculoſa.

¶ In feſto purificationis eſt euāgeliuʒ. In
illo tp̄e poſtq̄ʒ īpleti ſunt dies purgationis.
Luce. ij. Circa qđ p̄nt diſputari. ſe. q.
¶ Primo: vtrū ꝯuenient̄ Chriſtus in tem
plo fuit oblatus. ¶ Scđo: vtrum ꝯueniēter
beata Maria mater dei purgāda ad tem-
plum acceſſit.

A D primā. q. ſic ꝓceditur. Et
videt̄ ꝙ xp̄s nō cōuenienter
fuerit oblat⁹ i tēplo. ¶ Pri
mo ſic. Dicit̄ enim. Exo. xiij.
Sanctifica mihi oē primoge
nitū: quod aperit vuluā in filijs iſrael: Sed
xp̄s exiuit d̄ clauſo virginis vtero: ⁊ ita ma
tris vuluā nō aperuit. Ergo ex hac lege nō
debuit in tēplo offerri. ¶ Scđo ſic. Illud
qđ eſt ſemp̄ p̄ns alicui: nō pōt ei p̄ntari. Sʒ
xp̄s humanitas fuit deo maxime p̄ns. vtpo
te ei ſemp̄ cōiūcta in vnitate pſone: ergo nō
oportuit ꝙ coraʒ dn̄o ſiſteretur. ¶ Tertio.
Chriſtus ē hoſtia pncipalis: ad quā oēs ho
ſtie veteris legis referuntur ſicut figura ad
veritatē: Sʒ hoſtie nō dʒ eſſe alia hoſtia: Er
go nō fuit cōueniēs: vt ꝓ xp̄o alia hoſtia of
ferretur. ¶ Quarto inter legales hoſtias
p̄cipue fuit agnus: q erat in lege ſacrificiuʒ:
vt habet̄ Numeri. xxviij. Uñ ⁊ xp̄s dicit̄
agnus Io. i. Ecce agnus dei. Magis ergo
fuit cōueniēs: ꝙ ꝓ xp̄o offerret̄ agnus: q̄ʒ
par turturꝝ: vel duo pulli columbaꝝ. ¶ In
oppo. eſt euāgeliū p̄ns. ¶ Rn̄deo dicēdūʒ
ꝙ xp̄s voluit ſub lege fieri: vt eos qui ſub

lege erant redimeret. Et iuſtificatio legis in ſuis mēbris ſpūaliter impleretur. De prole aūt nata: duplex preceptū in lege traditur. Unū quidē generale: quātū ad oēs: vt. ſ. cōpletis diebus purificationis matris offerretur ſacrificiū ꝓ filio: ſiue pro filia: vt habet Leui. xij. Et hoc quidē ſacrificiū erat: ⁊ ad expiationē peccati: in quo ꝓles erat concepta: ⁊ nata: ⁊ etiā ad cōſecrationē quādā ipſius. quia tunc pmo pñtabat in tēplo. Et iō aliud offerebat in holocauſtū: ⁊ aliud pro pctō. Aliud autē preceptū erat ſpāle in lege de primogenitis: tā in hoibus q̄ȝ in iumentis. Sibi eni dño deputauerat oē primogenitū in iſrael. ꝓ eo: q̄ ad liberationē populi iſrael pcuſſerat primogenita egipti: ab homine vſq̄ȝ ad pecus. pmogenitis filioꝝ iſrael reſeruatis. Et hoc mandatū ponit. Exo. xiij. in quo etiā pfigurabat xp̄s: qui eſt primogenitus in multis fratribus vt dr̄. Ro. viij. Quia igitur xp̄s ex muliere natus erat pmogenit⁹: ⁊ voluit fieri ſub lege: hec duo. Lucas circa eū fuiſſe obſ̄uata oñdit. ¶ Ad rōnes. ¶ In oppo. ¶ Ad pmā rūdet negādo pñā. Et rō eſt: q: licȝ ex lege nō teneretur: voluit tñ ex humilitate legalia ſeruare: licȝ nō teneretur. ¶ Ad ſecundā rñdetur negando pñam. Et rō eſt: q: ſicut filius dei nō ꝓpter ſe ipſum factus eſt homo: ⁊ circūciſus in carne: ſȝ vt nos p gratiam faceret deos: ⁊ vt ſpūaliter circūcidamur: ſic ꝓpt nos ſiſtitur dño vt diſcamus pñtare nos ipſos. Et hoc poſt circūciſionē eius factū ē: vt oſtēdat neminem niſi circūciſum vitijs: dignū eſſe diuinis cōſpectibus. ¶ Ad tertiā rñdetur negādo pñā. Et rō eſt: q: xp̄s propter hoc ipſum voluit hoſtias legales ꝓ ſe offerri: q erat vera hoſtia: vt figura veritati cōiungeret. ⁊ per veritatē figura approbaret: ↄtra illos q dñm legis negant a xp̄o fuiſſe in euāgelio pdicatū. Nō eni putandū eſt: vt Origi. dicit: q filiū ſuū bonus deus ſub lege inimici fecerit. quam ipſe nō dederat. ¶ Ad quartā rūdetur negādo pñā. Et rō eſt: q: Leui. xij. precipit: vt qui poſſent agnū ꝓ filio aut filia ſimul: ⁊ turturē ſiue columbā offerrēt. Qui vero nō ſufficerēt ad offerendū agnū: duos turtures: aut duos colūbe pullos offerrēt. Dñs ergo qui cum diues eēt: ꝓpter nos egenus factus eſt: vt illius iopia diuites eſſem⁹: vt dr̄. ij. Cor. viij. per ſe pauperū hoſtiā voluit offerri: ſicut ⁊ in ipſa natiuitate pannis inuolui: ⁊ reclinari in pſepio. Nihilominus tñ huiuſmodi aues figure congruūt. Turtur. n. q: auis loquax: predicationē ⁊ cōfeſſionē fidei ſignificat. Quia vero eſt aial caſtum ſignificat caſtitatē. Quia vero eſt animal ſolitariū: ſignificat ↄtemplationē. Colūba vero ē animal manſuetū ⁊ ſimplex. manſuetudinē ⁊ ſimplicitatē ſignificās. Eſt aūt aīal gregale: vñ ſignificat vitam actiuā. Et ideo huius hoſtia ſignificabat pfectionē Chriſti: ⁊ mēbrorū eius. Utrūq̄ȝ aūt animal propter conſuetudinē gemendi pſentes ſanctoꝝ gemit⁹ deſignat. Sed turtur que ē ſolitaria ſignificat orationū lachrimas. Colūba vero q eſt gregalis: ſignificat publicas orationes eccleſie. Utrūq̄ȝ autē animal duplicatū offertur: vt ſanctitas ſit nō ſolū in aīa: ſȝ etiā in corpore.

Ad ſcdm. q. ſic pcedit. Et videtur: q beata Maria non purgāda ad tēplū acceſſerit. ¶ Primo ſic. Purgatio. n. nō videt eſſe niſi ab immūditia: Sȝ in beata virgine nulla fuit immunditia: vt ex ſupradictis pȝ. Ergo nō debuit vt purganda ad templū accedere. ¶ Secūdo ſic. Leui. xij. dicit Mulier ſi ſuſcepto ſemine peperit maſculū: immunda erit ſeptē diebus. Et ideo ei pcipit: q nō ingrediat ſanctuariū donec ipleant dies purgatiōis ei⁹. Sȝ beata virgo peperit maſculū ſine virili ſemine. Ergo nō debuit venire ad templū purganda. ¶ Tertio ſic. Purgatio ab immūditia nō fit niſi per gratiā: Sȝ ſacramēta veteris legis gratiam nō cōferebāt: ſȝ ipſa pri⁹ ſecum graue actorem habebat. Non ergo ↄueniens fuit: vt beata virgo ad tēplū purganda veniret. ¶ In oppo. eſt euangelium

pño. ℂ Rñdeo dicendū: ꝙ ꝯuenient̄er bea
ta Maria venit purganda in templū poſt
partum filij ſui. patet ꝯcluſio: q: ſicut pleni
tudo gratie a xpo deriuatur in matrē. ita ꝺ
cuit vt mater humilitati filij conformaret.
Humilibus enim deus dat gratiā: vt dicit
Ja. iiij. ⁊. xvi. Sicut chriſtꝰ lꝫ legi nō eēt ob
noxius: voluit tamē circūciſionem: ⁊ alia le
gis onera ſubire: ad demonſtrandū humili
tatis exemplū: ⁊ vt approbaret legem: et vt
occaſionē iudeis tolleret: ꝓpter eaſdem ra
tiōes voluit ⁊ matrem ſuā implere legis ob
ſeruātias: qbus tñ nō erat obnoxia. ℂ Ad
rōes i oppo. ℂ Ad primā rñdet negando
ꝯñam. Et rō eſt: q: q̄ꝫuis beata virgo nullā
haberet immūditiam. voluit tñ purgatiōis
obſeruantiam implere: nō propter indigen
tiā: ſꝫ propter legis preceptū. Et ideo ſigni
ter euangeliſta dicit. ꝙ cōpleti ſunt dies pur
gationis eius: ſm̄ legē. Ipſa eni ſm̄ ſe pur
gatione non indigebat. ℂ Ad ſcđam rñde
tur negando ꝯñam. Et ratio eſt: q: lꝫ beata
virgo nō obligaretur ad aliud preceptū: vo
lūtarie tñ voluit illud obſeruare rationibꝰ
dictis. ℂ Ad tertiā rñdetur negādo ꝯñā.
Et ratio eſt: q: iſta purgatio legalis nō erat
ab aliqua immunditia culpe: ſꝫ quadā immun
ditia irregularitatis cuiuſdā.

ℂ In feſto beate Agathe eſt euāgeliū. Si
mile eſt regnū celorū ⁊c. Mat. xiij. Circa
quod poſſunt diſputari ſeq.

P Rimo: virū btā agatha ꝓ emē
da margarita celeſtis glorie: pru
dēter egit: dando oia: q̄ habuit.
Et videt ꝙ nō. ℂ Beata Aga
tha videtur in hoc cōmiſiſſe ſymoniā. Er
go nō prudenter egit. Cōſequētia eſt bona.
Añs probat. Symonia eſt voluntas emen
di vel vendendi aliquod ſpirituale: vel ſpiri
tuali annexum: Sed nihil magis ſpirituale
q̄ꝫ margarita celeſtis glorie: ergo ⁊c. ℂ Se
cūdo. Sicut vendere carius rem q̄ꝫ valeat
ita emere rem vilius q̄ꝫ valeat: eſt iniuſtū:
⁊ per ꝯſequens illicitum: q: tollitur iuſtitie
equalitas. Sꝫ oia q̄ beata Agatha offerre
potuit: nō valēt ita multū: q̄ꝫ margarita ce
leſtis: q: vt ait Apoſtolus: nō ſunt cōdigne
paſſiones huius temporis: nec aliqua bona
noſtra: vel opera ad futurā gloriā: que reue
labitur: ergo prudēter nō egit. ℂ In oppo
ſitum eſt euangeliū: in quo commendatur
ita faciens. ℂ Reſpondeo dicendū: ꝙ bea
ta Agatha prudentiſſime egit: dare omnia:
que habuit: contemplatione celeſtis marga
rite: cōſiderata magnitudine precij rei: quā
emit: que incomprehenſibilis eſt. Dicit eni
Macrobius in vna epiſtola. prudentia eſt
mundum iſtum ⁊ omnia que in eo ſunt: di
uinorum contemplatione deſpicere: ⁊ om
nem animi cogitationem in ſolam diuinam
dirigere. et Bernardus in vna epiſtola ad
Romanum. In hac vita q̄ꝫdiu durat: com
para tibi illam: que ſemper durat: dum vi
uis in carne: morere mundo: vt poſt morte
carnis viuere incipias. Nam vt ait Augu
ſtinus libro de li. ar. tanta eſt pulchritudo: tā
ta eſt iocunditas lucis eterne: hoc eſt incom
mutabilis veritas: atqꝫ ſapientie: vt etiā ſi
nō liceret in ea amplius manere: q̄ꝫ vnius
diei hora: propter hoc ſolum innumerabi
les anni huius vite pleni delicijs: ⁊ circū
fluentia temporalium bonorum: recte meri
toqꝫ contemnerentur. ℂ Ad rationes i op
poſitum. ℂ Ad primam reſpondetur negā
do antecedens. Ad probationem reſponde
tur: ꝙ margarita celeſtis: ſiue regnum celo
rum dicitur emi: dum quis dat id: quod ha
bet propter deū: large ſumpto nomine em
ptionis: ſm̄ ꝙ accipitur pro merito. quod
tamen non pertingit ad perfectam rationē
emptionis. Tum quia ſicut dictum eſt: non
ſunt condigne paſſiones huius temporis:
nec aliqua noſtra bona: vel opera ad futu
ram gloriam: que reuelabitur in nobis: vt
dicitur ad Ro. viij. Tum quia meritum nō
ſiſtit principaliter in exteriori bono: vel actu
vel paſſiōe: ſed in interiori affectu. Et ideo
non eſt hic ſymonia. ℂ Ad ſecundam pa
tet rñſio ex dictis: q: hic non ē ꝓpria rō em
ptiōis: vbi dēat ſuari eq̄litas iuſtitie. pterea

ratio non pcedit:qꝛ datur:licet non equa-
lens q̃ztum peritis qui vēdit. Chriſtus aūt
habēs hanc margaritā celeſtē:cū ſit ptioſa:
nō petit a nobis:niſi q̄ẑtū ſoluere poſſimꝰ.
Unde Aug. in pſona dei loquens ait. Ue-
nale habeo:qd ē regnū celop:quo emitur
paupertate regnū. dolore gaudiū:labore re
quies. ignominia glia. morte vita. Cū ergo
btā Agatha ita negociata ſit:vt dederit oia
ſua deo: facultates pauperibꝰ pp̄ter xp̄m
diſtribuēdo. corpus aūt ſuū letanter pp̄ter
fidē xp̄i tormētis exhibēdo:vſq3 ad mortē.
Et ideo iuſte meruit margaritā celeſtis glo-
rie. De eius glioſo martirio. dr ſicut eiꝰ hi
ſtoria. Agatha letiſſime ꝛ gliãter ibat ad
carceres. ꝛ quaſi ad epulas inuitata. agonē
ſuū dño precibus cōmendabat. Item dice
bat Quintiano. Niſi diligenter pceceris
corpꝰ meū a carnificibus attractari:nō pōt
anima mea in paradiſum cum palma intra
re martyrij.

¶ In cathedra ſ. Petri eſt euāgeliū.
Uenit ieſus in partes ꝛc. Mat. xvj. Cir-
ca quod poſſunt diſ. ſe. q.

¶ Primo:vtrū ꝯfeſſio illa Petri de xp̄o.
tu es filius dei viui primo audita eſt ab ore
Petri.

¶ Secundo:vtrum xp̄s ꝯfeſſionem illam
Petri conuenienter remunerauit dicēdo:
tu es Petrus ꝛc.

¶ Tertio:vtr̄ ſedes Petri poſſet de Ro
ma trāſferri ad aliam prouinciam.

AD primā. q. ſic pceditur. Et
vr:q illa ꝯfeſſio:qua Pe-
trus ꝯfeſſus eſt xp̄m filium
dei viui fuerit p̄mitus audi-
ta ab alijs:q̄ȝ ab ore Petri
¶ Primo pȝ Jo. j. vbi Nathanael inq̄t xp̄o
Rabi tu es filius dei. tu rex iſrael. Ergo
Petrus nō fuit primus q pfiterē xp̄m fi
lium dei. ¶ Secundo Math. viij. legr:q
demones exeūtes de hoībus dixerūt xp̄o.
Quid nobis:ꝛ tibi ieſu fili dei? ¶ Tertio
arguit ſic. Si diſcipuli ante non habebant
fidē:q xp̄s eſſet filius dei naturalis:nō hoc
fuiſſet neceſſariū credere:quomodo mitte
bat eos predicandū? Sed hoc nō videt di
cendū. Ergo ante ꝯfeſſionē Petri iā cre-
debant diſcipuli xp̄m filiū dei naturalem.
¶ In oppo. arguit ex p̄nti euāgelio: i quo
btūs dr Petrus:ex tali ꝯfeſſione facta:de
qua non diceret btūs: ſi primitus ab alijs
fuiſſet audita. Talis. n. ꝯfeſſio erat beatitu-
dine digna. ¶ Rñdeo dōm iuxta Criſo. ꝛ
Orige. qui vniformiter videt loqui i hac
q̄one:q iſta ꝯcluſio de xp̄o:q eſſet filꝰ dei
naturalis:fuit a Petro p̄mitus audita. Et
ideo dr ei. Btūs es. q. ſ. ꝯfeſſio vere fidei
ducit ad beatitudinē. ¶ Ad rōnes in opp.
¶ Ad pimā dōm:q Nathanael nō habu
it cognitionē de diuinitate xp̄i:nec ꝯfeſſus
ē in illis vbis xp̄ȝ eſſe filiū dei naturalē:ſȝ
adoptiuū. Unde Criſo. reſpōdēs ad que-
ſtionē ait. Nathanael nō fuit beatificatus a
xp̄o:ſicut Petrus:cū eadē verba habue-
rit:que petrus. dicit ſic vt deducit ſanctus
Tho. ſup Jo. q licet eadē verba ꝛ Natha
nael:ꝛ Petrus ptulerint:nō tñ fuit vna in
tentio vtriuſq3. Petrus qdem ꝯfeſſus eſt
xp̄m eſſe filiū dei verū:ꝛ naturalē. ſ. hīc cēt
homo:q tñ eſſet verus deus. Hic autē. ſ.
Nathanael ꝯfeſſus ē eū eſſe filiū dei per
adoptionē. ſm illō Pſ. Ego dixi dij eſtis:
ꝛ filij ꝛc. Et hoc pȝ p verba ſequentia. Qz
ſi intellexiſſet eum eſſe filiū per naturā. nō
dixiſſet tu es rex iſrael ſolū:ſed totius mū-
di. Hoc ēt pȝ:q ad fidē petri xp̄s nihil ad-
dit:quaſi pfectā exiſtentē:ſed ecclīam dixit
ſc̄m in ꝯfeſſiōe illius fabricandā eſſe. Sȝ Na
thanael q̄ſi in maiori p̄te ſue ꝯfeſſiōis defi
cientē eleuat ad maiora. Unde dicit maio-
ra videbis. ¶ Ad ſecundam reſpondetur:
vt dicit Nicolaus de lyra:q illi demones
magis ex piectura:q̄ȝ ex certitudine dixe-
runt. q demon ille:q tētauit xp̄m in deſer-
to:erat acutioris igenij. ꝛ tñ nō potuit ſcire
pcertitudinē:vtrū ieſus eēt:ille qui erat p
miſſus ad ſalutē mūdi: ꝛ deiectionē diabo
li. ¶ Ad tertiā rñdet:q a principio non
predicabant eū eſſe xp̄m:ſed penitentiam

prędicabant: Jtē pōt eſſe: ꝙ predicabant chriſtum ſed non eſſe filiū dei. q: tunc pfectam de hoc notitiam non habebant. cum nondū eſſent capaces ēt recipere doctrinā reuelandam a patre celeſti: vſqꝫ ad tempus illud: quo petro reuelata eſt. Nec. n. poſtea ante reſurrectionem: diſcipuli predicauerūt populo: ꝙ chriſtus eſſet filius dei. Unde dic Mat. xvj. mādauit chriſtus eis: ꝙ nemini dicerent: ꝙ ipſe eſſet chriſtus: ne vulgares hoīes qui viderēt eū pati tam ignominioſe: ſcandalizarent de eoꝝ pdicatione: vt dicit Nicolaus de lyra. Sed poſtq̄ꝫ reſurrexit a mortuis: habita perfecta victoria mortis: voluit publice pdicari.

a Secūdum. q. ſic pcedit. Et videtur: ꝙ chriſtus non conuenienter confeſſionem petri remunerauit. d. tu es petrus: ⁊ ſupra ⁊c. ⁊ tibi dabo claues ⁊c. ¶ Primo ſic. Nemo remuneratur conuenienter in rebus: q libi nō ꝯueniūt. Sed eē fundamētū ecclie non ꝯuenit hoī puro: ſed ſoli chriſto. Unī apoſtolus. j. Cor. iij. fundamētū aliud nemo poteſt ponere: preter id qđ poſitū ē: qđ ē xps Ergo ⁊c. ¶ Scđo ſic. Clauis ē ad apiēdū vel claudēdū. Sed hoc ē ſolius xpi: q aperit: ⁊ nemo claudit. ⁊ claudit ⁊ nemo apit. Apo. iij. Ergo petrus nō ſuſcipit a chriſto claues claudendi ⁊ apiendi. ¶ Tertio ſic. Peccatū nō remittit niſi per ſpm̄ ſanctū. Sed nō ē ꝯmiſſum petro: q: hoc nō ē alicuius hoīs. Ergo nec ei fuit ptās cōmiſſa remittēdi pcā. ¶ In oppo. ē euāgeliū preſens. in quo dominus ait petro. Beatus es Simon bariona: q: caro ⁊ ſanguis. i. hō mortalis nō reuelauit tibi. ſed ⁊c. ⁊ ego dico ⁊c. q: tu es ⁊c. Qđ verbum deſcribens Criſo. dicit. Uide qualiter xps reducit petrū ad excelſaꝫ de ipſo itelligētiā. Illa eniꝫ ſe ei doctuꝝ pmittit: q ſunt ppria ſoliꝰ dei ſ. pcā ſoluere. ⁊ eccliam imutabilē facere: iter tot pſecutiōes: ⁊ tētationū pcellas. Unde ei plenaria ptās data ē ſup totā eccliaꝫ. Cuius fūdamētū ꝯſtituit a xpo poſt ipſuꝫ.

Qđ colligit ex quatuor. ſ. ex ſingulari commiſſiōe. q: cōmiſit ei dñs tria ſingulariter. Primo auctoritatē clauiū regni celoꝝ: vt i euāgelio pſenti. Scđo paſturā ouiū Jo. vlti. Paſce oues meas. Tertio ꝯſolationem inferioꝝ. Luc. xxij. Tu aliquādo ꝯuerſus cōfirma fratres tuos. Scđo paꝫ ex ſingulari appellatiōe. Et hoc tripliciter. Primo appellat ipſuꝫ caput. Tu vocaberis cephas. i. caput. Cephalim. n. grece idē ē: ꝙ caput latine. Scđo q: appellauit ipſum ecclie fūdamentū: vt in pſenti euāgelio. Sup hāc petrā edificabo eccliam meā. Qđ verbū tractans Aug. in quodā ſermone: q legit hodie. Petrū itaqꝫ fundamētū ecclie noiauit: ⁊ iđ digne hoc fundamētū ecclia colit. ſup qđ eccliaſtici edificii altitudo ꝯſurgit. Tertio q: appellauit eū beatū: vt in euāgelio pſenti. Btūs es Simon bariona. i. filius Joānis: q: caro ⁊ ſanguis non reuelauit tibi. Tertio pꝫ ex ſingulari reſpōſione. Petrus ꝯueniēter ſemp reſpōdebat primꝰ iter apoſtolos. Et hoc tripliciter. Primo i fidei ꝯcluſiōe. Unde Mat. xvj. in pñti euāgelio cū xps peteret a diſcipulis quē dicūt hoīes eē filiū hoīs. Reſpōdit petrus p ſe ⁊ oibꝰ Tu es xps filius dei viui. Scđo in dimiſſiōe peccatoꝝ. Mat. xviij. Si peccauerit in te frater tuus ⁊c. ⁊ reſpōdit petrus. Quotiēs peccauerit in me frater meus: dimittā ei: ⁊c. Tertio in diſcipuloꝝ ſepatiōe. Jo. vj. Nūqd ⁊ vos vultis abire. Reſpōdit ei petrus. Ad quē ibimus. Uerba vite habes. Quarto pꝫ ēt plenitudo q̄ ꝯceſſa fuerit petro ex ſingulari ſignoꝝ oſtēſiōe: q: multa ſigna oſtēdit ei dominꝰ: ꝙ ipe eēt caput apoſtoloꝝ. Primo in pedū ablutiōe: q: vt dic Aug. ante quē nō pceſſit aliꝰ. Scđo in maris piſcatiōe: q: alijs aplis dixit laxate retia. ſꝫ petro dixit duc in altū tanqꝫ capiti. Tertio in ſingulari oratiōe: q: ſpāliter rogauit p fide petri. Luc. xxij. Ego p te oraui: vt nō deficiat fides tua. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rñdetur: ꝙ aliquo modo bene ꝯuenit petro eē fundamentū ecclie. Nā non ſo

ſum ipſe:ſed ēt alij apli dicunt fundamen-
ta. ſm illud Apo. xxj. Murus ciuitatis ha
bēs fundamēta. xij. ⁊ in ipſis. xij. noīa apo-
ſtoloꝝ. Pro quo notādū iuxta ſcm̄ Tho. ſu
p eodē loco: ꝙ duplex ē fundamētū. Unū
quidem qḋ p ſe hȝ ſoliditatē. ſicut rupes aliq̄:
ſupra quā edificiū ꝯſtituit. Et huic funda-
mēto xp̄s cōparat: ⁊ loqtur apoſtolus hic.
Ipſe. n. ē petra. De qua dr̄ Mat. vij. Fun
data. n. erat ſupra firmā petrā. Aliud aūt ē
fundamētū: qḋ hȝ ſoliditatē nō ex ſe: ſed ex
alio ſolido ſubiecto. ſicē lapidea: cui p̄mo ſu-
pponūt petre. Et hoc mō apoſtoli dicunt
eē fundamētū ecclie. q: ipſi p̄mo ſupedifi-
cati ſūt xp̄o: p fidē ⁊ caritatē. Uñ dicit ad
Ephe. ij. Supedificati ſup fūdamētū apoſto
loꝝ ⁊ ꝓphetaꝝ ⁊c̄. Inter apoſtolos vō ſin
gulari⁹ Petrus. tū q: ipſe p̄mus fuit ꝯfeſ-
ſor huiōi fidei: ſupra quā ecclia fundata eſt.
Tū ſcḋo. q: q̄ꝫtū ad ptātē iuriſdictiōis ec-
cleſie: put ſtructura ecclie ſurgit ſm diuer
ſos gradus ipſius ptātis. ſic petrus eſt iſte:
ſup quē ipſe xp̄s poſt ſe fundauit eccleſiam
dādo ſibi claues ecclie. faciēs eū ſolū gene
ralē vicariū ſup totā eccleſiā: ⁊ ſup oēs ec-
cleſiaſticos gradus in ecclia ꝯſtentos. Et ſic
ecclia nō ē fūdata ſuper alios apoſtolos: q:
tota ptās ecclie fuit petro collata. nec hȝ ec
cleſia aliq̄ꝫ ptātē iuriſdictiōis: niſi quā xp̄s
petro ꝯceſſit. ¶ Ad ſcḋaꝫ rñdetur: ꝙ lꝫ ſo
lus dei ſit ꝓpria auctoritate abſoluere: fuit
tn̄ petri ⁊ eoꝝ qbus cū eo claues dedit: ſi-
cut miniſtroꝝ: diſpenſatoꝝ miniſtroꝝ dei.
Et ad auctoritatē īductā. rñ dr̄: q: nō ē ad
ꝓpoſitū: q: ibi loquit̄ ḋ clauſiōe: q̄ xp̄s clau
ſit lymbū: ne aliqs vltra in illū deſcendat.
Et de aptiōe: q̄ p̄adiſum aperuit: remoto i
pedimēto nature p ſuā paſſionē. Hoc. n. ſo
lus erat xp̄i: q humani generis ſolus redē
ptor fuit. ¶ Ad tertiā rñdetur: ꝙ illa rō hñ
ꝓbat: ꝙ directe ad remiſſioneꝫ culpe ptās
clauiū nō opatur: ſed bene diſpoſitiue.

De tertiaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ
a cathedra ſiue ſedes petri ſic fuit
tráſlata de Anthiochia Romā

ita poſſit tranſferri ad aliam regioneꝫ: ⁊ vr
bem. ¶ Primo ſic. Petrus non fuit mi-
noris ptātis poſt trāſlationē in Romā q̄ꝫ
ante. Ergo eque potuit ſucceſſor eius q eſt
equalis ptātis tranſferre de Roma ad ali
am regionem ſicut ante. ¶ Scḋo ſic. Pa-
pa eſt epūs vniuerſalis ecclie: q per vrbem
effundit. Ergo in qualibet regiōe pōt ſuaꝫ
cathedrā iſtituere. Conſequētia vr̄ bona.
¶ Tertio. ſic. Papa ꝓpter plenitudinem
ptātis nō magis coarctat̄ tpe: vna ꝙ poſſit
plus vno tpe q̄ꝫ alio. ⁊ plus vno loco q̄ꝫ
alio loco. Ergo nō magis tenet̄ reſidere in
vno loco q̄ꝫ in alio. ¶ In oppo. arguit̄ ſic.
Id: qḋ iſtitutū ē auctoritate diuina: ⁊ iſpira-
tione diuina: nō ē tutū nec ꝯueniēs p ſum
mū pōtificē mutari: aut aliter ordinari. Sꝫ
ſedes aplica auctoritate dn̄i fuit trāſlata in
Romā. Ergo vr̄: ꝙ ſine expreſſa auctorita
te dei: nō poſſit p ſūmū pōtificē trāſferri in
aliā regionē. ¶ Rñdeo dicēdū: ꝙ hic nō q̄-
rimus de ptāte abſolute: qd poſſet fieri: q:
certū ē: ꝙ rōnalib⁹ cauſis occurrentib⁹ poſ-
ſet trāſferri in aliā religionē. ſed de ꝯueniē
tia ſiue de ꝯgruitate. ⁊ tūc vr̄ nobis ꝙ non
poſſet. Et hoc multiplici rōne. Primo rōe
iā dicta in arguēdo. q: talis trāſlatio in Ro
mā fuit mādato ⁊ auctoritate dn̄i facta. Et
nō legit̄ hoc nec reuocatū nec mutatū. Uñ
vr̄ ꝙ trāſlatio huiōi ꝯueniēter fieri nō poſ
ſet. Scḋo ſic. Quod ē datuꝫ aplis petro ⁊
paulo ꝓ glia ⁊ magnitudine ſcitatis eoꝝ:
nō dꝫ p aliquos ſūmos pōtifices ſucceſſores
eis auferri: ſed magis cū oi reuerētia ⁊ de
uotiōe ꝯſeruari. Sꝫ dī. ij. q. vij. ꝙ nō ſine cā
factū putemus: ꝙ petrus ⁊ paulus vna die
⁊ eodē loco. ſ. vrbe Roma ſub vna ꝑſecu-
tiōe paſſi ſūt. q: dies elect⁹ ē eis ꝓ merito.
locus ꝓ glia: ⁊ ꝑcuſſio ꝓ virtute. Sic ergo
locus talis datus ē eis ꝓ glia. ſ. ꝙ Roma:
⁊ nō alibi martirio coronarent̄: nō eēt ꝯue
niēs: ꝙ ſedes petri alibi trāſferret̄. Tertio
ſic. Qḋ optima rōne iſtitutū ē: nulla cā vr̄
mutādū: aut variādū. Sed trāſlatio iſta de
Anthiochia in Romam fuit optima rōne

In feſto ſancti Mathie apoſtoli

acta: ꝑpter honorē fidei xpiane: ⁊ gliam apoſtolice ſedis: ⁊ eccliaſtici pncipatuſ. Vñ ij. q. vij. Bt in vrbe Roma petrus ⁊ paulus martiriū ptulerūt. q pncipatū ⁊ caput optinebat nationū. vt vbi erat caput ſuperſtitōis illic caput gſceret ſctatis. ⁊ vbi gētiū pnceps habitabat illic eccliarū pncipeſ morerenſ. ℂ Ad rōes in opp. ℂ Ad oēs ſufficit vna rñſio. ſ. ꝙ ve ꝯcludit de ptāte abſolute. ſed de ꝯueniētia ⁊ ꝯgruitate nō. Vel rñdeſ: ꝙ ptās pape circa hoc ē ipedita: q2 trāſlatio illa facta fuit auctoritate ⁊ p̄cepto dei. ita ꝙ ibi alius ſine iſpiratiōe diuina: ⁊ eius auctoritate nihil poſſet agere in contrarium.

ℂ In feſto Mathie apli eſt euangelium. Confiteor tibi pater celi ⁊c. Mat. xj. Circa quod poſſunt diſ. ſe. q.

ℂ Primo: vtꝫ btūs Mathias p virtutē humilitatis meruit: vt a patre celeſti reuelareſ: ſiue oñdereſ ad apoſtolatū aſſumēdus

ℂ Scdo: vtrū Mat. nouit. filium dei.

ℂ Tertio: vtrū melior ſit ſemper eligēdus ad dignitatem eccleſiaſticam.

a

Ad primā. q. ſic ꝓcediſ. Et vr ꝙ btūs Mathias p virtutē humilitatis nō meruerit vt a p̄re celeſti reuelareſ: ſiue oñderetur ad apoſtolatū aſſumēduſ. ℂ Primo ſic. Mathias ad apoſtolatū electus ē p ſortem. vt habeſ Act. i. Ergo nō p meritū humilitatꝭ. ℂ Scdo ſic. Meritū ꝯſiſtit in caritate. Ergo ſcūs Mathias nō p virtutē humilitatꝭ meruit vocari ad apoſtolatū. ℂ In oppo. vr euāgelium: vbi dicit. Confiteor tibi p̄r: q2 abſcōdiſti hec a ſapiētibus ⁊ prudētib9 ſ. ſupbis. ⁊ reuelaſti ea puulis. i. humilibus Prouer. xj. Vbi humilitas: ibi ſapientia. Mathias iterpretaſ humilis ⁊ paruulus. ℂ Rñō dōm ꝙ beatus Mathias meruit ꝓuehi ad apoſtolatū per virtutē humilitatis caritate formatē. Iob. xxij. Qui humiliatus fuerit: erit in glia. Et prouer. xv. Gloriā precedit humilitas. Et Luc. xiiij. Qui ſe humiliat: exaltabiſ. Et per multas alias virtutes: qbus plenus fuit. Erat. n. vt dr in hiſtoria ſua de illuſtri ꝓſapia ortūdus: q litteris traditus: oēm in breui: legis ⁊ ꝓphetaꝝ ſcientiā apprehendit. Laſciuiā quoqꝫ abhorens. puerilles annos moꝝ maturitate vincebat. Informabatur quoqꝫ anim9 eius ad virtutē: vt eſſet ad intelligentiā habilis. ad miſericordiā facilis. in ꝓſperis non elat9. in aduerſis conſtans. ⁊ intrepidus. Se agebat: vt quod ſenſu perceperat. opere cōpleret. Fuit in lege doctiſſimus. corpore mundus. aīo prudens. in ſoluendis qōnibus ſacre ſcripture correctus. in ꝯſilio prouidus. in ſerminatione expeditus. ℂ Ad rōnes in oppo. ℂ Ad primā rñdeſ negando ꝯñam Et rō ē: q2 ꝙ ſors ſuper eum caderet merito virtutum ſuaꝝ fuit. nec exemplo: vt ait. Hiero. Eſt ſortibus vtendum: q2 priuilegia paucorum cōmunē legem non faciūt. Preterea tūc temporis donec veritas eſſet propalata: licuit obſeruare ſortes: vt dicit Beda. Vera. n. hoſtia in paſſione fuit imolata ſcā in penthecoſten conſumata. Et ideo in electione Mathie ſortibus vſi ſunt: ne a lege diſcreparent: in qua ſummus ſacerdos ſorte querebatur. Poſt penthecoſten vero iam veritate propalata. ſeptē diaconos nō ſorte ſed diſcipuloꝝ electione: apoſtolorum ꝟo oratione: ⁊ manus ipoſitione: ordinati ſunt. Cuius aūt fuerunt huiōi ſortes: duo ſunt modi dicendi. Hiero. ⁊ Beda volunt ꝙ he ſortes tales fuerint: qles ille: quaꝝ in legē veteri creberrimus vſus erat. Dioni. aūt: q fuit pauli diſcipulus: irreligioſuꝫ exiſtimauit. hoc arbitrari: aſſerēs ſibi videri: ꝙ ſors illa nihil aliud fuerit: niſi qdā ſplendor ⁊ radius diuinitus ſuper Mathiam emiſſus. per quē ipſe oñdebaſ in aplm aſſumēdus. ℂ Ad ſcdā rñdeſ negādo ꝯñāꝫ Et rō ē: q2 licet caritas ſit pncipalis radix meriti. p alias tñ ꝟtutes meretur ſūt iformate caritate: qs mereſ. Unde Aug. libro de trinitate. Humilitatis paſſibus ad celi culmina aſcenditur: q2 deus excelſus nō ſupbia: ſed humilitate attingitur.

AD ſcd͂am. q. ſic ꝓceditur. Et videtꝛ: ꝙ ſctūs Mathias nō nouit filiū dei ex pñti euāgelio: vbi dicitꝛ: ꝙ nemo nouit filiū niſi pater. ¶ In oppo. arguitꝛ ꝙ ſctūs Mathias fuit pmo vnꝰ de lxxij. diſcipulis. Et ita nouit magiſtrū ſuū filiū dei incarnatū. Preterea factus apoſtolus ductus in ꝯſilio: facta longa diſputatiōe inter ſummū pontificē ipſuȝ alloquenteȝ: vt ipſum ipſe ꝑ legeȝ ac ꝓphetas: oñdebat manifeſte que de xp̄o erāt: ꝓteſtans ſe ſeruum eius: ⁊ in ipſuȝ credere. Et ita nouit eū. Preterea cū ſit beatꝰ iaȝ in pr̄ia poſitꝰ: ⁊ btitudo ſctōꝝ ꝯſiſtit in eius viſiōe: ſcḋm illud Jo. xvij. Hec eſt vita eterna vt cognoſcāt te ſolū verū deū: ⁊ quē miſiſti Jeſuȝ xp̄m: ergo multipliciter filiū dei nouit. ¶ Rn̄deo dicendum: ꝙ pōt diſtingui viſio ſiue cognitio dei. Una eſt nālis. q̄ hō per lumē nālis rōnis ex creaturis q̄ ſunt veſtigia q̄daȝ dei colegit cognitionē aliquā de deo. De qua dicit Apoſtolus ad Ro. i. Qḋ notū. i. qḋ cognoſcibile eſt de deo ab hoīe: per rōneȝ manifeſtū eſt illis. Dñs enim illis oſtendit. vno mō infundēdo eis lumen interius: per qḋ hō cognoſcit. ps. Emitte lucē tuā ⁊ veritatē tuā. Scḋo: ꝓponēdo ſue ſapiētie ſigna exterioꝛa. ſ. ſenſibiles creaturas. Eccle. i. Effudit illā. ſ. ſapiētiā ſup oīa opera eius. in quibus ſicut in quodā libꝛo dei cognitio legeretur. Unde ſeqtur. Inuiſibilia dei. ſ. vnitatē dei: bonitatē. ſapiētiā potētiā: ⁊ hmōi: per ea que facta ſunt. Sicut eni ars manifeſtatꝛ ꝑ opera artificis. ita ⁊ dei ſapiētia per creaturas. Sapiētie. xiij. Magnitudine eni ſpeciei creature: poterat coꝝ creatoꝛ videri. Scḋa cognitio ſiue viſio eſt coꝛ ꝑ q̄ habentꝛ mediāte lumine fidei i intellectu: q̄ excedūt oēm intellectū: ſȝ tñ habetꝛ ꝑ reuelationem diuinaȝ: factā ꝑ ſcripturā ſanctā: aut per predicationē xp̄i ⁊ apoſtoloꝝ ſuoꝝ: ſicut ſunt ꝙ deus ē trinus ⁊ vnꝰ. ꝙ ſit generatio eterna in diuinis. ⁊ ꝓceſſio ſpūs ſcti: ꝙ filꝰ dei fuerit incarnatꝰ. ꝙ ſit futurus iudex viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ: ⁊ reliq̄ fidei miſteria: q̄ vt dicit Apoſtolus. i. Coꝛ. i. Nobis reuelauit deꝰ ꝑ ſpiritū ſuū. Spūs eni oīa ſcrutatꝛ: ⁊ ꝓfunda dei. Et iſta viſio eſt cōis oibus fidelibꝰ. Tertia cognitio ſiue viſio: q̄ dicitꝛ beatifica. ſ. viſio dei per eſſentiā: ꝙ in ea ꝯſiſtit beatitudo oium ſctōꝝ: ſcḋm illud Jo. xvij. Hec eſt vita eterna: vt cognoſcāt. De q̄ dicit. Apoſtolus. i. Coꝛ. xiij. Uidemus autem nunc ꝑ ſpeculum: id eſt per creaturas. in enigmate: id eſt obſcuro: tunc videbimus prima facie ad faciē. Et. i. Jo. iij. Uidebimus eū ſicut ē. Et iſta ē cōmunis omnibus ſanctis. Quarta viſio dei dicitur viſio per compꝛehenſionem. et iſta ſola eſt diuinarū perſonaꝝ. De iſta dicit Joā. Deum nemo vidit vnq̄ȝ. Super quo verbo dicit Criſo. Necipſe celeſtes eſſentie: ipſi dico cherubin ⁊ ſeraphin ipſum: vt eſt: vnq̄ȝ videre potuerūt: ⁊ de tali viſione loquitꝛ in pſenti euāgelio. ¶ Tūc reſpondetur ad q̄ſtionem: ꝙ beatus Mathias: ⁊ alij beati viderunt filiū dei viſione beatifica: ⁊ primo in hac peregrinatiōe exiſtentes viderunt per fidem: non videt nec videbit viſione compꝛehenſiua filiū dei. qa deus infinitus eſt: ⁊ ita incompꝛehenſibilis ab intellectu finito. Omne enim: quod compꝛehendit aliquid: vel eſt maius: vel equale illi. Nullus autē intellectus creatus poteſt eſſe maioꝛ deo: nec equalis. Unde a nullo hoc modo creato intellectu ē viſibilis. Huiuſmodi enim viſio ſancte trinitatis pꝛopꝛia eſt. Nec eſt contra hoc quod dicitur in pꝛeſenti euangelio. ꝙ nemo nouit filiuȝ niſi pater: quia per li: niſi: nō excludit ſpiritus ſanctꝰ. Pꝛo quo notādū: ꝙ dictiōes excluſiue aliq̄n addunt noibꝰ diuinis eēntialibꝰ: aliq̄n ꝑſonalibus: ⁊ cū adiūguntꝛ ꝑſonalibꝰ: reſpectu termini eēntialis: nō excludūt id: qḋ idē ē in nā: ſȝ potiꝰ icludūt: ꝙ lȝ alia ſit pſona pris: alia filij: alia ſpūs ſcti: tamē iſti tres perſone ſunt vnꝰ deꝰ. ita ꝙ nec in deitate nec in eēntia hñt aliquā alienatē. Dictio aūt excluſiua ſolū excludit qḋ alietatē iportat. Notitia aūt abſolute ſūpta: eēntialitꝛ accipitꝛ: ⁊ idē

communio eſt tribus. Et ideo cum dicitur: ꝙ
nemo nouit filium niſi pater. per hanc di-
ſtinctionem excluſiuam niſi: ab hac noticia
non excluditur ſpūs ſanctus. ſed magis in
cluditur. Per hoc reſponſio ſit ad totum.

a D ſcđam .q. vtrum neceſſe ſit
ſemper eligere meliorē ad di-
gnitatem eccleſiaſticaꝫ: ſic proce-
ditur. Et videtur ꝙ ſic. ¶ Pri
mo electione Mathie. quia licet Joſeph eēt
bonus: vnde nominatur iuſtus. tñ Mathi
as qui erat melior: eſt electus. ¶ Secundo
ſic. Ex electione petri. Dominus enī Pe-
trum cui cōmiſſurus erat paſtorale officiū:
examinauit ſi ſe diligeret plus ceteris. Sed
ex hoc aliquis melior eſt: ꝙ deum plus dili
git. Ergo videtur: ꝙ ad dignitateꝫ eccleſia-
ſticaꝫ ſemper melior eſt eligendus. ¶ Ter
tio arguit ex illo Symachi pape. Viliſſi-
mus cōputandus eſt: niſi ſcīa ⁊ ſanctitatē ꝓ
cellat: qui eſt dignitate preſtātior. ¶ In op
po. eſt. Decretalis .d. ꝙ ſufficit eligere bo-
nū: nec oportet eligere meliorē. ¶ Rñdeo
dicēdū iuxta ſcīn Tho. ꝙ aliquis homo bo-
nus: vel melior altero. dr̄ dupliciter. Uno
modo ſimpliciter. Et ſic melior eſt: qui ē in
charitate perfectior. Alio modo ſm quid.
Et ſic dr̄ aliquis eſſe melior altero: vel ad
militiā: vel ad magiſteriū: vel ad plationē:
vel aliquid hmōi. qui non eſt melior ſimpli
cit. eo qđ in ſingulis officijs tā in ſpūalib⁹
ꝙ̄ꝫ tēporalibus requirūtur aliqua ꝑter bo-
nitatē moralē: ad hoc ꝙ aliquis ſit idone⁹
ad illud officiū exercendū. Dicendū ergo
⁊ ſit iſta prima concluſio. ꝙ oportet eligere
ad prelationē: vel ad quodcūqꝫ officiū ec-
cleſiaſticū. aliquē: qui ſit bonus ſimpliciter.
eo ꝙ per quodlibet pctm̄ mortale aliquis
redditur indignus ad quodlibet officium
ſpūale exequēdū. Unde dic̄ Diony. in epi
ſtola ad Dinopholū monachū loquēs de
ſacerdote: q nō eſt gratis illuminatus. Nō
eſt ſacerdos: ſed eſt inimicus doloſus delu-
ſor ſuiipſius: ⁊ lupus ꝯtra dominicū popu
lū pelle ouina armatus. Secūda concluſio.

Non opꝫ: ꝙ eligendus ſemper ſit melior
ſimpliciter. Pꝫ concluſio: quia poſſibile eſt:
ꝙ ille qui eſt perfectior in caritate deficiat
in multis: que requiruntur ad hoc: ꝙ ali-
quis ſit idoneus prelatus: que in alio: qui eſt
minoris caritatis inueniuntur: vt ſcia: indu-
ſtria: ⁊ potentia: ⁊ hmōi. Unde non oporꝫ
ſemper eligere meliorē ſimpliciter: ſed cuꝫ
qui ſit melior ad officiū. Tertia concluſio:
Si quis eligit eū: quē reputat minus idone
um ad tale officiū peccat. Pꝫ concluſio. quia
poteſt eſſe: ꝙ de duobus vnus preeligatur
niſi ꝓpter aliquid in ipſo conſideratū. Il-
lud aūt quod conſideratur in eo: qui min⁹
eſt idoneus ad hoc ꝙ magis idoneo prefe
ratur: eſt aliqua conditio indebite mouens.
vtpote familiaritas: vel cōſanguinitas: vel
aliquid hmōi. Non eniꝫ pōt eſſe conditio
ad idoneitatē pertinens: ex quo alter ſim-
pliciter melior reputat̄. Et ſic indebite mo
uet. Et in tali electione eſt acceptio perſōe:
que ſine peccato eſſe non poteſt. ¶ Ad rō
nes in oppo. ¶ Ad pmā rñdetur negan-
do conſequentiā: niſi intelligendo de melio
ri: vt dictum eſt. ¶ Ad ſecundam reſpon-
detur negando conſequentiā. Et rō ē: quia
Petrus non ſolū pre ceteris eminebat di
lectione diuina. ſed ēt erat idoneus ad gu-
bernandū ecclīam pre ceteris: ¶ Ad terti
am rñdetur: ꝙ auctoritas illa ē intelligēda
quantū ad ſtudiū illius: qui eſt in dignitate
conſtitutus. Debet enī ad hoc intendere:
vt talē ſe exhibeat: vt ceteros ſcia: ⁊ ſancti
tate precellat. vt Grego. dicit in paſtoralib⁹
Non aūt ſibi imputandū eſt: ſi ante prela-
tionem excellentior non fuerit: vt ex hoc de
beat viliſſimus reputari.

¶ In feſto beati Thome de aquino aliqui
legunt euangelium. Uos eſtis ſal ⁊c̄. Cir-
ca quod poſſunt diſputari ſe .q.

¶ Primo: vtrum doctoribus aureola de
beatur in regno celorum.

¶ Secundo: vtrum predicator vel doctor
teneatur facere: quod dicitur ex preſenti
euangelio.

D primā. q. ſic ꝓcedit. Et videt q aureola nō debeatur doctoribus in regno celoꝝ: q: oē premiū qd in futuro hēbit: alicui actui virtutis rn̄detur. Sed ꝑdicare ꝛ docere nō ē actus alicuius v̄tutis. Ergo doctrine vel ꝑdicatiōi nō debeat aureola. ¶ Scdo ſic. Predicare: ex ſtudio ꝛ doctrina ꝓueniūt: ſed ea que premiant in futuro. nō ſunt acq̄ſita p humanū ſtudiū: q: naturalibus ꝛ acq̄ſitis nō meremur. Ergo ꝑ doctrina ꝛ ꝑdicatione nullus in futuro meret aureolā. ¶ Tertio. Exaltatio in futuro rn̄det humilitati pn̄ti: q: q ſe humiliat: exaltabit. Sed ī docendo ꝛ ꝑdicando nō ē humilitatis. īmo magis ſupbie occaſio. Vn̄ glo. dicit Mat. iiij. q diabolus multos decepit honore magiſterij inflatos. ¶ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s. Qui fecerit ꝛ docuerit: hic magnus vocabit in regno celoꝝ. Scdo eſt illud: qd ſup illud ephe. vt ſciatis q̄ ſit eminens ꝛc̄. dicit glo. Quoddā excellentiū habebunt ſci doctores vltra id qd alij cōiter hēbunt. ¶ Rn̄ſio dōm: q ſicut p martiriū ꝛ v̄ginitatē aliqs pfectiſſimā victoriā optinet de carne ꝛ mūdo. ita ēt pfectiſſima contra diabolū optinet. qn̄ aliquis nō ſolū diabolo impugnāti nō cedit: ſed ēt eū repellit. Et n̄ ſolū a ſe: ſed ēt ab alijs. Hoc āt fit p ꝑdicationē ꝛ doctrinā. Et ideo ꝑdicationi ꝛ doctrine aureola debet. ſicut ꝛ virginitati ꝛ martirio. Nec ē dōm: vt quidā dicūt: q habeat tm̄ plātis: qbus cōpetit ex officio ꝑdicare ꝛ docere: ſed qbuſcūq3 hunc actum exercent. Prelatis aūt nō debet: q̄3uis habeant officiū ꝑdicandi: niſi actu doceant: ꝛ ꝑdicent. quia corona nō debet habitui: ſed actuali pugne: ſm illud. ij. Thi. ij. Nō coronabit: niſi q legitime certauerit. Notat aūt q tria requirūt ad hoc: q doctorib⁹ aureola debeat. Primū eſt: q ex pte doctrine q̄ docet. ſ. q ſit de ptinētibus ad ſalutē. p quā diabolus a cordibus hoīum expellat. ſicut qbuſdā ſpūalibus armis. De qbus dr̄. ij. Cori. x. Arma militie noſtre nō ſūt carnalia: ſed ſpūalia ꝛc̄. Scdo reqritur ex pte docentis: q actu doceat ꝛ ꝑdicet: vt dictum ē. Tertio reqrit ex pte finis. ſ. q doceat ꝛ ꝑdicet pncipaliter ad gliā3 dei. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primā rn̄det negando minorē. Dicimus. n. q ꝑdicare ꝛ docere ſunt actus alicuius virtutis. ſ. miſc̄o: dic: ꝛ inter ſpūales elemoſinas cōputat. ¶ Ad ſcdam rn̄det negādo ꝯñam. Et rō ē: q: q̄3uis facultas ꝑdicandi: ꝛ docēdi: qn̄q3 ex ſtudio ꝓueniant. tn̄ vſus doctrine ex volūtate ꝓcedit: que p caritatē īformat a deo infuſam: ꝛ ſic actus eius meritorius eē pōt. ¶ Ad tertiā rn̄detur negādo ꝯñam. Et rō ē: q: exaltatio in hac vita nō diminuet alteri⁹ vite ꝑmiū. niſi ei qui tali exaltatiōe ꝓpriā gloriam q̄rit. Qui aūt talē exaltationē in vtilitatem alioꝝ ꝯuertit ex ea ſibi mercedē acquirit.

D ſcdam. q. vtrū ꝑdicator vel doctor teneat facere qd dicit.

a

¶ Primo ꝓcedit ꝛ vr̄ q ſic ex pn̄ti euangelio. Qui fecerit ꝛ docuerit: hic magn⁹ ꝛc̄. Ergo vr̄: q q facit ꝯtrariū huiꝰ qd ꝑdicat: errat ꝛ peccat. ¶ Scdo ſic. Dic̄ Apls. j. Cor. ix. Caſtigo corp⁹ meū: ꝛ ī ſeruitutē redigo. ne forte cū alijs ꝑdicauerim: ipſe reprobus efficiar. Itē ad Ro. ij. dicit. Qui aliū doces: teipſm nō doces. ¶ Tertio ſic. Predicator euāgelij tenetur imitari formā ei⁹: q cōdidit euāgeliū. Sed ſaluator nr̄ ieſus faciebat: q̄ ꝑdicabat. Vn̄ de ipſo dr̄ Act. j. Cepit ieſus facere: ꝛ docere. Ergo vr̄: q ille q ꝑdicat euāgeliū vel docet: teneat facere qd ꝑdicat. ¶ In opp. ē q ꝑdicat aut docet pfectionē: q̄ tn̄ nō facit: ꝛ tn̄ nō diceret teneri. Vn̄ cū ſecularis ꝑdicat pfectionē religiōis: ꝛ pfectiōis. Ergo ꝑdicator vel doctor nō tenet ſemꝑ facere qd docet. ¶ Rn̄deo dōm iuxta Alexādrū de ales in tertio: ſub iſta ꝯcluſiōe. q qlibet tenet facere qd dicit: ſm qd aſſerit alijs teneri ad faciēdū qd dicit. Hoc iō qd aſſerit eē faciendū: vel aſſerit gnaliter: vel ſolū ſm ſtatum. Gnaliter: ſicut aſſerit de illis: q̄ ptinent ad ſtatū ſalutis: ſm ſtatū ſicut aſſerit de his: q̄ ptinēt ad ſtatū pfectiōis: vtpote religionis:

ad quam omnes non tenetur. Et ſic predicator non tenetur facere quod dicit. Patet ergo quod predicator ratione ſui officij non tenetur omnia facere que docet: aut predicat ad que alias non tenebatur. Si enim omnia facit que predicat: hoc perfectionis eſt non neceſſitatis. Si aliqua predicat ad que alias non tenebatur. ſed ſi ea que predicat ad que alias tenebatur ſicut ſunt precepta dei et eccleſie. et forte aliqua alia ad que forte voto tenebatur: ſic planum eſt quod ad iſta tenetur tentione neceſſitatis. Sed cum predicat ea ad que alias non tenebatur: non video rationem quare predicationis ratione ad illa teneatur tentione neceſſitatis. niſi in caſu. forte: ubi non ſeruaret: illa eſſet probabilis occaſio ſcandali in auditoribus: per quod poſſet preiudicium fieri veritati. ¶ Ad rationes in oppo. ¶ Ad auctoritates Apoſtoli dico: quod intelliguntur de illis: ad que prius tenebatur. ¶ Ad rationem de Chriſto quod predicator debet imitari formam illius qui predidit euangelium etc. reſpondetur: quod ſi hoc intelligatur neceſſarius: tunc verum eſt: quod quantum ad ea que ſunt neceſſaria ad ſalutem. ad alia autem non tenetur: niſi ratione ſcandali: loquendo de tentione neceſſitatis. Et tantum ad primus de iſta q.

¶ In feſto ſancti Gregorii poſſunt diſputari ſex q.

¶ Primo: utrum melius faciat qui conſentit electioni canonice de ſe facte: quam qui eam recuſat.

¶ Secundo: utrum precibus beati Grego. fuit liberatus Traianus de penis inferni.

¶ Tertio: utrum ſtat cum perfectione papatus: poſſidere quaſi proprias divitias: aut facultates terrenas.

a Ad primam. q. utrum melius faciat qui conſentit electioni canonice de ſe facte: quam qui eam recuſat. Et videtur quod melius faciat qui conſentit. Dicit enim Greg. xij. moralium. Prelatio cum percipitur non ex libidine amanda eſt. Sed quando aliquis per canonicam electionem epiſcopalem dignitatem adipiſcitur: non percipit eam ex libidine. Ergo debet eam amare: non ergo debet eam recuſare. ¶ In oppo. arguitur exemplo beati Grego. cuius feſtum hodie colitur. qui multipliciter electionem de ſe factam recuſavit.

¶ Reſpondeo dicendum. quod ille qui electioni canonice de ſe facte conſentit: conſiderare precipue debet: quid intendit. Si enim intendit aliquod temporale: puta honorem: divitias: exeuntere ſe a iugo religionis: aut aliquod huiuſmodi. manifeſtum eſt quod eſt prava intentio. Unde ponitur pro concluſione: quod melius faceret ſi non aſſentiret. Si autem intendit profectum eccleſie. ſic planum eſt: quod eſt recta intentio. Unde Aug. dicit. xix. de Ci. dei. In actione non amandus eſt honor: in hac vita ſive potentia. ſed opus ipſum: ſi recte atque utiliter fit: ut valeat ad ſalutem ſubditorum. Sed quia ad hoc opus maxime requiritur idoneitas: ad quod humana fragilitas ſecundum proprias vires ſufficiens non eſt. potest ergo aliquis laudabiliter conſiderans propter defectum ex humilitate: officium prelationis recuſare. ſicut Iere. dixit. Neſcio loqui: quia puer etc. Potest etiam laudabiliter conſentire ex caritate fruina: ut ſalutem proximorum procuret. ſicut Yſa. qui dixit. Ecce mitte me. Sed ſicut dicit Greg. in paſtorali. In utroque eſt ſubtiliter intuendum: quia et is qui recuſavit plene non reſtitit. et is qui mitti voluit ante ſe per altaris calculum purgatum viderit. Nec autem non purgatus adire quiſque ſacra miſteria audeat: aut quem ſuperna gratia eligit ſub humilitatis ſpecie ſuperne diſpoſitioni contradicat. Quia ergo valde difficile eſt purgatum ſic quemlibet agnoſcere prelationis officium: tutius declinatur. non tamen pertinaciter cum ad ſuſcipiendum hoc ſuperna voluntas agnoſcitur.

¶ Ad rationes in oppo. reſpondetur quod illud verbum Gregorii debet ſic intelligi. prelatio cum ex libidine non percipitur amanda eſt. ſed ita prelatio cum percipitur non eſt amanda ex libidine. ſubdit enim ſed ex longanimitate tolleranda.

a Ad ſecundam. q. ſic procedit. Et videtur quod Traianus precibus Greg. non fuerit ab inferno liberatus. ¶ Primo ſic. Dicit Dio. vij. eccle. Ierar. Summus ſacerdos pro immundis non erat. Et in hoc averteretur a divino ordine. Et Commentator ibidem dicit: quod pro peccatoribus non orat remiſſionem: quia non audiretur pro illis. Ergo non valent preces ſanctorum exiſtentibus in inferno. ¶ Secundo ſic. Dicit beatus Greg. xiij. moralium. Eadem eſt ut non oretur poſt diem iudicij pro hominibus eterno igne damnatis que nunc cauſa eſt: ut non orent ſancti pro hominibus infidelibus impijſque defunctis. ¶ Tertio ſic dicit Aug. quod ſine fide operante per dilectionem: eiuſque ſacramentis. i. de corpore exeuntes

fruſtra illis ab hmōi officia impendūtur.
Sed oēs dānati ſunt hmōi. Ergo non pro
ſunt preces: aut ſuffragia que fiunt pro dā
natis. Sed Traianus erat dānatus. Ergo
preces Grego. non poterant eū liberare.
¶ In oppo. ē hiſtoria. Itē Damaſ. in vno
ſmone narrat: q Grego. pro Traiano ora
tionem fundens: audiuit vocē diuinitus ſi
bi allatā. Vocem tuā audiui: τ veniā Tra
iano do. Cuius rei vt Damaſ. dicit in eo
dem ſmone teſtis eſt occidens τ oriens.
¶ Rñdeo dicendū iuxta ſanctū Tho. in
iiij. q deputati ad infernū ſunt duplici dif
ferētia. Quidā ſunt deputati ſimpliciter: τ
ſm pñtem iuſtitiam: τ ſm ſuperiores cau
ſas. Et p talibus nunq̄ facienda ſūt ſuffra
gia. Non eni eis prodeſſent preces quorū
cūq ſanctoꝝ. Alij ſunt deputati in inferno
non ſimpliciter: ſed ſm preſentē iuſtitiā p
priorum meritorum. Scdm aūt ſuperiores
cauſas: quibus preuidebantur ad vitā re
uocandi. erat de eis aliter diſponendū. Et
tales vident fuiſſe multi: qui fuerūt a mor
tuis reſuſcitati: quoꝝ plures conſtat idola
tras: τ dānatos fuiſſe. Et talibus potuerūt
preces ſanctorū ſuffragari. τ de numero ta
lium creditur fuiſſe Traianus. vt pbabili
ter poteſt eſtimari. vt dicit ſanctus Tho. q
precibus beati Grego. Traianus ad vitā
fuerit reuocatus: et ibi gratiā conſecutus
ſit. per quā remiſſionē peccatoꝝ habuerit.
τ per conſequēs immunitatē a pena. ¶ Ad
rōnem oppꝫ reſponſio. Procedunt eni de de
putatis ſimpliciter i inferno. Vel dicēdum
eſt q aliud eſt reſuſcitari ad vitam preſen
tem precibus ſanctoꝝ. τ in hac vita conſeq
gratiam: per quā remittuntur ei peccata
ſua. Et aliud eſt: q dānatis in inferno ibi p
manentibus proſint ſuffragia.

AD terciā q. ſic pcedit. Et vi
detur: q nō ſtet cū ſtatu per
fectionis: papatus poſſidere
quaſi pprias diuitias: aut fa
cultates terrēas. ¶ Primo
ſic. Epi in eccleſia tenent locū apoſtoloꝝ:
vt dicit glo. Luc. x. Et habetur in. c. decre.
xxj. di. Sed aplis dñs precepit: vt nihil p
prium poſſiderent. ſm illud Mat. x. Noli
te poſſidere aurū nec argentū: nec pecuniā
in zonis veſtris. Vnde τ Petrus cui pa
pa ſuccedit: p ſe τ alijs aplis dicit. Ecce nos
reliquimus oia: τ ſecuti ſumus te. Math.
xviij. Ergo videtur: q papa τ alij epi tene
antur ad hmōi mandati obſeruantiā: vt ni
hil pprium poſſideant. ¶ Scdo ſic. Volū
taria paupertas ad pfectionē videtur req
ri: ſm illud Mat. xix. Si vis pfectus eſſe
vade. Et vende omnia que habes τ da
pauperibus. Sed papa τ epiſcopi aſſumū
tur ad ſtatum perfectionis. Ergo videtur:
q non ſtet cum ſtatu perfectionis pape ali
quid: quaſi proprium poſſidere. ¶ Tertio
ſic. Hieronymus dicit ad Nepotianum.
Cleros grece latine ſors appellatur. Et ha
betur in. c. cleros. xxj. di. Propterea clerici
dicuntur: q de ſorte dñi ſunt: vel q: ipſe do
minus ſors. i. pars clericorū eſt. Qui autem
dñm poſſidet: nihil extra deū poſſidere po
teſt. Si aūt aurum: ſi argentum. ſi poſſeſſio
nem: ſi variam ſupellectilem habet: cū iſtis
partibus non dignatur dñs fieri pars eius
Ergo videtur: q papa τ epiſcopi. τ non ſo
lum epiſcopi: ſed et clerici. debeāt proprijs
carere. ¶ Quarto. Chriſtus cuius vicari
us eſt: τ vices gerit in terris papa. geſſit vi
tam humilē: τ pauperē. ita q ſicut dicitur.
Mat. viij. Filius hominis non habet vbi
caput reclinet. Ergo papa debet imitari
eum. Et ita fecit Petrus: primus papa ab
eo inſtitutus. qui ait. Aurum τ argentū nō
eſt mihi. Ergo videtur repugnare ſtatui p
fectionis papatus. qui dicit vicariatum xpi
habere in proprio diuitias τ facultates ter
renas. ¶ In oppo. arguitur ex euāgelio p
ſenti ſic. Spectat ad fidelem ſeruum: τ pru
dentem: conſtitutum ſuper eccleſiam: habe
re ea: quibus poſſit cibum miniſtrare fa
milie: non tantū verbi dei: aut exempli ho
neſtatis. ſed etiam ſubſidij tēporalis. Vn
de xps ter dixit Petro: quē cōſtituebat ſup

totā eccleſiā: cui ſuccedit Gregori⁹. Paſce oues meas: ad ſignificandū triplicē paſtū. ſ. doctrine verbi: vite exēpli: ⁊ tēporalis ſubſidij. Sed paſtum corporalē. ſiue ſubſidij tēporalis: nō poteſt facere niſi habeat de quibus. Ergo ex ipſa inſtitutione xpi nō repugnat ſtatui pfectionis pape: aut epōrum: habere terrena bona. quib⁹ indigentibus ſubueniri poſſit de aliquo paſtu. Scḋo arguit ex illo. c. epi. xij. q. i. Ubi dicit. Epi de reb⁹ ꝓprijs vel acquiſitis vel aliqd ō ꝓprio ſi hñt: heredib⁹ ſuis ſi voluerint relinqñt. ¶ Rñdeo dicendū: ꝙ nō derogat ſtatui pfectiōis papatus: aut epatus: poſſidere aliqd ꝓpriū vt diuitias ⁊ terrenas facultates. Iſta ↄcluſio pꝫ ſ᷑ iuxta ſanctū Tho. Ad ea que ſunt ſuperogationis: nullus tenet᷑: niſi ſe ſpecialiter ad id voto aſtringat. Un̄ Augu. dicit in epiſtola ad Paulinā: ⁊ armentariū. Q: iaꝫ vouiſti: iaꝫ te aſtrinxiſti: aliud tibi facere nō licꝫ: prius quā eſſes voti reus liber͛ fuit eo ꝙ eſſes inferior. Manifeſtū eſt autē: ꝙ viuere abſqꝫ proprio: ſupererogatiōis eſt. Non eñ in eadē ſub pcepto: ſed ſub cōſilio. Unde cū Mat. xix. dixiſſet dñs adoleſcēti. Si vis ad vitā ingredi: ſerua mādata. poſtea ſubdit: ſubaddendo. Si vis perfectus eſſe: vade ⁊ vende oīa ⁊c̄. Nō autem papa: nec alij epi in ſua ordinatione ſe obligant vt abſqꝫ ꝓprio viuāt. nec etiā abſqꝫ proprio viuere ex neceſſitate regritur ad paſtorale officiū: ad quod ſe obligant. Et ideo: nec papa nec epiſcopi tenent᷑: abſqꝫ proprio viuere. Et per cōſequēs nō repugnat ſtatui perfectionis eorum: poſſidere diuitias ⁊ bona tēporalia. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pmā rñdetur negando: ꝙ papa: ⁊ epiſcopi alij teneant᷑ illud obſeruare: aut ſint obligati ad illud: qḋ dictū fuit apoſtolis. Pro quo notādū: ꝙ verba illa dñi pñt tripliciter intelligi ſ᷑m doctores. Uno mō miſtice. vt nō poſſideamus aurū nec argentū. id eſt vt predicatores nō innitant᷑ principaliter ſapientie et eloquentie tēporali. vt Hierony. exponit. Alio mō ſicut Augu. exponit in libro de cōſenſu euangeliſtaꝝ: vt intelligatur hoc dñm nō precepiſſe: ſꝫ magis permittēdo dixiſſe. Permiſit enim eis: vt abſqꝫ argento ⁊ auro ⁊ alijs ſumptibus ad predicandū irent: accepturi ſumptus vite ab his: quibus pdicabant. Unde ſubdit. Dignus eſt eniꝫ operarius cibo ſuo. ita tamen: ꝙ ſi aliqs ꝓprijs ſumptibus vteretur in predicatione euāgelij: ad ſupererogātiā pertineret: ſicut Paulus de ſe ipſo dicit. i. ad Cor. ix. Tertio modo ſ᷑m Criſo. exponit᷑. vt intelligat᷑: illa dominū diſcipulis pcepiſſe: quātū ad illaꝫ miſſionē: qua mittebantur ad predicandum in deis: vt per hoc exercerent᷑ ad ↄfidendum de virtute ipſius: qui eis abſqꝫ ſumptib⁹ ꝓuideret. ex quo tñ nō obligabāt᷑ ipſi: vel ſucceſſores eoꝝ: vt abſqꝫ ꝓprijs ſumptib⁹ euāgeliū predicarent. Nam de Paulo legit᷑. ij. Cor. xi. ꝙ ab alijs eccleſijs ſtipendium accipiebat ad predicandū Corinthijs. Et pꝫ: ꝙ aliqd poſſidebat: ab alijs miſſum. Stultū autem videtur dicere: inquit ſctūs Tho. ꝙ tot ſanctificeos ſicut Anathaſi⁹. Ambroſi⁹. Auguſtinus: illa precepta trangreſſi fuiſſent: ſi ad ea obſeruanda ſe crederent obligari.

¶ Ad ſcḋā rñdet᷑ negādo ↄñam. Et ratio eſt: q: perfectio xpiane vite nō conſiſtit in volūtaria paupertate: ſed volūtaria paupertas inſtrumētaliter operat᷑ ad perfectionē vite. Un̄ nō oportet: ꝙ vbi ē maior paupertas: ibi ſit maior perfectio. Quinimmo pōt eē ſumma pfectio cū magna opulentia. Nā Abraam: cui dictū eſt Geñ. xvij. Ambula corā me: ⁊ eſto perfectus legit᷑ diues fuiſſe. Preterea: ꝓ maiori claritate notādū prout tangit idem ſanctus Tho. ꝙ abrenunciatio ꝓpriaꝝ facultatū dupliciter cōſiderari pōt. Uno modo ſ᷑m ꝙ eſt actu. ⁊ ſic i eo nō cōſiſtit eſſentialiter perfectio: ſed ē quoddā perfectionis inſtrumentū: vt dictum eſt. Et ideo nihil ꝓhibet ſtatū perfectionis eſſe ſine abrenūciatione propriorum: ſicut etiā dicendum eſt de alijs exterioribus obſeruātijs. Alio mō pōt conſiderari ſ᷑m pparationē animi: vt. ſ. hō ſit paratus: ſi opus fuerit:

oia dimittere: vel distribuere. Et hoc ptinet directe ad perfectionē. Vñ Augu. in libro de questionibus euāgelij. Oportet filios sapientie intelligere: nō abstinēdo: nec in māducando esse iustitiā: ſ; in equanimitate ad tollerādā inopiā; Unde ꝛ Apostolus dicit Scio habūdare: ꝛ penuriam pati. Ad hoc autē maxime tenentur papa: ꝛ ceteri episcopi: vt oia sua ꝓ honore dei: ꝛ salute gregis sui cōtēnāt: cū opus fuerit: vel pauperibus sui gregis largiendo: rapinā bonorū suorū: cum gaudio sustinendo: que oia adimpleta fuerūt in dicto beato Gregorio qui tāte largitatis ꝛ elemosinaꝝ extitit. vt nō solū pñtibus sed etiam longe positis in monte synai monachis necessaria ministraret. Nā ꝯ oīuȝ indigentiū nomina scripta habebat: ꝛ eis liberaliter subueniebat: vt plenius narratur in legenda vnde fuit ille seruus fidelis ꝛ prudēs quem posuit dominus super familiam suam. i. ecclesiam.

¶ In festo beati Benedicti est euangeliū. Nemo accendit lucernā ꝛc. Luce. xi. Circa quod possunt disputari sic. q.

Primo: virū beatus Benedictus lucernā accēdēs regule monochalis: ꝛ ponēs eam super candelabrū ecclesie. cōuenientius istituit monachos in societate viuentes: q̄ȝ solitariā vitaȝ agentes. Et videtur ꝙ nō. ¶ Primo sic. Perfectior est religio agentiū vitā solitariā: q̄ȝ in societate viuentiū. Ergo cōuenientius instituisset monachos agētes vitā solitariā: q̄ȝ i societate viuentiū. Cōsequētia ē bona. Añs ꝓbatur per illud Aug. in libro de operibꝰ monachoꝝ dicentis: illos sanctiores eē: qui a conspectu hominiū separati: nulli ad se prebēt accessuȝ. viuētes in magna intētiōe orationum. ¶ Secūdo sic. Solitudo deseruit vite cōtemplatiue scđm illud Osee. ij. Ducā eā in solitudinē: ꝛ ibi loquar ad cor eiꝰ. Sȝ vita cōtemplatiua est perfectior. sanctior: suauior: q̄ȝ actiua. Ergo ꝛc. ¶ Tertio sic. Religio desiderat quietē mētis: vt impleat illud. Uacate: ꝛ videte: qm̄ ego sū deꝰ. Sȝ vita solitaria est: q maiorē prestat quietē anime: Ergo ꝛc. ¶ In oppo. arguitur ex pñti euāgelio vbi dicitur. Nemo accendit lucernā ꝛ ponit eam sub modio: ſ; super cādelabrū: vt qui ingrediuntur lumē videant: Sȝ q instituūtur in solitudine: videntur poni sub modio: cū sint abscōsi a cōuersatione hominū: ꝛ nullus illuminatur ab eis. Ergo videtur: ꝙ beatus bñdictus cōuenientius instituit monachos in societate viuentes. Scđo sic. Dicit eccle. iiij. Melius est esse duos: q̄ȝ vnū. Hñt eni emolumētū societatis sue. Ergo videtur cōuenientius fecisse instituendo ꝛc.

¶ Rñdeo dicendum: ꝙ cōuenientius fecit beatus Bñdictus instituendo monachos i societate viuentes: q̄ȝ solitariā vitā agentes. Et rō est: q: religio est q̄daȝ scola. in qua docetur disciplina: ꝛ exercitiū habetur tendendi ꝛ perueniēdi ad perfectionē: Et q: hoc seruatur in societate viuētiū: vita aūt solitaria nō queritur ad hoc: ſ; datur iam perfectis: ac magistris: q iaȝ nō indigent doceri. Quoniam ergo beatus Bñdictꝰ hoc intēderit cōstituere: quasi scolā disciplīe: vbi mōachi docerētur: peruenire ad ꝑfectionē: sicut pȝ ex modo suo loquēdi in pncipio regule: cōuenientius fecit sic: q̄ȝ aliter. Pro quo notādū iuxta scđm Tho. in secūda secūde: ꝙ solitudo sicut nec paupertas nō est ipsa perfectionis essentia: Sȝ pfectiōis instrm̄: solitudo nō est instrm̄ ꝯgruū actiōi: sed cōtēplatiōi: ſ; illud Osee. ij. Ducā eam in solitudinē: ꝛ ibi loqr ad cor eius. Vñ nō ꝯgruit religionibꝰ: que sunt ordinate ad opera vite actiue: siue corporalia: siue spūalia: nisi forte ad tps: exēplo xpi: q vt dicitur Luce. vi. Exijt in mōtes orare: ꝛ erat pernoctās in orōne. Cōperit autē religiōibus: q sunt ad cōtēplatiōnē ordinate. Cōsiderādū tñ est: ꝙ id qđ est solitariū: ꝯ sibi ꝑ se esse sufficiēs. Hoc aūt ē cui nihil deest qđ pertinet ad rōnem perfecti. Et ideo solitudo pertinet cōtemplanti: q iaȝ ad pfectū venit. Qđ qdē cōtingit dupliciter. Uno mō ex solo diuino munere. sicut pateȝ

 128

de Jo. baptiſta: qui fuit repletus ſpũ ſancto:
adhuc ex vtero matris ſue. Vñ ⁊ cũ puer
adhuc eſſet: erat in deſertis vt dicit Luce. i.
Alio mõ per exercitiũ virtuoſi actus: ſm il⸗
lud ad Hebr. c. v. Perfectoꝝ eſt ſolidus ci⸗
bus: coꝝ qui ꝑ cõſuetudine exercitatos hñt
ſenſus ad diſcretionẽ boni ⁊ mali. Ad exer
citiũ aũt hmõi iuuatur hõ ex aliorũ ſocieta⸗
te dupliciter. Uno mõ quãtũ ad intellectũ: vt
inſtruat in his: que ſunt ꝯtẽplãda. Vñ Hie
ro. dicit ad Ruſticũ monachũ. Mihi pla⸗
cet: vt habeas ſanctũ contuberniũ: nec ipſe
te doceas. Secũdo quãtũ ad affectum: vt. ſ.
noxie affectiones hoĩs reprimantur exẽplo
⁊ correctiõe alioꝝ: q: vt dicit Grego. Quid
valet ſolitudo corporis: ſi deſit ſolitudo cor
dis? Et ideo vita ſocialis neceſſaria eſt ad
exercitiũ pfectiõis. Solitudo aũt cõpetit iã
pfectis. Sicut ergo id qđ iam pfectũ eſt: pre⸗
eminet ei: qđ ad perfectionẽ exercet: ita vi
ta ſolitarioꝝ: ſi debite aſſumat, ꝓeminet vi
te ſociali. Si aũt abſq; ꝓcedẽti exercitio ta⸗
lis vita aſſumat: eſt periculoſiſſima: niſi per
diuinã gratiã ſuppleat: qđ in alijs per exer
citiũ acquiritur: ſicut pꝫ de beato Antonio
⁊ Bñdicto. ¶ Ad rationes i oppo. ¶ Ad
primã rñdet negando ꝯñam. q: lꝫ ſicut dictũ
eſt vita ſolitaria: ⁊ debite aſſumatur: ꝓemi⸗
net vite ſociali. tñ imꝑfectis tendentibus ad
perfectionem: ſicut diſcipulis cõuenientior
eſt vita ſocialis. ¶ Ad ſcđam rñdetur negã
do ꝯñam. q: lꝫ ipſa cõtemplatiua vita ſolita
ria ſit perfectior: tñ in pfectis eſſet minus cõ
ueniẽs: Ergo piculoſa vt dictũ ẽ. ¶ Ad ter
tiã rñdetur. Dicimus enĩ ad minorẽ: ꝙ vi⸗
ta ſolitaria pfectis ſufficientibus per ſe eẽt
magis qeta: ⁊ magis apta ad vacandũ diui
ne cõtemplationi. imꝑfectis tñ eſſet inquie
ta ⁊ periculoſa ſicut dictum eſt.

AD ſcđam. q. vtrũ beatus Be
nedictus in viſiõe: q̃ vidit to
tũ mundũ: diuinã eſſentiã vi
dit. Et videtur ꝙ ſic. ¶ Pri
mo ſic. Dicit enĩ Grego. de
hac viſiõe loquẽs. Aĩe videnti deũ anguſta
eſt oĩs creatura: Sꝫ videre deum eſt vide⸗
re diuinã eſſentiã: Ergo beatus Benedict⁹
vidit diuinam eſſentiaꝫ. ¶ Secũdo ſic. Ibi
dẽ ſubdit Gregorius: ꝙ totũ mundũ vidit
in diuino lumine: Sed nõ eſt aliud lumẽ dei
vel claritas dei: q̃ꝫ ipſe deus: vt idem dicit
Gregorius. Et habet in glo. Exo. xiij. ſuper
illud Nõ videbit me hõ ⁊ viuet. Ergo bea
tus Benedictus vidit deũ ꝑ eẽntiaꝫ. ¶ In
oppo. eſt qđ dicit Jo. i. Deum nemo vidit
vnq̃ꝫ vbi dicit glo. ꝙ nullus in mortali car
ne viuens: dei eſſentiã videre põt. ¶ Rñ⸗
deo dicendũ: ꝙ beatus benedictus in illa vi
ſione non vidit deum per eſſentiam. Que
cõcluſio ſic probat. Corpus corruptibile ag
grauat animaꝫ: vt dicit. Sapientie. ix. Sum
ma autem eleuatio mẽtis humane eſt: vt di
uinam eſſentiam videndam pertingat. Vñ
impoſſibile ẽ ꝙ mens humana diuinã eẽn
tiã videat: vt Auguſtinus dicit. xij. Super
Geñ. ad literã. Niſi huic vite funditus ho
mo intereat: vel ſic alienetur a ſenſibus: vt
neſciat vtrũ ſit in corpore: an extra corpus:
ſicut de Paulo legitur. ij. Cor. xij. beat⁹ aũt
Benedictus: qñ illaꝫ viſionẽ vidit: nec huic
vite funditus mortuus erat: nec a corporeis
ſenſibus alienatus: vt patet: q: dum adhuc
in ea viſione perſiſteret: alium ad idem vi⸗
dendũ vocauit vt Grego. refert. Vñ mani
feſtum eſt ꝙ diuinam eſſentiam non vidit.
¶ Ad rõnes in oppoſi. ¶ Ad primam re
ſpondetur: ꝙ ex illis verbis nõ datur intel
ligi ꝙ beatus Benedictus in viſiõe vide⸗
rit deũ per eſſentiã: ſꝫ vult oſtẽdere: ꝙ q: vi
dẽti creatorẽ anguſta eſt oĩs creatura. Cõſe
quẽs ẽ: ꝙ ꝑ illuſtrationẽ diuini luminis de
facili poſſent quecũq; videri. Unde ſubdit
q̃tulis parũ de luce creatoris aſpexerit: bre⸗
ue fuit: qđ creatũ ẽ. Et iõ nõ eſt miꝝ ſi ſctũs
Benedict⁹ ꝑ lumẽ diuinũ ampli⁹ aliud vi⸗
dere potuit: q̃ꝫ hoĩes cõiter videãt. ¶ Ad
ſecundã rñdetur ꝙ lumẽ dei qñq; dicit ipſe
deus. qñq; vero aliqđ lumen deriuatũ a deo:
ſm illud Ps. In lumine tuo videbim⁹ lumẽ
Hic aũt accipit ꝓ lumine deriuato a deo.

¶ In festo annūciationis dominice est euā gelium. Missus ē angelus ꝛc̄. Luce. i. Cir ca quod possunt disputari se. q.

¶ Primo: vtrū fuit necessarium annūcia ri virgini conceptio filij dei. ¶ Scdo: vtruꝫ beate virgini debuit fieri annūciatio per an gelum. ¶ Tertio: vtrū annūciatio fuerit cō uenienti ordine perfecta.

Ad primā. q. sic ꝓceditur. Et videt ꝙ nō fuit necessariuꝫ. ¶ Primo sic. Ad hoc soluꝫ necessariū videbat: annūcia tionē fieri vt cōsensus virgi nis haberet: Sed cōsensus eius non videt necessarius fuisse: q: cōceptus virginis p̄e mōstratus fuit ꝓphia p̄destinatiōis vt Isa. vij. Ecce virgo cōcipiet: q̄ sine nostro com pletur arbitrio. vt dicit q̄dam glo. Mat. i. Ergo nō reqrebat alius cōsensus ex parte virginis. rōne cuius oporteret annūciatio nē fieri. ¶ Scdo sic: Beata virgo incarna tionis fidē habebat: Sꝫ de eo ꝙ qs per cer titudinē credit nō indiget vlterius istrui: er go nō fuit necessariū: annūciationē beate v̄ ginis fieri de icarnatiōe filii dei. ¶ Tertio sic. Sicut dicit Gregorius fides nō hꝫ me ritū: cui humana rō p̄obet experimentum. Sꝫ in collocutione angeli ad virginē: q̄daꝫ persuasiua rō facta est: ergo meritū fidei in ipsa vel euacuauit vel diminuit: quoꝝ vtrū qꝫ est incōueniēs. Ergo ꝛc̄. ¶ Quarto. In ter que nulla distātia ē nulla est missio. Sed inter deum ꝛ beatā virgine nulla est distan tia: Ergo nulla debuit iteruenire missio me dia. Patet: q: deus fuit cū beatissima virgi ne: per essentiā: p̄ntiam: ꝛ potētiaꝫ: sicut est in creaturis generaliter: ꝛ p̄ inhabitatā gra tiaꝫ sicut est in sanctis specialiter: Ergo nul la missio necessaria fuit. ¶ In oppo. argui tur: ex p̄nti euāgelio vbi dicit: ꝙ angel⁹ di cit ei. Ecce cōcipies: ꝛ paries. Secundo sic. Maioris sapientie ostensiuū est miraculuꝫ de cōceptiōe xp̄i ex virgine: q̄ꝫ de cōceptio ne Jo. baptiste: ex sterili: Sed cōceptio Jo. per angelū p̄nūciata ē: ne fortuitu: ꝛ non ex dei ꝓuidentia accidere putaretur: Ergo multo amplius cōceptionēꝫ Christi debuit annūciatio p̄cedere. Tertio sic. Cōceptio ne christi factū est quoddā matrimoniū per indiuisibilē coniunctionē diuine ꝛ humane nature: Sꝫ in matrimonio requiritur cōsen sus: qui per verba nūcioꝝ reqritur ꝛ ꝯsilia tur: ergo decuit: vt deus per angelū suū cō sensum exquireret virginis: de qua huma na natura assumeret vnitatē ꝑsone. ¶ Rn̄ deo dicendū: ꝙ cōgruū ꝛ cōuenientissimuꝫ fuit: annunciare beate virgini: ꝙ esset xp̄m cōceptura. Istius cōclusionis cōgruitas oñ ditur ex multis. Primo: vt buaretur ꝯgru⁹ ordo cōiūctionis filij dei ad virginē: vt sci licet prius mens eius de ipso instrueret: q̄ꝫ carne eū cōciperet. Nō. n. decebat vt dei sa piētia eius vterum inhabitaret sine hoc: ꝙ mens eius cognitione tanti misterii resplen deret. Et ideo non decuit: eam ignorare: qd̄ in ea fiebat: ꝫ oportuit hoc sibi annūciari. Scdo vt ipsa futura eēt certissima testis hu iusmodi misterii ꝯceptiōis. Vñ oportuit: ꝙ de tāto misterio p̄ renūciatiōeꝫ erudiretur. Tertio q: deus nō diligit coacta s̄uitia: sed volūtaria: vt q̄ obsequūtur: in ipso ministe rio mererent. Vñ eū beata v̄go singularit̄ eligeretur in dei ministeriū: quē vtero por tauit. lacte aluit vt ꝯsensus eius angelo nun ciante requireret. q̄ humiliter p̄bēs se ad obsequiū sedulam se ac promptam obtulit. d. Ecce ancila dñi. ¶ Ad rōnes in opposi. ¶ Ad primā rn̄detur negādo ꝯñam. Et ad glo. Mat. i. rn̄detur: ꝙ ea: de qbus est pro phetia p̄destinationis: cōplent sine nostro arbitrio causante: sed nō sine nostro arbi trio consentiente. ¶ Ad scdam rn̄detur ne gando ꝯñam. Et ratio est: q: nō erat deter minate eadem sub fide ipsa incarnatiōis: et per quā virgineꝫ hoc esset implendum. Et ideo de hoc instruenda erat per annūciatio nē: incarnationē esse futuram: qd̄ antiquoꝝ fidei subiacebat: firmissima fide tenebat: ꝫ cū esset humilis: nō tant alta de se sapiebat. Et ideo super hoc erat instruenda. ¶ Ad

tertiaꝫ rñdetur negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ eſt: q: al
locutio angeli nõ ex rõne humana pſuaſit:
ſꝫ ex omnipotẽtia diuina: cui fides maxime
innitit. Dixit eni. Nõ erit impoſſibile apud
deum omne verbũ. ¶ Ad quartã rñdetur
negãdo ꝯñaꝫ. Et ratio eſt: q: vt dicit Alber
tus: lꝫ in ea habitaſſet per gratiaꝫ: nõ tñ per
corporalẽ pñtiam ad quã neceſſaria erat an
nũciatio, rationibus aſſignatis.

AD ſcḋam.q.ſic ꝓceditur. Et
videtur: q̄ iſta annũciatio nõ
debuit fieri p angelũ. ¶ Pri
mo ſic. Supremis angelis fit
reuelatio a deo immediate: vt
dicit Dionyſius.vij. Cele. Je. Sed mater
dei eſt ſuperior oibus angelis. Ergo nõ de
buit ſibi per angelũ annũciari incarnatiõis
miſteriũ: ſed immediate a deo. ¶ Sedo ſic.
Nullus poteſt annũciare: quod ignorat: Sꝫ
ſupremi angeli nõ plene cognouerũt incar
nationis miſterium vt dicit beatus Dio. er
go videtur: q̄ per nullum angelũ conuenienter
ter potuit incarnatiõis miſteriũ annũciari.
¶ Tertio. Maiora ſunt per maiores nun
cios annũcianda: Sed miſteriũ incarnatio-
nis eſt maximũ inter oia alia: que per ange
los ſunt hominibus nũciata. Ergo videt: q̄
ſi per aliquẽ angeluꝫ annũciari debuit: per
aliquẽ de ſupremo ordine debuit. Nõ ergo
per Gabrielẽ: qui eſt de ordine penultimo.
¶ In oppo. eſt euangeliũ preſens: vbi dici
tur: q̄ miſſus eſt angelus Gabriel. ¶ Rñ-
deo dicendũ ſub certis cõcluſionibus. Pri
ma eſt: q̄ cõueniens fuit matri dei annũcia
ri per angelũ incarnatiõis miſteriũ. Et hec
cõuenientia colligitur ex tribus. Primo qa
hoc cõgruebat virgini. Dicit enim Hiero
ny. q̄ angelis ẽ cognata virginitas. Unde
decuit: vt ad virginẽ nũciandam angelꝰ mit
teretur. Secũdo: q: ꝑditio humana ex hoc
ſumpſit initium: q: dyabolus mulierẽ allo-
quutus eſt. Uñ vt dicit Beda aptũ appa-
ret humane nature reparatiõis exordiũ: vt
angelus mitteret ad virginẽ: partu cõſecrã
dũ diuino: q: prima ꝑditionis humane cau
ſa fuit. cũ ſerpẽs a diabolo mittebat ad mu
lierẽ ſpũ ſuperbie decipiendã. Tertio: q: il
le annũciabat: qui ẽ rex hominũ: ⁊ angelo-
rũ: ⁊ eius natiuitas: ſicut in ſalutẽ hoiꝫ fuit
ita ⁊ in reparatione ruine angelice. Et ideo
decuit: vt taꝫ homines q̄ꝫ angeli huic miſte
rio miniſteriũ exhiberent. Secũda ꝯcluſio.
Angelus nũcians nõ fuit de ſuprema ierar
chia: nec de media: ſed de infima. nec de p̄-
mo ordine eiuſdem ierarchie: ſꝫ de medio:
q eſt ordo archangelorũ. Dicit autẽ Alber
tus in laudibus virginis Marie: q̄ nõ mit
titur angelus de maioribus: ſꝫ fuit archan-
gelus. Et hoc in honorationem beatiſſime
virginis: q: ſi aliquis de ſuperioribus mit-
teretur: ab illo illuminari crederet. De mi-
noribus ergo mittitur: vt oſtendat q̄ ange
lus ẽ tñ negocij miniſterialis: et exterior de
lator. Deus autem per ſe ipſuꝫ eſt negocij i
uentor: ⁊ inſpirator: ⁊ mentis ad conſenſuꝫ
inclinator. Hec Albertus. Tertia cõcluſio.
Cõueniens fuit vt angelus annũcians viſio
ne corporali virgini appareret. Pꝫ conclu
ſio: q: angelus annũciare venerat incarna-
tionẽ filij dei. Uñ cõueniens fuit ad huius
rei ꝺclarationẽ vt inuiſibilis creatura formaꝫ
aſſumeret: in qua viſibiliter appareret. Tũ
ſecũdo q: ſic cõgruit certitudini eius: qḋ an
nũciabatur. Ea enim que ſunt oculis ſubie-
cta: rectꝰ cõprehẽdimus: q̄ꝫ ea q imaginã-
tur. ¶ Ad rõnes in oppoſi. ¶ Ad primaꝫ
rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: lꝫ beata
virgo ſupior eſſet angelis: quãtũ ad dignita
tem: ad quã diuinitus eligebat: tñ quãtum
ad ſtatũ pñtis vite inferior erat angelis: qa
etiam ipſe xp̄s rõne paſſibilis vite modico
ab angelis minoratus eſt: vt habet ad He
breos.ij. Quia tñ xp̄s fuit viator: ⁊ cõprehẽ
ſor: quãtũ ad cognitionem: nõ indigebat ab
angelis inſtrui. Sꝫ mater dei nõ erat in ſta-
tu cõprehenſorũ, iõ de diuino miſterio per
angelos inſtruenda erat. ¶ Ad ſecũdã rñ-
det: ⁊ dicitur q̄ angeli inferiores nõ penitꝰ
miſterium incarnationis ignorauerunt: ſed
quia nõ totam profunditatem diuini cõſilij

ſuper ſalutē generis humani capere poterat inquirebāt plenius edoceri. dicentes illud Iſa. lxiij. Quis eſt ille q venit ꝛc. ¶ Ad tertiaʒ rn̄detur negādo ɔñam. Et ratio eſt: q2 nō oportet ꝙ nūcius equalis ſit ſuperioritatis: ſicut eſt res enūcianda: ſed ſufficit ꝙ ſit ſummus: non ſimpliciter ſuper oēs ordines: ſʒ ſummus reſpectu angelorū. Ipſe enī fuit de ordine archāgelorꝫ. Vn̄ eccleſia archangelū eum nominat. Et hunc intellectuʒ videt̄ habere Greg. cū dixit: ꝙ ſummū angelū venire dignū fuerat: qui ſummū dīum nūciabat. Vn̄ ipſe Gregorius in omelia de centū ouibus dicit: ꝙ archangeli dicūtur: q ſumma annūciant. Preterea ſicut dicit Albertus: ſi de ſuperioribus fuiſſet: crederet̄ ꝙ ab eo illuminaretur ꝛc. vt ſupra poſitū ē.

AD tertiā q. ſic ꝓcedit̄. Et videtur: ꝙ annūciatio non fuerit cōuenienti ordine pfecta. ¶ Dignitas enim matris dependet ex prole cōcepta. Sʒ cauſa dʒ prius manifeſtari q̄ʒ effectus: ergo primo debuit angelus virgini annūciare cōceptū ꝓlis: q̄ʒ eius dignitatē exprimere: eaʒ ſalutando. ¶ Scd̄o ſic. Probatio: aut pretermitti debet in hiis: q̄ dubia nō ſunt: aut ꝑmitti in his q̄ dubia eſſe poſſunt. Sʒ angelus ꝑmo videt̄ annūciaſſe id: de quo v̄go dubitaret: ꝛ dubitādo q̄reret. d. q̄ō fiet iſtud: ꝛ poſtea ꝓbatōeʒ adiūxit tū exēplo Eliſabeth. tum ex dei oīpotentia: Ergo incōueniēti ordine annūciatio per angelū ē facta. ¶ Tertio ſic. Maius nō poteſt ſufficienter probari per minus. Sed maius fuit virgineʒ parere: q̄ʒ vetulaʒ. Ergo nō fuit ſufficiens probatio angeli ꝓbantis cōceptuʒ virginis ex cōceptu ſenis. ¶ In oppo. eſt: quod dicitur ad Ro. xiij. Que a deo ſunt: ordinata ſunt. Angelus aūt miſſus eſt a deo ad hoc: ꝙ v̄gini annūciaret vt dicitur Luce. i. Ergo ordinatiſſime fuit annūciatio per angelū completa. ¶ Rn̄deo dicēdū: ꝙ annūciatio cōgruo ordine per angelū eſt perfecta. Tria enim intēdebat angelus circa virginē. Primo quidē reddere mētem eius attētam ad tante rei cōſiderationē. Quod qdem fecit eaʒ ſalutādo quadam noua: ꝛ inſolita ſalutatiōe in qua ſalutatione premiſit idoneitateʒ eius ad cōceptū: in eo ꝙ dixit. Dominꝰ tecū. Et prenūciauit honorem ſequentē cum dixit. Benedicta tu in mulieribus. Secūdo autē intendebat eam inſtruere de miſterio īcarnationis: quod in ea erat cōplendum. Quod qdem fecit prenūciando cōceptū: ꝛ partum dicens. Ecce cōcipies in vtero ꝛc. Et oſtendendo dignitatē ꝓlis cōcepte. cū dixit. Hic erit magnus. Et in demōſtrādo modū conceptionis. cum dixit: Spūs ſanctus ſuperueniet in te. Tertio intendebat animū eiꝰ ducere ad cōſenſum. Quod quidem fecit exēplo Eliſabet: ꝛ ratiōe ex diuina potētia ſumpta. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primam reſpōdetur negādo ɔñam. Et ratio eſt: quia aīo humili nihil eſt mirabilius: q̄ʒ auditus ſue excellētie. Admiratio aūt maxime attētionē animi facit. Et ideo angelus volēs mētem virginis attentaʒ reddere ad auditum tanti miſterij: ab eius laude incepit. ¶ Ad ſecundam rn̄detur: ꝙ rō nō procedit. q2 vt dicit Ambroſius beata virgo nō dubitauit eſſe faciendū: ſed q̄ō fieri poſſet: inquirit. Sed nec ſi beata virgo dubitauerit: qd̄ aſſerit Auguſtinus. Unde in libro de queſtiōibꝰ veteris ꝛ noui teſtamēti ambigēti Marie de cōceptu: poſſibilitatē angelus ꝑdicat. Sed quia talis dubitatio magis eſt admiratiōis: q̄ʒ incredulitatis: ideo angelus probationē inducit. nō ad auferendum incredulitatē: ſed remouēdum etiam admirationem. ¶ Ad tertiā reſpōdetur: ꝙ conceptus ſterilis inducitur: nō quaſi ſufficiens argumētū. ſed quaſi quoddā figurale exēplū. Et ideo ad cōfirmationē huius exempli: ſubdit̄ argumentum efficax ex omnipotētia diuina.

¶ In feſto bt̄i Ambroſij ē euangeliū. Eligite ꝛc. Mat. xxiiij. Circa qd̄ ꝑmoīſ ſe q.

¶ Primo: vtrum liceat iniunctum epatuʒ omnino refutare: vel oio renūtiare canonice electiōi: vel prouiſioni de ſe facte. ¶ Secundo

vtrum fidelis ſeruus ⁊ prudẽs quẽ ꝯſtituit dominus ſuper familiam ſuam peccet mortaliter: ſi bona eccleſiaſtica que procurat nõ largiatur pauperibus. ¶ Tertio: vtꝫ Ambroſius bene fecit excõicãdo imperatorẽ.

AD primaꝫ. q. ſic ꝓceditur. Et videtur: ꝙ nõ liceat iniũctuꝫ epiſcopatũ: vel aliam prelaturam omnino refutare: vel ꝯtenti electiõi vel iniũctiõi. ¶ Primo ſic. Nullus enim peccat: ſi meliora nõ velit exercere: vt minꝰ bonis inhereat. Quom ergo amor dei preemineat dilectioni proximi: ⁊ vita cõtemplatiua preferatur vite actiue. Ergo nõ peccat ille. qui recuſat omnino epatum. ¶ Secũdo ſic. Dicit Grego. Valde difficile eſt: vt aliq̃s ſe purgatũ poſſit cognoſcere: nec dꝫ aliquis nõ purgatus ſacra miſteria adire. Si ergo nõ ſentiat ſe purgatum: quodcũqꝫ epiſcopale iniungat officiũ ſiue papatum: nõ debꝫ illud ſuſcipere. ¶ In oppo. videtur eſſe euangeliuꝫ preſens: vbi dicit. Beatus ille ſeruus: quẽ cum venerit dominus: inueniet ſic facientem. ¶ In oppoſitum etiam eſt illud de beato Ambroſio cuius feſtum hodie colitur: qui mutato habitu a quibuſdaꝫ mercatoribus obtinuit: vt in quodã dolio ſuper quadrigã. i. currũ de vrbe duceretur: cuius portas die noctuqꝫ vigiles propter eũ obſeruabant: q extra vrbẽ poſitus: ſiluas peꝛ͛ambula cauernarũ requirẽs: ibiqꝫ tribus diebus latuit. Veruntamẽ dum ſollicite quereretur: colũna lucis prefulgida celo depẽdẽs ſup locũ in quo latitabat apparuit. ¶ Rñdeo dicẽdũ iuxta ſanctũ Tho. in ſecũda ſecũde. ꝙ in aſſumptione epiſcopatus duo ſunt cõſideranda. Primo quidẽ qd deceat hominem appetere ſecundũ ꝓpriaꝫ volũtatem Secũdo quid deceat hominem facere ad voluntateꝫ alteriꝰ Quantum ergo ad propriaꝫ volũtatem: cõuenit homini principaliter inſiſtere proprie ſaluti: Sed ꝙ aliene ſaluti intendat: hoc conuenit homini ex diſpoſitione alterius poteſtatem habentis. Unde ſicut ad ordineꝫ voluntatis pertinet: ꝙ aliquis proprio motu feratur: in hoc ꝙ aliorum gubernationi preferatur. ita etiam ad inordinationem voluntatis: ꝙ aliquis omnino contra ſuperioris iniunctionem ꝓpredictum gubernationis officium finaliter recuſetur propter duo. Primo quidem: quia hoc repugnat caritati ꝓximorum: quorum vtilitati ſe debet aliq̃s exponere pro loco ⁊ tempore. Unde Auguſtinus dicit. xix. de ciuitate dei. ꝙ negocium iuſtuꝫ ſuſcipiat neceſſitas caritatis. Secũdo quia hoc repugnat humilitati: per quaꝫ aliquis ſuperiorum mandatis ſe ſubijcit. Unde Gregorius dicit in paſtorali. Tũc ad dei oculos vera eſt humilitas. cum ad reſpuendum quod vtiliter ſubire precipitur pertinax nõ eſt. Et idem videtur dicenduꝫ de papatu: quia electio eius: eſt ꝯfirmatio. ¶ Ad rationes in oppoſitum ¶ Ad primam reſpondetur negãdo conſequentiam. Et ratio eſt: quia quãuis ſimpliciter ⁊ abſolute: vita contemplatiua potior ſit q̃ꝫ actiua: et amor dei q̃ꝫ dilectio proximi: tamen ex alia parte bonum multitudinis preferenduꝫ eſt bono vnius. Unde Auguſtinus dicit in verbis ꝓmiſſis. Nec ocium veſtrum neceſſitati eccleſie preponatis: preſertim cum hoc ad dilectionem dei pertineat: ꝙ aliquis ouibus Chriſti curam paſtoralem impẽdat. Unde ſuper illud Joan. vltimo. Paſce oues meas: dicit Auguſtinus. Sic amoris officium eſt paſcere gregem dominicum: ſicut fuit timoris iudicium negare paſtorem. Similiť ratio non procedit: quia prelati non ſic trãſferuntur ad vitam actiuam: vt contemplatiuam deſerant. Unde Auguſtinus. xix. de ciuitate dei: ꝙ ſi imponatur ſarcina paſtoralis officij: nec ſic deſerenda eſt dilectio veritatis: que in contemplatione habeť. ¶ Ad ſcḋam rñdetur negando conſequentiam. niſi impedimentum quod habet: non poſſet ſuperior remouere ſibi: vtpuťa ex communicationem: aut irregularitatem: aut ipſemet deſerendo voluntatem peccandi. Si autem non poteſt: tũc nõ teneť obedire alicui.

AD ſcḋaꝫ qua queritur: vtꝝ
fidelis ſeruus ⁊ prudēs: quē
ↄſtituit dn̄s ſuper familiā ſu
am.i.epũs vel prelatus peccꝫ
mortaliter: ſi bona eccliaſtica
que ꝓcurat: non largiat̃ paupibus. Et vi-
detur ꝙ ſic. Dicit eni: ꝙ Ambroſius expo
nēs illō Luc.xij. Hoīs cuiuſdā diuitis vbe
res fructus attulit: nemo ꝓpriū dicat qḋ eſt
cōe: plus q̄ꝫ ſufficiat ſumptū violenter ob
tentū eſt. ⁊ poſtea ſubdit. nec minus eſt cri
minis haberi tollere: q̄ꝫ cū poſſis ⁊ abun-
das denegare idigētibus. Sed violēter tol
lere alienū: eſt pcc̃m mortale. Ergo epũs mor
taliter peccat: ſi ea que ei ſuperfluūt paupi
bus nō largiatur. ℂ Secūdo ſic. Sup il-
lud Yſa.iij. Rapinā pauperū in domo vr̃a
dicit glo. Hieronymi. ꝙ bona eccleſiaſtica
ſunt paupeꝝ. Sed quicūqꝫ id qḋ ē alterius
ſibi reſeruat aut alijs dat: peccat mortaliter
⁊ tenet̃ ad reſtitutionē. Ergo ſi epĩ bona ec
cleſiaſtica: que eis ſupfluūt: ſibi retineāt: vel
ↄſanguineis: vel amicis largiant̃: videt̃ ꝙ
teneãt̃ ad reſtitutionē. ℂ Tertio ſic. Mul
to magis aliqs pōt de rebus ecclie ea que
ſunt ſibi neceſſaria accipe: q̄ꝫ ſupflua ↄgre-
gare. Sed Hieronym⁹ dicit in epiſtola ad
Damaſum papā. Clericos illos ↄuenit ec-
cleſie ſtipendijs ſuſtentari. quibus parentū
vel ꝓpinquoꝝ nulli ſuffragant̃. Qui autē
bonis parētū: ⁊ opib⁹ ſuſtentari pñt: ſi qḋ
paupeꝝ accipiūt: ſacrilegiū icurrunt. Ergo
multo magis epĩ mortaliter peccāt: ſi ea q̄
eis ſuperfluūt de bonis eccliaſticis: paupe-
ribus nō largiant̃. ℂ In oppo. videt̃ euan
gelium. vbi dr̃. Vt det illis in tpe tritici menſurā. Ergo nō debet p̄latus qḋ ſupfluit: ſē-
per dare paupib⁹: ſed ꝑ tpe.ſ. neceſſitatis:
⁊ cū menſura: q: in illis rebus ſūt exponen
da ſuperflua. Sed in opp. ē: q: plures ea q̄
ſupſunt: nō largiunt̃ pauperib⁹: ſed expēde
re vident̃ laudabiliter ad redditus ecclie
ampliādos. ℂ Rñdeo dicē iuxta ſanctum
Tho. in ſcḋa ſcḋe. ꝙ aliter ē dicēdū de pro
prijs bonis. que epĩ poſſunt poſſidere. ⁊ ď
bonis eccliaſticis. Nā ꝓprioꝝ bonoꝝ ve-
rū dñium habēt. Unde ex ipſa rerū ↄditio
ne nō obligant: vt eas ↄferant: ſed pñt: vel
ſibi retinere: vel alijs ēt pro libitu elargiri.
Poſſunt tamē in eaꝝ diſpenſatiōe pecca-
re: vel ꝓpter iordinationē affectus: p quam
ↄuenit ꝙ ſibi plura ↄferant̃: q̄ꝫ oporteat: ēt
ꝙ alijs ſubueniāt: qḋ requirit debitū ꝓcari-
tatis. nō tñ tenet̃ ad reſtitutionē: quia hmōi
res ſunt ſuo dn̄o deputate. ſed eccliaſticoꝝ
ſunt diſpenſatores. Dicit eni Aug. ad Bo
nifaciū. Si priuatū poſſidemus qḋ nobis
ſufficiat. nōnulla noſtra ſunt: ſed illoꝝ quo-
rū ꝓcurationē gerimus: nō ꝓprietatē no-
bis vſurpatiōe dānabili vendicemus. Ad
diſpēſatorē aūt requirit̃ bona fides: vt no-
tat̃ in pñti euāgelio. cū dr̃ fidelis ⁊ prudēs
⁊c̃. j. Cor. iiij. Hic iā querit̃ inter diſpēſato-
res: vt fidelis qs inueniat. Sūt aūt bona ec
cleſiaſtica: nō ſolū in vſus paupeꝝ: ſꝫ ēt ad
cultū diuinū: ⁊ nc̃itate miniſtroꝝ. Unde
dr̃.xij. q. ij. De redditib⁹ eccleſie. Vel obla
tiōe fideliū ſolo epo ex his vna portio re
mittatur: due eccliaꝝ fabricis: ⁊ erogationi
paupeꝝ ꝓfuture: a p̄ſbytero ſub piculo ſui
ordinis miniſtrent̃. vltima clericis ꝑ ſingulo
rū meritis diuidat̃: Si ergo diſtincta ſunt
bona: q̄ debent in vſuꝫ epĩ cedere: ab his
que ſunt paupibus: ⁊ miniſtris: ⁊ cultui ec-
cleſie erogāda. ⁊ aliqḋ ſibi retinuerit epũs
de his: q̄ ſūt paupibus erogāda. vel in vſuꝫ
miniſtroꝝ: vel in cultū diuinū expēdenda:
nō ē dubiū: ꝙ ↄtra fidē adminiſtrationis agat
⁊ mortaliter peccat: ⁊ ad reſtitutionē tenet̃.
De his aūt: que ſūt ſpāliter ſuo vſui depu-
tata: videt̃ eē eadē rō: q̄ ē de ꝓprijs bonis
vt.ſ. ꝓpter imoderatū affectū: ⁊ vt peccꝫ.
Qō ſi imoderate ſibi retineat ⁊ alijs non
ſubueniat: ſicut req̄rit̃ debitū caritatis. Si
v̄o nō ſint p̄dicta bona diſtincta: eoꝝ diſtri
butio fidei eius attribuit̃. Et ſi q̄dē in modi
co deficiat: vel ſupabūdat: pōt hoc fieri abſ
q̄ꝫ bone fidei detrimēto. q: nō pōt homo in
talibus pūctualiter accipe id: qḋ fieri opor
tet. Si v̄o ſit multus exceſſus: nō pōt late-

re. Unde videt bone fidei repugnare. Et ideo nõ ẽ abſq3 aliquo pcõ mortali. ¶ Ad rõnes in opp. ¶ Ad primã rñdet negando conſequentiã. Et ad dictũ Ambroſij reſpondetur: q non ſolũ eſt referendũ ad diſpenſationẽ eccleſiaſticarũ rerũ: ſed quorũcũq3 bonorum: ex qbus tenet aliquis debito caritatis puidere neceſſitatẽ patiẽtibus non põt tamen determinari quando ſit iſta neceſſitas: que ad pcm̃ mortale obliget: ſicut nec cetera particularia: que in humanis actibus ↄſiderant. Prop. n. determinatio relinquit humane prudentie. ¶ Ad ſcd̃am rñdet negãdo ↄñam. Et rõ eſt: q: bona eccleſiarum non ſunt expendenda ſolum ad uſus pauperũ: ſed et in alios uſus: vt dcm̃ eſt. Et ideo ſi de eo qd̃ uſui epi: vel alicuiꝰ clerici eſt deputatũ: velit aliquis ſibi ſubtrahere. ⁊ ↄſanguineis: vel alijs dare: nõ peccat: dũmodo id faciat moderate. i. ſi idigeãt non aũt vt inde ditiores fiant. Unñ Ambroſius libro de officijs eſt approbãda liberalitas: vt proximos ſeminis tui ſi egẽt cognoſcas: nõ tamẽ vt illi ditiores fieri velint: ex eo q tu potes ↄferre iopibus. ¶ Ad tertiam rñdet negãdo ↄſequentiam. Et rõ eſt: q: nõ oia bona eccleſiaꝝ: ſicut dictũ ẽ: ſunt pauperibus largiẽda: niſi forte in articulo neceſſitatis: in qua et pro redemptiõe captiuoꝝ: ⁊ alijs neceſſitatibꝰ paupeꝝ: vaſa cultui diuino dicata diſtrahuntur. vt Ambroſius dicit. Et in tali neceſſitate peccaret clericus: ſi vellet de rebus ecclie viuere: dũmodo haberet bona patrimonialia: de qbꝰ viuere poſſit. ¶ Ad quartã: q ſuit ex parte oppoſita rñdetur: q bona eccliarum uſibꝰ pauperũ deſeruire debent. Et ideo ſi quis neceſſitate nõ iminente puidendi pauperibus de his: q ſupfluunt ex prouentibus eccleſiaruꝫ: poſſeſſiões emat: vel in theſauro reponat infuturũ vtilitati eccleſie: ⁊ neceſſitatibus pauperũ laudabiliter facit. Si vo neceſſitas immineat pauperibus erogãdi ſuperflua cura eſt ⁊ inordinata: vt ad futurũ cõſeruet: quod dñs prohibet. Mat. vj. Nolite ſolliciti eſſe in craſtinum.

a D tertiã. q. ſic pcedit. Et videtur: q btũs Ambroſius nõ bene fecit excõicando iperatorẽ.

¶ Primo ſic: Regalis poteſtas non eſt ſubdita ſpũali ptãti. Ergo ⁊c. Conſequẽtia eſt bona. Añs probat. Dicit glo. ſuper illõ. Ps. Tibi ſoli peccaui: quia rex oibus eſt ſuperior. Et iõ tantũ a deo q eſt maior: eſt puniendus. Si qs de populo peccauit: deo peccauit: ⁊ regi. Rex vo non hꝫ hoiem q eius facta diiudicet. Ergo ptãs ſpũalis nõ põt iudicare iperatorẽ vel regẽ. Ergo Ambroſius nõ bene fecit in excõicãdo iperatorẽ: cũ nõ eẽt ſubiectus ei. ¶ Secundo ſic. i. Petri. ij. dicit btũs Petrus. Subditi eſtote oi humane creature pter deũ: ſiue regi tanq̃3 pcellẽti. Ergo ſi rex pcellit: non ẽ ſubiectus epo. Et per ↄñs Ambroſius nõ potuit excõicare. ¶ Tertio ſic. Sacerdos in veteri teſtamẽto qd̃ fuit figura noſtri: in terrenis oibus ſubijciebat regi. Ergo videt: q eſſet in nouo teſtamẽto. ¶ In opp. eſt euangeliũ pñs. vbi dicit: q fidelis ſeruus ⁊ prudens eſt ↄſtitutus ſup familiã dñi: id eſt p̄latus ſup eccliam. Sed intra eccliam iperatores: ⁊ reges: ⁊ principes ↄnumerant cum alijs fidelibus: Ergo ptãs ſpũalis eſt ſup oẽs terrenã. Et ſi ſupra: põt corrigere: ⁊ punire. Et per ↄñs Ambroſius bene fecit iperatorẽ deũ offendentem: ⁊ eccliam: excõicare. ¶ Rñſio dñm: q btũs Ambroſius potuit: ⁊ debuit excõicare iperatorẽ. Pro prima parte: q potuit eẽ notãdũ: q ptãs ſpũalis ſupeminet ptãti ſeculari etiã regali: in duabus ſcꝫ dignitate ⁊ auctoritate. Dignitate quidẽ q: vt ait idem Ambro. di. xcvj. c. duo ſunt: aurũ nõ tã preciſius ẽ plũbo: q̃3 regia ptãte altior eſt ordo ſacerdotalis. Uidemus. n. colla regum ⁊ principũ ſubmitti genibus ſacerdotuꝫ: ⁊ ab eis benedici. Item Hugo de ſancto victore. Quantuꝫ vita ſpũaliuꝫ dignior eſt: q̃3 terrena: ⁊ ſpũs q̃3 corpus: tantũ ſpũalis poteſtas terrenam poteſtatem ⁊ ſecularẽ ho

noꝛem: ⁊ dignitatẽ pꝛecellit. Secundo pꝛe-
cellit auctoꝛitate. Vide. xcvij. di. Conſtan-
tinus: vbi dicitur. Utile iudicamus cũ om-
nibus ſatrapis noſtris: vt ſicut btũs Pe-
trus in terris vicarius filij dei videtur eẽ
cõſtitutus. ita pꝛincipatus eius ptãtem ⁊ au-
ctoꝛitatem amplius q̃ʒ terrene iperialis no
ſtre ſerenitatis manſuetudo habere. vt. Vñ
⁊ tenentes frenũ eq ipſi᷒ ꝓ reuerẽtia Pe-
tri ſubiectiõis officiũ illi exhibuimus. Et iõ
dicit Hugo de ſctõ victoꝛe. Spũalis ptãs
hʒ iudicare terrenã ptãtem: ſi bona nõ fue
rit. Quõ ꝟo debuit facere. pʒ q: vt dič Am
bꝛoſi᷒ Impatoꝛ Theodoſi᷒ fecit occidi. v.
milia hoium: iter quos multi fuerũt inocẽ
tes. Unde cũ iperatoꝛ mediolanũ veniſſet:
⁊ eccliam intrare vellet: occurrit ei ad ianu
am Ambꝛoſius: eiqʒ aditum pꝛohibuit. d.
Cur imperatoꝛ poſt cãm tanti furoꝛis non
agnoſcis molẽ tue pꝛſumptiõis. Sed foꝛte re
cognitionẽ peccati ꝓhibet ptãs iperij: do-
cet te vt vincat rõ ptãteʒ: pꝛinceps es. o. im
peratoꝛ. ſed ꝯſeruoꝝ: qbus ergo oculis aſ-
picies cõis dñi templi: qbus calcabis pedi
bus ſanctũ pauimentũ: quõ manus exten-
des de quibus ſanguis adhuc ſtillat. ⁊c.

¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad pꝛimũ rñdet
negando ꝯñam. Et ad glo. que dicit: ꝙ rex
nõ hʒ hoiem: qui eius fcã diiudicet. Facien
da ẽ vis in hoc: ꝙ dicit: ꝙ nõ hʒ hominẽʒ.
Spũlis eñi ptãs nõ iudicat ſm hoiem: vel
ſm humanã legẽ: ſed inquãtũ poſſidet vicẽ
dei. ſicut dr̃ aplis Mat. x: Qui vos audit:
me audit. Et ſicut dicit apoſtolus. ij. Coꝛin.
vij. Pꝛo xp̃o legatione fũgimur. ⁊ ſm po-
teſtatem ad vindictã ſpũalem nõ coꝛpoꝛalẽ
ſicut dr̃. ij. Can. vij. ꝙ regum eſt exercere
coꝛpoꝛalẽ penã. ſacerdotũ: ſpũalẽ iferre vi-
dictam. Sicut eñi iudex terrenus non ſine
cauſa gladiũ poꝛtat: ſicut dicit. Ro. xiij. ita
non ſine cauſa claues ecclie ſacerdotes acci
piunt. Ille poꝛtat gladium ad vindictã ma-
lefactoꝛum. ad laudem ꝟo bonoꝝ. Iſti cla-
ues habẽt ad excluſionem excõicandoꝛum:
⁊ reconſiliationem penitentiũ. Expone er-
go a deo ñn rex eſt puniendus: ſupple ma-
teriali pena. Et item cũ dr̃: non hʒ hominẽ:
qui eius facta diiudicet ſupple ad coꝛpoꝛa-
lem penam iferẽdam. Hec ſm Alexandrũ
de ales. Nos diceremus ꝙ glo. loquit pꝛo
tempoꝛe dicendum in quo nõ erat data po
teſtas ſpũalis: que data eſt in nouo teſtamẽ
to. Illo eñi tempoꝛe in tẽpoꝛalib᷒ ſubiecta
erat poteſtas ſpũalis terrene poteſtati: vt i
fra dicetur. ¶ Ad ſcđam de canonica Pe
tri: rñdetur negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: qꝛ cum
dicitur: ꝙ rex pꝛecellit: intelligitur in ſuo oꝛ
dine: reſpectu terrene ptãtis in regno: nõ
in comparatione ſpũalis. ¶ Ad tertiam re
ſpondetur negando ꝯñam. Et rõ eſt: quia
ſm ſtatuʒ veteris legis: ſacerdotalis pote-
ſtas erat regali inferioꝛ: ſed non ſm ſtatum
noui teſtamenti. Sacerdotium enim vete-
ris teſtamenti carnale erat: ⁊ per carnalem
ꝓpagationem ſuccedebat: q̃ʒuis eſſet oꝛdi-
natũ ad diuinũ obſequiũ. ſ. diuinũ cultuʒ: ⁊
figure ſpũalis ſacerdotij noui teſtamenti.
quod non eſt per ſucceſſionem carnalem.
Pꝛopterea in illa pte: in qua carnale erat:
⁊ terrenũ: ſubiectũ erat terrene ptãti. ſ. re-
gali. ſic autem non eſt in nouo.

¶ In feſto beati Vincẽtij magiſtri in theo
logia eſt euãgelium. Nemo accẽdit ⁊c. Lu
ce. xj. Circa quod poſſumus diſ. ſe. q.

¶ Pꝛimo: vtrũ doctus religioſus de oꝛdi
ne mẽdicantiũ cum perfectiõis ſtatu poſſit
gradum magiſtralem ſuſcipere.

¶ Scđo: vtrũ põt ſciri tempus aduentus
xp̃i ad iudicium.

a Dpꝛimã. q. vtrũ doctus religio
ſus de oꝛdinẽ mendicantiũ: cum
perfectiõis ſtatu poſſit gradum
magiſtralẽ ſuſcipere. Et videtur
ꝙ non poſſit. Mat. xxi. pꝛohibetur: vt diſ-
cipuli non vocarentur magiſtri. d. Uos aũt
nolite vocari rabi. Unus eñiʒ eſt magiſter
veſter. Ergo videtur ꝓhiberi ẽt eẽ. ¶ Se
cũdo ſic. Status perfectionis religioſi: ſtat
in paupertate: ⁊ humilitate. Sed ſtatus ma
giſtralis impoꝛtat honoꝛis ſtatum: vt hec

glo. Mat. iiij. Ergo ⁊c. ¶ In oppo. eſt ꝙ ſanctus Vincentius xpi confeſſor de ordine predicatorum: graduꝫ ſuſcepit magiſtralem: ſine diſpendio ſtatus ſue perfectionis. ita ſanctus Tho. ⁊ multi alij. Secundo arguitur ex preſenti euangelio. ſ. vbi dicitur: ꝙ nemo accendit lucernaꝫ. ⁊ ponit ſub modio: ſed ſuper candelabrum. Sed doctus religioſus eſt ſicut lucerna accenſa ad illuminandū alios. Ergo nō ſub modio ſꝫ ſup candelabrum eccleſie eſt ponendus: magiſtrali honore decoratus: vt qui ingrediuntur per eius magiſterium lumen videant. ¶ Rñdeo dicēdum: ꝙ ſicut tangit ſanctus Tho. in libro: quem fecit contra impugnantes religionem: quidam dixerunt xpm de vitando magiſterium dediſſe conſilium: ⁊ eſſe ſupererogationis opus. ꝙ religioſi tenentur ad illa: que ſunt ſupererogationis. Concludebāt ergo ex hoc: religioſus cum perfectiōis ſtatu non poſſe ſuſcipere gradum magiſtralem. quorum opinio multipliciter oſtenditur falſa ⁊ erronea. Primo: quia quatuor precipui doctores eccleſie fuerunt religioſi. ſicut pater Auguſtinꝰ. Hieronymꝰ. Gregoriꝰ. Ambroſiꝰ. Secundo: quia falſum eſt ꝙ vitatio magiſterij cadit ſub conſilio vel precepto. Abſtinere enim ab illis actibus quibus excellens debetur premium ſub cōſilio vel precepto cadere non poteſt. doctoribus autēꝫ ſicut ⁊ expoſitoribus ſacre ſcripture promittitur ſingulare premium. ſicut virginibus ⁊ martyribus. Sicut ergo inconueniens eſſet dicere: ꝙ vitare virginitatem: vel martyrium: caderet ſub conſilio ſic eſt inconueniens dicere: ꝙ vitare magiſterium: cadat ſub conſilio: vel precepto. Tertio ſic. Non poteſt dari preceptuꝫ vel conſilium de eo: quod contrariatur precepto: vel conſilio. Sed docere cadit ſub precepto: vel conſilio. vt patet Mat. vltimo. Euntes docete omnes gentes ⁊c. Et ad Gala. vj. Si preoccupatus fuerit homo in aliquo delicto. vos qui ſpirituales eſtis: inſtruite illum in ſpiritu bonitatis. Ergo in non docendo non poteſt eſſe conſilium. Quarto: quia conſilia ſunt primo per apoſtolos obſeruata. Sed ipſi magiſterium ⁊ doctoratum non vitarunt. Dicit enim Paulus. j. ad Thi. ij. Veritatem dico: non mentior: doctor gentiuꝫ in fide ⁊ veritate. Quinto: dato ꝙ ſub conſilio caderet vitare magiſterium. non tamen ſequitur: ꝙ ad hoc omnes religioſi tenerentur. Non eniꝫ omnes qui perfectionis ſtatum profitentur: ad omnia tenentur conſilia. ſed tantum ad ea: que ex voto ſe obligant. Dicendum eſt igitur: ꝙ religioſi magis q̃ʒ alij ſeculares tenendo eorum perfectionis ſtatum: poſſūt magiſterij gradum ſuſcipere. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio ē. quia licet chriſtus prohibuerat omnibꝰ ambitionem magiſterij ⁊ honoris. non tamen actuꝫ magiſterij. Unde Apoſtolus. i. Thi. ij. vocat ſe doctorem. dicēs. Veritateꝫ dico non mentior: doctor gentium in fide ⁊ veritate. Secundo reſpondetur: ꝙ intelligitur eſſe prohibitum ſm quis dicatur principalis magiſter. quia ſolus deus eſt principalis magiſter: qui docet omnem ſcientiaꝫ. ⁊ qui illuminat omnem hominem. Homo poteſt dici magiſter participatiue: ⁊ minus principaliter: qui tantum docet exterius: aliqua proponendo: ex quibus formantur fantaſmata debita: a quibus intellectus agens facilius abſtrahit ſpeciem intelligibilem: ſicut in ſanatione hominis tm̄ agit principaliter. medicus vero ea adminiſtrat: ex quibus natura iuuatur. ¶ Ad ſecundaꝫ reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: ꝙ non interdicitur religioſis honor: qui debetur ſpiritualibus bonis. ſed ſolum ille: qui conſiſtit in rebus mundanis. Alias cuꝫ honor debeatur ſacerdotio: ⁊ prelature. nec ad ſacerdotium, nec ad prelaturam aſſumi poſſent. non ergo prohibetur honor magiſtralis cathedre: ſed ambitio.

Ad ſcđam. q. vtrū pōt ſciri tē
pus aduentus xp̄i ad iudiciū
ſic ꝓceditur. Et videt̄ ꝙ ſic.
¶ Primo ſic. Sicut enī ſan
cti patres expectabant p̄imū
aduentū. ita nos ſcđm expectamus. Sed
ſancti patres ſciuerūt tp̄s aduentus p̄imi:
ſicut per numerū ebdomadarū: que deſcri-
būtur. Danielis. ix. Ergo videt̄: ꝙ ⁊ nobis
eſt poſſibile ſcire tempus ſecūdi aduent⁹ de
terminatū. ¶ Scđo ſic. Per ſigna deueni-
nimus in cognitionē ſignatoꝝ. Sed de iudi
cio multa ſigna deſcribūtur: Ergo in cogni
tionē illius temporis poſſumus deuenire.
¶ Tertio ſic ſm̄ Auguſt. in fine de ciuitate
dei. ſexta etas currit ab aduētu xp̄i: vſq; ad
finē mūdi. Sed ſciri pōt quātū p̄cedētes
etates durauerūt: Ergo ſciri pōt quātū iſta
etas durare debeat: per cōparationem ad
alias. ¶ Quarto ſic. Magnū ⁊ paruum:
diuturnū ⁊ b̄reue: relatiue dicunt̄ de vno: p̄
cōparationē ad aliud. Sed tp̄s illud: qđ eſt
ab aduentu Chriſti vſq; ad finē mūdi: dicit̄
eſſe b̄reue: vt patet. i. Cor. vij. Tp̄s b̄reue ē.
Et in eodem. x. Nos ſumus: in quos fines
ſeculoꝝ deuenerunt: ⁊. i. Jo. iij. Nouiſſima
hora eſt. Ergo hoc dicit̄ p̄ cōparationē ad
tp̄s p̄cedens. Ergo ſaltem hoc videt̄ ſciri
poſſe: ꝙ multo b̄reuius eſt ipſo ab aduentu
xp̄i: vſq; ad finē mundi: q̄; a principio mū
di: vſq; ad xp̄m. Hoc arguitur: quia magi-
ſter Vincentius cuius feſtum hodie agitur:
videbat̄ hoc aſſerere. ¶ In oppoſi. ē illud
quod dicitur Math. xxiiij. de die ⁊ illa ho-
ra: nemo ſcit nec angeli celoꝝ. Secūdo ſic.
Si deberet aliq̄bus reuelari: p̄cipue reuela
tū fuiſſet querētibus apoſtolis: q̄ doctores
totius mundi inſtituebant̄: Sȝ eis de finali
aduentu dn̄i q̄rentibus reſponſum eſt. Ait
enim. Nō eſt veſtrū noſſe tempora: vel mo
menta: que pater poſuit in ſua poteſtate: er
go multo minus ē alijs reuelatum. ¶ Rn̄
deo dicēdū: ſub iſta ꝯcluſiōe: ꝙ tp̄s determi
natū futuri iudicij non pōt cognoſci ab ali-
quo puro homine: A ſolo enim deo: ⁊ hoīe
xp̄o cognoſcit̄. Probat̄ enī iſta ꝯcluſio iux
ta ſcm̄ Tho. in q̄ſtiōibus de potētia dei. q̄:
duplex eſt modus quo poſſumus cognoſce
re futura. ſ. p̄ cognitionē naturalē: ⁊ p̄ reue
lationē. Naturali q̄dē cognitione cognoſci
nō pōt determinate finis mundi. q̄: eius nō
eſt alia cā niſi volūtas diuina: quā q̄dē cām
naturali cognitiōe cognoſcere nō poſſum⁹.
Per reuelatiōeȝ aūt lȝ ſciri poſſet: ſi ds̄ vel
let reuelare: nō m̄ ꝯgruū eēt: ꝙ reuelaret̄:
niſi hoī xp̄o. Et hoc: q̄: finis mundi nō erat
niſi cōpleto numero electoꝝ. cuius comple
tio eſt quedā executio totius diuine p̄ede
ſtinationis. Unde non competit reuelatio-
nem fieri de fine mundi: niſi ei: cui fit reue-
latio de tota p̄edeſtinatione diuina ſcilicet
homini Chriſto: per quem tota diuina p̄e
deſtinatio totius humani generis quodam
modo impletur. Unde dicitur Jo. vij. Pa
ter diligit filium: et omnia demōſtrat ei: que
ipſe fecit. ¶ Ad ratiōes in oppoſitū. ¶ Ad
p̄imam reſpondetur negando conſequen-
tiam. Et ratio eſt: quia non eſt ſimile de p̄i-
mo aduentu ⁊ ſecundo: quia p̄imus aduen
tus Chriſti nobis parabat viam ad meren
dum per fidem ⁊ alias virtutes. Et ideo ex
parte noſtra requirebatur p̄imi aduentus
noticia: vt credendo in eum: qui venerat: et
per eius gratiā mereri poſſem⁹. In ſecūdo
aūt aduētu p̄mia reddent̄ ꝓ iuſtis: ⁊ ſic ex
p̄te nr̄a nō req̄rit̄: q̄d agam⁹: aut q̄d cogno
ſcam⁹: ſȝ q̄d recipiamus. Un̄ nō opȝ cogno
ſcere de trinitate tp̄s illius aduētus. ¶ Ad
ſcđam rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q̄:
illa ſigna poſita ſunt ad manifeſtādū: ꝙ qn̄-
q; mūdus finiet̄: nō aūt ad manifeſtādū de
terminatū tp̄s: qn̄ finiet̄. Ponunt̄ aūt iter
illa ſigna aliq̄: q̄ quaſi a mūdi exordio fue-
rūt: ſic ꝙ ſurget gēs ꝯ gētē: ⁊ ꝙ terremot⁹
erūt p̄ loca. Sȝ iſtātе mūdi fine hec abūdā
tius euenīūt. Que aūt ſit illa menſura hoꝝ ſi
gnoꝝ: q̄ an̄ finē mūdi erit: manifeſtū nobis
eē n̄ pōt. ¶ Ad tertiā rn̄det̄ negādo ꝯn̄aȝ.
Et rō eſt: q̄: ſicut dicit Augu. li. lxxxiij. q. vl-
tima: etas mūdi cōparatur vltime etati ho-

minio: que de determinato nũero annoꝝ
non diffinit: ſicut alie etates diffiniunt: ſed
qñqꝫ tantũ durat: qꝫtũ ſicut octo alie: vel etiam
amplius. Unde et iſta vltima etas nõ põt de-
terminato annoꝝ gñationũ nũero diffiniri
¶ Ad quartũ rñdetur negãdo pñam. Et
rõ ẽ: qꝛ ex hoc ꝙ dr nouiſſima hora vel ex
ſimilibus locutiõibus: que in ſcriptura dicunt
nõ vr aliqua determinata qꝫtitas tpis ſci-
ri. Non. n. illa ſunt dcã ad ſignificandũ bre
uẽ horã ipſius tpis: ſed ad ſignificandũ ſta
tũ mũdi: q eſt quaſi nouiſſima etas: cui qꝫto
tpe durat: non eſt diffinitũ. Non. n. legi euã
gelice alius ſtatus ſuccedet: qui ad pfectuꝫ
adducat: ſicut ipa ſuccedit legi veteri: ⁊ lex
vetus legi nature. ¶ Ad vltimuꝫ rñdetur:
ꝙ magiſter ſcũs Uincẽtius non aſſerebat
determinate finẽ mũdi. ſed veriſiliter pro-
pter ſcelera multa regnãtia in mũdo: ⁊ pro
pter frequẽtia ſigna aſſerebat breuiter eẽ.
¶ In feſto Marci euãgeliſte ẽ euãgeliũ.
Ego ſum vitis ⁊c̃. Jo. xv. Circa quod poſ-
ſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrũ qs fidelis potuit fructum
aliquẽ afferre in pñti vita: niſi in xpo vite
vera mãſerit: per fidẽ: ⁊ charitatẽ nõ fictã.
¶ Scdo: vtrũ btũs Marcus ꝯuenienter in
ter euãgeliſtas figura leonis ſit deſignat⁹.
¶ Tertio. vtrũ licitũ fuit ſcõ Marco ſibi
amputare digitũ: vt ſacerdotio idign⁹ hřet.

AD primã. q. vtrũ aliqs fide-
lis potuit fructũ aliqueꝫ af-
ferre in pñti vita: niſi in xpo
vite vera mãſerit: p fidẽ: cha
ritate nõ ficta. ſic pcedit. Et
videt ꝙ ſic. ¶ Prio: qꝛ multi qui nõ ma-
nent in xpo p caritatẽ: faciunt aliquos bo-
nos actus: q ſunt boni fructus. dũ nudum
veſtiũt: famelicũ paſcũt. ieiunãt: ⁊ oratiões
faciũt. Ergo ⁊c̃. ¶ Secundo. Multi q nõ
manẽt per caritatẽ in xpo: docẽdo: ⁊ pdicã
do: faciũt multiplicẽ fructũ in ꝯuerſiõe fide
liũ: vt pꝫ. Ergo ⁊c̃. ¶ Tertio ſic. Ois ſcho
la docet: ꝙ opa extra caritatẽ ad multa va-
lent: ⁊ vident mereri aliqd: ſaltẽ bona tpa
lia. qꝛ ſicut pena ad malũ actũ. ita ſe hꝫ pre-
miũ ad bonũ. Sed nullũ malũ factũ apud
deũ iuſtũ iudicem eſt ipunitũ. Ergo nec ali
quod bonũ irremuneratũ. Ergo nõ manẽt
in xpo p charitatẽ aliqd merebit per bona
que facit. Ergo ⁊c̃. ¶ In oppo. eſt euange-
lium pñs. ¶ Rñdeo dicẽ: ꝙ xpo ad oſten
dendũ: ꝙ neceſſe ẽ manere in eo per fideꝫ
⁊ charitatẽ: ad hoc vt qs valeat fructifi-
care opera meritoria vite eterne: comparat
ſe xps per ſilitudinẽ viti: ⁊ fideles palmiti-
bus dicẽdo. Ego ſum vitis vera: ⁊ vos pal
mites. Quaſi dicendo. Talis eſt cõparatio
veſtrũ ad me: qualis palmitũ ad vitẽ. De
quibus palmitibus dicit in Ps. Extendit
palmites ſuos vſqꝫ ad mare. Dicit aũt xps
vitis: nõ ſolũ qꝛ eſt fons humoris: ⁊ virtutis
ad fructificãdũ: ſed et vt dicit Albertus ſu
per Jo. q miniſtrat humorẽ eterni ⁊ ſpũa
lis gaudij. q cor letificat. q bonã ſpei liben-
ter reddit. q ſeculi triſtitiã pellit: q inebrian
do ſecularium obliuiſci facit. q calorẽ carita
tis ifũdit. Dicendũ eſt ergo: ꝙ palmes nõ
põt facere fructũ niſi mãſerit in vite. eo ꝙ
fonte humoris deſtitutus eſt. ſic nec aliqs fide
lis põt ſpũaliter fructificare: niſi mãſerit in
xpo: humorẽ gratie ſuſcipiẽs ab ipo. Qui
vo manet in eo per caritatẽ hic fert fructũ
multũ. Dicit aũt ſcũs Tho. ſup Jo. ꝙ tri-
plicẽ fructũ fert in vita iſta. Primus ẽ ab-
ſtinere a pctõ. Je. xxvij. Hic ẽ ois fructus
tollat peccatũ ⁊c̃. Secũdus ẽ vacare operi
bus ſanctitatis. Ro. vj. Habebitis fructuꝫ
veſtrũ in ſanctificatiõe. ⁊c̃. Tertius fructus
ẽ vacare edificatiõi alioꝝ. Ps. De fructu
operũ ſuoꝝ ſatiabit terra. Fert et fructum
quartũ in vita eterna. Jo. iiij. Fructũ ꝯgre
gat in vitam eternã. Hic eſt vltimus ⁊ pfe-
ctus fructus omnium laboꝝ noſtroꝝ. Sapiẽ.
iij. Bonoꝝ laborũglioſus ẽ fruct⁹. ¶ Ad
rõnes in opp. ¶ Ad primã ⁊ ſcdam ẽ vna
reſpõſio: qꝛ aliq in caritate nõ exiſtẽtes: poſ
ſunt multa opera facere de genere bonoꝝ.
Sunt tamen ſine charitate ifructuoſa quo
ad meritũ vite eterne: que ſolũ diligẽtibus

deum repromittitur ſm illud Job. xxxvij. Annūciat de ea amico ſuo: q̄ poſſeſſio eiꝰ ſit. Opera aūt que fiunt ſine caritate: infructuoſa ſunt quo ad hoc. Sapien. iij. Uacua eſt ſpes eoꝝ: ⁊ labores ſine fructu. ¶ Ad tertiā pōt eſſe eadem rāſio: q̄ bona facta ſine caritate non ſunt meritoria vite eterne. Et iſta infructuoſa ſunt: quo ad illud: vt dictū eſt. Ad ſecundo rñdetur: q̄ duplex dicitur meritū. ſ. de condigno. ⁊ meritū de congruo. Meritū de cōdigno dr̄ actus: p̄ quē efficitur: vt ipſe agens habeat debitum recipiēdi. Meritum de ꝯgruo dr̄ actus: per quē efficitur debitū dandi in dante: ſm decentiā ipſius. Quoniam aūt in oībus illis: que gratis dantur prima rō dandi ſit amor: impoſſibile eſt: q̄ aliquis tale ſibi debitū faciat: qui amicitia caret. Et idō cū bona tēporalia ⁊ eterna ex diuina liberalitate nobis donantur nullus acquirere poteſt debitum recipiēdi aliqd̄ illoꝝ niſi per caritatem ad deū. Et ideo opera extra caritatē facta: nō ſunt meritoria ex condigno: nec eterni nec tēporalis alicuius boni apud deū. Sed q̄: diuinam bonitatē decet vt vbicūq̄ diſpoſitionem inuenit: perfectionē adijciat. Ideo ex merito cōgrui dicitur aliquis mereri aliqd̄ bonum per opera extra caritatē factā. Et ſm hoc opera iſta ad triplex bonū valent. ſ. ad temporaliū conſecutionē. Ad diſpoſitionē: ad gratiam. ⁊ ad cōſuetudinē bonoꝝ operum. Quia tñ hoc meritū nō proprie dicitur meritū: ideo magis concedendum eſt: q̄ huiuſmodi opera non ſint alicuius meritoria: q̄z q̄z ſint.

a D ſcdam. q. vtrū btūs Marcus conuenienter inter euāgeliſtas figura leonis ſit deſignatꝰ. ¶ Et vr̄ q̄ nō. quoniā beatus Marcus vt dr̄ in vita ſua fuit humillimus ⁊ mitis. Sed hec nō cōueniūt leoni: qui ſupbus ⁊ ferox dicit̄. Ergo nō ꝯuenienter p leonē deſignat̄. ¶ Scdo. Beatus Marcus ſcripſit de oībꝰ factis xp̄i: de quibꝰ alij euangeliſte. Ergo nō magis debuit deſignari per leonē: q̄z per aquilā: vel hoīem: vel bouē. ¶ In oppoſi. eſt illud Eze. i. Facies leonis a dextris ipſoꝝ quatuor. ¶ Rñdeo dicēdū: q̄ beatus Marcus ꝯuenienter deſignatus ⁊ figuratus eſt per leonē. Pro quo notandū: q̄ per quatuor facies quas vidit Ezechiel ꝓpheta in animali vno: deſignantur quatuor euangeliſte: ſiue quatuor euāgelia ab eis deſcripta de dño noſtro ieſu xp̄o. Et ſicut in facie hoīs deſignat̄ euangelium Mathei: ſic in facie leonis deſignatur euāgeliū Marci. Circa qd̄ ꝯſiderādū ē q̄ lꝫ Marcus de oībus xp̄i factis ſcripſit: ſicut ⁊ alij: tñ ſpāliter verſatur: ⁊ moratur circa reſurrectionē: ⁊ regnum xp̄i qd̄ aſſecutus eſt in ſua benedicta reſurrectiōe: ſm q̄ dixit aplis immediate poſt reſurrectionē ſuā. Mat. xviij. Data ē mihi oīs ptās in celo ⁊ in terra. Qd̄ quidē regnū p leonē cōuenienter deſignat̄: q eſt rex aialiū: vt dicit Iſido. libro. Ethimologiaꝝ. xij. Et ideo materia circa quā ſpāliter moratur: euāgelium Marci: deſignatur in noīe leonis. Et hoc ꝓpter tria: que in reſurrectiōe xp̄i reperiuntur: ⁊ ꝓprietatibus leonis aſſimulatur. Primū ē reſurrectiōis efficiens principiū qd̄ in alijs hoībus eſt extrinſecum. Sed in xp̄o fuit extrinſecū: vt ſm q̄ ipſe dicit Jo. x. Poteſtatem habeo ponēdi aīam meā: ⁊ iterū ſumēdi eam: qui ꝓpria virtute ſurrexit. ⁊ ſimiliter huiōi in ꝓprietate leonis reperit̄. Dormit enī oculis apertis: vt dicit Iſidorus: vbi ſupra. Licet aūt caro xp̄i in ſepulchro dormierit per verā mortē: ⁊ aie ſeparationē. tñ diuinitas vtriq̄ coniūcta vigilabat: ſm q̄ dicit̄ Canti. vij. Ego dormio: ⁊ cor meū vigilat: ꝓprietate ⁊ virtute huiōi diuinitatis: ſic vigilantis ſurrexit a ſomno mortis. Unde pōt exponi: qd̄ dicit̄ Iere. iiij. Aſcēdit leo de cubili ſuo. q: xp̄s qui eſt leo de tribu iuda: de ſepulchro aſcendit virtute propria. Secundo aſſimilatur leoni: ꝓpter tempus ⁊ modum. q: reſurrectio xp̄i facta eſt poſt triduum: quod tñ accipitur per ſynecdochē. ita ſimiliter leo natus de nouo: tri-

In feſto ſancti Marci euangeliſte

dus diebus dicitur dormire: ſm Iſidorum vbi ſupra: ⁊ poſtea fremitu ⁊ rugitu patris excitatur. ſic xpus poſt triduum dormitionis in ſepulchro. virtute dei patris fuit excitatus a mortis ſomno: ſcḋm ꝙ dicitur Act. iij. Hunc deus ſuſcitauit a mortuis ⁊c̄. Et ideo de hoc poteſt exponi illō Geneſis. xlix. Catulus leonis iuda. Et ſequitur Requieſcens accubuiſti vt leo. ſ. in ſepulchro. Et ſubditur. Quis ſuſcitabit eum de ſomno mortis: poſt triduum. Ad quod poteſt reſponderi. Deus pater: vt pꝫ ex predictis. Tertio aſſimilatur reſurrectio leoni: propter aſſecutum imperium. q: licet xpus ante reſurrectionem humilis ⁊ ſubiectus apparuit. tamen in reſurrectione ſua dn̄ium omnium optinuit ſcḋm ꝙ dicit Apoſtolus ad Phi. ij. Humiliauit ſemetipſum. factus obediens vſqꝫ ad mortē: mortem aūt crucis. Propter quod ⁊ deus exaltauit eum. ⁊ donauit illi nomen quod ē ſuper omne nomen vt in nomine ieſu omne genu flectatur: celeſtium: terreſtrium: ⁊ infernorum ⁊c̄. In leone inuenitur huiuſmodi ſimilitudo: in quantum rex animaliū vt predictum eſt. Et hoc eſt quod dr̄ Apo. vij. Vicit leo de tribu iuda: q: per ſuam benedictam paſſionem ⁊ reſurrectionē ſubiecit ſibi omnem creaturā. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rn̄detur negando ꝯn̄am. Et rō ē: q: hic non accipitur cauſa ſignificationis: ſeu figurationis ex parte conditionis perſone deſignate per leonem. ſed ex parte materie ſcripture: ſiue de qua loquitur in euāgelio ꝑncipaliter: ſiue ſpecialiter. ¶ Ad ſecundam pꝫ reſponſio: ad idem: q: ꝯn̄a non valet. q: licet euangelium Marci de omnibus factis xpi loquitur: tn̄ ſpāliter verſatur circa reſurrectionē xpi ⁊ regnū eius.

a

D tertiam queſtionem: qua q̄ritur: vtrum licitum fuit ſancto Marco amputare digitum: vt ſacerdotio indignus haberetur. Et videtur ꝙ ſic. ¶ Primo ſic. Ex iſta hiſtoria ſua in qua legitur: ꝙ ſic fecit: ⁊ tamē non reprobatur de hoc. ¶ Secūdo ſic. Occidere ipſum eſt magis q̄ʒ mutilare. Sampſon autem ſe interfecit: vt habetur Iudicum. xvj. ⁊ tamen numeratur inter ſanctos ad Hebr. c. xi. Ergo licitum eſt mutilare ſeipſum propter aliquam cauſam. ¶ Tertio ſic. Minus bonum eſt contemnendū propter conſeruationem maioris boni. ſicut ad conſeruationem vite aliquis proiecit merces in mari. Sed virtus caſtitatis eſt maius bonum: q̄ʒ membrum corporale. Ergo licite poteſt aliquis ſibi ſcindere virilia ꝓpter conſeruationem caſtitatis. ¶ In oppoſitū arguitur per illud quod di. lv. Si quis amputauerit ſibi virilia: clericus non fiat: quia homicida ſui eſt. ¶ Reſpondeo. Quelibꝫ pars corporis ordinatur ad totum: cuius pars eſt. Et ideo de ipſa ordinandum ē: prout reſpicit bonum totius corporis. Et vlterius: prout reſpicit bonum hominis: ⁊ communitatis. quia ſicut pars corporis ordinatur ad totum corpus: ſic corpus ad hominē cuius pars eſt: ⁊ vnus homo. ad totam cōmunitatē. Igitur ſi membrum aliquod ſit nociuum corpori: vtpote propter aliquam egritudinem: vel turpitudinem: eſt aliorum membrorum corruptiuum. tunc eſt concluſio prima: ꝙ licite poteſt abſcindi ne inficiat alia membra. Et hoc ab eo: cuius eſt: ſi habeat artem medicandi. vel ab alio de voluntate eius: quia cuilibet cōmiſſa eſt cura ſalutis ſui corporis. ſicut ⁊ homicida ⁊ raptor per iudicem licite occiditur: ⁊ a cōmunitate hominū abſciditur: inquantum eius vita eſſet in nocumentum cōmunitatꝭ. quia iudicibus cōmittitur ſalus cōmunitatis. Si autem membrum ſit ſanum: tunc eſt ſecunda concluſio: ꝙ regulariter non eſt licitum alicui ſeipſum mutilare. Et hoc probatur ſic. Primo: q: homo naturaliter amat ſeipſum: ⁊ per ꝯn̄s omnia: que ſunt de integritate ipſius. Et ideo mutilare ſeipſum: eſt cōtra charitatē: quā quilibet tenetur habere ad ſeipſū. Secūdo ſic. Homo ſimiliter ē pars communitatis. Ergo inferre ſibi nocumētum ꝑ mutilationem eſt agere contra cōe bonū.

Tertio. Deus eſt inſtitutor nature: inſtituē
do membra eius. Et ideo mutilans ſeipſuʒ
agit contra deuʒ. Tertia concluſio: ꝙ in ca-
ſu licitum eſt. vʒ ex precepto dei occulto: qḋ
dicitur inſtinctu ſpūs ſancti. Patʒ conclu-
ſio. q: deus eſt auctor nature: ⁊ dñs vite: ⁊
mortis humane. Et per ꝯñs oium mēbro-
rum. Et ideo: ſi precipit hoi ſibi auferre vi-
tam: vel membrū aliquod: non ſolū licitum
ſed ēt debitum eſt hoc fieri. Et hoc modo
dicit ſanctus Tho. in ſcḋa ſcḋe. q. c. lxxvij.
ar. ij. ꝙ credibile eſt: ꝙ btūs Marc⁹ hoc
ꝙ digitum ſibi amputauit: ex inſtinctu ſpi-
ritus ſācti fecit: ſine quo licet alicui ſibi ma
nus iniicere. Hoc modo ſanctus Tho. po-
nit in ſcḋa ſcḋe. q. lxiiij. ar. vij. dicit Augu.
j. de Ciui. dei: ꝙ non Sāpſon aliter excuſa
tur: ꝙ ſeipſum cum hoſtibus ruina domus
oppreſſit: niſi q: latenter ſpūs ſanctus hoc
iuſſerat. qui per illuʒ miracula faciebat. Et
eandem rōnem aſſignat: de quibuſdā ſan-
ctis feminis: tempore ꝑſecutionis q̄ ſeipſas
occiderunt. De quibus eccleſia memoriaʒ
facit. ¶ Ad rōnes in contrarium. ¶ Ad
primā de ſancto Marco. ¶ Ad ſcḋam de
Sampſon pʒ reſpōſio ex dictis. ¶ Ad ter
tiam rñdet negādo ꝯñam. Et rō eſt: q: illḋ
aſſumptuʒ in maiori: vt dicit ſanctus Tho.
eſt intelligendum: quando aliter prouideri
non pōt. q: ſaluti ſpūali ſemper poteſt ali-
ter ſubueniri q̄ʒ per membri preciſionem:
q: peccatum ſubiacet voluntati. Et ideo in
nullo caſu licet membrum abſcindere pro-
pter quodcūqʒ peccatum vitandum. Un-
de Criſo. exponens illud Mat. xix. ſūt eu-
nuchi: qui ſeipſos caſtrauerunt propter re-
gnum celorum dicit: non membrorū abſci-
ſione. ſed malarum cogitationum interem-
ptione: Maledictioni eſt obnoxius. q mē
brum abſcindit: ⁊ ei que homicidarū ſunt:
talis preſumit.

¶ In feſto ſancti Petri martyris de ordi
ne ꝑdicatoꝝ ē euāgeliū. Si quis vult poſt
me ⁊c̄. Mat. xvj. Circa qḋ pñt diſ. ſe. q.

¶ Primo: vtrū ad ꝯſecutioneʒ eterne btī
tudinis ſit neceſſe abnegare ſemetipſum ⁊
tollere crucem ſuā: ⁊ ſequi xp̄m.

¶ Secundo: vtruʒ btūs Petrus martyr
dicatur triplici aureola donatus.

D primam. q. vtrum ad conſe-
cutionem eterne btitudinis ſit
neceſſe abnegare ſemetipſuʒ: ⁊
tollere crucem ſuā: ⁊ ſequi xp̄m
Et videtur: ꝙ non. ¶ Primo ſic. Ad con-
ſectionem vite eterne neceſſe homo dʒ dili
gere ſeipſum. Ergo non abnegare. Conſe-
quentia videtur bona. q: iſta duo videntur
eſſe contraria. Añs eſt manifeſtum: qm̄ ſi
diligere proximū cadat ſub precepto: illum
diligere debeo: ſicut meipſum. Ergo ſub ꝑ
cepto cadit: vt quis ſeipſum ex caritate dili
gat. ¶ Scḋo ſic. Dicit ad Ephe. Nemo
vnq̄ʒ carnem ſuam odio habuit. Nam hō
naturaliter diligit vitam ſuam corporalem.
Ergo ad conſecutionem vite eterne nō eſt
neceſſarium abnegare ſeipſum. ¶ Tertio
ſic. Mat. xj. dicit. Iugum meum ſuaue eſt:
⁊ onus meum leue. Sed hoc non videtur
ſtare cum hoc: ꝙ oporteat ſumere crucem:
ad conſecutionē vite eterne. ¶ In opp. eſt
euangeliū pñs. ¶ Rñdeo dicendū: ꝙ ve-
ra eſt ſnia domini. Tria enim ſunt: vt dicit
Criſo. ad eundeʒ poſt xp̄m. Primū eſt ab
negatio ſuiipſius: ſm partem ſenſibilem. i.
voluptatum carnalium: ⁊ temporaliū abne
gatio. Secundū eſt crucis ſuſceptio. Terti-
um eſt imitatio. Primū notatur cum dicit
ſi quis vult poſt me venire abneget ſemet
ipſum. ⁊ dicit Criſo. ꝙ loquitur per ſimili
tudinem. vt ſi haberes filiuʒ: ⁊ videres eū
male tractari: ſi non curares: tu abnegares
ſic ſi vis ſequi paſſionem domini oportet:
ꝙ abneges te. i. ꝑ nihilo reputes. Ps. Fa
ctus ſum ſicut homo non audiens ⁊ nō ha
bens in ore ſuo redargutiones. Secundum
eſt ibi: ⁊ tollat crucem ſuā. i. paratus ſit aio
pati crucem: ſiue mori morte acerbiſſima ⁊
turpiſſima propter xp̄m: vt ipſe ꝓ te fecit.
ſm illud morte turpiſſima condēnem⁹ eū:
Unde homo debet eſſe paratus pati: quā-

cuius mortē ꝓpter deū. Tertium tāgitur ibi ⁊ sequat̄ me. Et ad hoc xp̄s rationē īducēs subdit. Qui enim voluerit animā suā saluā facere pdet eā. Hoc autē pōt dupliciter intelligi. Perdere enī pōt habere duplicē significationē. Uno modo idē est: q̄ amittere. Et in isto sensu cū dicit perdet eā: subintelligendum est: in alia vita. Quasi diceret. Qui voluerit aiaꝫ suā saluā facere. i. diuitijs ⁊ voluptatibus occupare in hac vita: quia hoc ē vitā suā saluare: ꝫm opinionē carnaliū: ⁊ talis pdet eā in alia vita: q: obligat eā ad penā inferni. Alio mō pdere idē ē: q̄ destruere: Et sic cū dicitur pdet eā subintelligit in hac vita. Et ē sensus. Qui voluerit aiam suā saluā facere: quātū ad meritū vite eterne: ipse pdet eā. i. destruet: corpus: laboribus ⁊ passionib⁹ exponendo. Ex qbus seqtur sepatio aie a corpore. Et hoc est aiaꝫ pdere ꝫm estimationē falsaꝫ carnaliū. licꝫ sit saluare eā scḋm veritātē. Et scḋm hunc vltimū sensum seqtur. Qui aūt pdiderit aiam suā ꝓpter me. i. ꝓpter deū: mortē sustinēdo ipse inueniet eā in beatitudine deo fruēdo. ¶ Ad rōnes in opposi. ¶ Ad primaꝫ rūdetur negādo ꝯñam. q: abnegare seipsuꝫ ꝫm exteriorē siue sensibilē naturā nō obtēperādo in his: q̄ repugnāt rōni: nō ē ꝯtrariū ei: qḋ est diligere seipsuꝫ. vt ē ꝑceptū: q: hoc itelligit scḋm naturā rōnalē: vt. s. hō velit sibi bona: q̄ ptinēt ad ꝑfectiōem rōnis. Amare autē seipsum ꝫm naturā sensibilē sibi obtēperādo: nō est vere amare seipsuꝫ ex caritate: ꝓpter qḋ diligere seipsuꝫ naturā exteriorē in his: q̄ repugnāt rōni: ē vituperabile. Unde ij. Thi. iij: q̄ in nouissimis dieb⁹ instabunt tēpa periculosa: ⁊ erūt hoīes amantes seipsos. Sꝫ in his in qbus natura exterior interiori ꝯcordat: ē laudabile. Unde hoc ē abnegare semetipsuꝫ. i. affectū humanuꝫ nō seq: sꝫ refrenare: ⁊ subiugare rōi. ¶ Ad secūdā rūdet negādo ꝯñam. Et rō est: q: nō dicim⁹ q̄ ad ꝯsecutionē vite eterne debeamus nos ītersicere: aut destruam⁹ naturaꝫ: q: nemo carneꝫ suā odio habuit ad Ephe. vij. sꝫ abnegam⁹ nos. i. sensibilē naturā in his q̄ repugnāt ⁊ ꝯtrariant̄ rōi. vel q: retardāt nos a ꝯsecutiōe bonoꝝ spūaliū: refrenam⁹ ⁊ humiliam⁹ rōi: sicut dicit. Apostol⁹. i. Cor. ix. Castigo corpus meū: ⁊ in ꝯuitutē redigo ⁊c. ¶ Ad tertiā rūdet negādo ꝯñaꝫ. Et rō est. q: lex xp̄i dicit iugū suaue: ⁊ onus leue diligentibus: q: vt dicit Augu. amor oia leuia facit: ⁊ amāti nihil ē difficile. Nec hoc repugnat ei: q̄ hō aio sit parat⁹ suscipe mortē pp xp̄m: si fuerit expediēs. Uel crux: dr ibi mortificatio carnis: de q̄ Apostolus ad Gala. vij. Qui aūt xp̄i sunt. i. qui spūm dei hñt: carnē suā crucifixerūt cū vicijs: ⁊ ꝯcupiscentijs suis. passionib⁹ qbus aia inclinat̄ ad peccādū. Et q: tales ad hec opa mouent̄ ex deuotiōe ad xp̄m crucifixū. iō figuant̄ dicit Apostol⁹. Crucifixerūt. i. xp̄o crucifixo se ꝯformauerūt affligēdo carnē suā. Unde ad Gala. ij. dicit Apostolus: vt deo viuā xp̄o crucifixus sum cruci.

AD scḋam. q. q̄ btūs Petr⁹ martir dr̄ triplici aureola dotatus: q: virgo: q: pdicator: siue doctor: q: martir. Querit̄ vtrū iste tres aureole ī beato Petro martire fuerit eq̄les. ¶ Et dr̄ q̄ nō: q: aureola v̄ginitatis vr̄ eē maior int̄ alias. Dicit enī Ciprian⁹ de v̄ginibus loquēs: q̄ illustrior sit portio gregis xp̄i. ¶ Scḋo. Aliqs vr̄: q̄ aureola martirij sit maior. Et hoc dicit Beda. ¶ Rūdeo dicēdū: q̄ tres aureole in beato Petro nō fuerūt eq̄les: ⁊ q̄ simpliciter loq̄ndo aureola debita: q: martir excellentior ceteris. Pro quo notādū iuxta sanc. Tho. in iiij. di. xix. q̄ ꝑeminētia aureole: ad aureolā dupliciter pōt attēdi. prio ex pte pugne: vt dicat aureola potior: q̄ fortiori pugne debet̄. Et ꝑ hūc modū aureola martiꝝ: alijs aureolis supeminet quodāmō: ⁊ aureola v̄ginuꝫ alio mō: pugna. n. martiꝝ ē fortior ꝫm seipsuꝫ ⁊ vehemēti⁹ affligēs: sꝫ pugna carnis ē piculosior: inq̄ntū ē diuturnior ⁊ magis nob iminet e vicino. Scḋo ex pte eoꝝ: de qb⁹ ē pugna: ⁊ sic aureola doctoꝝ int̄ oēs est po

tio:q: hmōi pugna v̄ſaṫ circa opera intelli
gibilia:alie v̄o pugne circa ſenſibiles paſ-
ſiões. Eminētia q̄ attendiṫ ex pte pugne:eſt
aureole eſſentialis:q: aureola ſm̄ ꝓp:iā
rōnē reſpiciṫ victoriā ⁊ pugnā. Difficultas
etiā pugne q̄ attendiṫ ex parte ipſi⁹ pugne:
ē potior:q̄z illa q̄ attendiṫ ex parte noſtri:in
quātū ē nobis victorioſ. Et iō ſimpliciṫ loquē
do:aureola martirꝫ inṫ oēs eſt potior. Et iō
dr̄ Mat. v. q̄ i octaua btītudine ⁊c. q̄ ad
martires pertinet. ſcꝫ btī q̄ pſecutionē patiū
tur:oēs alij perficiunṫ. Ꝓ:opṫ hoc etiā ec-
cleſia in cōnumeratiōe ſctōꝝ martires do-
ctoribus ⁊ v̄ginib⁹ p̄o:dināt. Sꝫ q̄ntū ad ali
qd nihil ꝓhibet alias aureolas excellentio-
res eſſe. Et per hoc pꝫ rn̄ſio ad obiecta.

¶ In feſto apoſtoloꝝ philippi ⁊ Jacobi ē
euāgeliū. In illo tp̄e dixit ⁊c. Nō turbetur
co: veſtrū. Jo. xiiij. poſſunt diſputari ſe. q.
¶ P:imo:vtꝝ explicite credē miſteriū in
carnatiōis xp̄i ſit de neceſſitate ſalutꝭ. ¶ Se
cūdo:vtꝝ credē explicite trinitatē diuinaꝝ
pſonaꝝ ſit de neceſſitate ſalutis. ¶ Tertio:
vtrū pōt cognoſci vna diuinaꝝ perſonarū:
nō cognita alia.

Ad p̄mā. q. ſic p:oceditṫ. Et vr̄
q̄ explicite credē miſteriū in
carnatiōis xp̄i ſit de neceſſita
te ſalutꝭ. ¶ P:io ſic. Nō eni
teneṫ hō credē ea:q̄ angeli ignorāt:q: expli
catio fidei fit per reuelatiōes diuinā:q̄ per-
uenit ad hoies mediantib⁹ angelis:vt dicit
Diony. iiij. ce. Jerar. Sꝫ angeli miſteriū in
carnatiōis ignorauerūt:vt dī ē Dio. expo-
nēs illō Jſa. lxiij. Quis ē:q̄ venit de edon.
ergo angeli nō tenebanṫ de hoc hēre fidē
explicitā. ¶ Scōo ſic Sic dicit Dio. viiij.
ce. Je. multi etiā de gētib⁹ an̄ aduentū xp̄i
ſaluati ſūt. Sꝫ illi nō hēbant fidē explicitam
d̄ redēpto:e:q: reuelatio eis nō erat fcā. Er
go ⁊c. ¶ Tertio ſic. Aduētꝰ redēptiōis nō
eſt d̄ dictamine legis nālis. Sꝫ q̄ erāt i lege
nāli ſaluabanṫ:iplētes ea q̄ erāt de dictami
ne legis nālis. Ergo ⁊c. Sꝫ in opp. ē euāge
liū in q̄ xp̄s reſp̄hēdēdo Tho. dicētē dn̄e ne
ſcim⁹ q̄ vadis:⁊ viā q̄uo ſcire poſſum⁹:ſibi
rn̄dens ait. Ego ſū via. Et nemo venit ad
patrē:niſi p me. ſ. i me credēdo:⁊ mea ope-
ra imitādo. In quo tāgit miſteriū icarnatio
nis. ¶ Rn̄deo ſic. Jllō ꝓp̄e ⁊ per ſe ptinet
ad obiectū fidei:p qō hō btītudinē pſequiṫ.
Via aūt hoib⁹ veniēdi ad btītudinē:eſt mi
ſteriū incarnatiōis:⁊ paſſiōis xp̄i. Diciṫ.n.
Act. iiij. Nō ē aliō nomē datū hoibus:i quo
opo:teat nos ſaluos fieri:ergo neceſſariū
erat ad ſalutē:hēre fidē miſterij icarnatiōis:
Ad quā fidē diuerſimodē ſe:ēt gen⁹ hūanū
ꝑ diuerſa tpa. Jn p̄mo.n. ſtatu an̄ pctm̄ non
opo:tebat:ab aliq̄ hoie hēre fidē explicitā
de icarnatiōis miſterio:ꝑ qō o:dinabaṫ ad
libatiōez a pctō. Jlla pcluſio pꝫ:q: nōdū ſer
uit⁹ erat inducta ſꝫ ſufficiebat hēre fidē ex
plicitā i cognitiōe dei:vt. ſ. hō credēt:q̄ de
ei ꝓuidēt i eis:q̄ neceſſaria ēent ei ad ſalu-
tē. Jn ſcōo aūt ſtatu poſt pctm̄ an̄ aduentū
xp̄i:qdā hēbāt fidē explicitā d̄ redēpto:e:
qb⁹ reuelatio fcā erat:q̄ maio:es dicebanṫ
qdā:vt mino:es:fidē iplicitā hēbant in fide
maioꝝ. Vn̄ eis ſacramētū redēptiōis ſub ſi-
gnis ſacrificioꝝ ꝓponebaṫ. Jn ſtatu āt poſt
aduētū xp̄i:q: iā miſteriū redēptiōis iplētū
erat co:poraliṫ:⁊ viſibiliṫ:⁊ p̄dicatū oēs tā
maio:es:q̄z mio:es teneṅṫ ad explicite cre
dendū. p̄cipue q̄ntū ad ea q̄ cōiter i eccleſia
ſolēnizanṫ:⁊ publice ꝓponūṫ:ſicut ſunt arti
culi icarnatiōis. Alias aūt ſubtiles ꝯſidera-
tiōes circa icarnatiōis articulos:teneṫ aliq̄
magis vel min⁹ explicite credē:ſm̄ q̄ cōue
nit ſtatui ⁊ offō vniuſcuiuſqꝫ. ¶ Adrōes in
opp. ¶ Ad p̄mā rn̄deṫ:q̄ āgeli p̄mit⁹ de
icarnatiōis miſterio edocti fūt:q̄z hoies:vt
dic Dio. c. iiij. ce. Jer. q̄ntū ad ipāꝫ ſubſtan
ti⁹:qō credēdū ē:q̄zuis ñ q̄ntū ad oēſ circū
ſtātias eiꝫ articuloꝝ:q̄s poſtea ꝑeb⁹ eueni
entib⁹ cognouerūt. ¶ Ad ſcdām rn̄deṫ:q̄
rō nō ꝓcedit. Tū p̄mo q: multis gentilib⁹ re
uelatio fcā fuit:ſic pꝫ p ea:q̄ p̄dixerūt. Nā
Job dr̄. xix. Scio q̄ redēpto: me⁹ viuit. Si
billa etiā ꝓnūciauit aliq̄ d̄ xp̄o vt Aug. dic.
Tū ſcōo:q: ſi aliq̄ ſaluati ſunt:qb⁹ nō erat

ſcã reuelatio: ñ fuerũt ſaluati abſq; fide me
diatoris: q: ⁊ ſi nõ habuerũt fidẽ explicitã
habuerũt ĩplicitã ĩ diua ꝓuidẽtia: credẽtes
deũ eẽ libatorẽ hoĩm ſẽm modos ſibi placi
tos: ⁊ h; q aliqb⁹ v̾itatẽ cognoſcẽtib⁹ ipſe
reuelaſſet: ſ; illõ Jo. xxxvij. Qui docet nos
ſup iumẽta terre. ¶ Ad tertiã rñdetur negã
do ꝯñaꝫ. Et rõ ẽ: q: lʒq; ad cognitiõeꝫ mi-
ſterij ĩcarnatiõis nõ ſuff. cẽtꝫ ꝑ ſcĩtiã/ ſufficie
bat tñ cũ lege ſcripta: añ legeꝫ vero adiũ-
ctam per gratiam.

a Ð ſcd̃am. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃: q
credẽ explicite trinitatẽ diuinaruꝫ
ꝑſonaꝝ nõ ſit de neceſſitate ſalutꝭ. ¶ Prĩo
ſic. Dicit. n. Apoſtol⁹ ad Heb. c. xi. Credẽ
oꝫ accedẽtẽ ad deũ: q: ẽ. Ergo vr̃: q ñ opor-
tuit credẽ diſtinctiõeꝫ ꝑſonarũ. ¶ Scd̃o ſic.
Cognitio fidei ẽ neceſſaria: ĩq̃ñtũ nos ĩ fi
neꝫ dirigit. S; d̾o eſt finis nr̃: ĩq̃ñtũ ẽ ſum
mũ bonũ: qd̾ ad eſſentiã ꝑtinet: Ergo vr̃: q
ſufficiebat d̾ deo credẽ eẽntialia. ¶ Tertio
Sacra ſcriptura eſt regula fidei: S; in ſcri
ptura veteris teſti nõ fuit fcã expꝑſſa mẽtio
de trinitate. Ergo ñ erat neceſſariũ credẽ il
lã. ¶ In opp. ẽ eñuãgeliũ pñs vbi xp̃s rep-
hendẽs philippũ ait. Tãto tp̃e vobiſcũ ſuꝫ:
⁊ nõ cognouiſtis me? Philippe q videt me
videt ⁊ patrẽ meũ. Nõ credis q: ego ĩ pr̃e
⁊ pr̃ in me ẽ? ¶ Rñdeo dĩm: q poſt tp̃s
grẽ diuulgatẽ tenemur explicite ad creden-
dũ miſteriũ trinitatꝭ. Iſta ꝯcluſio ſic d̾clara
tur. Miſteriũ xp̃i explicite credi nõ põt: ſi-
ne fide trinitatꝭ: q: ĩ miſterio xp̃i hoc ꝑtinet
q filius dei carnẽ aſſumpſit. Itẽ q per grãm
ſpũs ſcĩ mũdũ renouauit. Et iteꝝ: q d̾ ſpũ
ſctõ ꝯcept⁹ fuerit: ⁊ iõ eo mõ q̃ miſteriũ xp̃i
añ xp̃m: fuit qdẽ explicite creditũ a maiori-
b⁹: ĩplicite aũt ⁊ q̃ſi obũbrate a minorib⁹ ita
etiã miſteriũ trinitatꝭ. Et iõ poſt tp̃s grẽ di-
uulgate tenent̾ oẽs: ſic dictũ ẽ: ad credẽduꝫ
miſteriũ trinitatꝭ: ⁊ oẽs q renaſcunt̾ in xp̃o:
hoc adipiſcunt̾ per inuocatiõeꝫ trinitatꝭ: ſẽm
illud Ma. u. vlti. Eũtes docete oẽs gẽtes ba
ptiȥantes eos ĩ noĩe prĩs: ⁊ filij: ⁊ ſpũs ſcĩ.
¶ Ad rões in oppo. ¶ Ad pmã rñdetur
negãdo ꝯñam. Et rõ. ẽ: q: Apoſtol⁹ poſuit
illa: q̃ oportuit explicite credẽ de deo oĩ tp̃e
⁊ q̃ ad oẽs. ¶ Ad ſcd̃am rñdetur negãdo
ꝯñaꝫ. Et rõ ẽ: q: ad dirigendũ in finẽ: nõ ſo
lũ oꝫ cognoſcẽ finẽ: ſ; eã ꝑ q̃ b⁹ in finẽ di
rigi nõ põt: ⁊ iõ oꝫ hẽre explicitã fideꝫ nõ
tñ de fine: ſ; etiã d̾ miſterio trinitatꝭ. q: ſine
diuinaꝝ ꝑſonaꝝ miſſiõe: finẽ btitudĩs veni
ri nõ põt. ¶ Ad tertiã rñdet̾ vno mõ negã
do minorẽ: q: ĩ veteri teſtõ multiplicit̾ ẽ ex
ꝑſſa trinitas perſonaꝝ: ſicut ſtatĩ in ꝑncipio
Geñ. vbi ad expꝑſſionem trinitatꝭ dr̃. Facia
mus hoĩeꝫ ad imaginẽ: ⁊ ſimilitudinẽ nr̃am.
Tũ ſcd̃o q: nõ erat neceſſariũ: vt explicite
oẽs cognoſcerẽt miſteriũ trinitatꝭ. Iõ ñ fuit
poſitũ miſteriuꝫ trinitatis manifeſte in vete
ri teſtamento: ſed velate: vt ſapientes crede
repoſſent.

a Ð tertiaꝫ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̃ q
vna ꝑſonaꝝ põt cognoſci alia ñ
cognita. ¶ Prĩo ſic. Eẽntia di-
uinitatꝭ põt cognoſci ñ cognita diſtinctione
ꝑſonaꝝ: ſic cognoſcebãt phi: ergo etiaꝫ vna
ꝑſona: alia ñ cognita. ¶ Scd̃o ſic. Diſcipu
li hẽbant noticiaꝫ de xp̃o: ⁊ tñ nõ hẽbant d̾
pr̃e. Vñ dic̃ Philipp⁹ oñde nob̃ patreꝫ: et
ſufficit nobis. ¶ Tertio ſic. Diue perſone
hñt diſtinctos articulos: ⁊ ꝑ ꝯñs diſtinctas
cognitiões: Ergo vna põt cognoſci: alia nõ
cognita. ¶ In oppo. eſt euangeliũ pñs vbi
xp̃s ait. Si cognouiſſetis me: ⁊ patrẽ meuꝫ
vtiq; cognouiſſetis: Et infra. Tãto tempore
vobiſcũ ſum ⁊ nõ cognouiſtis me? Philip
pe qui videt me: videt ⁊ patreꝫ meũ. Quo
modo tu dicis: oſtende nobis patrem? Nõ
credis quia ego in patre: ⁊ pater in me eſt?
¶ Reſpondeo dicendum: q quia verba
huiuſmodi euangelij ſunt aliqua obſcura:
ſunt aliqua notanda: pro eius intelligẽtia. ꝑ
mo notandum: q ſẽm Auguſtinuꝫ inter di
ſcipulos aliqui erant: qui etiam chriſtũ ſẽm
q erat verbum dei: cognoſcebant: quoꝝ
vnus erat Petrus: qui dixit. Tu es Chri
ſtus filius dei viui. Math. xvi. Alij erant:
q cũ vere non cognoſcebãt, int̾ quos erat

Philipp⁹. Quantum ad primo dixit. Quo ego vado vos ſcitis. Quantum vo ad ſcdo dixit. Nō cognouiſtis me. Scdo notandum: qꝫ xps dupliciter cognoſci poterat. Uel ſm humanā nāṁ: ⁊ ſic oēs ſciebant. Et quātum ad hoc dixit. Quo ego vado: vos ſcitis: q: vado ad patrē: quē ſcitis: p me vobis manifeſtatū. Uia autē p quā vado: ego ſum: quā ſcitis. Scdo pōt cognoſci ſm diuinā nāṁ: ⁊ ſm hāc dicit: et nō cognouiſtis me. Tertio notādū: qꝫ nō eſt incōueniēs: qꝫ vnū ⁊ idē ſciri ⁊ ignorari diuerſimode pōt. Cognitio. n. humana pcedit de ipfecto ad pfectū. vt hētur pmo Phicorū: ⁊ iō illud qđ ſcit i gn̄ali: ⁊ ↄfuſe: hn̄ ignorat i pticulari: ⁊ determinate. Sic erat in ꝓpoſito: q: xpi doctrina i quodā gn̄ali ⁊ ↄfuſo acceperant. Et ſic dič xps: eos ſcire. Determinate aūt ⁊ pfecte adhuc neſciebāt. Et ſic Tho. negauit ſe ſcire. Propť qđ xps explicat magis i pticulari. Ego ſum via: ſm humanitatē: q: illa: q̄ geſſit in humanitate: ſunt via pducens nos ad gloriā: ⁊ ſic vtriqꝫ dixit verū: vt dič Albert⁹: xps. n. dixerat: qꝫ ſciq via erat: nouerāt. Tho. aūt negat: q: licet xpm nouerat. tn̄ de xpo ſub intēnōe vie dubitabat: ⁊ q̄rit. Sič: q neſcit xpm: nō opꝫ qꝫ cognoſcat eū ſub forma venientis. ſic ergo dicit. Neſcim⁹ quo vadis: q: lꝫ qꝫ ad prio btitudinē vadis nō tn̄ ſcim⁹ patrē ſub rōe terminiti: ſiue finis vie tue: ⁊ iō neſcim⁹ quo vadis. Dič Jeſus. Ecce illuminatio dubitationis. Ego ſum via: vitas: ⁊ vita. Uia p me vi certū exēplū vtriꝫ trāſitus. ego ſum vitas. i. doctrina in q̄citqꝫ deuiať. Hoc intēdit lra vt dič Albert⁹: qꝫ ſit via ↄueniens pbat dicēs. Nemo venit ad patrē niſi p me ducentē: ſič via ducit: q: nec ad cognitionē patris venit: niſi p me. Jo. i. Unigenit⁹ q eſt i ſinu patris ipſe enarrabit: ⁊ dans certā termini vie dmōſtrationē: ſubiūgit dicēs. Si cognouiſcetis me ſm diuinitatē quā in opib⁹ ⁊ operū meoꝝ cognoſcē facile potuiſtis ⁊ patreꝫ meū: q vn⁹ i deitate mecū ē: cognouiſcetis vtiqꝫ: q: noſtra opa indiuiſa ſunt: ſič īdiuiſa ē. virt⁹ ⁊ ſubſtātia: q̄ operamur. Ammō cognoſcetis eū. accepto ſpū ſancto: poſt reſurrectionē ⁊ aſcēſionē meā: q reuelabit vobis oia q̄ dixi vobis. Jo. xvi. Quom venerit paclitus: quē ego mittā ⁊c. ille docebit vos oia: ⁊c. Et vidiſtis eū: q: videndo me: in quo ē diuina nā: q̄ ē idē: qꝫ pať. vidiſtis eū. Qui eni miſit me: mecū eſt. Joānis. viij. Conſequent' ſeqtur dubitatio Philippi: q̄ oriť ex pcedēti. q. d. ex quo dicis patrē eē deuꝫ: ad quē vadis ⁊ in quo ē termin⁹ noſtre btitudinis. Oſtende nobis patrē: ⁊ ſufficit nobis. Ac ſi diceat: ⁊ ſi nihil vltra q̄riť. hoc dixit Philippus: q: patrē in rōne patris nō nouit: licꝫ in rōne dei. Philippus eni rudis fuit vt dicit Albert⁹: q: lꝫ cognouerit deū i rōne dei. nō tn̄ cognouit ſub diſtinctiōe pſonaꝝ: ⁊ indigebat illuminatiōe amplio:i: ⁊ illā xps ſič doctor: pūs exhibet dicendo: Philippū redarguēdo: tanto tpe vobiſcū ſum: oſtendens vobis viaꝫ: ⁊ patris opationē: ⁊ virtutem et ſubſtātiaꝫ: ⁊ p illa nō cognouiſtis me. Ac ſi diceret Mirū eſt valde: q: q videt me: videt ⁊ patrē meū. ſ. ſcōm diuinitatē. Et ideo miꝝ: qꝫ hoc totiēs a me auditū nō cognouiſtis. Surgit q̄ſtio: q̄ eſt: qꝫ tāto tpe perfecte nō cognouerūt xpm. Rn̄deť iuxta Albertū ſuper Jo. qꝫ iō: q: oculi coꝝ tenebanť velamine carnis: ⁊ infirmitatis xpi: quo ſemp cogebanť dubitare: q: ⁊ Petr⁹ aliqn̄ ſe cōfitebať: ⁊ p alijs dicēs. tu es xps fili⁹ dei viui. Mat. xvi. tn̄ ueꝝ pp̄ter īfirmitateꝫ carnis reabſorbebanť ad fidei modicitatē. Et pp illā carnis aſſumptā infirmitatē. ſemper patrē melio:ē filio credebant: Et iō: vt dicit glo. nec filiū pfecte cognouerūt: q: nō oi nā fili⁹ ē eq̄lis patri. Et iō: q patrē filio melioreꝫ credit: nec filiū cognouit eē filiū p nām. Et ideo Philippus rephēſiōe dignus fuit q: nō cognouit. Philippe q videt me per opa eē deū: videt ⁊ patrē: q: do incōmunicabile eſt nomē: ⁊ nā nulli niſi vni ſm ſubſtātiā ↄueniēs: ⁊ ideo q cognouit diuinitatē in filio: cognouit eā ⁊ in patre: q: pať ⁊ fili⁹ vnū ſunt in nā: ⁊ iō recta ↄña: q; vidit filiuꝫ diſtricta cognitione: vidit ⁊ patrē. Quō tu

dicis iniquitú Apoſtol⁹ elect⁹ tot doctrinis
imbut⁹ tot reuelatióib⁹ illúinat⁹: cú ſis vn⁹
de illis: qbus dixit Mat. xiij. Vobis datuꝫ
é noſcẽ miſteriú regni celoꝝ. dicis: oñde no
bis patré. cú totiés tibi pať in demóſtratióí
bus opeꝝ oñſus ſit? Jo. xvij. Pať manife-
ſtaui nomé tuú hoib⁹: q̃s dediſti mihi. Nó
credis: q: ego in pŕe: ⁊ pať in me é? Quaſi
diceret. Hoc miꝝ é ꝯńter ꝑ habite illumina
tióis ſubiúgit ꝑfectá róné. d. Verba q̃ ego
loquor: q̃ tm̃ hñt effectú: ꝙ qcq̃d dico ſtatiꝫ
fit. qḋ nó ꝯuenit niſi ꝟbo dei vobis ad vti-
litaté veſtrá a me ipſe nó loquor ꝓprietate: q̃a
ſic effectú nó hérent. Pať aút i me manés
ꝑ ſubam: ipſe vt actor. fač opa i me. Sič eni
indiuiſa eſt nã. ſic indiuiſa eſt opatio. Jo. v.
Opa q̃ ego facio ⁊č. Nó credis q: tu nó lo
q̃ris tm̃ ꝓ te: ſꝫ ꝓ oib⁹ alijs: q: ego i pŕe et
pater i me? Quaſi. d. Miꝝ é: ſi hoc poſt tá
ta opa viſa nó creditis. Alioquí ſupple ſi ſim
plicit̃ nó creditis ſine alio inducéte vos ad fi
dé: ꝑp̃ opa ipſa credite. loquit̃ oib⁹ apoſto-
lis: q: illa ſufficient̃ vos ad fideꝫ inducunt.
Iſtis ſic expeditis ꝓ intelligétia ſana euange
lij. ꝓ rńſióe ad formá q̃ónis eſt notandú: ꝙ
triplex dr̃ viſio: q̃ vr̃: dō a nobis. Vna eſt: q̃
ꝑficit̃ lumine nãlis rónis. q. ꝑ effect⁹ dei: qui
ſunt q̃daꝫ veſtigia: ſurgit ad noticiá aliq̃lem
dei. ſicut dr̃. Sapi. xiij. A magnitudine ſpéi
creature: poterat eoꝝ creator videri. Et ad
Ro. i. Inuiſibilia dei: ꝑ ea q̃ facta ſunt itel-
lecta ꝯſpiciunt̃. Et de tali viſióe é ꝯcluſio: ꝙ
dš pót videri nó itellecta diſtinctióe ꝑſona-
rú: ſicut Phí ⁊ iudei dicúťur hére noticiaꝫ
dei. ſ. ꝙ ſit: ⁊ ꝙ ſit vn⁹: ⁊ ꝙ ſit bon⁹: ⁊ ꝙ ſit
potétiſſim⁹: ⁊ h. nói. Cú aút oẽs effect⁹ dei
reſpiciút potétiá ⁊ bonitaté dei: q̃ oia ptinét
ad eſſentiá diuaꝫ: nó ducút in cognitioné di
ſtinctiõis alicui⁹ ꝑſonaꝝ. Scḋa viſio eſt: q̃
hó dr̃ videre aliq̃: q̃ ſunt ſupra intellectum
humanú: q̃ lucé fidei: ⁊ reuelatióis dñi nři
Jeſu xp̄i ꝑ ſpúm ꝑficit in nob̃. Et iſta cogni
tio aliq̃ñ ꝑ ſucceſſionem tpis creuit: ſič dicit
Gregorius: ꝙ ſm̃ icremétú tpm̃ creuit ſcia
ſctóꝝ patrú. Et aliq̃ñ hoc ꝯtingit: vt dicit
ſan. Tho. ex ipotétia: ad oñdendú: q̃ a pńci
pio totú capere nó pñt. Vñ oꝫ humanú in
tellectú aſſuefieri ad ea q̃ fidei ſunt. Pro-
pter qḋ dñs diſcipulis dixit. Multa habeo
vobis dicere: q̃ nó poteſtis portare mó. Jo.
xviij. hoc manifeſte hémus in euágelio. Jo.
Ná in pñti euágelio reprehendunt̃ apoſtoli:
ꝙ nó cognouerút diuinitaté Chriſti: nec pa
tré: ſicut viſuꝫ é infra. tñ capitulo. xvij. aug-
métata fide illoꝝ dič xp̄s ð eis. Núc cogno
uerút oia: q̃ dediſti mihi ꝙ abs te ſunt. ideſt
a te ꝓcedétia: q: verba q̃ dediſti mihi ab i
ſtanti ꝯceptióis: quo replet⁹ ſui oí cognitio
ne veritatis: dedi eis interi⁹: ⁊ exteri⁹ docen
do: ⁊ ipſi acceperút doctrinaꝫ xp̄i recipiédo
⁊ cognouerút ꝑ doctriná xp̄i: ⁊ ꝑ miracula.
ꝙ hmói cognitio fuit fidei: ió ſubdit̃ ⁊ cre-
diderút vere. i. firmit̃ ⁊ ſtabilit̃: q: tu me mi
ſiſti. Et de tali cognitióe fuit ꝯcluſio ſcḋa: ꝙ
cognitióe fidei ꝑfecta nó pót quis videre vná
ꝑſoná: alia nó viſa. Pꝫ ꝯcluſio ex dictis xp̄i
dicentis. Si cognouiſſetis me ꝑfecta fidei co
gnitióe: cognoſcédo i me diuinitaté: creden
do me nó ſolú hoiem: ſꝫ veꝝ deum: vtiq꜠ ⁊
patré cognouiſſetis: q̃ vnú in diuinitate é me
cú. Tertia viſio dei: é viſio ituitiua: q̃ beati
vident deú. De q̃ dr̃ Jo. xvij. Hec eſt vita
eterna: vt cognoſcant te ſolú deú: ⁊ qué mi
ſiſti Jeſum xp̄m. Et de tali é ꝯcluſio tertia:
ꝙ é ipoſſibile videri in diuis vna perſona:
alia nó eſt viſa. Pꝫ ꝯcluſio ex pñti euáge-
lio. Ait. eni xp̄s. Qui videt me: videt ⁊ pa-
tré meú. Róne ꝓbať ſic. In ꝑſona diuina
nó intelligim⁹: niſi ſubſtátiaꝫ: ſiue nãm: que
vna ⁊ ſimpliciſſima eſt triú ꝑſonaꝝ. nec pót
videri in vna ꝑſona: qn eadé videať i alia.
Scḋo itelligim⁹ relationé. Sꝫ relatiua ſunt
ſimul nã intellectiua. ita ꝙ vnú é intellectu
alteri⁹. vt pať dr̃ filij pať: ⁊ fili⁹: pŕis filius.
Ergo ipoſſibile é viſióe apta: q̃ eſt viſio ꝑ
ſcientiá: cognoſcẽ vná ꝑſoná: alia ñ cognita.
¶ Ad rónes in opp. ¶ Ad primaꝫ rńdet̃:
ꝙ ró ꝓcedit de ꝑma cognitione nãli: q: tali
nó cognoſcit̃ diſtinctio ꝑſonaꝝ in diuinis.
¶ Ad ſcḋam rńdet̃: ꝙ cognitio diſcipuloꝝ

ad minus Thome ⁊ Philippi fuerit īper-
fecta cognitio: ⁊ iō merito rep̄hēſi fue-
rūt a xp̄o. ¶ Ad tertiā rn̄det negādo ꝯn̄a.
Et rō eſt: q̄ non oēs articuli ſunt ſic diſtin-
cti: vt in eis nō īplicet cognitio plurium
pſonaꝝ: vt cū dr̄ Credo in deū patrē oīpo
tētē: iā intelligit cū patre filius. Itē cū dr̄
⁊ ieſū filiū eius: īplicantur due pſone: q̄ cō
ceptus ē de ſpū ſancto. Ecce īplicant due p
ſone. Et ita rō nō ꝓcedit. Tū etiā: q̄ lꝫ i ar
ticulo vno nō fiat mentio: niſi de vna perſo
na: nō ſeqtur q̄ perfecta cognitiōe fidei poſ
ſit cognoſci vna pſona: alia nō cognita: q̄ ſi
de patre habeo pfectam fidē. oportet q̄ co
gnoſcā de eo: q̄ genuit filiū ab eterno: ⁊ ab
eo filio proceſſerit ſpūs ſctūs. ⁊ ſic de alijs.
¶ In feſto inuentiōis ſancte crucis ē euan
geliū. Erat hō ex phariſeis ⁊c̄. Io. iij. Cir-
ca quod poſſunt diſputari ſc. q.
¶ Primo: vtrū fuerit ꝯueniēs cōpatio: cū
dr̄ ſic. Moyſes exaltauit ſerpētē in deſer-
to: ita oꝫ exaltari filiū hoīs. ¶ Scdo: vtrū
ſit verū: q̄ nemo aſcēdit ī celū: niſi q̄ dſcēdit
de celo: filius: q̄ eſt in terra. ¶ Tertio: vtrū
crux xp̄i ſit adorāda adoratiōe latrie.

AD primi. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄:
q̄ nō fuerit ꝯueniēs cōpatio
cū dr̄. Sicut Moyſes exal-
tauit ſerpentē in deſerto. ita
exaltari oꝫ filiū hoīs. ¶ Pri
mo ſic. Chriſtus fuit abſq3 oī peccato inno
cētiſſimus. Et iō dictus eſt agnus ſine macu
la: flos cāpi: ⁊ liliū ⁊c̄. Canti. ij. Serpēs eſt
aūt nāliter venenoſus. Ergo non vr̄: q̄ ſite
iſta ꝯueniēs cōparatio. Inter cōpabilia ſeu
p regrit aliq̄ ꝓportio: aut anologia. ¶ Se
cūdo. Idē arguit ſic. Chriſtus exaltatus eſt
ꝓcurantib9 iudeis ex malitia eoꝝ. Serpēs
exaltatus p moyſen ex mādato dn̄i. ¶ Ter
tio ex pte effectus: q̄ aſpect9 ſerpētis ſalua
bat a morte corꝑali tm̄: filius hoīs exaltatio
ne a morte aie: ⁊ reſtituit vite eterne. ¶ In
oppo. eſt euāgeliū. ¶ Rn̄deo dicēdū: q̄ cō
ueniens fuit cōpatio illa. Chriſtus enī iſtā fe
cit. Ergo fuit ꝯueniēs. Vn̄ notā: q̄ ſicut hē
tur Numeri. xxi. Populo iudeoꝝ murmu
ranti ꝯ dn̄m ⁊ dicenti. Nauſeat aīa nr̄a ſu
per iſto cibo leuiſſimo miſit dn̄s in vltiōem
ſerpētes. Et poſtmodū cōcurrenti populo
ad moyſen. ⁊ ipſo clamāte ad dn̄m: manda
uit dn̄s ī remediū fieri ſerpētē eneū. Qui q̄
dem fuit in remediū cōtra illos ſerpentes.
Nā pcuſſi a ſerpentib9 aſpiciētes in eū: ſa
nabant. Et in ſignū paſſiōis dn̄ice. q̄ ſicut
aſpectus ſpentis ſanabat a morte corporali:
ſic immo multo magis fides Ieſu xp̄i cruci-
fixi: ſanaret a morte ſpirituali: ⁊ reſtitueret
vite eterne. voluit mori exaltatus. Primo
vt purgaret celeſtia. Iā .n. per ſctitatē ſue cō
uerſatiōis purgauerat terrā. reſtabat p mor
tē purgare aera. Colo. iij. Pacificans per
ſanguinē ſuū: q̄ in celis q̄ in terris ſunt. Se
cūdo vt triūpharet de dnōib9: q̄ i aere bel
lū pparant ad Ephe. iiij. ꝫ principē aeris.
Tertio vt corda noſtra ad ſe traheret. Ioā.
xij. Ego ſi exaltat9 fuero: oīa traham ad me.
¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad primā dicendū:
q̄ ſerpens ille: quē exaltauit Moyſes cum
eſſet eneus: venenū nō habuit: ſꝫ figura fuit
ſerpētis venenoſi. ſic xp̄s nō habuit pctm:
quod eſt venenum: ſꝫ habuit ſimilitudinem
veneni. i. peccati ex carne paſſibili. Ro.
viij. Miſit de9 filiū ſuū ī ſimilitudinē pcti.
Et ſic conueniens fuit cōpatio ſpētis ad xp̄ꝫ
in hoc. ¶ Ad ſcdam rn̄det negādo ꝯn̄am:
q̄ ſolū ſcdi ē cōparatio rōne dictaꝝ ⁊ rōne effe
ct9 ſeqntis. ¶ Ad tertiā rn̄det negādo ꝯn̄a.
Nec oꝫ: q̄ int̄ ſimilia ſit oīoda ſimilitudo:
q̄ iā nō eēnt ſimilia: ſꝫ eadē. Corꝑalia enim
bn̄ ſunt figura ſiue ſigna ſpūaliū: ita eſt hic.
Nā ſic fruct9 figuralis ſerpētis erat: q̄ qcū
q3 reſpiciebāt ſpētē eneū: liberabant a ve
neno: ⁊ pſeruabant vite. ita hic: q̄ reſpicit fi
liū hoīs exaltatū. i. q̄ credit xp̄o crucifixo: li
beratur a veneno peccati. ⁊ pſeruatur ad
vitam eternam.

AD ſcdam. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄
q̄ nō ſit veꝝ: q̄ nemo aſcen
dit ī celū: niſi q̄ deſcēdit d̄ ce
lo: fili9 hoīs q̄ ē ī celo. ¶ Pri

mo sic. Ipse fili⁹ hoīs nō descēdit de celo. Ergo illud nō est verū. Cōsequētia pz. Añs pbat: Aut descēdit scđʒ diuinā nām: aut scđʒ humanā. Nō scđʒ diuinā: q: diuine nō cōuenit descēdere de celo motu locali: q: sic nō remaneret i celo. Nihil. n. localit motū: remanet. qñ descēdit. Nō etiā descēdit scđm humanā nām. Pz: q: nō descēdit scđm corp⁹: sicut heretic⁹. Valētin⁹ dixit: q xps corp⁹ d celo detulisset: 7 trāsisset p ḡgīem: nihil ex ea accipiēs: sicut aq̄ p fistulā. Nō ē ɔ̄ Apostolū. Ro. i. Qui factus ē ei ex semine Dauid: scđm carnē. Nec etiam descēdit scđm aīaʒ: q: sic eēt error Origen. q dixit aīaʒ xpi ab initio eē creatā cū angelis: 7 verbo vnitā. 7 post: modū de celo descēdisse assumendo carnē de ḡgine. Sʒ hoc repugnat catholice fidei: q aīas añ corpus extitisse dicit. Nō ergo xps scđm humanā nām descēdit de celo. ¶ Scđo sic. Ad Ephe. iiij. Christ⁹ ascēdēs in celū: captiuā duxit captiuitatē. i. sctōs p̄res: q̄s de limbo eduxerat. duxit i celū. Et tñ isti nunq̄ descēderūt d celo. ¶ Tertio Idē pz de Paulo rapto i tertiū celū: q prius ibi nunq̄ fuerat. Et de sctis oibus: qui ascēdūt in celū scđm illud. ij. Cor. vij. Domū hēmus nō manu factā i celis 7c. ¶ In oppo: est euāgeliū p̄us. ¶ Rñdeo dicēdū: q verū est: qđ dicit a xpo q est sit veritas. Jo. iiij. mētiri nō pōt. Et eius sensus illi⁹ verbi xpi ē: q fili⁹ hoīs. i. xps: 7 mēbra sua q sunt oēs fideles iusti: ascēdūt in celū: q idē filius scđm diuinā nām descēdit de celo. Pro quo nōndū: q cū in xpo sit vnū suppositū: vel vna ypostasis: vel psona: duaꝝ naturꝫ: diuine. s. 7 hūane. Ex q̄cūq; caꝫ hoc suppositū noīetur: poterūt ei attribui: 7 diuīa 7 hūana. Possum⁹ enim dicē: q filius hoīs creauit stellas: 7 q filius dei crucifix⁹ ē: nō scđm diuinā nāʒ: sed scđm humanā. Filius auteʒ hoīs creauit stellas scđm diuinā nām: ita vt de his: q̄ de xpo dicunt: nō sit attēdenda distinctio: quātū ad caꝫ de quo dicitur. Sed indifferēter 7 diuina 7 humana dicunt de deo 7 hoīe: sʒ vt fiat distinctio quātū ad id: scđm q dicūtur: q: diuina dicunt de xpo: scđm diuinā nām: hūana vero scđm humanā nāʒ descēdere de celo dr̄ de filio hoīs: nō scđm humanā nām: sʒ scđm diuinā: scđm quā cōuenit ei añ icarnationē fuisse. Dr̄ aūt descēdē nō motu locali: sic argutū ē: nec sic desinēs eē sursū in celo: Sʒ q: assumpsit nām: q̄ ē deorsū: 7 nō ad deligradū: q descēdit nō motu locali: sʒ assumptiōe nature iferioris hūane: dicit q descēdit fili⁹ hoīs. i. inq̄ntū ē factus fili⁹ hoīs. Scđo notādū: q psona xpi aliqñ accipit cū pscisiōe p solo capite: queadmodū dic Jo. Qui desursū ē sup oēs est. Aliqñ p toto corpe siue p capite: inq̄ntū sunt ei mēbra vnita. vʒ oēs fideles: existētes i caritate. Et hoc mō accipit hic Jo. iij. cū dicit Nemo ascēdit in celū 7c. Vñ Aug. in lib. de baptismo puuloꝝ. In vnitate ei⁹: oēs immutādi leuādiqꝫ ↄcurrūt: vt ille q descēdit: sit ille: q ascēdit: nō aliud se deputās: q̄ʒ corp⁹ nostrū: vt de ipso 7 ecclesia veri ꝯdicat. Erūt duo i carne. Nō ergo sequit. Solus xps ascēdit Nō ergo nos ascēdem⁹: q: sic dicit glo. nō ascēdūt in celū: nisi sint mēbra coherentia illi: q est vna psona: hō 7 dei filius. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad p̄mā rñdetur negādo añs. Et ad: pbationē rñdetur: q: descēdit scđʒ diuinā nām: eo mō: quo dictū ē: Scđm ḡo humanā nām: nō descēdit: sicut bñ argutū est. Vel pōt dici: q scđʒ corpus descēdit de celo vt Hylarius dicit: nō q mā corporis xpi de celo descendit: sed q2 virtus formatiua eius de celo fuit. Vñ Augu. ad Orosium dicit celestē dici xpm: q: nō ex humano conceptus ē semine. Et hoc mō exponit Hilarius: vt dicit san. Tho. ¶ Ad scđam rñdetur: q sancti patres ascendētes cū xpo: fuerūt: 7 sunt membra eius. iō cum ipso: qui fuit in celo ascenderunt vt dictū ē. ¶ Ad tertiā eadeʒ est rñsio. Propter hoc eniʒ filius dei de celis descēdit: vt nos faciedo mēbra sua: ad ascensum celorum nos preparet. Nunc quidem in spe: tandem ḡo in re. Ad Ephe. ij. Qui suscitauit nos: 7 cōsedere nos fecit in celestibus.

D tertiā.q.ſic ꝓcediṫ. Et vř ꝙ
a crux nō ſit adorāda adoratione
latrie. ¶ Primo ſic. Null⁹ pi⁹
filius veneraṫ ꝯtumeliā patris.
puta flagellū: quo flagellatus ē: vel lignum quo fuit ſuſpēſus: ſed magis abhorret. xp̄s aūt in ligno crucis opprobriſſimā morte paſſus ē: ſm illud Sapi. ij. Morte turpiſſima ꝯdēnemus eū. Ergo fideles nō debēt crucē venerari: ſʒ magis abhorrere. ¶ Scd̄o ſic. Humanitas xp̄i adoraṫ adoratiōe latrie inq̄ztū ē vnita filio dei in pſona: qḋ de cruce dici nō pōt. Ergo crux xp̄i nō ē adorāda adoratiōe latrie. ¶ Tertio ſic. Crux xp̄i fuit inſtrm̄ paſſiōis: ita ⁊ multa alia puta claui ⁊ lancea ⁊ corona ſpinaꝝ. Sʒ iſtis nō exhibemus cultū latrie. Ergo vr̄ ꝙ nec cruci xp̄i ſit exhibēdus. ¶ Quarto. Maiorem affinitatē hʒ btā virgo ad xp̄m: q̄ʒ crux. Sʒ btā virgo nō adoraṫ latria. Ergo multo minus crux. ¶ In opp. arguiṫ ſic. Reliquie alioꝝ ſanctoꝝ veneranṫ eadē veneratiōe: qua ⁊ ipſi. Sed crux xp̄i ē de reliquijs xp̄i. Ergo adorabiṫ eadē adoratiōe: qua xp̄s.ſ. latria. ¶ Rn̄o dm̄: ꝙ honor ⁊ reuerētia nō debeṫ niſi rōnali creature: aut ſenſibili. Inſenſibili aūt non debeṫ niſi rōne nature rōnalis. Et hoc dupliciter. Uno mō inq̄ztū repn̄tat naturā rōnalē. Alio mō inq̄ztuʒ ei quocūqʒ mō ꝯiungiṫ. Primo mō ꝯſueuerūt hoīes adorare regis imaginē. Scd̄o modo eius veſtimētū. Utrūqʒ aūt veneranṫ homines eadē veneratiōe: qua veneranṫ ⁊ regem. Si ergo loquimur de ipſa cruce: in qua xp̄s crucifixus eſt: vtroqʒ modo ē a nobis venerāda. Uno.ſ.mō inq̄ztū repn̄tat nobis figurā xp̄i extenſi in ea. Alio mō ex ꝯtactu ad mēbra xp̄i. ⁊ hoc ꝙ eius ſanguine ē pfuſa. Unde vtroqʒ modo adoraṫ eadē adoratiōe cū xp̄o.ſ.adoratione latrie. Et ꝓpter hoc: ēt crucē alloquimur: ⁊ deprecamur: q̄ſi ipſuʒ crucifixū. dicētes. O crux ſpes vnica. hoc paſſiōis tp̄e auge pijs iuſtitiam: reiſqʒ dona veniā. Si vō loquimur de effigie crucis xp̄i: in alia mā. puta lapis: vel ligni: vel auri: vel argēti: ſic veneramur crucē tātū: vt imaginē.ſ.adoratiōe latrie. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad primā rn̄deṫ negādo ꝯñam Et rō ē, ꝙ in cruce xp̄i ſʒ q̄ztū ad opinionē vel intētionē infideliū ꝯſideraṫ opprobriuʒ xp̄i. q̄ztū tn̄ ad effectū nr̄e ſalutis ꝯſideraṫ. virtus diuina: qua xp̄s ab hoſtib⁹ triūphauit Colo. ij. Et iō dicit apoſtolus.i.Cor.i. Uerbū crucis pereuntib⁹ qdē ſtultitia ē: his aūt q ſalui fiūt: virtus dei ē. ¶ Ad ſcd̄am rn̄deṫ negādo ꝯñam. Et rō ē: ꝙ ſʒ crux xp̄i nō fuerit vnita verbo dei in pſona: fuit tn̄ ei vnita aliquo alio modo.ſ.p repn̄tationē: ⁊ ꝯtactū. Et hac ſola rōne exhibeṫ ei reuerētia. ¶ Ad tertiā rn̄deṫ negādo ꝯñaʒ. Et rō ē: ꝙ alia rō ē de cruce: ⁊ alijs inſtrīs: q̄ ſʒ q̄ztū ad rōnē ꝯtactus mēbroꝝ xp̄i adoramus nō ſolū crucē: ſed ēt oīa: que ſunt xp̄i. vt lācea: claui: ⁊ veſtimēta. iſta tn̄ nō repreſentāt imaginē xp̄i. ſicut crux: q̄ dr̄ ſignū filij hoīs: qḋ appebit in celo. Mat. xiiij. Et inde ē: ꝙ imaginē xp̄i veneramur: nō imaginē clauoꝝ: vel quorūcūqʒ alioꝝ. ¶ Ad q̄rtā rn̄deṫ negādo ꝯñaʒ. Et rō ē: q̄ crux xp̄i ē imago xp̄i: nō aūt beata virgo. Preterea crux ꝓut in ſe ꝯſideraṫ: nō ē capax honoris cū ſit res iſenſibilis. Sʒ btā virgo ē ſm ſe ipſaʒ capax venerationis. Et iō nō ē ſilis rō.

¶ In feſto btī Io. ante portaʒ latinam pn̄t diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrū btūs Io. ſupra pectus dn̄i recūbēs: tātū ide ſapīe auxit: vt i figura aqle meruit iter euangeliſtas deſignari.

¶ Scd̄o: vtrum btūs Ioannes inter martyres debeat connumerari.

D primā.q.ſic ꝓcediṫ. Et vide
a tur: ꝙ nō debuit figura aqle de
ſignari. ſed hoīs. ¶ Altior: ē vi
ſio itellectualis q̄ʒ ſenſibilis. Ergo btūs Io. q̄zto altius de diuinis erat locutus: ꝯueniētius veniebat figurādus figure nature rōnalis. puta hoīs: q̄ʒ aqle: q̄ itellectu ⁊ rōne caret. ¶ In opp. ē illud. Eze. i. Aqla erat deſup ipſoꝝ quatuor. ¶ Rn̄o ꝙ btūs Ioānes meruit iter oēs euangeli-

In feſto ſancti Io. ante portam latinam

ſtas ꝯuenientius figura aqle deſignari. Nõ ē ſicut ſupra: cū de btō Marco fieret diſputatio dictū ē. Euāgeliſte ſortiti ſunt figuras: ſḿ materias: de quibus ſpāliter locuti fūt in euāgelijs. Et figuratio bti Mathei ē facta in facie hoīs: q2 principaliter deſcribit facta ipſi⁹ humanitatis xpi. Marci vō deſcriptio in facie leonis: q2 ꝑncipaliter deſcribit ipſius xpi regnū. Deſcriptio Luce deſignat̄ in facie bouis. qui eſt aīal immolatiū: q2 ꝑncipaliter deſcribit ipſius xpi ſacerdotiū. Ita deſcriptio bti Joānis ꝯuenienter deſignat̄ in facie aqle: q2 ꝑncipaliter deſcribit in xp̄o excellentiā diuine nature. Et idō q2 lauſtana ē ꝯtemplatus in euāgelio ſuo: ꝯuenienter p aquilā eſt deſignatus. Habuit eni bene ꝓprietates: q aquile eſſe dicunt̄. Pr primo: q aquila acute videt: ita vt ēt ſolem intuitus irreuerberata acie oculi: aſpicere dicat̄. Propter qḋ viſus acumē. aquila ab acumine nomē accipiēs vocat̄. Et inſup cuȝ pulli ſui ſint: ſic ꝓbare dr̄. Quū eni ō ouis egreſſi: tā p naturā coadunatos hn̄t oculos quēlibet pulloꝝ ad radiū ſolis videndū diſponit: ⁊ cuiuſcūqȝ oculos lachrymari ꝯſpexit: illū abijcit. Et quē illoꝝ pati ſolem irreuerberata pupilla deprehēderit: hūc tāqȝ ſuū fouet: ⁊ nutrit. Ita btūs Jo. irreuerberato ſole: ad lumē verbi: qḋ Sapie. viij. Candor lucis eterne dr̄ ſe ꝯuertit: ⁊ hereticos hoc lumen aſpicere nō valētes: de nido eccleſie abijcit: ſicut fecit de ebionitis: qui tpe ſuo fuerūt dicētes xp̄m eē hoīem puꝝ. Catholicos vō hoc lumē intuentes ſincera fide in eccl'ie nido: ſua doctrina fouet: ⁊ nutrit. Et ideo bn̄ dr̄ de eo Eze. j. Facies aqle deſup eoꝝ quatuor. Alij. n. euāgeliſte hūanitatē dn̄i nr̄i ieſu xpi deſcribūt paꝝ ſe ad diuinitatē ei⁹ eleuātes. Hic aūt ad eterna diuinitatis ſe attolit. ⁊ paꝝ de natiuitate hūana ſe intromittit. Eze. ij. Facies aqle extenta deſup erat. Vn̄ certe extēta deſup erat. q2 dicit Aug. Si paulo altius intonuiſſet: nō totus mūdus nō itellexiſſet. Et iō dr̄ de eo in p ſa: de ipſo tā iplēda; q̄ȝ ipleta nunqȝ vidit tot ſecreta: purus hō purius. Scḋa ꝓprietas aqle q ꝯuenit btō Jo. ē: q alte volat. Qḋ vt dicit in ce. Jere. Diony. altiſſīo lū ſignificat diuine ꝯtēplatiōis. Nō. n. Jo. diuina deſcribit p creata viſibilia: in qbus dei inueniēt veſtigiū. nec deſcribit diuina per creata inuiſibilia: in qbus diuina reſultant. q̄ſi p ſpeculū. Nec deſcribit diuina per enigmāta occultū in qbus diuina latēt: alegorice p ſecretū: ſed deſcribit ea p ipſuȝ lumē diuinū. Et iō altiſſime volauit. Vn̄ Apoc. viij. Audiui vocē vnius aqle volātis p mediuȝ celi. Vnita eni hec aqla audit̄ p mediū celi volare veſtigiū: in īfimis nō tangēs: ⁊ i medijs creaturis ſpūalib⁹: ſpeculū ⁊ enigmata trāſcendēs. ⁊ vſqȝ ad mediū celi trinitatis ſe attolēs: q̄ṅ medie in trinitate perſone hoc ē verbi deſcribit ꝓprietatē ⁊ diuinitatē. Job. iij. Ad preceptū euolabit aqla: ⁊ in arduis ponet nidū ſuū. Hanc. n. eleuatiōeȝ itellectus facere nō potuit: niſi ſolus deus; nec q in arduiſſimis ſic nidū poneret ite lectus. Vn̄ in ꝓſa dr̄ de ipſo. Volat auis ſine meta: quo nec vates nec ꝓphecia: euolauit altius. Tertia ꝓprietas aqle: q in prerupis ⁊ i locis iacceſſis: nidificat. Qḋ ſoli Jo. cōpetit. Prerupta eni ſignificat̄ alta diuinitas: ⁊ pſonalis proprietas: q prerupta nō in ſe: ſed q2 acceſſus ad ea p viā rōnis ꝓpriatus ē: q2 rō nō pōt ad illa. ⁊ iō inacceſſa dr̄. Pſ. Mirabilis fca ē ſcia tua ex me: ꝯfortata ē: ⁊ nō potero ad eā. Job. ij. In ꝑruptis ſilicibus morat̄; ac iacceſſis rupib⁹ ide ꝯtēplat̄ eſcaȝ: ⁊ de longe oculi ei⁹ ꝓſpiciūt. Ab altiſſimis. n. theorijs: rudis itellectus: ad que rō nō pōt pringere: ⁊ ſolida diuinitatis: q ſunt quaſi reſectiōes delectabiles ꝯſpicit. ⁊ de lōge ſup tp̄s ad eternitateȝ oculi mētis ei⁹ ꝓſpiciunt. Et hoc ſignificat̄ p hoc: q Jo. xx. recubuit in cena ſupra pectus dn̄i. Vn̄ flueta euāgelij vberi⁹ ceteris potauit: vbi. n. nidū poſuit Jo. in quo erāt oēs theſauri ſapiētie: ⁊ ſcie abſcōditi. Et ſic pȝ q ꝯuenienter btūs Jo. ratione ſapientie quā de pectore dn̄i potauit: aqle figure de-

ſcriptus ē. ¶ Ad rationē in oppoſitum ex dictis patet reſponſio.

D ſcḋaꝫ. q. ſic ꝓcedit̄. Et vr̄ ꝙ btūs Jo. euāgeliſta ſit īter martyres nūerandus: licet in pace vitā finiuerit. ¶ Primo ex illo Mat. ij. Calicē qdem meū bibetis. Hoc ē dictū Jacobo ⁊ Jo. Ergo ſicut Jacobus ꝯnumerat̄ īter martyres. ita ēt btūs Joannes ꝯnumerabit̄. ¶ Scḋo ſic. Dicit btūs Hiero. in ſmone de aſſumptione. Recte dixerim: ꝙ dei genitrix virgo: ⁊ martyr fuit: ⁊ q̄uis in pace vitā finierit. Ergo idem pōt dici de beato Jo. ¶ Tertio ſic. Martyriū eſt fortitudinis actus. Ad fortitudinē aūt pertinet: non ſolum mortē non formidare. ſed nec alias aduerſitates. vt Aug. dicit in. vj. muſice. Multe ſunt alie aduerſitates preter mortem: quas aliqui poſſunt ſuſtinere pro fide xp̄i. ſicut carcerem: exilium: flagella: ⁊ huiuſmodi. Unde ⁊ btı̄ Marcelli martyriuꝫ celebratur: qui tamen fuit in carcere mortuus. Sed beatus Jo. multas huiuſmodi aduerſitates ſuſtinuit pro xp̄o. fuit flagellatus cū alijs ap̄lis: fuit venenū potatus. et in ſeruentis olei dolio miſſus. fuit in exilium deportatus. Ergo deberet īter martyres cōnumerari. ¶ In oppo. vr̄ eſſe euāgelium p̄ns. vbi xp̄s dicit Petro. Tu ſeq̄re me: ſ. per viam martyrij. De Jo. vō dixit. Sic eū manere. ſ. ſine falce martyrij volo euꝫ manere. ¶ R̄nō dicendū: ꝙ btūs Jo. apud hoīes non numeratur inter martires. Rō eſt: q: ad rōnem perfectam martyrij requiritur: ꝙ aliquis morteꝫ ſuſtineat. Quod patet ſic. Martyr dicitur teſtis fidei xp̄iane: per quā nobis viſibilia pro inuiſibilibꝰ contēnenda proponuntur. Ad martiriuꝫ ergo pertinet: vt homo teſtificetur fidem: ſe opere oſtendens cuncta preſentia contēnere. vt ad futura ⁊ inuiſibilia bona perueniat. Quādiu aūt hominiꝫ remanet vita corporalis: nondum opere ſe oſtendit temporalia cuncta deſpicere. Conſueuerunt eniꝫ homines: ⁊ conſanguineos: ⁊ omnia bona poſſeſſa contēnere: ⁊ etiam dolores corporis pati: vt vitam conſeruent. ⁊ ita ad perfectam rōnem martyrij requiritur: ꝙ aliquis mortem ſuſtineat. Unde Maximꝰ in quodā libro de ſermone dicit de martyre: ꝙ vicit pro fide moriendo: qui vinceretur ſine fide viuendo. Diſtinguit auteꝫ beatus Bernardus in ſermone de inocentibꝰ triplicem ſpēm martirij. s. Habemus in btō Stephano martirij ſimul ⁊ operis voluntatem. Habemus ſolaꝫ voluntatē in beato Jo. Soluꝫ in beatis inocentibus opꝰ. Biberunt omnes hi ſalutaris calicē. aut corpore ſimul ⁊ ſpū: aut ſolo ſpū: aut corpore ſolo. Sic ergo Stephanus martir apud homines: cuius volūtaria paſſio euidēter apparuit in eo. ſic Jo. apud angelos martir. quibus tanq̄ ſpūalibus creaturis ſpūalia eiꝰ deuotionis ſigna innotuerunt ⁊c. Et propter hoc diximus: ꝙ Jo. apud hoīes nō veniebat numerandus inter martires. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad primaꝫ rn̄det̄: ꝙ beatꝰ Jo. cū multas paſſiones ſuſtinuerit: calicem paſſionis bibit: licet nō ſicut btūs Jacobus q gladio fuit occiſus. ⁊ ille eſt inter martires cōnumerandus. non aūt Jo. q ſine gladio vitā i pace finiuit. ¶ Ad ſcḋaꝫ dicē ſcḋs Tho. ꝙ tales auctoritates loquunt̄ de martirio: per quādam ſimilitudinem: ⁊ non de martirio proprie dicto. ¶ Ad tertiā rn̄det̄ negando ꝯñam. Et rō eſt: q: fortitudo principaliter conſiſtit circa pericula mortis. circa alia aūt conſequenter. Et ideo nec martiriū ꝓprie dr̄ ꝓ ſola tollerātia carceris. aut exilij: vel rapina diuitiarū: niſi forte hꝫ ꝙ ex his ſeq̄t̄ mors ſic de btō Marcello ꝯuenit

¶ In feſto beati Barnabe ap̄li eſt euāgelium. Hoc eſt preceptum ⁊c. Jo. xv. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrū maiorē delectationem pōt quis habere q̄ȝ mori pro amicis.

¶ Scḋo: vtrū btūs Barnabas moriēdo ꝓ xp̄o: fecerit actū maxime perfectionis.

D primā. q. ſic ꝓcedit̄. Et vr̄ ꝙ maiorē dilectionē pōt quis habe-

re:q̃ȝ mori pro amicis. ¶ Primo ſic. Maioris dilectionis ſignū ē: ꝙ quis aīam ſuaȝ ponat ꝓ inimicis ſuis: q̃ȝ ꝓ amicis. Patet cū ibi ſit maior difficultas: que ꝑtinet ad virtutem: q̃ eſt circa difficile: q̃ȝ circa dilectionē ꝓximi. ¶ Secundo ſic. Ad Ro. v. dr̃. Cōmēdat deus ſuā caritatē in nobis ⁊c̃. i. oñdit ſe nos maxime diligere: ꝙ cū adhuc eſſemus peccōres: ⁊ per ꝯñs impii: ⁊ inimici: paſſus ē ꝓ nobis. Ergo ⁊c̃. ¶ In oppo. ē euangelium in quo xp̄s loquit̃. ¶ Reſpondeo dd̃m: ꝙ verū eſt: qđ xp̄s dicit: q: in ordine diligibiliū quatuor ordinata ſunt. ſ. deus. anima nr̃a. ⁊ aīa proximi. ⁊ corpus proprium noſtrū. Et ideo cū caritas ſit ordinata pro ipſo deo: qui eſt primū: ⁊ ꝓmum diligibile: ex caritate debēt alia tria exponi: ſicut minus ꝓ minori. ita p̱ nos ipſos. ſ. aīam ⁊ corpus ⁊ proximos dare debemus. Pro aīa ꝟo ꝓpria debet proximus ⁊ ꝓpriū corp⁹ contēnī. Pro ſalute aīe proximi: debȝ vita corporalis exponi. Et iđ cū vita corporalis ſit potiſſimū: quod poſt aīam habemus. iđ potiſſimū eſt ipſam exponere: ꝓpter proximū: ⁊ maximū dilectiōis ſignum. Et ſic pȝ. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā rñdet negando ꝯſequentiā. Nā dilectio amici ſꝫ ſe ꝯſiderata eſt feruentior ⁊ melior q̃ȝ dilectio inimici. Et ad ꝓbationem dicimus: qđ plus facit ad rōnem meriti ⁊ virtutis bonū q̃ȝ difficile. Unde non opȝ: qđ omne quod eſt difficilius: ſit magis meritorium. ſed ꝙ ſicut eſt difficilius: ita ēt ſit melius. ¶ Ad ſcđam rñdet̃ vno modo: ꝙ illud ideo oſtēditur contrarium. Tum p̄mo. q: xp̄s nō poſuit animā ſuam pro nobis inimicis: vt inimici remaneremus: ſed vt amicos efficeret. Tum ſcđo: q: ipſe mortuus eſt pro amicis: qui licet non eſſent amici: quaſi amātes erant tamen amici: vt amati. Uel dicenduȝ vt dicit Albertus ſm̄ Augu. ꝙ amicus hic dicit̃. qui habilitate ⁊ habitu amicus eſt: ⁊ qui eſt amicus actu. Et ſic xp̄s nō ē mortu⁹ niſi pro amicis: q: ēt qui inimicus eſt actu: habilitate eſt amicus: ſicut Paulus: anteq̃ȝ conuerteretur.

a D ſcđam. q. ſic ꝓcedit̃. Et videtur: ꝙ Barnabas moriendo ꝓ xp̄o fecit actū maxime perfectionis. ¶ Prio ſic. Martirium non ē actus maxime ꝑfectionis. Ergo ⁊c̃. Añs probatur ſic. Illud enim ad perfectionē vite videtur pertinere: quod cadet ſub conſilio: quod. ſ. non eſt de neceſſitate ſalutis. Sed martirium eſt de neceſſitate ſalutis. Dicit enim Apoſtolus ad Ro. x. Corde creditur ad iuſticiam. ore aūt confeſſio fit ad ſalutem. ¶ Scđo ſic: Ad maiorē perfectionem pertinē videt̃: ꝙ aliquis det animā ſuā: qđ fit per obediētiā: q̃ȝ ꝙ deo det ꝓprium corpus: qđ fit per martirium. Uñ Gregor. dicit vltimo moralium: ꝙ obedientia cunctis victimis preponit̃. Ergo mori ꝓ xp̄o non eſt actus maxime perfectionis. ¶ Tertio ſic: Melius eſſe videtur aliis prodeſſe: q̃ȝ ſeipſum in bono conſeruare: q: bonum gentis melius eſt q̃ȝ bonū vnius: ſm̄ Philoſophū. j. Ethi. Sed ille qui martiriuȝ ſuſtinet: ſibi ſoli prodeſt. ille aūt qui docet ꝓficit multis. Ergo actus docēdi: ⁊ gubernandi ſubditos: eſt perfectior: quā actus martirii. ¶ In oppoſitum eſt euangelium pño. q: vbi eſt maior actus dilectionis: ibi ē actus maioris perfectionis. q: perfectio in caritate fundatur. Sed maiorem dilectionem nemo habet: q̃ȝ qui ponit animam ſuam pro amicis. Ergo multo magis qui ponit pro chriſto. Secundo Aug. in lib. de ſancta trinitate prefert martirium virginitati: que ad perfectionem pertinet. Ergo videt̃ martirium maxime ad perfectionem pertinere. Et ita patȝ: ꝙ beatus Barnabas moriendo pro xp̄o: actum maxime perfectiōis fecit. ¶ Reſpondeo dicendum: ꝙ Barnabas moriendo pro chriſto ex charitate fecit actum maxime perfectionis. Pro quo ſciendum eſt: qualiter martirium ſit actus maxime perfectionis ⁊ qñ non. Pro quo notādū: ꝙ de actu virtutis dupl̄r loq poſſumus. Uno modo ſm̄ ſpeciem ipſius actus

ꝓut compaꝛ̃ ad virtutē ꝓxime elicientē ipſm ⁊ ſic nō pōt eſſe:q2 martiriū qḋ cōſiſtit i debita tollerantia mortis:ſit pfectiſſimū inter oēs ḃtutis actus:q2 tollerare mortē non eſt laudabile ſm ſe:ſ3 ſolū h3 qḋ ordinaꝛ̃ ad aliqḋ bonū:qḋ ꝯſiſtit in actu ḃtutis.puta ad fidē:⁊ dilectionē dei. Uñ ille actus ḃtutis cū ſit finis:melior eſt. Alio mō pōt conſiderari actus ḃtutis ſm qḋ cōpaꝛ̃ ad pmū motiuū: qḋ ē amor caritatis:⁊ ex hac pte pcipue aliqs actus h3:qḋ ad pfectionē vite ptineat:q2 vt Apoſtolꝰ dicit Colo.iij. Caritas ē vinculū perfectiōis. Martiriū aūt inꝛ̃ oēs ḃtuoſos actus maxie demōſtrat pfectionē caritatis:q2 tāto oñditur aliqs amare aliquā rē: q̄3 ꝓ ea rē magis amatā cōtēnit:⁊ rem magis odioſā elegit pati. Manifeſtū ē aūt:q2 inꝛ̃ alia bona pñtis vite maxime amat hō ipſā vitā:⁊ ecōtrario maxie odit ipſā mortē:⁊ precipue cū doloribꝰ corporaliū tormētorꝝ:quorꝝ metu etiā bruta aīalia a maximis voluptatibꝰ abſtinēt vt dicit Auguſt.li.lxxx.iij.q. Et ex hoc p3:q2 martiriū inꝛ̃ ceteros actus hūanos eſt pfectior ſm ſuū genꝰ:quaſi maxime caritatis ſignū: ſm illud pñtis euāgelij. Maior ē caritatē nemo h3 ⁊c̄. Btūs aūt Barnabas ꝓ fide xp̄i mortuꝰ eſt. Erat eni vt dicitꝛ̃ Act.xi. Uir bonꝰ ⁊ plenus ſpū ſctō ⁊ fide. Uñ nō dubiū:qn opus maxime pfectōis fec̄:mortē ſuſcipiēdo ꝓ xp̄o. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad pmā rñdeꝛ̃ negando ꝯñā. Et rō eſt:q2 nullꝰ ē actus ſub ꝯſilio cadēs:q in aliquo euētu nō cadit ſub pcepto. q̄ſi de neceſſitate ſalutis exiſtēs:vt Auguſt. dicit in li.de adulterijs:⁊ ꝯiugijs. Et iō nō ē ꝯ perfectionem martirij.ſi in aliquo caſu ſit de neceſſitate ſalutis. Eſt enim aliqs caſus:in quo pferre nō eſt de neceſſitate ſalutis.puta cū ex zelo fidei:⁊ caritate fraterna:multotiēs leguntur ſcti martires ſpōte ſe obtuliſſe martirio. Qḋ aūt dicitꝛ̃.i.Jo.iij. Nos debemꝰ ꝓ fratribus noſtris aīas ponere. Et ſimilia precepta ſm pparationē animi:ſunt itelligenda. ¶ Ad ſcdām rñdetur negando ꝯñam. Et eſt ratio:q2 martiriū complectiꝛ̃ id:quod ſummū eſſe poteſt in obediētia:vt ſ.aliqs ſit obediens vſq3 ad mortē. Unde patet:q2 martiriū ſm ſe eſt pfectius q̄3 obedientia abſolute dicta. ¶ Ad tertiā reſpondetur:q2 illa rō ꝓcedit de martiribꝰ ſm ꝓpriam ſpeciem actus:ex q̄ nō h3 excellētiā inter oēs actus virtutum:ſicut nec fortitudo eſt excellētior inter omnes ḃtutes.

¶ In feſto beati Jo.baptiſte eſt euangeliū Eliſabet impletū eſt tēpus ⁊c̄. Luc.i. Circa quod poſſum diſputari ſe.q.

¶ Primo:vtrū cōuenienter impoſitū eſt ei nomen Joā. ¶ Secūdo:vtrū ſit verum:q2 inter natos mulierū nō ſit maior Jo.baptiſta. ¶ Tertio:vtrū ſit in vtero matris ſanctificatus.

AD primā.q.ſic ꝓceditꝛ̃. Et videtur:q2 non ꝯuenienter impoſitum ſit Jo.hoc nomē Joannes. ¶ Primo ſic. In veteri teſtamēto inueniuntꝛ̃ alia nomina impoſita per ſpiritum ſanctum:loquentem per prophetas:vt nomen angeli. Malachie.iij. Ecce ego mitto angelū meū: qui preparabit viam ⁊c̄. Itē nomē vocis clamantis ⁊c̄:vt Iſa.xl. Ego vox clamantis in deſerto. Item nomen luciferi.eo q2 fuit terminus noctis:⁊ initium lucis gratie. Ergo cum parentes non ſe cōformant ſcripture ſancte:aliud nomen pronūciantes:q̄3 ſpiritus ſanctus per prophetas impoſuit.vidētur erraſſe:⁊ inconuenienter nomen Jo.iopoſuiſſe. ¶ Secūdo ſic. Iſtud nomen Joā. gratiam ſignat. Unde interpretatur domini gratia. Sed gratia non eſt facta per eū: quia non erat ille lux Jo.i.ſed per chriſtum qui erat lux vera illuminans omnem hominē eſt facta. Unde Jo.euangeliſta ait. Gratia ⁊ vita per ieſum chriſtum Jo.i. ¶ Tertio:Jo.non fuit gratia:Ergo nomē hoc nō conuenienter videtur ſibi impoſitum:quia interpretatio vocabuli non ꝯſonat rei. Añs p3.qui talia nomina in abſtracto:vt gratia. bonitas:⁊ ſapiētia ⁊ hmōi non pñt dici.niſi de eo:qui per eſſentiam eſt talis:qui ſolus

eſt deus. Alij vo q̄ nó per eſſentiá ſed ꝑtici
patiue. hñt tales pſonas: nó dicunt̄ abſtra-
ctiue: grá: bonitas ꝛc̄. ſ; ꝯcretiue gratus: bo
nus: ſapiēs. Ergo vr̄ ꝙ nó ꝯueniēter nomē
Jo. ſit ipoſitū Joáni bap. ❡ In opp. ē euá
geliū pñs. ❡ Rñ̄o dicēdū: ꝙ ꝯueniēter no-
men Jo. baptiſte. Probat̄. q: hoc ipoſitū
mádato angeli Gabrielis apparētis Zacha
rie in tēplo: ꝛ dicētis. Ne timeas zacharia:
qm̄ exaudita ē oro tua: ꝛ vxor tua Eliſabet
pariet tibi filiū: ꝛ vocabis nomē eius Joá
nes. Ubi notádū: ꝙ noia debent ꝓprietati
bus rñdere. Et hoc p; in noibus generū ꝛ
ſpēꝝ ꝓut dr̄. iiij. Metha. Rō n̄. n. quá ſi-
gnat nomē: ē diffinitio: q̄ deſignat ꝓpriam
rei naturá. Noia aūt ſingularia hoim: ſp
iponunt̄ ab aliqua ꝓprietate eius: cui no-
mē iponit̄. Uel a tpe. ſicut iponunt̄ nomiá
alioꝝ ſanctoꝝ hiis: q in eoꝝ feſtis naſcunt̄.
Uel a cognitióe: ſic filio iponit̄ nomē pa-
tris. vel alicui⁹ de cognatióe eius: ſic ꝓpi
qui Jo. de quo ſmo: volebát eū noie noia-
re patris ſui zachariá: non aūt Joánem. q:
nullus erat in cognatióe ſua: q vocaret hoc
noie: vt dr̄ in pñti euágelio. Noia aūt q̄ im
ponunt̄ diuinitus aliqbus: ſp ſignificāt ali-
qđ gratuitū donū eius diuinitus datū. ſic
Gen. xxviij. dr̄ Abrahe. Uocaberis Abra
há. q: pater multaꝝ gentium ꝯſtitui te. Q:
igit̄ huic Jo. dñs collaturus erat mun⁹ grē
multiplex. ideo ꝯueniēter ipoſitū ē ei nomē
Jo. angelo ꝓnūciáte patri ſuo. Habuit aūt
huíus Jo. multiplex munus grē. Primo in
ꝯceptióe. q: in vtero fuit ſctificatus. Unde
fuit replet⁹ ſpū ſcō ex vtero mrís ſue. Lu.
j. Tū ſcđo: q: ſcūs naſcit̄. Tū q: ſterilis pa-
rit. Tū q: patri loqlá reſtituit. Uñ Ambr.
Reſpicite Jo. q̄ta vis ſit in ei⁹ vocabulo.
cuius nūcupatio reddit muto vocē. pri pie
tatē: populo ſacerdotē. Prius. n. erat tacēs
lingua. ſterilis filio. ꝓuatus officio. Ubi Jo
ánes naſcit̄: fit repēte pr̄ ꝓpheta: loquele
vſū recipit. ꝓlē affectio recipit. ſacerdotē
functio recognoſcit. Natiuitas. n. Joannis
multa miraculoꝝ ſublimitate refulſit. q: nec

mirū vt dicit Beda: decebat: vt ille q inter
natos mulieꝝ maior nemo ſurrexit: ipſo
mox ortu virtutis iubare clareſceret. Ha-
buit tertio munus grē in ꝯuerſatióe: cuius
táta ſctitas fuit: ꝙ vt inqt Criſo. oium vitá
culpabilem faceret appere. Uñ teſtimonio
dñi. iter natos mulierū non ſurrexit maior
Jo. bap. Mat. xj. Quarto: habuit munus
grē in cognitióe. qm̄ nó ꝓpheta ſ; plus q̄;
ꝓpheta: dñi teſtimonio fuit. Mat. xj. Qui
to: habuit munus grē in ꝓdicatióe. Uñ ait.
Ego vox clamátis in deſerto: parate viá dñi.
De cuius ꝓdicatióis fructu dr̄. Math. xi.
Multos filiorum iſrael ꝯuertet ad dñm de
um ipſoꝝ: ꝛ ipſe ꝓcedet ante illum in ſpū ꝛ
virtute Helie vt ꝯuertat corda patrū in fi-
lios. ꝛ icredulos ad prudētiá iuſtoꝝ: ꝛ pare
dño plebem prefectam. Sexto: habuit mu-
nus gratie in officioꝝ excellētiá. Fuit. n. ba
ptiſta ſaluatoris. ꝓco iudicis. ꝓcurſor regis.
Septio: habuit mun⁹ gratie in egreſſu hu-
ius vite. q: egredit̄ cū glioſa palma marty
rij. Merito ergo rōne táloꝝ munere gra
tie ꝯuenientiſſime noiatus ē Jo. ❡ Ad rō-
nes in opp. ❡ Ad primá rñdet̄: ꝙ rō nó ꝓ
cedit. q: parētes Jo. ꝓcipiēte angelo dñi: i-
poſuerūt ſibi hoc nomē. Jo. Nec ē mirū:
ꝙ vn⁹ ꝛ idē ꝓpter diuerſas virtutes in eo
exiſtētes recipiat noia varia. ❡ Ad ſcđam
rñdet̄ negádo ꝯñam. q: nó dicit̄ Jo. ꝙ p xp̄
gratia fcā ſit. ſed q: ipſe multiplici gratia a
deo donatus ē. ❡ Ad tertiá eodem modo
rñdet̄ negádo ꝯñam. Et rō eſt: q: Jo. iterp
tat̄ dñi gratia. vel quo ē grá. Et ſm hoc ve
re ꝯuenit ei Jo. nomē. q: multiplex dei gra
tia: in eo fuit. Pōt ēt ſcđo dici: ꝙ Jo. dict⁹
ſit gratia: eo ꝙ tota eius natura abſorta eſt
in gratiá ſicut ſol dicit̄ lux Gen. i. dixit de⁹.
Fiat lux. Et ſicut hō carnalis dicit̄ caro: ꝛ
ſpūalis ſpūs Jo. iij. ſic iſte nó ſolū gratioſus
ſed ēt gratia noiatur: q: quaſi ſuperabun-
dans: naturam totá abſorbuiſſe videtur: vt
ex vita admirabili ſuá paret.

De ſcđam. q. ſic ꝓcedit̄. Et ꝓ vide
tur ꝙ nó ſit veꝝ: ꝙ iter natos

mulieꝝ nō ſit maior Jo. bap. ¶ Primo ſic xp̄s eſt natus de muliere: iuxta illō Apli ad Gala. iiij. Natū ex muliere factū ſub lege. ⁊ tn̄ eſt maior Jo. bap. Cū Jo. dicit de eo: q nō ſuꝫ dign⁹ corrigiā ſoluere calciamēti ei⁹ ¶ Scḋo ſic: De ꝓphetis ⁊ patriarchis: qui nati ſūt de mulierib⁹: qbus Jo. non vr̄ fuiſſe maior. Nā de Abraā dic̄ Aug. q celibat⁹ Jo. nō p̄ferē ꝯiugio Abrahe. ¶ Tertio arguiē de aplis: q dicūē vt dr̄ ad Ro. viij. primitias ſpūs hn̄tes. Et ita p̄ o. hus poſt xp̄m ⁊ matrē ei⁹ plenitudinē ſpūs ſci hūiſſe credunē. ¶ In oppo. eſt verbū xp̄i Mat. xj. ¶ Rn̄deo: dōm ē: q verbū xp̄i ſit vͣſſimū ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primaꝫ rn̄deē q xp̄s ab illa vlitate excludiē: q nō de muliere: ſꝫ de virgine natus ē. Cū ſignāter dicit inter natos mulieꝝ nō ſurrexit ⁊c̄. q: mulier cōiter corruptionē ſonat. Sꝫ ſcia ſecuꝫ. Cū ſi alicubi repiē xp̄s dict⁹ fili⁹ mulieris, vt in Jo. mulier ecce fili⁹ tuus: ⁊ in apoſtolo: vbi ē: ſexū noiat: nō corruptionē. ¶ Ad ſcḋam rn̄deē: q vt dicit Hiero. cū ſaluator nr̄ dicit: q inter natos mlieꝝ nō ſurrexit maior Jo. bap. nō eū p̄tollit ꝓphis: ⁊ patriarchis: ac ceteris hoib⁹: ſꝫ alios Joāni adeq̄uit. Cū nō ſequiē; vt ait: ſi alij eoꝝ maiores nō ſūt. Ergo ipſe maior ē alijs. Sed Criſo. dic̄: q maior ē alijs. Sꝫ lꝫ apḋ hoīe o: nō tn̄ apud angelos iſtō argumētū valet. Nemo iſtis īter angelos maior. Ergo iſte maior oibus. nō tn̄ valet īter hoīes. Et ratio ē. q: inter hoīes nō ē ordo ꝫ m naturā: ſed ſolū ꝫ grām. Inter angelos aūt ꝫm nāin. Preterea ſi dicaē maior oibus patrib⁹ veteris teſtamēti: nō ē inconuenieō. Ille. n. maior ⁊ excellētior: ē: q ad maius officiū aſſūptus eſt, Abraā. n. maior ē īter patres. q: ad ꝓbationē fidei ē aſſūptus. Moyſes vo: q: ad officiū ꝓphetie: vt habeē Deutero. vlt. nō ſurrexit ꝓpheta vltra in iſrael. ſicut Moyſes Jo. vo iſtos p̄curſor dn̄i excellit in multa excellētia. q: ad maius officiū ē aſſūpt⁹. Luc. j. Erit magn⁹ corā dn̄o. Uel pōt ſic diſtinguī: q aliquis pōt dici maior dupliciter; vel q̄ꝫtū ad meritū. ⁊ ſic multi patriarche p̄ñt ſuiſſe maiores aliqb⁹ noui teſti. ſic̄ dic̄ Aug. q celibat⁹ Jo. nō p̄ferē ꝯiugio Abrahe. ⁊ itelligēdū ē quo ad meritū. q: vt dicit ſcūs Tho. in ꝑa ꝑe. q. xv. ⁊ q: Abraā hūit aīum ſic diſpoſitū: vt paratus eēt vginitatē ſeruare: ſi eēt tp̄s ꝯgruū. ex quo meritū ꝯtinētie cōiugalis in ipo eq̄tur merito ꝯtinētie virginalis in Joāne: reſpectu p̄miȷ̄ ſubalis: nō reſpectu p̄miȷ̄ accn̄talis. Hec ſcūs Tho. vbi ē Alio mō pt dici maior ꝫ ſtatū: cōparādo ſtatū ad ſtatū. ſic̄ vgines meliores ſūt ꝯiugatꝫ. Hoc mō nō: ſꝫ in̄ merito. ita q q̄libet vgo melior ſit quolibet ꝯiugato. aut ꝯiugata: ſic Jo. oib⁹ fuit p̄rib⁹ veteris teſti. ¶ Ad tertiā dōm vr̄: q q̄libet apoſtol⁹ ꝫm ſtatū fuit maior Jo. bap. vt vr̄ dicere Criſo. Et vr̄ nobis: q ita ſit dōm: ꝫm illō Apli: q in arguēdo iductū ē ad Ro. viij. q erāt hn̄tes p̄mitias ſpūs ſci: q̄ō. ſ. ſicut exponit ſcūs Tho. ſpūm ſcm̄ ⁊ tpe pri⁹: ⁊ ceteris abūdāti⁹ apli habuerūt: ex quo pꝫ inqt ſcūs Tho. q apli ſūt oibus alijs ſcis quacūqꝫ p̄rogatiua p̄ful geāt: ſiue vginitatis: ſiue doctrine: ſiue martyrij p̄ferēdi tāqꝫ abūdāti⁹ ſpūm ſcm̄ hn̄tes Sed pōt aliqs q̄rere. Nūqd pōt qs conari: q hēat eq̄lē caritatem aplis? ¶ Rn̄det ſcūs Tho. dōm: q caritas hoīs nō ē a ſeipſo. ſꝫ ex gra dei: q̄ daē vnicuiqꝫ ꝫm mēſurā donationis xp̄i: vt dr̄ ad Ephe. iiij. Unicuiqꝫ aūt daē gra ꝓportiōata ad id: ad q̄ō eligitur: ſicut hoī xp̄o data ē excellētiſſima gra: q ad hoc ē elect⁹: vt eius nāūm in vnitate ꝑſone: diuie aſſumereē: ⁊ poſt eū hūit marie pleītudinē grē btā Maria: q ad hoc ē electa: vt eſſet mr̄ xp̄i. Inter ceteros āt aū ma-ioꝛē dignitateꝫ ſūt electi apli vt. ſ. imediate ab ipſo xp̄o accipiētes: alijs tradiderūt ea: q̄ ꝑtinēt ad ſaluteꝫ: ⁊ ſic in eis eccl'ia quodāmō fundareē. ꝫm illō Apoc. xxj. Mur⁹ habebat ſūdamenta. xij. ⁊ noia apoſtolōꝝ in eis erant ſcripta. Et ideo dr̄. j. Co. xij. Deus poſuit in eccl'ia. p̄mo qdem apoſtolos. Et ideo de⁹ eis abūdātiorem grām p̄ ceteris tribuit. Hec ſanctus Tho. ⁊ ſic̄ pro

nunc de iſta queſtione.

AD tertiā. q. ſic pcedit. Et vr̄ q̄ btūs Jo. nō fuerit ſcificatus in vtero mr̄is. ¶ Prio ſic: vt dicit Augu. in epl̄a ad Dardanū ⁊ h̄r. Regnū dei nō pōt in eū: in quē nō pceſſit gn̄atio. Sȝ p grāȝ: gratū facientē: fit hō filius dei: ⁊ ita regenerat. Ergo nō pōt hō ſcificari anteq̄ȝ naſcat ex vtero. Et p pn̄s Jo. nō fuit ſcificatus in vtero. ¶ Scd̄o ſic. Sicut peccatū actuale ꝯtrahit ex actu. ita pcm̄ originale ꝯhit ex origine. Sed pcm̄ actuale nō pōt remitti. q̄ȝdiu hō ſtat in actu peccandi. Ergo nec originale pcm̄ pōt remitti in puero: in materno vtero exn̄ti: q adhuc actualiter ē in origine exn̄s. ¶ Tertio ſic. Mat. iij. ſup illo verbo Jo. ad xp̄m. Ego a te debeo baptizari. dicit glo. i. a pcō originali mundari. Ergo vr̄: q̄ non fuerit in vtero ſcificatus. ¶ In oppo. ē Luc. j. vbi dr̄ de Jo. q̄ ſpū ſcō replebit ex vtero matris ſue. ¶ Rn̄o dicendū: q̄ btūs Jo. fuerit in vtero mr̄is ſue ſcificatus. Patȝ iſta ꝯcluſio. Adhuc de nullo ſancto celebrat eccl̄ia feſtū natiuitatis. Sed celebrat natiuitatem Jo. Ergo tūc naſcēs ſcūs erat. Ergo in vtero ſcificatus fuit. Circa quā ꝯcluſionē notandū: q̄ ſicut deus nō alligauit potentiā ſuā rebus naturalibus n̄ vt nō poſſit preter eas opari: cū voluerit: qd̄ in miraculoſis actibus facit. ita non alligauit virtutē ſuā facris: vt nō poſſit ſine ſacroꝝ miniſtris aliquē ſcificare. Et ideo aliquos pter legem cōem quaſi miraculoſe in maternis vteris ſcificaſſe legit: illos precipue: q immediatius ordinabant ad eius ſciſſimā ꝯceptionē. Et ideo int ſcificata credit Jo. bap. q ei in vtero exiſtēti teſtimoniū dedit: ⁊ Hiere. q ipſius conceptionem vaticinio expſſe pdixit. Nouū inqt faciet dn̄s ſuper terrā: mulier circūdabit viruȝ. Hiere. xxx. ita tn̄ q̄ in iſtis ſcificatis ſcḋm gradus ppinquitatis ad xp̄m: ſit gradus ſcificatiōis. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primaȝ rn̄det negando ꝯſequentiā. Et rō eſt: q: regeneratio ſpūalis preſupponit generationem naturalem: ſibi correſpondentem. Et ideo generatio ſpūalis: q fit per miniſteriū hoium in baptiſmo: pſupponit natiuitatem ex vtero: q: homo in notitiā ⁊ ſocietatem hoium pdit. Sȝ regeneratio: que fit diuinitus: non pſupponit de neceſſitate natiuitatē in vtero: qua homo a deo creatus formatus eſt. ¶ Ad ſcd̄am reſpondet negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q: tam formato puerperio: aia rōnali infuſa: puer non accipit a matre niſi nutrimentū. peccatū aūt originale non contrahitur per actum matris ſed generatiue. Et ideo non eſt actū in ꝯtrahendo originale. niſi in ipſa infuſione aie. Et pter hoc nihil phibet puerū in ſtatu illo poſt infuſionem: a pcō originali mūdari. ¶ Ad tertiā rn̄det negando ꝯn̄am. Et rō eſt: q: illa verba dixit Jo. non q̄ hret originale peccatū: q̄ ſuerat in vtero matris ſcificatus: ſed loq̄batur in pſona generis humani: q: an̄ aduentum xp̄i: licet aliqui eſſent aliquo modo mundati: quantum ad infectiones perſone per circūciſionem: vel ſanctificationem: vt Jo. ſed q̄ȝtum ad culpā ⁊ infectionē totius humane nature: nullus mūdatus erat ante paſſionē xp̄i. Uel aliter dici poteſt: q̄ hoc dixit. ego a te debeo baptizari. q: ſcificati i vtero indigent baptiſmo xp̄i: vt recipiant caracterem: qui recipitur in baptiſmo: quo configurentur chriſto.

¶ In feſto Jo. ⁊ Pauli eſt euangeliū. Cauete a fermento ⁊c̄. Luc. xij. Circa qd̄ poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Prio: vtrū ypocriſis ſit pcm̄ mortale.

¶ Secundo: vtrum timere eos q occidūt corpus: ſit peccatum mortale.

a AD primā. q. ſic pcedit. Et vr̄ q̄ hypocriſis ſp ſit pcm̄ mortale. ¶ Primo ex euāgelio pn̄ti: in quo ait. Cauete a fermēto phariſeoꝝ: qd̄ eſt ipocriſis: qd̄ manifeſte innuit eſſe peccatū mortale. ¶ Secundo ſic. Dicit Hiero. Iſa. xij. in glo. q̄ in cōparatiōe duorū maloꝝ: leuius ē apte peccare: q̄ȝ ſcitatē

ſimilar e. Ergo 7c. ¶ Tertio ſic. G:eg. xxxj mo:aliū: q hypocrite ex malitia peccat. Sȝ hoc ē grauiſſimū: qđ ptinet ad pcīn in ſpiri ſcm̄. Ergo hypocrita ſemp mo:taľr peccat.

¶ Quarto ſic. Nullus mereť irā dei: 7 ex cluſionē a viſiōe dei: niſi ꝑpter pcīn̄ mo:tale. Sȝ p hypocriſiȝ aliqs mereť irā dei: ſm̄ illđ Job. xxxvj. Simulato:es 7 callidi ꝓuocāt irā dei. Excludiť ēt ipocrita a viſiōe di: ſȝ illđ Job. xiij. Nō venit in ꝯſpectu ei⁹ oīs ipocrita. Ergo ipocriſis ſp ē pcīn mo:tale.

¶ In opp. Hypocriſis ē mēdaciū opis: cū ſit ſimulatio q̇dā. Sȝ nō oē mēdaciuȝ eſt pcīn̄ mo:tale. Ergo nec omnis ipocriſis.

¶ Rn̄o dđm ꝑ ꝯcluſiōe: q ipocriſis nō ē ſp pcīn̄ mo:tale: ſȝ qn̄ȝ ſic: 7 qn̄ȝ nō. Pro q̄ notādū iuxta ſctm̄ Tho. q in ipocriſi ſunt duo. ſ. defectus ſcitatis: 7 ſimulatio illi⁹. Si ergo ipocrita dicaľ ille: cui⁹ itētio ad vtrū qȝ: vt. ſ. aliqs nō curet ſcitatē nō hēre: ſȝ ſolū ſcūs apparere: ſicut ꝯſueuit accipi in ſacra ſcriptura. ſic manifeſtū ē: q ē pcīn̄ mo:tale. Nullus. n. ꝑuaľ totaliter ſcitate. niſi p pcīn̄ mo:tale. Si āt dicaľ ipocrita ille: q itēdit ſimulare ſcitatē: a q̄ deficit p pcīn mo:tale: tūc q̄ȝuis ſit in pcō mo:tali: ex quo ꝑuaľ ſcitate vite. non tn̄ ſp ipſa ſimulatio ē ei ꝑ pcīn mo:tale: ſȝ qn̄ȝ veniale: qđ diſcernēdū ē ex fine: q ſi repugnat charitati dei vel ꝓximi erit pcīn̄ mo:tale. puta ſi ſimulat ſcitatē: vt falſā doctrinā diſſeminet: vt erat ipocriſis phariſeoꝝ a q̄ ipocriſi dicit dn̄s eē cauēdū. Uel vt adipiſcaľ eccliaſticā dignitatē indignus: aut q̄cūqȝ alia bona tpalia: in qbus ſinē ꝯſtituit. Si vo finis itentus nō repugnat caritati: ē pcīn veniale. puta cū aliqs in ipſa fictione delectaľ. De quo Phūs dicit. iiij. Ethi. q magis videť vanus: q̄ȝ malus. Ea enī ē rō de mēdacio 7 ſimulatiōe. Cōtingit enī qn̄ȝ aliqs ſimulāt ꝑfectionē ſcitatis: que nō ē de neceſſitate: 7 talis ſimulatio nec ſp ē pcīn̄ mo:tale: nec ſp eſt cū pcō mo:tali. Et ſic pȝ reſponſio ad obiecta.

a D ſcđam. q. ſic ꝓcediť. Et videtur: q timere eos qui occidunt co:pus: nō ſit pcīn mo:tale.

¶ Primo ſic. Timo: nō ē pcīn. Ergo 7c. Cōſeq̄ntia ē bona. Aūs ꝓbaľ. Timo: ē paſſio q̇dā. Sȝ paſſiōibus: nec laudamur: nec vitupamur. vt diciť. ij. Ethi. Cū igiť oē pcīn ſit vitupabile: videť q timo: nō ſit pcīn̄.

¶ Scđo ſic. Nihil q nāliter ē in hoīe: ē pcīn̄: q: pcīn̄ ē ꝯtra naturā vt Damaſ. dicit in. ij. li. Sed timere ē hoī naturale: vt in. iij. Ethi. habeť. Ergo timo: nō ē pcīn̄.

¶ Tertio ſic. Tio: ē i iraſcibili: q ē ps ſenſibilitatꝭ. Sȝ i ſenſibilitate ē tm̄ pcīn veniale. Ergo tio: n̄ ē pcīn̄.

¶ Quarto ſic. Pcīn n̄ ſolū retrahit a ꝑſectiōe: ſȝ a p̄cepto: ſȝ tio: n̄ retrahit a p̄cepto: ſȝ ſolū a ꝑfectione vt dicit glo. Deutro. xx. Ergo timo: nō ē pcīn mo:tale.

¶ In opp. ē euāgeliū pn̄s. Nolite timere eos: q occidūt co:pus. ſic vt ꝑpter timo:ē mo:tis: hō đtinet a virtute.

¶ Scđo ſic. Pro ſolo pcō mo:tali debeť pena iferni. Sȝ pena iferni debeť timidis: ſm̄ illud Apo:. xxj. Timidis 7 icredulis 7 exeracendis 7c. ps erit in ſtagno ignis: qđ ē pena iferni. Ergo talis timo: ē pcīn mo:tale.

¶ Reſpondeo dđm ſub certis ꝯcluſiōibus. Primū ē: q timo: aliqñ ē pcīn̄: aliqñ nō. Pro cuius ꝯcluſiōis noticia: ē notādū: q aliqd diciť eſſe pcīn in actibus hūanis: ꝑpter io:dinationē. Nā bonū hūani actus in o:dīe quodā exiſtit. Eſt hic debitus o:do vt appetitus regimi rōis ſubdať: Rō āt dictat aliq̄ eē fugiēda: 7 aliq̄ eē ꝓſeq̄nda. Et iter fugienda. q̇dā dictat magis eē fugiēda: q̄ȝ alia: 7 ſimiliť inť ꝓſeq̄nda: q̇dā dictat magiſ eē ꝓſeq̄nda: q̄ȝ alia. Et q̄ȝtū ē bonū ꝓſeq̄ndū: tātū aliđ ei⁹ oppoſitū fugiēdū. Jn̄ ē: q rō dictat: q̇dā bona magis eē ꝓſeq̄nda: q̄ȝ q̇dā mala eē fugiēda. Qn̄ ḡ appetitus fugit ea: q̄ rō dictat eē ſuſtinēda: ne deficiat ab alijs: q̄ magis ꝓſeq̄ dȝ: timo: io:dinatus ē: 7 hȝ rōeȝ pci. Qn̄ vo appetit⁹ timēdo refugit id qđ ē. ſm̄ rōeȝ fugiendū: appetitus nō ē io:dinatus: nec pcīn.

Scđa ꝯcluſio: q timo: talis ino:dinatus qn̄qȝ eſt mo:tale: 7 qn̄ȝ veniale pcīn. Pro quo notādū: q quādo io:dinatio timo:is ꝯſiſtit in

In feſto ſancti Petri apoſtoli

ſolo appetitu ſenſitiuo: nõ ſuperueniẽte ↄſenſu rõnis. Appetitus ſic nõ põt eẽ pctm̃ mortale: ſʒ ſolũ veniale. Qñ vero inordinatio timoris puenit vſqʒ ad appetitũ rõnalẽ: q dr̃ volũtas: q̄ ex li. ar. refugit aliqd nõ ſm̃ rõeʒ talis inordinatio timoris qñqʒ ẽ pctm̃ mortale qñqʒ veniale. Si. n. qs pp̄ timorẽ: q̄ refugit piculũ mortis: vel qðcunqʒ aliud tpale malũ: ſic diſpoſitꝰ ẽ vt fugiat aliqð ꝓhibitũ: vel pretermittat aliqd: qð ſit p̄ceptũ in lege diuina: talis timor ẽ pctm̃ mortale: ⁊ talis timor occidẽtiũ corpora: remouet̃ a xp̃o in euãgelio: cũ dr̃. Nolite timẽ eos: q occidũt corpꝰ. Propt̃ nullũ eni piculũ mortis: dñt ꝓ termittere fidẽ xp̃i. aut aliqð: qð in lege diuina p̄ceptũ eſt: alias inordinatio timoris erit veniale. ¶ Ad rões i oppo. ¶ Ad p̃maʒ rñdet̃: ꝙ timor cõter dictꝰ ſm̃ ſuã rõnẽ: imꝑtat vliter fugã. Vñ quãtũ ad hoc: nõ importat rõnẽ mali vel boni. Et ſimilit̃ eſt de q̄libʒ alia paſſiõe. Et iõ phus dicit: ꝙ paſſiones nõ ſunt laudabiles: nec vituperabiles: ꝙ. ſ. nec laudant̃ nec vituperant̃: q iraſcant̃ vel timẽt: ſed q circa hoc aut ordinate ſe habẽt. ¶ Ad ſcðam rñdet̃: ꝙ mala q̄bus hõ reſiſtere nõ põt ex quoꝝ ſuſtinẽtia nihil boni ꝓuenit: hoi rõ dictat fugienda eſſe. Et iõ timor taliũ nõ eſt pctm̃. ¶ Ad tertiã rñdet̃: ꝙ nõ eſt ad ꝓpoſitũ: q: rõ illa ꝓcedit de timore ſm̃ ꝙ ↄſiſtit in ſenſibilitate. ¶ Ad q̄rtã rñdet̃: ꝙ glo. illa loqũr de timore reuocãte hoiem ab eo: qð nõ eſt de neceſſitate p̄cepti: ſʒ de ꝑfectiõe ↄſilij. Talis aũt timor nõ eſt pctm̃ mortale: ſʒ qñqʒ veniale: qñqʒ autẽ nõ eſt peccatũ. puta cũ aliqs hʒ rõnabilem cauſam timoris.

¶ In feſto apoſtoli Petri ẽ euãgeliũ. Dixit Jeſus Simoni Petro ⁊c̃. Jo. vlt. Circa quod poſſunt diſputari ſe. q.

¶ Primo: vtrũ Petrus a xp̃o conſtitutꝰ ſit caput eccleſie.

¶ Secũdo: vtrũ Petrus poteſtate clauiũ potuit peccata remittere.

¶ Tertio: vtrũ Petrꝰ ptãte clauiũ potuit indulgẽtiã largiri debitaruʒ penarum.

Ad p̃miã ſic ꝓcedit̃. Et vr̃: ꝙ a xp̃o Petrus ↄſtitutꝰ nõ ſit caput eccleſie. ¶ Primo ſic. Hoc nõ potuit petro cõpetẽ Ergo ⁊c̃. Aſſũptũ ꝓbo. Caput influit ſenſum ⁊ motũ in mẽbra. Sʒ influere ſenſum ⁊ motũ: q eſt per gratiã: quã dare nõ potuit Petrꝰ nec q̄ſq̃ʒ hõ inquantũ hõ. Ergo ⁊c̃. ¶ Scðo. Vnꝰ corporis nõ ẽ niſi vnũ caput. Sʒ xp̃s eſt caput eccleſie: ſm̃ illud ad Ephe. i. ipſuʒ dedit. ſ. dñs ꝑ̃ caput ſup̱ oẽm eccleſiaʒ. ¶ Tertio ſic. Capitꝭ nõ videt̃ eſſe aliud caput. Sed petri caput erat xp̃s: ⁊ oiuʒ alioꝝ apoſtoloꝝ. Ergo ipſe. Pet. nõ fuit caput cõſtitutus a xp̃o. ¶ In oppoſi. eſt illud Jo. i. ꝙ xp̃s ait Petro Tu vocaberis Cephas: qð interꝑtat̃ caput. Cephali eni grece: caput ſonat Latine. Pʒ etiã ex p̄ñti euãgelio. vbi dicit̃. Tu es petrus. ⁊ ſup̱ hãc ⁊c̃. Et iterũ. Tibi dabo claues ⁊c̃. ¶ Rñdeo dicẽdũ: ꝙ xp̃s Jeſus aſcẽſurus in celũ: ⁊ p̄ñtiam ſuaʒ corporalẽ abſtracturꝰ a nobis eccleſiã ſuã dilectiſſimã nollens in abſentia ſua deſolatã ſine gubernatore relinquere: elegit Petrũ apoſtolũ: q totiꝰ eccleſie ſic caput ⁊ gubernator exiſteret. Unde beatus Anacletus in. c. ſacroſancta: di. xxij. dicit. Int̃ apoſtolos quedã fuit diſcretio p̄tãtis: ⁊ lʒ oẽs apoſtoli eſſent. Petro tñ a dño cõmiſſuʒ ẽ: ⁊ ipſi int̃ ſe hoc ipſuʒ voluerunt: vt reliq̄s oibꝰ p̄eſſet apoſtolis: ⁊ cephas. i. caput: ⁊ p̃ncipiũ teneret apoſtolatꝰ: ⁊ Leo papa i ſmõe tertio ordinatõis ſue dic̃ ſic ad ꝓpoſitũ de toto mũdo. Petrꝰ vnꝰ eligit̃: q ⁊ vniuerſaꝝ gẽtiũ vocatõi: ⁊ oibꝰ apoſtolis cũctiſqʒ eccleſie p̃ncipibꝰ p̄ponat̃: vt q̄ʒuis i populo dei multi ſint ſacerdotes: multiqʒ paſtores. oẽs tñ ꝓp̄e regat. petr. q̄s p̃ncipalit̃ regit xp̃s. Sic ḡ i vno xp̃s poſuit totiꝰ eccleſie p̃ncipatũ. Fec̃ aũt hʒ xp̃s pp̄ q̄tuor. Primo pp̄ pulchritudinẽ: ⁊ ſpecioſitatẽ p̃ncipatꝰ eccleſiaſtici. Nã int̃ oẽs ſpẽs p̃ncipatꝰ: q̄s Ariſto. viij. Ethi. ⁊. iij. Poli. dicit Meliꝰ eẽ dr̃ regnũ: vbi ſolus vnꝰ p̃ncipalit̃ regit. Nulli. n. dubiũ eẽ dʒ. arguit ſcãs

Tho. qn̄ regimẽ eccleſie ſit optime ordina⸗
tũ: vt pʒ ꝑ eũ diſpoſitũ: ꝑ quem reges re
gnãt: ⁊ legũ cõditores iuſta decernũt. Opti
mũ aũt regimẽ multitudinis ẽ: ꝙ regat̄ per
vnũ. Qḋ pʒ ex fine regis: q̄ ẽ pax. Pax. n.
⁊ vnitas ſubditoꝝ ẽ finis regẽtis: Vnitatis
aũt cã: cõgruẽtius eſt vnꝰ: ſꝫ plures. Ma
nifeſtũ eſt ergo: ꝙ regimẽ eccleſie ſic eſt diſ
poſitũ: ꝙ vnus pſit oibꝰ. Hec ille. Scḋo di
co: ꝙ iḋ xp̄s in vno. ſ. Petro poſuit totiꝰ ec
cleſie ꝑncipatũ: ad oñdẽdũ vnitatẽ eccleſie:
⁊ ſciſmata vitãda. Vñ Cipri. in. c. loq̄t̄ dñs
xxiiij. q. i. Ego dico tibi: ꝙ tu es Petrꝰ ⁊c̄.
Sup̄ vnũ: eccleſiã edificauit. Et q̄uis apo⸗
ſtolis oibꝰ poſt reſurrectionẽ ſuã parẽ ꝑtã
tẽ tribuit: aũ vt vnitatẽ manifeſtaret vnitatꝭ
eiꝰ originẽ ab vno incipiẽtẽ ſua auctate diſ⸗
poſuit: ⁊ i glo. Mat. xvi. Sup̄ illud tibi da
bo claues. dicit Rabanꝰ. Hãc ꝑtãtem ſoli
Petro cõceſſit: q2 oportuit eẽ vnũ xp̄i vica
riũ: ad quẽ diuerſa mẽbra eccleſie recurre⸗
rẽt: ſi forte iter ſe diſſentirẽt: ne ſi diuerſa fo
rẽt capita in eccleſia: vnitatꝭ vincula rũpe⸗
rent̄. Tertio Propt̄ vnã fontalitatẽ fluentꝭ
ꝑtãtis. i. vnꝰ fons ⁊ vna origo ꝑtãtis in ec⸗
cleſia eẽt. Vñ eccleſia. Ro. oẽs ſiudauit di
gnitates eccleſie: vt in. c. oẽs. xxij. di. ita ipſa
debuit eſſe fons: ⁊ origo totius eccleſie ꝑtã
tis. Vñ Cipria. in. c. loquitur. xxiiij. q. i. Neo
fraternitatẽ fallat. nemo fidei veritatẽ ꝑfida
ꝑuaricatiõe corrũpat. qm̄ multi radij ſunt: ſꝫ
vnũ lumẽ: ⁊ rami arboris multi ſunt: ſꝫ ro⸗
bur vnũ: radice tenaci fundatũ: ⁊ q̄ño ḋ fõ
te vno riui plurimi defluũt: vnitas tñ ſuat̄
i origine: vt. ſ. vnum caput ẽ: ⁊ vna origo: ⁊
vna mr̄ copioſe fecũditatis. Et Leo papa ḋ
hac fontali origine ſic̄ i ſmone. iij. ordinatio
nis ſue. O magnũ ⁊ mirabile huic viro di
lectiſſimi ꝯſortiũ ſue potẽtie tribuit diuina
dignatio: ⁊ ſi qḋ cũ eo cõe ceteris voluit eẽ
ꝑncipibꝰ: nũq̄ꝫ niſi ꝑ ipm̄ dedit qcq̄d alijs
nõ negauit. Et iḋ ſolus Pe. vocatꝰ eſt i ple
nitudinẽ ꝑtãtis: vt in. c. duđũ. iij. q. vi. ꝙ co
gnoſcẽs btũs Cirillꝰ ꝑriarcha: i li. theſauro
rũ inq̄t: vt mẽbra ãmoneamꝰ in capite nr̃o:

apoſtolico throno romanoꝝ põtificẽ: a q̄ no
ſtrũ eſt q̄rere. qd credẽ: qd tenẽ: qd ſugẽ de
beamꝰ: ipm̄ venerãtes: ipm̄ rogãtes p̄re oi
bus: qm̄ ipſiꝰ ſoliꝰ ẽ reprehẽdẽ: corrigẽ: ⁊ ſta
tuere: ⁊ diſponẽ: ⁊ ligare: ⁊ ſoluẽ loco illiꝰ.
q ipſuꝫ edificauit: ⁊ nulli alij qḋ ſuũ eſt ple⸗
nũ: ſꝫ ipſi ſoli dedit: cui oẽs iure diuo caput
iclinãt: ⁊ ꝑmates mũdi tanq̄ꝫ ipſi Jeſu xp̄o
obediunt. Quarto. Jn vno poſuit eccleſia
ꝑncipatũ. ſ. in Petro: ꝓꝑ eccleſie firmitatẽ:
⁊ ꝓꝑcuitatẽ: tũ q2 vbi nõ ẽ gubernator: cor⸗
ruet populus. ꝓuer. xi. Tũ q2 oẽ regnũ i ſe
diuiſuꝫ deſolabit̄. Et iḋ xp̄s ait petro. Tu es
Petrus: ⁊ ſup̄ hãc petrã edificabo eccleſiã
meã: ⁊ porte iferi nõ ꝑualebũt aduerſus eã.
Sup̄ quo ṽbo dic̄ Criſo. Vide q̄lit̄ reduẽ
xp̄s petrũ ad excelſaꝫ de ipſo itelligẽtiã. Jl⸗
la eñi ſe ⁊ daũ ꝑ ꝓmiſit: q̄ ſunt ꝓpria ſoliꝰ
dei. ſ. pctã ſoluere: ⁊ eccleſiã immutabilẽ facẽ:
int̄ tot pſecutionũ ⁊ tẽptationum ꝓcellas.
¶ Nũc ad rõẽs i opp. ¶ Ad primã rñdet̄
negãdo aſſumptũ. Ad ꝓbationẽ rñdet: ꝙ
caput i alia mẽbra duplicit̄ iſluit. Vno mõ
quodã intriſeco influxu: ꝓut motꝰ ſiue vis
motiua ⁊ ſenſitiua a capite deriuat̄ ad alia
mẽbra. Alio mõ exteriorẽ quadã guberna⸗
tionẽ. ſ. ſm̄ viſuꝫ: ⁊ alios q in capite radicã⸗
tur dirigit̄ hõ in exterioribꝰ actibꝰ: eẽ caput
eccleſie ſm̄ iteriorẽ influxũ nõ ꝯuenit alicui
hoi: niſi xp̄o: q2 influxꝰ ille gr̃e ẽ. Quãtũ aũt
ad exteriorẽ gubernationẽ põt nomẽ capitꝭ
alijs ꝯuenire. Vñ Amos. vi. dr̄. Optima⸗
tes capita populoꝝ: ⁊ hoc btũs petrus ca⸗
put eccleſie fuit a xp̄o ꝯſtitutꝰ. cũ ei oues gu
bernãdas cõmẽdauit. d. Petre paſce oues
meas. Jo. xx. Et ſic de alijs ſucceſſoribꝰ di⸗
cendũ ẽ. ¶ Ad ſcḋaꝫ rñdet̄ negãdo aſſum
ptũ. Solũ. n. vr̄ veꝝ in corpe nãli. Sꝫ i cor⸗
pore ꝑ ſimilitudinẽ dicto. ſ. in aliq̄ multitu⸗
dine ordinata pñt eẽ plura capita ordinata.
tñ ⁊ ſubalternata. ſ. vnũ ꝑncipale. ⁊ aliud vi
cẽ gerẽs illiꝰ. ſic in eccleſia caput ẽ xp̄s ꝑn⸗
cipale: ꝓpria auctẽ ⁊ ꝑtãte. Papa. n. ⁊ alij ꝑ
lati tanq̄ꝫ vicẽ gerẽtes ſm̄ illud. ij. Cor. ij.
Et ego qḋ donaui ſi qd donaui ꝓꝑ vos in

pſona xpi. Et .ij. Cor. v. legatiōe fungimur:
⁊ tanq̄ȝ deo exhoꝛtāte p nos. ¶ Ad tertiaȝ
rñdet: q̄ aſſumptū nō eſt vey̆. niſi in capite
nāli. Et rō eſt: q: coꝛp⁹ humanū nō eſt p̄o al
teri⁹: ſ; coꝛp⁹ ſimulate dictū .i. aliena multitudo: oꝛdinata: pōt eſſe p̄o alteri⁹ multitu-
dinis: ſicut multitudo domeſtica eſt p̄o multi-
tudinis ciuilis. Et iō pſfa. q̄ ē p̄o multitudi
nis domeſtice: hȝ ſup ſe caput rectoꝛē ciuita
tis: ⁊ p hūc modū nihil ꝓhibet xp̄ȝ eē caput
petri ⁊ petrum etiā ſubito inferioꝛem.

AD ſcdaȝ. q. ſic ꝓcedit. Et vr̄
q̄ petrus ptāte clauiū potuit
pctā remittē. ¶ Pꝛio ſic. Ex
p̄nti euangelio. vbi dr̄ Tibi
dabo claues regni celoꝝ: ⁊ q̄d
cūq; ligaueris ⁊c. Sup q̄ dicit Criſo. q̄ ea
ꝓmittit ſe datuꝝ petro: q̄ ſunt ꝓpꝛia ſolius
dei. ſ. pctā ſoluē. ¶ Scdo. Ex illo Jo. xxj.
vbi dicit xp̄s aplis. Quoꝝ remiſeritis pctā:
remittunt eis: ergo ⁊c. ¶ Tertio ſic. In pe
nitētia dat gr̄a ad remiſſionē pctōꝝ. Sed
hmōi diſpēſatoꝛ ſacri: ē ſacerdos: ex vi cla-
uiū: Ergo cū gr̄a nō opponitur pctō ex pte
pene: ſ; ex pte culpe. vr̄ q̄ petr⁹: ⁊ qlibet ſa
cerdos ad remiſſionē culpe opet ex vi cla-
uiū. ¶ In oppo arguit ſic. pris ptās ē in
teri⁹ baptizare: ⁊ a culpa abſoluē. Sȝ deus nō
debuit ptāē interi⁹ baptizādi alicui cōicare
nec cōicauit: ne ſpes poneret in hoīe. Ergo
pari rōne: nec ptātem abſoluēdi ab actuali
moꝛtali pctō. ¶ Scdo ſic. Nullo mō fit re-
miſſio culpe: niſi p gr̄aȝ: Sȝ gr̄aȝ dare ē po
tētie infinite. Ergo ptāte clauiū petr⁹ nō re
miſit culpā: ſiue pcā. ¶ Rñdeo dōm: q̄ pe
tr⁹ ⁊ qlibet ſacerdos ptāte clauiū aliq̄ mō.
ſ. ſacralit: ⁊ miniſterialit remittit culpā: con
ferendo ſacramētū penitētie. ꝓ quo nōndū:
q̄ ſuper hoc capitulo fuerunt duo erroꝛes.
Un⁹ eſt: q̄ tāgit in glo. q̄ qdā vſurpauerūt
ſibi tm̄ ex hoc: q̄ poſſent oēs q̄s vellēt ab-
ſoluē: ⁊ introducere in regnū celoꝝ. Sȝ h̄
nō pōt ſtare: q: ſoli⁹ dei ē mutare voluntatē.
Ali⁹ erroꝛ ē: q̄ ſacerdos nō abſoluit: ſ; liga
tū oñdit eē abſolutū: ſiue denūciat: Sȝ h̄ nō
pōt ſtare: q: derogat v̄tuti ſacri noue legis:
q: ſacra noue legis efficiūt q̄d figurāt ſacrā
veteris legis. Et iō ſi nihil aliud eēt: penitē-
tia nō eēt ſacrm̄ noue legis. Alij dicūt: q̄ in
pctō ſunt tria: culpa: reat⁹ pene eterne. Ab
his duob⁹ abſoluit hō p ic: p cōtritionem.
Sȝ qñ hō ab his abſolut⁹ ē remanet obli-
gat⁹ ad penā tpalē. Sȝ q: hō ñ ſufficit: iō dā
tur claues: q: minuūt aliqd de iſta pena: ⁊ li
gāt ad aliquā penā. Iſte mod⁹ dicēdi ñ pla
cet etiā nob: q: penitētia ē ſacrūm noue gr̄e
q̄d dat gr̄āȝ: ſ; gr̄a nō oꝛdinat ꝯ penā: ſed ꝯ
culpā. Un̄ dōm eſt: q̄ ſicut in ſacro baptiſmi
aq̄ baptiſmatis hȝ v̄tutē ſpūalē inſtrūmtalem:
ſm̄ quē mūdat a culpa: ſm̄ illud Aug. q̄ eſt
v̄t⁹ aq̄: vt coꝛp⁹ tāgat: ⁊ coꝛ abluat: ſic dico:
q̄ in ſacerdote ē q̄dā vis ſpūalis inſtralis:
a qua dicunt miniſtri: ⁊ ſic miniſtri alit ope
rant remiſſioneȝ pctī: ſicut aq̄ baptiſmi. ⁊ ita
baptiſm⁹ ⁊ ſacrūȝ penitētie ꝯueniūt quodā
mō i effectu: Sȝ in h̄ differūt: q: ſacrūm pe
nitētie eo q̄ hȝ act⁹ ſuſcipientis. q. materialis: nō
pōt dari. niſi adultis: in qb⁹ reqrit ꝑparatio
ad ſuſcipiēdū effectū ſacrōꝝ. Sȝ baptiſm⁹
qñq; dat adultis: ⁊ etiā pueris: ⁊ alijs carēti
b⁹ vſu rōnis. Et iō p baptiſmū dat gratia
⁊ remiſſio pctōꝝ pueris: ſine aliq̄ ſui ꝑpa-
tiōe ꝑcedēte. niſi adultis: in qb⁹ ꝑexigit ꝑpa-
tio remouēs fictiōeȝ. Que qdē ꝑpatio qñ-
q; ꝑcedit ſufficiēs ad gr̄e ſuſceptiōeȝ: añq̄ȝ
baptiſm⁹ actu ꝑcipiat. ſ; nō añ votū baptiſ
mi poſt tp̄s ꝓlate veritatis. Qñq; talis ꝑpa
tio tpe nō ꝓcedit: ſ; eſt ſimul baptiſmi ſuſce
ptio. Et tūc p baptiſmi ſuſceptiōeȝ: gr̄a re-
miſſiōis culpe ꝯfert: ſ; p̄ pñie ſacrūm nun-
q̄ȝ dat gr̄a: niſi ꝑpatio ſit: vel p̄ius fuerit.
Un̄ virtus clauiū: operat ad culpe remiſ-
ſionē: vel in voto exiſtēs: q: nō erit cōtritus
niſi hēat in voto: ſiue ꝓpoſito ſe ſubijci di-
ſcretiōi: et iudicio ſacerdotis: vel etiā in actu
exiſtēs. ſicut et aq̄ baptiſmi. Sȝ ſicut baptiſm⁹ ñ
agit: vt ꝑncipale agēs: ſ; vt inſtrūm. nō qdē
pertingens ad ipſaȝ gratie ſuſceptionē cauſan
dā etiā inſtrumētaliter. ſed diſponēs ad gra
tiam per quam fit remiſſio culpe. ita eſt de

ptãte clauiũ. Vñ sol⁹ deus remittit p se culpã
ꝛ virtute eius agit instrãliter: ꝛ baptism⁹ vt
instrm̃ inaiatũ: ꝛ sacerdos vt instrm̃ aiatũ:
qđ dr̃ hugo:ꝑm ploũt. viij. Etbi. ꝛ iõ sacer
dos agit vt minister: nõ sic causans: ꝫ sic di
sponẽs ad eũ. Vñ si añ absolutiõez nõ suis
set aliqs pfecte dispoĩt⁹ ad grãz suscipien
dã in ipsa ɔfessiõe: absolutiõe sacramentali
grãz ɔsequeret: si obicẽ nõ poneret. ¶ Ad
rõn̄es in oppo. vna ẽ rñsio ex dictꝫ. q Pe
trus nec q̃cũqz sacerdos ali⁹ receperũt cla
ues: vt pctã ppria virtute remittãt: q: hoc est
solius dei. ꝫ bñ receperũt ptãtẽ in clauib⁹
ministerialẽ: siue instrãlẽ operãdi: ɔferẽdo
sacramẽta ad remissionẽ culpe: vt dictũ est.

D tertiaz. q. sic pcedit. Et vr̃: q
a Petrus nec successor ei⁹ p cla
uiũ ptãtẽ nõ possũt de penis sa
tisfactorijs indulgẽtiã facere. ¶ Primo sic.
Sup illud. ij. Thi. vr̃: q negare seipsum nõ
põt. dic̃ glo. q taceret: si dicta sua nõ imple
ret. Ergo necesse est: q dñs dicta sua ipleat
Sꝫ ipse dixit Deutro. xxv. Scdm mẽsuraz
delicti: erit plagaꝝ modus. Ergo necesse ẽ
ita pctõ: ẽ puniri sicẽ meruit. Ergo nõ põt pa
pa: nec ali⁹ aliqđ remittẽ nec relaxar̃. ¶ Se
cũdo sic. Inferior nõ põt absoluere a pena
ad quã ligat superior: Sꝫ deus remittẽdo culpã
ligat ad aliquotã penã tpalẽ: vt dicit Hugo
de scõ victore Ergo nullus hõ põt absolue
re a pena illa: aliqđ dimittendo. ¶ Tertio
sic. Ad ptãtem excellentie ptinet: vt sine sa
cramẽtis effect⁹ sacroꝝ tradat̃. Sed nullus
hꝫ ptãtẽ excellẽtie i sacris: nisi xp̃s Quom
ergo satisfactio sit ps sacri penitẽtie opans
ad remissionẽ pene debite. vr̃: q null⁹ hõ
pur⁹ possit dimittẽ debitũ pene: sine satisfa
ctiõe. Et p ɔñs Petrus nõ potuit ptãtẽ cla
uiũ facẽ hmõi remissiões. ¶ In opp. ẽ euã
geliũ pñs ibi. Quodcũqz solueris sup terram
ꝛc̃. ¶ Scdo sic. Apostolus. ij. Cor. ij. Naz
ꝛ ego si qđ vob donaui: i psona xp̃i: glo. ac
si xp̃s donasset. Sꝫ xp̃s poterat relaxar̃ abs
qꝫ oi satisfactiõe penã pctĩ: vt pꝫ Io. viij. de
muliere adultera. Ergo ꝛ Paulus potuit:
ergo ꝛ petrus: ꝛ nũc papa: q nõ est minoris
ptãtis: qꝫ paulus fuit. ¶ Rñeo dõm: q Pe
trus ꝛ nũc successores ptãtẽ clauiũ potuerũt
ꝛ pñt idulgẽtias: ꝛ relaxatiões facẽ penarũ
debitaꝝ p pctĩs. Pꝫ ista ɔclusio sic: Eccle
sia gñalis ñ põt errare: q: ille q in oib⁹ ex
audit⁹ p sua reuerẽtia dixit Petro: sup cu
ius ɔfessiõe ecclesia fundata ẽ: ego p te ro
gaui petre: vt nõ deficiat fides tua. Lu. xxij.
Sꝫ ecclesia gñalis indulgẽtiã approbat: er
go cõclusio vera. p cuius ampliori itellectu
ẽ nõndũ: q lꝫ ab oibus ɔcedat̃: idulgẽtias
posse fieri: p papã: ꝛ platos ecclesie: nihilo
min⁹ diuersi diuersimode loquunt̃. Quidã
eñi inuestigãtes foꝝ dei: ꝛ foꝝ ecclesie. dicũt
q nõ valẽt in foro dei. ita q ñ valẽt ad ab
soluẽdũ a reatu pene: quã qs in purgatorio
ꝑm iudiciũ dei meret̃: ꝫ valẽt q̃ ad foꝝ ec
clesie: q: soluũt ab obligatiõe: qua sacerdos
obligauit penitẽtẽ ad penã aliquam: vel ad
quã ordinat̃ ex statutꝫ canonũ: dicũt itaqꝫ sa
cri canones p mortalib⁹ pctĩs graues ꝛ diu
turnas penitẽtias taxãt: vt p vno mortali se
ptẽniũ vel ampli⁹: ꝫ grauius ẽ: q pena a deo
grauis ẽ: q vix aut nunq̃ꝫ posset qs facẽ: et
pauci inuenirent̃: q vellẽt ꝛ ab absolutione
obligatiõis ad hmõi penas: dicũt indulgen
tias valẽ. Hec opinio ñ ẽ vera: ꝫ p̃mo q: ex
p̃sse ɔ̃ puilegiũ Petro datũ: vt qđ in terra
remitteret: ꝛ in celo remitteret̃. Vñ remis
sio: q̃ fit ad foꝝ ecclesie: valet etiã q̃ ad forũ
dei. Tũ scdo: q: ecclesia hmõi idulgẽtias fa
ciẽs: magis dãnificaret: q̃ꝫ adiuuaret: q: re
mitteret ad grauiores penas. s. purgatorij:
absoluẽdo a penitẽtijs iniũctꝫ. Et iõ alit̃ dicẽdũ
ẽ: q idulgẽtie valẽt: ꝛ q̃ntũ ad foꝝ ecclesie:
ꝛ etiã q̃ntũ ad iudiciũ dei: ad remissionẽ pe
ne residue post ɔtritiõez: ꝛ absolutionẽ siue
sit iniũcta: siue nõ. Rõ aũt q̃re valẽ pñt iste i
dulgentie ẽ vnitas corpis mistici: in q̃ multi
in opib⁹ penitẽtie superogauerũt ad mẽsu
rã debitoꝝ suoꝝ: ꝛ multas etiã tribulatio
nes iniuste sustinuerũt patient̃: p q̃s multitu
do penaꝝ poterat expiari: si eis deberẽtur:
quoꝝ meritoꝝ tãta ẽ copia: q oẽm penam

debitā nūc viuēn̄b⁹ excedūt ⁊ p̄cipue ꝓpt̄ meritū xp̄i qḋ ⁊ ſi in ſacris opat̄: nō t̄n̄ effi cacia ipſi⁹ i ſacris iducit̄: ꝫ ſua ifinitate effi caciā ſacroꝝ excedit. Manifeſtū ē aūt: ꝙ vn⁹ ꝓ alio ſatiſfacere pōt. Sc̄ti aūt: in qbus ſupabundātia opeꝝ ſatiſfactiōis iuenit̄: nō determiate ꝓ iſto: q remiſſiōe idiget: hm̄oi opa fecerūt. alias abſqꝫ oi idulgētia remiſ‑ ſionē ꝯſequerent̄: ꝫ cōiter ꝓ tota eccl̄ia vt apoſtol⁹ dic̄ ſe iplere ea q̄ deſunt paſſioni xp̄i: in corpe ſuo: qḋ ē de eccl̄ia: ad quā ſcri‑ bit. ii. Cor. p. i. Et ſic p̄dicta merita ſt̄ cōia toti⁹ eccl̄ie. Ea aūt q̄ cōia multitudis alicu‑ ius diſtribuunt̄ ſimul de multitudie ſm̄ ar bitriū ei⁹: q multitudini p̄eeſt. Vn̄ ſic aliqs cōſequeret̄ remiſſionē pene: ſi ali⁹ ꝓ eo ſa‑ tiſfeciſſet: ita ſi ei ſatiſfactio alteri⁹: ſi p eū q pōt deſtribuat̄. Ad h̄ ꝙ bn̄ diſtribuant̄ re quirunt̄ tria. auctoritas ex pte dātis: ex pte re cipiētis charitas: ex pte cāe pietas: q̄ cōpre hēdit honorē dei: ⁊ ꝓximi vtilitatē. ¶ Ad rōnes i opp. ¶ Ad p̄mā r̄ndet̄ negādo cō ſequētiā. ⁊ rō eſt: q: remiſſio q̄ p idulgētias fit: nō tollit quātitatē pene ad culpā: q: pro culpa vni⁹: ali⁹ ſpōte penā ſuſtinuit: vt dc̄m̄ eſt. ¶ Ad ſecundā r̄ndet̄ negādo ꝯñam: q: iferior dādo idulgētias nō abſoluit ſimplici ter a debito pene: q̄ ligatus fuit p ſupiorē: ꝫ dat vn̄ debitū ſoluat. Vn̄ nō abſoluit oino de ꝯdonādo: ꝫ ꝓ eo ſoluendo de theſauro eccleſie. ¶ Ad tertiā r̄ndet̄ negādo ꝯñam. Et rō ē: q: effect⁹ ſacramētalis abſolutiōis ē diminutio reat⁹. Et h̄ effect⁹ nō iducit̄ p indulgētias: ꝫ ꝓ eo factēs idulgētias ſoluit penā: quā debebat de eccleſie bonis cōib⁹: ſiue de theſauro eccleſie: vt ex dictis pꝫ.

¶ In feſto ꝯuerſionis ſancti Pauli ē euā geliū. Dixit Petrus ad Ieſuꝫ. Mat. xviij poſſunt diſpu. ſeq. q.

¶ Primo: vtrū Paulus in raptu viderit diuinā eſſentiam.

¶ Secūdo: vtrū Paulus i raptu ignorauerit: an ei⁹ aīa a corpe fuit ſepata.

Q primā ſic ꝓcedit̄. Et videt̄ ꝙ Paulus i raptu nō viderit diui nā eſſentiā. ¶ Primo ſic. Dr̄ exo. xxx. Nō videbit me hō: ⁊ viuet. Glo. Quandiu hic mortalit̄ viuit: videri p q̄ſdā imagies deus pōt. ꝫ p ipſaꝫ nature ſue ſpēm nō pōt. Sed paul⁹ i raptu viuebat vita humana. Ergo i illo raptu nō vidit diuinā eſſentiā. ¶ Scḋo ſic. Sic eni de Paulo legit̄: ꝙ ē rapt⁹ vſqꝫ ad tertiū celū: ita ēt de Pet. legit̄ Act. x. q cecidit ſup eū mentis exceſſus. Sꝫ Petr⁹ i ſuo exceſſu nō vidit dei eſſentiā: ꝫ quādam imaginariā viſionē. Ergo vr̄: ꝙ nec Pau‑ lus vidit dei eſſentiā. ¶ Tertio. Viſio dei facit hoiem beatū. Sꝫ paulus in illo raptu nō fuit btūs: alioqn ad vite h⁹ miſeriā nūqꝫ rediſſet: ꝫ corp⁹ eius fuiſſet p redūdantiaꝫ ab aīa glorificatū: ſicut erit i ſc̄tis poſt reſur rectionē: qḋ pꝫ eſſe falſum. ergo paulus nō vidit diuinā eſſentiā. ¶ Quarto ſic. Fides ⁊ ſpes ſimul eſſe nō poſſunt cū viſiōe diuie eſſentie: vt habet̄. i. Cor. xiij. Sꝫ paulus in ſtatu illo habuit fidē ⁊ ſpē. Ergo nō vidit di uinā eſſentiā. ¶ In oppo. ē: ꝙ Aug. deter‑ minat in lib. de vidēdo deū: ad Paulinuꝫ: ꝙ ipſa dei eſſentia a qbuſdā videri potuit i hac vita poſitis: ſicut a Moyſe: ⁊ paulo: q raptus audiuit ineffabilia v̄ba: q̄ nō licet homi loq. ¶ Rūo dicendū: ꝙ lꝫ qdā dixe rūt: ꝙ paulus i raptu: dei eſſentiā nō vidit: ꝫ quandā reſulgētiā claritatis ipſi⁹. t̄n̄ nob vr̄ dicendū: ꝙ paulus vidit diuinā eſſentiā i raptu: ⁊ hoc expſſe dic̄ Aug. in lib. de vi dēdo deū ⁊ ſup Gen̄. xij. ad l̄ram. Hec etiā ipa v̄ba Apl̄i deſignāt: cū ait. Et audiui ief‑ fabilia v̄ba: q̄ nō lꝫ homini loq. Hm̄oi autē videnṫ ea: q̄ ptinēt ad viſionē beatoꝝ: q̄ ex cedit ſtatū vie ſm̄ illud Iſa. lxiiij. Ocul⁹ nō vidit: nec auris audiuit: de⁹ abs te: q̄ p̄para ſti diligētibus te. ¶ Ad rōes i opp. ¶ Ad p̄mā r̄ndet̄ ꝙ illud nō ē intelligēdū: ꝙ vi dens deū p eſſentiā ois de corpore exeat: ꝫ qḋ ab actu ſenſuū abſtrahat̄: q: qñ itellect⁹ viatoris eleuat̄ miraculoſe ad vidēdū p eſ‑ ſentiā: nō pōt ſimul eē in actu viſiōis vie: q̄ aīa naturalit̄ ſenſibilia pcipit. ⁊ iō opꝫ i illo ſtatu aiaꝫ vidētis ois ab actu ſenſuū abſtra

hi. Et iō dicit Aug. xij. ſup gen. ad lr̄az: q̄ nemo deū p̄ eſſentiā vidē pōt niſi ab hac vita q̄ōdāmō moriat̄: ſi nō ōio exiēs de corpe: ſiue auerſus: ⁊ alienat⁹ a ſenſib⁹ carnalib⁹. et ſic dicit in li. de vidēdo deū. Et ſic: nō ē p̄riū ē. q̄ īductū ē exo. xxxiij. Nō videbit me hō ⁊ viuet. Vn̄ Greg. ibidē dicit i gl. A q̄buſdā i hac carne viuētib⁹: ſꝫ ieſtimabili v̄tute creſcētib⁹: pōt eterni dei claritas videri: nō tn̄ videbit eū hō ⁊ viuet: q: q̄ ſapiētiā: q̄ de⁹ ē videt: huic mūdo funditꝰ morit̄. ¶ Ad ſecūdā rn̄det̄ negādo ꝯñam. Et rō: q: nō ē ſimile d̄ vno: ⁊ de alio. Pro q̄ notādū: q̄ mēs hūana diuinitꝰ rapit̄ ad cōtēplādū v̄itatē diuinā tripliciť. Vno mō vt ꝯtēplet̄ eā p̄ ſimilitudines q̄ſdā imaginarias. ⁊ talis fuit exceſſus: q̄ cecidit ſup Petrū. Alio mō vt ꝯtēplet̄ v̄itatē diuinā p̄ itelligibiles effectus: ſic fuit exceſſus Dauid dicētis. ego dixi i exceſſu meo: ōis hō mendax. Tertio vt cōtemplet̄ eā in ſua eſſentia. Et talis fuit raptus Pauli: ⁊ ēt Moyſi: ⁊ ſatis ꝯgruēt̄. Nā ſicut Moyſes fuit p̄m⁹ doctor iudeorū. ita Paulus fuit p̄mus doctor gentium. ¶ Ad tertiā rn̄det̄ negando ꝯñam. Dicimus eni: q̄ lʒ Paulus i illo raptu nō fuerit btūs ſimpliciť: fuit tn̄ ſm̄ qd btūs. q. i q̄daꝫ trāſitu. Et ita vidit diuinā eſſentiā in q̄dam trāſitu. Pro quo notādū: q̄ diuia eſſentia videri ab itellectu creato n̄ pōt: niſi p̄ lumē glie: q̄d tn̄ dupliciť p̄ticipari pōt. Vno mō p̄ modū forme imanētis: ⁊ ſic btōs facit ſcōs i patria. Alio mō p̄ modū cuiuſdā paſſiōis trāſeūtis. Et h̄ mō lumē illud fuit i Paulo: qn̄ rapt⁹ fuit. Vn̄ ex tali viſiōe nō fuit ſimpliciť btūs: vt fieret redūdātia ad corp⁹: ſꝫ ſolū ſm̄ qd. ¶ Ad q̄rtā rn̄detur negādo cōſequētiā. ⁊ rō ē: q: Paulus i raptu nō fuit btūs habitualiť: ſꝫ ſolū habuit actū beatoꝝ ꝯſis eſt: vt ſimul tūc i eo nō fuerit act⁹ fidei fuit tn̄ in eo ſimul fidei habitus.

A ſcdāꝫ. q. ſic p̄cedit̄. Et vr̄ q̄ Paul⁹ nō ignorauerit: an aīa ei⁹ fuerit a corpe ſepata. ¶ Primo ſic. Ipſe Apoſtolus dicit. ij. Corī. xij. Scio hoiem i xp̄o raptū vſq; ad tertiū celū. Sꝫ hō noiat cōpoſitū ex corpore ⁊ aīa: raptus aūt differt a morte. Vr̄ ergo: q̄ ipe ſciuerit aīam nō fuiſſe p̄ mortē a corpore ſeparataꝫ. ¶ Scdō ſic. ex eiſdē dictis Apl̄i. Ipſe paulus ſciuit quō raptus fuit: q: in tertiū celū. Ergo ex h̄ vt vr̄: ſciuit vtrū fuerit i corpe: vel nō: q: ſciuit tertiū celū eſſe aliqd corporeū. Cōſequēs ē: q̄ ſciuerit aīam ſuā a corpore ſepatāꝫ: q: viſio rei corporee nō pōt fieri: niſi p̄ corp⁹. Ergo vr̄: q̄ nō ignorauerit an aīa fuerit a corpor̄ ſepata. ¶ Tertio ſic. Dicit Aug. xij. ſup gen̄. ad lr̄am: q̄ paulus i raptu vidit illa viſione deū: qua vidēt ſcti i p̄ria. Sꝫ ſcti ex h̄ ip̄o q̄ō vidēt deū: ſciūt: an aīe eoꝝ ſint a corporib⁹ ſepate. Ergo ⁊ paulus hoc ſciuit. ¶ In op. eſt dictū ipſi⁹ apl̄i dicētis. ij. Corī. xij. Siue i corpe: ſiue extra corpus neſcio: de⁹ ſcit.

¶ Rñdeo. Hic ſūt varij modi dicēdi: quos enarrare inutile ēēt: ⁊ iō dimiſſis illis dicēdū ē: vt ſcıꝰ Tho. i ſc̄a ſc̄e q̄ apoſtolus neſciuit vtrū ei⁹ aīa fuerit a corpore ſepata. Iſta ꝯcluſio vr̄ auctoritate Aug. q. xij. ſup Gene. ad lr̄aꝫ poſt lōgā iq̄ſitionē ꝯcludēs dicit. Reſtat ergo fortaſſe vt h̄ ip̄ꝫ ignoraſſe eū itelligam⁹: vtrū q̄n i tertiū celū rapt⁹ eſt: in corpe fuit aīa: quō ē aīa i corpe: cū corpe viuere dicit̄: ſiue euigilantis: ſiue dormientis: ſiue in extaſi a ſenſib⁹ corporis alienati. an aīa de corpore exierit vt mortuū corpus iaceret. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad p̄mam reſpōdetur negādo ꝯñam. Et rō eſt: q: per ſynecdochen: quādoqꝫ pars hoīs homo nominat̄: ⁊ p̄cipue aīa que ē pars hominis eminētior. ¶ Ad ſcdām rn̄detur negando ꝯſequentiā. Et rō eſt: q̄ apoſtolus ſciuit illud celuꝫ eſſe corporeū. ⁊ tamē hoc poterat fieri per intellectū eius: etiā ſi aīa eius non eſſet a corpore ſeparata. ¶ Ad tertiā reſpōdetur negādo ꝯñam. ⁊ rō eſt: q: viſio pauli in raptu nō fuit oīo ſimilis viſioni beatoꝝ. Unde fuit quantū ad aliqd ſimilis viſioni beatoꝝ. ſ. quātū ad id q̄d videbat̄: ⁊ quātū ad aliqd diſſimilis. ſ. quantū ad modum vi-

dendi: quia non ita perfecte vidit: ſicut ſancti: q ſunt in patria. Unde Aug. dicit. xij. ſuper Gene. ad lr̃am Apoſtolo arrepto a carnalibus ſenſibus in tertium celum. Hoc defuit ad plenã perfectam cognitionẽ rerum: que angelis ineſt ſiue in corpore: ſiue extra corpus eſſet: neſciebat. Hoc vtiqz nõ deerit cum corruptibile hoc induerit incorruptionem.

¶ In feſto viſitationis beate Marie virginis eſt euangelium. Exurgẽs Maria ꝛc. Luce. i. poſſunt diſpu. ſeq. q.

¶ Primo: vtrũ beatus Jo. ĩ vtero exiſtẽs exultauit ad pñtiã dñi.

¶ Scdo: vtrũ beata virgo audita exultatiõe Helyſabet ꝯueniẽter in gratiarũ actiones cãtauit. Magnificat anima mea dñm.

A primã. q. vtrũ beatus Jo. in vtero exiſtẽs exultauit ad preſentiã dñi. Et vr̃ q nõ: q exultatio nõ ẽ in homine: ſine vſu rõnis. Sed beatus Jo. in vtero matris clauſus nõ habebat vſum rõnis: nec vſum li. ar. Ergo non exultauit. ¶ Secũdo ſic: Dicit: q fuit ei datus: ꝛ acceleratus vſus rationis. Cõtra: cũ dona dei ſint ſine penitẽtia. ꝛ ſic ille vſus rõnis non fuiſſet ſibi ſublatus: q: poſt non habuit. ergo ꝛc. ¶ Tertio dicit Aug. in epiſtola ad Dardanũ: q illud qḋ dictũ eſt. ſ. q exultauit: non ẽ q credidit infans. Quoniã ergo mot⁹ fidei pri⁹ ſit inter motus ꝟtutũ. vr̃ q non habuit actũ alicui⁹ ꝟtutis. Et ħ nõ pp defectũ gratie. ergo pp defectũ li. ar. ¶ In oppo. ẽ euangeliũ. ¶ Reſpõdeo dicendũ: q Augu. ambigue loqtur: in iſta materia. ideo diuerſimode qdã diſſenſerũt hoc. Fuerũt enĩ q dixerũt Jo. non habuiſſe motũ li. ar. nec exultationẽ illã fuiſſe ab eo: ſʒ magis in eo. non p naturã ſʒ ſupra naturã: ſicut aſina Balaã locuta ẽ: ꝛ hmõi nõ intellexit: ſic dicũt Jo. motũ fuiſſe a ſpũ ſc̃to ad aduẽtũ: ꝛ illũ motũ fuiſſe ad modũ exultãtis. nõ q: ipſe ꝑcipet ſʒ q: volebat dñs vt mr̃ motu pueri dñz ꝑciperet: ꝛ matrẽ eius: vt hoc eẽt futurum preſagiũ. Fuerunt alij: q dixerunt: ꝛ melius vt dicit ſctũs Tho. q Jo. nõdum nat⁹ habuit vſum li. ar. ad illud momentũ ꝛ illuſtrationẽ ſpũs ſc̃ti: p quã cognouit dominum preſentem: ꝛ gauiſus eſt. Et ita nobis vr̃ eẽ dicendũ. q: in euãgelio dr̃: exultauit ĩfans qḋ non poſſet ita bñ verificari: ſʒ primũ modũ dicendi: ꝛ illud qḋ in hymno ei⁹ cantatur. vẽtris obſtruſo poſit⁹ cubili ſenſerat regẽ thalamo manẽtem. ¶ Ad rõnes i oppoſitũ. Ad primã reſpõdetur. negãdo minorẽ. Dicim⁹. n. q acceleratus fuit eius vſus rõnis. ¶ Ad ſcdam reſpõdetur q rõ non procedit. q: nõ eſt incõueniens: ſi poſtea ſit ſubtractus. ſicut ꝛ gr̃a rapto. nũqʒ ad horã ſiue ad momentũ datur. Secus aũt de gr̃a gratũ faciẽte: qua nõ ſubtrahitur ſine culpa. ¶ Ad tertiã reſpõdetur: q Augu. ſicut dictũ eſt: ambigue loqtur in hac mã. Illud. n. dictũ ẽ ſcḋm primũ modũ dicendi.

A ſcdam. q. vtꝝ btã virgo audita exul atõe Eliſabet cõueniẽter in gr̃arũ actõeʒ cãtauit. Magnificat aĩa mea dñʒ ꝛc. Et vr̃ q nõ. ¶ Primo. ex ipe. q: nõ debuit ſtatiʒ reſpõdere gratias de beneficio. q: dicit Seneca. iiij. de bñficijs: q q feſtinat reddẽ beneficiũ: non hʒ animum grati hominis ſʒ debitoris. ¶ Secũdo arguit de cã aſſignata meritis: quã aſſignauit ſue exultationis cũ ait. Q: humilitatẽ reſpexit ancille ſue: non vr̃ ꝯueniẽter dictum. Non humilitas ſʒ charitas ponit radix meriti. i. Corin. xiij. Charitatẽ aũt non habuero. ¶ Tertio. Ex mõ exhibẽdi gras. ſ. cantãdo. Unde canticũ dicit btẽ ꝟginis ſic. Nihil debem⁹ accipe in cultuʒ diuinuʒ: niſi ea: que nobis auctoritate ſcripture ſancte tradunt: ſʒ apoſtol⁹ dicit ad Colo. ij. Docentes: ꝛ commouẽtes voſmetipſos: in pſal. ꝛ hymnis ꝛ cãticis ſpũalibus. ergo non debuit cantico corporali: ſed ſpirituali. ¶ In oppoſitum eſt euangelium. ¶ Reſpondeo dicenduʒ ſub aliquibus ꝯcluſionibus. Prima eſt: q omnis q beneficiũ recipit te-

nes ad gr̃as reddẽdas iſta pclio p3. Primo ex illo Ap̃li ad Coloſ. iij. In oib⁹ gr̃as agi te. Rõ ẽ hec. Ois effect⁹ nalr̃ ad ſuã cãʒ cõuertit. Mãifeſtũ ẽ aũt q oĩs bñfactor inq̃ʒtũ hmõi ẽ cã bñficiati. Et iõ nãlis ordo reqrit: vt ille q ſuſcepit bñficiũ: p gr̃aꝝ recõpẽſationẽ: ↄuertat ad bñfactorẽ. Bñfactori aũt inq̃ʒtũ hmõi debet honor: ⁊ reuerentia: eo q hʒ rõeʒ pricipij. Uñ Aug. ↄ̃ Julianum. Quũ non ad ſuũ factorẽ referũt bõa: h̃ ipos ipſi male vtẽtes: efficiunt iniuſti. Et iõ btã v̾go ↄueniẽter fecit ↄuerti ad eũ: gr̃as ei referẽdo: de bñficijs ſuſceptis. Scõa pclio. Bñficiat⁹ meliꝰ facit ſtatiʒ gr̃as bñfactori: agẽdo q̃ʒ differẽdo. Pʒ pclio pmo ex illo Bernardi ſuper Cãt. Diſce in referẽdo gr̃as nõ eẽ tard⁹: aut ſignis: diſce ad ſingula dõa gr̃as diligẽter agẽ. Rõ ẽ ſic. Probr̃ q q̃ʒtũ aliqđ bonũ fit ex maiori feruore: tãto ẽ laudabili⁹. Sʒ ex maiori feruore vr̃ pcedẽ: q hõ nullas moras adhibeat in faciẽdo qđ dʒ. Ergo laudabili⁹ eſt: q hõ ſtatim gr̃as reddat. Et ita fecit btã v̾go. audita exaltatiõe ſua: in cãticũ ꝓrũpẽs gr̃aꝝ actiõis. Tertia pclio: q lʒ caritas ſit radix meriti: hũilitas tñ inter alias v̾tutes fuit diſpoſitiua ad ↄceptiõeʒ filij dei: ⁊ ad exaltationẽ ſpũl ẽ: iuxta illđ: q ſe hũiliat exaltabit: nõ q ip̃a ſola mereat, ſʒ q ei⁹ ẽ ꝓpriũ ↄtẽnere ſublimitatẽ terrenã. Uñ Bernar. in ſmõe de incarnatiõe dñi. Int̾ gr̃as btẽ v̾gis magna ẽ hũilitas ⁊ mãſuetudo. Et ſic elatio mr̃ ẽ ſupbiõis. ſic hũilitas mãſuetudis. Nec in ſolo qdẽ ſilẽtio cõmẽdat ei⁹ hũilitas: ſʒ reſonat in ſmõe. Audierat. n. qđ naſcetur ex te: ſcm̃ vocabit fili⁹ dei. nihil rñdit ſe eſſe niſi ancillã. Idẽ mirabat Eliſabet pſonã btẽ virginis venientẽ ad ſe. Uñ inqt. Uñ h̃ mihi: vt veniat mr̃ dñi ad me? Cõmẽdabat ſalutãtis vocẽ. btificabat fidẽ. ſʒ deuota hũilitas nihil reputabat ſibi: in deũ oĩa bñficia: q in ea laudabant: referebat. Tu inqt magnificas mr̃eʒ dñi: ſʒ magnificat aĩa mea dñʒ. In voce mea phibes exultaſſe iſantẽ in gaudio. ſʒ exultauit ſpũs me⁹ in deo ſalutari meo. Et iõ ſapiẽter ⁊ ↄueniẽter btã v̾go inqt: q reſpexit de⁹ hũilitatẽ ancille ſue. Ecce ex h̃ btã me dicẽt oẽs gñatiões. Ber. Gñationes vtiqʒ celi: ⁊ terre: oẽs ãgeli: ⁊ oẽs electi: angelicaꝝ. n. iqʒ gñationũ nũerus: p genitũ meũ reintegrabit: ⁊ hoiʒ gñatio i Adã maledicta: p bñdictũ fructũ vẽtris mei ad eternã btitudinẽ regñabit. Merito g⁰ te dñaʒ btãm dicẽt oẽs gñatiões. q: oib⁹ gñatiõib⁹ verã ⁊ eternaʒ btitudinem genuiſti.

¶ Ad rões in opp. ¶ Ad pmaʒ rñdet negãdo ↄñaʒ. Ad dictũ Senece dõm ẽ q Seneca loqt: qñ donũ ẽ exhibẽdũ. Tũc. n. expectari dʒ tps: q recõpenſatio ſit bñfactori optã. ¶ Ad. ij. rñdetur negãdo ↄñam. Et ad dcm Ap̃li rñdet: q cantica ſpũalia pñt dici: nõ ſolũ ea: q interiꝰ cantant in ſpũ: ſed ẽt ea: q exteriꝰ ore cãtant: inq̃ʒtuʒ p hmõi cãtica: ſpũalis deuotio prouocatur.

¶ In feſto btẽ Marie magdalene. In illo tpe rogabat ieſuʒ qdã ⁊c. Luc. vij. Circa qđ poſſunt diſputari. ſe. q.

¶ Prio: vtꝝ iſta mulier: de qua hic in euãgelio fit mẽtio: fuerit Maria magdalena ſoror Lazari ¶ Scõo: vtꝝ Maria magdalena aut quis aliꝰ potuerit ſine penitentia conſequi remiſſionem peccatorum.

D. j. q. vtꝝ illa mulier: de q̃ dr̃ in euãgelio: q lachrymis cepit rigare pedes: ⁊ capillis ſuis ⁊c. Maria magdalẽa: q̃ fuit ſoror Lazari ⁊ Marthe. Dõm q circa h̃ ſcti varie loquũt. Nã Orig. ⁊ Criſo. vt dicit Alber. magn⁹ ſup Lucã: dicũt aliã fuiſſe. Nã Mariã magdalene dicũt virginẽ fuiſſe: ⁊ ſic pmãſiſſe. Nec ꝓbabile ẽ: q tãta peccatrix cũ dño tãtã hũiſſet familiaritatẽ. Dicũt ⁊ ipam corpalit̾ fuiſſe obſeſſaʒ a demõib⁹. Dicũt ⁊ inſup: q nõ tm̃ iſta peccatrix: q nũc in euãgelio pedes dñi vnxit. ſʒ ⁊ illa: ⁊ forte plures alie: q ſeqbant eũ: qñ in hoſpicijs curã ei⁹ egerũt: ⁊ ſibi laſſos pedes lauerũt vt pticipes eẽt laborũ pedũ ei⁹. Iõ puluerẽ ſecũ tulerũt. Alij v̾o vt Greg. ⁊ Beda: ⁊ Aug. de ↄſenſu euãgeliſtaꝝ dicũt ↄtrariũ.

In feſto beate Marie Magdalene

Dicūt.n.ꝙ ſit magdalena ſoror: ⁊c̄. accipiēteſ hᷣ ex illo Jo.xj. Maria aūt erat:q̄ vnxit dn̄m vnguēto:⁊ extersit capillis. cuiꝰ frat̄ Lazarus infirmabat̄. Et ex illo Luc.viij. Maria magdalena:de q̄ demonia eiecerat:qđ Greg. explanat de eadē. Et hᷣ tenet ro.ecclia. Vn̄ in offō ſuo ita cātatur. Maria ſoror Lazari:q̄ cōmiſit crimina: ab ipſa fauce tartari ⁊c̄. Dicūt ergo:ꝙ dupliciter vnxit pedes dn̄i. Prio ſic. Et iſta ex ꝯtritiōe. Scđa ex deuotiōe:de qua Jo.xij.

D.ij.q. ſic ꝓcedit̄. Et vr̄ ꝙ bta Maria magdalena ꝯſecuta ſit remiſſionem petōꝝ ſine pn̄ia.

¶ Primo ſic. Dn̄s dīc de ea remittunt̄ ei pcā multa:qm̄ dilexit multū. nō ē locutꝰ de pn̄ia. Sꝫ ſuiſſꝫ:ſi fuiſſet ei neceſſaria. Ergo ⁊c̄. ¶ Scđo ſic. Nō ē minor virtꝰ dei circa adultos:q̄ꝫ circa pueros. Sꝫ pueris pcā dimittit ſine pn̄ia. Ergo ēt adultis. ¶ Tertio. Deꝰ virtutē ſuā nō alligauit ſacris. Sꝫ pn̄ia ē q̄đdā ſacrm̄. Ergo ꝟtute diuina pōt pcā dimitti. ¶ Quarto. Maior ē mia dei.q̄ꝫ hoīs Sꝫ hō īterdū remittit offēſaꝫ ſuā hoī:ēt nō penitenti. Vn̄ ipſe dn̄s mādat Mat.v. Diligite inimicos vros:bn̄ facite hijs:q oderūt vos. Ergo multo magis deꝰ dimittit offēſaꝫ hoībꝰ nō penitētibꝰ. ¶ In opp. ē illud Lu.xiij. Si pn̄iaꝫ nō egeritis:oēs ſimul pibitis. ¶ Rn̄o dōm ſub duabꝰ ꝯclōibꝰ. Pria ē: ꝙ Maria magdalena nō ē ꝯſecuta remiſſionē petōꝝ ſine pn̄ia:q̄ ē virtꝰ. Pꝫ ꝯclio:qm̄ nō ē poſſibile pcm̄ actuale mortale:ſine tali pn̄ia remitti. Quom.n.pcm̄:ſit dei offenſa:eo mō deus pcm̄ remittit:q̄ remittit offenſaꝫ in ſe cōmiſſaꝫ. Offēſa aūt directe opponit̄ grē. Ex hoc n.dr̄ aliqs alteri eē offēſus:ꝙ repulit eū a gra ſua. Hoc aūt intereſt inter graꝫ dei: ⁊ graꝫ hoīs:q: gr̄a hoīs nō cāt:ſꝫ pſupponit bonitatē verā:vel appētē in hoīe grato:ſed gra dei cāt bōitatē in hoīe grato:eo ꝙ bōa voluntas dei:q̄ in noīe grē itelligit̄:ē cā bōi create. Vn̄ pōt ꝯtingere:ꝙ hō remittat offenſā q̄ꝫ offēſus ē alicui: abſqꝫ aliq̄ immutatiōe eiꝰ

Offēſa aūt pci mortalis ꝓcedit:ex hᷣ:ꝙ voluntas hoīs ē auerſio a deo:p ꝯuerſionē ad aliqđ bonū cōmutabile. Vn̄ reqrit̄ ad remiſſionē offēſe diuine:ꝙ volūtas hoīs ſic immutet̄:ꝙ ꝯuertat̄ ad deū cū deteſtatiōe pcī ꝯuerſiōis:⁊ ꝓpoſito emēdādi:qđ ptinet ad rōeꝫ pn̄ie:ſm qđ ē virtꝰ. Et iō ipoſſibile ē:ꝙ pcm̄ alicui remittat̄ ſine pn̄ia:ſꝫ qđ ē virtꝰ. Scđa ꝯclio. Maria magdalena eē ſecuta ē remiſſionē pcōꝝ:ſine pn̄ia:ꝓut eſt ſacrm̄:⁊ ſic aliꝰ pōt. Nā ſacrm̄ pn̄ie pficit̄ p offm̄ ſacerdotꝭ ligātis ⁊ ſoluētis:ſine quo pōt deꝰ pcm̄ remittē. ſic fecit xp̄s mulieri adultere:vt legit̄ Jo.viij. ⁊ marie peccatrici:de qua in euāgelio pn̄ti. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad.j.rn̄det̄ negādo ꝯn̄aꝫ. Et rō ē q: caritas nō liberat hoīeꝫ a pcō ſine pn̄ia: q̄ ē virtꝰ. Reqrit.n.caritas:ꝙ hō doleat đ offēſa in amicū cōmiſſa. Vn̄ iſta mulier bn̄ oſtēdit i actu ſuo:ꝙ pn̄iaꝫ hūit. Nā dr̄. Ecce mlier de pcīs ſuis plene:⁊ pſcē ꝯtrita. ſtās retro.q: p̄ verecūdia ſui pcī nō audebat ſe āſponē. lachrymis cepit rigare pedes. Ex q̄ pꝫ magnitudo ꝯtritiōis:ex q̄ tm̄ fleuit: ꝙ potuerit lauari pedes. p̄s. Exitꝰ aquaꝝ deduxerūt oculi mei.q: capillis capitꝭ ſui tergebat:qbꝰ aūt ad cōpoſitiōeꝫ vultꝰ abuſa fuerat.⁊ oſculabat̄:vt totū deo ꝟuiret in pn̄ia: qđ ex ſe deū ꝯtēpſerat in culpa:ſm qđ dīc Gre. ¶ Ad.ij. rn̄det̄ negādo ꝯn̄am. Et rō ē:q: in pueris nō ē niſi pcm̄ originale:qđ nō ꝯſiſtit in actuali deordiatiōe volūtatꝭ:ſed in quadā hituali deordiatiōe nature. Et iō remittit̄ eis pcm̄ cū hituali immutatiōe p infuſionē grē.nō aūt cū actuali.ſꝫ adultis:in q̄ ſūt actualia pcā:q̄ ꝯſiſtūt in actuali. Deordiatiōe volūtatꝭ actualis nō remittūt̄ pcā ēt in baptiſmo ſine actuali mutatiōe voluntatis: qđ fit p pn̄iam. ¶ Ad.iij.rn̄det̄:ꝙ rō illa ꝓcedit de pn̄ia:ſm qđ ē ſacrm̄. ¶ Ad.iiij. negando ꝯn̄am. Et rō ē:q: mia dei ē maioris ꝟtutis q̄ꝫ mia hoīs:in hᷣ ꝙ immutat volūtatē hoīs ad penitēdū:ꝙ miſericordia hominis facere non poteſt.

¶ In feſto beati Jacobi apli eſt euāgeliū.

In illo tpe accessit ad iesum rc. Math. xx. Circa quod possunt dispu. sic. q.

¶ Primo posset disputari: vtrum ipse: et frater eius peccauerunt pro ambitione: petentes a xpo mediante matre: vt in regno suo sederet vnus a dextris: et alius a sinistris. Ista. q. expedita e supra in dnica. xvij. post trinitatē. sed nunc potuerunt hec disputari. ¶ Primo: vtrum conuenienter dicatur de btō Jacobo: q sit lux, et decus hispanie. ¶ Scdo: vtrum orent in celo pro oibus: q eius visitant sepulchrum siue locum.

D primam sic pceditur. Et videtur q non conuenienter dicatur lux: et decus hispanie. ¶ Primo sic. Esse lucē: soli deo xpo videtur conuenire. vnde de Jo bap. q neo inter natos mulierum maior surrexit Mat. xi. dr Jo. j. non erat ille lux. Ergo nec btūs Jacobus pot dici lux cuiuscunq. ¶ Scdo sic. Btūs Jacobus nō dedit hispanis lumē nature. nec lumē gre. nec datur eis lumē glie. q: istō solius dei e. Ergo rc. ¶ In opp. e q ecclia cantat. ¶ Rn'o dōm q conuenientissime dr btūs Jacobus lux hispanie: et decus. Lux qdē rōe illuiatiōis doctrine fidei: q rōe dixit xpo aplis. estis lux mundi. singulariter btūs Jaco. Primo psōaliter: et pus p discipulos suos: qs ibi gra pdicādi relinqt. illuiarūt terrā hispanie luce doctrine: et eius scitatis: vt historia sua testatur: et tādē miraculorum multitudie visa: q btūs Jaco. virtute diuina opabatur. regia hispanie stupēs credidit: et xpiana effecta e: q oia sū penerunt sui dis. plurimum: et palatiū scō Jacobo in eccliam dedicāo: magnifice ipm dotauit. q tādē in bōis opibus vitā finiuit. ita vt scō cōputo sic btūs Jaco. fuit pmus inter aplōs: q martiriū p xpo suscepit. ita regnum hispanie vr inter oia regna post fidei lumē: et xpianitatis titulū suscepisse: sic basilice: dū cū anglicis de excellētia regnorum altercabatur: fuit ostēsum et pbatū. Vnde aūt dr et decus hispanie. q tanto aplō dotata e rōe cuius ō vniuerso orbe xpianorum. q. i nūerum ppli cōtinue cōfluūt beneficia a deo meritis apli spectātes. Decus et e hispanie: ppter hoc: q tā gliosus aplūs in singularem pronū eidē datus e. Propter decus hispāie est pp imēsitatē miraculorum: q iste scūs cōtinue opatur. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad. j. rūdetur q ēē lucē: q tribuat lumē nature: aut gre: cālis nō cōuenit nisi xpo: q e lux: q illuiat oem hoiem venientē in hūc mūdū: Sz ēē lucem: q diffūdat lumē doctrine: bn cōuenit aliis. Vnde ecclie doctoribus dr. Vos estis lux mundi. Quū dr q dicē Jo. nō erat lux: rūdetur: q duplex e. Una qdē pma: q e fons lucis et illuminās nō illuiata: et h e lux: q e xpo. Et est alia lux illuminās: tamē illuiatur a pma luce. Et hec e lux pfectorum virorum. Ad Ephe. v. Inter qs lucetis: sic luiaria. pma e supnaturalis: et lux p essentiā. Et de hac dr nō erat ille lux. s. Jo. Joannis. j.

S. ij. q. forte medius ēē i pma. vtrum
a btūs Jaco. possit iuuare orōnibus
suis oēs interpellātes eū. et vr q nō. Primo sic. dcūs Jaco. pfecte suā volūtatē dō cōformāo: vt nō velit nisi qd deus vult. Sz illud qd vult sp ipletur. ergo frustra p interpellātibus orat. Scdo sic. aia bti Jacobi: nō e iacobus. Si ergo aia sua p interpellātibus orare: qmdiu e sepata a corpe: nō debet qs interpellare eū ad orādū. sz aiam eius: cuius oppositum facit ecclia. Tertio sic qcūq3 orat p alio alteri meretur. sz scti q sūt in pria nō sunt in statu merēdi. Ergo nec i statu orādi. ergo rc. ¶ In opp. e qd cōtinue dicimus. Scē Jacobe ora p nobis. ¶ Rn'o dicēdū q quā heretici fuerūt q dixerūt q scti nō pnt nos iuuare suis orōnibus. q: vnusqsq3 recepit scdm ea q gessit. Sz h e p articulū fidei: q e sctorū cōio q p charitatē fit. Et iō cū in scis q sūt in pria sit pfectissima caritas cōpetit eis p nobis orare: nō aūt p. q: oia eis ad votū succedūt. et iō pōit pctis talis q btūs Jacobus. iuuat suis orōnibus oēs interpellātes eū ōbito mō: et tāto magis: qnto e pfectioris charitatis: et qnto e dō cōiūctior: tāto eius orōnes sūt magis efficaces. Hz. n. h diuinus ordo: vt ex supiorum excellētia: in inferiora refundat: sic ex claritate solis in aerem. ¶ Ad rōnes in opp. Ad pmā rūdetur negādo cōntiā. et rō est: q: sancti ipetrāt id q deus vult fieri per

ꝺ:õneſ eoꝝ:ꝛ h̃ peũt qꝺ̃ eſtimãt eoꝝ o:ꝺ̃-
nib⁹implendũ ƀʒ ꝺ̃i volũtaté. ℭ Ad ſcꝺ̃aʒ
rñdeť negãdo ꝯñaʒ. ꝛ rõ ẽ. q: ſcti hic viuen
tes meruerũt: vt ꝑ nobis o:areť. ꝛ iꝺ̃: cos i-
nocam⁹ noib⁹: qb⁹ hic vocabanť. qb⁹ ẽi no
bis magis ĩnoteſcũt: ꝛ iteꝝ ꝓpť fidẽ reſur-
rectõis iſinuandi. ſic legiť Exo. iij. Ego ſũ
de⁹ Abraã. Et iꝺ̃ oportet dr̃. Scẽ Jacobe o:a
ꝓ nobis. ℭ Ad. iij. rñdeť negãdo ꝯñiã: ꝛ rõ eſt
q: aliud ẽ ipetrare: ꝛ aliꝺ̃ mereri. Et iꝺ̃ ſcti
ꝛ ſi non pñt mereri: q: ſunt extra ſtatũ vie:
pñt tñ nobis ſuis o:onib⁹ ipetrare. ꝛ ſic be
atus Jacobus cuius potentiſſimũ teſtimo
nium eſt immenſitas miraculoꝝ: que fiunt
quaſi oĩ die precibus ſuis ſanctis.

ℭ In feſto beati Dñici inſtitutoris o:dinis
p:edicato:um eſt euangeliũ. Uos eſtis ſal
terre ꝛč. Mat. v. Circa qꝺ̃ poſſũt dĩ. ſe. q.
ℭ Primo: vtꝝ btũs dñic⁹ ꝯuẽient religionẽ
iſtituit ad ꝑdicãduʒ vel ꝯfeſſiões audiẽdũ.
ℭ Scꝺ̃o vtꝝ btũs dñic⁹ ꝯueniẽter iſtituit
religionẽ q̃ lraꝝ ſtudio iſiſteret.

a D p:mã. q. ſic ꝓceditur. Et vr̃ q
btũs Dñic⁹ nõ ꝺ̃buerit iſtituere
religionẽ aliquã ad ꝑdicãdum:
vel ꝯfeſſiões audiẽdũ. ℭ Pri
mo ſic. Nihil ꝯueniẽter iſtituiť ad id qꝺ̃ ñ
cõpetit ei ſacẽ. Sʒ religioſis hoc nõ ꝯpetit
ꝑdicare: aut ꝯfeſſiões audire dr̃. n. i. q. i. mo
nacho ꝑ vita ſubiectõis hʒ vbũ: ꝛ diſciplia
tus: nõ docẽdi: vel ꝑſidẽdi: vel paſcẽdi ali-
os. ꝛ eadẽ rõ vr̃ eẽ ꝺ̃ alijs religioſis. Ergo
iconueniẽter btũs dñic⁹ inſtituit religioneʒ
ſiue o:dinẽ ad ꝑdicãdũ. ℭ Scꝺ̃o ſic. icõue
niẽs eẽ dr̃: q auctas ꝑdicãdi: ꝛ ꝯfeſſiones
audiẽdi iſinitis hoib⁹ cõicať. Sʒ nõ ẽ cert⁹
nũerus eoꝝ q in religiõe recipiunť. Ergo
vr̃ icõueniẽſ talẽ religionẽ iſtituiſſe. ℭ Ter
tio ſic iuſtõ ecclie dʒ ſeq̃ iſtõneʒ xp̃i. Sʒ xp̃s
ꝑmo miſit ad ꝑdicãdũ apoſtolos. xij. vt hr̃
Luc. ix. ꝛ poſtea miſit. lxxij. diſcipulos vt pʒ
Lu. x. ꝛ ſic glo. dic ibidẽ. Apoſtoloꝝ for-
mã tenẽt epĩ. lxxij. diſcipuloꝝ mio:es ꝑſby
teri. ſ. curati. ergo preter illos nõ ꝺ̃buit aliq̃
alia religio iſtitui ad ꝑdicãdũ: vel ꝯfeſſiões
audiẽdũ. ℭ In opp. ẽ euãgeliũ ubi dr̃. vos

eſtiſ lux mũdi. ſ. ꝑ illũinatõeʒ fidei. ℭ R ño
dicẽdũ ſub duab⁹ ꝯcluſiõib⁹. Prima ẽ ꝯue
niẽtiſſimũ fuit: vt aliq̃ religio iſtitueret a. ꝑ
dicãdũ: ꝛ ꝯfeſſiões ſalutares audiẽdũ. Iſta
ꝯclio ꝓbať ſic. q: ſi ꝯuẽienť religio aliq̃ iſti
tui potuit: ad opa vite actiue: ƀʒ qꝺ̃ o:diať ad
vtilitatẽ ꝓximoꝝ: ꝛ ad obſeqũ ꝺ̃i: ꝛ ꝯſuua-
tõeʒ diui cult⁹: cũ ãt magis ꝓcureť vtilitas
ꝓximoꝝ ꝑ ea: q̃ ptinẽt ad ſpñalẽ aie ſalutẽ q̃ʒ
ꝑ ea q̃ ptinẽt ad ſubuẽmẽdũ co:pali neẽita
ti ꝯueniẽti⁹ inſtituiť religio ad ꝑdicãdũ: cuʒ
h̃ magis ꝑtieat ad obſeqũ ꝺ̃i: cui nullũ ſa-
crificiũ ẽ magis acceptũ: q̃ʒ zelus aiaꝝ: vt
Greg. dic ſup Eze. maj⁹ ẽt ẽ ſpñal b⁹ armiſ
ꝯ errores hereticoꝝ: ꝛ tẽtatões dmonũ fide
les ꝺ̃fendẽ: q̃ʒ co:palib⁹ armis populũ fide
lẽ tueri. ꝛ iꝺ̃ ꝯuẽiẽs ẽ ad ꝑdicãdũ: ꝛ ad alia
q̃ ptinẽt ad ſalutẽ aiaꝝ: aliquã religionẽ in
ſtitui. Scꝺ̃a ꝯclio. ꝯuenienť ſcẽ btũs dñic⁹
ꝓcurãdo apꝺ̃ ſedẽ aplicã: q talis religio i
ſtitueret: tũ ꝓp multitudinẽ fideliũ: ꝛ raritatẽ
ꝑſonaꝝ ſufficiẽtiũ ad docẽdũ populoſ fide
les: ꝛ fidẽ catholicã ꝯ hereticos ꝺ̃fendẽduʒ.
vñ ꝺ̃ btõ dñico cãtať. doctrinã euãgelicaʒ
ſpgẽs ꝑ o:bis cardinẽ peſtẽ fugat hereticaꝝ
nouũ ꝓducẽs ordinẽ. q ãt hec ꝓcuratio in
ſtõnis hmõi religiõis fuerit neẽia: ꝛ ꝺ̃o ac-
cepta pʒ ex eo: q i vita bti dñici legiť: q cũ
ꝑdcis ꝺ̃ cãis mot⁹ ſcõ aiaꝝ zelo iret ad ꝯſi-
liũ gñale lateranẽ. vtꝫ ſummo põtifice In-
nocentio o:dinem qui diceret p:edicatoꝝ:
ſibi ſuiſqʒ ſucceſſo:ib⁹ ipetrareʒ q põtifex cũ
aliquãtulũ ſe difficilẽ exhibẽt: nocte q̃dam
idẽ põtifex vidit i ſõnis q lateranẽ. ecclia
grauẽ ſubito ruinã minaretẽ. qꝺ̃ cũ irrñẽs i
tuereť: vidit ex aduerſo q vir ꝺ̃i dñic⁹ oc-
currebat ꝛ hũeris ſuppoſitis totã illã caſu-
rã ſuſtẽtabat. Enigilãs ãt ꝛ viſionẽ itelligẽſ
petitõeʒ viri ꝺ̃i alacriter acceptauit ho:tãs
vt ad ſres ſuos rediẽs regulã aliq̃ʒ ꝓbataʒ
ſibi eligẽꝫ: ꝛ ſic ad ipʒ rediẽs ꝯfirmatõeʒ ad
libitũ repo:taret. Ueꝝ iterea inocẽtio ꝺ̃fũ
cto a ſucceſſo:e ſuo hono:io qꝺ̃ poſtulaue-
rat: ipetrauit. ℭ Ad rões in opp. Ad p:mã
rñdeť negãdo mio:ẽ: qm̃ lʒ ꝓpa auctẽ ñ cõ
ueiat ꝯpetit auctẽ ꝑp: aut ꝑlatoꝝ. ad ꝓbõeʒ

ät rñdet: q nihil ꝓbat. q: q aliqs religioſ⁹ audit ꝑlatoꝝ predicet: audiat ꝯfeſſiões aut faciat hmõi non ſupgredit diſciplinat⁹ vel ſubiectõis gradũ: q ꝯpetit religioſis. Uel põt dici: q nõ ẽ idẽ d monacis: ⁊ d iſtis religioſis. q: monaci nõ hñt ex iſtõne ſua ijs acti b⁹ curã dare: ẽt religioſi ꝙ ꝑdicatoꝝ: q i ſua iſtõne ſunt ijs actib⁹ mãcipati. ¶ Ad .ij. rñdet negãdo ꝯñtiã. Et rõ eſt. q: a ꝑlatis non ꝯceditur talib⁹ religioſis: vt qlibet idifferẽter poſſit predicare: vel ꝯfeſſiões audire: ſꝫ ſm moderatõem eoꝝ: q hmõi religionib⁹ ꝓficiũtur: vel ſm taxatione ipſoꝝ ꝑlatoꝝ. ¶ Ad tertiã rñdet negãdo ꝯñaꝫ. Et rõ eſt tũ q: formã .lxxij. diſcipuloꝝ nõ ſolũ tenent ꝑſbyti curati. ſꝫ qcũqꝫ alij minoris ordis: q epis in eoꝝ offõ ſubſuiũt. Tũ ſcdo: q: non legit q .lxxij. diſcipulis aliqs detminatas prochias aſſignaret: ſꝫ q mittebat eos añ faciẽ ſuã in oẽm ciuitatẽ: ⁊ locum quo erat ipſe ventur⁹. Tũ .iij. q: oportunũ fuit: vt ꝑter ordiarios ꝑlatos alij aſſumerent ad huiuſmodi officia. ꝓpter multitudinẽ fidelis ppli: ⁊ difficultatẽ iueniendi ſufficiẽtes ꝑſonas diſtribuẽdas ſingulis plebib⁹: ſicut et religiones ad militandũ necẽ fuit iſtitui ꝓpter defectũ ſecularium ꝑncipũ ad reſiſtẽdũ infidelib⁹ in aliquibus terris.

a B .ij. q. ſic ꝓcedit. ⁊ vr̃ q btũs Dñic⁹ nõ ꝯueniẽter iſtituit: vt i religiõe ſua lraꝝ ſtudio iſiſteretur. ¶ Prio ſic. dr enim. in pſ. Quõ nõ cognoui lras: itroibo i potẽtias dñi: Dicit glo. ibi. In virtutẽ xpianã. Sed ꝑfectio xpiane virtutis maxie vr̃ ad religioſos ptinere. Ergo eoꝝ nõ eſt: ſtudio lraꝝ iniſtere. ¶ Scdo ſic. Id qð ẽ diſſẽſionis ꝑncipiũ: non cõpetit religioſis: q in vnitate pacis ꝯgregant. Sꝫ ſtudiũ diſſenſionẽ iducit. Uñ Hiero. ſup epiſtolaꝫ ad Titũ dicit: Anteqꝫ dyaboli inſtictu ſtudia in religiõe fierẽt: ⁊ diceret i pplis: ego ſum Pauli ⁊c. Ergo vr̃: q nulla religio deberet iſtitui ad ſtudiũ ¶ Tertio ſic: pfeſſio xpiana differt a ꝓfeſſione gentiliũ. Sꝫ apud gẽtiles aliq xpiani ꝓfitebant ⁊ nũc aliq ſeculares dicũtur aliquaꝝ ſciaꝝ ꝓfeſſores. Nõ ergo religioſis ꝯuenit ſtudiũ lrarũ. ¶ In oppo. ẽ illud qð Hieronym⁹ i epiſtola ad Paulũ mõachũ ſcribit iuitans eũ ad adiſcẽdũ i ſtatu monaſtico dicẽs. Diſcam⁹ in terris: quoꝝ ſcia nobis ꝑſeueret i celis. Et ifra. Quicqd qſieris: tecũ ſcire conabor. ¶ R ñ o dicẽdũ: q ꝯueniẽter btũs Dñic⁹ iſtituit i religiõe ſua vt lraꝝ ſtudio iſiſterent. Iſta ꝯcluſio pꝫ ſatis ex ꝑcedenti qõne: q: illa ꝑncipalia: ad q ordinat religio ꝑdicatoꝝ: ſicut ꝑdicar̃: ⁊ alia hmõi nõ pñt ꝯueniẽter ſine ſtudio ꝑuio lrarũ fieri. Uñ notandũ q ſtudiũ lraꝝ ꝯpetit religiõi tripliciter. Prio qdẽ qꝫtum ad id qð eſt ꝓpriũ vite ꝯtẽplatiue: ad quã ſtudiuꝫ lraꝝ dupliciꝫ adiuuat. Uno mõ directe ad ꝯtẽplandũ diuina: illuminãdo .ſ. itellectũ. Uñ i laudẽ viri iuſti dr in pſal. In lege dñi meditatur die ac nocte. Alio mõ ſtudiũ iuuat ꝯtẽplatiuã vitã idirecte: remouẽdo ꝯtẽplatõis picula .ſ. errores q i ꝯtẽplatõe diuinorũ freqñter occurrũt ijs q ſcripturas ignorãt. ſicut i collatõib⁹ patꝝ legit: q Abbas Serapiõ ꝓpter ſimplicitatẽ icidit i errorẽ antropomorphitaꝝ .i. eoꝝ: q dicũt deũ hẽre humanã formã arbitrat. Uñ dic Greg. i vi. moraliũ: q nõnulli dũ plus exqrũt ꝯtẽplãdo: qꝫ capiũt vſqꝫ ad puerſa dogmata erũpũt. ⁊ dũ veritatẽ diſcipli hũilit negligũt magiſtri erroꝝ fiũt. Scdo neceſſariũ ẽ ſtudiũ lraꝝ religiõi iſtitute ad ꝑdicãdũ: ⁊ ad ꝯfeſſiões audiẽdũ: ⁊ alia hmõi exercẽdũ. Uñ apoſtol⁹ Thi. i. d epo: ad cui⁹ officiuꝫ hmõi act⁹ ptinẽt: amplectẽtẽ eũ: q ſm doctrinã ẽ: fidelẽ ſmonẽ: vt potẽs ſit exortari i doctria ſana: ⁊ eos q ꝯdicũt arguere. Nec obſtat: q apli abſqꝫ ſtudio lraꝝ ad ꝑdicandũ ſunt miſſi. q: vt dic Hiero. i epiſtola ad Paulinũ qcqd alijs exercitatio: ⁊ ꝗtidiana i lege meditatio tribuẽ ſolet. illis ſpũs ſcũs ſuggerebat. Tertio ſtudiũ lraꝝ r̄ligiõi ꝯgruit: qꝫtũ ad id qð ẽ oi religiõi cõe. valꝫ qdẽ ad vitãdã carnis laſciuiã. vñ Hier. ad ruſticũ mõachũ. ama ſcripturaꝝ ſtudia ⁊ carnis vitia nõ

amabis. Ualz et ad auferedū cupiditatē di uitiaꝝ: vt Sap. v. Diuitias nihil eē dixi: in cōpatiōe illi⁹. Ualz et ad obediē documentū. Unū Aug. in li. de opib⁹ mōachoꝝ. Que ē iſta pueritia: lectiōi noli obtēpare: diſ. viſ ei vacare. Unū manifeſtū ē: ꝙ ꝯueniēter btūs Dñic⁹ iſtituit: vt in religiōe ſua: literarum ſtudio iſiſteret. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad primā rūdeṫ negādo ꝯñīa. Et ad ꝓbatiōez rūdeṫ: ꝙ glo. illa exponit de lra veteris legis. De q̄ apoſtol⁹ dic. ij. Cor. iij. Lra occidit. Unū nō cognoſcē literaturā: ē nō approbare lralē circūciſionē: ⁊ ceteras carnales obſeruātias. ¶ Ad ſcdāz rūdeṫ negādo ꝯñiam. Et rō ē: q: aſſūptū nō ē ſp veꝝ. Studiuz. n. ad ſciaz ordiaṫ. Si āt ſciā ē ſine caritate inflat: ⁊ p ꝯñs diſcēſionē facit. q: iter ſupbos ſp ſūt iurgia. puer. xiij. ß cū ē cum caritate: edificat: ⁊ ꝯcordiā parit. Qd vo iducit de Hiero. rūdeṫ: ꝙ nō loqṫ de ſtudijs lraꝝ q: ꝯdiceret ſibi. ß loqṫ de ſtudijs diſſenſionū: q̄ p hereticos ⁊ ſciſmaticos itrauerūt in religiōe xpiana. ¶ Ad tertiā rūdeṫ negando ꝯñīaz. Et rō ē: q: pbi ꝓfitebanṫ ſtudia lraꝝ q̄ztū ad ſeculares doctrinas. Sz religioſis cōpetit ꝑncipaliter itēdere ſtudio lraꝝ ptinētiū ad doctrinā: q̄ ſm pietatē eſt: vt dicitṫ Thi. j. Alijs āt doctrinis itēdere: nō ptinet ad religioſos: quoꝝ tota vita diuinis obſequijs mancipaṫ: niſi q̄ztum ordinantur ad ſacram doctrinam.

¶ Jn feſto ſci Laurētij ē euāgelium. Niſi granū ⁊c. Jo. xii. Circa qd pñt diſput. ſe. q.

Verū Laurētius hñdo odio aiam ſuā in hoc mūdo: cuſtodiuit illā i vitā eternā. Et vṫ ꝙ nō. ¶ Prio ſic. Obſuāꝛ ila mādatoꝝ dei: ē via ad cōſecutionē vite eterne: iuxta illō Mat. xix. Si vis ad vitā igredi: ſua mādata ⁊c. Ergo trāſgreſſio mādatoꝝ dei: ē via pdēdi vitā eternā. Sz odire aiaz ſuā in hoc mūdo: ē ꝯ mādatū dei: quo ꝑcipiṫ: vt poſt deū ꝑmū diligam⁹ aiaz nrāz: vt dic Aug. j. de doctrina xpiana. Ergo Laurēti⁹ odio hñdo aiaz ſuā: magis ē dicēdus pdidiſſe eā: q̄z cuſtodiuiſſe in vitā eternā. ¶ Scdo ſic. Jlle dṙ odiṙ aiam ſuā: q diligit inigtatē. iuxta illō. Pſ. Qui diligit inigtatē: odit aiaz. Sz diligētes inigtatē: excludūṫ a rgno celoꝝ. Ergo null⁹ obediēdo aiaz ſuā: cuſtodit eā. ¶ Tertio. Dic Aplūs ad Ephe. v. Nemo carnē ſuā vnq̄z odio hūit. Pz: q: id qd ꝓprius ꝯſuam⁹: diligim⁹. Sz glibz nutrit ⁊ fouet carnez ſuā: pp ꝯſuatiōez. Ergo nō vṙ: ꝙ btūs Laurēn⁹ aiaz ſuā aut carnē ſuā: odiēdo nō meruerit vitā eternā. ¶ Jn opp. ē euāg. pño.

Rñdo dicēm: ꝙ ois hō aiaz ſuā amat. Sz qdā ſimpliciṫ: ⁊ qdā ſz qd. Amare. n. aliquē ē velle ei bonū. Jlle ergo aiam ſuā amat: q vult ei bonū. Qui ergo aie ſue id: qd ē ſimplr bonū. amat eā ſimplr. Qui vo vult aliqd pticulare bonū: amat eā: ſm qd. Bona āt aie ſimplr ſūt illa: qb⁹ aia fit btā. ſ. ſūmū bonū qd ē de⁹. Qui vult ergo aie ſue bonū diuinū: ⁊ ſpūale: ſimplr amat eā. Qui autez vult ei bona terrena. puta diuitias: honores ⁊ voluptates. amat eā ſm qd. po. Qui diligi inigtatē: odit aiaz ſuā. Pōt ergo hec lra q̄ dic q diligit aiaz ſuā ⁊c. duplr itelligi. Uno mō ſic. Amat. ſ. ſimplr ad bōa eterna: pdet eā. i. exponit eā morti: pp xpm. Sz hic ñ vṙ ver⁹ ſenſus. Et iō dicaṫ ſic. q amat aiaz ſuā. ſ. ſm qd. ſ. ad bona terrēa: ⁊ tpalia: pdet eā. ſ. ſimplr. Math. xvj. Quid ꝓdeſt hoi: ſi vniuerſū mūdū lucreṫ: aie āt ſue detrimētū patiaṫ. Et iſte itellect⁹ ꝯſonat lre ſeqnti: q̄ ait. Qui odit aiaz ſuā in hoc mūdo. i. q denegat bona pñtia aie ſue: ⁊ ſuſtinet pp deū: q̄ videntur mala in hoc mūdo: in vitā eternā cuſtodit eā. Mat. v. Bti q pſecutionē patiunṫ pp iuſticiā: qm̄ ⁊c. Attēde dicit. s. Tho. ſup Jo. ꝙ illō: qd de grano frumēti dictū ē: cōpetit huic ſnie. Nā ſic̄ xps miſſus ē in mūdū: q̄ſi qddā ſemē ad fructificādū: ita qcqd nobis tpalr daṫ a deo non ꝯferṫ nobis: vt fruct⁹. ß vt p illō ad fructū eṫne mūeratōis ꝑueniam⁹. Uita āt nrā ē qddā tpale donū a deo nobis collatū. Qui g° oia ꝓpt xpm exponit: multū fructū affert. Hoc ergo ē: q

odit aīaȝ ſuā.i.q vitā ſuā exponit:⁊ ſciat ꝓ
pter xp̄ain:in vitā eternā cuſtodit eā.p̄o.Eū
tes ibāt ⁊ flebāt mittētes ſēia ſua:veniētes
āt veniēt cū exultatiōe:portātes maīpulos
ſuos.Et ſimiliter:q diuitias ſuas:⁊ alia : q̄ hō
exponit ꝑpē xp̄ȝ:⁊ colocat aliȷs:in vitā eter⸗
nā cuſtodit.ij.Cor.ix.Qui ſeiat in bñdictō
nib⁹:de bñdictiōib⁹ metet.Et ita:ꝙ beat⁹
Laurēti⁹ aīam ſuā odio in hoc mūdo hūit
eā ꝓ xp̄o atrociſſimis tormētis vſqȝ ad mor
tē exponēdo:i vitā eternā eā cū multa glīa
cuſtodiuit:fruēdo ipſa diuinitate. Qui ēt ec
clie theſauros cuſtodie ſue a btō Sixto cre
ditos ſapiēt paupib⁹ diſtribuit:iuſtitia ei⁹
manet in ſeculū ſcli. ¶ Ad rōnes in oppo.
¶ Ad primaȝ rñdet negādo ꝯñaȝ.Et rō ē
ꝙ amare aīam ſuā:ſiue ſeipm̄:quo ad bōa
tp̄alia:⁊ terrēa:neglectis bonis ſpūalibus:nō
cadit ſub p̄cepto:¶ Ad ſcd̄am rñdet negā
do ꝯñaȝ.Et rō ē:ꝙ nō loquimur de illo odio
ſȝ de ꝯrio.Qui.n.diligit iniqtatē:odit aīam
ſuā ad bona ſpūalia ⁊ diuia:ꝙ p̄uat eā eter
na btitudine:q̄ p̄pat diligentib⁹ deū. Qui
vo vitā:quā in hoc mūdo refrenādo:eam
ſub iugo rōis ſubmittit:eā laborib⁹:ieiunijs
vigilijs. exponit pro xp̄o:talis dr̄ diligē eā
quo ad diuia:⁊ ſpūalia:⁊ odio hr̄e:quo ad
bona trena:⁊ tp̄ales delectatiōes q̄s ei de
negat:⁊ iterdicit.¶ Ad tertiā rñdet : ꝙ ca
ro duplr̄ pōt ꝯſiderari.ſ.in ſe.⁊ ſic non hēt
odio:ſȝ nālr̄ qlibet appetit eā eē:⁊ fouet vt
argutū ē.Alio mō poteſt ꝯſiderari i tnqȝtuȝ
. eſt alicuius impeditiua: qd̄ volumus:⁊ ſic
·odio habetur qd̄ amatur per accidens.

o Ecūdo:vtrū martiriū btī Lau⸗
rētij fuerit act⁹ marie ꝟtutis forti
tudis.Et vr̄:ꝙ nō:ſȝ magis vr̄ ꝙ
fuerit act⁹ fidei.Dicit.n.Ma⸗
ximus in quodā ſmōe.Mr̄ martirij: fides
catholica ē:in q̄ illuſtres athlete:ſuo ſāguine
ſubſcripſerūt.Et de btō Laurētio dic̄ Am
bro.Dū fide ſua pſecutoris flāmas vincit :
oñdit nobis p ignē fidei:gehēne icēdia ſu⸗
pare.Ergo vr̄:ꝙ martirium poti⁹ dn̄m ſit
act⁹ fidei:q̄ȝ fortitudis.¶ Scd̄o ſic. Mar
tiriū vr̄:ꝙ potiſſime ſit actus illi⁹ ꝟtutis: q̄
facit ipm̄ martiriū meritoriū.Sȝ iſta ē cari
tas:ſm̄ illd̄.j.Cor.xiij.Si tradidero corpus
meū:ita vt ardeā:caritatē aūt nō hūero:nihil
mihi ꝓdeſt.Ergo martiriū Laurētij magis
dn̄m ē actus caritatis:q̄ copioſa fuit in eo:ſȝ
illud Amb.Illuīauit mūdū plane Laurēti
us ea luce:qua ipſe ſuccēſus ē:⁊ flāmas q̄s
ipſe ptulit:oīa xp̄ianorum corda caleſecit . ·
¶ Tertio.Aug.dicit in quodā ſmone. Fa
cile ē martirē celebrādo venerari:magnuȝ
fidē ei⁹ ⁊ paciētiā imitari.Sed in vno actu
p̄cipue laudabilis reddit̄ virtus:cui⁹ ē act⁹.
Ergo martiriū magis dȝ dici act⁹ patie : q̄ȝ
fortitudis.¶ In opp.ē ꝙ Cip.dic̄ i epla
ad martires.O btī martires:qb⁹ vos lau⸗
dib⁹ p̄dicē?o milites fortiſſimi:robur corpo
ris nr̄i quo p̄conio vocis explicē?Sȝ qlibȝ
laudat̄ ꝺ ꝟtute:cui⁹ actū exercet.Ergo mar
tiriū ē act⁹ fortitudis.Et de btō Laurentio
loqns Aug.dic̄ ad Erudiēdū. Nulloꝝ va
lidior ē fortia:q̄ȝ martirꝝ.Eloqntia pl⁹ ē opē
docē:q̄ȝ voce.Et.j.In quo excellentiſſimo
gn̄e doctrine btūs Laurēti⁹ martir:q̄ȝ glio
ſa polleat dignitate.ei pſecutores ipſius ſen
tire potuerūt:q̄ȝ illi⁹ mirabilis aī fortitudo
nō ſolū nō crederet:ſȝ alios exēplo ſue tolle
rātie roborare ē dicēdus.¶ R ñs dn̄m:ꝙ
martiriū Laurētij:⁊ alioꝝ martirꝝ:ē actus
ꝟtutis fortitudis.Pȝ ꝯclō. Primo ex illo
qd̄ cātat ecclia de eis.Fortes fcī ſūt in bello
Rōe oñdit̄ ſic.Ad fortitudinē ptinet:vt cō
firmet hoīeȝ in bono ꝟtutis:ꝯ̄ picula:⁊ ma
xīe picula mortis:⁊ maxie ei⁹: q ē in bello.
Manifeſtū ē aūt:ꝙ in martirio hō firmit̄
ꝯfirmat̄ in bono ꝟtutis:rū fidē ⁊ iuſtitiam
nō deſerit:ꝓpter iminētia picula mortis . Et
ita pȝ ꝯclō.¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad p̄
maȝ rñdet ꝙ in actu fortitudis duo ſūt cōſi
derāda.quoꝝ vnū ē bonū in quo fortes fir
mant̄:⁊ hoc ē fortitudis finis.Aliud eſt ipſa
firmitas:qua qs nō cedit ꝯ̄rijs ꝓhibētibus
ab illo bono.⁊ in hoc ꝯſiſtit eē fortitudinis.
Sic aūt fortitudo ciuilis firmat aīam hoīs
in iuſtitia hūana:ꝓpter ei⁹ ꝯſuationē mor

tis pīcula ſuſtientia ēt fortitudo gratuitā fir=
mat aīuz hoīs in bono iuſtitie dei: qḋ ē p̄ fi
dē ieſu xpī: vt dī ad Ro. iij. Et ſic martiri
uz ꝯpat ad fidē: ſiē ad finē: in quo aliqs fir
maṫ ad fortitudinē: ſiē ad habitū elicientē.
¶ Ad ſcḋa; rūdeṫ: ꝙ martiriū bn̄ ē act⁹ ca
ritatis: vt īperātis: ſꝫ ē fortitudis: vt elicientiſ
Vtrāqꝫ.n. virtutē martiriū manifeſtat. Qḋ
aūt ſit meritoriū: hoc hꝫ ex caritate. ſiē ⁊ qlꝫ
virtutis actus. Et iḋ ſine caritate nihil valet.
¶ Ad tertiū rūdeṫ negādo ꝯñam. lꝫ.n. pa=
tientia cōmendeṫ in martiribus: tñ ipꝫ mar
tiriū p̄ncipalis actus eſt ipſius fortitudinis.
¶ In feſto aſſūptiōis btē Marie ē euan=
geliū. n. Intrauit ieſus ⁊c̄. Luc. x. Circa qḋ
poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.
¶ Primo: vtꝝ vita actiua ſit potior ⁊ no=
bilior: qꝫ contemplatiua.
¶ Secundo: vtrum btā Maria optimā
partem elegit.
¶ Tertio: vtrum beata Maria in corpe ⁊
aīa aſſūpta eſt in celum.

a D primā.q. ſic ꝑcediṫ. Et vī ꝙ
vita actiua potior ſit ſiue nobili
or: quā ꝯtēplatiua. ¶ Prio ſic.
Vita actiua ptinet ad maiores
ſcꝫ platos: q ſūt in honore: ⁊ ptāte ꝯſtituti.
Ergo potior: qꝫ ꝯtēplatiua. Cōſequētia patꝫ
ex illo Ariſt. iij. Topi: Qḋ ē melioꝝ: vī eē
meli⁹. ¶ Scḋo ſic. In oīb⁹ actibus ⁊ potē
tijs īperāts ē nobili⁹ hīs qb⁹ īperat. ſiē mili
taris t.iqꝫ potior p̄ipit frenifactici. Sꝫ vi
ta actiua ponit de hīs q̄ ad ꝯtēplatiuā ptī=
nēt ſm̄ phm̄. i. Ethi. Ergo actiua vita no=
bilior ē: qꝫ ꝯtēplatiua ¶ Tertio ſic. Nulluſ
dꝫ abſtrahi a nobiliori: vt āplecteṫ min⁹ no
bile. Sꝫ a ſtatu vite ꝯtēplatiue receditṫ ſepe
ad ſtatū vite actiue. Ergo ⁊c̄. ¶ In opp. ē
euāg. pñs. vbi dī: ꝙ optimā ptē; elegit ſibi
Maria. ¶ Rn̄o dn̄: ꝙ vita ꝯtēplatiua
ſimplr̄ melior ē: potior ⁊ nobilior: qꝫ actiua.
Quā ꝯclōnē pbat phūs. x. Ethi. viij. rōni
bus: q̄s deducit. ſ. Tho. in ſa ſe. Alber. vō
magn⁹ ſup Lucā ꝯplectēs oīa: dic ſic. Vita
ꝯtēplatiua p̄ferṫ actiue: vnitate: puritate:
eternitate: firmitate: ꝺlectatiōe. Vnitate ꝙ
circa vnū. Puritate: q: nō ſordidaṫ puluē
venlatiū. Eternitate: q: hic ⁊ in p̄ria p̄mañet
ieternū. Firmitate. q: eſt in luce. q: nō fallit
fallacia errorꝝ. Delectatiōe. q: ꝯſolatōi ſpō
ſci iūgiṫ: oblectat aīuz. ¶ Ad rōes in opp.
¶ Ad pmā rūdeṫ: ꝙ ad platos nō ſolū ptī
net vita actiua: ſꝫ ēt ꝯtēplatiua: debēt eē ex
cellētes. Vñ Greg. dic̄ in paſtorali. Sit re=
ctor: actiōe p̄cipuus: ⁊ p̄ cūctis ꝯtēplatione
ſuſpēſus. ¶ Ad. ij. rūdeṫ negādo minorē.
q: vita actiua nō directe p̄cipit vite ꝯtēpla
tiue. ſed diſponēdo ad vitā ꝯtēplatiuā p̄ci=
pit q̄dā opa vite actiue: in quo magis ſuire
vī ꝯtēplatiue. ¶ Ad. iij. rūdeṫ negādo ꝯñaꝫ
Et ad pbatiōē; rūdeṫ: ꝙ vita ꝯtēplatiua
i interminiṫ aliqñ: pꝑter actiuā: nō ſp: ſꝫ ad
tpꝰ: rōne vtilitatis: nō rōne dignitatis.

a D ſcḋā. q. ſic ꝑcediṫ. Et vī ꝙ
btā Maria optimā ptē elege=
rit eligēdo ꝯtēplatiuā. Et vī ꝙ
nō. Illḋ vī magis eligendū: qḋ
ē maioris meriti. q: tale deducit ad maiorē
gliam. Sed vita actiua videṫ maioris meri
ti: qꝫ ꝯtemplatiua. Ergo ipſa erat poti⁹ eli=
gēda. Cōſeqñtia pꝫ. Ergo ſic meritū dī re
ſpectu mercedis. Merces eni debeṫ labo=
ri. Sed vite actiue attribuiṫ labor. ꝯtēplati
ue vō quies. Ergo actiua eſt maioris meriti:
qꝫ ꝯtemplatiua. ¶ In oppo. ē euāge. pñs.
Scḋo ex eodē argumēto arguit ſic. Cōtē
platiua ē maioris meriti: qꝫ actiua. Ergo p̄=
eligenda venit. Conſequentia eſt bona. An
tecedens patet. Dicit enim Grego. vj. mo=
ralium. Magna ſunt actiue vite merita: ſꝫ
contemplatiue potiora. Ratione ſic. Ra=
tio meriti eſt charitas. Charitas autem cō
ſiſtit in dilectione dei ⁊ proximi. Sed dili=
gere deum ſm̄ ſe: eſt magis meritorium: qꝫ
diligere proximum. Ergo illud quod dire=
ctius pertinet ad dilectionem dei: magis eſt
meritorium ex ſuo genere: qꝫ id qḋ directe
pertinet ad dilectionem proximi. Sed vita
contemplatiua directe ⁊ immediate perti=
net ad dilectionem dei. Actiua direct⁹ ad

dilectionē ꝓximi. Ergo ex ſuo genere: ɔ̄tē-
platiua ē maioris meriti: q̄ʒ actiua. ¶ Re-
ſpōdeo dōm iuxta Albertū ſup Lucā: q̄ð
hoc v̄bū Maria ꝛc̄. puenit btē v̄gini plus
oib⁹ ſcīs. In bono.n. corpis ꝛ in bono aie:
ꝛ in bono meriti: ꝛ in bono glīe: optimā p
tē elegit. In bono corpis: v̄ginitatē elegit pu
dorē. Et cū hoc: elegit mrīs fecūditatem. Et
iō nec p̄mā ſimilē viſa ē nec hr̄e ſequentē.
Vñ Exo. iij. p rubum ardētē ſignificaᷓ. In
bono āt aīe elegit optimā ptē. Hʒ.n. ſplēdo
rē diuine lucis i itellectu: ꝛ nō deeſt ſibi vir
tutis fruct⁹ in ope. Vñ Iſa. xj. p v̄gā recti
tudis v̄tutē: vbi requeuit ſpūs alm⁹ ſignifica
tur. In bono meriti: hoc ē in ope ſuo hūit
oēʒ actiue vite ꝓpetatē: ꝛ oēʒ ɔ̄tēplatiue pu
ritatē: ꝛ nihil hʒ de defectu vtriuſqʒ. Vñ
ſignificaᷓ: Nūe. xvij. p virgā Aarō: q̄ viru
it: frōduit: floruit: ꝛ amigdalū cibuʒ fructifi
cauit. Viruit v̄tute: frōduit bñdictione. flo
ruit grauiditatē cordis: quo nos ɔcepit: ꝛ
corpis: quo filiū v̄bū icarnatū ſuſcepit. fru
ctificauit in ptu: cibū ſalutarē pducēs. In
bono āt glīe optimā ptē elegit. Pars eniʒ
bona ſtola corpis: ps melior ſtola aīe: optia
ɔſortiū ipi: ꝛ regis mr̄: ipatoria maieſtate.
dicēte ſcriptura. Et Regū. ij. q̄ poſitus ē
thronus mr̄is regis: iuxta thronū regis. Pe
te ergo mr̄ q̄d vis. Nec.n. ē fas: aliqd tibi
denegare. Hec optia ps ordinata ē: vt ca
ſtroꝝ acies: q̄ñ oiuʒ celeſtiū agminū ſplen
dorēʒ expſſit. Apoc. xij. Corona. xij. ſtellaꝝ
in capite eius. hoc ē. ix. ordinū angeloꝝ: ꝛ
triū ſtatuū ſctoꝝ: ɔiugū: virginū: viduaꝝ.
Vel triū aureolas portātium doctoꝝ. q̄d
apoſtolos docuit. Virginū q̄ flos v̄ginū
fuit: mater: cū ei⁹ aiam gladi⁹ filij ſui tranſi
uit. Vndeciʒ ēt ordinū gliam hūit. Ipſa.n.
cuſtodiā hūit angeloꝝ. ſecreta ɔſilia archā
geloꝝ. iuxta decreta pncipū. Seueritatē ɔ
malitiā exhibuit ptāū: ɔterēdo caput dra-
conis: inūerabilē virtutē in miraculis oſtē-
dit. Virtutē altitudinē nō declinabilē oñdit.
dñationū qetē: in receptiōe ſeſſiōis prebuit
thronoꝝ. altitudinē ſcīe ꝛ ɔtēplatiōis che-
rubin trāſcēdit: ꝛ affectiōe caritatis ſcēdit
ſeraphin ſupauit. Vñ io. xij. ſtellis coronata ē
coraᷓ. Hec Albert⁹. ¶ Ad rōnes in opp.
rñdeᷓ negādo ɔ̄ñaʒ. Et rō ē: q̄ lʒ labor exte
rior opeꝝ ad augmētū p̄miū accidētalis. aug-
mētū tñ p̄mij eētialis ɔſiſtit pncipaliter in
caritate: ꝛ maxime dilectionis diuine: ſicut
dictum eſt.

Ad tertiā. q. ſic ꝓcediᷓ. Et v̄r
q̄ btā Maria nō ſit aſſūpta
ꝛc̄. ¶ Primo ſic. Reſurre
ctiōis ipe oium differᷓ vſqʒ
ad finē mūdi: vt ſit ſimul oi-
um reſurrectio diuīa ordiatiōe. Ergo corp⁹
btē Marie nōdū reſurrexit: ꝛ p ɔ̄ñs nō ē
aſſūptū cū corpe in celū. Cōſequētia vr̄ va.
Añs pʒ p Job. xiiij. Nō cū dormierit: nō re
ſurget: donec atteraᷓ celū: nec euigilabit: vt
ɔſurgat de ſōno ſuo. Et loqᷓ de ſōno mortꝭ
Ergo vſqʒ ad finē mūdi: q̄ñ celū attereᷓ: re
ſurrectio hoiuʒ differᷓ. ¶ In opp. ē fides
q. vſus eccle. Dic̄.n. ſcūs Tho. in. iiij. di. q̄
pie crediᷓ de btā v̄gine ꝛ Io. euāg. q̄ reſur
rectio coꝝ nō ē dilata vſqʒ ad finē mūdi.
¶ Rñō. dōm: q̄ btā v̄go in aia ꝛ corpe aſ
ſūpta ē in celū. Iſta ɔ̄lio pʒ. Nā p vniuer-
ſā eccliā fide pia ſuſcepta ē: quā qdā ſctoꝝ
nō ſolū aſſerūt: ſʒ ēt aptis rōib⁹ pbare vidē
tur. Vñ ſcūs Hiero. In his q̄ cū xp̄o ſurrexe
rūt: ppetuā reſurrectiōeʒ iā eē cōpletā non
nlli credūt: cuſtodē v̄gīs in glificata carne
gaudere cū xp̄o: nec nō de btā Maria fa-
ctā ābigun⁹. Itē Aug. tñ affirmat ꝛ tribus
rōib⁹ pbat. Pria qdē ſumiᷓ ex carnis xp̄i
ꝛ v̄gis vnitate. Arguiᷓ ſic. Putredo ꝛ ver
mis hūane ē opprobriū ɔditiōis: a quo op
probrio cū ieſus alien⁹ ſit: marie nā excipiᷓ
q̄ʒ ieſus de ea aſſūpſiſſe pbaᷓ. Scd̄o ſumi
tur ex corpis dignitate ſic thronū dei: thala
mū dñi: celi tabernaculū: dignum ē ibi eē:
vbi ipſe ē: tā pcioſuʒ theſauꝝ digni⁹ ē celo
ſuare: q̄ʒ terra. Tertia rō ſumiᷓ ex virgina
lis puritatis integritate. Ait.n. ſic. Letare
Maria letitia ineffabili: corpe ꝛ aia in xp̄o
filio p̄po. Per ꝓpriū filiū nec ſeq dʒ corru

ptiõis erũna: quã nulla ſecuta ẽ filiũ pariẽ-
do integritatẽ corruptio: vt ſit ſemp̄ incor-
rupta: quã tãta pfudit gratia: ſit integra viuẽs
q̃ oium integrã pfectãq; genuit vitã: ſit cũ il-
lo: quẽ ſuo genuit vtero. ſit apud illũ illa: q̃
genuit: fouit: z aluit illũ Maria dĩ genitrix
miniſtrix: z ſuitrix. Hec q̃ q̄ ſentire aliť nõ
audeo: aliud dicere nõ pſumo. Bernardus
etiã rõcinať ad idẽ. Sic ſctõꝝ. corpa ſubli-
miũ. puta petri z Pauli tã glorioſa venera
bilia reddidit: z honore tã mirifico ſublima
uit: vt ipſis deputeť loc᷒: coꝝ veneratiõi cõ
gruus. Si igiť mõ corp᷒ ſup terrã eẽ dicať:
cũ nec deuota frequẽtať viſitatiõe fideliũ:
nec eidẽ locus deputeť honoris: nimiꝝ vi-
dereť xp̄s honorẽ materni corporis ꝯtẽpſiſ-
ſe: cũ tñ ſup terrã alia ſctõꝝ corpora ſic ho-
norauit. ¶ Ad argumẽtũ in oppo. dõm eſt:
q̄ rõ pcedit vbi nõ obuiat puilegiũ: aliciu
datũ: ſic fuit btẽ ỽgini z beato Jo. euange.

¶ In feſto beati Bernardi eſt euãgeliũ.
Nemo accendit Luc. xi. põt diſputari ſic. q.

Verũ poſſit i dilectiõe dei ha-
beri reſpect᷒ ad aliquã mer-
cedẽ. ¶ Et vĩ: q̄ non ex pñti
euãgelio: q̄ iã oculus nõ eẽt
ſimplex: niſi ad aliud hẽretur
reſpect᷒: q̃ȝ ad deũ. ¶ Secundo ſic. Joã. x.
Mercẽnari᷒ vituperať. Sȝ mercẽnari᷒ ẽ:
q̄ mercedẽ q̄rit. ergo dilectio dei ex carita-
te nõ admittiť reſpectu mercedis. ¶ Ter-
tio ſic. Merces ẽ finis eoꝝ: q̃ pp̄ mercedẽ
fiũt. Sȝ finis diligiť magis: q̃ȝ ea q̃ ſunt ad
finẽ. Si ergo d̃s ppter aliquã mercedẽ di
ligereť: aliqd aliud magis diligereť deo: qd
eſt ꝯtra rõnẽ caritatis. ¶ In opp. ẽ qd dr̄
glo. Ma. i. q̄ ſpes generat caritatẽ. Sȝ ſpeſ
expectatio mercedis. Ergo caritas põt eſſe
cũ intuitu mercedis. Preterea ad Hebr. xi.
dr̄ de ſctis patribus. Aſpiciebãt in remu-
neratorẽ: Sȝ ꝯſtat q̄ ipſi diligebant deũ ex
caritate. Ergo dilectio dei ex caritate cõpa
riť intuitũ mercedis. ¶ Rñdeo dõm iuxta
ſctm̃ Tho. in. iij. q̄ merces dr̄ p̄miũ qd q̄s
ex labore: vel ope aliquo meretur. Premiũ
aũt eſt qd alicui in bonũ ei᷒ reddiť. Unde
merces inq̃ntũ hmõi: iportat aliqd referibi
le p amorẽ ad id: cui merces reddiť. Mer
cedẽ aũt aliqs ppter ſeipſuȝ amat. nõ tñ eſt
de rõe mercedis: q̄ ſit intẽtiõis finis: q̄ ple
rũq; aliqs mercedẽ ex ope nõ q̄rit: cui mer
ces dať. ea autẽ q̃ ppter ſe aliqs diligit: vel
ſunt pfectiõis eius formaliť: ſicut ſanitas: vir
tus operatio dilectiõis: z hmõi. vel ſunt ef-
fectiua: vel ꝯſecutiua: vel ꝯſeruatiua. Hoꝝ
aũt cõtrarioꝝ phibitiua. Uñ ſi aliqs amat
aliqd: extra ſe ipſuȝ: illud põt dici merces: in-
quãtũ ex eo aliqd in ipſo relinqtur: vel ſer
uať. De rõne aũt amicitie ẽ: q̄ amicus ſui
gratia diligať. Uñ amic᷒ nõ hȝ in amicitia
rõnẽ mercedis: ꝓprie loquendo: q̃ȝuis ea q̃
ex amico nobis fiũt: rõnẽ mercedis hẽe pñt
ſicut delectatiões: z vtilitates: q̃s ex ipſo ami
cus cõſeqtur: rõne quoꝝ ipſe amic᷒ põt di-
ci merces q̄ſi cauſaliť: ſicut dr̄ merces nr̃a:
rõne eoꝝ: q̃ ex ipſo in nobis ſunt. Pȝ ergo
q̄ ponere mercedẽ aliquẽ. finẽ amoris: ex
pte amatis: ẽ ꝯtra rõnẽ amicitie. Uñ caritas:
p hũc modũ oculũ ad mercedẽ hẽre ñ põt.
Hoc. n. eẽt deũ nõ ponere vltimuȝ finẽ: ſed
bona: q̃ ex ipſo cõſeqtur: q̄ ponere merce-
dẽ eẽ finẽ amoris: ex pte amãtis: nõ tñ vlti
mũ vt ſi ipſe amor ẽ q̃dã opatio amãtis: nõ
eſt ꝯtra rõeȝ amicitie: q̄ ipſa amoris opatio
cũ ſit qdã accidẽs: nõ dr̄ amari niſi ppter
ſuũ ſubiectũ. Itẽ ea: q̃ aliqs ppter ſe diligit
põt eẽ ordo ſalua amicitia. Uñ z ipſaȝ opa-
tionẽ amoris poſſuȝ amare: nõ obſtãte ami
citia ppter aliqd aliud: erit tñ ꝯtra rõnẽ vir
tutis: ſi virtutis operatio ppter aliqd aliud
virtute inferius: cuius ſunt tpãlia bona: dili
gať. Patet ergo: q̄ hñs caritatẽ: nõ põt ha
bere oculũ ad mercedem: vt ponat aliquid:
qdcunq; finẽ amari. ſ. dei. Hoc enĩ eẽt ꝯtra
rõnem caritatis: vt eſt amicitia quedaȝ. nec
iterũ vt ponat aliquod tẽporale bonũ fineȝ
ipſius amoris: qa hoc eſſet cõtra rõnẽ cari-
tatis: vt eſt virtus. põt tamẽ habere oculuȝ
ad mercedẽ: vt ponat beatitudinẽ creatam:
finẽ amoris: nõ autẽ finem amari. Hoc enĩ

nec eſt ꝯtra rõem amicitie. nec ꝯtra rõnem virtutis: cũ btitudo virtutũ ſit finis. ¶ Ad rõnes in oppo. ¶ Ad primã rñdet negando ꝯñam. Et ad ꝓbationẽ rñdet: ꝙ oculus nõ eẽt ſimplex: ſi reſpect⁹ haberet ad ꝓximũ tanq̃ʒ finẽ ipſius amati. ſ. dei: ſed vt dictũ ẽ nõ habet reſpect⁹ ad ꝓximũ: qḋ ſit finis amati: ſʒ qḋ finis ſuitũ: vel amoris. ¶ Ad ſcḋaʒ rñdet negando ꝯñaʒ. Et rõ eſt: ꝙ mercenarius dr̃ ibi: q opus ſpũale ꝓpter mercedeʒ tpalẽ exercet. Et talis vituperat. ¶ Ad tertiam patet reſponſio per ea: que dicta ſunt ad primam.

¶ In feſto ſancti Auguſtini eſt euãgelium. Vos eſtis ſal terre ⁊c̃. Math. v. Circa qḋ poſſunt diſputari ſequentes q.

¶ Primo: vtrum ſtatus prelatoꝝ q faciũt ⁊ docẽt: ſit mai⁹ q̃ʒ ſit in eccleſia dei.

¶ Secũdo: vtꝝ prelatus: qui nõ facit quod docet: ſit in ſtatu perfectionis.

AD primã ſic ꝓcedit. Et dr̃ ꝙ ſtatus ꝓlatoꝝ etiã q faciunt ⁊ docẽt: nõ ſit maior: q̃ʒ ſit in eccleſia dei. ¶ Primo ſic. Dr̃ Mat. xix. Si vis ꝑfectus eẽ vade ⁊ vẽde oĩa: q̃ habes: ⁊ da pauperib⁹. Hoc faciũt religioſi: nõ ad hoc tenent epi. Dr̃ eni. xij. q. i. epi. De rebus ꝓprijs: vel acq̃ſitis: vel qcq̃d de ꝓprio habẽt heredibus ſuis relinquãt. Ergo vr̃: ꝙ religioſoꝝ ſtat⁹ ſit maior. ¶ Scḋo. Perfectio ꝑncipalibus ꝯſiſtit in dilectiõe dei: q̃ʒ in dilectiõe ꝓximi. Sʒ ſtatus religioſoꝝ directe ordinat ad dilectionẽ dei: ⁊ ex dei ſeruitio: ⁊ famulatu nominat: vt Dyo. vi. ecc. Ierar. Status autẽ epoꝝ videt ordinari ad dilectiõem ꝓximi: cuius cure ſupintendũt. Ergo idẽ qḋ prius. ¶ Tertio. Status religioſoꝝ ordinat ad vitã cõtẽplatiuã: q̃ potior eſt: q̃ʒ actiua: ad quã ordinat ſtatus epoꝝ. Ergo idẽ quod prius. ¶ In oppo eſt euãgeliũ. Qui fecerit ⁊ docuerit: hic magn⁹ vocabit ⁊c̃. Scḋo ſic. nullo lʒ maiori ſtatu ad minorẽ trãſire. Hoc. n. eſſet retro reſpicere. Sʒ põt aliqs de ſtatu religiõis i ſtatu ep̃alẽ trãſire. Dr̃ eni. xviij. q. i. ꝙ ſacra. ordinatio: de monacho: ep̃m facit. Ergo ſtatus ꝓlatoꝝ maior ⁊ perfectior ẽ: q̃ʒ religioſoꝝ: ⁊ p ꝯñs oĩuʒ alioꝝ. ¶ Rñdeo dicẽdũ: ꝙ ſtatus prelatoꝝ ſit maior: q̃ʒ aliqs alius in eccleſia. Probatur iſta ꝯcluſio. Primo ex illo euãgelij ꝑntis. in quo xp̃s ꝑlatos alloquẽs dicit. Vos eſtis ſal terre vos eſtis lux mũdi. Pʒ etiã ex illo. Augu. lxviij. di. c. quoꝝ: vbi vocat eos pres: ⁊ ꝑncipes eccleſie. Rõne ſit reſpectu religioſoꝝ ſiẽ Auguſt. xij. ſup Geñ. ad lrãm: Semꝑ agẽs preſtãtius eſt patiẽte. In genere autem ꝑfectionis: epi ſm Dio. v. c. ecc. Iere. ſe hñt vt ꝑfectiores: religioſi aũt vt ꝑfecti: quoꝝ vnũ ptinet ad actionẽ: alterum ad paſſionẽ. Ergo ſtatus epoꝝ: maior ⁊ potior eſt: ſtatu religioſoꝝ. ¶ Ad rões i opp. ¶ Ad primã rñdet negãdo ꝯñam. Pro quo notãdũ iuxta ſcñ. Tho. ꝙ abrenũciatio ꝓpriaꝝ facultatũ duplex ꝯſiderari põt. Vno mõ ſm ꝙ eſt i actu ⁊ ſic in ea nõ ꝯſiſtit eſſentialit ꝑfectio: ſʒ eſt qḋdaʒ ꝑfectiõis inſtrm. Et iõ nihil ꝓhibet ſtatũ ꝑfectiõis eſſe ſine abrenũciatiõe ꝓpriorũ. Alio mõ põt cõſiderari ſm ꝑparationẽ ai. vt. ſ. hõ ſit paratus: ſi opus fuerit: oĩa dimittere: vel diſtribuere. Et hoc pertinet directe ad ꝑfectionẽ. Vñ Augu. dicit in li. de cõſenſu euãgeliſt. Oñdet dñs filios ſapie intelligere nõ in abſtinẽdo: nec in mãducãdo eſſe iuſtitiã: ſʒ in eq̃nimitate tollerãdi inopiam. Vñ ⁊ Apoſtol⁹ dicit Scio abũdare: ⁊ penuriã pati. Ad hoc aũt maxime tenent epi: ⁊ oĩa ſua ꝓ honore dei: ⁊ ſalute ſui gregis largiẽdo: vel rapinã bonoꝝ ſuorum cũ gaudio ſuſtinendo. ¶ Ad ſcḋaʒ rñdet negãdo minorẽ: ſi intelligat mñ: q̃m ꝓlati vtriq̃ʒ dilectioni. ſ. dei ⁊ ꝓximi intẽdũt: imo ꝙ intẽdãt dilectiõe ꝓximoꝝ: ꝓuenit ex abũdantia dilectiõis dine. Hoc aũt ẽ maioris dilectionis ſignũ: vt ꝓpter amicũ etiã alij ſeruiat: q̃ʒ etiã ſi ſoli amico vellet ſeruire. ¶ Ad tertiã rñdetur: ꝙ ꝓlat⁹ nõ ſolũ ordinat ad vitaʒ actiuam ſʒ etiam ad contẽplatiuam: de q̃ debʒ haurire qḋ in actiua iſtuat. Unde Greg. dicit in paſtorali. Sit preſul in actiõe precipuus

pius: pre cūctis ꝯtemplatione ſuſpēſus ⁊c.
¶ Scḋa q. ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ ꝑlatus docēs ⁊ nō faciēs: nō ſit in ſtatu ꝑfectiōis. ¶ Primo ſic. Qui nō eſt in grā: nō ē i ſtatu gratie. Ergo pari rōne: q nō eſt ꝑfect⁹ cuiuſmodi eſt ꝑlatus: q docet bona: ⁊ nō facit. Ergo talis nō eſt i ſtatu ꝑfectiōis. ¶ Scḋo ſic. Qui ē in ſtatu ſuitutis pcti: nō videt eē in ſtatu ꝑfectiōis. Sꝫ mali ꝑlatis ſunt i ſtatu ſuitutis pcti. Jo. viij. Qui facit pctm̄: ſuus eſt pcti: ergo repugnat: ꝙ ſint in ſtatu ꝑfectiōis. ¶ In opp. ē ꝙ multi ꝑlati ſunt q grā ⁊ caritate carēt: in qbus ꝯſiſtit ꝑfectio: ⁊ tm̄ in ſtatu ꝑlatiōis: q̇ ſtatū dicit ꝑfectiōis: ergo ⁊c. ¶ Rñſio dicēm: ſub vna ꝯcluſione tali. ꝙ nec ois ꝑfect⁹ eſt i ſtatu ꝑfectiōis. nec ois q ſtat in ſtatu ꝑfectionis: ē ꝑfect⁹. Iſta ꝯcluſio ſic oñdit̄ ſcḋa iuxta ſcm̄ Tho. Stat⁹ ꝓpe ptinet ad cōditionē libtatꝭ: ⁊ ſuitutꝭ ſpūalis. Libertas aūt aut ſuitus: pōt in hoīe attēdi dupliciter. Uno mō ſcḋm qḋ interi⁹ agit̄. Alio mō ſcḋm id: qḋ exteri⁹ agit̄. Et q: vt dr̄. i. Regū. xvi. Hoīes vidēt ea: q̇ patēt: ſꝫ dn̄s intuetur cor. Inde ē: ꝙ ſcḋm interiorē hoīs diſpoſitiōez accipit̄ ꝯditio ſpūalis ſtat⁹ i hoīe: ꝑ cōparatiōnē ad iudiciū diuinū. Scḋm aūt ea q̇ exteri⁹ agunt̄ accipit̄ ſpūalis ſtat⁹ in hoīe: ꝑ cōparatiōez ad eccleſiā. Et ſic nō de ſtatib⁹ loqmur ꝓut. ſ. ex diuerſitate ſtatuū: q̇dā eccleſie pulchritudo ꝯſurgit: Eſt aūt ꝯſiderādū: ꝙ q̄ntū ad hoīez ad hoc ꝙ aliqs adipiſcat̄ ſtatū libertatꝭ: vel ſuitutis: reqrit̄ qdē pmo aliq̄ obligatio: vel alligatio. Nō eni ex eo ꝙ aliqs ſuit alicui: efficit̄ ſeru⁹: q: etiā liberi ſuiunt. Ex hoc: ꝙ aliqs deſinit ſeruire efficit̄ liber. ſicē pꝫ de ſeruis fugitiuis. Sꝫ ille ē ꝓpe ſeru⁹: q obligat̄ ad ſeruiēdū: ⁊ ille ē liber: q a ſeruitute abſoluit̄. Scḋo reqrit̄: ꝙ obligatio ꝑdicta cū aliq̄ ſolēnitate fiat. Sicut cetera q̄ int̄ hoīes obtinēt ꝑpetuā firmitatē: q̇dā ſolēnitas adhibet: ſic igit̄ eſt in ſtatu ꝑfectiōis ꝓprie dicit̄ eē aliqs: nō ex hoc: ꝙ hꝫ actū dilectiōis ꝑfecte. ſꝫ ex hoc ꝙ obligat ſe ꝑpetuo: cū aliq̄ ſolēnitate ad ea: q̇ ſunt perfectiōis. Cōſtat etiā: ꝙ aliq ſe obligāt: q non ſeruiūt ⁊ aliqui implēt: ad qḋ ſe nō obligauerāt: vt pꝫ Mat. ij. de duobus fratribus: quoꝝ vn⁹ dicēti: opare in vinea: rñdit: nolo: ⁊ poſtea abijt Alit̄ aūt rñdens ait: eo: ⁊ nō iuit. Et ideo nihil ꝓhibet aliquos eſſe perfectos: q nō ſunt in ſtatu ꝑfectiōis. ⁊ aliquos eē in ſtatu ꝑfectionis qui non ſunt perfecti. ¶ Ad rōnes in oppoſitum vna reſponſio ſufficit: ꝙ ꝓcedunt quantum ad interiorem ſtatum: nō autem quantum ad exteriorem: de quo eſt ſermo.

¶ In feſto ſancti Bartholomei eſt euāgelium. Hoc eſt preceptum ⁊c. Jo. v. poſſunt diſputari ſequentes. q.

Primo: vtrū beatus Bartholomeus: ⁊ alij apli potuerunt dici amici dei. Et vr̄ ꝙ nō. ¶ Primo ſic. Amicitia eſt reuelatio pitatis. Sꝫ deus multo ſuperior eſt hoīe. Ergo hoīs ad deū nō eſt amicitia. ¶ Scḋo ſic. Caritas nō eſt amicitia. Ergo qui ex caritate diligunt deū non debent dici habere amicitiam ad deū. Antecedens probatur ſic. Nihil eſt ita proprium amicitie: ſicut ꝯuenire amico: vt philoſophus dicit. viij. Ethi. Sed caritas ē hominis ad deum: ad quem nō eſt cum homine conuerſatio. Ergo caritas talis nō ē amicitia. ¶ Tertio ſic. Seruitus ⁊ amicitia nō videntur ſe comparari. Unde dicit dominus. Non dicam vos ſeruos: ſed amicos. Sed beatus Bartholomeus: ⁊ alij apoſtoli ſancti: ſemper manent ſub ſeruitute dei. Unde quilibꝫ eis dicit illud Pſal. Ego ſeruus: ⁊ filius ancille tue. Ergo videtur: ꝙ nō ſunt dicendi amici dei. ¶ Quarto ex argumento chriſti: quo dicit. Uos dixi amicos: quia omnia que noui a patre meo: nota feci vobis. Arguitur ſic. Chriſtus non fecit eis omnia nota: que audiuit a patre ſuo: vt patet. Non enim eſſent capaces tante ſapientie: quantā ſuſceperat filius a patre. Ergo ſemper ſerui: ⁊ non amici ſunt dicendi. In oppoſitum eſt euangeliū preſens. Et de

beato Bartholo. dr̄ in hiſtoria. Quū q̄re-
ret ydolū q̄s eēt Bartholo. rn̄dit. Amicus
dei ē. ¶ Rn̄o dōm: ꝙ beatꝰ Barthol. ve-
re dictus amicuſ dei eſt: ⁊ alij apl̄i. Cōcluſio
p₃ ex v̄bo xp̄i dicētis. Nō dicā₃ vos ſ̄uos
ſ₃ amicos: ⁊ ite₃. Vos amici mei eritis: ſi fe-
ceritis: q̄ p̄cipio vobis. Rōne ſic. q: dile-
xerūt deū ex caritate. S₃ caritas eſt: q̄dam
amicitia. Pro quo nōndū: ꝙ ſm ph̄ū₃. viij.
Ethi. Nō q̄ūbet amor: h₃ rōne₃ amicitie: ſ₃
amor q̄ eſt cū beniuolētia. q̄n. ſ. ſic amamus
aliquē: vt ei bonū velimꝰ. Si aūt rebꝰ ama
tis nō bonū velimꝰ: ſ₃ ipſu₃ co₂ bonū veli-
mꝰ nobis dicimꝰ. Amare: viuū vel equu₃:
vel aliud hmōi: nō eſt amor e amicitie: ſ₃ cu-
iuſdā cōcupiſcētie. Ridiculū eni eſt dicere:
ꝙ aliq̄ hn̄t amicitiā ad vinū: vel equu₃: ſed
nec beniuolētia ſufficit ad rōnē amicitie: ſ₃
reqrit᷑ q̄dam mutua amatio. q: amicus eſt
amico amicus. Talis aūt mutua beniuolen
tia fundatur ſuper aliqua cōicatiōe. Quom
igit᷑ ſit aliqua cōicatio hoīs ad deum: ſm ꝙ
ſuam beatitudinē nobis cōicat: ſup hac cōi-
catione oportet aliquā amicitiam fundari.
De qua q̄dem cōmunicatione dicit᷑. i. Cor.
x. Fidelis deus: per quē vocati eſtis in ſocie
tatem filij eius. Amor aūt ſuper hac cōica-
tione fundatꝰ: eſt caritas. Vn̄ manifeſtū eſt:
ꝙ caritas q̄dam eſt hominis ad deū: p quā
homo deū diligit. ⁊ deus homine₃: ⁊ ſic effi
cit᷑ q̄dam aſſociatio hoīs ad deū: vt dicit᷑. i.
Jo. i. Si in luce ambulamꝰ: ſicut ⁊ ipſe in lu
ce ē: ſocietatē habemꝰ ad inuicē. Et ita bea
tus Bartholomeus ambulans in luce gr̄e:
dictus eſt amicus: ⁊ oēs alij ſcti: de q̄bus di
citur i Ps̄. Nimis honorati ſunt amici tui
deus. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad pⁱmā rn̄
detur negādo ꝯn̄a₃. Et rō eſt: q: amicitia nō
requirit equalitatē ſiue paritatē equipantie
ſ₃ equalitatē ꝓportiōis: vt ſi vnus amicorū
operet᷑ ad alterū: ſm ſuā ꝓportionē: vt dici
tur. viij. Ethi: ¶ Ad ſcd̄am rn̄detur negan
aſſumptū. Ad probatiōe₃ negat᷑ minor. Et ē
ratio: q: duplex eſt hoīs vita. Vna q̄de₃ eſt
exterior ſm naturā ſenſibilē: ⁊ corporale₃: ⁊
ſm hanc vitam nō eſt cōicatio vel ꝯuerſa-
tio cum deo ⁊ angelis. Alia eſt vita ſpūalis
ſm mētē. Et ſm hanc vitā eſt nobis ꝯuerſa
tio cū deo: ⁊ angelis in p̄nti q̄de₃ ſtatu ip̄er
fecte. Vn̄ dicit᷑ Philip. iij. Noſtra ꝯuerſa
tio in celis eſt. Iſta ꝯuerſatio ꝑficitur in pa
tria: q̄n̄ ſerui eius ſ̄uient dn̄o: ⁊ videbūt fa-
ciē eius: vt dicit᷑ Apoca. vlt. Et iō hic ē cari
tas imp̄fecta: ſ₃ perficietur in patria. ¶ Ad
tertiā rn̄det᷑ negādo ꝯn̄am. Et ad ꝓbatiōe₃
rn̄detur: ꝙ intelligit᷑ de ſeruitute ſeruili. q̄a
ſi timore ſeruili ſunt ſubiecti: talis timor ex-
pellit ab animo caritatē. Timore vero filia-
li: ſemꝑ ſancti ꝑmanēt ſubiecti: ſm illud ps̄.
Timor dn̄i ſctūs ꝑmanet in ſeculū ſeculi. Et
iſti mō ſancti dicuntur ſerui. Ro. i. Paulus
ſeruus Jeſu xp̄i. ¶ Ad quartam rn̄det᷑: ꝙ
illud: oīa quecūq₃ audiui a patre meo: nō ē
intelligendū de oībus ſimplicit᷑: ⁊ abſolute.
q: iſtud erat impoſſibile vt argutum eſt: ſed
intelligendū eſt de oībus ꝑtinentibus ad eo
rū ſtatū: cuiuſmodi ſunt illa: que ꝑtinent ad
co₂ ſalutem: ⁊ fide ⁊ morū p̄dicationem:
⁊ eccleſie gubernationem.
¶ In feſto decollationis beati Jo. baptiſte
eſt euāgeliū. In illo t̄pe miſit Herodes ⁊c̄.
Mar. vi. poſſunt diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrū beatus Jo. moriēs ex hoc
ꝙ dicebat Herodi. nō l₃ tibi habere vxorē
fratris tui. verus martir ſit colendus.
¶ Scdō: vtrū iuramentū q̄d Herodes p̄-
ſtitit ſaltāti puelle. excuſare potuit Herodē
a peccato mortis. Jo. baptiſte.
AD pⁱmam. q. ſic procedit᷑. Et
videt᷑ ꝙ beatus Jo. moriens
ex hoc ꝙ dicebat Herodi n̄
l₃ tibi hr̄e vxorē fratris tui.
verꝰ martir ſit recolēdus. Et
vr̄ q: nō. q: vr̄ ꝙ ſola fides ſit cā martirii.
Probat᷑ ſic. Dr̄. i. Petri. iiij. Nemo veſtrū
patiat᷑. q. homicida. aut fur aut aliqd hmōi.
Si aūt vt xp̄ianꝰ n̄ erubeſcat. glorificet deū
iſto noīe. S₃ ex hoc dr̄ aliq̄s xp̄anꝰ. ꝙ te-
net fidē xp̄i. Ergo ſola fides xp̄i dat patiēti
bꝰ martirij gloriā. ¶ In oppo. ē euāgeliu₃.

In feſto decollationis. B. Jo. Bapti.

pſenorꝫ fideo vliꝰ eccl'ie. ¶ Tertio dicēdū: qꝫ btūs Jo. ꝓ reprehēſione adulterij: mortē ſuſtinēs verꝰ martyr fuit: ꝛ vt martyr ē venerādus. Iſta ↄclūſio declarat̄ ſic. iuxta ſctm̄ Tho. martyres dicunt̄. q. teſtes: q. ſ. corpo- ralibꝰ ſuis paſſiōibꝰ vſqꝫ ad mortē teſtimoniū phibēt vitati: nō cuicūqꝫ: ſꝫ vitati q̄ ſm̄ pietatē ꝑ xp̄ꝫ nob̄ innotuit. Unde ēt marty- res xp̄i dicunt̄. q. teſtes ipſiꝰ. Huiuſmōi aūt eſt vitas fidei. Et iō martyrij cā ē fidei vitas. Sꝫ ad fidei vitatē nō ſolū ptinet ipſa credulitas cordis: ſꝫ ēt exterior ꝓteſtatio: q̄ qdem fit nō ſolū ꝑ vba qbꝰ aliqs ↄfitet̄ fidē: ſꝫ et ꝑ facta: qbus fidē ſe habere oſtēdit: ſꝫ illud Jacobi. ij. Ego oſtēdā tibi ex opibus fidem meā. Unde ꝛ de qbuſdā dr̄ Jacobi. pmo. Cōfitent̄ ſe noſſe deū: factis aūt negāt. Et iō oium vtutū opa: ſm̄ qḋ referunt̄ in deum: ſunt qdā ꝓteſtatiōes: ꝑ q̄s nobis innoteſcit: qꝫ deꝰ huiuſmōi opa a nobis reqrit: ꝛ nos ꝑ eis remunerat. ꝛ ſm̄ hoc pñt eē martyrij cā. ſm̄ qḋ videmꝰ: qꝫ beati Jo. Bapti. marti- riū in eccl'ia celebrat̄: q non ꝓ negāda fide: ſꝫ ꝓ reprehenſione adulterij mortē ſuſtinuit. ¶ Ad [illegible] in oppo. reſpondet. [illegible] qꝫ verū ē: qḋ dicit̄ in minori: qꝫ xp̄ianꝰ dicit̄ q xp̄i ē. Sꝫ aliqs dicit̄ eē xp̄i: non ſolum ex eo qꝫ hꝫ fidē xp̄i: ſꝫ ēt ex eo qꝫ ſpiritu xp̄i ad opa vtuoſa ꝓcedit: ſm̄ illud Ro. viij. Si qs ſpiritū xp̄i nō hꝫ: hic non eſt eiꝰ. Et ēt ex hoc qꝫ ad imitationē xp̄i morit̄: ſm̄ illud Gala. v. Qui xp̄i ſunt: carnē ſuā crucifixerunt cum vitijs: ꝛ ↄcupiſcētijs. Et ideo vt xp̄ianꝰ pa- tit̄: non ſolum q patit̄ ꝓ fidei ↄfeſſione: q̄ fit ꝑ vba: ſꝫ ēt q patit̄ ꝓ quocunqꝫ ope facien- do: vel ꝓ quocunqꝫ peccato vitādo: ꝓpter xp̄m q: totū hꝫ ptinet ad fidei ꝓteſtationē.

[illegible] D ſecundā. q. vtrum iuramētū [illegible] ſꝫ incāutū: qḋ Herodes ꝓmiſit a [illegible] ſaltanti puelle: excuſare potuit Herodē a peccato mortis Jo. Baptiſte. Et videt̄ qꝫ ſic. ¶ Juramētū incautum dicit̄: qḋ vergit in exitum malū: vel minus bonum. Sed tale obligat. Pꝫ q: tale fuit iuramentum: qḋ Joſue iurauit Ga- baonitis pacem: ꝛ qꝫ non occideret eos Joſue. ix. ꝛ tn̄ ꝑceptū dei erat in ↄ̄riū. Pre- ceperat enī deus: qꝫ occideret oēs habito- res ꝛc. ſicut habet̄ Deutero. vj. Et obſer- uauit Joſue iuramētū: credēs ſe obligatū. Vñ Ambro. li. de officijs. xxij. q. iiij. loqns de iuramēto Joſue dicit ſic. Jeſus tn̄ pacē quā dederat: reuocādā non cēſuit. q: firma- ta erat ſacri religione: ne dū aliena ꝑfidiā redargueret: ſuā fidē ſolueret. Soluiſſet er- go ſuā fidē: ſi nō tenuiſſet: qḋ iurauerat. Si- milit̄ ergo vr̄ qꝫ Herodes iurās ſe daturū puelle qcqd peteret: obligabat̄ ad ſoluēdū: qḋ iurauerat: ſꝫ eēt ↄtra ꝑceptū dei: ſic fuit illud: qḋ fecit Joſue. ¶ In oppo. ē canō Iſi- dori. xxij. q. iiij. In malis ꝓmiſſis reſcinde fi- dē: in turpi voto muta decretū: qḋ incaute vouiſti: nō impleas. Impia ē ergo ꝓmiſſio: que ſcelere adimplet̄. Nō obligat ſe: nec ta- le iuramētū excuſat a peccato perpetrato. ¶ Rñ̄o dicēdū: qꝫ iuramētū Herodis nō excuſauit a nece beati Jo. vt oſtēdit Augu- ſtinꝰ in ſermone huiꝰ feſtiuitatis. Pro quo notandū iuxta ſctm̄ Tho. in. iij. qꝫ duplex ē iuramētū. Unū aſſertoriū: ꝛ aliud ꝓmiſſo- riū. Promiſſoriū iuramētū ē de eo: qḋ i fu- turū a iurāte faciēdū expectat̄: vel ꝑ ſe: vel ꝑ aliū. Aſſertoriū vo eſt: qḋ fit ꝑ ↄfirmatio- nē vitatꝫ etiā pñtis: ꝛ pterite: ꝛ etiā ipſius cām nō ſcimꝰ. In iuramēto aūt aſſertorio ē vna tm̄ obligatio. ſ. qua qs obligat̄ ad pctm̄ ſi vitas ſuo iuramēto delit. In iuramēto au- tē ꝓmiſſorio ē duplex obligatio. Una qua qs obligat̄ ad faciēdū hoc: qḋ iuramēto ꝓ- miſit. Alia qua obligat̄ ad peccatū ſi nō fe- cerit. Pro igit̄ viſis ſciendū: qꝫ ſicut nō ois aſſertio eſt digna: vt iuramēto firmetur ita nec ois ꝓmiſſio: ſꝫ illa tm̄: q̄ ad vtilitatē ali- quā ptinet. Vñ ſi promiſſio q̄ eſt de aliquo qḋ ſalutē impediat: ſiue ſit ↄ̄riū ſaluti: ſiue vt ꝑfecte in ſalutē: iuramēto firmet̄: ꝛ hoc ipſo iuramentū efficit̄ indebitū. q. ſerus eā dēs ſup idebitā mā. Vñ obligat ſꝫ obliga- tiōe: q̄ eſt ad pctm̄: nec remanēt eiꝰ vtꝰ obli- gādi pma obligatiōe ad faciēdum. Prima

enī obligatio ē ad vitādū ſecūdā obligatio
nē. Vñ iuramētū qḋ de neceſſitate ad pec-
catū obligat: ipo ſcō ab alia obligatiōe va-
cuaꝫ. Et iō lꝫ iuramentū Herodis: q̄ daret
puelle ſaltāti: qḋ peteret: potuiſſet eē a p̄ici
pe licitū: itellecta debita ꝯditiōe. ſ. ſi peteret
quod dare deceret: ipletio tñ iuramēti fuit
illicita. Et iō ñ obligabaꝫ i aliquo. Vñ Am
bro. li. de officijs. Eſt ꝯtra offitiū: nonnūq̄ꝫ
ꝓmiſſum ſoluere sacrm̄: ſicut Herodes qui
necē Jo. ꝯſtitit ne ꝓmiſſum negaret. ¶ Ad
rōnē i opp. rñdeꝫ negādo ꝯñaꝫ. Et rō ē: q:
iuramētū Joſue nō erat de eo: q̄ ſecūdū ſe
eſſet illicitū: ſicut ē adulteriū: homicidiuꝫ: et
ſīlia ſꝫ de eo: quod factū erat illicitū: q: ꝓhi
bitū. Vñ i hoc ſufficiebat ſeruare iuētionē
ꝓhibētis. Et iō vt diē Ambro. li. de officijs
Mulctauit eos meliori morte. ſ. obſeqo mi
niſterij diuini: vt eſſet clemētio: ſnia: ſꝫ diu-
turna. Et ſic quodāmodo occiſi ſunt morte
legali: que eſt ſeruitus.

¶ In feſto natiuitatis beate v̄ginis ē euan
gelium. Liber generationis ꝛc̄. Math. i.
Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq. q.
¶ Primo: vtrū x̄ps deſcēdit ſm carnē de
ſemine Dauid. ¶ Secūdo: vtrū btā Ma
ria fuerit ſcīficata añ natiuitatē ex vtero.
¶ Tertio: vtrū btā virgo ꝑ ſcīficationem
obtinuerit gr̄e plenitudinē: ſiue ꝑfectionē.

D p̄mū ſic ꝓcedit. Et vr̄ q̄ x̄ps
nō deſcēdit ſm carnē de ſemine
a Dauid. ¶ Primo ſic. Matheꝰ
in p̄ſenti euāgelio. Liber gene-
ratiōis: geneologiā xp̄i texēs: eā ad Joſeph
ꝑduxit Joſeph aūt nō fuit pr̄ xp̄i. Nō ergo
vr̄ q̄ x̄ps de ſemine Dauid deſcenderit: lꝫ
Joſeph ſic. ¶ Scdo ſic. Aarō fuit de tribu.
Leui vt pꝫ Exo. vj. Maria aūt mater xp̄i
cognata dr̄ Helyſabet que ē filia Aarō: vt
pꝫ. Luc. i. Quom ergo Dauid de tribu Ju
da fuerit: vt pꝫ. Math. i. vr̄: q̄ x̄ps de ſemi
ne Dauid nō deſcēderit. ¶ Tertio ſic. Hie
re. xij. dr̄ de Jechonia. Scribe virū iſtū ſte-
rilē. Nec eni erit de ſemine vir: q ſedeat ſu
per ſoliū Dauid. Sꝫ de x̄po dr̄ Iſa. ix. ſup
ſoliū Dauid ſedebit. Ergo x̄ps nō fuit de ſe
mine Jechonie: nec ꝑ ꝯñs de ſemine Da-
uid: q: Math. a dauid ꝑ Jechoniā ſeriē ge
nerationis ꝑducit. ¶ In oppo. ē euāgelium
p̄ñs. Liber gñationis ꝛc̄. ¶ Reſpōdeo di
cendū: q̄ x̄ps ſm carnē deſcēdit de ſemine
dauid. Iſta ꝯcluſio pꝫ ꝑ Apoſtolū ad ro. i.
q de x̄po loquēs ait. Qui factus ē ex ſemi-
ne dauid ſm carnē. Pro quo notādum: q̄
ſpecialr̄ x̄ps dr̄ filiꝰ eē Abraā: ꝛ dauid: vt
pꝫ in p̄ncipio euāgelij. Cuiꝰ ꝗ́ē multiplex rō.
Prima q: ad hos ſpālis de x̄po repromiſ-
ſio ſcā eſt. Dictū ē enim Abrae Geñ. xxij.
Bñdicenꝫ in te oēs generatiōes. Qḋ apo
ſtolus de x̄po exponit ad Gala. iij. Abrae
dicte ſunt repromiſſiōes: ꝛ ſemini. Nō dicit
et ſeminibꝰ. q. in multiſ: ſꝫ quaſi i vno: ꝛ ſemi
ni tuo q̄ ē x̄ps. Ad dauid aūt dictū ē: d̄ fru
ctu vētris tui ponā ſup ſedē tuā. Vñ ꝛ po-
puli iudeoꝝ: vt regē honorifice ſuſcipiētes
dicebant. Math. xxj. Oſanna filio dauid.
Secūda rō ē: q: x̄ps futurus erat rex: ꝛ ꝓphe
ta: ꝛ ſacerdos. Abraā aūt ſacerdos fuit: quꝫ
iplcuit officiū ſacerdotij: offerēdo hoſtiā do
mino. Vñ dñs ad euꝫ Geñ. xv. Sūme tibi
vaccā triennē ꝛc̄. Fuit ēt ꝓpheta ſm illud:
qḋ dicit Geñ. 13. Propheta ē: ꝛ orabit ꝑ te.
Dauid aūt rex fuit: ꝛ ꝓpheta. Tertia rō eſt
q: in Abraā p̄mo icepit circūciſio: in dauid
aūt maxie manifeſta ē dei electio: ſm illud
.i. regū. xiij. Queſiuit ſibi dñs virum iuxta
cor ſuū. ꝛ iō vtriuſqꝫ filius x̄ps ꝯueniētiſſi-
me: vt oſtēdaꝫ eē in ſalutē circūciſiōi ꝛ ele-
ctiōi gētiliū. ¶ Ad rōnes i opp. ¶ Ad pri
mā reſpōdeꝫ negādo ꝯñam. Et rō eſt: q: vt
dic̄ Aug. cū euāgeliſta Math. dicat virūꝫ
Marie Joſeph eē: ꝛ x̄pi matrē v̄ginē eſſe
x̄pm et ſemie dauid: qḋ reſtat niſi credeř et
Mariā nō fuiſſe extraneā a generatiōe dauid
ꝛ eā Joſeph cōiugē nō fruſtra appellatam:
ꝓpter animoꝝ cōfederationē: quāuis et nō
fuerit cōmixtus. Et Hiero. ſup Math. dic̄
ex vna tribu fuit Joſeph ꝛ Maria. Vñ ēt
ſm legē eā accipe cogebaꝫ: vt ꝓpinquā: ꝓp
qḋ ꝛ ſimul cēſenꝫ in Bethleē. q. d̄ vna ſtir

pe generati. ¶ Ad ſcḋam reſpondetur iuxta ſniam Aug. ꝯ Fauſtū: ꝙ ſi Joachi pr̄ Marie de ſtirpe Aarō fuit: vt Fauſtus ꝑ q̄ſdaꝫ ſcripturas apocryphas aſſerebat: credēdū eſt: ꝙ mr̄ Joachi fuit de ſtirpe Dauid. Et ſic in xp̄o fuerāt iuncta: regiū gen⁹: ⁊ ſacerdotale: vt dicit Greg. Nazanzen⁹ q̄teu⁹ xp̄o q rex eſt ⁊ ſacerdos ab viroꝫ naſceret̄ ſ̄ꝫ carnē. ¶ Ad tertiā r̄ndet̄ negando ꝯn̄am. Et rō ē: q̄ñ ꝑ illā auctoritatē ꝓpheticā: ſicut Ambro. dicit ſup Lucā: nō negat̄ ex ſemine Joachi: poſteros naſcituros: ⁊ iō xp̄s de ſemine ei⁹ ē. Non eni ſeculari honore regnauit. Ipſe enim dixit. Regnū meum non eſt de hoc mundo.

Ad ſcḋaꝫ. q. ſic ꝓceditur. Et vr̄ ꝙ btā Maria nō fuerat ſctificata añ natiuitatē ex vtero. ¶ Primo ſic dicit Apls .i. Coryn.xv. Nō pri⁹ qḋ ſpūalē ē ſ̄ꝫ ꝙ aīale: deinḋ qḋ ſpūale ē. Sꝫ ꝑ grām ſanctificantē naſcit̄ hō ſpūaliter in filiū dei: ſ̄m illud. Job.i. Ex deo nati ſum. Natiuitas autē ex vtero ē naturalis aialis. Nō ergo beata ṽgō pri⁹ fuit ſctificata: q̄ꝫ ex vtero naſceret̄. ¶ Scḋo ſic dicit Aug. in ep̄la ad Dardanū. Sāctificatio: q̄ efficimur tēplū dei: non niſi renatoꝝ ē. Nemo. n. renaſcit̄: niſi pri⁹ naſcatur. Ergo btā ṽgo nō fuit pri⁹ ſanctificata: q̄ꝫ ex vtero naſceret̄. ¶ Tertio ſic. Dicit hiero. Nō mihi credas: ſi aliqḋ tibi dixero: ꝙ ex veteri: ⁊ nouo teſtō haberi nō poſſit. Sꝫ de ſctificatiōe btē Marie: i vtero nihil habet̄ in aliq̄ teſtamētoꝝ. Ergo nō ē credēdū eā fuiſſe ſctificatā. ¶ In oppo. ē: qḋ eccleſia celebrat natiuitatē btē ṽginis. Nō aūt celebrat feſtū i eccl'ia: niſi pro aliquo ſctō. Ergo btā Maria fuit in ſua natiuitate ſctā. Fuit ergo i vtero ſctificata. ¶ R̄ñs dicēdū: iuxta ſēniā Tho. i. iij. pte: de ſctificatiōe btē Marie. ſ. ꝙ fuerit ſctificata: i vtero. Nihil i ſcriptura canonica tradit̄: q̄ nec ēt de ei⁹ natiuitate mētionē facit. ſꝫ ſicut btūs Aug. de aſſumptione ipſi⁹ ṽginis rōnabilit̄ argumentat̄: ꝙ cū corpe aſſumpta ſit i celū: qḋ tñ ſcriptura nō tradit. ita rōnabiliter argumētari poſſum⁹ ꝙ fuerit ſctificata i vtero. Rōnabiliter. n. credit̄: ꝙ illa q̄ genuit vnigenitū a pr̄e: plenū grē ⁊ ṽitatꝭ: ꝙ pre oib⁹ aliis maiora grē ꝓuilegia accepit. Vñ legit̄ Luc.i. ꝙ angelus ei dixit. Aue grā plena. Inuenim⁹ aūt q̄buſdā aliis h̄ ꝓuilegiū eē ꝯceſſuꝫ vt i vtero ſctificarent̄. ſicut Hiere. dictū ē. Anteq̄ꝫ exires de vulua ſctificaui te: ⁊ ſicut Jo. Baptiſta: de quo dictū ē. Luc.i. ꝙ ſpū ſctō replebit̄ ex vtero mr̄is ſue. Vñ rōnabiliter credit̄: ꝙ btā ṽgo ſctificata fuerit anteq̄ꝫ ex vtero naſceret̄. Vñ btūs Bernardus i matutinali offō in ſuo ſmone: q legit̄ iſtam rōnē ꝯplectēs. ita ait. Btāꝫ virginē oi modis ꝯſtat ab originali ꝯtagio ꝓulſq̄ꝫ naſceret̄: eē mundatā: q̄ꝫ nimirū pietas xp̄iana credere ꝓhibet: vel min⁹ a Hiere. i vtero ſctificatā: vel nō magis a Jo. ſpū ſcō repletam: nec q̄nto feſtis laudib⁹ naſcēs honoraret̄: ſi nō ſctā naſceret̄. Eſt itaq̄ꝫ ṽgo regia veris honoꝝ titulis cumulata: q̄ ꝓculdubio ſctā fuit anteq̄ꝫ nata. Ego puto: ꝙ copioſior ſctificationis bñdictio in eā q̄ꝫ in aliq̄s ſctos ab vtero ſctificatio deſcēderit: q̄ nō ſolū ipſam ortū ſanctificauit: ſ̄ꝫ vitā ei⁹ ab oi peccō deīceps immunem conſeruaret: qḋ alteri nemini in natis mulierū credit̄ eē donatū. Hec Bernar. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad pmā r̄ndet̄: ꝙ ēt i btā ṽgie pri⁹ fuit aiale: ⁊ poſt id: qḋ eſt ſpūale: q: pri⁹ fuit ſ̄ꝫ carnē ꝯceptā: ⁊ poſtea ſ̄m ſpūm ſanctificata. ¶ Ad ſecūdaꝫ r̄ndet̄ ꝙ Aug. loq̄tur de regeneratiōe: que fit ſ̄m legē cōem: ſ̄m quā ꝑ ſacramēta: nō regenerant̄ aliq: niſi pri⁹ nati. Sꝫ de⁹ huic legi ſacramentoꝝ potentiā ſuā nō alligauit: q̄n aliquib⁹ ex ſpāli ꝓuilegio grāꝫ ſuā ꝯferre poſſit: anteq̄ꝫ naſcant̄ ex vtero. ¶ Ad tertiā reſpōdetur: ꝙ q̄uis ſanctificatio btē ṽginis i vtero expſſe i ſcriptura veteris ⁊ noui teſti nō legat̄: tñ ꝓ certo haberi pōt ex his: q̄ ibi legunt̄. Si eni Hiere. ⁊ Jo. ſctificati ſunt q xp̄m ꝓnūciauerūt: multo magis btā ṽgo q xp̄m genuit. Vñ nō fallit̄ eccl'ia ſctm̄ reputans ſue natiuitatis diē: vt inq̄t Bernard⁹

Ad tertiã. q. ſic ꝓcedit. Et videt̃ ꝙ btã v̄go ꝑ ſanctificationē in
a vtero nõ obtinuerit grẽ plenitudinem. ¶ Primo ſic. Hoc eniꝫ vr̃ ptinere ad priuilegiuꝫ xp̄i: ſm̄ illud Jo. i. Vidimus eũ: quaſi vnigenitũ a patre plenũ gratia ꝛ v̄itate. Sed que ſunt ꝓpria xp̄i: non ſunt alijs attribuẽda. Ergo beata virgo plenitudinẽ gratie nõ accepit in ſanctificatione. ¶ Scḋo ſic. Ei qḋ eſt plenũ: ꝛ perfectũ nõ reſtat aliud addendũ: q: ꝑfectũ eſt cui nihil deeſt: vt dr̃. iij. phy. Poſtmodum poſtq̃ȝ natũ eſt additionem grẽ ſuſcepit q̃n xp̄m cõcepit. Dictũ eni eſt ſp̄us ſanctus ſuperueniet in te ꝛc̃. Itē ꝑ q̄n in glĩa ẽ aſſumpta. Ergo vr̃: ꝙ nõ habuerit in p̄ma ſua ſanctificatiõe plenitudinẽ gr̃aꝝ. ¶ Tertio. Deus nõ facit aliqd fruſtra. Fruſtra aũt habuiſſet aliquas grãs cũ eaꝝ vſum nunq̃ȝ exercuit. Nõ enim legit̃ eã docuiſſe: qḋ eſt actus ſapiẽtie: aut miracula feciſſe: qḋ eſt actus grẽ gratis date. Nõ ergo habuit plenitudinem gratiarum: in ſanctificatiõe ſua p̄ma. ¶ In opp. ẽ: qḋ angelus ad eã dixit. Aue gr̃a plena. Exponẽs Hiero. in ſermone de aſſumptione dicit gratia plena: q̄ ceteris ꝑ partes p̄ſtat̃. Marie v̄o ſe totã ſimul infudit gratie plenitudo. ¶ R̃n̄o dicẽduꝫ: ꝙ btã v̄go ĩ ſua ſanctificatiõe recepit ſiue obtinuit grẽ plenitudinẽ. Iſta ꝯcluſio oñdit̃ ſic iuxta ſanctũ Tho. Quãto aliqd magis appropinq̃t p̄ncipio: ĩ quolibet genere: tãto magis ꝑticipat effectũ illius p̄ncipij. Vñ dicit Diony. iiij. cele. Ierar. ꝙ angeli deo ꝓpinquiores: magis ꝑticipant de bonis diuinis: q̃ȝ homines. Chriſtus aũt ẽ p̄ncipiũ grẽ: ſm̄ diuinitatẽ auctoritatiue q̇dẽ ſm̄ humanitatẽ miniſterialiter. Vñ ꝛ Jo. j. dr̃. Gr̃a ꝛ v̄itas ꝑ Ieſum xp̄m facta ẽ. Btã aũt v̄go Maria ꝓpinq̇ſſima xp̄o fuit ſm̄ humanitatẽ: q: ex ea accepit humanã naturam. Et iḋ p̄e ceteris maiorẽ debuit a xp̄o plenitudinẽ gratie obtinere: ꝛ ita obtinuit. ¶ Ad rõnes ĩ oppo. ¶ Ad p̄mã r̃ndetur negãdo ꝯſequẽtiã. ꝛ rõ eſt: q: alia ꝛ alia eſt plenitudo gratie xp̄i ꝛ beate Marie. Pro quo notandũ: ꝙ vnicuiqȝ a deo datur ſm̄ hoc ad qḋ eligitur: ꝛ q: xp̄s inquantũ hõ fuit p̄deſtinatus: ꝛ electus vt eſſet p̄deſtinatus filius dei: in v̄tute ſanctificatiõis: hoc fuit ꝓpriũ ſibi: vt haberet talẽ plenitudinẽ grẽ: ꝙ redũdaret ĩ oẽs ſm̄ qḋ dr̃ Jo. j. De plenitudine ei9 oẽs accepim9. Sed btã virgo Maria tãtã gratie obtinuit plenitudinẽ: vt eſſet ꝓpinquiſſima auctori gratie: ita ꝙ eũ q̇ eſt plenus oĩ gratia in ſe reciperet: ꝛ eũ pariẽdo qḋãmõ gratiã ad oẽs deriuaret. ¶ Ad ſecundũ r̃ndet̃ negãdo ꝯñam. Et rõ eſt: q: multiplex ẽ perfectio grẽ. Sicut eni in naturalibus. Primo enim ẽ ꝑfectio diſpoſitionis puta cũ materia eſt ꝑfecte ad formã diſpoſita. Secũdo ẽ ꝑfectio forme: que eſt potior nã: ꝛ ipſe calor ꝑfectior ẽ: q̇ ꝓuenit ex forma ignis: q̃ ille ad formã diſponebat. Tertio aũt eſt ꝑfectio finis: ſicut cũ ignis hꝫ ꝑfectiſſime ſuas qualitates: cũ ad locũ ſuũ ꝑuenerit. Et ſimiliter ĩ btã v̄gine fuit triplex ꝑfectio grẽ vt ait. S. Tho. Prima que de. q. diſpoſitiua ꝑ quam reddebat̃ idonea ad hoc: ꝙ eſſet mat̃ xp̄i: ꝛ hec fuit ꝑfectio ſcĩficatiõis. Scḋa aũt ꝑfectio gratie fuit in btã virgine ex p̄ñtia filij dei: in eius vtero ĩcarnati. Tertia aũt ꝑfectio ẽ finis: quã hꝫ in glĩa. Q̄ḋ aũt ſcḋa ꝑfectio: ſit potior q̃ȝ p̄ma. ꝛ tertia q̃ȝ ſecũda. pꝫ q̇dẽ: vno mõ ꝑ liberationẽ a malo. Nã primo in ſua ſcĩficatiõe fuit liberata a pcõ originali. Scḋo in ꝯceptiõe filij fuit totalit̃ mũdata a fomite. Tertio v̄o in ſua gl̃ificatione fuit liberata ẽt ab oĩ miſeria. Alio mõ ꝑ ordinẽ ad bonũ. Nã p̄mo in ſua ſcĩficatiõe adepta ẽ grãm ĩclinãtẽ eã ad bonũ. In ꝯceptione aũt filij dei ꝯfirmata ẽ ei gr̃a ꝯfirmans eã in bono. In ſui v̄o gl̃ificatiõe cõfirmata ei9 gr̃a ꝑficiẽs eã in fruitione omnis boni. ¶ Ad tertiã r̃ndet̃ negãdo ꝯñam. Vñ dicimus cũ ſctõ Tho. ꝙ nõ ẽ dubitãdũ q̇n btã virgo accepit excellẽter ẽt donũ ſapiẽtie: ẽt grãm v̄tutũ: ꝛ ẽt grãm ꝓphetie ſicut habuit xp̄s: nõ t̃n accepit: vt hr̃et oẽs vſus eaꝝ: et ſimiliũ gratiaꝝ: ſicut habuit xp̄s: ſꝫ ſm̄ qḋ

cõueniebat ↄditiõi ipſius. Habuit eñi vſuʒ
ſapie in ↄtẽplãdo: ſm illud Luc. ij. Maria
aũt ſeruabat oia verba hec ↄferens in cor-
de ſuo: non aũt habuit vſuʒ ſapie: q̃ʒtuʒ ad
docẽdũ: eo ꝙ nõ ↄueniebat ſexui muliebe-
ri: ſm illud. y. Thi. ij. Docere autẽ mulieri
nõ ꝑmitto. Miraculoꝝ aũt vſus ſibi non
cõpetebat: dũ viueret: q: tũc ipis ↄfirman-
da erat doctrina xp̄i miraculis: ⁊ ideo ſoli
xp̄o ⁊ eius diſcipulis: q erãt baiuli doctri-
ne xp̄i: ↄueniebat miracula facere. Propt̃
qđ ẽt de Jo. bap. dr̃ Jo. x. ꝙ ſignũ nullum
fecit vt. ſ. oẽs in xp̄m crederent. Vſuʒ aũt
ꝓphetie habuit: vt pʒ in cantico: qđ fecit:
Magnificat anima mea dominum.

¶ In feſto exaltatiõis ſcẽ Crucis ẽ euãge
liũ. In illo tp̄e dixit ieſus turbis ⁊c̃. Nunc
iudiciũ ẽ ⁊c̃. Circa qđ poſſunt diſpt̃ ſc. q.

¶ Primo: vtrum ↄueniens fuit: vt xp̄s in
cruce exaltatus: mori etur pro nobis.

¶ Secundo: vtrum ſit verum: ꝙ xp̄s exal
tatus: omnia traxit ad ſe.

¶ Tertio: vtꝝ xp̄s per exaltationẽ crucis
q̃ ꝓprie ẽ hũiliano: meruit exaltationẽ ſui.

Ad primam queſtionem vide in
die paraſceue vbi eſt diſputata
plene.

Ad ſcđaʒ. q. ſic ꝓcedit̃. Et vr̃: ꝙ
xp̄s exaltatus in cruce nõ traxit
omnia ad ſe. ¶ Pri° ſic: Non
omnes ↄuerſi ſunt ad fideʒ. xp̄i
poſt exaltationẽ ſuã: vt pʒ. q̃ñ multi ſunt in
fideles. Ergo ⁊c̃. ¶ Scđo ſic: Per exalta
tionẽ xp̄i in cruce: non eſt eiectus diabolus
q̃ñ ita nunc ſicut ⁊ ante tentat hoies: quo
ad aias: et vexat quo ad corpus ¶ Tertio
ſic. Per paſſionẽ xp̄i nõ ſumus liberati a
pcõ. Ergo per exaltationẽ ſuam nõ ſumus
tracti ad ipſuʒ. Cõſequẽtia videtur bona.
Añs ꝓbatur ſic. Nullꝰ põt liberari a pcõ
qđ nõdum cõmiſit ſed qđ in poſterũ eſt cõ
miſſurus. Quoniã ergo multa pcã poſt ex-
altationẽ ſint cõmiſſa: ⁊ ↄtinue cõmittunt̃.
Ergo ⁊c̃ ¶ In oppo. eſt euangeliuʒ pñs.
¶ Rñdeo dõm: ꝙ hoc qđ xp̄s dixit. Si
exaltatus fuero a terra oia traham ad me: eſt
veriſſimum bene intellectũ: ⁊ eſt iſte intelle
ctus: ꝙ ex amore oſtenſo in cruce ad genus
humanũ: habuit vim attractiuã oium men
tiũ. Trahit ergo oia ex caritate ad ſeipſum
Jere. xxxj. In caritate ꝑpetua. ideo attraxit
cõmiſerãs. In hoc actu maxime appet chari
tas dei ad hoies: inq̃ʒtum pro impiis mori di
gnatus ẽ Ro. v. Cõmẽdat dc̃. ſ. caritatẽʒ
ſuã in nobis: q̃ñ cũ adhuc pcõres eſſemus
xp̄s ꝓ nobis mortuꝰ ẽ. ⁊ in hoc cõplentur ꝙ
ſpõſa petit Cãti. j. Trahe me poſt te: ⁊ cur-
remꝰ in odorẽ vnguẽtoꝝ tuoꝝ. Vñ Ber-
nar. ſup Cãti. Super oia amabilẽ te mihi
reddit calix: quẽ bibiſti o bone ieſu opꝰ nr̃e
redẽptiõis. nihil allicit blãdius. nihil exigit
vtiliꝰ. nihil affectat vehemẽtiꝰ. ¶ Ad rõ-
nes in oppo. ¶ Ad. j rñdet̃ negãdo ↄñaʒ.
Et rõ ẽ: q: textꝰ nõ dicit: traham oẽs. ſed oia
ſcʒ genera hoiuʒ. ſ. gẽtiles: iudeos: ſuos ⁊
liberos: mares ⁊ feias: vel oia. i. oia ꝑdeſti
nata: oẽs iſti finalit̃ trahent̃. ¶ Ad. y. rñ-
detur: ꝙ aſſũptũ falſuʒ ẽ. q: euãgeliũ eſt in
opp. vbi xp̄s ſic ait. Princeps huiꝰ mundi
eycient̃ foras. Ad ꝓbõnẽ rñdet̃; ⁊ notat̃ ꝙ
ptãs demonis in duobꝰ ↄſiſtit: in ĩpugnan
do ⁊ detinẽdo deuictos. Ex eo aũt ꝙ qs i-
pugnat̃: nõdũ ſuus factꝰ ẽ: ſʒ ex eo: ꝙ victꝰ
ẽ: vt pʒ. ij. Petri. ij. Deuicerat aũt diabolꝰ
totũ genꝰ humanũ in ꝑmis parẽtibꝰ: ⁊ eis
dñabat̃: dũ eos ad hoc: ſm ſuũ votũ: dedu
xerat: vt nullus paradiſi ianuã introiret. Deui
cerat vnũquẽq̃ʒ ſingularit̃: dũ eũ ad pctĩ
ĩclinatq facit pctĩ ſeruꝰ ẽ pcĩ. Ptãteʒ er-
go diaboli: q̃ voluntas detinet: xp̄s ꝑ paſſio
nẽ ſuã amouit: q̃ʒtũ ad ſufficientiam: q̃ʒuis
nõ q̃ʒtũ ad efficiẽtiã: niſi in illis: q vim paſ
ſiõis ſuſcipiunt ꝑ fidẽ ⁊ caritatẽ: ⁊ ſacra. Et
ꝑ hoc dicit̃ dñium diaboli euacuaſſe: ſʒ po
teſtatẽ: quã ĩpugnat nõ ex toto euacuauit: ſʒ
debilitauit: dũ ipʒ hoſtẽ vicit: ⁊ dũ hoibꝰ au
xilia multa ad reſiſtẽdũ tribuit: ſicut ſacra
⁊ alia hmõi. ¶ Ad. iij. rñdet̃ negãdo aſſũ
ptũ: q: xp̄s non liberauit a peccatis cauſali
ter. i. inſtituendo cauſam noſtre liberationis

ex qua poſſent quecūqʒ peccata q̄tūcūqʒ
remitti: vel preterita: vel p̄ſn̄ia: vel futura.
Sicut ſi medic⁹ facit medicinā: ex qua poſ-
ſint q̄cūqʒ morbi ſanari: ⁊ ēt in futurum.
D tertiam.q. ſic p̄cedit. Et vr̄
q̄ per exaltationem crucis xp̄s
nō meruit exaltationē. Primo ſic
Ex hoc: q̄ humana natura aſ-
ſumpta fuit: exaltata eſt: ⁊ nomen deitatis ſi
bi debetur ſed aſſumptionem non meruit.
Ergo nec exaltationem. Scd̄o ſic. Nomen
quod eſt ſuper oē nomen: eſt nomen in quo
oē genu flectitur. Sed hoc eſt nomen ieſu:
vt dr̄ Phi.ij. Quom ergo hoc nomen nō
meruerit: ſed ante conceptionem ſibi impo
ſitum fuerit: videtur q̄ non meruerit no-
men quod eſt ſuper omne nomen. Si dicat̄
q̄ meruit: q̄ntum ad manifeſtationē. Cōtra
Ante ēt hoc manifeſtum erat. Nā demo-
nes cū pfeſſi erāt ⁊ pueri: ⁊ prophete pre
dixerūt. Ergo hoc ipſe nō meruit. ¶ Ter-
tio meritū ordinat̄ ad premiū. Sed facere
aliquid p̄pter eſtimationem hoium: perti-
net ad inanē gliam: que in xp̄o nō fuit. Er-
go exaltationē: q̄ntum ad manifeſtationem
hoium nō meruit. ¶ In opp. ē illud Luc.
xiiij. Qui ſe humiliat exaltabit̄. Item illud
Phi.ij. Factus ē obediēs vſqʒ ad mortē.
ſequit̄ p̄pter qd̄ ⁊ deus exaltauit illum ⁊c̄.
¶ Rn̄o dicēdū: q̄ xp̄s per exaltationē cru
cis: que fuit humiliatio: magnā meruit exal
tationē apud hoies. Pro cui⁹ ∵ ctionis am
pliori notitia notandū: q̄ aliqua ſunt de ſub
ſtantia btitudinis: ſicut dotes aie: ⁊ corpis.
aliquid aūt qd̄ eſt de bene eſſe ipſius ſicut
manifeſtatio btitudinis ad alios: in quo et
glia pſiſtit: q: gloria eſt clara cū laude noti-
tia. Glo. Ro. vlt. Sicut ēt phūs dicit q̄ de
bene eē ipſius felicitatis eſt: vt felix ēt. poſt
mortē viuat in memorijs hoium. Quia er
go in xp̄o debuit eſſe cōpletiſſima btitudo
ideo nō ſolū in ſeipſo btūs factus eſt: ſed ēt
ad pfectionē btitudinis ſue: ēt ſua btitudo
alijs oſtenſa fuit. Et ſʒ hoc dr̄ ſuā exaltatio
nē meruiſſe. Que quidē exaltatio in trib⁹

pſiſtit. ſ. notitia nois: ſm qd̄ dr̄ nomē ſuper
oē nomē accepiſſe: q: nomē de re notitiam
facit. Itē i reuerētia corporis q̄ntū ad genu
flexionē. Itē in pfeſſiōe oris. Et hoc eſt qd̄
dicit Apoſtolus. Et ois lingua pfiteat̄ ⁊c.
¶ Ad rones in opp. ¶ Ad primaʒ rn̄det̄
negando pn̄aʒ. Et rō eſt: q: q̄uis fuerit ex-
altatus ab initio ſue conceptionis: nō tamē
ſua exaltatio fuit tunc manifeſta. ſʒ poſt re-
ſurrectionē: q: ante non eſt ſic nota diuini-
tas. Et ideo in ſacra ſcriptura tunc dr̄ fieri: ⁊
qn̄ innoteſcit. Unde cū dicit Apoſtolus do
nauit: exponit̄. i. fecit manifeſtū mundo. q:
hoc nomē hr̄et. ¶ Ad ſcd̄aʒ rn̄det̄: q̄ no-
mē qd̄ eſt ſup oē nomē: eē dr̄ vel q̄ntuʒ ad
id: a quo nomē īpon̄t. Et ſic nomen ieſus:
alias xp̄s: q: vtrūqʒ imponit̄ ex vnione hu
mane nature ad diuinā: q: ſm hoc vnitus
dr̄ quod deo eſt vnitus. Et ſʒ hoc ēt a pec
catis ſaluos pōt facere: vel q̄ntum ad id cui
iponit̄: ⁊ ſic hoc nomē de⁹: eſt ſupra oē no
mē: q: iponit̄ ſibi ſm diuinā naturā. Et hec
oia q̄uis fuerit in eo: ſm rei vitateʒ a prīci
pio ſue pceptiōis: nō tn̄ erāt in notitia ho-
minū. ¶ Ad pfirmationē rn̄det̄ negando
pn̄aʒ. Et rō eſt: q: ante reſurrectionem cēt
manifeſta xp̄i exaltatio: nō tn̄ oibus: ſʒ pau
cis. ⁊ cēt non per certitudinē. ſʒ per q̄ndaʒ
picturā. ſicut demonib⁹ ⁊ aliquibus iude-
is: ſed poſt reſurrectionē altitudo toti mun
do notuit per certitudineʒ fidei. ¶ Ad. iij.
rn̄det̄ negando pn̄am. Et rō ē: q: meritum
non fit p̄pter premium. niſi ad quod ordia
tur principaliter. Hoc aūt illud: qd̄ ē de ſub-
ſtātia btitudinis. Unde ēt q̄uis honor ci-
uilis ſit: quo p̄miat̄ vtus ciuilis: tn̄ ciues nō
operant̄ p̄pter illum honorē virtutis opa:
ſed p̄pter bonum ipſius virtutis.
¶ In feſto ſancti Mathei apoſtoli ē euā-
gelium. Cum tranſiret ieſus ⁊c̄. Lu. ix. Cir
ca quod poſſunt diſputari ſe. q.
¶ Primo: vtrū Matheus euangeliſta con-
uenienter inter alios euangeliſtas deſignā
tur in figura hominis.
¶ Scd̄o vtrum confeſſio ⁊ ſequela Ma

thei fuit miraculoſa.

¶ Tertio: vtrum Matheus fuit immediate vocatus ſiue aſſumptus ad apoſtolatum.

Ad p̄mam.q. ſic ꝓcedit. Et vr̄ ꝙ btūs Matheus nō ꝯuenienter inter alios euangeliſtas deſignatus eſt in figura hominis.

¶ Primo ſic. Matheus non eſt locutus ſapientius aut nobilius q̄ꝫ ceteri euāgeliſte: q: eodem ſpū edocti ſunt. Ergo non videt conuenienter ꝙ ipſe plus deſignatur figura rōnalis animalis: q̄ꝫ alij. ¶ In opp. eſt prophetia Eze. qui deſignat eum ſic. Eze. j. ¶ Rn̄o dōm: ꝙ conuenienter beat⁹ Matheus deſcribitur in ſuo euangelio: in figura hoīs. Ubi notandum ꝙ per facies quattuor: quas vidit Ezechiel in animali vno: deſignantur quattuor euangeliſte: ſeu quattuor euangelia: ab eis deſcripta: de domino noſtro ieſu xp̄o. Facies autem deſignantur ſm materiam principalem cuiuſlibet euangelij: q: licet quodlibet euangelium loquat de omnibus. q. que alia loquuntur: quodlibet tamen principaliter reſpicit vnā determinatam materiam. Unde ſicut in facie aqle euangelium Jo. quod deſcribit precipue eius diuinitatem: in facie bouis euangeliuꝫ Luc. quod deſcribit ſacerdotium: in facie leonis euangelium Marci: quod deſcribit regnum: ita in facie hoīs deſignatur euangelium Mathei. q: principaliter de xp̄i humanitate tractat. Deſignatur et Matheus p facie in hoīs q hō eſt aīal rōnale manſuetum et ciuile. ſic Matheus fuit rōnabiliter mā̄ſuetus: et ciuiliter nō ciuilitate politica. ſed ciuilitate: qua efficiuntur ciues ſctōꝝ: et domeſtici dei: ſupedificati ſuper fundamētum apoſtoloꝝ: et ꝓphetaꝝ: ſm qd̄ dicit Apoſtolus ad Ephe. ij. ¶ Ad rōem in oppo. reſpondet negando ꝯn̄am. q: alia rōne deſignatur in figura hoīs Matheus: q̄ꝫ ſit illa. Non enim quia rationabilius: quia omnes ſapientiſſime locuti ſunt: ſed ratiōe materie de qua principaliter in euangelio ſuo loquitur.

Ad.ij.q. ſic ꝓcedit. Et videt ꝙ eius conuerſio non fuerit miraculoſa. ¶ Primo ſic. Ipſe Matheus nō vr̄ aliud egiſſe cum a xp̄o fuit vocatus: q̄ꝫ alij apli. audiuit voceꝫ xp̄i vocātis: et ſecutus eſt. ita fecerunt alij. Sꝫ alioꝝ ꝯuerſiones nō dicunt miraculoſe. Ergo nec Mathei. ¶ Scd̄o ſic. Si miraculoſa fuiſſet: eius conuerſio celebraret. ſicut celebratur conuerſio ſancti Pauli. q: mirabilis fuit. Sed non celebratur. Ergo non videt dicenda miraculoſa. ¶ In opp. vr̄ dicere glo. q̄dam ꝙ ideo inter miracula narrat ei⁹ ꝯuerſio. q: videbat miraculoſa. ¶ Rn̄deo dicenduꝫ: ꝙ ꝯuerſio Mathei fuit mirabilis ex multiplici pte. Primo ex pte xp̄i vocātis: ꝙ xp̄o vocauit euꝫ adhuc a malis non deſiſtentem: q: occupatū in theloneo vocauit ad gr̄am. Et hoc ideo vt nullus deſperet. j. Corin. j. Uocat ea: que non ſunt: vt ea que ſunt. j. Jo. iiij. In hoc ē charitas: non q: nos dilexerimus deū. ſed quoniā ipſe prior dilexit nos ⁊c̄. Secūdo. Mira fuit ex parte vocati: quomodo ita ſubito ad vnicum verbū ſecutus eſt Chriſtum: ſine viſo miraculo aliquo. Et hoc nimiruꝫ quoniam vt dicit Hiero. fulgor: q̄dā maieſtatis diuinitatis in ipſius xp̄i facie relucebat: cui⁹ virtute oēs ad ipſuꝫ trahebantur: ſicut ferrū ab adamāte. pſ. Dixit et fcā ſūt. Tertio. Fuit mira ex pte officij. de q̄ vocatus ē. Nā vocatus ē de theloneo. ſicut Petrus de piſcatiōe. Et ſm Criſo. ſic piſcatore nihil ē vtili⁹. ſic thelonei offō nihil ē deterius: et piculoſius. q: tale offm̄ vix aut nū q̄ꝫ ſine peccō exerceri pōt. ſic dic̄ btūs Grego. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad p̄maꝫ rn̄det ꝙ aſſumptū ē falſum: vt pꝫ ex ca. Jo. x. q̄ꝫ ad verbū Jo. bap. dicētis. Ecce agnus dei Andree. et Jo. ſecuti ſunt xp̄ꝫ: et poſtea Andreas vocauit Petrum. d. Inuenim⁹ meſſiam. Et ſic de aliquibus nullū iſtoꝝ ꝓceſſit inuocatione Mathei. niſi verbū xp̄i: ſeq̄re me. ¶ Ad.ij. reſpondet negādo ꝯn̄am. Et rō ē: q: nō ſimile de ꝯuerſione Math.

⁊ Paulũ:tũ pmo:q: Matheus non ſcuie bat ꝯ eccliam ſicut Paulus. Et ideo ecclia ꝓpter maximã leticiã quã habuit de eius ꝯuerſione: celebrat de ea. Tũ ſcdo q: Ma theus vocatus eſt a Chriſto anteq̃z celos aſcenderet. Paulus poſtea.

A D tertiã.q.ſic ꝓcedit. Et vr̃ q beatus Mathe⁹ non fuerit vocatus ſtatim de tholoneo ad ſtatũ apoſtolat⁹ ⁊ pfectõis Dicit.n. Greg.ſuper Oſee. Nemo repẽte fit ſũmus. Sꝫ ſtat⁹ aplicus ⁊ perfectiõis euãgelice eſt ſũmus ſtat⁹ huma ne vite. Ergo Mathe⁹ nõ fuit ſtatꝫ voca tus ad ſtatũ pfectiõis ⁊ apoſtolatus. ¶ In oppo.ẽ Hiero.ſup euãgeliũ pñs:q ait:q ꝺ publicano:repẽte fit apoſtol⁹. Et Beda di cit ſup Lucã de publicano in apoſtolũ: de tholoneo in euãgeliſtã fit mutatus:⁊ q̃dam glo. Luc.v.q null⁹ pro:ſuo cogitatõem vel reſpectũ hũoi vite:ſibi reſeruauit: qꝺ eſt pꝰ fectiõis euãgelice. Ergo ſtatim vocat⁹.ẽ ad ſtatũ apoſtolatus ⁊ pfectiõis. ¶ Rñdeo di cendũ iuxta ſcm̃ Tho.in quolibeto.v. q q̃ ſtio iſta q̃dãmõ ex ꝺbis euãgelij determi nari põt. Si eni loquĩur de apoſtolatu:ma niſeſtũ eſt ſm narrationẽ Mathei: Mar ci:⁊ Luce:q dñs poſt vocationẽ Mathei aliquãto ſpacio ipis interiecto ex ſuis diſci pulis.xij.apoſtolos elegit:int̃ quos vn⁹ fuit Mathias:⁊ ſic pꝫ:q ſtatim a pncipio fuit vocat⁹ ad diſcipulatũ xpi.nõ aũt ad apoſto latũ:niſi ſm pordinatiõeꝫ xpi:q eum in apo ſtolũ ſumẽdũ diſpoſuerat:⁊ ſm hoc intelli gẽda ſunt verba Hiero.⁊ Bede. Si ãt lo qmur de pfectiõe euãgelica:ſic maniſeſtũ ẽ q ſtatĩ a principio vocat⁹ eſt ad ſtatũ perfe ctõis. Dr̃ eni Lu.v.q ſurgẽs relictis oib⁹ ſecutus ẽ eũ. Qꝺ ẽt ad diſcipulatũ xpi ptĩ net:ſm illud Luc.xiiij. Niſi qs renũciaue rit oibus q̃ poſſidet:nõ põt me⁹ eẽ diſcipu lus. ¶ Ad argumẽtũ in opp.rñdet:q ſum mũ in vita humana põt accipi dupliciter. Uno mõ ſm cõparatiõeꝫ ad ſtatũ:ſꝫ qꝺ i hu mana vita vn⁹ ſtat⁹ ẽ maior alio:⁊ aliqs ẽ ſummus. Et ſic nihil ꝓhibet aliquẽ fieri re pẽte ſummũ.i.attigere ad ſtatũ ſummũ. Et hoc apparet tã in vita ſpũali q̃z in ſeculari Inueniunt eni aliq a pueritia ad ſtatũ reli giõis:q eſt ſtatus pfectõis auolaſſe: vel ꝓ prio arbitrio:ſicut Io.bap.⁊ beatus Bndi ctus:vel ẽt deuotiõe parẽtũ:ſicut alij q mo naſterijs tradũt a parẽtib⁹. Sic.n.nõ opꝫ: q aliqs exerceat in ſeculari vita:anteq̃z ad religionẽ trãſeat. ſicut nõ opꝫ:aliqs exercea tur in laicali vita:anteq̃z clicus fiat. Simili ter ẽt aliq repẽte aſſumũtur ad regnũ: vel ab ipſa pueritia:ſicut Salomon:⁊ Joſias: reges iuda: vel ẽt ex vltimo ſtatu ſic Saul. ⁊ ecce.vñ:q de carcere catheniſq̃z iterdũ qs ad regnũ egredit. Alio mõ põt dici ſũ mũ:ſm cõparationẽ graduũ: qbus pficit pfectio vni⁹ hoĩs ⁊ ſic itelligit Greg.q ne mo repẽte fit ſummus. Dicit eni Aug.ſup canonica. Jo.q caritas nõ mox vt naſcitur. pfecta ẽ. Nã vt pficiat naſcit:cũ fuerit na ta:nutritur.cum fuerit nutrita: roboratur: cum fuerit roborata perficitur.

¶ In feſto ſancti Michaelis eſt euãgeliũ. In illo tpe acceperunt diſcipuli ⁊c. Mat. xviij. Circa qꝺ pñt diſputari ſc.q.

¶ Primo:vtrũ angeli ſint a deo cuſtodie hoĩꝫ deputati. ¶ Scdo:vtrũ angeli p exe cutionẽ miſterij a ꝯteplatõe diuina retardẽt ¶ Tertio:vtrum angeli ad cuſtodiã homi nũ deputati q̃nq̃z relinquãt hoĩes:quibus ad cuſtodiam deputantur.

A D primã.q.ſic ꝓcedit. Et vr̃ q angeli nõ ſunt deputati cuſtodie hoĩum. ¶ Primo ſic. Deus ẽ cuſtos hoĩum Job.vj.ſufficien tiſſimus p ſeipm̃:ergo nullũ aliũ ad cuſto diã hoĩum deputauit. ¶ Scdo ſic. Cuſto dia ⁊ ꝯſeruatio hoĩꝫ ẽ p grãm. Sed grãꝫ de⁹ aie imediate ifundit ⁊ nõ p ãgelos. Er go ⁊c. ¶ Tertio: Cuſtos ponit alicui: aut pp ĩbecillitatẽ:vt iuuet:⁊ defendat:aut pp ignorãtiã:vt iſtruat:ſꝫ hõ põt p ſe cognoſcẽ ea:q̃ ſũt ſibi faciẽda p legẽ nãlẽ: eodẽ ip:eſ ſaꝫ:⁊ põt ẽt exeq p arbitrij libertatẽ. Ergo

In feſto ſancti Michaelis.

videtur q̄ cuſtodia angelica non indigeat.
¶ Quarto. Cuſtodis eſt retrahere cuſto-
ditū ab his q̄ ſunt ſibi nociua. Sed angeli
nō retrahūt hoīes a peccatis: cū multotiēs
in pctā pcipitari videamus. Ergo vr̄: q̄ an-
geli hoīum cuſtodes nō ſint. ¶ In oppo.
eſt euangelium pn̄s: in quo dr̄: q̄ angeli eo-
rum. ſ. cuſtodes: q: aliter non ſunt hoīum.
Scd̄o eſt illud Ps. Angelis ſuis de⁹ man-
dauit de te ⁊c̄. ¶ Rn̄deo dōm: q̄ angeli
deputati ſunt ex diuina pūidentia ad cuſto-
diā hoīum. Pz pma ꝯcluſio. q: deus pni-
or eſt ad miſerendū: q̄ȝ ad puniēdū. Sȝ de-
us hoībus dedit demones ad exercitiuȝ vt
habetur ad Ephe. vlt. Nō eſt nobis collu-
ctatio ⁊c̄. Ergo vr̄: q̄ multo fortius dedit an-
gelos ad cuſtodiēdū. Scd̄o ſic ſm̄ Leoneȝ
in li. de ꝓſe. Deus pūidentiā ſuā quā de oī-
bus rebus hȝ mediātibus qbuſdam cauſis
exequit̄. Qu. īmo aūt deus oīum pūidenti-
am habeat: ſpūali nō modo ſubſtātie rōales
ſue pūidētie ſubdunt̄: inquātū altiori modo
p̄ ceteris finē diuine bonitatis: nate ſūt cō-
ſeq: ⁊ per aliud pncipiū qd̄ ē volūtas. Q:
ergo iter deū ⁊ hoīes media eſt natura an-
gelica: ⁊ ſm̄ legem ſapie ſue: hoc eſt ordina-
tum: vt inferioribus p ſuperiora prouideat.
ideo ipſi angeli exequunt̄ diuinam pūidē-
tiam circa ſalutem hoīum: adiuuādo ad tē-
dendū in finem: ⁊ liberandū ab his: que p-
ceſſum in finē impediūt. Et hec executio di-
uine pūidentie per angelos de hoībus vo-
catur cuſtodia angeloꝝ. ¶ Ad rōnes in
oppo. ¶ Ad primā rn̄det̄ negādo ꝯn̄am.
Et rō eſt: q: deus eſt cuſtos primus ⁊ prin-
cipalis: apud quem ſumma pūidentia reſi-
det. Nec eſt ppter ipſius inſufficientiam:
q̄ ſuam pūidentiam de hoībus per ange-
los exequitur. ſed tȝ ppter ordinem ſue ſa-
pientie. tum q: cōgruit angelis vt. ſ. eis hec
dignitas non neget̄: q̄ ſint duces hoīuȝ re-
ductionis. ⁊ in hoc deum quoddāmō imi-
tentur: inquantū cooperant̄ deo: in reducti-
one hoīum in finem. Item q: congruit hoī-
bus qui ſunt in ſtatu imꝑfectionis: q̄ȝ pue-

ritie Apoſtolus cōparat. j. Co. xiij. Unde
eius cuſtodes tanq̄ȝ pueris deſignant̄ do-
nec veniēte qd̄ perfectū eſt: euacuet̄ qd̄ ex
parte eſt. ¶ Ad ſcd̄am rn̄detur negando
ꝯn̄am. Et rō eſt. q: ꝯſeruatio q̄ fit a deo: ſic
a pncipali agēte: eſt infundēdo gr̄aȝ. Sȝ cu-
ſtodia angeloꝝ nō eſt p infuſionē gr̄e: ſȝ eo-
rū ē pparare hoīes ad ſuſceptionem gr̄e: p
illuminatiōes: ⁊ alia hmōi pmētia ad eoꝝ
cuſtodiam. ¶ Ad tertiam rn̄detur negādo
ꝯn̄am. Et ratio ē: q: lumen naturalis cogni-
tionis in hoīe eſt imꝑfectum: ⁊ precipue ad
dirigendū in illa: que naturā excedūt. Po-
teſtas ēt li. ar. eius poteſt ad malū inclinare
multis occaſionibus. Et ideo pūidet deus
hoībus angelorū preſidium. ¶ Ad q̄rtam
rn̄det̄ negando ꝯn̄aȝ. Et rō ē: q: ſicut proui-
dentie diuine eſt ſic īpedire mala: vt tn̄ ſal-
uetur nature ꝯditio. ita ēt ⁊ angeloꝝ cuſto-
dia. Et ideo ad angelos nō ptinet: q̄ hoīes
cuſtodiēdo ad virtutē cogāt: ⁊ a vicijs re-
trahāt. q: ſic periret li. ar. ⁊ rō meriti.

Utrum ſcd̄aȝ. q. ſic pcedit̄. Et vr̄: q̄
angeli p executionez miniſterij
circa hoīum cuſtodiā a ꝯtēpla-
tione retardent̄ ¶ Primo ſic.
Angelus in miniſterio exiſtēs dixit Tho-
bie. xij. Tp̄s eſt: q̄ reuertar ad euȝ: qui me
miſit. Sed nō reuertit̄: niſi per ꝯtēplatōeȝ.
Ergo vr̄: q̄ per miniſteriū a contēplatione
dei abceſſerat. ¶ Scd̄o ſic. Una potentia
finita nō pōt ſimul in plures opatiōes eſſe.
Sed potētia angeli eſt finita. Ergo videtur
q̄ nō poſſit ſimul ꝯtemplari ⁊ miniſtrare.
¶ Tertio ſic. Intellectus creatus non pōt
ſimul plura intelligere. Sed qn̄ miniſtrant
angeli intellectu ꝯſiderant ea que agūt. Er-
go vr̄: q̄ tunc diuina ſimul ꝯtemplari non
poſſunt. ¶ In oppo. eſt euangelium pn̄s i
quo dr̄: q̄ angeli eoꝝ ſemꝑ vident faciem
patris. Ergo per miniſterium a contēpla-
tione ⁊ viſione faciei dei non retardantur.
¶ Rn̄o dōm: q̄ angeli per executionem
miniſterij a contemplatione non retardan-
tur. Iſta concluſio pȝ primo per illud Gre-

gorij qui ait. Sic ad exteriora prodeunt: q ab intimo nunq̄ recedunt. Item secundo sic. Beatitudo angelorum non minuitur ex eorum ministerio. Sed eorum beatitudo tota est in contemplatione diuinitatis. Ergo in nullo per ministerium eorum contemplatio retardatur. ¶ Ad rationes in oppositum. ¶ Ad p̄mā r̄ndet negando p̄nam. Et rō est: q angelus dr̄ discedere a deo: non p intermissionē ɔtemplationis aut per locum. q: intra deū currunt quocunq̄ mittantur: vt dicit Beda eo q deus vbiq̄ est. Sed per hoc q ab inuisibilitate recedens: visibilis apparet: filius exiuit a patre: & venit in mundū: visibilis hoībus factus. Jo. xvj. & similiter dicunt reuerti ad deū: qn̄ deposita visibili spē in pristinam inuisibilitatē deo similē reuertunt. ¶ Ad scdam r̄ndet negādo p̄nā. Et rō est. q: contēplatio angelorū magis se hz per modū receptionis: q̄ actionis. Et sicut luna simul recipit lumen a sole: & illuminat iferiora corpora. ita & angeli simul illuminant in diuina cōtēplatiōe: & illuminant inferiores: vel ministrant circa eos. ¶ Ad tertiā r̄ndet: q assumptū est verū: qn̄ intellectus ea que cognoscit: diuersis rōnibus cognoscit. Tūc eni non pōt simul plura considerare: q: nō pōt intellectus effigiari diuersis figuris. Sz ea que cognoscuntur vna rōne: vel quorū vnum est rō alterius: nihil phibet simul intelligi.

D tertiā. q. sic pcedit. Et vr̄ q angelus qn̄q̄ derelinquat hominē: cui deputatus est custos. ¶ Primo sic. Habet Jere. li. Curauimus babylonē: & non est curata: derelinquamus ergo eā. Sed hoc dr̄ ex persona angelorū: vt dicit glo. Ergo vr̄: q angelus derelinquat: qn̄ a pcō nō corrigitur. Itē Isa. v. dr̄. Auferā sepem eius: & erit in direptionem. Glo. j. custodiam angelorum. ¶ Scdo sic. Angeli sunt qn̄q̄ in celo empireo. Sed cum sint ibi: non sunt circa nos: sz Damasum. Ergo vr̄: q alibi sint qn̄ nos relinquunt. ¶ Tertio sic. Sapiens medicus infirmū desperatū relinquit. Sed angeli custodes p̄nt scire aliquē esse pſcitū p reuelationē: & videre aliquē in peccatis obstinatum talis est quasi infirmus desperatus. Ergo vr̄: q angelus est: qui quasi medicus spiritualis: talē relinquat. ¶ In opp. arguitur sic. De nemine est desperandū: q̄diu est in statu vie: Sed infirmus non relinquitur a medico. nisi pter desperationē. Ergo vr̄: q angelus nō relinquat quēcūq̄ peccatorem. ¶ R̄nō dōm: q angelus in custodiā hoīs deputatus. nunq̄ quādiu viuit: in toto eum derelinquit. Pro cuius ɔclusionis intellectu est notandū: q cū custodia angelorū sit quedā executio diuine pudētie: opz idē esse iudiciū de vtroq̄. Diuina aūt puidentia non relinquit hoiem ex toto: q: oīno in nihilū redigeret. sed verum est: q magis & minus puidet diuersis: sc̄dm eorū ɔditionez. Et ideo oculi dn̄i super iustos dicunt: & aures eius in preces eorū: qbus a deo perfecte puidetur: vt oia eis cooperent in bonū vt dr̄. Ro. viij. Sed malos sm aliquid derelinquit: inquātum pmittit eos subiacere tribulatiōibus. & qd̄ grauius ē ēt in peccatis mori. Unde dr̄ ad Ro. j. Propterea tradidit illos deus in reprobū sensum &c̄. Similiter ēt angeli dicunt aliquos derelinquere sm quid: inq̄tū exponūt tribulatiōibus: vel ēt iusto dei iudicio ab aliquo pcō nō retrahūt: nūq̄ tn̄ ita derelinquūt: qn sit aliqs effectus custodie: inq̄tū aliqd malū phibet: & aliqd bonū pmouet. ¶ Ad rōes in oppo. ¶ Ad primā r̄ndet: q illud intelligit inos angelorū discedentiū ab hoie pcōre in hora mortis. Uel dōm q derelinquunt sz qd: vt dictū ē: sicut ēt deus. ¶ Ad scdā r̄ndetur negādo p̄nā. Et rō ē. q: lz angelus p̄ns nō sit ex actiōe: tn̄ relīqt in hoie forme impssionē: & dispositionē bonā in hoie: sicut apparet in motibus volētibus. Et ita q̄uis nō sit p̄ns: pōt custodire inq̄tū effectus eius manet post actionē suā: vt pz qn̄ aliqs deuote orat ad plures dicā manet i deuotōe. ¶ Ad tertiā r̄ndet negādo p̄nam. Et rō ē: tn̄ quia nullus in statu vie a deo est obstinatus: qn possit p p̄niaz puerti. Unū nō ē de eo despe

In feſto bẽati Hieronymi

rádū. Tū ſcđo.q: ⁊ ſi angelus ſciret eū pſcitū: poſſet tñ multa mala in eo ipẽdere. ſicut de Antixpo dr̄.q ẽt hẽbit ágelicū cuſtodẽ.

¶ In feſto bti Hieronymi ẽ euãgeliū. Nemo accendit ⁊c. Luc.xj. Circa qđ poſſunt diſputari ſe.q.

¶ Primo: vtꝝ lucerna icẽſa Hiero.i.doctrina meruerit ſup cãdelabꝛū eccliẽ poni.

¶ Scđo: vtꝝ Hieronymꝰ fuerit cardialis.

Q pmū: vtꝝ lucerna icẽſa Hiero.i.doctrina meruerit ſup candelabꝛū ecclie poni. Et vr̄ φ nõ q: eiꝰ doctrina in aliqbꝰ nõ fuit bona nec tenet. Ergo ⁊c. Aſſumptū pꝫ i mã bigamie: de q̃ in.c. Aciꝰ di.xxvj. Itẽ in materia legaliū: de qua ad Gala.ij.⁊.v.

¶ In opp.ẽ euãgeliū pñs: vbi dic φ nẽo accẽdit lucernã ⁊c. ¶ Rñō dõn: φ doctrina bti Hiero. p merito ẽ ſup cãdelabꝛū poſita.i.accepta: laudata: ⁊ p eccliam vniuerſalẽ appꝛobata: in.c. Sãcta ro. eccliã di.xv. Huius aūt appꝛobatiõis cã fuit multiplex. Primo q: eiꝰ doctrĩa fuit ſana ⁊ pulchꝛa. Vñ Hiero. interptat̃ viſio pulchꝛitudinis. Eius eni doctrina nil ptinet niſi pulchꝛū: ⁊ ab oi macula falſitatꝪ erroꝛis alienū. Unde Aug. de eo. Hiero. pſbyter greco latino ⁊ hebꝛeo eloqo eruditus: in locis ſcris: ac in lris: vſqꝫ ad decrepitã vixit etatẽ: cuiꝰ nobilitas eloqj ab oꝛiẽte i occidẽtẽ iſtar ſolis lãpas reſplẽduit. Itẽ ſcđo: q: icẽſa fuit ardore caritatis ad vtilitatẽ ecclie. Vñ Proſp in cronicis de eo ſic ait Hiero. pſbyter in Bethleẽ toto iã mũdo clarꝰ hitabat. egregio igenio: ⁊ ſtudio vniuerſe ecclie ſuiens. Tertio: q: eiꝰ iterptatio melioꝛ eſt habita. Vñ Iſido. ſic ait Hiero. triū linguaꝝ extitit exptꝰ: cuiꝰ iterptatio ceteris aũfert. qm̃ ⁊ vboꝝ tenatioꝛ ẽ: ⁊ pſpicuitate ſcie clarioꝛ atqꝫ vtpote a xpiano iterpretatoꝛe verioꝛ. Quarto q: eiꝰ doctrĩa ẽ plena oi religiõe: ⁊ ſcitate. Vñ Severꝰ ita dic Hiero. pter fidei meritū: dotẽqꝫ v̄tutū: nõ ſolū latis: atqꝫ grecis: ſꝫ ẽt hebꝛeis lris iſtructꝰ eſt: vt ſe i oi ſcia nemo ei audeat compare. Quito q: erat armatura foꝛtis ꝯ hereticos. Vñ Severꝰ de eo dic. Hiero. erat iuſta: iugis: adverſus malos pugna: ppetuũqꝫ certamen. Oderat cū hereticis. q: eos ipugnare nõ deſinit. ¶ Ad rõem in oppo. rñdet negando ꝯñam. Et rõ ẽ. φ varietas opinionis inter doctoꝛes in his q̃ ad fidẽ nõ pertinent: nõ obuiat qn eiꝰ doctrina in his: q̃ fidei ⁊ moꝝ ſũt: ſup ecclie cãdelabꝛū ponantur.

Q ſcđaꝫ.q. ſic pceditr̃. Et vr̄. φ btūs Hiero. nõ fuerit cardinalis. q: dic Hugtio ⁊ multi alij: φ Hiero. nõ fuerit cardinalis.

¶ In opp. arguit̃ ex multis. ¶ Pmo ex hiſtoꝛia ſua: q̃ citat̃ p vniuerſam eccliaꝫ: ⁊ acceptat̃ ⁊ recipit̃ ab oibꝰ eccliis: in qua ſic habet̃. Quom ãnoꝝ eſſet.xxix. Ro. eccl. cardinalis pſbyter ẽ oꝛdiatus. Nõ ẽ ãt dubiū: qn hiſtoꝛia iſta pferẽda ſit auctati dicti Hug. ¶ Scđo idẽ arguit̃ ex cronicis: vbi legit̃: φ fuerit oꝛdiatus in cardialẽ a Liberio papa ſub titulo ſcẽ Anaſtaſie. Itẽ Io. an. in Hieronymiana: i ſa pte.c.ij. ¶ Tertio colligit ex picturis. Cõiter.n. p oẽꝫ xpianã regionẽ depingit̃ Hiero. cū capello cardialatꝰ. ¶ Quarto arguit̃ ex.c. ecclia.xvi. q.j. vbi ait Hiero. Ecclia ſenatũ hꝫ. Ubi dicit Archidia. Hoc qđã i telligũt ecclia ro. q̃ dr̄ hr̄e ſenatū.i. collegiū cardialiū qđ dicit̃ hr̄e anẽteꝫ ſenatoꝝ. ar.xcix.di. Cõſtãtinus. Et hãc ſniaꝫ tenet Innocẽtiꝰ ex de re iudi. Quū ãt v̄bū illõ fuerit bti Hiero. ⁊ dicat tamen nos ſenatū hẽmꝰ: vr̄ claꝝ: φ ꝯnũeret ſe in nũero cardialiū. ¶ Quito. Hoc vr̄ hri clariſſimũ cū ab oibꝰ videat̃: ⁊ ꝯfitear̃ oꝛdinatꝰ pſbr̄ ecclie ro. Pꝛeſbri ãt eccl. ro. ſũt pſbri cardiales: vt vr̄ colligi ex.c. Conſtãtinus. Ubi ait. Impatoꝛ reuerẽdiſſimis clericis ſcẽ ro. ecc. ſuiẽtibus: illõ culmẽ ſingłis ponere: ⁊ pꝛe excellentiſſimis habere ſcimus ⁊c. Ubi clariſſime patet: nomine reuerẽdiſſimoꝝ intellexiſſe dominos cardinales: quod nomen non conuenit niſi viris cõſtitutis in dignitate: vt pꝫ in.c. In nomine dñi.di.xxiij. Itẽ in.c. Nullã.ij.q.iiij. ſup gł. de clericis ro. ecc. Idem videtur colligi: non rñdenꝰ varijs quoꝛũdã argumẽtis: q non

ob aliud Hiero. cardinalem negaſſe videtur: niſi q: in eorum codicibus non legerunt: aut q: ſtulti ſunt. vt q Virgilius: aut Tullius non dixit: aut proprio ſenſu viſum non ſuerit: nullius auctoritatis eſſe putent.

¶ In feſto beati Franciſci eſt euangelium. Confiteor tibi. &c. Mat. xj. Circa quod poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum conueniens fuerit ſecreta fidei non reuelari ſapientibus et prudentibus: et reuelari paruulis.

¶ Secundo: vtrum beatus Franciſcus fuit de numero paruulorum: quibus reuelata ſunt ſecreta celeſtia.

A D primam q. ſic proceditur. Et videtur: q non fuit conueniens ſecreta fidei non reuelari ſapientibus et prudentibus et reuelari paruulis. ¶ Primo ſic. Illis ſunt reuelanda ſecreta fidei: in quibus magis fructificare poſſunt. ſicut ſemen melius ſeminatur in terra culta: et bene preparata. Sed magis hoc fit: Quoniam ſapientibus et prudentibus ſecreta reuelantur: quam cum paruulis reuelantur. Scribitur enim Prouer. j. Audiens ſapiens ſapientior erit. Ergo ſecreta conuenientius reuelantur ſapientibus: quam paruulis ſimplicibus. ¶ Secundo ſic. Si miniſteria fidei abſconduntur a ſapientibus: non veniunt ſapientes culpandi: ſi ea non credunt. Fides enim ex auditu eſt: ad Ro. x. ¶ Tertio ſic: Quid eſt quod gratias reddit: q hec a ſapientibus ſuit abſconſa: q: videtur gaudere de cecitate illorum: et queritur eam diminsionis hominum.

¶ In oppoſitum eſt euangelium. ¶ Reſpondeo. Hic videndum eſt: qui ſint iſti ſapientes: quibus abſconſa ſunt miniſteria xpi: et qui paruuli: quibus reuelata ſunt. Primo enim ſapientes: quibus abſconſa fuerunt miſteria xpi: ſunt philoſophi: propter ſuperbie tumiditatem in ſapientia humana confidentibus: et iſti fuerunt ſapientes in oculis ſuis. De quibus Aug. dicit q illi precipui gentium philoſophi: qui per illa que facta ſunt: cognoſcere potuerunt. tamen: q ſine xpo philoſophi facti ſunt: eo q nec eum venturum prophetis: nec veniſſe apoſtolis crediderunt tumidi: eorum ſuperbia obſcuratum eſt inſipiens cor eorum: dicentes enim ſe eſſe ſapientes. ſtulti facti ſunt. Paruuli quibus reuelata miſteria dei fuerunt: abiecti piſcatores: qui facti ſunt doctores orbis: et lux. Unde Apoſtolus Deſpecta namque elegit: vt fortia queque confundat. Unde Aug. exponit: paruulis. i. humilibus: non de ſe preſumentibus. Secundo abſconſa ſunt fidei miſteria ſapientibus phariſeis: propter fidei incredulitatem. q: nec ipſi voluerunt credere in xpm nec alios credere permiſerunt. Unde eis dictum eſt. Luc. xj. Ve vobis phariſeis: et legiſperitis: qui tuliſtis clauem ſcientie: ſcripturas loquentes de xpo: falſis interpretationibus corrumpentes. ipſi non introiſtis credendo in xpm: et eos qui intelligerent prohibuiſtis. Paruuli vero quibus reuelata ſecreta fidei: ſunt homines ſimplices: parum de ſe ſentientes. Unde dominus. Niſi conuerſi fueritis: et efficiamini ſicut paruulus iſte: non intrabitis in regnum celorum Mat. xviij. Tertio abſconſa ſunt miſteria fidei ſapientibus ſapientia mundana: et prudentibus prudentia carnis: propter eorum vanitatem: q: quamuis multi eorum videantur multa ſcire de deo: et moribus et virtutibus hominum. tamen q xpm non conſtituerunt ſibi finem: nec eorum ſapientiam ordinant ad dei laudem: talibus vero ſapientia dei occultatur: q: in maliuolam animam non introibibit ſapientia: nec habitabit in corpore ſubdito peccatis. Paruuli autem econtra: quibus reuelantur celeſtia ſacramenta ſunt humiles: q: vbi humilitas ibi ſapientia. Prouer. xj. Ubi exponit de humilibus: qui in ſimplicitate querunt dominum. ¶ Ad rationes in oppoſitum. ¶ Ad primam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: q: paruuli non habentes aliquod impedimentum: erant habiles ad receptionem influxus diuine ſapientie: quam ſapientes illi de quibus dictum eſt. qui aut propter tumiditatem animi: aut propter incredulitatem cordis: aut propter vanitatem carnalis amoris erant indiſpoſiti ad reuelationem celeſtis ſapientie ſuſcipiendam.

¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt: q q non credant: culpa eorum eſt: qui ponunt

obiect̃ grẽ diue:p quã volũtas hoĩs p̃pa-
raẽ ad hoc: q̃d eleuet̃ in ea:q̃ ſunt ſup terrã.
℄ Ad tertiã reſpõdetur q̃ nõ iõ xp̃s grãs
refert patri:q: gaudeat cecitate cop̃:ſʒ iudi
cio dei:q̃ ita ſapienter ordinauit. Et quoñ
q̃rit̃ cã hui⁹ dubitatiõis ⁊ diuerſitatꝫ:pſtat:
q̃ a pte credẽtiũ fuit eop̃ hu militas:q̃ ad ſa
piẽtiã diſpõit:vt dicit̃ ꝓuer.xj. Ubi humili
tas ibi ſapiẽa. Ex pte nõ credẽtiũ:fuit eop̃ ſu
pbia:q̃ ẽ itellect⁹ excecatiua:ſʒ ex pte dei:cã
fuit ſua ſimplex volũtas. ⁊ hoc ẽ q̃d ſeq̃tur
qm̃ ſic fuit bñplacitũ añ te. Q̃d.n.aliq̃ ſint
electi:⁊ aliq̃ reprobi:bñ põt aſſignari cã in
generali:ẽt ex pte dei:vt ĩb electꝫ appareret
dei miſericordia.i alijs aũt ei⁹ iuſticia. Q̃: ſic
ad gl̃iaꝫ regis terreni ⁊ decorẽ ſui regni nõ
ſolũ ꝑtinet aula:in q̃ ſtrenui milites hono-
rant̃:ſʒ ẽt patibulũ in q̃ malefactores puniũ
tur: ſic ad gl̃am dei nõ ſolũ ꝑtinet p̃miatio
bonop̃:ſʒ ẽt punitio malop̃. In ſpãli tñ nõ
põt aſſignari rõ ex pte dei:q̃re iſtũ eligat:⁊
iſtũ dimittat:niſi ſimplex ei⁹ volũtas. Uñ di
cit Aug.ſup Jo. Q̃uare illũ trahat:⁊ illum
dimittat noli iudicare:ſi nõ vis errare.

AD ſecũdã.q.q̃ q̃rit̃:vtp̃ btũs
Frãciſcus fuit õ numero par
uulop̃:qb⁹ reuelata ſunt ſecre
ta celeſtia. ℄ Rñdet̃: q̃ ſic.
Nã ipſe humilim⁹:⁊ puulus i
oculis ſuis plus q̃ʒ dici poſſit:fuit colũbina
ſimplicitate plen⁹: mõ a patre celeſti pluri-
ma ſecreta reuelata ſunt:q̃ ſapiẽtib⁹ hui⁹ ſe
culi ſunt abſcõſa:i põ.reuelata ſunt ſibi mul
ta futura p donuꝫ ꝓphetie q̃d ſepe habuit.
℄ Secũdo. Reuelata ſunt ſibi ſecreta cor-
diũ fratrũ ſuop̃:⁊ aliop̃. ℄ Tertio. Dona-
tũ ẽ ſibi miraculoſe donũ linguap̃: quo itel
ligere extraneos hoĩes poſſet.⁊ eis p̃dicare
℄ Quarto. reuelata ſunt ei multa ſecreta
diue ſapie ⁊ celeſtis doctrine:q̃ʒ miro fer-
uore ciuitates ⁊ caſtella circuiẽs i populis
ſeminauit. ℄ Quinto. Reuelata ſunt ei ſe
creta ſpũaliſſima.ſ.diue paſſiõis ſtigmata nõ
mõ reuelata:ſʒ miraculoſe impreſſa. Nã ſe
mel i viſiõe hu⁹ dei ↄtra ſe ſeraphin cruci-
fixũ aſpexit: q̃ crucifixiõis ſue ſigna ei:eui-
dẽter impreſſit:vt crucifixus videret̃:⁊ ipſi
mira certe reuelata ſũt:⁊ multa hũili:⁊ puu
lo btõ Frãciſco. ℄ Sexto. In ſignũ ⁊ teſtio
niũ ſctitatꝫ ei⁹ innumera a dõ p̃re ſũt reuelata
ſiue oñſa miracula:vt õ oĩb⁹ i ei⁹ legẽda pꝫ.
℄ In feſto beati Luce eſt euãgeliũ. Deſi-
gnauit dñs ⁊c̃. Luc.x. Circa q̃d poſſunt di
ſputari ſequentes.q.
℄ Primo: vtrũ poſt electionẽ.xij. Apoſto
lop̃ ↄuenĩeter electi ſunt.lxxij. diſcipuli iter
quos Lucas vn⁹ dĩr fuiſſe. ℄ Scdo: vtrũ
btũs Lucas iter euãgeliſtas in figura bouis
fuerit ↄueniẽter deſignatus:
a D p̃mã.q.ſic ꝓcedit̃. Et vr̃:q̃ p⁹
electionẽ apoſtolop̃.xij. nõ ↄue-
niẽter alij.ſ.lxxij.diſcipuli electi ſũt. ℄ Pri
mo ſic. Fruſtra fit p plura: q̃d põt fieri per
pauciora. Sʒ p.xij.apoſtolos ſufficiẽter euã
geliũ ſeminãdũ ⁊ p̃dicãdũ erat p vniuerſũ
orbẽ. Uñ Apoſtolus ad Ro.x. Fides ex au
ditu ẽ:audit⁹ p v̾bũ dei:⁊ ſtati ſubdit. Nun
q̃d nõ audierũt: Eq̃dẽ i oẽm terrã exiuit ſo
n⁹ eop̃:⁊ glo.exponit de p̃dicatiõe apoſto-
lop̃. ℄ Scdo. Officiop̃ ſiue ſtatuũ diuerſitas
vnitati repugnat. Sʒ fideles xp̃i ad vnitatẽ
vocant̃:ſm illud Jo.xv. Ut ſint vnũ in no-
bis:ſic ⁊ nos ſum⁹. Ergo i eccl̃ia nõ dʒ eſſe
iſta varietas officiop̃ ſiue ſtatuũ. ℄ Tertio ſic
Bonũ eccl̃ie in pace ↄſiſtere vr̃:ſm illud.i.
Cor.vlt.pacẽ hẽte: ⁊ dõs pacis erit vobiſcũ
Sʒ diuerſitas ẽ ipeditiua pacis. Uñ phũs
dic̃.vij.Poli. q̃ modica drĩa fac̃ i ciuitate
diſſidiũ:ergo vr̃: q̃ talis drĩa aut varietas
i eccl̃ia iſtitui nõ debuit. ℄ In opp.ẽ euãge
liũ p̃ns. ℄ Rñõ dicẽdũ:q̃ ↄuenientiſſime
xp̃s poſt.xij. apoſtolos elegit ad p̃dicatiõis
offm̃ etiã.lxxij.diſcipulos. Et hoc rõe multi
plici. Primo rõne: quaꝫ xp̃s in l̃ra aſſignat
qm̃ meſſis q̃dẽ multa ẽ:operarij pauci. Mul
titudo eni gẽtiũ ad ſuſcipiẽdũ v̾ba xp̃i:pa-
rata erat p p̃dicationẽ apoſtolop̃: reſpectu
cui⁹ multitudinis ↄuertẽde:operarij.ſ.apoſto
li:⁊ etiã diſcipuli erãt pauci. Uñ ſubdit̃. ro
gate dñm meſſis:vt mittat operarios in meſ-

ſeni: q: nullus ſit aptus ad pdicationē ṽbi diuini niſi p grām dei: ⁊ niſi ab eo miſſus mediate: decē aūt ſunt in illo numero: in ſignū q̄ poſt xp̄i reſurrectionē ⁊ aſcēſionē in celū: pdicaturi erāt fidē xp̄i gētib⁹. lxxij. linguarū. vñ deſignati ſunt in. lxxij. viris: qb⁹ dñs dedit ſpūm ꝓphetādi. Numer. xi. vbi dñs dr̄ locutus Moyſi auferens a ſpiritu qui erat in Moyſe ⁊ dans. lxx. viris q ꝓphetarunt: nec vltra ceſſauerūt: remāſerunt autem duo viri in caſtris ſup quos requieuit ſpūs dñi ⁊ ipſi diſcripti fuerūt in quo hi expſſe deſignati ſunt. Scđo q: varietas iſta officiorū ⁊ ſtatuū ꝑtinet ad pfectionē ipſi⁹ eccleſie. Sicut eñi in rerū naturaliū ordine pfectio q̄ in deo ſimplicit̄ ⁊ vniformit̄ inuenitur in vniuerſitate creaturarū inuenire nō potuit niſi defo:mit̄ ⁊ multiplicit̄ ita etiam plenitudo grē in xp̄o: ſicut in capite ordinat̄ ad mēbra ei⁹: diuerſimode redūdit ad hoc: q̄ corpus eccleſie ſit pfectū. Et hoc ē q̄ apoſtol⁹ dicit ad Ephe. iiij. Ipſe dedit quoſdā qdē apoſtolos: alios ṽo euāgeliſtas: alios autē paſtores ⁊c. ad cōſumationē ſctōrū. Tertio. Quōi varietas ꝑtinet ad neceſſitatē actionū: q ſunt in eccl'ia. Opʒ aūt diuerſas opatiōes diuerſos hoies deputari: ad hoc q̄ diligēti⁹: ⁊ ſine ꝯfuſiōe oīa pagant̄. Hinc ē q̄ Apoſtol⁹ dić ad ro. xij. Sicut in vno corpe multa mēbra habem⁹ oīa aūt mēbra nō eūdē actū hñt. ita multi vnū corp⁹ ſum⁹ i xp̄o. Quarto. Hoc ꝑtinet ad dignitatē ⁊ pulchritudinē eccleſie: q̄ in quodā ordine conſiſtit. Vñ dr̄. iij. Regū. x. q̄ vidēs regina Saba oēm ſapiām Salomonis: ⁊ habitacula ſuorū: ⁊ ordīes miniſtrātū: nō hēbat vltra ſpirituū. ¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad pmā pʒ rñſio ex dictiſ: negādo q̄ ſoli apl'i erāt. ꝓ tāta meſſe ſufficiētes: euangeliū dicit q̄ erant pauci: q̄ aūt dicit̄ de apl'is intelligēdū ē nō excluſis diſcipulis. ¶ Ad ſcđam rñdet̄ negando aſſumptū. Dicim⁹ eñ: q̄ diuerſitas ſtatuū ⁊ officiorū nō īpedit eccleſie vnitatē: q̄ pficit̄ ꝑ vnitatē fidei: ⁊ charitatē: ⁊ mutue ſubminiſtratiōis: ſʒ illd̄ Apoſtoli ad Ephe. iiij. ex quo totū corpus ē cōpactū. ſ. per fidē ⁊ cōnexū. ſ. ꝑ charitatē ꝑ oēm iuncturā ſubminiſtrationis diu. ſ. vnus ṽuit alteri. ¶ Ad tertiā rñdet̄ negando minorē. Et rō ē: q: ſicut in corpore naturali mēbra diuerſa ꝯiūgūtur ī vnitate ꝑ ṽtutē ſpūs viuificatiīs: quo abſcidēte: mēbra corpis ſepant̄: ita eī in corpore eccl'ie cōſeruat̄ vnitas diuerſorū membrorū: ṽtute ſpūs ſcī q corpus eccl'ie viuificat: vt habet̄ Jo. vj. Vñ apoſtolus dicit ad Ephe. iiij. Solliciti ſeruate vnitatē ſpūs in vinculo pacis. Diſcedit aūt aliqs ab vnitate ſpūs: dū querit q̄ ſibi ſunt ꝓpria. Sicut ēt in terrena ciuitate terrena pax tollit̄ ex hoc q̄ ciues ſinguli que ſua ſunt querūt: alioqn per officiorū ⁊ ſtatuū declinationē tam mētis q̄ʒ in ciuitate terrena: magis pax ꝯſeruatur: inquantū per hoc plures ſunt: q cōicāt actibus publicis. Vnde ⁊ Apoſtolus dicit .i. Corin. xij. dñs ſic comparauit vt non ſit ſciſma in corpore. ſed pro:nuicē ſollicita ſint membra.

AD ſcđm q. ſic pcedit̄. Et vr̄ q̄ ſanctus Lucas nō ꝯueniēter ſit ī figura bouis deſignatus. ¶ Videt̄ q̄ nō: q̄: Lucas pncipaliter verſat̄ circa paſſionē: ⁊ mortem xp̄i: ⁊ ita videt̄ figurari plus deberi ꝑ agnū: q̄ʒ per vitulū: ſiue bouem: quia agnus proprie figurabat xp̄m immolatum pro nobis. Vnde Joan. i. Ecce agnus dei ⁊c. Ergo ⁊c. ¶ In oppoſitū eſt illud Eze. i. Facies bouis a ſiniſtris. ¶ Reſpondeo dicendum: q̄ ſicut alias diximus. Ezechieli prophete in viſiōe animalis: quattuor facies habentis: deſignatum fuit chriſti euangelium: quadrafacie deſcribendum videlicet a Matheo in facie humana: a Marco in facie leonina: a Luca ī facie bouina: a Joanne in facie aquilina. Licet autem Lucas euangeliſta deſcribit totum curſum euangelij: incipiens a chriſti miraculoſa cōceptione: pertrāſiens per eius natiuitatem: cōuerſationē: mortem: ⁊ reſurrectionem: terminās euangelium ſuū in aſcenſiōe

dũ. eius pꝛincipalis intẽtio eſt circa xpi moꝛtẽ ⁊ paſſionẽ deſcribẽdã: ꝓpter qđ ipſe Lu-cas deſignat in facie bouis: q ẽ aial immolati cũ ſm traditionẽ legis: ꝓpter qđ euãgeliũ ſuũ incipit a ſacerdotio zacharie: ad qđ offi ciũ ſpectat imolare. Et iõ materia pꝛincipa lis libꝛi deſignat ꝯueniẽter in facie bouis. Pꝛeterea. Merito ĩ figura bouis deſigna tus ẽ. Bos enĩ vngulã findit: q̃ vtus di ſcretiõis expꝛimit. Et btũs Lucas diſcretus fuit: p moderationẽ. Itẽ bos aial ẽ imolati cũ: ⁊ btũs Lucas crucis moꝛtificationẽ iu-giter ĩ ſuo coꝛpe pꝛo xpi noĩe poꝛtauit: vt dr̃ in oĩone eccle. Itẽ eſt aial fructuoſum. Et btũs Lucas ẽ fructuoſus per edificationẽ. Adeo qppe fuit fructuoſus: ꝙ ab oĩbꝰ cha riſſimꝰ habebat. Vñ apoſtolꝰ ad Coꝛ. iiij. Salutat vos inqt Lucas medicus chariſſi mus. ¶ Ad rõnes ĩ opp. r̃ndet: ꝙ rõ nõ pꝛo-cedit: q: ad deſignãdũ euãgelium ſufficiẽs erat figura vituli: cũ eſſet aial imolaticũ. tñ ad deſignãdũ xp̃m imolatũ: expꝛeſſioꝛ figura eſſe debuit. Vñ nota ꝙ lʒ aialia alia imola-rent: vt vitulus: bos: capꝛa: ⁊ hmõi. tñ xp̃s magis dictꝰ ẽ agnꝰ q̃ʒ cetera aialia imolati cia q: inter oĩs figuras veteris teſti: agnꝰ pa ſchalis expꝛeſſiꝰ figurabat paſſionẽ xpi: q: il le agnꝰ erat ſine macula ⁊ p eiꝰ imolationẽ filij iſrael liberati ſunt a ſuitute egyptiaca: ſic p paſſionẽ xpi: q peccatũ nõ fecit: ſumus liberati a ſuitute dyaboli. Scđa cã ẽ: q: iu-ge ſeruitiũ: qđ figurabat ꝑpetuitatẽ btitudi nis fiebat de agno: ſic xp̃s ẽ nr̃a beatitudo.

¶ In feſto vndecim miliũ virginũ ẽ euan-gelium. Simile ẽ regnũ ⁊c. Math. xv. Cir ca qđ poſſunt diſputari ſeq. q.

Vtrũ pꝛudẽtibꝰ v̄ginibꝰ faciẽti-bus qđ in ſe fuit neceſſe fuit vt deus oleũ grẽ ſue vaſis ꝯſciẽ tiarũ ſuarũ infunderet. Et vr̃ ꝙ non. ¶ Pꝛio. Deus dat grãm ſola liberali tate ⁊ miſericoꝛdia: q: dat ipſam gratis. Ergo põt dare ⁊ non dare. Ergo quãuis v̄gines pꝛudẽtes fecerint qđ in ſe erat: deus potuit eis nõ dare oleũ gratie. ¶ Scđo ſic. Ne-ceſſariũ et liberũ opponuntur. Si ergo deꝰ ex liberalitate dat grãm. ergo nulla neceſſi-tate dat alicui grãm. ¶ Tertio ſic. Et petit qđ eſt facere: qđ in ſe eſt. Nã ille qui facit: qđ in ſe eſt: facit recte. Sed quicũqʒ facit re cte: ex rectitudine opatur: quã habet. Ergo ſi aliquis facit qđ in ſe eſt: habet rectitudi-nem. Aut ergo illa rectitudo eſt acquiſita: aut innata: aut data. Non videtur innata: q: ſic ſemper eſſet. Non acquiſita. Conſtat ergo ꝙ eſt data. ergo donum gratuitum. er go hec rectitudo eſt ex gratia. Nullus ergo poteſt facere: qđ in ſe eſt: ad hoc ꝙ ſit gra-tus deo: niſi ex gratia. ¶ In oppo. eſt euã-gelium pꝛeſens: vbi dicit: ꝙ pꝛudentes vir gines acceperunt oleum: qđ nõ poteſt intelli gi ꝙ ipſe habuiſſent aliquã cauſalitatem re ſpectu olei gratie: q: pꝛimã gratiam nec me reri poſſumus: ſed tantũ diſpoſitiuam. ſ. fa-ciendo id: qđ in ſe eſt habilitando ſe ad eiꝰ receptionem: ſm illud. Pſal. Dilata os tu-um: et implebo ⁊c. ⁊ illud in alio pſal. Dile xiſti iuſticiam: ⁊ odiſti iniqtatẽ: ꝓpterea vn xit te deus: deus tuus oleo leticie. ¶ R̃n̄o dicẽdũ: ꝙ pꝛudentibꝰ virginibus faciẽtibꝰ qđ in ſe eſt: neceſſarium fuit: non neceſſita te coactionis: aut pꝛohibitionis: ſed neceſſita te immutabilitatis: deum infundere oleum gratie vaſis ſuis. Iſta ꝯcluſio pꝛobat mul tipliciter. Pꝛimo ſic. Dicit Augu. ſuper il lud. ij. Thi. ij. Negare ſeipſum non poteſt ⁊c. Quom ſit iuſtus nõ poteſt negare ſuã iuſticiam. Ergo cum ſit bonus: ⁊ miſericoꝛs nõ poteſt negare ſuam miſericoꝛdiã: ⁊ boni tatẽ: q: pꝛonioꝛ eſt ad largiendum: q̃ʒ ad pu niendũ. Si ergo nõ põt iuſticiã ſuã negare facientibꝰ malũ: multomagis nõ põt negare ſuã bonitatẽ ⁊ miſericoꝛdiã illis: q reqrunt eam. Sʒ q facit qđ in ſe eſt: vt eiꝰ hẽat gra tiã: reqrit bonitatẽ eius ⁊ miſericoꝛdiũ. Er go deꝰ nõ põt eum negare: q facit qđ in ſe eſt: ſuã bonitatẽ ⁊ miſericoꝛdiã. Dat ergo ei ⁊ hoc ẽ infundere grãm. Scđo ſic Aug. ſup illud ad Ro. v. iuſtificati ex fide pacem habeamꝰ ⁊c. dicit. Deus recipit ꝯfugiẽtes

ad ſe alit in eo eēt iniqtas. Sȝ ipoſſibile eſt
ꝙ i eo ſit iniqtas. Ergo ipoſſibile ē ꝙ non
recipiat fugiētes ad ſe. Sȝ faciēs qꝺ in ſe ē
fugit ad ipm. Ergo neceſſe eſt: ꝙ ipm reci-
piat: ſꝫ ipm recipe ē ꝑ infuſione grē. Ergo
rc̄. Tertio ſic. Apo. iij. dr̄. Si qs aperuerit
mihi: introibo: ꝛ cenabo cū illo. hoc ē dele-
ctabo: . Jtē zach. i. Conuertimini ad me et
ego ↄuertar ad vos. Ex his ſic arguit. Jm
poſſibile ē ſummā ṽitatē mentiri: ſꝫ neceſſe
hȝ vex dicere: ꝛ iplere illud. Sȝ dicit ꝙ cō-
uerteti ad ipſam: cōuertet ſe: ꝛ ꝙ aperiēti
intrabit. Quom ergo faciēs qꝺ i ſe ē cōuer
titur ad ipſam ṽitatē ꝑmā: ꝛ ei apit: ad hoc
ꝙ intret. ergo neceſſe ē: ꝙ dn̄s cōuertatur
ad illū. Sȝ hoc nō eſt niſi ꝑ grām. Ergo vir
ginib⁹ prudētib⁹ faciētib⁹ qꝺ in ſe erat ne-
ceſſe dn̄s infundit oleū grē in vaſis ſuis: vt
poſſint itrare ad nuptias btitudinis eterne.
¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad p̄mā r̄ndetur
negādo cōſequētiā. ꝛ rō ē: q: nō ſeqt. Sola
libertate dat. Ergo ſe hȝ ad dādū ꝛ nō dan
dū faciēti qꝺ in ſe eſt: ſꝫ bn̄ ſequit: ꝙ ſola li-
bertate dat. Ergo nō dat ex meritꝭ vel per
actionē vel ꝓhibitionē: q: hoc ex ſola libe-
ralitate excludit coactionē: ꝛ ꝓhibitionē: et
nō imutabilitatē. ¶ Ad ſecundā r̄ndet: ꝙ
aſſumptū eſt falſum: ſi neceſſariū dicat im-
mutabile. Talia eni nō opponūtur. Si autē
dicat: neceſſariū coactū: vel ꝓhibitū: ſic ve
rū eſt: ꝙ opponitur. Prio nō ē neceſſitas
i deo. ꝛ ꝓpter hoc nō opponit ſue liberali-
tati. Jmmo ex hoc ē: tanto ſua: ꝙ ipe ē imu
tabilis ꝛ immutabilit libera. ¶ Ad tertiā re
ſpōdet. Quom qrit qd ſit facere qꝺ i ſe ē
dicim⁹: ꝙ facit hō qꝺ i ſe ē: qn̄ ex libtate ar
bitrij hō auertit ſe a malo: ꝛ ↄuertit ad bo
nū: recurrēs ad deū: quē ſcit ſui eē princi-
piū: ꝛ quē eſſe orandū ſibi: ꝛ petat ab eo lu
mē cognitiōis fidei ꝛ boni. ¶ Ad rationeȝ
ipſam r̄ndet: ꝙ rectitudo illa ē naturalis: ꝛ
ē que ſemꝑ ↄdicit peccato. Que ſm illā ſino-
net ſinderiſis: q ſemꝑ murmurat ↄ peccatū
ſꝫ arbitriū nō ſemꝑ dirigit ſm illā: nec ſem
per ſeqtur eam arbitriū. ꝛ iō rō nō ꝓcedit:
ꝛ ſic pȝ: ꝙ homo faciendo quid in ſe ē: ↄſe
quitur gratiam a deo.

¶ Jn feſto Simonis ꝛ Jude eſt euāgeliuȝ:
Hoc eſt p̄ceptuȝ ꝛc̄. Jo. xv. Circa qꝺ poſ-
ſunt diſputari ſeq. q.

Primo: vtrū xp̄s aduenientē
ꝛ p̄dicāte nō tn̄ faciēte viſi-
bilia miracula iudei ei crede
re tenebant. Et vr̄ ꝙ non: ꝛ
ꝑ ↄn̄s excuſati erāt. ¶ Pri
mo ſic. Quicūqȝ nō facit illud ad qꝺ tenetur:
peccat. Sȝ ſi hoīes nō crederēt xp̄o: mira-
cula nō faciēti: non peccarent. Dicit. n. ipe
ī. in eodē euāgelio. Si opa nō feciſſem: que
nullus ali⁹ facit: peccatū nō haberēt: ꝛ loqt
de pctō infidelitatꝭ ſm Aug. Ergo xp̄s ſi nō
feciſſet miracula: hoīes credere nō tenebā-
tur. ¶ Scḋo ſic. Nullus pōt mutare legē:
niſi lator legis: vel eo ſupior. Sȝ xp̄s p̄dica-
bat qdā: q videbant ptinere ad veteris le-
gis abolitionē: ſicut ꝙ cibi nō coinquinarent
hoīem: ꝛ ꝙ lȝ in ſabbato opari: ergo ſi non
ꝓbaſſet ſe eē legiſlatorē: nō ei credēdū fuiſſꝫ
Sed hoc fieri nō potuiſſet niſi ꝑ miracula
ergo xp̄o nō erat credēdū: niſi miracula fe-
ciſſet. ergo illud nō vr̄ ſufficiēs argumentū
ad ꝓbandū: iudeos inexcuſabiles eſſe: qꝺ
ait: ſi nō veniſſem ꝛ locutus nō fuiſſem: pec
catū nō haberent. ¶ Tertio arguit ex illo:
qꝺ inquit apoſtolus Petrus. act. tertio iu-
deis loquēs. Scio ꝙ ꝑ ignorantiā feciſtis ſi
cut ꝛ p̄ncipes vr̄i. Sȝ ignorātia excuſat. er-
go ꝛc̄. ¶ Jn oppo. eſt euangelium preſens.
¶ Rn̄o dicēduȝ: iuxta ſanctū Tho. in quo
libeto ſo. ꝛ ſuꝑ Jo. ꝙ xp̄o p̄dicāti: etiam ſi
nulla viſibilia miracula feciſſet: iudei audiē
tes eū: credere tenebātur. ꝛ iō nō credētes
inexcuſabiles ſunt a peccato infidelitatis.
Jſta ↄcluſio ꝓbat ſic. Magis obligabant
hoīes ad credēdū p̄me ṽitati: qȝ ad credē
dū viſibilib⁹ ſignis. Sȝ lȝ xp̄s miracula vi-
ſibilia nō feciſſet tn̄ verus de⁹ exiſtēs: p̄ma
ṽitas erat. ergo ēt ſi nō miracula feciſſet: ad
huc erat ei credendū. ꝓbat aūt: ꝛ declarat
ↄcluſio ſic. Null⁹ tenet ad illud: qꝺ ē ſuꝑ vires

ſuas: niſi p eū modū quo ſit ſibi poſſibile. Credere aūt ē ſup potentiā hoīs naturalē. Vñ ex dono dei puenit ſm illud Apl'i ad Ephe.ij. Gr̄a ſaluati eſtis p fidē: ꝛ hoc non ex vobis. Dei eni donū eſt. Et ad Phil.i. dicit. Vobis datū eſt: nō ſolū vt in ipm credatis: ſ3 vt p ipo patiamini. Homo igit̄ tenetur credere ſm hoc: qḋ iuuatur a deo: ad credēdū. Adiuuat̄ aūt a deo aliqs ad credēdū tripliciter. Primo qdē per iterioꝛē vocationē: De qua dr̄ Jo.vj. Ois q audit a prē: et didicit p interioꝛē vocationē: venit ad me. Ad Ro.viij. Quos p̄deſtinauit: hos ꝛ vocauit. Scḋo p doctrinā ꝛ p̄dicatiōe3 exterioꝛē: ſm illud Apl'i ad Ro.x. Fides ex auditu ē. Audit⁹ aūt p v̄bū dei. Tertio: p exterioꝛa miracula. Vñ dr̄.i.ad Coꝛyn.xiiij. q ſigna data ſunt infidelib⁹: vt.ſ. p ea puocentur ad fidē. Si aūt xp̄s viſibilia miracula n̄ feciſſet: adhuc remanebāt alij modi attrahēdi ad fidē: qbus hoīes acqeſcere tenerent̄. Tenebant̄ aūt hoīes credere actoꝛi legis: ꝛ pphetaꝝ: quē ſe eſſe xp̄m p auctoꝛitatem ſacre ſcripture demōſtrabat. Tenebant̄ etiā interioꝛi vocationi nō reſiſtere: ſic Jſa. de ſe dicit. Dñs aūt apuit mihi aurē. ego autē nō ɔ̄dico: nec retroꝛſum abij. Jſa.l. ſicut cōtrario dr̄ qbuſdā dr̄. Actu.vij. Vos ſp ſpū ſctō reſiſtitis. Et iō optie dic xp̄s. Si ego pſonaliter nō veniſſem: ſicut p pphetas fuit p̄dictū: ꝛ locutus: docēs eos p legē ꝛ pphetas: ꝛ oſtēdēs me eſſe meſſiā in lege pmiſſu3: peccatū nō haberēt. Nō aūt ipi cognouerūt xp̄m. n.p3 Math.xxi. Hic ē heres: venite occidamus eum. ¶ Ad rōnes i oppo. ¶ Ad p̄mā r̄ndet̄ negādo minoꝛē3. Et ad pbatiōnē r̄ndet̄: q p illa opa q xp̄s i eis fecit: annumerari ēt o3 vocatio iterioꝛ: q quoſdam attraxit ſicut Greg. dicit i quadā omelia: q xp̄s Mariā Magdalenā traxit interius q etiā p clementiā ſuſcepit foꝛas. Annumerari ēt o3 eius doctrina: cum etiā ipſe dicat. Si nō veniſſem: ꝛ locutus eis nō fuiſſem peccatū nō haberēt. ¶ Ad ſecūdā r̄ndet̄ negādo minoꝛē. Dicim⁹ eni: q xp̄s poterat ſe oſtēdere: ꝛ oſtēdit legiſlatoꝛē: nō ſolū faciendo viſibilia miracula: ſed ēt p auctoꝛitatē ſcripture: ꝛ p interioꝛē inſtinctū.

A Secūdū.q. que ē: vtrū argumētum illud xp̄i ſit ſufficiēs: quo ait. Si opa nō feciſſent i eis: que nemo ali⁹ fecit: peccatū nō haberēt. Et videtur q nō. ¶ Primo ſic. Hoc cōtrariatur p̄mo argumēto. Ergo nō valet. Cōſequētia eſt bona. Antecedēs pbat̄: q: in p̄mo dictū eſt q etiā ſi xp̄s nō feciſſet miracula: adhuc: pctm̄ nō haberent: nō recipientes eum. ¶ Scḋo ſic. Chriſtus nō fecit in eis aliq q alij nō fecerint. Nam ſi ſuſcitauit moꝛtuos: hoc Helyas ꝛ Elyſeus fecerunt. Si xp̄s ambulauit ſupꝛa mare: ꝛ Moyſes mare diuiſit. ꝛ Joſue: qḋ maius ē: fecit ſolē ſtare. Joſue.x. Ergo nō videt̄ argumētū illud xp̄i ſufficiens. ¶ Tertio ſic. Aliqui fecerūt maioꝛa miracula: q3 xp̄s. Dicit̄ enim Jo.xiiij. Qui credit in me: opa que ego facio: ꝛ ipe faciet et maioꝛa hoꝝ faciet. ¶ Quarto ſic. Miracula nō ſufficiunt ad pbandū grām gratu3 facientē in aliquo. ergo nec ad pbandū diuinitatē in aliquo. ergo argumētū illud non videtur ſufficiens. ¶ In oppo. eſt v̄bū xp̄i in euangelio. ¶ Rñō dicēdū: q miracula que xp̄s fecit: ſufficiēter pbant xp̄m deum eſſe: ꝛ p ɔſequēs argumentū xp̄i fuit ſufficiens ad pbandum. Patet cōcluſio ex illo Jo.v. Opa que dedit mihi pater vt faciā: ipſa teſtimoniū phibent de me. Patet ꝛ ratione. Primo qdem ſm ipſam ſp̄ēm rerū: que tranſcendunt oēm poteſtatē create virtutis. ꝛ iō nō poterāt fieri: niſi virtute diuina. Secūdo pter modū faciēdi: q: ſi ppꝛia v̄tute: ſine p̄ce faciebat miracula: nō autē oꝛandi ſicut alij. Vñ dr̄ Luc.vi. Virtus de illo exibat: ꝛ ſanabat oēs. ¶ Ad rationes in opp. ¶ Ad p̄mā reſpōdet̄ negādo aſſumptū: ꝛ ad pbationē r̄ndetur: ſicut dictū eſt p̄i⁹ i ſupioꝛe.q. p opa que xp̄s fecit: itelligendū ē: nō ſolū de viſibilib⁹: ſed ēt de inuiſibilib⁹.ſ. interioꝛi iſtictu: ꝛ attractu doctrīe.

Que qdē ſi in eis nō feciſſet peccatū nō haberent. ℂ Ad ſecūdam rñdet: ſm Aug. q dñs nō loqtur de qbuſcūqz miraculis fctis in eis. i. in ɔſpectu coꝝ: ſʒ de factis i eis. i. p ſonis coꝝ. Nā in curatōe infirmoꝝ nullus tm̄ in eis fecit: quātū xp̄s: quāuis ēt ⁊ i alijs Similit' q: null⁹ hō fctūs ali⁹ ē de⁹: ⁊ nullus natus ē de v̓gine: niſi xp̄s. Fecit ergo in eis opa: q̄ nemo ali⁹ fecit: in curatiōe etiā infirmoꝝ. Et hoc in trib⁹. Primo qdem in magnitudine: q: mortuū q̄triduanū ſuſcitauit. Cecū illuminauit: qḋ a ſeculo nō ē auditū. Scḋo in multitudine: q: oēs quotquot male habebāt curabat vt dr̄ Math. xiiij. Qḋ nullus alius fecit. Tertio. i modo: q: ſicut diximus alij faciebāt orādo: inuocādo: oſtēdētes ſe nō ꝓpria v̓tute facere. Sed xp̄s faciebat imperando: ꝓpria virtute. Sic ergo lʒ q alij mortuos ſuſcitarent: ⁊ alia miracula facerēt: que xp̄s fecit: nō tñ eodē mō: nec ꝓpria v̓tute: vt xp̄s. Similit' qḋ dicit' de ſtatione ſolis: minus eſt eo: q xp̄s moriens lunā retrocedere fecit: ⁊ totū curſum firmamēti mutauit: vt dicit dñs. ℂ Ad tertiā rñdet' negando ɔñam. Et rō eſt: q: alij lʒ quo ad ſubſtantiā aliqua maiora facerēt: ſicut q vmbra Petri ſanabat infirmos: nō tñ maiora erant: quo ad modū. Jmmo illi non faciebāt ſine xp̄o. Vñ xp̄m inuocādo illa opabant'. ℂ Ad q̄rtā rñdet' negādo ɔñam. Et rō eſt: q: miracula fiunt v̓tute diuina ad confirmationē v̓itatis fidei. Vñ dicit' Math. vlti. de aplis: q p̄dicauerunt vbiqz: dño coopante: ⁊ ſermonē cōfirmāte: ſequentib⁹ ſignis. Nō aūt fiūt miracula ſemꝑ ad demōſtrandū grām eius: p quē miracula fiūt. Et iō pōt contingere: q aliqs grām gratum facientem nō habēs: miracula faciat. Sʒ hoc contingere nō pōt: q aliqs falſam doctrinā annūcians: vera miracula faciat: que nō niſi v̓tute diuina fieri poſſunt. Sic eniʒ deus eſſet falſitatis teſtis: quod eſt impoſſibile. Quom ergo xp̄s ſe filiū dei diceret equalē deo: hanc eius doctrinā cōprobant miracula que faciebat. Et ideo oſtendebat' xp̄s per miracula que faciebat: eſſe deus. Petr⁹ autem lʒ ea vel maiora miracula faceret: nō ꝓbabat' eſſe deus ſed per ea etiā ꝓbabat': q xp̄s eſſet deus: q: Petrus nō p̄dicabat ſe ipſum: ſed Jeſum xp̄m eſſe deum.

ℂ Jn feſto oīum ſanctoꝝ eſt euangeliū. Videns Jeſus turbas ⁊c̄. Math. v. Circa qḋ poſſunt diſputari ſeq. q.

ℂ Primo: vtrū beatitudo ſanctoꝝ ɔſiſtat in viſione dei per eſſentiam.

ℂ Secūdo: vtrū beati vidēteſ deū p eſſentiā: videāt oīa: que deus videt.

ℂ Tertio: vtrū beati in gloria prius ferant' ad contemplandā xp̄i diuinitatē q̄ʒ eius humanitatem.

Ad p̄mū. q. ſic ꝓcedit'. Et vr̄ q btitudo ſanctoꝝ nō conſiſtat in viſione dei p eſſentiā. ℂ Primo ſic. Btitudo i bonis corporis cōſiſtit. Ergo nō in viſiōe dei ⁊c̄. Cōſequētia ē bona: aſſumptum ꝓbat': q: qḋ a plurib⁹ dicit' ipoſſibile eſt falſum totaliter: vt cōmētator dicit. i. de aīa. ⁊ phūs. vij. ethy. q̄ opinio nō pdit': quā populi multi famāt. Sʒ maior hominū multitudo inclinat' ad querēdū corporales delectatiōes: ⁊ corporalia bona. q. finem. ergo finis humane nature i corporalib⁹ bonis ɔſiſtit. Sʒ finē humane nature dicim⁹ beatitudinē. Ergo bonis beatitudo i bonis corporis q̄rēda ē. ℂ Scḋo ſic. Jntellect⁹ nō pōt ad hoc ptingere: q videat deū p eſſentiā. ergo ſanctoꝝ beatitudo nō cōſiſtit in viſione dei p eſſentiā. Cōſequētia ē bona. Probat' aſſumptū. Primo ſic. Quom intelligibile ſit pfectio itellectus: opʒ eſſe ꝓportionē iter intelligibile ⁊ itellectū: ⁊ viſibile ⁊ viſum. Sʒ nō poſſum⁹ accipe ꝓportionē aliquā inter intellectū noſtrū: ⁊ diuinā eſſentiā cū in infinitū diſtent. ergo intellectus noſter nō pōt ptingere ad eſſentiam diuinā videndā. Secundo ſic. Plus diſtat ſenſus ab intellectu noſtro: q̄ʒ intelligibile creatuʒ a ſenſu: ſʒ ſenſibile nullo modo poteſt ptingere ad creaturam rōnaleʒ ſpiritualē. ergo nec intellectus

noſter ad videndā diuinā eſſentiā. Tertio
ſic. Quādocūqʒ intellectus intelligit aliquid in
actu: opʒ φ informet per ſimilitudinē itelle
ctus: qḋ eſt pncipiū intellectualis opatiōis:
in tale obiectum terminate. Si ergo intelle
ctus noſter deū intelligat: opʒ φ fiat per ali
quā ſimilitudinē informantē ipm intellectū
Hoc aūt nō pōt eſſe i diuina eſſentia: q̄ for
me ⁊ formati opʒ eſſe vnum. Diuina autē
eſſentia ab itellectu noſtro differt ſm eſſen
tiā ⁊ eſſe. Ergo opʒ: φ forma qua iformatur
itellectus noſter in itelligēdo deū: ſit aliqua
ſimilitudo impreſſa a deo itellectui noſtro.
Sʒ ſimilitudo illa cū ſit qd creatum: nō pōt
ducere in dei viſionem: niſi ſicut effectus in
cauſam. Ergo impoſſibile eſt: vt intellectus
videat deū p eſſentiā. ¶ Quarto pncipaliter
arguit. Beati in patria videbunt deum
p mediū: q: per lumen glorie: ſm illud ps.
In lumine videbim⁹ lumen. Ergo nō vide
būt deū p eſſentiā. ¶ Quinto ſic. Sancti i
patria videbūt deum facie ad faciē: vt dr. i.
Cor. xiij. Sʒ hoiem qñ videm⁹ facie ad
faciē: videm⁹ p ſimilitudinē. Ergo deus in
patria videbit per ſimilitudinē. ⁊ ſic nō per
eſſentiā. ¶ In oppo. eſt euangeliū ſcīo. vbi
dicit. Beati mūdo corde: qm ipſi videbūt
deū. Scdo. i. Cor. xv. Super illud: cū tra
diderit regnū deo patri: dicit glo. vbi. ſ. i pa
tria eſſentia patris: ⁊ filij: ⁊ ſpūs ſancti vide
būt qḋ ſolis mūdis cordib⁹ dabit: que eſt
ſumma beatitudo. Ergo ſancti deū p eſſen
tiā videbūt. ¶ Rńo dicēdū: φ fidē catho
licā firmiter credendū ē: φ beatitudo ſan
ctoꝝ cōſiſtit in viſione dei p eſſentiam. Iſta
ↄcluſio pbatur. Primo ex illo. Jo. xv. Hec
eſt vita eterna: vt cognoſcāt te ſolū deū ⁊c.
Scdo ſic. Sanctoꝝ deſiderium nō pōt oio
fruſtrari. Sʒ ſcōꝝ deſideriū cōmune eſt: vt
videāt deū per eſſentiā: vt pʒ. Exo. xxxiij.
Oſtēde mihi gloriā tuā. Et in Pſ. Oſtēde
faciem tuā: ⁊ ſalui erimus. ⁊ Jo. xiiij. Oſten
de nobis patrē: ⁊ ſufficit nobis: ergo ſancti
deū per eſſentiā videbūt. Tertio ſic. Beati
tudo enim ē vltima perfectio rōnalis crea

ture. Nihil aūt eſt finaliter pfectū: niſi attin
gat ad ſuum pncipiū: ſm modū ſuū: ⁊ ideo
dico ſm modū ſuū q: ad principiū quod ē
deus: attingit aliquis dupliciter. Uno mo
do per ſimilitudinē: qḋ eſt cōe omni creatu
re: que. ſ. magis de pfectione: quātū cōſequi
tur de diuina ſimilitudie. Alio modo: p opa
tionē: vt pmittat ille modus: qui eſt xpo
ſingularis. ſ. in vnitate perſone. Dico autē
per opationē: inquātū rōnalis creatura co
gnoſcit: ⁊ amat deū: ⁊ q: aīa immediate fa
cta eſt a deo. ideo beata eſſe nō poterit niſi
imediate videat deū. i. abſqʒ medio: φ ſit ſi
militudo rei cognite. Sicut ſpēs viſibilis in
pupilla: vel in ſpeculo: nō eſt: tñ abſqʒ me
dio: qḋ eſt lumen cōfortās intellectū: qḋ eſt
lumen glorie. De quo in pſal. In lumie tuo
videbimus lumen. Hoc aūt eſt per eſſentiā
deum videre. Unde in hoc ponimus bea
titudinē rōnalis creature: φ deū per eſſen
tiam videbimus: ſicut phyloſophi: q poſue
runt aīas noſtras fluere ab intelligētia agē
te felicitatē: ponebant in cōtinua coniūctio
ne intellectus noſtri ad ipſam. ¶ Ad rōnes
i opp. ¶ Ad pmā reſpōdet negādo aſſum
ptum. Et ad pbationē reſpondetur: φ mul
torum opinionē nō eſt neceſſariū eſſe verā
ſimpliciter: ſed ſm partem. Multitudo au
tem hoium in bonis corporis ponētiū bea
titudinē: quantū ad hoc verā opinionē ha
bet: φ illud quod optimū ſibi exiſtimāt: hoc
ſuā beatitudinem eſſe putant. Et quātū ad
hoc: eorū opinio vera eſt. ſ. φ optimū hoīs
eſt beatitudo: non autē oportet: φ ſit vera:
quantū ad hoc: quod ponunt eam in bonis
corporis: quia hec opinio procedit ex falſa
radice: qua. ſ. exiſtimāt ſe eſſe pncipaliter id
quod ſunt ſm corpus. ¶ Ad ſcdam reſpon
detur negādo aſſumptum. Et ad probatio
nem dicimus: φ pportio dicitur dupliciter.
Uno modo pprie: ſm qḋ importat quēdā
determinatū exceſſum. Et ſic pportio reqrit
iter intellectū: ⁊ iter intelligibile: ad hoc φ
ſit cognitio: cū cōprehēſione: q̄liter diuina
eſſentia nunq̄ȝ videbit ab itellectu creato.

Alio mō accipit̄ cōiter p qualibȝ habitudi
ne. Et sic ifinitū pōt hr̄e pportionē ad fini-
tū: sic eius pfectio: vel aliā hmōi habitudi-
nē hūt ad ipm. Et talis pportio sufficit ad
hoc q intellectus noster videat essentiā diui
nā: attingēdo nō cōprehēdēdo. ¶ Ad q̄rtā
pbationē rn̄detur: distinguendo de duplici
pp̄ria. Una est sm cōuenientiā in natura. Et
sic cōceditur q magisȝ delectat deus ab itel
lectu creato q̄ȝ intelligibile creatuȝ a ſenſu.
Alia est sm pportionalitatē. Et sic ē econ-
uerſo: q ſenſus non ē pportionatus ad co
gnoſcēdū aliqd imateriale. Sȝ itellectus eſt
pportionatus ad cognoſcēdū qdcūqȝ ima
teriale. Et ita rō nō pcedit. ¶ Ad tertiā p
bationē rn̄det̄ negādo pn̄ā. Et dicim⁹ q i
viſione qua beati deū p eſſentiā vident. Ipa
eſſentia diuina ē quaſi forma itellectus: qua
itelligit: nec opȝ q efficiat̄ vnū ſimpliciter
cū intellectu: ſed ſolū q fiat vnū quantū ad
actū intelligēdi. ¶ Ad qntā principalē ra-
tionē rn̄detur negādo cōſequētiā. Et rō: q
lumen glorie nō eſt mediū: quo ſicut ſpē in-
telligibili videat̄ de⁹. Pro quo notandum
q in viſione corpali: ⁊ intellectuali inuenit̄
triplex mediū. Primū ē mediū ſub quo vr̄:
⁊ hoc ē q pficit viſum ad videndū in gene-
rali: nō determinās viſum ad aliqd ſpecia-
le obiectū: ſicut ſe hȝ lumē corporale ad viſum
corporalē: ⁊ intellectus agens ad itellectum
paſſibilē. Scdm mediū quo vr̄: ⁊ hoc ē for
ma viſibilis: qua determinat̄ vterqȝ viſus
ad ſpeciale obiectū: ſicut p formam lapidis
ad cognoſcendū lapidē. Tertium ē mediuȝ
in quo vr̄: ⁊ hoc eſt illud: per cuius iſpectio
nem ducitur viſus in aliam rem: ſicut inſpi
ciendo ducitur in ea: que in ſpeculo repſen
tant̄: ⁊ videndo imaginē ducitur ad imagi
natū. ⁊ ſic ēt intellectus per cognitionē effe
ctus: ducitur in cām: ⁊ ecōuerſo. In viſiōe
ergo patrie non erit tertium medium: vt. ſ.
deus per ſpecies aliorū cognoſcatur: ſicut
nunc cognoſcitur. Ratione cuius dicimus
nunc videre in ſpeculo: nec erit ibi ſecūduȝ
medium q ipſa eſſentia diuina erit qua in-
tellectus noſter videbit deū: vt ex dictis pȝ.
Sed erit ibi tantū primū mediū: qd eleuabit
intellectū noſtrū ad hoc: q poſſit coniungi
eſſentie increate modo predicto. Sȝ ab hoc
medio non dicitur cognitio mediata: q nō
cadit inter cognoſcentē: ⁊ rem cognitā: ſed
eſt illud qd dat formā cognoſcendi. ¶ Ad
.vj. reſpōdetur negādo ꝯſequentiā. Et rō
eſt: q nō ē ſimile: q creature corporales nō
dicūtur imediate videri: niſi quādo id qd ī
eis cōiungibile viſui: ei cōiungitur. Nō ſunt
aūt cōiungibiles p eſſentiā ſuā: rōne mate-
rialitatis. Et ideo tunc immediate vidētur:
quādo eorū ſimilitudo intellectui cōiungit̄.
Sed de⁹ p ſuā eſſentiā cōiungibilis eſt in-
tellectui. Unde nō videretur imediate: niſi
eſſentia ſua cōiungeret̄ intellectui: ⁊ hec vi
ſio imediate dicitur viſio faciei.

Ad ſecūdā. q. ſic pcedit̄. Et vr̄
q videntes deū per eſſentiam
videant oia: que de⁹ in ſeipo
videt. ¶ Primo ſic. Grego.
iiij. dyalogo: uȝ. Illic oēs cōi
charitate deum conſpiciunt: quid eſt quod
neſciant: vbi ſcientem oia ſciunt? Loquitur
aūt de beatis qui vident deum p eſſentiaȝ.
Ergo vr̄ q qui videt deum per eſſentiam:
omnia cognoſcit. ¶ Scdo ſic. Quicūqȝ vi
det ſpeculum: videt eaque in ſpeculo reſul
tant. Sed in vbo dei omnia ſicut in ſpecu-
lo reſultant: quia ipſuȝ eſt ratio: ⁊ ſimilitudo
oium. Ergo ſancti qui vidēt verbū p eſſen
tiam: vidēt oia creata. ¶ Tertio puer. xij.
Deſideriū ſuū iuſtis dabitur. Sȝ ſancti deſi
derant oia ſcire: q oēs homines natura ſci
re deſiderant: nec natura p gloriā auferet̄.
Ergo dabitur eis a deo q oia cognoſcant.
¶ Quarto ſic. Ignorātia eſt quedā penali
tas vite pñtis. Sȝ ois penalitas p gloriaȝ
a ſanctis auferet̄. Ergo ⁊ ois ignorātia: ⁊ ita
oia cognoſcēt. ¶ Quinto ſic. Sicut ſenſus
ita ⁊ itellectus cognoſcit oē illud: cuius ſimi
litudine informatur. Sȝ diuina eſſentia ex-
pſſius idicat qualibet rē: q̄ȝ aliqua alia ſimi
litudo rei. Ergo in illa beata viſione cum

eſſentia diuinā fiat.q. forma itellectus nr̄i:
vr̄ ꝙ ſci videntes deum: oīa videāt. ¶ In
oppo. Sic dicit Diony. vj. celeſt. Jerar. ꝙ
angeli ſuꝑiores iſeriores a neſcētia purgāt
Sed angeli iſeriores vidēt diuinā eēntiā.
Ergo angelus vidēs diuinā eſſentiam: pōt
aliqua neſcire. Sed aīa non ꝑfectius videt
deū q̄ꝫ angelus. Ergo ſancti videntes deū:
nō opꝫ ꝙ videāt oīa. ¶ Rn̄o dōm: ꝙ du-
plex dr̄ diuina cognitio. Una vocat̄ notitia
viſionis: qua cogniſcit oīa: que ſunt vel fue
runt. Et hec dr̄ notitia viſionis: ꝙ ad ſilitu
dinē viſionis corporalis cognoſcit ea.q.pre
ſentia. Scd̄a cognitio: que dr̄ ſimplex intel
ligentia: eſt qua cognoſcit vidēdo ſuā eſſen
tiā: oīa que pōt facere: q̄ꝫuis nūq̄ꝫ fecerit:
nec facturus ſit: alias non ꝑfecte cognoſce-
ret potentiam ſuā. Non enim pōt cognoſci
potentia niſi ſciant̄ potētie obiecta. Et hoc
dr̄ cognoſcere: notitia ſimplicis intelligen-
tie. Hoc notato ſit p̄ma ꝯcluſio. Impoſſibi
le ē: ꝙ aliq̄s intellectus creatus cognoſcat
oīa: vidēdo diuinā eſſentiā: q̄ deus pōt fa-
cere. Pꝫ ꝯclo: q: ſi eſſent cōprehēdere di
uinā eēntiā: qđ ē impoſſibile. Pꝫ ſic. Quā
to aliquod principiuꝫ ꝑfectius cognoſcitur
tanto plura ſciuntur in ipſo: ſicut in vno de
mōſtratiōis pricipio. Ille q eſt ꝑſpicatioris
īngenij: plures ꝯcluſiones videt: q̄ꝫ alius: q
eſt tardioris. Quom ergo q̄ꝫtitas diuie po
tentie attendat̄ ſm̄ eā: in qua pōt ſi aliq̄s i-
tellectus videret in diuina eſſentia oīa: que
de⁹ pōt facere: eadē eēt q̄ꝫtitas ꝑfectiōis in
telligēdo: que ē q̄ꝫtitas diuine potētie in ꝓ
ducēdo effectus: ꝛ ita cōprehēderet diuinā
eēntiā ꝙ ē ipoſſibile oī intellectui creato.
Scd̄a ꝯclo loq̄nēdo de ſcīa viſiōis. Poſſi
bile ē: ꝙ aliquis itellectus creatus: vt ani-
ma xp̄i cogniſcat oīa illa: q̄ ſcit notitia viſiōis
De alijs aūt ſcīs vtruꝫ videāt oīa: que de⁹
videt: ſcientia viſionis: eſt duplex opinio.
Quidam dicūt ꝙ ſic. Sed hoc repugnat
ſcōꝝ dictis: q ponunt angelos aliqua igno-
rare: quos tn̄ ꝯſtat ſm̄ fidē: oēs deū ꝑ eēn
tiā videre. Alij dicūt oppoſitū ſm̄ quos ſit

illa. iij. ꝯclo. Scī vidētes diuinā eēntiā: nō
vidēt oīa: que deus videt. Iſta ꝯclo ꝓbat̄
Primo ſic. Solus xp̄s hꝫ ſpūm nō ad mē
ſurā. vt dr̄ Jo. iij. Sed xp̄s inquātū habet
ſpūm non ad menſurā: cōpetit ꝙ oīa in v̄bo
cognoſcit. Un̄ ibidē dr̄ ꝙ pr̄ dedit oīa in
manu ei⁹. Ergo nulli alij ſcōꝝ cōpetit oīa
cognoſcere in v̄bo: q̄ꝫ xp̄o. Scd̄o ſic. Quā
to aliqđ p̄ncipiū ꝑfecti⁹ cognoſcit̄: tāto plu
res effect⁹ ei⁹ cognoſcunt̄ ꝑ ipm̄. Sꝫ qdā
vidētiū deū ꝑ eēntiā: ꝑfectius alijs cogno
ſcūt deū: q rerū oīum p̄ncipiū ē. Ergo qdā
alijs plura cognoſcūt. Et ſic nō oēs ſciunt
oīa. Et tn̄ ē: ꝙ vn⁹ pōt aliū inſtruere. Et ſic
ſcīa angeloꝝ ꝛ aīaꝝ ſcāꝝ pōt augeri vſqꝫ
ad diē iudicij: ſꝫ vlteri⁹ n̄ ꝓficiet: q: tūc erit
vltim⁹ ſtat⁹ reꝝ. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad
p̄maꝫ rn̄detur negādo ꝯn̄am. Et ad dictuꝫ
Greg. rn̄det ſcūs Tho. ꝙ ex v̄bo illo Gre-
go. oñdit̄: ꝙ in illa bt̄a viſiōe ē ſufficientia
ad oīa ivuēdū: ex pte diuine eēntie: per quā
de⁹ oīa videt. Qđ nō oīa videant̄: ē ex de
fectu itellect⁹ creati: q diuinā eēntiā nō cō-
ꝓhēdit. ¶ Ad. ij. reſpōdet̄ negādo ꝯn̄am.
Et rō ē: q: ſpeculū illđ ē volūtariū: ꝛ ſic ſe
oñdit cui vult: ꝛ ea in ſe oñdit: q̄ vult. Nec ē
ſimile de ſpeculo mātli: in cui⁹ ptāte nō eſt
qđ videat̄: vel nō videat̄. ¶ Ad. iij. rn̄det̄
negādo ꝯn̄am. Et rō ē: q: deſideriū ſcōꝝ:
quo oīa ſcire deſiderāt: iplebit̄ ex hoc ſolū:
ꝙ deū videbunt ſicut deſideriuꝫ eoꝝ: quo
oīa bona hr̄e cupiūt iplebit̄ in hoc: ꝙ deū
hēbūt. Sicut.n. de⁹ in hoc ꝙ hꝫ ꝑfectaꝫ boni
tatem: ſufficit affectui eo hito oīa bōa: quo
dāmō hēbunt: ita eius viſio ſufficit intelle-
ctui. Jo. xiiij. Dn̄e oſtende nobis patreꝫ: ꝛ
ſufficit nobis. ¶ Ad. iiij. rn̄detur negādo
ꝯn̄am. Et rō eſt: q: ignorātia dupliciter ac-
cipit̄. Uno modo ꝓprie accepta in ꝑuatiōe
ſonat: ꝛ ſic eſt pena. Sic eni ignorantia: eſt
neſcīa aliquoꝝ: q̄ ſcire debent: vel que ne-
ceſſe ē ſcire. Et hoc modo ignorātia nō po-
nit̄ in ſcīs: q: nulli⁹ hoꝝ ſcīa ſanctis deerit
in pr̄ia. Alio modo ignorātia accipit̄ cōiter
ꝓ oī neſcia: ꝛ ſic angeli ꝛ ſācti in pr̄ia qdā

ignorát. Vñ Diony. dicit: q angeli a neſciá purgant. Sicut aũt ignorátia non eſt pena litas: ſed defectus qdá: nec ẽ neceſſe q ois talis defectus p gĺiam auferat. ſic ẽt poſſet dici q defect⁹ ẽ in Lino: q nõ peruenit ad gĺiam Petri. ¶ Ad qrtá rñdet negando pñam. Et rõ eſt: q: q̄zuis diuina eſſentia ſit rõ oium cognoſcibiliũ: non tamen coniungitur cuilibet intellectui creato: ſm q eſt rõ omniũ. Et ideo rõ non ſequitur.

D tertiá. q. ſic pcedit. Et vr̃ q bti primo ferant ad ↄtẽplãdũ xp̄i humanitaté: q̄z ad ↄtẽplá dũ xp̄i diuinitaté. ¶ Primo ſic Ad extremũ nõ puenit: niſi p mediũ. Sed mediũ inter deũ ⁊ hoies ẽ xp̄i humanitas. i. Thi. ij. Mediator dei ⁊ hoiũ xp̄o ieſus. Ergo ſci nõ puenirent ad contẽplandá xp̄i diuinitaté: niſi prius ↄtẽplando humanitaté eius. ¶ In opp. eſt euágeliũ pño vbi dr̃. Gaudete ⁊ exultate: qm̃ merces vr̃a multa eſt in celo. Et ſic ↄſtitui debent in potiſſimo ⁊ altiſſimo ſtatu. Ex quo ſic arguit. Altiſſimo eni ſtatui altiſſimus actus principaliter ⁊ primo cõpetit. Sed beati ſunt in altiſſimo ſtatu. Quom ergo actus intellectus: qui eſt potentia altiſſima: cuius eſt ferri in deũ: ſit actus altiſſimus: videt q hic actus primo beatis cõpetat: vt deũ ↄtẽplet. ¶ Reſpondeo dĩm: q ſancti in gĺia primo ferunt ad contẽplandam xp̄i diuinitatem. q̄z eius humanitatẽ. Iſta ↄcluſio probat. Primo ſic: Hoc ad perfectioné vie pertinet: q oportz nos ab inferioribus ad ſupiora ↄtẽplanda aſcẽdere. Sed in beatis erit pfectio contraria impfectioni vie. Ergo ipſi econuerſo p prius: altiora ↄtẽplantur. Ergo beati exiſtẽtes ſupra in pr̃ia: primo xp̄i diuinitatem contemplantur: q̄z eius humanitatem. Secundo ſic. Vnuſquiſqz prius conſiderat regulam operis: q̄z ſm regulas operetur. Beati autem a deo ſunt coniuncti xp̄o: vt ipſe ſit eis rõ cuiuſlibet cognitionis ⁊ operis. Aliter eniz actus beatitudinis per alias cognitiones ⁊ operationes impediretur. Et ideo id quod primo beati attendunt: eſt ipſe de⁹ ⁊ ipſum habent mediũ cuiuſlibet cognitionis ⁊ regulá cuiuſlibet operationis. Et ſic per prius ↄtemplamur xp̄i diuinitatem q̄z eius humanitatẽ: in vtraqz tamẽ ↄtẽplatione delectationẽ inueniunt: Vnde dr̃. Io. x. Ingredientur. ſ. beati ad ↄtẽplandaz diuinitatem: ⁊ egredientur ad ↄtemplandũ eius humanitatem ⁊ vtrobiqz paſcua inuenient i. delectationẽ: vt exponit in libro de ſpũ ⁊ anima. ¶ Ad rõnes in opp. reſpondetur: q ratio illa procedit quantũ ad ſtatum vie: in qua nondum ſumus deo perfecte coniũcti: ſed oportet nos p xp̄m ad deum aſcendere. Sed cum iam deo in beatitudine coniuncti erimus: per prius intendimus chriſti diuinitatem: q̄z humanitatem.

¶ In die omniũ mortuoꝝ eſt euágelium. Dixit ieſus turbis ⁊c. Io. v. Circa qđ poſſunt diſputari ſequentes queſtiones.

¶ Primo: vtrum iudiciaria poteſtas: qua iudicandi ſunt mortui in futuro iudicio: cõueniẽter ↄueniat xp̄o: ſm q hõ. ¶ Scđo: vtrũ ſuffragia fideliũ viuoꝝ pſint defunctis. ¶ Tertio: vtꝝ ſuffragia facta p malos ſiue per peccatores pſint. ¶ Quarto: vtꝝ vox xp̄i: quá audient mortui: erit cauſa reſurrectionis omnium eorum.

D. i. q. ſic pcedit. Et vr̃ q iudiciaria ptãs: q̄ iudicádi ſunt mortui in futuro gñali iudicio: non ueniet xp̄o: ſm q hõ. ¶ Prio ſic. Dicit Aug. lib. de vera reli. q iudicium attribuit filio inquantum eſt ipſe lex prime veritatis. Sed hoc pertinet ad xp̄m: ſm q eſt deus. Ergo iudiciaria ptãs nõ conuenit xp̄o ſm q hõ. ¶ Scđo ſic. Iudiciũ auctoritatem reqrit. Sed auctoritas ſup viuos ⁊ mortuos ẽ in xp̄o: ſm q deus: ſic eni ẽ de⁹ oium. Ergo ptãs ⁊c. ¶ Tertio ſic. Ad iudiciariam ptãtem ptinet pmiare bene agentes: ſicut punire malos. Sed pmiũ bonorũ ẽ btitudo eterna: que nõ dat niſi a deo. Dicit. n. Augu. ſup Io. q pticipatione dei fit aia beata. Ergo vr̃ q iudiciaria ptãs

non ⁊c̄. ¶ Quarto. Ad iudiciariā ptātem xp̄i pertinet iudicare occulta cordiū: ſm illud ad Corin. iiij. Nolite ante tp̄s iudicare quouſq3 veniat dn̄s: q illuminabit abſcōdita tenebrarum: ⁊ manifeſtabit conſilia cordiū. Sed hoc pertinet ad ſolā virtutē diuinā vt pꝫ. Ergo ⁊c̄. ¶ In oppo. eſt euāgeliū pn̄s vbi dr̄. Poteſtatē dedit ei iudicium facere q2 filius hoīs eſt. ¶ Rn̄deo dicēdū: qꝙ iudiciaria ptās ꝯuenit xp̄o ⁊ ſm qꝙ deus ⁊ ſm qꝙ hō. Iſta ꝯcluſio declaratur ſic. Quāuis apud deum maneat primaria auctoritas iudicandi: hoībus tn̄ cōmittitur a deo iudiciaria poteſtas reſpectu eoꝝ q eoꝝ iuriſditiōi ſubijciūtur: vt dr̄ Deutro. j. Qđ iuſtū ē iudicate. Et poſtea ſubdit. Quia dei eſt iudiciū: cuius. ſ. auctoritate vos iudicatis. Cū autē xp̄s in humana natura ſit caput totius eccleſie. ſ. qꝙ ſub eius pedibus deus oīa ſubiecit: ſequitur qꝙ ad eū pertinet etiam ſm humanā naturā habere iudiciariā poteſtatē. Et hoc quidem propter tria. Primo propter conuenientiā: ⁊ affinitatē ipſius ad homines. Sicut enim deus per cās medias tanq3 ꝓpinquiores effectibus operatur: ita iudicat per hoīem xp̄m hoīes: vt ſit ſuauius iudicium hoībus. Unde Apoſtolus dicit ad Hebre. iiij. Nō habemus pontificē: q non poſſit compati infirmitatibus noſtris ⁊c̄. Secundo q2 in finali iudicio vt Aug. dicit erit reſurrectio corpoꝝ mortuorū: que ſuſcitat deus p filiū hoīs ſicut per eundē xp̄m ſuſcitat aīas: inq̄ꝫtum eſt filius dei. Tertio q2 vt Augu. dicit in libro de v̄bis dn̄i. Rectum erat vt iudicādi viderent iudicē. Iudicādi erāt boni ⁊ mali: reſtat vt in iudicio forma ſerui: bonis ⁊ malis oſtēderet: forma dei ſolū boni ſeruaret. ¶ Ad rōes in opp. ¶ Ad primaꝫ rn̄det negando ꝯn̄am. Et rō ē: q2 licꝫ iudiciū ptinet ad v̄itatē: ſicut ad regulam iudicij: pertinet tn̄ ēt ad hoīem: q ē imbutus v̄itate: ſm qꝙ ē vnū quodāmō cū ipſa v̄itate. q. q̄dā lex: ⁊ q̄dam iuſtitia aīata. Anima aūt xp̄i p̄ ceteris creaturis magis fuit vnita veritati: ⁊ magis ea repleta ſꝫ illud Io. j. Uidimus eū plenū grā ⁊ veritate. Ergo ad aīam xp̄i maxime ptinet oīa iudicare. ¶ Ad. ij. rn̄det negādo ꝯn̄am. Et rō ē: q2 ſicut in xp̄o ſm diuinā naturā ē auctoritas dn̄ij reſpectu vlis creature ex iure creatiōis. ita in ipſo ſꝫ humanā nāꝫ ē auctoritas dn̄ij quā ꝓmeruit p paſſionē ⁊ eſt. q. auctoritas ſcd̄aria ⁊ acq̄ſita ſꝫ p̄ma ē naturalis ⁊ etna. ¶ Ad. iij rn̄det negādo ꝯn̄m. Et rō ē: q2 lꝫ ſolius dei ſit p participatiōe eius aīas btās facere nihilominus adducere hoīes ad btitudinē inq̄ꝫtum ē caput ⁊ actor ſalutis eoꝝ eſt xp̄i ſm illud ad Hebre. ij. q multos filios in gliam adduxerat: actorē ſalutis eoꝝ p paſſionē ꝯſumare. ¶ Ad quartaꝫ rn̄det negādo minorem. Dicimus enim qꝙ cognoſcere occulta cordium: ⁊ diiudicare per ſe pertinet ad ſolum deum. Sed ex influentia diuinitatis ad aīam xp̄i. conuenit etiam ei cognoſcere ⁊ diiudicare occulta cordium. Et ideo dr̄ ad Ro. ij. In die cum iudicabit deus occulta hoīum per ieſum xp̄m. Et ita cōpilando omnes ratiōes iudiciaria poteſtas conuenit chriſto.

Ad ſecundam. q. ſic proceditur. Et videtur: qꝙ ſuffragia viuorum non proſint defunctis.

¶ Primo ſic. Suffragia per vnum facta non poſſunt alij prodeſſe. Ergo ⁊c̄. Aſſumptum probatur ſic. Dicitur Gala. vj. Que ſeminauerit homo: hec ⁊ metet. ⁊ ſi vnus ex ſuffragio alterius fructum conſequeretur: meteret ab alijs ſeminata. ¶ Secundo ſic. Ad iuſticiam dei pertinet: vt vnicuiq3 tribuatur pro meritis. Unde Pſ̄. Tu reddis vnicuiq3 ſecundum opera ſua. Sed iuſticiam deficere eſt impoſſibile. Ergo impoſſibilis ē: quod vnus ex operibus alterius iuuetur.
¶ Tertio ſic. Dicitur in euangelio preſenti. Qui bona egerunt: ibunt in reſurrectionem vite: qui vero mala in reſurrectionem iudicij: ideſt condemnationis. ¶ Quarto ſic. Proficere ex opere aliquo: eſt in via exiſtentis. Sed homines poſt mortem

ſed nõ ſunt viatores. Ergo mortui nõ pñt viuorũ ſuffragijs adiuuari. ¶ Quinto. Nullus iuuat̃ ex opere alterius: niſi ſit aliq̃ vite cõicatio int̃ eos. Sʒ nulla cõicatio mortuorũ ad viuos: ẜm philoſ. viij. Ethi. Ergo ſuffragia viuoꝝ non pſunt defunctis. ¶ In oppo. ẽ qđ h̃r. ij. Machab. xij. Sctã ⁊ ſalubris cogitatio ẽ ꝓ defunctis exorare. ¶ Rñſio diceñdũ ſub duab⁹ ꝯcluſionib⁹. Pma eſt. Suffragia ꝑ vnũ facta ꝓdeſſe pñt alijs. Iſta cõcluſio pʒ. Primo ex illo. ps. Participẽ me fac oĩum timẽtiũ te. Rõne ſic. Oẽs fideles caritate vniti ſunt vnius corpis mẽbra. Sʒ vnũ mẽbrorũ iuuat̃ ꝑ alterum. Ergo vnus hõ ex alterius meritis põt iuuari. Sc̃da cõcluſio. Mortui poſſunt iuuari ex opib⁹ viuoꝝ. Iſta ꝯcluſio patet ex conſuetudine laudabili eccleſie: que orat pro defũctis. Si ergo eccleſia nõ decipit̃: ergo ſuffragia viuorũ valent defunctis. Itẽ dicit Augu. libro de cura agenda pro mortuis. Officia ⁊ ſacrificia: q̃ offerũtur pro nõ valde malis ſũt ꝓpiciatiões. Rõne ſic. Sicut ſe hñt orones ſanctoꝝ ad viuos: ſic viuoꝝ ad mortuos: ẜ ſancti mortui impetrant nobis bona: ⁊ nos adiuuãt. Ergo ⁊ viui poſſũt bonis opib⁹ ſuis iuuare mortuos. Cõfirmat̃. Caritas q̃ eſt vinculũ vniens mẽbra eccleſie: nõ ſolũ ad viuos ſe extẽdit: ſed ẽt ad mortuos: q in caritate decedũt. Caritas. n. vita corpis nõ finit̃. j. Cor. xiij. Caritas nunq̃ʒ excidit. Similiter mortui in memorijs hoium viuẽtiũ viuũt. ⁊ ideo intẽtio viuẽtiũ ad eos dirigi põt. ⁊ ſic ſuffragia viuoꝝ dupliciť mortuis ꝓſunt ſicut ⁊ viuis ⁊ ꝓpter caritatis vnionẽ ⁊ propter intentionẽ ad eos directã. nec tñ eis ſic valere credẽda ſunt viuoꝝ ſuffragia vt ſtatus eoꝝ mutet̃ de miſericordia ad felicitatẽ: vel econuerſo: ẜ valẽt ad diminutiõeʒ pene: vel aliqd huiõi q̃ ſtatum mortui nõ traſmutat. ¶ Ad rõem in oppo. ¶ Ad pmã rñdetur negãdo ꝯñaʒ. Et rõ ẽ: q: merces ẽ pceptio vite et'ne: ſicut h̃r. Jo. iiij. Qui metit fructũ: cõgregat in vitã eternã. Sors aũt vite eterne nõ dat̃ alicui: niſi pro operibus proprijs: q: ⁊ ſi aliquis alteri impetret: vt ad vitã pueniat: nunq̃ʒ tamẽ hoc fit: niſi mediantibus operibus proprijs. dũ ſ. precibus alienis: gratia alicui datur: per quam merci vitam eternam. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando conſequentiam. Et ratio eſt quia opus quod pro aliquo fit efficitur eius opus cui fit. ⁊ ſimilit̃ opus eius qui mecum eſt: vnum eſt quodammodo ⁊ mecuʒ. Unde non eſt contra diuinam iuſticiam. ſi vnus fructum percipit de operib⁹ factis ab eo: qui eſt ſecuʒ in caritate: vel ab operibus pro ſe factis. Hoc etiam ẜm humanam iuſticiam conuenit vt ſatiſfactio ꝓ alio accipiatur. ¶ Ad tertiam reſpondetur q̃ preſens euangelium in nullo contradicit ſuffragijs: bene tamen innuit: q̃ ſuffragia non valent ad mutationem ſtatus: ſicut dictum eſt. ¶ Ad quartam reſpõdetur negãdo ꝯñaʒ. Et rõ eſt: quia quãuis anime ſeparate non ſunt ſimpliciter in ſtatu vie: ſed quantum ad aliquod: adhuc ſunt in via in quantum. ſ. eoꝝ ꝓgreſſus adhuc retardatur ab vltima retributione. ⁊ ideo ſimpliciter eoꝝ via eſt circũſcepta: vt nõ poſſint vlterius per aliqua opera tranſmutari ẜ ſtatũ felicitatis ⁊ miſerie: ſed q̃tũ ad hoc nõ ẽ circũſcepta: quin q̃tũ ad hoc: q̃ detinentur ab vltima retributione: poſſunt ab alijs iuuari. q: ẜm hoc adhuc ſunt in via. ¶ Ad qntã rñdet̃ negãdo ꝯñaʒ. Et rõ eſt: q: q̃ʒuis cõicatio ciuiliũ opeꝝ: de qua philoſ. loquitur: nõ poſſit eẽ mortuoꝝ ad viuos: q: mortui extra vitã ciuilẽ ſũt. põt tñ eoꝝ eẽ cõicatio: q̃tũ ad opa ſpũalis vite: que ẽ ꝑ caritatẽ ad deũ: cui mortuorum ſpũs viuunt.

Ad tertiam. q. ſic ꝓcedit̃. Et videt̃: q̃ ſuffragia per peccatores ſiue per malos facta non proſunt illis: pro quib⁹ fiunt. ¶ Primo ſic. Joan. ix. Scimus: quia peccatores deus non exaudit. Si orationes eorum prodeſſent illis: pro quibus orant: exaudirentur a deo. ergo ſuffragia eorum ⁊c. ¶ Sc̃do ſic. Dicit

G: ergo. Quom is: qui displicet ad interce-
dendum mittitur irati anim⁹ ad deteriora
ꝓuocatur. Sꝫ qlibet peccator deo displicet
Ergo per peccorꝫ suffragia: deus ad miseri
cordiā nō flectitur. Et ita taliū suffragia nō
ꝓsunt. ¶ Tertio nullū opus ē satisfactoriū
nisi: qđ fit ex radice charitatis. Sꝫ illud nō
fit sic. quia fit a malo. Ergo non satisfacit.
¶ Quarto sic. Iste peccōr nō ē mēbꝝ eccle
sie. Ergo nullam hꝫ ɔnexionē cum illo: qui
mortu⁹ est. Ergo op⁹ eius ē oīno alienū ab
ipso defuncto. Ergo nihil ei ꝓdest. ¶ In
oppo. arguitur sic. Nullus pōt scire ꝓ cer
to vtrū sit in statu grē: vel culpe. Si ergo il
la nō suffragia ꝓsunt: que fiūt p eos: q sunt
in grā: nō posset hō scire: p quos suffragia
ɔquireret suis defunctis. Et ita multi a suf
fragijs faciendis retraherent. ¶ Scđo sic
Dicit Aug. Scđꝫ hoc iuuat aliqs mortu⁹
suffragijs: q dū viueret meruit vt iuuaret
post mortē. Ergo valor suffragiorꝫ mensu-
rat: ſm ɔditōem eius: ꝓ quo fiūt. Non er-
go differt vtrū per malos vel bonos fiant
¶ Rñdeo dicendū: q suffragia fcā p ma-
los: si sint fcā p opa sacralia: vt est celebra
tio misse. aut sint facta in persona ecclesie:
aut ex ordinatiōe mortui descēdētis in cari
tate: ꝓsunt illis ꝓ qb⁹ fiunt. Pro qua con-
clusione notandū: q in suffragijs que fiunt
p malos. duo pñt ɔsiderari. Primo ipsum
opatū: sicut sacrificiū altaris. Et q: nr̄a sa-
cramēta ex se ipsis efficatiā hñt: absqꝫ ope
opantis: que equaliter explentur: p quoscū
qꝫ fiant: q̄zt i ad hoc suffragia p malos fcā
defunctis prosunt Alio modo pñt ɔsidera
ri q̄ztum ad opus operans. Et sic distinguē
dum ē: q opatio peccōris: suffragia faciētis.
pōt vno modo considerari vt est eius. Et
sic nullo modo meritoria esse pōt: nec sibi:
nec alijs. Alio mō inquātū est alterius: qđ
dupliciter contingit. Uno mō inquātū pec-
cator suffragia faciens: gerit psonā ecclesie
toti⁹: sicut ꝛ sacerdos dū dicit in eccl'ia exe
quias mortuorꝫ. Et q: ille intelligitur face-
re: cui⁹ noīe vel vice fit: vt pꝫ p Dionysiū
xiij. celest. Jerar. Inde est q suffragia talis
sacerdotis quāuis sit peccator: defunctis ꝓ
sunt. Alio modo quando agit vt instrm al-
terius. Opus enī instrumenti ē magis prin
cipalis agentis. Unde quāuis ille q agit vt
instrumentū alterius: nō sit in statu merēdi
actio tamē eius potest eē meritoria: ratione
principalis agētis. Sicut si seruus in pecca
to existens: quodcūqꝫ opus misericordie. fa-
cit ex precepto dñi sui charitatem habētis.
Unde si aliqs in charitate discedens preci
piat sibi suffragia fieri. vel ali⁹ ꝑcipiat cha
ritatem habens: illa suffragia valēt defun-
cto: q̄zuis illa per quos fiant: in peccō existāt
magis tñ valerent si in charitate eēnt. quia
tūc ex duab⁹ partib⁹ opa illa meritoria eēnt
¶ Ad rōnes in oppo. ¶ Ad. j. rñdet ne-
gando ɔñam. Et ratio ē multiplex. Primo
q: orō per peccōres facta qñqꝫ nō ē peccōris:
sed alteri⁹. Et iō ſm hoc digna est: vt a deo
exaudiat. Tū scđo. q: qñqꝫ deus peccato-
res audit. s. qñ peccōres aliqđ deo acceptum
petunt. Non enim solis iustis: sꝫ et peccōrib⁹
de⁹ bona sua ꝓuidet: vt pꝫ Mat. v. Non
aūt ex meritis eorꝫ: sꝫ ex sua clemētia. Et iō
Jo. ix. super illud peccōres de⁹ nō audit. dicit
glo. q loqtur: vt inuētus. i. nō plene illumi
natus: siue non adhuc plene videns. ¶ Ad
ij. rñdet negādo ɔñam. Et rō ē: q q̄zuis ex
parte eius q displicet: orō peccōris nō ē ac
cepta. tñ rōne alteri⁹: cui⁹ vice vel imperio
agit: pōt deo eē accepta. ¶ Ad. iij. rñdetur
negādo ɔñam. q: opus illud ex parte eius ꝛ
cuius vice vel imperio fit: ex radice chari-
tatis procedit. ¶ Ad. iiij. rñdetur eodem
modo: q ille cuius vice: aut mandato fiunt
suffragia: est membrum ecclesie ꝛ charita-
te vnitum eis: pro quibus suffragia fiunt: ꝛ
hoc sufficit: licꝫ minister sit a corpore eccle
sie charitate separatus.

D. iiij. q. sic ꝓceditur. Et vide-
tur q vox filij dei non sit cau-
sa resurrectionis mortuorum.
¶ Primo sic. Resurrectio fit
et subito: cum dicat Dam. q diuina virtu

re fiet: que eſt infinita. Sed vox illa menſu
ratur tempore: nec ē potentie infinite. ergo
reſurrectionis cā eē non pōt. ¶ Scđo ſic.
Uox illa: quā dicūtur audituri mortui: aut
audient anteq̄ʒ reſurgent. aut poſt. Si ante.
Ergo anteq̄ʒ viuent audient. Si aūt poſt:
vox illa non fiet cā reſurrectiōis. ¶ Tertio
ſic. Qñ datur potentia: ſiue virtꝰ alicui: q̄ʒ-
uis miraculoſe dr̄ oportunam: egrediēs ab
illa: erit naturalis ſicut pʒ in ceco illumina-
to. Si ergo dicatur ꝙ voci illi ſit data aliq̄
virtus: ſequitur ꝙ reſurrectio erit naturalis
quod falſum ē: ¶ In oppo. eſt euangeliuʒ
pñs. vbi dr̄. Mortui audient vocem filij
dei. ¶ Rñdeo dōm: ꝙ vox miniſterialiter
erit cauſa reſurrectionis corporum mortuo
rum. Unde Apoſtolus. j. Thi. iiij. ꝙ domi
nus in tuba dei deſcendet de celo: ⁊ mortui
q in xp̄o ſunt reſurgent. Rōne pōt ſic pro
bari. Illud eſt cā excitatiōis in dormiente:
quo audito excitatur. Sʒ mortui in monu-
mentis excitabuntur auditu vocis filij dei:
vt pʒ in euangelio. Ergo vox illa erit cauſa
reſurrectionis. Pro cuius concluſiōis ple
niori intelligentia notandum iuxta ſanctuʒ
Tho. ꝙ oportet cauſaʒ effectui aliquo mo
do ꝯiūgi: q: mouens ⁊ motū: faciens ⁊ fa-
ctū ſunt ſimul. vt ꝓbatur. vij. phy. xp̄s autē
reſurgens: ē cā vniuocā rē reſurrectiōis.
Uñ opʒ ꝙ in reſurrectiōe corpoꝝ: cōi ali-
quo ſigno corpali dato: xp̄s reſurgēs opeṫ.
Quod qdē ſignuʒ vt qdam dicūt ad lram
eſt vox xp̄i reſurrectōeʒ ſperantis. ſicut im
pauit mari ⁊ ceſſauit tēpeſtas Mat. viij. q
dam aūt dicunt ꝙ hoc ſignum nihil aliud ē
q̄ʒ ipſa pñtia euidens filij dei in mūdo. ſed
nobis melior vr̄ prior ſnīa ⁊ lr̄e magis ꝯfor
mis ⁊ hec vox quecūq̄ʒ ſit q̄nq̄ʒ dr̄ clamor
q. preconis ad iudiciū citantis. Qñq̄ʒ autē
dr̄ ſonus tube: vel ꝓpter euidentiā: vel pro
pter conuenientiā ad vſus tube: q erant in
veteri teſtamento. Tuba enī congregaban
tur ad conſiliū: cōmouebantur ad bellum ⁊
vocabanṫ ad feſtuʒ. Reſurgens aūt ꝯgre-
gabuntur ad conſilium iudicis: ad prelium
quo orbis terraꝝ pugnabit contra inſenſa
tos. ⁊ ad feſtū eterne ſolēnitatis. ¶ Ad ra
tiones in oppo. ¶ Ad pmaʒ respondeṫ ne
gando conſequentiā. Et rō eſt: q: ſonꝰ men
ſuratur tempore. nihilominus ſicut dicitur
de formis ſacramentoꝝ: in vltimo inſtāti ꝓ
lationis: effectū ſuum hʒ. Et ſic reſurrectio
fiet ſubito: quātuʒ ad id: quod in ea fiet: vir
tute diuina: licet quo ad id qd̄ fiet miniſte-
rio angelorum: non fiet in inſtanti. ſi inſtās
dicat indiuiſibile temporis: erit tamen in in
ſtanti: prout dicit: imperceptibileq; tempꝰ.
¶ Ad. ij. reſpondetur vno modo: ꝙ ibi au
dire dicitur. i. obedire. quia audient. i. obe-
dient voci filij dei. Uox enim expreſſiua ē
interioris cōceptus. Tota aūt natura ad nu
tum obedit voluntati diuine: ⁊ conceptioni.
ſicut audiuit Lazarus quando dictum ē ei:
veni foras: ⁊ reuixit: vt dr̄ Jo. x. Alio mo
do reſpondetur iuxta ſanctū Tho. q: ſicut
forme ſacramentorum habent virtuteʒ ſan
ctificādi: nō ex hoc: ꝙ audiunṫ. ſed ex hoc
quod ꝓferuntur. ita illa vox qcqd ſibi ha-
bebit: habebit efficaciam inſtrumentalē ad
reſuſcitanduʒ: non ex hoc ꝙ ſentitur: ſed ex
hoc quod ꝓfertur. Sicut etiaʒ vox ex ipſa
impulſione aeris excitat dormientem: ſoluē
do organum ſentiendi: nō ex hoc: ꝙ cogno
ſcatur. quia iudicium de voce proueniente
ad aures ſeqtur excitationem: ⁊ nō eſt cau-
ſa eius: ⁊ ita vt dicit dominus Bonauentu
ra in. iiij. vox illa audietur ſimul tempore:
quando mortui reſurgent prius tñ natura
reſurgent: q̄ʒ audiant rōne iā dicta. ¶ Ad
iij. reſpondetur negando conſequentiam.
Et rō eſt: q: virtus illa data voci non ē ens
perfectum in natura: ſed eſt talis: qualis eſt
in formis ſacramentorum. Aſſumptum aūt
eſſet verum: quando potentia ſiue virtus:
que datur eſt ens completum in natura: ſicut
eſt potentia data ceco illuminato.
¶ In feſto beati Martini eſt euangeliuʒ.
Sint lumbi veſtri ⁊c̄. Lu. xij. De quo di-
ſputatur ſicut in feſto beati Nicolai. Nūc
queritur.

v Trum illud ſit verum: an cõueniẽter dictum: ꝙ expectantes dñm reuerſurum: xp̃s faciet eos diſcumbere: ⁊ tranſiens miniſtrabit illis. Et videtur ꝙ non. ℂ Primo ſic. Diſcubitus eſt accõmodata corpis diſpoſitio in iacendo: vel ſedendo. Sed talis corporalis diſcubitus non cõuenit aiabꝰ ſanctoꝝ: que ſunt ſpũs incorporei. Ergo nõ vr̃ cõn̄s. ℂ Scḋo ſic. Chriſtus eſt imobilis: ſꝑ ſtabilis: dans cuncta moueri: vt dic̃ Boetius. Et in Pſal. Tu aũt idem ipſe es. Ergo non vr̃ conuenienter dictũ: ꝙ tranſiens ⁊c̃. ℂ Tertio ſic. Si miniſtrabit: queritur aut idẽ oibus: aut varia diuerſis. Nõ videtur idẽ: q: vt vr̃: tũc oẽs equaliter eẽnt bti: qḋ eſt falſum. Cũ enĩ p̃miũ rñdeat merito. ⁊ multi ſint excellẽtioris meriti: q̃z alij: neceſſario nõ erũt oẽs equaliter bti. Si varia. Ergo ſequit̃: ꝙ non erit vna btĩtudo omnium. ℂ In opp. eſt euangelium. ℂ Rñõ dicẽ: ꝙ hoc veriſſimũ eſt bene intellectum. Dñs ſpũalia loquitur: ſub ſilitudine rex corporaliũ: vt nos itelligere valeamus. ℂ Ad rõnes in opp. ℂ Ad primam rñdet̃: ꝙ per illum diſtributiuũ intelligunt̃ ſedes: ⁊ manſiões parate ſanctis in illo btĩtudinis prandio. De qbus dr̃ Jo. xiiij. In domo patris mei: multe mãſiões ſunt. Qḋ Augu. expõnit de varijs dignitatibꝰ p̃mioꝝ. ℂ Ad ſecũdũ rñdet̃ iuxta Albertũ magnũ ſup Lu. x j. ꝙ xp̃s trãſibit triplici trãſitu in glia miniſtrãdo. ſ. trãſitu corpali. trãſitu corpali: ſimul ⁊ mẽtali. tertio trãſitu mẽtali tm̃. Corporali qdẽ trãſibit in ſeipo: qñ poſt iudiciũ de aere: in quo occurrẽt ei btĩ in celum: cum eis mouebit̃. j. Theſ. iiij. ſimul rapient̃ cum illis obuiã xp̃o in aera. Mẽtali aũt trãſitu non tranſibit in ſe: ſed in ſanctis: qñ nouis illuminationibus reficit ſctõs. Eccle. xxiiij. Trãſite ad me omnes: q concupiſcitis. Simul aũt corpali ⁊ mẽtali trãſibit ẽt in ſctis: qñ ſenſibꝰ corpis exhibebit gliam corpis: ⁊ mẽtibꝰ exhibebit gliam diuinitatis. Jo. x. Per me ſi qs itroierit: ſaluabit̃ ⁊ igredietur: ⁊ egredietur: ⁊ paſcua inueniet. Exponit Aug. Foris egrediens paſcit̃ in ſaluatoris humanitate: ⁊ intus egrediẽs paſcet̃ in creatoris diuinitate. Et ſic vtrobiq̃z paſcua inueniet. Et ſic rñdet ad. iij. ꝙ idem miniſtrabit oibus. Omniũ enĩ btĩtudo vna: ſicut vnus denarius: licz nõ equaliter oẽs illã p̃cipent.

ℂ In feſto btẽ Catherine ẽ euangeliũ. Simile ẽ regnũ celoꝝ. Circa qḋ p̃nt diſ. ſe. q.

v Trum beata Catherina emit agrum: in quo erat theſaurꝰ abſconditus. Et vr̃ ꝙ non. ℂ Primo ſic. Quia ager ille in quo abſcõditi ſunt oẽs theſauri ſapiẽtie ⁊ ſcientie dei ẽ xp̃s Colo. ij. Sed nõ eſt emibilis. Ergo ⁊c̃. ℂ Scḋo ſic. Chriſti precio Catherina: ⁊ oẽs fideles ſumus empti: ſcḋm illud. j. Petri. j. Empti enim eſtis precio magno. ſ. ſanguine xp̃i. Ergo nõ vr̃ cõuenienter dictũ: ꝙ xp̃s emptus ſit a quocunq̃z noſtrum. ℂ In opp. vr̃ euangeliũ. quod in huiõi ſcẽ feſtiuitate legit̃: ꝙ btã Catherina fuerit illa: q agrũ emit: in quo theſaurꝰ eẽt abſcõditus: vt hẽret illud. ℂ Rñdeo dicẽ ꝙ emptio in p̃nti dr̃ methaforice: q: vbi ẽ aliqua cõmutatio: ibi aliqua emptio. Cum aũt ſancti cõtẽnũt oia terrena: p xp̃o: ⁊ propriam vitã exponũt: ꝓpter ipſum: dicuntur emere xp̃um iuxta illud Apli ad Phi. iij. Oia ſ. arbitratus detrimentũ feci: ⁊ arbitror vt ſtercora: vt xp̃m lucrifaciã: ⁊ vt inueniar in illo. Et Ambro. terminans illud Iſa. lv. Oẽs ſitiẽtes, vẽite ad aquas: ⁊ q nõ hẽtis argẽtũ: ite emite ⁊c̃. dicit ſic. Nec eni preciũ q̃ſiuit a nobis: q ſanguis ſui preciũ ſoluit. q: nõ auro. ⁊ argento: ſed precioſo nos redemit ſanguine. Ergo idem precium debes: quo emptus es. Eme xp̃m tibi: non eo qḋ pauci habẽt: ſed eo qḋ oẽs habent per naturã ſuum eſt: qḋ a te xp̃us repoſcit: ipſe omnibus vitam dedit. ipſe pro oibus mortem ſuã obtulit. Solue pro auctore: qḋ ſolutũ eſt lege. Nõ mediocris cõtractus ẽ. Hec Ambro. Cũ ergo btã Catheria cõtẽpta oi dignitate: vitã ſuam pro xp̃o conſtantiſſime

dederit: recte emiſſe agrum. i. xp̄m: in quo theſaurus abſconditus eſt: dī: ex quo agro aſſumpſit theſaurum diuine ſapientie qua maxime vſa eſt in defenſione fidei: in conſutatione ydolatrie. in diſputatione contra rectores: quibus vnum ſolum deum verū cē probatur: ⁊ deos falſos omnes eſſe conuicit. Inde ſumpſit theſaurum ſcientie infuſe a natura: qua maxime vſa eſt in diſputatione contra imperatorem: vt patet in legēda. Tertio ſumpſit inde notitiā ſciētie methaphyſice. ⁊ hoc in contemptu terrenoꝝ. hec enim ſciētia ſpeculatur formas ſine materia. Hanc habuit: quando animum ſuum a materialium rerum amore ſubtraxit: qua vſa eſt: quando oratores: ⁊ reginam: ⁊ milites ad contemptum mundi: ⁊ deſpectū ſui: ⁊ deſiderium regni celeſtis animauit: ⁊ in martirio confortauit. ¶ Ad rōnes in opp. ¶ Ad p̄mā rńdetur negādo aſſumptum: q̄m modo predicto xp̄s emibilis ē. ¶ Ad ſecundam reſpondetur negando ꝯñtiam. Et rō eſt: q2 non eſt eiuſdē emptionis: quia xp̄s dicitur ſuo ſanguine nos emiſſe: ⁊ quia fide ⁊ deuotione nos eum amplectimur. Unde Ambro. Nemo vereatur qui argētum non habet: non querit xp̄s argentum: ſed fidem: que argento precioſior eſt.

¶ Queſtiones euangeliorum tam de tempore q̄3 de ſanctis collecte per. R. D. Joānem de Turre Cremata ordinis predicaꝝ torum de obſeruantia epiſcopū Sabinen. ſancte Romane eccleſie cardinalem ſancti Sixti explicitunt hic: Impreſſe Brixie Anno. M. cccc. xcviij. die. ij. Junij per Angelum Britānicum de palazollo: ad laudem dei ⁊ eius genitricis marie.

Regiſtruꝫ huius opis

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t v

Omnes ſunt quaterni.

BIBLIOTHECA NACIONAL DE LISBOA

Ex. completo com 166 flo. inumerados.